Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

L 277

Leidimas
lietuvių kalba

Teisės aktai

65 metai

2022 m. spalio 27 d.

Turinys

I *Įstatymo galią turintys teisės aktai*

REGLAMENTAI

★ **2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas)** ([1]) 1

II *Ne teisėkūros procedūra priimami aktai*

TARPTAUTINIAI SUSITARIMAI

★ **2022 m. vasario 21 d. Tarybos sprendimas (ES) 2022/2066 dėl Gabono Respublikos ir Europos bendrijos žvejybos partnerystės susitarimo įgyvendinimo protokolo (2021–2026 m.) sudarymo Europos Sąjungos vardu** 103

REGLAMENTAI

★ **2022 m. spalio 25 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/2067, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605, kuriuo nustatomos specialios afrikinio kiaulių maro kontrolės priemonės, I priedas** ([1]) 106

★ **2022 m. spalio 26 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/2068, kuriuo, atlikus priemonių galiojimo termino peržiūrą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1036 11 straipsnio 2 dalį, tam tikriems importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos ir Rusijos Federacijos kilmės plokštiems šaltai valcuotiems plieno produktams nustatomas galutinis antidempingo muitas** 149

([1]) Tekstas svarbus EEE.

LT

Aktai, kurių pavadinimai spausdinami paprastu šriftu, yra susiję su kasdieniu žemės ūkio reikalų valdymu ir paprastai galioja ribotą laikotarpį.

Visų kitų aktų pavadinimai spausdinami ryškesniu šriftu ir prieš juos dedama žvaigždutė.

SPRENDIMAI

★ **2022 m. rugsėjo 30 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/2069 dėl Nyderlandų prašymo suteikti leidžiančią nukrypti nuostatą pagal Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių** *(pranešta dokumentu Nr. C(2022) 6859)* 195

★ **2022 m. spalio 26 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/2070, nesustabdyti galutinių antidempingo muitų, nustatytų Įgyvendinimo reglamentu (ES) 2019/1688, taikymo importuojamiems Rusijos, Trinidado ir Tobago bei Jungtinių Amerikos Valstijų kilmės karbamido ir amonio nitrato mišiniams** 208

★ **2022 m. spalio 20 d. Europos Centrinio Banko sprendimas (ES) 2022/2071 dėl Europos Centrinio Banko privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo pereinamojo laikotarpio nuostatų įvedus eurą Kroatijoje *(ECB/2022/36)*** 215

III *Kiti aktai*

EUROPOS EKONOMINĖ ERDVĖ

★ **2022 m. vasario 9 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimas Nr. 029/22/COL, kuriuo iš dalies keičiamos valstybės pagalbos materialinės taisyklės, įtraukiant naujas 2022 m. valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai GAIRES [2022/2072]** 218

Klaidų ištaisymas

★ **2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/719, kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 96/53/EB, nustatanti tam tikrų Bendrijoje nacionaliniam ir tarptautiniam vežimui naudojamų kelių transporto priemonių didžiausius leistinus matmenis ir tarptautiniam vežimui naudojamų kelių transporto priemonių didžiausią leistiną masę, klaidų ištaisymas** (OL L 115, 2015 5 6) 314

I

(Įstatymo galią turintys teisės aktai)

REGLAMENTAI

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2022/2065

2022 m. spalio 19 d.

dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas)

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ([1]),

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ([2]),

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros ([3]),

kadangi:

(1) informacinės visuomenės paslaugos ir ypač tarpininkavimo paslaugos yra tapusios svarbia Sąjungos ekonomikos ir kasdienio Sąjungos piliečių gyvenimo dalimi. Praėjus dvidešimčiai metų po esamos tokioms paslaugoms taikomos teisinės sistemos, nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2000/31/EB ([4]), priėmimo, nauji ir novatoriški verslo modeliai ir paslaugos, kaip antai internetiniai socialiniai tinklai ir interneto platformos, kuriose vartotojai gali sudaryti nuotolinės prekybos sutartis su prekiautojais, verslo naudotojams ir vartotojams leidžia naujais būdais teikti bei gauti informaciją ir sudaryti sandorius. Dauguma Sąjungos piliečių dabar naudojasi tomis paslaugomis kasdien. Tačiau dėl skaitmeninės pertvarkos ir vis aktyvesnio naudojimosi tomis paslaugomis taip pat kyla naujų pavojų ir sunkumų pavieniams atitinkamų paslaugų gavėjams, įmonėms ir visai visuomenei;

(2) valstybės narės vis dažniau priima ar svarsto galimybę priimti nacionalinius įstatymus į šį reglamentą įtrauktais klausimais, visų pirma nustatydamos patikrinimo reikalavimus tarpininkavimo paslaugų teikėjams dėl to, kaip jie turėtų spręsti neteisėto turinio, dezinformacijos internete ar kitas visuomenei kylančias grėsmes. Tie skirtingi nacionaliniai įstatymai daro neigiamą poveikį vidaus rinkai, kurią pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 26 straipsnį sudaro vidaus sienų neturinti erdvė, kurioje užtikrinamas laisvas prekių ir paslaugų judėjimas ir įsisteigimo laisvė, atsižvelgiant į savaime tarpvalstybinį interneto, kuris paprastai naudojamas toms paslaugoms

([1]) OL C 286, 2021 7 16, p. 70.
([2]) OL C 440, 2021 10 29, p. 67.
([3]) 2022 m. liepos 5 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2022 m. spalio 4 d. Tarybos sprendimas.
([4]) 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (Elektroninės komercijos direktyva) (OL L 178, 2000 7 17, p. 1).

teikti, pobūdį. Tarpininkavimo paslaugų teikimo sąlygas vidaus rinkoje reikėtų suderinti, kad įmonės galėtų patekti į naujas rinkas ir turėtų galimybę išnaudoti vidaus rinkos teikiamą pranašumus, o vartotojai ir kiti paslaugų gavėjai turėtų didesnį pasirinkimą. Šiame reglamente verslo klientai, vartotojai ir kiti naudotojai laikomi paslaugos gavėjais;

(3) norint užtikrinti saugią, nuspėjamą ir patikimą interneto aplinką ir sudaryti galimybę Sąjungos piliečiams bei kitiems asmenims naudotis savo pagrindinėmis teisėmis, garantuojamomis pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (toliau – Chartija), visų pirma saviraiškos ir informacijos laisve, laisve užsiimti verslu, teise į nediskriminavimą ir aukšto lygio vartotojų apsaugos įgyvendinimu, būtina, kad tarpininkavimo paslaugų teikėjai elgtųsi atsakingai ir stropiai;

(4) taigi, siekiant apsaugoti ir pagerinti vidaus rinkos veikimą, Sąjungos lygmeniu reikėtų suformuoti tikslinį vienodų, veiksmingų ir proporcingų privalomų taisyklių rinkinį. Šiame reglamente numatomos sąlygos vidaus rinkoje atsirasti novatoriškoms skaitmeninėms paslaugoms ir joms plėtoti. Siekiant išvengti vidaus rinkos susiskaidymo bei jį pašalinti ir užtikrinti teisinį saugumą, taip sumažinant neapibrėžtį paslaugų kūrėjams ir skatinant suderinamumą, Sąjungos lygmeniu būtina suderinti nacionalines reguliavimo priemones dėl tarpininkavimo paslaugų teikėjams keliamų reikalavimų. Taikant technologijų požiūriu neutralius reikalavimus, inovacijoms turėtų būti ne kliudoma, atvirkščiai, jos turėtų būti skatinamos;

(5) šis reglamentas turėtų būti taikomas tam tikrų informacinės visuomenės paslaugų, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2015/1535 ([5]), t. y. paprastai už atlyginimą per atstumą, elektroninėmis priemonėmis ir asmenišku paslaugų gavėjo prašymu teikiamų paslaugų, teikėjams. Konkrečiai kalbant, šis reglamentas turėtų būti taikomas tarpininkavimo paslaugų, ypač tarpininkavimo paslaugų, kurias sudaro paprasto perdavimo, podėliavimo bei prieglobos paslaugos, teikėjams, atsižvelgiant į tai, kad dėl eksponentiškai augančio naudojimosi tomis paslaugomis, pirmiausia įvairiais teisėtais ir socialiai naudingais tikslais, jų vaidmuo tarpininkavimo ir neteisėtos ar kitokios žalingos informacijos ir veiklos sklidimo srityje taip pat tampa svarbesnis;

(6) praktiškai tam tikri tarpininkavimo paslaugų teikėjai vykdo tarpininkavimo veiklą, susijusią su paslaugomis, kurios gali arba negali būti teikiamos elektroninėmis priemonėmis, kaip antai nuotolinėmis informacinių technologijų paslaugomis, transporto, apgyvendinimo ar pristatymo paslaugomis. Šis reglamentas turėtų būti taikomas tik tarpininkavimo paslaugoms ir neturėtų daryti poveikio Sąjungos ar nacionalinėje teisėje nustatytiems reikalavimams, susijusiems su produktais ar paslaugomis, dėl kurių tarpininkaujama teikiant tarpininkavimo paslaugas, įskaitant atvejus, kai tarpininkavimo paslauga yra neatsiejama kitos paslaugos, kuri nėra pripažįstama tarpininkavimo paslauga pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją, dalis;

(7) siekiant užtikrinti šiame reglamente nustatytų taisyklių efektyvumą ir vienodas sąlygas vidaus rinkoje, tos taisyklės turėtų būti taikomos tarpininkavimo paslaugų teikėjams, neatsižvelgiant į jų įsisteigimo vietą ar jų buvimo vietą, jei jie siūlo paslaugas Sąjungoje ir tai patvirtinama esminiu ryšiu su Sąjunga;

(8) turėtų būti laikoma, kad esama tokio esminio ryšio su Sąjunga, jei paslaugos teikėjas yra įsisteigęs Sąjungoje arba, jeigu jis Sąjungoje nėra įsisteigęs, paslaugos gavėjų vienoje ar daugiau valstybių narių yra daug, palyginti su jos (jų) gyventojų skaičiumi, arba paslaugos teikėjas savo veiklą skiria vienai ar daugiau valstybių narių. Veiklos skyrimas vienai ar daugiau valstybių narių gali būti nustatomas remiantis visomis atitinkamomis aplinkybėmis, įskaitant tokius veiksnius, kaip toje valstybėje narėje paprastai naudojamos kalbos ar valiutos naudojimas, arba galimybė užsisakyti produktus ar paslaugas, arba atitinkamo aukščiausio lygio domeno vardo naudojimas. Veiklos susiejimą su valstybe nare taip pat galima nustatyti pagal tai, ar taikomoji programa yra atitinkamoje nacionalinėje taikomųjų programų parduotuvėje, pagal vietos reklamą ar toje valstybėje narėje vartojama kalba skelbiamą reklamą arba

([5]) 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/1535, kuria nustatoma informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisykles teikimo tvarka (OL L 241, 2015 9 17, p. 1).

klientų aptarnavimą, pavyzdžiui, klientus aptarnaujant toje valstybėje narėje paprastai vartojama kalba. Prielaidą dėl esminio ryšio buvimo taip pat galima daryti, jei paslaugų teikėjas susieja savo veiklą su viena ar daugiau valstybių narių, kaip tai suprantama Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 ([6]) 17 straipsnio 1 dalies c punkte. Priešingai, vien techninės galimybės prieiti prie interneto svetainės iš Sąjungos tik šiuo pagrindu negalima laikyti esminio ryšio su Sąjunga įrodymu;

(9) šiuo reglamentu visiškai suderinamos taisyklės, taikytinos tarpininkavimo paslaugoms vidaus rinkoje, siekiant užtikrinti saugią, nuspėjamą ir patikimą interneto aplinką, spręsti neteisėto turinio sklaidos internete problemą ir mažinti visuomenei kylančias grėsmes, kurias gali kelti dezinformacijos ar kito turinio sklaida, ir kurioje yra veiksmingai apsaugotos Chartijoje įtvirtintos pagrindinės teisės ir sudaromos palankesnės sąlygos inovacijoms. Dėl to valstybės narės neturėtų priimti ar toliau taikyti papildomų nacionalinių reikalavimų, susijusių su į šio reglamento taikymo sritį patenkančiais klausimais, išskyrus atvejus, kai tai aiškiai numatyta šiame reglamente, nes tai paveiktų tiesioginį ir vienodą visiškai suderintų taisyklių, taikytinų tarpininkavimo paslaugų teikėjams, taikymą atsižvelgiant į šio reglamento tikslus. Tai neturėtų užkirsti kelio galimybei taikyti kitus nacionalinius teisės aktus, taikomus tarpininkavimo paslaugų teikėjams, laikantis Sąjungos teisės, įskaitant Direktyvą 2000/31/EB, ypač jos 3 straipsnį, kai nacionalinės teisės nuostatomis siekiama kitų teisėtų viešojo intereso tikslų nei tie, kurių siekiama šiuo reglamentu;

(10) šiuo reglamentu neturėtų būti daromas poveikis kitiems Sąjungos teisės aktams, kuriais apskritai reglamentuojamas informacinės visuomenės paslaugų teikimas, reglamentuojami kiti tarpininkavimo paslaugų teikimo vidaus rinkoje aspektai arba patikslinamos bei papildomos šiame reglamente nustatytos suderintos taisyklės, pavyzdžiui, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/13/ES ([7]), įskaitant jos nuostatas dėl dalijimosi vaizdo medžiaga platformų, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) 2019/1148 ([8]), (ES) 2019/1150 ([9]), (ES) 2021/784 ([10]) ir (ES) 2021/1232 ([11]) bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB ([12]), ir Sąjungos teisės nuostatos, išdėstytos reglamente dėl Europos elektroninių įrodymų baudžiamosiose bylose pateikimo ir saugojimo orderių ir direktyvoje, kuria nustatomos teisinių atstovų skyrimo įrodymams baudžiamosiose bylose rinkti suderintos taisyklės.

([6]) 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012 12 20, p. 1).

([7]) 2010 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva) (OL L 95, 2010 4 15, p. 1).

([8]) 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1148 dėl prekybos sprogstamųjų medžiagų pirmtakais ir jų naudojimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 98/2013 (OL L 186, 2019 7 11, p. 1).

([9]) 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1150 dėl verslo klientams teikiamų internetinių tarpininkavimo paslaugų sąžiningumo ir skaidrumo didinimo (OL L 186, 2019 7 11, p. 57).

([10]) 2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/784 dėl teroristinio turinio sklaidos internete klausimo sprendimo (OL L 172, 2021 5 17, p. 79).

([11]) 2021 m. liepos 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1232 dėl laikinos nukrypti nuo tam tikrų Direktyvos 2002/58/EB nuostatų, kiek tai susiję su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugų teikėjų naudojamų technologijų naudojimo asmens ir kitiems duomenims tvarkyti kovos su seksualine prievarta prieš vaikus internete tikslais, leidžiančios nuostatos (OL L 274, 2021 7 30, p. 41).

([12]) 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių) (OL L 201, 2002 7 31, p. 37).

Analogiškai, dėl aiškumo, šiuo reglamentu neturėtų būti daromas poveikis Sąjungos teisei dėl vartotojų apsaugos, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamentams (ES) 2017/2394 ([13]) bei (ES) 2019/1020 ([14]), Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoms 2001/95/EB ([15]), 2005/29/EB ([16]), 2011/83/ES ([17]) bei 2013/11/ES ([18]), ir Tarybos direktyvai 93/13/EEB ([19]), ir dėl asmens duomenų apsaugos, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) 2016/679 ([20]).

Šiuo reglamentu taip pat neturėtų būti daromas poveikis Sąjungos taisyklėms dėl tarptautinės privatinės teisės, visų pirma taisyklėms dėl jurisdikcijos ir sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo, kaip kad Reglamentas (ES) Nr. 1215/2012, taip pat taisyklėms dėl sutartiniams ir nesutartiniams įsipareigojimams taikytinos teisės. Fizinių asmenų apsauga tvarkant asmens duomenis reglamentuojama tik Sąjungos teisės taisyklėmis toje srityje, visų pirma Reglamentu (ES) 2016/679 ir Direktyva 2002/58/EB. Šiuo reglamentu taip pat neturėtų būti daromas poveikis Sąjungos teisei dėl darbo sąlygų ir Sąjungos teisei teisminio bendradarbiavimo civilinėse ir baudžiamosiose bylose srityje. Tačiau tiek, kiek tais Sąjungos teisės aktais siekiama tų pačių tikslų, kaip išdėstyta šiame reglamente, šio reglamento taisyklės turėtų būti taikomos klausimams, kurie nėra reglamentuojami ar nėra pakankamai reglamentuojami tais kitais teisės aktais, taip pat klausimams, dėl kurių pagal tuos kitus teisės aktus valstybėms narėms paliekama galimybė priimti tam tikras nacionalinio lygmens priemones;

(11) turėtų būti patikslinta, kad šiuo reglamentu nedaromas poveikis Sąjungos teisei dėl autorių teisių ir susijusių teisių, įskaitant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 2001/29/EB ([21]), 2004/48/EB ([22]) bei (ES) 2019/790 ([23]), kuriose įtvirtintos konkrečios taisyklės ir procedūros, kurios turėtų likti nepakitusios;

(12) siekiant tikslo užtikrinti saugią, nuspėjamą ir patikimą interneto aplinką, šiame reglamente terminas „neteisėtas turinys“ turėtų bendrais bruožais atspindėti neinternetinėje aplinkoje taikomas taisykles. Visų pirma, terminas „neteisėtas turinys“ turėtų būti apibrėžiamas plačiai, kad jis apimtų informaciją, susijusią su neteisėtu turiniu, produktais, paslaugomis ir veikla. Visų pirma, tą terminą reikėtų suprasti kaip susijusį su bet kokio pavidalo informacija, kuri pagal taikytiną teisę savaime yra neteisėta, kaip antai neteisėta neapykantą kurstanti kalba arba teroristinis turinys ir neteisėtas diskriminacinis turinys, arba kad pagal taikytinas taisykles ji yra neteisėta, atsižvelgiant į tai, kad ji yra susijusi su neteisėta veikla. Iliustruojantys pavyzdžiai: dalijimasis seksualinės prievartos prieš vaikus vaizdais, neteisėtas dalijimasis privačiais vaizdais be sutikimo, persekiojimas kibernetinėje erdvėje,

([13]) 2017 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2394 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymo užtikrinimą, bendradarbiavimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 (OL L 345, 2017 12 27, p. 1).

([14]) 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1020 dėl rinkos priežiūros ir gaminių atitikties, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2004/42/EB ir reglamentai (EB) Nr. 765/2008 ir (ES) Nr. 305/2011 (OL L 169, 2019 6 25, p. 1).

([15]) 2001 m. gruodžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/95/EB dėl bendros gaminių saugos (OL L 11, 2002 1 15, p. 4).

([16]) 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 („Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva“) (OL L 149, 2005 6 11, p. 22).

([17]) 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB (OL L 304, 2011 11 22, p. 64).

([18]) 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/11/ES dėl alternatyvaus vartotojų ginčų sprendimo, kuria iš dalies keičiami Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 ir Direktyva 2009/22/EB (OL L 165, 2013 6 18, p. 63).

([19]) 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (OL L 95, 1993 4 21, p. 29).

([20]) 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

([21]) 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, 2001 6 22, p. 10).

([22]) 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (OL L 157, 2004 4 30, p. 45).

([23]) 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/790 dėl autorių teisių ir gretutinių teisių bendrojoje skaitmeninėje rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 96/9/EB ir 2001/29/EB (OL L 130, 2019 5 17, p. 92).

reikalavimų neatitinkančių ar suklastotų produktų pardavimas, produktų pardavimas ar paslaugų teikimas pažeidžiant vartotojų apsaugos teisę, neteisėtas autorių teisėmis apsaugotos medžiagos naudojimas, neteisėtas apgyvendinimo paslaugų siūlymas arba neteisėtas gyvų gyvūnų pardavimas. Tačiau galimo nusikaltimo liudytojo vaizdo įrašas neturėtų būti laikomas neteisėtu turiniu vien dėl to, kad jame vaizduojamas neteisėtas veiksmas, kai tokio vaizdo įrašas ar jo sklaida visuomenei nėra neteisėtas pagal nacionalinę ar Sąjungos teisę. Šiuo požiūriu nesvarbu, ar informacijos ar veiklos neteisėtumas sietinas su Sąjungos teise ar Sąjungos teisę atitinkančia nacionaline teise, taip pat nesvarbu, koks yra tikslus tam tikro teisės akto pobūdis ar dalykas;

(13) atsižvelgiant į konkrečias atitinkamų paslaugų charakteristikas ir susijusį poreikį nustatyti jų teikėjams tam tikras konkrečias prievoles, didesnėje prieglobos paslaugų teikėjų, kaip apibrėžta šiame reglamente, kategorijoje būtina išskirti interneto platformų pakategorę. Interneto platformos, kaip antai socialiniai tinklai ar interneto platformos, kuriose vartotojai gali sudaryti nuotolinės prekybos sutartis su prekiautojais, turėtų būti apibrėžiamos kaip prieglobos paslaugų teikėjai, kurie ne tik saugo jų prašymu paslaugos gavėjų pateiktą informaciją, bet taip pat tą informaciją skleidžia visuomenei paslaugos gavėjų prašymu. Tačiau, siekiant išvengti pernelyg bendro pobūdžio prievolių nustatymo, prieglobos paslaugų teikėjų nereikėtų laikyti interneto platformomis, kai informacijos sklaida visuomenei tėra nedidelis ar tik papildomas elementas, iš esmės susijęs su kitos paslaugos funkcija, arba pagrindinės paslaugos nedidelė funkcionalumo galimybė, to elemento ar funkcionalumo galimybės dėl objektyvių techninių priežasčių neįmanoma naudoti be tos kitos ar pagrindinės paslaugos ir to elemento ar funkcionalumo galimybės integravimas nėra būdas išvengti šio reglamento taisyklių, taikomų interneto platformoms, taikymo. Pavyzdžiui, toks elementas galėtų būti komentarų skirsnis internetiniame laikraštyje, kai yra akivaizdu, kad jis yra papildomas pagrindinės žinių skelbimo paslaugos, už kurią redakcinė atsakomybė tenka leidėjui, elementas. Priešingai, komentarų saugojimas socialiniame tinkle turėtų būti laikomas interneto platformos paslauga, kai yra akivaizdu, kad jis nėra nedidelis siūlomos paslaugos elementas, net jeigu komentarų saugojimas socialiniame tinkle yra papildomas paslaugos gavėjų įrašų skelbimo elementas. Šiame reglamente debesijos kompiuterijos arba saityno prieglobos paslaugos neturėtų būti laikomos interneto platforma, kurioje konkrečios informacijos sklaida visuomenei yra nedidelis ir papildomas tokių paslaugų elementas arba nedidelė funkcionalumo galimybė.

Be to, debesijos paslaugos ir saityno prieglobos paslaugos, naudojant jas kaip infrastruktūrą, pavyzdžiui, kaip interneto programa, interneto svetainė ar interneto platforma grindžiamą saugojimo ir skaičiavimo paslaugų infrastruktūrą, savaime neturėtų būti laikomos skleidžiančios visuomenei informaciją, saugomą ar tvarkomą programos, interneto svetainės ar interneto platformos, kuriose ji talpinama, paslaugos gavėjo prašymu;

(14) šiame reglamente vartojamas terminas „informacijos sklaida visuomenei“ turėtų suponuoti informacijos teikimą potencialiai neribotam asmenų skaičiui, o tai reiškia lengvos prieigos prie informacijos suteikimą paslaugos gavėjams apskritai, prašomą informaciją teikiančiam paslaugos gavėjui nesiimant jokių papildomų veiksmų, neatsižvelgiant į tai, ar tie asmenys faktiškai susipažįsta su ta informacija. Atitinkamai, kai dėl prieigos prie informacijos reikia registruotis ar prisijungti prie paslaugos gavėjų grupės, turėtų būti laikoma, kad tai yra informacijos sklaida visuomenei tik tuo atveju, kai prieigos prie informacijos prašantys paslaugos gavėjai yra automatiškai registruojami arba jiems suteikiamas leidimas be žmogaus priimamo sprendimo ar atrankos, kam suteikti prieigą. Asmenų tarpusavio ryšio paslaugos, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/1972 ([24]), kaip antai e. pašto ar asmeninių žinučių paslaugos, nepatenka į termino „interneto platforma“ apibrėžtį, nes jos naudojamos baigtinio asmenų skaičiaus, kurį nustato pranešimo siuntėjas, tarpusavio ryšiui. Vis dėlto šiame reglamente interneto platformų paslaugų teikėjams nustatytos pareigos gali būti taikomos paslaugoms, kuriomis sudaromos sąlygos pateikti informaciją potencialiai neribotam paslaugų gavėjų skaičiui, kurio pranešimo siuntėjas nenustato, pavyzdžiui, per viešas grupes ar atvirus kanalus. Informacija turėtų būti laikoma paskleista visuomenei, kaip tai suprantama šiame reglamente, tik kai ta sklaida vyksta dėl tiesioginio informaciją suteikusio paslaugos gavėjo prašymo;

([24]) 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (OL L 321, 2018 12 17, p. 36).

(15) jei kai kurioms paslaugų teikėjo teikiamoms paslaugoms šis reglamentas taikomas, o kitoms ne, arba jei paslaugų teikėjo teikiamoms paslaugoms taikomi skirtingi šio reglamento skirsniai, atitinkamos šio reglamento nuostatos turėtų būti taikomos tik toms paslaugoms, kurios patenka į jų taikymo sritį;

(16) pradėjus taikyti horizontaliąją sąlyginio atleidimo nuo atsakomybės sistemą, skirtą tarpininkavimo paslaugų teikėjams ir įtvirtintą Direktyvoje 2000/31/EB, ir taip užtikrinus teisinį saugumą atsirado daug naujų paslaugų, kurios išplito visoje vidaus rinkoje. Todėl tokią sistemą reikėtų išsaugoti. Tačiau, atsižvelgiant į atitinkamų taisyklių perkėlimo į nacionalinę teisę bei taikymo skirtumus ir dėl aiškumo bei nuoseklumo, tą sistemą reikėtų įtraukti į šį reglamentą. Taip pat būtina paaiškinti kai kuriuos tos sistemos elementus atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją;

(17) pagal šiame reglamente nustatytas tarpininkavimo paslaugų teikėjų atleidimo nuo atsakomybės taisykles turėtų būti nustatomi tik atvejai, kai atitinkamų tarpininkavimo paslaugų teikėjas negali būti laikomas atsakingu už paslaugos gavėjų pateiktą neteisėtą turinį. Tų taisyklių nereikėtų laikyti tinkamu pagrindu nustatyti, kada paslaugų teikėjas gali būti laikomas atsakingu, nes tai turi būti nustatoma pagal taikytinas Sąjungos ar nacionalinės teisės taisykles. Be to, šiame reglamente nustatytas atleidimas nuo atsakomybės turėtų būti taikomas bet kokio pobūdžio atsakomybei už bet kokios rūšies neteisėtą turinį, neatsižvelgiant į tikslų tų teisės aktų dalyką ar pobūdį;

(18) šiame reglamente nustatytas atleidimas nuo atsakomybės neturėtų būti taikomas, kai tarpininkavimo paslaugų teikėjas ne tik neutraliai teikia paslaugas tiesiog techniškai ir automatiškai apdorodamas paslaugos gavėjo pateiktą informaciją, bet taip pat atlieka tokį aktyvų vaidmenį, kad yra susipažinęs su ta informacija arba ją kontroliuoja. Toks atleidimas nuo atsakomybės neturėtų būti taikomas atsakomybei, susijusiai su informacija, kurią pateikė ne paslaugos gavėjas, o pats tarpininkavimo paslaugų teikėjas, įskaitant atvejus, kai informacija buvo parengta to paslaugų teikėjo redakcine atsakomybe;

(19) atsižvelgiant į skirtingą paprasto perdavimo, podėliavimo bei prieglobos veiklos pobūdį ir skirtingą atitinkamų paslaugų teikėjų padėtį ir gebėjimus, būtina išskirti tai veiklai taikytinas taisykles, kai pagal šį reglamentą jai taikomi skirtingi reikalavimai bei sąlygos ir skiriasi jų taikymo sritis, kaip išaiškino Europos Sąjungos Teisingumo Teismas;

(20) kai tarpininkavimo paslaugų teikėjas tyčia bendradarbiauja su paslaugų gavėju siekdamas vykdyti neteisėtą veiklą, neturėtų būti laikoma, kad paslaugos buvo suteiktos neutraliai, ir todėl paslaugų teikėjas neturėtų turėti galimybės pasinaudoti šiame reglamente numatytu atleidimu nuo atsakomybės. Taip turėtų būti, pavyzdžiui, kai teikėjas siūlo paslaugą, kurios pagrindinis tikslas – sudaryti palankesnes sąlygas neteisėtai veiklai, pavyzdžiui, aiškiai nurodydamas savo tikslą sudaryti palankesnes sąlygas neteisėtai veiklai ar tai, kad jo paslaugos yra tinkamos tam tikslui. Vien tai, kad paslauga siūlomas užšifruotas perdavimas ar bet kokia kita sistema, dėl kurios neįmanoma nustatyti naudotojo tapatybės, savaime neturėtų būti laikoma palankesnių sąlygų neteisėtai veiklai sudarymu;

(21) paslaugos teikėjas turėtų turėti galimybę pasinaudoti paprasto perdavimo bei podėliavimo paslaugoms taikomu atleidimu nuo atsakomybės, kai jis niekaip neprisideda prie perduodamos ar pasiektos informacijos. Tam reikalinga, be kita ko, sąlyga, kad paslaugos teikėjas perduodamos informacijos ar informacijos, prie kurios jis suteikia prieigą, nekeistų. Tačiau šis reikalavimas neturėtų būti laikomas taikomu techninio pobūdžio manipuliacijoms, kurios vyksta perdavimo ar prieigos metu, jei tos manipuliacijos nekeičia perduodamos informacijos ar informacijos, prie kurios suteikta prieiga, vientisumo;

(22) norėdamas būti atleistas nuo atsakomybės už prieglobos paslaugas, faktiškai sužinojęs apie neteisėtą veiklą ar neteisėtą turinį paslaugų teikėjas turėtų skubiai imtis veiksmų, kad pašalintų tą turinį arba panaikintų prieigą prie jo. Turinį reikėtų šalinti arba panaikinti prieigą prie jo laikantis paslaugos gavėjo pagrindinių teisių, įskaitant saviraiškos ir informacijos laisvę. Paslaugos teikėjas gali gauti tokių faktinių žinių arba sužinoti apie neteisėtą turinio pobūdį, *inter alia*, atlikęs tyrimus savo iniciatyva arba iš jam pagal šį reglamentą pateiktų fizinių asmenų ar kitų subjektų pranešimų, jei tokie pranešimai yra pakankamai tikslūs ir tinkamai pagrįsti, kad stropus ekonominės veiklos

vykdytojas galėtų pagrįstai nustatyti bei įvertinti tariamai neteisėtą turinį ir, kai tikslinga, imtis veiksmų prieš jį. Tačiau tokios faktinės žinios ar žinojimas negali būti laikomi gautais vien dėl to, kad tas paslaugų teikėjas apskritai žino, jog jo paslauga taip pat naudojama neteisėtam turiniui saugoti. Be to, tai, kad paslaugos teikėjas automatiškai indeksuoja informaciją, įkeltą naudojantis jo teikiama paslauga, kad turi paieškos funkciją ar kad rekomenduoja informaciją pagal paslaugos gavėjų profilius ar pomėgius, nėra pakankamas pagrindas manyti, kad tas paslaugos teikėjas turi „konkrečių“ žinių apie toje platformoje vykdomą neteisėtą veiklą ar joje saugomą neteisėtą turinį;

(23) atleidimas nuo atsakomybės neturėtų būti taikomas, kai paslaugos gavėjas veikia pagal prieglobos paslaugos teikėjo įgaliojimus ar jo kontroliuojamas. Pavyzdžiui, jei interneto platformos, kuri naudotojams suteikia galimybę sudaryti nuotolines sutartis su prekiautojais, nustato prekiautojo siūlomų prekių ir paslaugų kainas, laikoma, kad prekiautojas veikia pagal tos platformos įgaliojimus ar jos kontroliuojamas;

(24) siekdami užtikrinti veiksmingą vartotojų apsaugą internetu sudarant komercinius sandorius dalyvaujant tarpininkams, tam tikri prieglobos paslaugų teikėjai, būtent interneto platformos, leidžiančios vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, neturėtų turėti galimybės pasinaudoti atleidimu nuo atsakomybės už prieglobos paslaugas, kaip numatyta šiame reglamente, jei tokiose interneto platformose atitinkama su nagrinėjamais sandoriais susijusi informacija pateikiama taip, kad vartotojai mano, jog tą informaciją pateikė pačios interneto platformos ar prekiautojai, veikiantys pagal jų įgaliojimus ar jų kontroliuojami, ir kad tos interneto platformos atitinkamai žino apie informaciją ar ją kontroliuoja, net jeigu taip iš tikrųjų ir nėra. Tokio elgesio pavyzdžiu galėtų būti atvejai, kai interneto platforma aiškiai nenurodo prekiautojo tapatybės, kaip reikalaujama pagal šį reglamentą, kai interneto platforma prekiautojo tapatybės ar kontaktinių duomenų nepateikia iki tol, kol bus sudaryta prekiautojo ir vartotojo sutartis, arba kai interneto platforma parduoda produktą ar paslaugą savo vardu, o ne naudodama prekiautojo, kuris tieks tą produktą ar paslaugą, pavadinimą. Tuo požiūriu, atsižvelgiant į visas svarbias galimybes, reikėtų objektyviai nustatyti, ar pateikiant informaciją, vidutinis vartotojas galėtų manyti, kad atitinkamą informaciją pateikė pati interneto platforma arba prekiautojai, veikiantys pagal jos įgaliojimus ar jos kontroliuojami;

(25) šiame reglamente numatytas atleidimas nuo atsakomybės neturėtų daryti poveikio galimybei nustatyti tarpininkavimo paslaugų teikėjams įvairius draudimus, net jei jie atitinka dalį to atleidimo sąlygų. Tokie draudimai gali būti, visų pirma, teismų ar administracinių institucijų nurodymai, nustatyti laikantis Sąjungos teisės, kuriais reikalaujama nutraukti bet kokius pažeidimus ar užkirsti jiems kelią, įskaitant tokiuose nurodymuose minimo neteisėto turinio pašalinimą ar prieigos prie jo panaikinimą;

(26) siekiant užtikrinti teisinį saugumą ir neatgrasyti imtis veiklos, kurios savanoriškai imasi visų kategorijų tarpininkavimo paslaugų teikėjai norėdami aptikti bei nustatyti neteisėtą turinį ir su juo kovoti, turėtų būti patikslinta, kad vien tai, kad paslaugų teikėjai imasi tokios veiklos, nereiškia, kad negali būti naudojamasi šiame reglamente numatytu atleidimu nuo atsakomybės, jei tokia veikla vykdoma sąžiningai ir stropiai. Sąlyga veikti sąžiningai ir stropiai turėtų apimti objektyvų, nediskriminacinį ir proporcingą veikimą, tinkamai atsižvelgiant į visų susijusių šalių teises ir teisėtus interesus, ir būtinų apsaugos priemonių, kad nebūtų nepagrįstai pašalintas teisėtas turinys, suteikimą, laikantis šio reglamento tikslo ir reikalavimų. Tuo tikslu atitinkami paslaugų teikėjai turėtų, pavyzdžiui, imtis pagrįstų priemonių užtikrinti, kad tais atvejais, kai tokiai veiklai vykdyti naudojamos automatinės priemonės, atitinkama technologija būtų pakankamai patikima, kad būtų kuo labiau apribotas klaidų mastas. Be to, tinkama patikslinti, kad vien tai, kad paslaugų teikėjai sąžiningai imasi priemonių siekdami laikytis Sąjungos teisės reikalavimų, įskaitant šiame reglamente nustatytus reikalavimus dėl jų nuostatų ir sąlygų įgyvendinimo, neturėtų reikšti, kad negali būti naudojamasi atleidimu nuo atsakomybės, nustatytos šiuo reglamentu. Todėl, nustatant, ar paslaugų teikėjas gali būti atleistas nuo atsakomybės, visų pirma, ar paslaugų teikėjas teikia paslaugą neutraliai ir todėl jam gali būti taikoma atitinkama nuostata, nereikėtų atsižvelgti į tokią veiklą ir priemones, kurių galėjo imtis tam tikras paslaugų teikėjas, tačiau tokia taisyklė nereiškia, kad paslaugų teikėjas būtinai gali pasikliauti tokiu atleidimu. Savanoriškais veiksmais neturėtų būti naudojamasi siekiant išvengti tarpininkavimo paslaugų teikėjų pareigų pagal šį reglamentą;

(27) nors šiame reglamente išdėstytos tarpininkavimo paslaugų teikėjų atsakomybės taisyklės yra daugiausia susijusios su tarpininkavimo paslaugų teikėjų atleidimu nuo atsakomybės, svarbu priminti, kad, neatsižvelgiant į paprastai svarbų tokių paslaugų teikėjų vaidmenį, neteisėto turinio ir veiklos internete problemos nereikėtų spręsti sutelkiant dėmesį tik į jų atsakomybę ir pareigas. Kai įmanoma, trečiosios šalys, kurioms daro poveikį internete perduodamas ar saugomas neteisėtas turinys, turėtų stengtis išspręsti su tokiu turiniu susijusius konfliktus neįtraukdami atitinkamų tarpininkavimo paslaugų teikėjų. Kai tai numatyta taikytinoje Sąjungos ir nacionalinėje teisėje dėl tokios atsakomybės nustatymo, paslaugos gavėjai turėtų būti laikomi atsakingais už neteisėtą turinį, kurį jie teikia ir gali skleisti visuomenei pasinaudodami tarpininkavimo paslaugomis. Kai tinkama, kiti subjektai, kaip antai grupės moderatoriai uždaroje interneto aplinkoje, visų pirma didelių grupių atveju, taip pat turėtų padėti išvengti neteisėto turinio sklaidos internete, kaip numatyta taikytinoje teisėje. Be to, kai yra būtina įtraukti informacinės visuomenės paslaugų teikėjus, įskaitant tarpininkavimo paslaugų teikėjus, visus prašymus ar nurodymus dėl tokio įtraukimo paprastai reikėtų adresuoti konkrečiam paslaugos teikėjui, kuris techniškai ir praktiškai turi galimybę imtis veiksmų dėl konkrečių neteisėto turinio elementų, kad būtų užkirstas kelias bet kokiam galimam neigiamam poveikiui, kuris gali būti padarytas informacijos, kuri nėra neteisėtas turinys, pasiūlai ir prieinamumui, ir jis būtų kuo labiau sumažintas;

(28) nuo 2000 m. atsirado naujų technologijų, dėl kurių padidėja duomenų perdavimui, surandamumui bei saugojimui internete skirtų sistemų prieinamumas, veiksmingumas, sparta, patikimumas, pajėgumas ir saugumas, tad formuojasi vis sudėtingesnė skaitmeninė ekosistema. Šiuo požiūriu turėtų būti priminta, kad paslaugų teikėjai, sukuriantys ir sudarantys palankesnes sąlygas pagrindinei loginei architektūrai ir tinkamam interneto veikimui, įskaitant pagalbines technines funkcijas, taip pat gali pasinaudoti šiame reglamente numatytu atleidimu nuo atsakomybės, jei jų paslaugos laikomos paprasto perdavimo, podėliavimo ar prieglobos paslaugomis. Tokios paslaugos atitinkamais atvejais yra belaidžiai vietiniai tinklai, domenų vardų sistemos (DNS) paslaugos, aukščiausio lygio domenų vardų registrai, registruotojai, sertifikuojančios institucijos, išduodančios skaitmeninius sertifikatus, virtualieji privatieji tinklai, interneto paieškos sistemos, debesijos infrastruktūros paslaugos arba turinio teikimo tinklai, užtikrinantys ar patobulinantys kitų tarpininkavimo paslaugų teikėjų funkcijas arba nustatantys tų funkcijų vietą. Be to, gerokai pasikeitė ir ryšių tikslais naudojamos paslaugos ir techninės jų teikimo priemonės, atsirado tokių internetinių paslaugų, kaip IP telefonija, žinučių paslaugos ir saityno e. pašto paslaugos, kurias teikiant ryšys užtikrinamas naudojantis interneto prieigos paslauga. Tos paslaugos taip pat gali būti atleidžiamos nuo atsakomybės, jei jos laikomos paprasto perdavimo, podėliavimo ar prieglobos paslaugomis;

(29) tarpininkavimo paslaugos apima įvairią internete vykdomą ekonominę veiklą, kuri nuolat plėtojama siekiant užtikrinti greitą, saugų ir patikimą informacijos perdavimą, taip pat patogumą visiems interneto ekosistemos dalyviams. Pavyzdžiui, paprasto perdavimo tarpininkavimo paslaugos apima bendrąsias paslaugų kategorijas, pavyzdžiui, interneto duomenų srautų mainų taškus, belaidžio ryšio prieigos taškus, virtualiuosius privačiuosius tinklus, DNS paslaugas ir keitiklius, aukščiausio lygio domenų vardų registrus, registruotojus, sertifikuojančias institucijas, išduodančias skaitmeninius sertifikatus, IP telefonijos ir kitas asmenų tarpusavio ryšio paslaugas, o bendrieji podėliavimo tarpininkavimo paslaugų pavyzdžiai apima vien turinio teikimo tinklų, atvirkštinių įgaliotųjų serverių arba turinio pritaikymo įgaliotųjų serverių paslaugų teikimą. Tokios paslaugos yra labai svarbios siekiant užtikrinti sklandų ir veiksmingą internetu teikiamos informacijos perdavimą. Prieglobos paslaugų pavyzdžiai apima tokias paslaugų kategorijas kaip debesijos kompiuterija, saityno svetainių priegloba, mokamos nuorodų teikimo paslaugos arba paslaugos, kuriomis sudaromos sąlygos dalytis informacija ir turiniu internete, įskaitant rinkmenų saugojimą ir dalijimąsi jomis. Tarpininkavimo paslaugos gali būti teikiamos atskirai, kaip kitos rūšies tarpininkavimo paslaugos dalis arba vienu metu su kitomis tarpininkavimo paslaugomis. Tai, ar konkreti paslauga yra paprasto perdavimo, podėliavimo ar prieglobos paslauga, priklauso tik nuo jos techninio funkcionalumo, kuris gali keistis laikui bėgant ir turėtų būti vertinamas kiekvienu konkrečiu atveju atskirai;

(30) kalbant apie bendrojo pobūdžio prievoles, tarpininkavimo paslaugų teikėjams nei *de jure*, nei *de facto* neturėtų būti taikoma stebėsenos prievolė. Tai nedaro poveikio stebėsenos prievolei tam tikrais atvejais, ypač nacionalinių valdžios institucijų nurodymams pagal nacionalinius teisės aktus, atitinkant Sąjungos teisę, kaip aiškina Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, ir remiantis šiuo reglamentu nustatytomis sąlygomis. Jokios šio reglamento nuostatos negali būti laikomos nustatančiomis bendrąją stebėsenos prievolę ar bendrąją aktyvaus faktų nustatymo prievolę arba bendrąją prievolę paslaugų teikėjams imtis iniciatyvių priemonių, susijusių su neteisėtu turiniu;

(31) priklausomai nuo kiekvienos valstybės narės teisės sistemos ir atitinkamos teisės srities, nacionalinės teisminės ar administracinės institucijos, įskaitant teisėsaugos institucijas, gali nurodyti tarpininkavimo paslaugų teikėjams imtis veiksmų dėl vieno ar daugiau konkrečių neteisėto turinio elementų arba pateikti tam tikrą konkrečią informaciją. Nacionaliniai teisės aktai, kuriais remiantis pateikiami tokie nurodymai, gerokai skiriasi ir vis daugiau nurodymų vykdoma tarpvalstybiniu lygmeniu. Siekiant užtikrinti, kad tuos nurodymus būtų galima vykdyti efektyviai ir veiksmingai, visų pirma tarpvalstybiniame kontekste, kad atitinkamos valdžios institucijos galėtų atlikti savo užduotis, o paslaugų teikėjams nesusidarytų neproporcinga našta, nedarant nepagrįsto poveikio trečiųjų šalių teisėms bei teisėtiems interesams, būtina nustatyti tam tikras sąlygas, kurias tie nurodymai turėtų atitikti, ir tam tikrus papildomus reikalavimus, susijusius su tų nurodymų vykdymu. Todėl šiuo reglamentu turėtų būti suderintos tik tam tikros konkrečios būtiniausios sąlygos, kurias tokie nurodymai turėtų atitikti, kad tarpininkavimo paslaugų teikėjai privalėtų informuoti atitinkamas institucijas apie tų nurodymų vykdymą. Todėl šiuo reglamentu nenustatomas nei tokių nurodymų pateikimo, nei jų teritorinės taikymo srities ar tarpvalstybinio vykdymo užtikrinimo reguliavimo teisinis pagrindas;

(32) pagal taikytiną Sąjungos ar nacionalinę teisę, kuria remiantis tie nurodymai yra pateikiami, galėtų būti reikalaujama įvykdyti papildomas sąlygas ir ji turėtų būti atitinkamų nurodymų vykdymo užtikrinimo pagrindas. Tokio nurodymo nevykdymo atveju nurodymą pateikusi valstybė narė turėtų turėti galimybę užtikrinti jo vykdymą pagal savo nacionalinę teisę. Taikytina nacionalinė teisė turėtų atitikti Sąjungos teisę, įskaitant Chartiją ir SESV nuostatas dėl įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas Sąjungoje, visų pirma nuotolinių lošimų ir lažybų paslaugų srityje. Taip pat tokių nacionalinių teisės aktų taikymas siekiant užtikrinti atitinkamų nurodymų vykdymą nedaro poveikio taikytiniems Sąjungos teisės aktams arba Sąjungos ar valstybių narių sudarytiems tarptautiniams susitarimams, susijusiems su tarpvalstybiniu tų nurodymų pripažinimu, vykdymu ir vykdymo užtikrinimu, visų pirma civilinėse ir baudžiamosiose bylose. Kita vertus, pareigos informuoti atitinkamas institucijas apie tų nurodymų vykdymą įgyvendinimui, skirtingai nuo pačių nurodymų vykdymo, turėtų būti taikomos šiame reglamente nustatytos taisyklės;

(33) tarpininkavimo paslaugų teikėjas nepagrįstai nedelsdamas tokius nurodymus pateikusią instituciją turėtų informuoti apie visus tolesnius veiksmus, kurių imtasi dėl tokių nurodymų, laikydamasis atitinkamoje Sąjungos ar nacionalinėje teisėje nustatytų terminų;

(34) atitinkamoms nacionalinėms institucijoms turėtų būti suteikta galimybė pateikti tokius nurodymus dėl neteisėtu laikomo turinio arba nurodymus pateikti informaciją remiantis Sąjungos teise ar nacionaline teise, atitinkant Sąjungos teisę, ypač Chartiją, ir adresuoti juos tarpininkavimo paslaugų teikėjams, įskaitant kitoje valstybėje narėje įsisteigusius paslaugų teikėjus. Tačiau šis reglamentas neturėtų daryti poveikio Sąjungos teisei teisminio bendradarbiavimo civilinėse ar baudžiamosiose bylose srityje, įskaitant Reglamentą (ES) Nr. 1215/2012 ir reglamentą dėl Europos elektroninių įrodymų baudžiamosiose bylose pateikimo ir saugojimo orderių, ir nacionalinei baudžiamojo ar civilinio proceso teisei. Todėl tais atvejais, kai tuose baudžiamojo ar civilinio proceso teisės aktuose numatomos papildomos ar nesuderinamos sąlygos, palyginti su šiame reglamente numatytomis sąlygomis, kiek tai susiję su nurodymais imtis veiksmų dėl neteisėto turinio ar pateikti informaciją, šiame reglamente numatytos sąlygos negalėtų būti taikomos arba galėtų būti pritaikytos. Visų pirma nurodymą pateikiančios institucijos valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus pareiga perduoti nurodymo kopiją visiems kitiems skaitmeninių paslaugų koordinatoriams galėtų būti netaikoma baudžiamojo proceso kontekste arba galėtų būti pritaikyta, jei taip numatyta taikytinoje nacionalinėje baudžiamojo proceso teisėje.

Be to, pareiga nurodymuose pateikti motyvų paaiškinimą, kuriame nurodoma, kodėl informacija yra laikoma neteisėtu turiniu, prireikus turėtų būti pritaikyta pagal taikytiną nacionalinę baudžiamojo proceso teisę, susijusią su nusikalstamų veikų prevencija, tyrimu, nustatymu ir baudžiamuoju persekiojimu už jas. Galiausiai tarpininkavimo paslaugų teikėjams nustatytos pareigos informuoti paslaugos gavėją vykdymas galėtų būti atidėtas pagal taikytiną Sąjungos ar nacionalinę teisę, visų pirma baudžiamojo, civilinio ar administracinio proceso kontekste. Be to, nurodymai turėtų būti pateikiami laikantis Reglamento (ES) 2016/679 ir draudimo nustatyti bendrąją pareigą stebėti informaciją ar aktyviai ieškoti faktų ar aplinkybių, kurie bylotų apie neteisėtą veiklą, kaip numatyta šiame reglamente. Šiame reglamente nustatytomis sąlygomis ir reikalavimais, kurie taikomi nurodymams imtis veiksmų dėl neteisėto turinio, nedaromas poveikis kitiems Sąjungos aktams, kuriuose numatomos panašios veiksmų dėl konkrečių rūšių neteisėto turinio sistemos, kaip antai Reglamentui (ES) 2021/784, Reglamentui (ES) 2019/1020 ar Reglamentui (ES) 2017/2394, kuriuo nustatomi konkretūs įgaliojimai nurodyti valstybės narės vartotojų apsaugos teisės vykdymą užtikrinančioms institucijoms teikti informaciją, o nurodymams teikti informaciją taikomomis

sąlygomis ir reikalavimais nedaromas poveikis kitiems Sąjungos aktams, kuriais nustatomos panašios konkretiems sektoriams skirtos atitinkamos taisyklės. Tomis sąlygomis ir tais reikalavimais neturėtų būti daromas poveikis saugojimo ir išsaugojimo taisyklėms pagal taikytiną nacionalinę teisę, laikantis Sąjungos teisės ir teisėsaugos institucijų prašymų užtikrinti konfidencialumą, susijusių su informacijos neatskleidimu. Tos sąlygos ir tie reikalavimai neturėtų daryti poveikio valstybių narių galimybei reikalauti, kad tarpininkavimo paslaugų teikėjas užkirstų kelią pažeidimui, laikantis Sąjungos teisės, įskaitant šį reglamentą, ir visų pirma draudimo vykdyti bendrąsias stebėsenos prievoles;

(35) šiame reglamente nustatytos sąlygos ir reikalavimai turėtų būti įvykdyti ne vėliau kaip perduodant nurodymą atitinkamam paslaugų teikėjui. Todėl nurodymas gali būti pateiktas viena iš atitinkamos valstybės narės nurodymą pateikiančios institucijos oficialiųjų kalbų. Tačiau, kai ta kalba skiriasi nuo tarpininkavimo paslaugų teikėjo deklaruotos kalbos arba valstybės narės kitos oficialiosios kalbos, dėl kurios susitarė nurodymą pateikianti institucija ir tarpininkavimo paslaugų teikėjas, kartu su nurodymu turėtų būti perduodamas bent šiame reglamente išdėstytų nurodymo elementų vertimas. Jei tarpininkavimo paslaugų teikėjas su valstybės narės institucijomis susitarė vartoti tam tikrą kalbą, jis turėtų būti raginamas priimti kitų valstybių narių institucijų ta pačia kalba priimtus nurodymus. Nurodymuose turėtų būti pateikti elementai, pagal kuriuos adresatas galėtų nustatyti nurodymą pateikiančią instituciją, įskaitant, kai tinkama, tos institucijos kontaktinio centro kontaktinius duomenis, ir patikrinti nurodymo autentiškumą;

(36) turėtų būti aiškiai nustatyta tokių nurodymų imtis veiksmų prieš neteisėtą turinį teritorinę taikymo sritį remiantis taikytina Sąjungos ar nacionaline teise, pagal kurią galima pateikti nurodymą, ir turėtų būti daroma tik tai, kas yra būtina nurodymo tikslams pasiekti. Tuo požiūriu nurodymą pateikianti nacionalinė teisminė ar administracinė institucija, kuri galėtų būti teisėsaugos institucija, turėtų suderinti nurodymo tikslą pagal jo pateikimo teisinį pagrindą su visų trečiųjų šalių, kurioms nurodymas gali padaryti poveikį, teisėmis ir teisėtais interesais, visų pirma, su jų pagrindinėmis teisėmis pagal Chartiją. Visų pirma tarpvalstybiniame kontekste nurodymas iš esmės turėtų būti įgyvendinamas tik nurodymą pateikiančios valstybės narės teritorijoje, išskyrus atvejus, kai turinio neteisėtumas kyla tiesiogiai iš Sąjungos teisės arba nurodymą pateikianti institucija mano, kad atitinkamos teisės reikalauja platesnės teritorinės taikymo srities pagal Sąjungos ir tarptautinę teisę, kartu atsižvelgiant į tarptautinio mandagumo interesus;

(37) į šį reglamentą įtraukti nurodymai teikti informaciją yra susiję su konkrečios informacijos apie pavienius atitinkamos tarpininkavimo paslaugos gavėjus, kurie yra nurodyti tuose nurodymuose, rengimu siekiant nustatyti, kaip paslaugų gavėjai laikosi taikytinų Sąjungos ar nacionalinių taisyklių. Tokiuose nurodymuose turėtų būti prašoma informacijos siekiant nustatyti atitinkamos paslaugos gavėjus. Taigi šio reglamento reikalavimai dėl informacijos teikimo netaikomi nurodymams dėl informacijos apie konkrečiai nenustatytų paslaugos gavėjų grupę, įskaitant nurodymus teikti suminę informaciją, kurios reikia statistiniais tikslais arba rengiant įrodymais pagrįstą politiką;

(38) nurodymams imtis veiksmų prieš neteisėtą turinį ir teikti informaciją taikomos taisyklės dėl valstybės narės, kurioje yra įsisteigęs atitinkamas paslaugų teikėjas, kompetencijos apsaugos ir taisyklės, kuriomis nustatomos galimos tam tikrais atvejais nukrypti nuo tos kompetencijos leidžiančios nuostatos, nustatytos Direktyvos 2000/31/EB 3 straipsnyje, tik jeigu tenkinamos to straipsnio sąlygos. Atsižvelgiant į tai, kad atitinkami nurodymai yra susiję su konkrečiais neteisėto turinio ir informacijos elementais, kai jie yra skirti kitoje valstybėje narėje įsisteigusiems tarpininkavimo paslaugų teikėjams, jais iš principo nėra apribojama tų paslaugų teikėjų laisvė teikti savo paslaugas tarpvalstybiniu lygmeniu. Todėl Direktyvos 2000/31/EB 3 straipsnyje nustatytos taisyklės, įskaitant taisykles, susijusias su poreikiu tam tikrais konkrečiais pagrindais pagrįsti priemones, nukrypstančias nuo valstybės narės, kurioje yra įsisteigęs paslaugų teikėjas, kompetencijos, ir su pranešimu apie tokias priemones, tiems nurodymams netaikomos;

(39) reikalavimai pateikti informaciją apie teisių gynimo priemonių mechanizmus, kuriais gali pasinaudoti tarpininkavimo paslaugos teikėjas ir turinį pateikęs paslaugos gavėjas, apima reikalavimą pateikti informaciją apie administracinius skundų nagrinėjimo mechanizmus ir apskundimą teismine tvarka, įskaitant apeliacinius skundus dėl teisminių institucijų pateiktų nurodymų. Be to, skaitmeninių paslaugų koordinatoriai galėtų parengti nacionalines priemones ir gaires dėl jų atitinkamoje teritorijoje taikytinų skundų ir teisių gynimo mechanizmų, kad paslaugos gavėjams būtų sudarytos palankesnės sąlygos naudotis tokiais mechanizmais. Galiausiai, taikydamos šį reglamentą, valstybės narės turėtų gerbti pagrindinę teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, kaip numatyta Chartijos 47 straipsnyje. Todėl šiuo reglamentu atitinkamoms nacionalinėms teisminėms ar administracinėms institucijoms neturėtų būti užkertamas kelias, remiantis taikytina Sąjungos ar nacionaline teise, pateikti nurodymą atkurti turinį, kai toks turinys atitiko tarpininkavimo paslaugų teikėjo nuostatas ir sąlygas, tačiau tas teikėjas jį klaidingai laikė neteisėtu ir pašalino;

(40) siekiant įgyvendinti šio reglamento tikslus ir, visų pirma, pagerinti vidaus rinkos veikimą ir užtikrinti saugią ir skaidrią interneto aplinką, būtina sudaryti aiškų, veiksmingą, nuspėjamą ir subalansuotą suderintų išsamaus patikrinimo prievolių rinkinį, skirtą tarpininkavimo paslaugų teikėjams. Tomis pareigomis turėtų būti siekiama, visų pirma, užtikrinti įvairius viešosios politikos tikslus, kaip antai paslaugos gavėjų, įskaitant vartotojus, nepilnamečius ir naudotojus, kuriems kyla ypatinga su neapykantą kurstančia kalba, seksualiniu priekabiavimu ar kitais diskriminaciniais veiksmais susijusi rizika, saugumą ir pasitikėjimą, apsaugoti atitinkamas Chartijoje įtvirtintas pagrindines teises, prasmingą tų teikėjų atskaitomybę ir įgalinti paslaugos gavėjus ir kitas susijusias šalis, kartu kompetentingoms institucijoms sudarant palankesnes sąlygas vykdyti būtiną priežiūrą;

(41) tuo požiūriu svarbu, kad išsamaus patikrinimo prievolės būtų pritaikytos prie atitinkamos tarpininkavimo paslaugos rūšies, dydžio ir pobūdžio. Dėl to šiame reglamente nustatomos pagrindinės pareigos, taikytinos visiems tarpininkavimo paslaugų teikėjams, taip pat papildomos pareigos prieglobos paslaugų teikėjams ir, konkrečiau, interneto platformų, labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams. Jei tarpininkavimo paslaugų teikėjai priskirtini prie keleto skirtingų kategorijų pagal savo paslaugų pobūdį ir savo dydį, jie turėtų vykdyti visas atitinkamas šiame reglamente nustatytas prievoles, susijusias su tomis paslaugomis. Tos suderintos išsamaus patikrinimo prievolės, kurios turėtų būti pagrįstos ir nesavavališkos, reikalingos siekiant spręsti nustatytas viešosios politikos problemas, kaip antai susijusias su paslaugos gavėjų teisėtų interesų apsauga, neteisėtos praktikos panaikinimu ir Chartijoje įtvirtintų pagrindinių teisių apsauga. Išsamaus patikrinimo prievolės yra nepriklausomos nuo tarpininkavimo paslaugų teikėjų atsakomybės klausimo, todėl jas reikia vertinti atskirai;

(42) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas sklandžiam ir veiksmingam abipusiam bendravimui į šį reglamentą įtrauktais klausimais, be kita ko, kai aktualu, patvirtinant atitinkamų pranešimų gavimą, iš tarpininkavimo paslaugų teikėjų turėtų būti reikalaujama paskirti bendrą elektroninį kontaktinį centrą ir paskelbti bei atnaujinti su tuo kontaktiniu centru susijusią svarbią informaciją, įskaitant kalbas, kuriomis galima bendrauti. Elektroniniu kontaktiniu centru taip pat gali naudotis patikimi pranešėjai ir profesionalūs subjektai, turintys konkrečius santykius su tarpininkavimo paslaugų teikėju. Priešingai nei teisinio atstovo atveju, elektroninis kontaktinis centras turėtų duoti su veikla susijusios naudos ir nebūtinai turi būti fiziškai įsteigtas. Tarpininkavimo paslaugų teikėjai gali paskirti tą patį kontaktinį centrą šio reglamento reikalavimų tikslais ir kitų Sąjungos teisės aktų tikslais. Nustatydami bendravimo kalbas, tarpininkavimo paslaugų teikėjai raginami užtikrinti, kad pasirinktos kalbos pačios savaime netaptų bendravimo kliūtimi. Prireikus tarpininkavimo paslaugų teikėjai ir valstybių narių institucijos turėtų galėti atskirai susitarti dėl bendravimo kalbos arba ieškoti alternatyvių priemonių kalbos barjerui įveikti, be kita ko, pasitelkiant visas turimas technologines priemones ar vidaus ir išorės žmogiškuosius išteklius;

(43) tarpininkavimo paslaugų teikėjai taip pat turėtų būti įpareigoti paskirti vieną bendrą paslaugų gavėjams skirtą kontaktinį centrą, kuris sudarytų sąlygas greitai, tiesiogiai ir veiksmingai bendrauti, visų pirma lengvai prieinamomis priemonėmis, pavyzdžiui, telefono numeriais, e. pašto adresais, elektroninėmis kontaktinėmis formomis, pokalbių robotais ar tikralaikiais žinučių pokalbiais. Turėtų būti aiškiai nurodyta, kai paslaugos gavėjas bendrauja su pokalbių robotais. Tarpininkavimo paslaugų teikėjai paslaugų gavėjams turėtų suteikti galimybę pasirinkti tiesioginį ir veiksmingą bendravimą, kuris apima ne tik automatizuotas priemones. Tarpininkavimo paslaugų teikėjai turėtų dėti visas pagrįstas pastangas, kad būtų skirta pakankamai žmogiškųjų ir finansinių išteklių užtikrinant, kad bendravimas vyktų laiku ir veiksmingai;

(44) tarpininkavimo paslaugų teikėjai, kurie yra įsisteigę trečiojoje valstybėje ir kurie siūlo paslaugas Sąjungoje, turėtų paskirti pakankamus įgaliojimus turintį teisinį atstovą Sąjungoje, atitinkamoms institucijoms pateikti su savo teisiniais atstovais susijusią informaciją ir ją viešai paskelbti. Siekdami įvykdyti tą pareigą, tokie tarpininkavimo paslaugų teikėjai turėtų užtikrinti, kad paskirtasis teisinis atstovas turėtų būtinus įgaliojimus ir išteklius bendradarbiauti su atitinkamomis institucijomis. Taip galėtų būti, pavyzdžiui, tuo atveju, kai tarpininkavimo paslaugų teikėjas paskiria tos pačios grupės patronuojamąją įmonę kaip paslaugų teikėją ar jo patronuojančiąją įmonę, jei ta patronuojamoji įmonė ar patronuojančioji įmonė yra įsisteigusios Sąjungoje. Tačiau taip gali nebūti tuo atveju, kai, pavyzdžiui, teisiniam atstovui taikoma reorganizavimo, bankroto arba fizinio asmens ar įmonės nemokumo procedūros. Ta pareiga turėtų sudaryti sąlygas efektyviai vykdyti priežiūrą ir prireikus užtikrinti šio reglamento vykdymą tų paslaugų teikėjų atžvilgiu. Turėtų būti įmanoma, kad teisinį atstovą pagal nacionalinę teisę įgaliotų daugiau kaip vienas tarpininkavimo paslaugų teikėjas. Teisinis atstovas taip pat turėtų turėti galimybę veikti kaip kontaktinis centras, jei laikomasi atitinkamų šio reglamento reikalavimų;

(45) nors iš esmės reikėtų gerbti tarpininkavimo paslaugų teikėjų laisvę sudaryti sutartis, skaidrumo sumetimais, taip pat siekiant apsaugoti paslaugos gavėjus ir išvengti neteisingų ar atsitiktinių rezultatų, tikslinga nustatyti tam tikras taisykles dėl tų paslaugų teikėjų nuostatų ir sąlygų turinio, taikymo ir vykdymo užtikrinimo. Tarpininkavimo paslaugų teikėjai savo nuostatose ir sąlygose turėtų aiškiai nurodyti ir nuolat atnaujinti informaciją dėl motyvų, kuriais remdamiesi jie gali apriboti savo paslaugų teikimą. Visų pirma, jie turėtų įtraukti informaciją apie bet kokią politiką, procedūras, priemones ir įrankius, naudojamus turinio moderavimo tikslais, įskaitant algoritminį sprendimų priėmimą ir žmonių atliekamą peržiūrą, taip pat jų vidaus skundų nagrinėjimo sistemos darbo tvarkos taisykles. Jie taip pat turėtų pateikti lengvai prieinamą informaciją apie teisę nutraukti naudojimąsi paslauga. Tarpininkavimo paslaugų teikėjai savo paslaugų teikimo sąlygose pagrindiniams informacijos reikalavimų, nurodytų šiame reglamente, elementams iliustruoti gali naudoti grafinius elementus, pavyzdžiui, piktogramas ar vaizdus. Paslaugų teikėjai tinkamomis priemonėmis turėtų informuoti savo paslaugos gavėjus apie svarbius nuostatų ir sąlygų pakeitimus, pavyzdžiui, kai jie keičia taisykles dėl informacijos, kuri leidžiama teikiant jų paslaugas, arba apie kitus tokius pakeitimus, kurie galėtų turėti tiesioginį poveikį paslaugos gavėjų gebėjimui naudotis paslauga;

(46) tarpininkavimo paslaugų, kurios, pirmiausia, yra skirtos nepilnamečiams, pavyzdžiui, projektuojant ar parduodant paslaugą, arba kurias daugiausia naudoja nepilnamečiai, teikėjai turėtų dėti ypatingas pastangas, kad jų nuostatų ir sąlygų paaiškinimas būtų lengvai suprantamas nepilnamečiams;

(47) kurdami, taikydami ir įgyvendindami tuos apribojimus, tarpininkavimo paslaugų teikėjai turėtų veikti nešališkai bei nediskriminuodami ir atsižvelgti į paslaugos gavėjų teises ir teisėtus interesus, įskaitant pagrindines teises, kaip jos įtvirtintos Chartijoje. Pavyzdžiui, labai didelių interneto platformų paslaugų teikėjai, visų pirma, turėtų deramai atsižvelgti į saviraiškos ir informacijos laisvę, įskaitant žiniasklaidos laisvę ir pliuralizmą. Visi tarpininkavimo paslaugų teikėjai taip pat turėtų deramai atsižvelgti į atitinkamus tarptautinius žmogaus teisių apsaugos standartus, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus;

(48) atsižvelgiant į ypatingą jų vaidmenį ir aprėptį, labai didelėms interneto platformoms ir labai didelėms interneto paieškos sistemoms tikslinga nustatyti papildomus reikalavimus, susijusius su jų nuostatų ir sąlygų informacija bei skaidrumu. Dėl to labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų teikėjai turėtų pateikti savo nuostatas ir sąlygas visų valstybių narių, kuriose jie siūlo savo paslaugas, oficialiosiomis kalbomis, o paslaugų gavėjams taip pat turėtų pateikti glaustą ir lengvai suprantamą nuostatų ir sąlygų pagrindinių elementų santrauką. Tokiose santraukose turėtų būti nurodyti pagrindiniai informacijos reikalavimų elementai, įskaitant galimybę nesunkiai atsisakyti neprivalomų nuostatų;

(49) siekiant užtikrinti tinkamo lygio skaidrumą ir atskaitomybę, tarpininkavimo paslaugų teikėjai, laikydamiesi šiame reglamente nustatytų suderintų reikalavimų, turėtų kompiuteriu skaitoma forma viešai paskelbti metinę ataskaitą dėl jų vykdomo turinio moderavimo, įskaitant priemones, kurių imamasi taikant jų nuostatas ir sąlygas bei užtikrinant jų vykdymą. Tačiau, siekiant išvengti neproporcingos naštos, tos skaidrumo ataskaitų teikimo pareigos neturėtų būti taikomos paslaugų teikėjams, kurie yra labai mažos ar mažosios įmonės, kaip apibrėžta Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB ([25]), ir kurie nėra labai didelės interneto platformos, kaip tai suprantama šiame reglamente;

(50) prieglobos paslaugų teikėjai atlieka ypač svarbų vaidmenį kovojant su neteisėtu turiniu internete, nes jie saugo paslaugos gavėjų ir jų prašymu pateikiamą informaciją ir paprastai suteikia galimybę kitiems paslaugos gavėjams su ja susipažinti, kartais dideliu mastu. Svarbu, kad visi prieglobos paslaugų teikėjai, neatsižvelgiant į jų dydį, įsidiegtų lengvai prieinamus ir naudotojui patogius pranešimo ir veiksmų mechanizmus, kuriuos naudojant sudaromos palankesnės sąlygos pranešti apie konkrečius informacijos elementus, kuriuos pranešančioji šalis laiko neteisėtu turiniu, atitinkamam prieglobos paslaugų teikėjui (toliau – pranešimas), ir paslaugų teikėjas, remdamasis tuo pranešimu, gali priimti sprendimą, ar pritaria dėl tokio vertinimo ar ne ir ar nori pašalinti tą turinį ar panaikinti prieigą prie jo (toliau – veiksmai). Tokie mechanizmai turėtų būti aiškiai identifikuojami, išdėstyti šalia atitinkamos informacijos ir bent jau taip pat lengvai surandami ir naudojami kaip pranešimo apie turinį, kuriuo pažeidžiamos prieglobos paslaugų teikėjo nuostatos ir sąlygos, mechanizmai. Jei laikomasi pranešimams keliamų reikalavimų, fiziniams asmenims ar subjektams turėtų būti sudaryta galimybė vienu pranešimu pranešti apie daugelį konkrečių tariamo neteisėto turinio elementų, kad būtų užtikrintas veiksmingas pranešimo ir veiksmų mechanizmų veikimas. Pranešimo mechanizmas turėtų leisti, bet nereikalauti, kad būtų galima nustatyti fizinį asmenį ar subjektą, teikiantį pranešimą. Kai kurių rūšių informacijos elementų, apie kuriuos pranešama, atveju galėtų būti būtina nurodyti fizinio asmens ar subjekto, teikiančio pranešimą, tapatybę, kad būtų galima nustatyti, ar atitinkama informacija yra neteisėtas turinys, kaip teigiama. Prievolė įdiegti pranešimo ir veiksmų mechanizmus turėtų būti taikoma, pavyzdžiui, rinkmenų saugojimo ir dalijimosi jomis paslaugoms, saityno prieglobos paslaugoms, reklamos serveriams ir teksto kopijavimo paslaugoms (angl. *paste bin*), jei tokios paslaugos laikomos prieglobos paslaugomis, patenkančiomis į šį reglamentą;

(51) atsižvelgiant į poreikį tinkamai atsižvelgti į visų susijusių šalių pagrindines teises, garantuojamas pagal Chartiją, bet kokie veiksmai, kurių prieglobos paslaugų teikėjas imasi gavęs pranešimą, turėtų būti griežtai tiksliniai, t. y. jais turėtų būti siekiama pašalinti konkrečius informacijos elementus, kurie laikomi neteisėtu turiniu, arba panaikinti prieigą prie jų, nedarant nederamo poveikio paslaugos gavėjų saviraiškos ir informacijos laisvei. Todėl pranešimai paprastai turėtų būti skirti prieglobos paslaugų teikėjams, kurie pagrįstai gali turėti techninių ir organizacinių galimybių imtis veiksmų prieš tokius konkrečius elementus. Prieglobos paslaugų teikėjai, gavę pranešimą, kuriame nurodyto konkretaus informacijos elemento jie dėl techninių ar organizacinių priežasčių pašalinti negali, turėtų apie tai informuoti pranešimą pateikusį asmenį ar subjektą;

(52) taisyklės dėl tokių pranešimo ir veiksmų mechanizmų turėtų būti suderintos Sąjungos lygmeniu, kad pranešimai būtų tvarkomi laiku, stropiai bei nešališkai remiantis vienodomis, skaidriomis ir aiškiomis taisyklėmis ir kad būtų numatytos patikimos visų dalyvaujančių šalių teisių ir teisėtų interesų, visų pirma Chartija garantuojamų pagrindinių teisių, apsaugos priemonės, neatsižvelgiant į tai, kokioje valstybėje narėje tos šalys yra įsisteigusios ar yra ir kokios srities teisė yra taikoma. Tos pagrindinės teisės atitinkamais atvejais gali būti (bet jomis neapsiribojant): paslaugos gavėjams – saviraiškos ir informacijos laisvė, teisė į privatų ir šeimos gyvenimą, teisė į asmens duomenų apsaugą, teisė į nediskriminavimą ir teisė į veiksmingą teisinę gynybą; paslaugų teikėjams – laisvė užsiimti verslu, įskaitant laisvę sudaryti sutartis; visoms šalims, kurioms neteisėtas turinys daro poveikį – teisė į žmogaus orumą, vaiko teisės, teisė į nuosavybės apsaugą, įskaitant intelektinę nuosavybę, ir teisė į nediskriminavimą. Prieglobos paslaugų teikėjai turėtų laiku imtis veiksmų pagal pranešimus, visų pirma, atsižvelgdami į neteisėto turinio, apie kurį pranešama, rūšį ir skubumą imtis veiksmų. Pavyzdžiui, galima tikėtis, kad tokie teikėjai nedelsdami imsis veiksmų, kai pranešama apie tariamai neteisėtą turinį, keliantį grėsmę asmenų gyvybei ar saugumui. Prieglobos paslaugų teikėjas, priėmęs sprendimą, ar imtis ar nesiimti veiksmų pagal pranešimą, turėtų nepagrįstai nedelsdamas apie tai informuoti apie konkretų turinį pranešusį fizinį asmenį ar subjektą;

([25]) 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžties (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

(53) pranešimo ir veiksmų mechanizmai turėtų sudaryti sąlygas pateikti pakankamai tikslius ir tinkamai pagrįstus pranešimus, kad atitinkamas prieglobos paslaugų teikėjas galėtų priimti informacija pagrįstą ir stropų sprendimą, suderinamą su saviraiškos ir informacijos laisve, dėl turinio, su kuriuo susijęs pranešimas, visų pirma, dėl to, ar tas turinys turi būti laikomas neteisėtu turiniu ir turi būti pašalintas arba panaikinta prieiga prie jo. Tie mechanizmai turėtų būti tokie, kad pranešėjams būtų sudarytos palankesnės sąlygos teikti pranešimus, kuriuose išdėstomos priežastys, dėl kurių fizinis asmuo ar subjektas, teikiantis pranešimą, laiko tą turinį neteisėtu turiniu, ir aiškiai nurodo to turinio vietą. Kai pranešime pateikiama pakankamai informacijos, kad stropus prieglobos paslaugų teikėjas, neatlikęs išsamaus teisinio patikrinimo, galėtų nustatyti, kad turinys yra neteisėtas, turėtų būti laikoma, kad pranešimas suteikia faktinių žinių ar žinojimą apie neteisėtumą. Išskyrus pranešimų apie nusikalstamas veikas, nurodytas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/93/ES ([26]) 3–7 straipsniuose, teikimą, tais mechanizmais fizinio asmens ar subjekto, teikiančio pranešimą, turėtų būti prašoma atskleisti savo tapatybę, kad būtų išvengta piktnaudžiavimo;

(54) jeigu prieglobos paslaugų teikėjas nusprendžia, kad gavėjo suteikta informacija yra neteisėtas turinys arba yra nesuderinama su jo nuostatomis ir sąlygomis, ją pašalinti ar panaikinti prieigą prie jos arba kitaip apriboti jos matomumą ar monetizavimą, pavyzdžiui, gavęs pranešimą ar ėmęsis veiksmų savo iniciatyva, be kita ko, vien tik automatinėmis priemonėmis, tas paslaugų teikėjas turėtų aiškiai ir lengvai suprantama forma informuoti paslaugos gavėją apie savo sprendimą, jo motyvus ir esamas teisių gynimo priemones sprendimui apskųsti, atsižvelgiant į neigiamas pasekmes, kurias tokie sprendimai gali turėti paslaugos gavėjui, be kita ko, kiek tai susiję su naudojimusi pagrindine teise į saviraiškos laisvę. Ta pareiga turėtų būti taikoma neatsižvelgiant į sprendimo motyvus, visų pirma į tai, ar veiksmų imtasi dėl to, kad pateikta informacija yra laikoma neteisėtu turiniu arba nesuderinama su taikytinomis nuostatomis ir sąlygomis. Jei sprendimas buvo priimtas gavus pranešimą, prieglobos paslaugų teikėjas turėtų atskleisti pranešimą paslaugos gavėjui pateikusio asmens ar subjekto tapatybę tik tais atvejais, kai ši informacija yra būtina turinio neteisėtumui nustatyti, pavyzdžiui, intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų atvejais;

(55) matomumas gali būti apribojamas suprastinant poziciją reitingo ar rekomendavimo sistemose, taip pat ribojant vieno ar daugiau paslaugos gavėjų prieigą arba užblokuojant naudotojo prieigą prie internetinės bendruomenės jam apie tai nežinant (slaptas blokavimas). Paslaugos gavėjo pateiktos informacijos monetizavimas pajamomis iš reklamos gali būti apribotas sustabdant ar nutraukiant su ta informacija susijusius piniginius mokėjimus ar pajamas. Vis dėlto pareiga pateikti motyvų paaiškinimą neturėtų būti taikoma apgaulingam didelio masto komerciniam turiniui, skleidžiamam tyčia manipuliuojant paslaugą, visų pirma, neautentiškam naudojimuisi paslauga, pavyzdžiui, naudojant interneto robotus ar suklastotas paskyras arba kitaip apgaulingai naudojantis paslauga. Nepriklausomai nuo kitų prieglobos paslaugų teikėjo sprendimo apskundimo galimybių, paslaugos gavėjas visuomet turėtų turėti teisę į veiksmingą teisinę gynybą pagal nacionalinę teisę;

(56) tam tikrais atvejais prieglobos paslaugų teikėjas gali sužinoti, pavyzdžiui, gavęs pranešančiosios šalies pranešimą arba vykdydamas savanoriškas priemones, apie informaciją, susijusią su tam tikra paslaugos gavėjo veikla, kaip antai tam tikrų rūšių neteisėto turinio teikimą, kuria, atsižvelgiant į visas svarbias prieglobos paslaugų teikėjo žinomas aplinkybes, pagrįstai patvirtinamas įtarimas, kad tas paslaugos gavėjas gali būti padaręs, gali daryti ar tikriausiai padarys nusikalstamą veiką, keliančią grėsmę asmens ar asmenų gyvybei ar saugumui, kaip antai veikas, išvardytas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2011/36/ES ([27]), Direktyvoje 2011/93/ES ar Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/541 ([28]). Pavyzdžiui, konkretūs turinio elementai galėtų sukelti įtarimą dėl grėsmės visuomenei, pavyzdžiui, terorizmo kurstymo, kaip tai suprantama Direktyvos (ES) 2017/541 21 straipsnyje. Tokiais atvejais prieglobos paslaugų teikėjas apie tokį įtarimą turėtų nedelsdamas pranešti kompetentingoms teisėsaugos institucijoms. Prieglobos paslaugų teikėjas turėtų pateikti visą jam prieinamą svarbią

([26]) 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/93/ES dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2004/68/TVR (OL L 335, 2011 12 17, p. 1).

([27]) 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos, pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/629/TVR (OL L 101, 2011 4 15, p. 1).

([28]) 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/541 dėl kovos su terorizmu, pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/475/TVR ir iš dalies keičianti Tarybos sprendimą 2005/671/TVR (OL L 88, 2017 3 31, p. 6).

informaciją, įskaitant, kai aktualu, atitinkamą turinį ir, jeigu įmanoma, nurodyti laiką, kada turinys buvo paskelbtas, įskaitant nustatytą laiko juostą, savo įtarimo paaiškinimą ir atitinkamo paslaugos gavėjo buvimo vietai nustatyti ir jam identifikuoti būtiną informaciją. Šis reglamentas nėra paslaugos gavėjų profiliavimo, kurį prieglobos paslaugų teikėjai atlieka siekdami nustatyti galimas nusikalstamas veikas, teisinis pagrindas. Prieglobos paslaugų teikėjai, informuodami teisėsaugos institucijas, taip pat turėtų laikytis kitų taikytinų Sąjungos ar nacionalinės teisės taisyklių dėl fizinių asmenų teisių ir laisvių apsaugos;

(57) siekiant išvengti neproporcingos naštos, papildomos prievolės, pagal šį reglamentą nustatytos interneto platformų teikėjams, įskaitant platformas, leidžiančias vartotojams sudaryti nuotolinės prekybos sutartis su prekiautojais, turėtų būti netaikomos teikėjams, kurie laikomi labai mažomis ar mažosiomis įmonėmis, kaip apibrėžta Rekomendacijoje 2003/361/EB. Dėl tos pačios priežasties tos papildomos prievolės taip pat turėtų būti netaikomos interneto platformų teikėjams, kurie anksčiau per 12 mėnesių laikotarpį nuo statuso praradimo buvo laikomi labai mažomis ar mažosiomis įmonėmis. Tokiems paslaugų teikėjams neturėtų būti netaikoma prievolė įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus ar Komisijos prašymu teikti informaciją apie vidutinius aktyvius paslaugos gavėjus per mėnesį. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos turi didesnę aprėptį ir didesnį poveikį darant įtaką tam, kaip paslaugos gavėjai gauna informaciją ir bendrauja internetu, tokie paslaugų teikėjai neturėtų galėti pasinaudoti ta išimtimi, nepaisant to, ar jie atitinka labai mažų ar mažųjų įmonių kriterijus ar neseniai tokiomis kvalifikavosi. Rekomendacijoje 2003/361/EB nustatytomis konsolidavimo taisyklėmis padedama užtikrinti, kad būtų užkirstas kelias kokiu nors būdu tų papildomų prievolių nevykdyti. Nė viena šio reglamento nuostata netrukdo interneto platformų teikėjams, kuriems taikoma ta išimtis, savanoriškai sukurti sistemą, atitinkančią vieną ar daugiau tų prievolių;

(58) paslaugos gavėjai turėtų turėti galimybę lengvai ir efektyviai apskųsti tam tikrus interneto platformų paslaugų teikėjų sprendimus dėl turinio neteisėtumo ar jo neatitikimo nuostatoms ir sąlygoms, kurie daro jiems neigiamą poveikį. Todėl interneto platformų paslaugų teikėjai turėtų būti įpareigoti numatyti vidaus skundų nagrinėjimo sistemas, atitinkančias tam tikras sąlygas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad sistemos būtų lengvai prieinamos ir greitai, nešališkai, nediskriminuojant duotų sąžiningų rezultatų, ir kad jas, kai naudojamos automatinės priemonės, tikrintų žmogus. Tokios sistemos visiems paslaugos gavėjams turėtų sudaryti sąlygas pateikti skundą ir jose neturėtų būti nustatyti oficialūs reikalavimai, pavyzdžiui, nukreipimas į konkrečias susijusias teisines nuostatas ar išsamūs teisiniai paaiškinimai. Paslaugos gavėjai, pateikę pranešimą per šiame reglamente numatytą pranešimo ir veiksmų mechanizmą arba per pranešimo apie turinį, kuriuo pažeidžiamos interneto platformų teikėjo nuostatos ir sąlygos, mechanizmą, turėtų turėti teisę naudotis skundų teikimo mechanizmu, kad užginčytų interneto platformų teikėjo sprendimą dėl jų pranešimų, įskaitant atvejus, kai jie mano, kad veiksmai, kurių ėmėsi tas paslaugų teikėjas, buvo netinkami. Skundą dėl ginčijamų sprendimų panaikinimo turėtų būti galima pateikti ne trumpiau kaip per šešis mėnesius, skaičiuojant nuo momento, kai interneto platformų teikėjas pranešė paslaugos gavėjui apie sprendimą;

(59) be to, turėtų būti numatyta nuostata dėl neteisminio ginčų sprendimo sąžiningai bendradarbiaujant galimybės, be kita ko, tokių ginčių, kurių nepavyksta patenkinamai išspręsti per vidaus skundų nagrinėjimo sistemas, kreipiantis į sertifikuotas įstaigas, atitinkančias nepriklausomumo reikalavimus ir turinčias išteklių bei ekspertinių žinių vykdyti savo veiklą sąžiningai, sparčiai ir ekonomiškai efektyviai. Neteisminio ginčų sprendimo įstaigų nepriklausomumas taip pat turėtų būti užtikrintas fizinių asmenų, atsakingų už ginčų sprendimą, lygmeniu, be kita ko, taikant taisykles dėl interesų konflikto. Neteisminio ginčų sprendimo įstaigų imami mokesčiai turėtų būti pagrįsti, prieinami, patrauklūs, nebrangūs vartotojams bei proporcingi ir vertinami kiekvienu konkrečiu atveju. Jei neteisminio ginčų sprendimo įstaigą sertifikuoja kompetentingas skaitmeninių paslaugų koordinatorius, tas sertifikavimas turėtų galioti visose valstybėse narėse. Interneto platformų paslaugų teikėjai turėtų turėti galimybę atsisakyti taikyti neteisminio ginčų sprendimo procedūras pagal šį reglamentą, kai tas pats ginčas, visų pirma susijęs su atitinkama informacija ir ginčijamo sprendimo priėmimo priežastimis, sprendimo padariniais ir nurodytomis sprendimo užginčijimo priežastimis, jau yra išspręstas arba nagrinėjamas kompetentingame teisme ar kitoje kompetentingoje

neteisminio ginčų sprendimo įstaigoje. Paslaugos gavėjai turėtų turėti galimybę pasirinkti, ar naudoti vidinį skundų nagrinėjimo mechanizmą ar taikyti neteisminį ginčų sprendimą, ar pasinaudoti galimybe bet kuriuo etapu pradėti teismo procesą. Kadangi neteisminio ginčų sprendimo procedūros rezultatas nėra privalomas, šalims neturėtų būti trukdoma pradėti teismo procesą dėl to paties ginčo. Taip sukurtomis galimybėmis apskųsti interneto platformų paslaugų teikėjų sprendimus neturėtų paveikti galimybės apskųsti teismine tvarka pagal atitinkamos valstybės narės teisės aktus ir dėl to neturėtų būti daroma jokio poveikio pasinaudoti teise į veiksmingą teisinę gynybą pagal Chartijos 47 straipsnį. Šio reglamento nuostatomis dėl neteisminio ginčų sprendimo neturėtų būti reikalaujama, kad valstybės narės įsteigtų tokias neteisminio ginčų sprendimo įstaigas;

(60) kalbant apie sutartinius ginčus tarp vartotojų ir įmonių dėl prekių ar paslaugų pirkimo, Direktyva 2013/11/ES užtikrinama, kad Sąjungos vartotojai ir įmonės Sąjungoje turėtų galimybę kreiptis į kokybės sertifikatą turinčius alternatyvaus ginčų sprendimo subjektus. Šiuo požiūriu reikėtų patikslinti, kad šio reglamento taisyklėmis dėl neteisminio ginčų sprendimo nedaromas poveikis tai direktyvai, įskaitant toje direktyvoje įtvirtintą vartotojų teisę pasitraukti iš procedūros bet kuriame jos etape, jeigu jie yra nepatenkinti procedūros veiksmingumu ar vykdymu;

(61) veiksmų prieš neteisėtą turinį galima imtis greičiau ir patikimiau, kai interneto platformų paslaugų teikėjai imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad pranešimams, kuriuos naudodamiesi pagal šį reglamentą privalomais pranešimo ir veiksmų mechanizmais teikia patikimi pagal jiems nustatytą ekspertinių žinių sritį veikiantys pranešėjai, suteikiama pirmenybė, nedarant poveikio reikalavimui tvarkyti visus per tuos mechanizmus pateiktus prašymus ir priimti dėl jų sprendimus laiku, stropiai ir nešališkai. Tokį patikimo pranešėjo statusą turėtų suteikti valstybės narės, kurioje pareiškėjas įsisteigęs, skaitmeninių paslaugų koordinatorius ir jį turėtų pripažinti visi interneto platformų paslaugų teikėjai, kuriems taikomas šis reglamentas. Toks patikimo pranešėjo statusas turėtų būti suteiktas tik subjektams (ne fiziniams asmenims), kurie yra įrodę, be kita ko, kad jie turi konkrečių ekspertinių žinių ir kompetencijos kovojant su neteisėtu turiniu, ir kad jie dirba stropiai, tiksliai ir objektyviai. Tokie subjektai pagal savo pobūdį gali būti vieši, kaip antai, teroristinio turinio atveju, internetinės informacijos žymėjimo padaliniai nacionalinėse teisėsaugos institucijose arba Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra (toliau – Europolas), arba tai gali būti nevyriausybinės organizacijos ir privačios ar pusiau viešos įstaigos, kaip antai organizacijos, priklausančios INHOPE karštųjų linijų tinklui, kuriam pranešama apie seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagą, ir organizacijos, įsipareigojusios pranešti apie neteisėtas rasizmo ir ksenofobijos išraiškas internete. Siekiant nesumažinti tokio mechanizmo pridėtinės vertės, bendras patikimų pranešėjų, paskirtų pagal šį reglamentą, skaičius turėtų būti ribotas. Visų pirma, savo narių interesams atstovaujančios pramonės asociacijos skatinamos kreiptis dėl patikimų pranešėjų statuso, nedarant poveikio privačių subjektų ar fizinių asmenų teisei sudaryti dvišalius susitarimus su interneto platformų paslaugų teikėjais;

(62) patikimi pranešėjai turėtų skelbti lengvai suprantamas ir išsamias ataskaitas apie pranešimus, pateiktus pagal šį reglamentą. Tose ataskaitose turėtų būti nurodyta tokia informacija kaip pranešimų, suskirstytų pagal prieglobos paslaugų teikėją, skaičius, turinio rūšis ir veiksmai, kurių ėmėsi paslaugų teikėjas. Atsižvelgiant į tai, kad patikimi pranešėjai įrodė savo ekspertines žinias ir kompetenciją, galima tikėtis, kad patikimų pranešėjų pateiktų pranešimų tvarkymas bus paprastesnis ir dėl to greitesnis, palyginti su kitų paslaugos gavėjų pranešimais. Tačiau vidutinis tvarkymo laikas vis dar gali skirtis priklausomai nuo veiksnių, įskaitant neteisėto turinio rūšį, pranešimų kokybę bei esamas technines tokių pranešimų pateikimo procedūras.

Pavyzdžiui, nors 2016 m. Kovos su neapykantos kurstymu internete elgesio kodekse nustatytas taikyme dalyvaujančių bendrovių lyginamasis standartas susijęs su laiku, kurio reikia baigti tvarkyti priimtiniems pranešimams dėl neapykantą kurstančios kalbos pašalinimo, kitų rūšių neteisėto turinio tvarkymas gali užtrukti labai skirtingą laiką, kuris priklauso nuo konkrečių faktų ir aplinkybių, taip pat nuo neteisėto turinio rūšių. Siekiant išvengti piktnaudžiavimo patikimo pranešėjo statusu, turėtų būti galima sustabdyti tokio statuso galiojimą, kai įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius pradeda tyrimą dėl teisėtų priežasčių. Šio reglamento taisyklės dėl patikimų pranešėjų neturėtų būti suprantamos kaip taisyklės, kuriomis užkertamas kelias

interneto platformų paslaugų teikėjams panašiai elgtis su pranešimais, kuriuos teikia subjektai ar fiziniai asmenys, kuriems nebuvo suteiktas patikimo pranešėjo statusas pagal šį reglamentą, ir kitomis priemonėmis bendradarbiauti su kitais subjektais pagal taikytiną teisę, įskaitant šį reglamentą ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/794 ([29]). Šio reglamento taisyklėmis neturėtų būti užkertamas kelias interneto platformų paslaugų teikėjams pasitelkti tokį patikimą pranešėją ar panašius mechanizmus siekiant imtis greitų ir patikimų veiksmų prieš turinį, kuris nesuderinamas su jų nuostatomis ir sąlygomis, visų pirma prieš turinį, kuris daro žalą pažeidžiamiems paslaugos gavėjams, pavyzdžiui, nepilnamečiams;

(63) piktnaudžiaujant interneto platformomis dažnai pateikiant akivaizdžiai neteisėtą turinį arba dažnai pateikiant akivaizdžiai nepagrįstus pranešimus ar skundus atitinkamai per mechanizmus ir sistemas, sukurtus pagal šį reglamentą, sumažėja suinteresuotųjų šalių pasitikėjimas ir daroma žala jų teisėms bei teisėtiems interesams. Todėl reikia sukurti tinkamas proporcingas ir veiksmingas apsaugos nuo tokio piktnaudžiavimo priemones, kuriomis turi būti paisoma visų susijusių šalių teisių ir teisėtų interesų, įskaitant taikytinas pagrindines teises ir laisves, kaip įtvirtinta Chartijoje, visų pirma, saviraiškos laisvę. Informaciją reikėtų laikyti akivaizdžiai neteisėtu turiniu ir pranešimus arba skundus reikėtų laikyti akivaizdžiai nepagrįstais, kai ir neprofesionalui, neatliekant jokios esminės analizės, yra aišku, kad turinys yra neteisėtas arba atitinkamai kad pranešimai ar skundai yra nepagrįsti;

(64) tam tikromis sąlygomis interneto platformų paslaugų teikėjai turėtų laikinai sustabdyti savo veiklą piktnaudžiaujančio asmens atžvilgiu. Tai nedaro poveikio interneto platformų paslaugų teikėjų laisvei parengti savo nuostatas ir sąlygas bei numatyti griežtesnes priemones, taikytinas su sunkiais nusikaltimais susijusiam akivaizdžiai neteisėtam turiniui, pavyzdžiui, seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagai. Dėl skaidrumo ši galimybė turėtų būti aiškiai ir pakankamai išsamiai įtvirtinta interneto platformų nuostatose ir sąlygose. Turėtų būti visuomet galima pasinaudoti teisių gynimu dėl sprendimų, kuriuos šiuo požiūriu priima interneto platformų paslaugų teikėjai, ir juos turėtų prižiūrėti kompetentingas skaitmeninių paslaugų koordinatorius. Interneto platformų paslaugų teikėjai, prieš priimdami sprendimą dėl sustabdymo, turėtų nusiųsti išankstinį įspėjimą, kuriame turėtų būti nurodyti galimo sustabdymo motyvai ir teisių gynimo priemonės dėl interneto platformos paslaugos teikėjų sprendimo. Spręsdami dėl sustabdymo, interneto platformų paslaugų teikėjai turėtų išsiųsti motyvų paaiškinimą pagal šiame reglamente išdėstytas taisykles. Šio reglamento taisyklės dėl piktnaudžiavimo neturėtų užkirsti kelio interneto platformų paslaugų teikėjams imtis kitų priemonių dėl jų paslaugos gavėjų skelbiamo neteisėto turinio ar kitokio piktnaudžiavimo jų paslaugomis, be kita ko, pažeidžiant jų nuostatas ir sąlygas, kaip numatyta taikytinoje Sąjungos ir nacionalinėje teisėje. Tos taisyklės nedaro poveikio galimybei patraukti asmenis, dalyvaujančius piktnaudžiavimo veiksmuose, atsakomybėn, be kita ko dėl žalos, kaip numatyta Sąjungos ar nacionalinėje teisėje;

(65) atsižvelgiant į konkrečią interneto platformų paslaugų teikėjų atsakomybę ir pareigas jiems reikėtų nustatyti skaidrumo ataskaitų teikimo pareigas, kurios būtų taikomos kartu su skaidrumo ataskaitų teikimo pareigomis, taikytinomis visiems tarpininkavimo paslaugų teikėjams pagal šį reglamentą. Siekiant nustatyti, ar interneto platformos ir interneto paieškos sistemos gali būti atitinkamai labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos, kurioms pagal šį reglamentą yra nustatytos tam tikros papildomos pareigos, į interneto platformoms ir interneto paieškos sistemoms nustatytas skaidrumo ataskaitų teikimo pareigas reikėtų įtraukti tam tikras pareigas, susijusias su informacijos apie vidutinį aktyvių paslaugos gavėjų skaičių per mėnesį Sąjungoje skelbimu ir pateikimu;

(66) siekiant užtikrinti skaidrumą ir sudaryti sąlygas tikrinti interneto platformų teikėjų sprendimus dėl turinio moderavimo ir stebėti neteisėto turinio sklaidą internete, Komisija turėtų tvarkyti ir paskelbti duomenų bazę, kurioje pateikiami interneto platformų paslaugų teikėjų sprendimai ir motyvų paaiškinimai, kai jie pašalina informaciją ar kitaip apriboja jos prieinamumą ir prieigą prie jos. Kad duomenų bazė būtų nuolat atnaujinama, interneto platformų teikėjai turėtų standartiniu formatu nepagrįstai nedelsdami po to, kai priimamas sprendimas,

([29]) 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/794 dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo), kuriuo pakeičiami ir panaikinami Tarybos sprendimai 2009/371/TVR, 2009/934/TVR, 2009/935/TVR, 2009/936/TVR ir 2009/968/TVR (OL L 135, 2016 5 24, p. 53).

pateikti sprendimus ir motyvų pareiškimą, kad būtų galima atlikti atnaujinimus tikruoju laiku, jei tai techniškai įmanoma ir proporcinga atitinkamos interneto platformos priemonėms. Struktūruota duomenų bazė turėtų sudaryti sąlygas prieigai prie atitinkamos informacijos ir suteikti galimybę pateikti užklausas dėl jos, visų pirma, kiek tai susiję su atitinkamo tariamai neteisėto turinio rūšimi;

(67) interneto platformų elektroninių sąsajų tamsūs modeliai yra praktika, kuri tikslingai ar faktiškai iškreipia arba kenkia paslaugos gavėjų galimybei savarankiškai ir turint pakankamai informacijos rinktis ar priimti sprendimus. Ta praktika gali būti naudojamasi siekiant įtikinti paslaugos gavėjus imtis nepageidaujamų veiksmų ar priimti nenorimus sprendimus, kurie jiems turi neigiamų pasekmių. Todėl interneto platformų teikėjams turėtų būti draudžiama apgaudinėti ar spausti paslaugų gavėjus ir iškreipti paslaugų gavėjų savarankiškumą, sprendimų priėmimą arba paslaugų gavėjų pasirinkimą per elektroninės sąsajos ar jos dalies struktūrą, dizainą ar funkcijas arba pakenkti tam savarankiškumui, sprendimų priėmimui ar pasirinkimui. Tai turėtų apimti, bet neapsiriboti išnaudojimu grindžiamu dizaino pasirinkimu, nukreipiančiu paslaugos gavėją atlikti veiksmus, kurie yra naudingi interneto platformų teikėjui, tačiau kurie gali neatitikti paslaugos gavėjų interesų, pasirinkimo galimybių pateikimu ne neutraliu būdu, pavyzdžiui, pabrėžiant tam tikras pasirinkimo galimybes naudojant vaizdinius, garsinius ar kitokius komponentus, kai paslaugos gavėjo prašoma priimti sprendimą.

Tai taip pat turėtų apimti pakartotinius prašymus paslaugos gavėjui pasirinkti, kai toks pasirinkimas jau buvo padarytas, taip padarant paslaugos atšaukimo procedūrą gerokai sudėtingesne nei paslaugos užsakymą, arba kai kurių pasirinkimo galimybių padarymą sudėtingesnėmis ar ilgiau trunkančiomis nei kitos ir kai dėl to tampa nepagrįstai sunku nutraukti pirkimą arba išsiregistruoti iš tam tikros interneto platformos, kuri sudaro galimybę vartotojams sudaryti nuotolinės prekybos sutartis su prekiautojais ir apgauna paslaugos gavėjus, juos spaudžiant priimti sprendimus dėl sandorių ar sutikti su standartiniais nustatymais, kuriuos labai sunku pakeisti, ir taip nepagrįstai nukreipiant paslaugos gavėjo sprendimų priėmimą tokiu būdu, kad būtų iškraipomas ir mažinamas jų savarankiškumas, sprendimų priėmimas bei pasirinkimas. Tačiau taisyklės, kuriomis užkertamas kelias tamsiems modeliams, neturėtų būti suprantamos kaip paslaugų teikėjams trukdančios tiesiogiai sąveikauti su paslaugos gavėjais ir siūlyti jiems naujas ar papildomas paslaugas. Teisėta praktika, pavyzdžiui, naudojama reklamose, kuri atitinka Sąjungos teisę, pati savaime neturėtų būti laikoma tamsiais modeliais. Tos taisyklės dėl tamsių modelių turėtų būti aiškinamos taip, kad jos apima į šio reglamento taikymo sritį patenkančią draudžiamą praktiką tiek, kiek tai praktikai dar netaikoma Direktyva 2005/29/EB ar Reglamentas (ES) 2016/679;

(68) internetinė reklama atlieka svarbų vaidmenį interneto aplinkoje, be kita ko, dėl interneto platformų paslaugų teikimo, kai už paslaugos teikimą kartais visiškai ar iš dalies tiesiogiai ar netiesiogiai atlyginama iš reklamos pajamų. Internetinė reklama gali prisidėti prie didelės rizikos nuo to, kad pati reklama gali būti neteisėtas turinys, iki to, kad ja gali būti prisidedama prie finansinių paskatų skelbti ar stiprinti neteisėtą ar kitaip žalingą turinį ir veiklą internete, arba gali būti diskriminuojant pateikiama reklama, daranti poveikį vienodam požiūriui į piliečius ir vienodoms galimybėms jiems. Todėl, be Direktyvos 2000/31/EB 6 straipsnyje nustatytų reikalavimų, interneto platformų paslaugų teikėjai turėtų būti įpareigoti užtikrinti, kad paslaugos gavėjai turėtų tam tikrą individualizuotą informaciją, kurios jiems reikia, kad jie suprastų, kada ir kieno vardu pateikiama reklama. Jie turėtų užtikrinti, kad informacija būtų esminė, be kita ko, naudojant vidutiniam paslaugos gavėjui aiškiai atpažįstamus ir nedviprasmiškus standartizuotus vaizdo ar garso ženklus, ir turėtų būti pritaikyta prie atskiros paslaugos elektroninės sąsajos pobūdžio. Be to, paslaugos gavėjai turėtų turėti tiesiogiai per elektroninę sąsają, kurioje pateikiama reklama, prieinamą informaciją apie pagrindinius parametrus, naudojamus nustatant, kad jiems būtų pateikiama konkreti reklama, ir pateikiant prasmingus tuo tikslu taikomos logikos paaiškinimus, įskaitant atvejus, kai tai grindžiama profiliavimu.

Tokie paaiškinimai turėtų apimti informaciją apie reklamos pateikimo metodą, pavyzdžiui, ar reklama yra kontekstinė ar kitokio pobūdžio, ir, kai taikytina, pagrindinius taikomus profiliavimo kriterijus; ja gavėjas taip pat turėtų būti informuojamas apie visas turimas priemones tokiems kriterijams pakeisti. Šio reglamento reikalavimai dėl su reklama susijusios informacijos teikimo nedaro poveikio atitinkamų Reglamento (ES) 2016/679 nuostatų, ypač susijusių su teise nesutikti, automatiškai priimamais sprendimais, įskaitant profiliavimą, ir konkrečiai su būtinybe gauti duomenų subjekto sutikimą prieš tvarkant asmens duomenis tikslinės reklamos tikslais, taikymui. Taip pat nedaromas poveikis Direktyvos 2002/58/EB nuostatoms, ypač susijusioms su informacijos saugojimu

galiniuose įrenginiuose ir prieiga prie juose saugomos informacijos. Galiausiai, šiuo reglamentu papildomas Direktyvos 2010/13/ES, kuria nustatomos priemonės, kuriomis naudotojams sudaromos galimybės deklaruoti komercinius audiovizualinius pranešimus naudotojų sukurtuose vaizdo įrašuose, taikymas. Juo taip pat papildomos prekiautojų pareigos atskleisti komercinius pranešimus, kylančios iš Direktyvos 2005/29/EB;

(69) kai paslaugos gavėjams pateikiama reklama, grindžiama atrankiojo adresavimo metodais, optimizuotais, kad atitiktų jų interesus, ir potencialiai orientuotais į jų pažeidžiamumą, tai gali turėti ypač didelį neigiamą poveikį. Tam tikrais atvejais manipuliavimo metodai gali daryti neigiamą poveikį visoms grupėms ir padidinti žalą visuomenei, pavyzdžiui, prisidėdami prie dezinformacijos kampanijų ar tam tikrų grupių diskriminacijos. Interneto platformos yra ypač jautri aplinka tokiai praktikai ir kelia didesnę riziką visuomenei. Dėl to interneto platformų paslaugų teikėjai turėtų neteikti reklamos, grindžiamos profiliavimu, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2016/679 4 straipsnio 4 punkte, naudojant specialių kategorijų asmens duomenis, nurodytus to reglamento 9 straipsnio 1 dalyje, be kita ko, naudojant tomis specialiomis kategorijomis grindžiamas profiliavimo kategorijas. Šis draudimas nedaro poveikio pareigoms, kurios pagal Sąjungos teisę dėl asmens duomenų apsaugos taikomos interneto platformų teikėjams arba bet kuriam kitam paslaugų teikėjui ar reklamuotojui, dalyvaujantiems reklamos sklaidos veikloje;

(70) pagrindinė interneto platformos veiklos dalis yra susijusi su tuo, kaip informacijai suteikiama pirmenybė ir kaip ji pateikiama jos elektroninėje sąsajoje, kad paslaugos gavėjams būtų sudarytos palankesnės sąlygos susipažinti su informacija ir prie jos prieiti. Tai daroma, pavyzdžiui, algoritmų priemonėmis siūlant bei dėliojant informaciją ir suteikiant jai pirmenybę, teksto ar kitokiu vizualiuoju pavidalu išskiriant paslaugos gavėjų pateiktą informaciją arba kitaip ją tvarkant. Tokios rekomendavimo sistemos gali padaryti didelį poveikį paslaugos gavėjų gebėjimui rasti informaciją internete ir imtis su ja susijusių veiksmų, be kita ko, paslaugos gavėjams sudaryti palankesnes sąlygas susijusios informacijos paieškai ir prisidėti prie geresnės naudotojo patirties. Jos taip pat atlieka svarbų vaidmenį stiprinant tam tikrų žinučių plitimą, virusinei informacijos sklaidai ir skatinant elgesį internete. Todėl interneto platformos turėtų nuosekliai užtikrinti, kad jų teikiamų paslaugų gavėjai būtų tinkamai informuoti apie tai, kokią įtaką rekomendavimo sistemos daro rodomai informacijai ir kaip jos gali daryti poveikį informacijos pateikimo būdams. Jos turėtų aiškiai ir lengvai suprantamu būdu pristatyti tokių rekomendavimo sistemų parametrus, kad paslaugos gavėjai suprastų, kaip jiems gaunant informaciją informacijai suteikiama pirmenybė. Tie parametrai turėtų apimti bent svarbiausius kriterijus nustatant, kokia informacija siūloma paslaugos gavėjui, ir jų atitinkamos svarbos priežastis, įskaitant atvejus, kai informacijai suteikiama pirmenybė remiantis profiliavimu ir jų elgesiu internete;

(71) nepilnamečių apsauga yra svarbus Sąjungos politikos tikslas. Interneto platforma gali būti laikoma prieinama nepilnamečiams, kai pagal jos nuostatas ir sąlygas nepilnamečiams leidžiama naudotis paslauga, kai jos paslauga skirta nepilnamečiams ar ja daugiausia naudojasi nepilnamečiai arba kai paslaugų teikėjui kitais būdais žinoma, kad kai kurie jos paslaugos gavėjai yra nepilnamečiai, pavyzdžiui, dėl to, kad jis jau tvarko paslaugos gavėjų asmens duomenis, atskleidžiančius jų amžių kitais tikslais. Nepilnamečių naudojamų interneto platformų paslaugų teikėjai turėtų imtis tinkamų ir proporcingų priemonių siekiant apsaugoti nepilnamečius, pavyzdžiui, kuriant elektronines sąsajas ar jų dalis užtikrinti aukščiausią nepilnamečių privatumo, saugos ir saugumo lygį pagal nutylėjimą, kai tinkama, ar patvirtindami nepilnamečių apsaugos standartus arba dalyvaudami taikant nepilnamečių apsaugos elgesio kodeksus. Jie turėtų atsižvelgti į geriausią praktiką ir esamas gaires, pavyzdžiui, pateiktas Komisijos komunikate „Skaitmeninis dešimtmetis vaikams ir jaunimui: nauja Europos strategija dėl vaikams geresnio interneto (VGI+)“. Interneto platformų paslaugų teikėjai neturėtų teikti reklamos, pagrįstos profiliavimu naudojant paslaugos gavėjo asmens duomenis, kai jie pakankamai tiksliai žino, kad paslaugos gavėjas yra nepilnametis. Kaip numatyta pagal Reglamentą (ES) 2016/679, visų pirma, duomenų kiekio mažinimo principą, kaip numatyta jo 5 straipsnio 1 dalies c punkte, dėl šio draudimo interneto platformos paslaugų teikėjas neturėtų būti priverstas saugoti, gauti ar tvarkyti daugiau asmens duomenų, nei jis jau turi, kad įvertintų, ar paslaugos gavėjas yra nepilnametis. Taigi, ši pareiga neturėtų skatinti interneto platformų paslaugų teikėjų rinkti duomenis apie paslaugos gavėjo amžių prieš jiems naudojantis paslaugomis. Tai turėtų nedaryti poveikio Sąjungos teisei dėl asmens duomenų apsaugos;

(72) siekdamos padėti kurti saugią, patikimą ir skaidrią interneto aplinką vartotojams ir kitoms suinteresuotosioms šalims, kaip antai konkuruojantiems prekiautojams bei intelektinės nuosavybės teisių turėtojams, ir atgrasyti prekiautojus nuo taikytinų taisyklių neatitinkančių produktų ar paslaugų pardavimo, interneto platformos, leidžiančios vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, turėtų užtikrinti, kad tokius prekiautojus būtų galima atsekti. Todėl prekiautojas turėtų būti įpareigotas pateikti tam tikrą esminę informaciją interneto platformos, kurioje vartotojai gali sudaryti nuotolinės prekybos sutartis su prekiautojais, paslaugų teikėjams, be kita ko, žinučių apie produktus reklamavimo ar produktų siūlymo tikslais. Tas reikalavimas taip pat turėtų būti taikomas prekiautojams, kurie reklamuoja žinutes apie produktus ar paslaugas prekių ženklų vardu pagal sudarytus susitarimus. Tie interneto platformos paslaugų teikėjai visą informaciją turėtų saugiai saugoti visą savo sutartinių santykių su prekiautoju laikotarpį ir 6 mėnesius jam pasibaigus, kad būtų galima pareikšti bet kokius reikalavimus prekiautojui ar vykdyti su prekiautoju susijusius nurodymus.

Ši pareiga būtina ir proporcinga tam, kad valdžios institucijos ir teisėtų interesų turinčios privačios šalys galėtų prieiti prie šios informacijos pagal taikytiną teisę, be kita ko, dėl asmens duomenų apsaugos, įskaitant atvejus, kai pateikiami šiame reglamente nurodyti nurodymai pateikti informaciją. Ši pareiga nedaro poveikio galimoms pareigoms saugoti tam tikrą turinį ilgesnį laikotarpį, remiantis kita Sąjungos teise ar nacionaliniais įstatymais, laikantis Sąjungos teisės. Nedarant poveikio šiame reglamente pateiktai apibrėžčiai, bet kuris prekiautojas, nepriklausomai nuo to, ar tai fizinis ar juridinis asmuo, nustatytas pagal Direktyvos 2011/83/ES 6a straipsnio 1 dalies b punktą ir Direktyvos 2005/29/EB 7 straipsnio 4 dalies f punktą, turėtų būti atsekamas, kai jis siūlo produktą ar paslaugą interneto platformoje. Direktyvoje 2000/31/EB reikalaujama, kad visi informacinės visuomenės paslaugų teikėjai paslaugos gavėjams ir kompetentingoms institucijoms padarytų lengvai, tiesiogiai ir nuolat prieinamą tam tikrą informaciją, pagal kurią būtų galima nustatyti visus paslaugų teikėjus. Šiame reglamente išdėstyti interneto platformų, kuriose vartotojai gali sudaryti nuotolinės prekybos sutartis su prekiautojais, teikėjų atsekamumo reikalavimai nedaro poveikio Tarybos direktyvos (ES) 2021/514 ([30]), kuria siekiama kitų teisėtų viešojo intereso tikslų, taikymui;

(73) siekdamos užtikrinti veiksmingą ir tinkamą tos prievolės taikymą nesudarant neproporcingos naštos, interneto platformos, leidžiančios vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjai turėtų dėti visas pastangas, kad įvertintų atitinkamų prekiautojų pateikiamos informacijos patikimumą, visų pirma, naudodami laisvai prieinamas oficialias interneto duomenų bazes ir elektronines sąsajas, kaip antai nacionalinius prekybos registrus ir PVM informacijos mainų sistemą, arba prašydami atitinkamų prekiautojų pateikti patikimus patvirtinamuosius dokumentus, kaip antai tapatybės dokumentų kopijas, patvirtintus mokėjimo sąskaitų išrašus, įmonių pažymėjimus ir prekybos registrų pažymas. Vykdydamos šią prievolę jos taip pat gali naudotis kitais šaltiniais, kuriais galima pasinaudoti nuotoliniu būdu ir kurie yra panašaus patikimumo lygio. Tačiau iš atitinkamų interneto platformų paslaugų teikėjų nereikėtų reikalauti imtis nereikalingų ar brangiai kainuojančių faktų nustatymo internete veiksmų arba atlikti neproporcingus patikrinimus vietoje. Taip pat nereikėtų manyti, kad tokie paslaugų teikėjai, dedantys visas pastangas, kaip reikalaujama pagal šį reglamentą, garantuoja informacijos patikimumą vartotojams ar kitoms suinteresuotosioms šalims;

(74) interneto platformų, leidžiančių vartotojams sudaryti nuotolinės prekybos sutartis su prekiautojais, paslaugų teikėjai turėtų sukurti ir organizuoti savo elektroninę sąsają taip, kad prekiautojai galėtų vykdyti savo pareigas pagal Sąjungos teisę, visų pirma, reikalavimus, išdėstytus Direktyvos 2011/83/ES 6 bei 8 straipsniuose, Direktyvos 2005/29/EB 7 straipsnyje, Direktyvos 2000/31/EB 5 bei 6 straipsniuose ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/6/EB ([31]) 3 straipsnyje. Tuo tikslu, laikydamiesi atitinkamos taikytinos Sąjungos teisės, atitinkamų interneto platformų paslaugų teikėjai turėtų dėti visas pastangas, kad įvertintų, ar jų paslaugomis besinaudojantys prekiautojai įkėlė visą informaciją į savo elektronines sąsajas. Interneto platformų paslaugų teikėjai turėtų užtikrinti, kad produktai ar paslaugos nebūtų siūlomi tol, kol tokia informacija nebus įkelta visa. Tai neturėtų reikšti nei atitinkamų interneto platformų paslaugų teikėjų pareigos bendrai stebėti per jų paslaugas prekiautojų siūlomus produktus ar paslaugas, nei bendrosios faktų nustatymo pareigos, visų pirma siekiant įvertinti prekiautojų pateiktos informacijos

([30]) 2021 m. kovo 22 d. Tarybos direktyva (ES) 2021/514, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/16/ES dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje (OL L 104, 2021 3 25, p. 1).

([31]) 1998 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/6/EB dėl vartotojų apsaugos žymint vartotojams siūlomų prekių kainas (OL L 80, 1998 3 18, p. 27).

tikslumą. Elektroninės sąsajos turėtų būti naudotojui patogios ir lengvai prieinamos prekiautojams ir vartotojams. Be to ir po to, kai leidžia prekiautojui siūlyti produktą ar paslaugą, atitinkamų interneto platformų paslaugų teikėjai turėtų dėti pagrįstas pastangas, kad atsitiktine tvarka patikrintų, ar kurioje nors laisvai valstybėje narėje ar Sąjungoje prieinamoje oficialioje ir kompiuterio skaitomoje internetinėje duomenų bazėje ar elektroninėje sąsajoje nustatyta, kad siūlomi produktai ar paslaugos yra neteisėti. Komisija taip pat turėtų skatinti produktų atsekamumą taikant technologinius sprendimus, pavyzdžiui, skaitmeniniu būdu pasirašytus greitojo atsako kodus (kitaip – QR kodus) ar nepakeičiamus žetonus. Komisija turėtų skatinti standartų ir, jei jų nėra, rinkos principais pagrįstų sprendimų, kurie gali būti priimtini atitinkamoms suinteresuotosioms šalims, rengimą;

(75) atsižvelgiant į labai didelių interneto platformų svarbą, susijusią su jų aprėptimi, visų pirma pagal paslaugos gavėjų skaičių, sudarant palankesnes sąlygas viešoms diskusijoms, ekonominiams sandoriams ir informacijos sklaidai visuomenei, nuomonėms bei idėjoms ir darant įtaką tam, kaip paslaugos gavėjai gauna ir pateikia informaciją internete, be visoms interneto platformoms taikytinų pareigų, būtina nustatyti konkrečias tų platformų paslaugų teikėjams skirtas pareigas. Kadangi labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai atlieka labai svarbų vaidmenį nustatant informacijos buvimo vietą ir užtikrinant, kad ją būtų galima rasti internete, tas pareigas, kiek jos taikytinos, taip pat būtina nustatyti ir interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams. Tos labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjų papildomos pareigos yra būtinos norinti spręsti viešosios politikos problemas, nes tokio pat rezultato neįmanoma pasiekti jokiomis kitomis mažiau ribojančiomis priemonėmis;

(76) labai didelės interneto platformos ir labai didelės interneto paieškos sistemos gali kelti kitokio masto ir poveikio pavojų visuomenei nei mažesnės platformos. Todėl tokie labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai turėtų išlaikyti aukščiausią išsamaus patikrinimo prievolės standartą, proporcingą jų daromam poveikiui visuomenei. Kai aktyvių interneto platformos ar interneto paieškos sistemos paslaugų gavėjų skaičius, skaičiuojant pagal šešių mėnesių vidurkį, padidėja tiek, kad sudaro reikšmingą Sąjungos gyventojų skaičiaus dalį, interneto platforma ar paieškos sistema gali daryti neproporcingą poveikį Sąjungoje. Tokia dalis turėtų būti laikoma reikšminga, kai toks skaičius viršija nustatytą 45 mln. darbinę ribinę vertę, t. y. tas skaičius sudaro 10 % Sąjungos gyventojų skaičiaus. Šią darbinę ribinę vertę reikėtų nuolat atnaujinti, todėl Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai, prireikus, deleguotaisiais aktais papildyti šio reglamento nuostatas;

(77) siekiant nustatyti konkrečios interneto platformos ar interneto paieškos sistemos aprėptį, būtina atskirai nustatyti vidutinį aktyvių kiekvienos paslaugos gavėjų skaičių. Atitinkamai vidutinis aktyvių interneto platformos paslaugų gavėjų skaičius per mėnesį turėtų atspindėti visus paslaugų gavėjus, kurie faktiškai naudojasi paslauga bent kartą per tam tikrą laikotarpį, t. y. turėti prieigą prie interneto platformos elektroninėje sąsajoje skleidžiamos informacijos, pavyzdžiui, ją peržiūrėti ar jos klausytis, arba teikti informaciją, pavyzdžiui, tai, ką daro prekiautojai interneto platformose, leidžiančiose vartotojams sudaryti nuotolinės prekybos sutartis su prekiautojais.

Šiame reglamente naudojimasis neapsiriboja tik sąveika su informacija, t. y. spustelėjimu, komentavimu, saito nurodymu, dalijimusi, pirkimu ar sandorių vykdymu interneto platformoje. Dėl to sąvoka „aktyvus paslaugos gavėjas“ ir sąvoka „registruotas paslaugos naudotojas“ gali ir nesutapti. Kalbant apie interneto paieškos sistemas, sąvoka „aktyvus paslaugos gavėjas“ turėtų apimti tuos, kurie žiūri informaciją savo elektroninėje sąsajoje, bet pavyzdžiui, ne interneto paieškos sistemos indeksuotų interneto svetainių savininkus, nes jie aktyviai nesinaudoja paslauga. Aktyvių paslaugos gavėjų skaičius turėtų apimti visus unikalius paslaugos gavėjus, kurie naudojasi konkrečia paslauga. Šiuo tikslu paslaugos gavėjas, kuris naudojasi skirtingomis elektroninėmis sąsajomis, pavyzdžiui, interneto svetainėmis ar programėlėmis, įskaitant atvejus, kai paslaugomis galima naudotis skirtingais universaliaisiais išteklių adresais (toliau – URL) ar domenų vardais, kai įmanoma, turėtų būti skaičiuojamas tik vieną kartą. Tačiau sąvoka „aktyvus paslaugos gavėjas“ neturėtų apimti atsitiktinio kitų tarpininkavimo paslaugų teikėjų, kurie netiesiogiai sudaro sąlygas susipažinti su informacija, kurios atžvilgiu prieglobos paslaugas teikia interneto platformų paslaugų teikėjas, interneto paieškos sistemos teikėjui nurodant saitą ar indeksuojant, paslaugų gavėjų naudojimosi paslauga. Be to, šiuo reglamentu nereikalaujama, kad interneto platformų ar interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai vykdytų specialų asmenų sekimą internete. Kai tokie paslaugų teikėjai geba atmesti automatizuotus

naudotojus, pavyzdžiui, interneto robotus ar turinio vagysčių robotus, be tolesnio asmens duomenų tvarkymo ir sekimo, jie tai gali daryti. Aktyvių paslaugos gavėjų skaičiaus nustatymui gali turėti įtakos rinkos ir technikos pokyčiai, todėl Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai papildyti šio reglamento nuostatas priimant deleguotuosius aktus, kuriais nustatoma interneto platformos ar interneto paieškos sistemos aktyvių gavėjų nustatymo metodika, prireikus, atspindinti paslaugos pobūdį ir paslaugos gavėjų sąveikos su ja būdą;

(78) atsižvelgiant į platformų ekonomikai būdingą tinklo efektą, interneto platformos ar interneto paieškos sistemos naudotojų bazė gali greitai augti ir pasiekti labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos dydį darant atitinkamą poveikį vidaus rinkai. Taip gali būti, kad per trumpus laikotarpius stebimas eksponentinis augimas arba didelis paplitimas pasaulyje ir apyvarta, kurią turėdama interneto platforma ar interneto paieškos sistema gali visapusiškai išnaudoti tinklo efektą ir masto bei aprėpties ekonomiją. Didelė metinė apyvarta ar rinkos kapitalizacija gali būti, visų pirma, nuoroda į greitą naudotojų aprėpties išplečiamumą. Tais atvejais įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius ar Komisija turėtų turėti galimybę prašyti interneto platformos teikėjo ar interneto paieškos sistemos dažniau teikti ataskaitas apie aktyvių paslaugos naudotojų skaičių, kad galėtų laiku nustatyti momentą, nuo kurio ta platforma ar ta interneto paieškos sistema šio reglamento tikslais turėtų būti laikoma atitinkamai labai didele interneto platforma ar labai didele interneto paieškos sistema;

(79) labai didelėmis interneto platformomis ir labai didelėmis interneto paieškos sistemomis gali būti naudojamasi taip, kad galėtų būti daroma didelė įtaka saugumui internete, viešosios nuomonės bei diskurso formavimui ir prekybai internetu. Paslaugos paprastai kuriamos taip, kad būtų optimali nauda jų verslo modeliams, kurie neretai priklauso nuo reklamos, ir dėl to gali kilti su visuomene susijusių nuogąstavimų. Siekiant veiksmingai nustatyti ir sumažinti potencialią riziką ir žalą visuomenei ir ekonomikai, būtinas veiksmingas reguliavimas ir vykdymo užtikrinimas. Todėl pagal šį reglamentą labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai turėtų vertinti sisteminę riziką, kylančią dėl jų paslaugų dizaino, veikimo ir naudojimo, taip pat dėl to, kad paslaugos gavėjai gali piktnaudžiauti, ir turėtų imtis tinkamų poveikio mažinimo priemonių, atsižvelgdami į pagrindines teises. Nustatydami galimų neigiamų padarinių ir poveikio reikšmingumą, paslaugų teikėjai turėtų atsižvelgti į galimo poveikio rimtumą ir visų tokių sisteminių rizikų tikimybę. Pavyzdžiui, jie galėtų įvertinti, ar galimas neigiamas poveikis gali paveikti didelį asmenų skaičių, jo galimą negrįžtamumą, ar sunku jį ištaisyti ir atkurti padėtį, buvusią prieš galimą poveikį;

(80) labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai turėtų nuodugniai įvertinti keturių kategorijų sisteminę riziką. Pirmoji kategorija yra susijusi su rizika, kad gali būti skleidžiamas neteisėtas turinys, pavyzdžiui, skleidžiama seksualinės prievartos prieš vaikus medžiaga ar neteisėta neapykantą kurstanti kalba arba kitaip piktnaudžiaujama jų paslaugomis nusikalstamos veikos tikslais, ir vykdant neteisėtą veiklą, kaip antai parduodant pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę draudžiamus produktus ar paslaugas, įskaitant pavojingus ar suklastotus produktus, arba neteisėtą prekybą gyvūnais. Pavyzdžiui, tokia sklaida ar veikla gali kelti didelę sisteminę riziką, kai prieiga prie neteisėto turinio gali sparčiai ir plačiai plisti per ypač didelio pasiekiamumo paskyras ar kitas stiprinimo priemones. Labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai turėtų įvertinti neteisėto turinio sklaidos riziką, nepriklausomai nuo to, ar informacija taip pat yra nesuderinama su jų nuostatomis ir sąlygomis. Šis vertinimas nedaro poveikio labai didelių interneto platformų paslaugos gavėjo ar labai didelių interneto paieškos sistemų indeksuotų interneto svetainių savininkų asmeninei atsakomybei už galimą jų veiklos neteisėtumą pagal taikytiną teisę;

(81) antroji kategorija yra susijusi su paslaugos faktiniu ar nuspėjamu poveikiu naudojimuisi pagrindinėmis teisėmis, saugomomis pagal Chartiją, įskaitant, tačiau neapsiribojant žmogaus orumu, saviraiškos ir informacijos laisve, be kita ko, žiniasklaidos laisve ir pliuralizmu, teise į privatų gyvenimą, duomenų apsauga, teise į nediskriminavimą, vaiko teisėmis ir vartotojų apsauga. Tokia rizika gali kilti, pavyzdžiui, dėl labai didelės platformos ar labai didelės paieškos sistemos naudojamų algoritminių sistemų konstrukcijos arba piktnaudžiavimo jų paslaugomis pateikiant

neteisėtus pranešimus arba pasitelkiant kitas priemones neleisti kalbėti ar trikdyti konkurenciją. Vertindami vaiko teisėms kylančią riziką, labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai turėtų apsvarstyti, pavyzdžiui, kaip lengva nepilnamečiams suprasti paslaugos struktūrą ir veikimą, taip pat tai, kaip nepilnamečiai, naudodamiesi jų paslaugomis, gali susidurti su turiniu, kuris gali pakenkti nepilnamečių sveikatai, fiziniam, protiniam bei moraliniam vystymuisi. Tokia rizika gali kilti, pavyzdžiui, kuriant elektronines sąsajas, kuriomis tyčia ar netyčia išnaudojamas nepilnamečių silpnumas ir nepatyrimas arba kurios gali sukelti priklausomybę;

(82) trečiosios kategorijos rizika yra susijusi su faktiniu ar nuspėjamu neigiamu poveikiu demokratiniams procesams, pilietiniam diskursui bei rinkimų procesams ir visuomenės saugumui;

(83) ketvirtosios kategorijos rizikos kyla dėl panašių susirūpinimą keliančių klausimų, susijusių su labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų dizainu, veikimu ar naudojimu, įskaitant manipuliavimą, darančiu faktinį ar nuspėjamą neigiamą poveikį visuomenės sveikatos apsaugai, nepilnamečiams ir sukelia rimtas neigiamas pasekmes asmens fizinei ir psichinei gerovei ar pasekmes, susijusias su smurtu dėl lyties. Tokia rizika taip pat gali kilti dėl koordinuotų dezinformacijos kampanijų, susijusių su visuomenės sveikata, arba dėl elektroninės sąsajos dizaino, kuris gali paskatinti paslaugos gavėjų elgesio priklausomybę;

(84) vertindami tokią sisteminę riziką, labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai turėtų sutelkti dėmesį į sistemas ar kitus elementus, kurie gali padidinti riziką, įskaitant visas algoritmų sistemas, kurios gali būti svarbios, visų pirma, jų rekomendavimo ir reklamos sistemas, atkreipdami dėmesį į susijusią duomenų rinkimo ir naudojimo praktiką. Jie taip pat turėtų įvertinti, ar jų nuostatos ir sąlygos bei jų vykdymo užtikrinimas yra tinkami, taip pat įvertinti savo turinio moderavimo procesus, technines priemones ir paskirtus išteklius. Vertindami šiame reglamente nustatytą sisteminę riziką, tie paslaugų teikėjai taip pat turėtų sutelkti dėmesį į informaciją, kuri nėra neteisėta, bet didina šiame reglamente nustatytą sisteminę riziką. Todėl tokie paslaugų teikėjai turėtų atkreipti ypatingą dėmesį į tai, kaip jų paslaugomis naudojamasi klaidinančiam ar apgaulingam turiniui, įskaitant dezinformaciją, skleisti ar stiprinti. Tais atvejais, kai algoritminiu informacijos stiprinimu didinama sisteminė rizika, tie paslaugų teikėjai turėtų tinkamai į tai atsižvelgti savo rizikos vertinimuose. Jei rizika yra lokalizuota arba esama kalbinių skirtumų, tie paslaugų teikėjai savo rizikos vertinimuose taip pat turėtų į tai atsižvelgti. Labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai, visų pirma, turėtų įvertinti, kaip jų paslaugos dizainas ir veikimas, taip pat tyčinis ir dažnai koordinuotas manipuliavimas ir naudojimasis jų paslaugomis arba sisteminis jų paslaugų teikimo nuostatų pažeidimas didina tokią riziką. Tokia rizika gali kilti, pavyzdžiui, naudojant paslaugą neautentiškai, kaip antai, sukuriant netikras paskyras, naudojant interneto robotus arba apgaulingai naudojant paslaugą ir imantis kitų automatizuotų ar iš dalies automatizuotų priemonių, dėl kurių gali vykti spartus ir plataus masto informacijos sklaida visuomenei, kuri yra neteisėtas turinys arba kuri yra nesuderinama su interneto platformos ar interneto paieškos sistemos nuostatomis ir sąlygomis ir kuri prisideda prie dezinformacijos kampanijų;

(85) siekiant sudaryti sąlygas vėlesniems rizikos vertinimams būti grindžiamiems vienas kitu ir rodyti nustatytos rizikos raidą, taip pat siekiant sudaryti palankesnes sąlygas tyrimams ir vykdymo užtikrinimo veiksmams, labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai turėtų saugoti visus patvirtinamuosius dokumentus, susijusius su rizikos vertinimais, kuriuos jie atliko, pavyzdžiui, informaciją apie jų rengimą, pagrindinius duomenis ir duomenis apie jų algoritminių sistemų bandymus;

(86) labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai turėtų įdiegti būtinas priemones, kad stropiai mažintų rizikos vertinimuose nustatytą sisteminę riziką, atsižvelgdami į pagrindines teises. Visos priimamos priemonės turėtų atitikti šio reglamento išsamaus patikrinimo reikalavimus ir būti pagrįstos bei efektyvios siekiant mažinti konkrečią nustatytą sisteminę riziką. Jos turėtų būti proporcingos atsižvelgiant į labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo ekonominį pajėgumą ir poreikį vengti nebūtinų naudojimosi jų paslaugomis apribojimų, tinkamai atsižvelgiant į galimą neigiamą poveikį toms pagrindinėms teisėms. Tie paslaugų teikėjai turėtų ypatingą dėmesį skirti poveikiui saviraiškos laisvei;

(87) labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai, taikydami tokias rizikos mažinimo priemones, turėtų svarstyti galimybę, pavyzdžiui, pritaikyti, bet kokį būtiną savo paslaugos dizainą, elementą ar veikimą, pavyzdžiui, elektroninės sąsajos dizainą. Jie turėtų, laikydamiesi šio reglamento taisyklių dėl nuostatų ir sąlygų, reikiamu mastu pritaikyti ir taikyti savo nuostatas ir sąlygas. Kitos tinkamos priemonės galėtų apimti jų turinio moderavimo sistemų ir vidaus procesų pritaikymą arba jų sprendimų priėmimo procesų ir išteklių, įskaitant turinio moderavimo darbuotojus, jų apmokymą ir vietos ekspertines žinias, pritaikymą. Tai, visų pirma, susiję su pranešimų tvarkymo sparta ir kokybe. Pavyzdžiui, dėl šio klausimo 2016 m. Kovos su neapykantos kurstymu internete elgesio kodekse yra nustatytas lyginamasis standartas, pagal kurį priimtini pranešimai dėl neapykantą kurstančios kalbos pašalinimo turi būti baigti tvarkyti per mažiau nei 24 valandas. Labai didelių interneto platformų, visų pirma, tų, kurios pirmiausia yra naudojamos pornografiniam turiniui skleisti visuomenei, paslaugų teikėjai turėtų stropiai vykdyti visas savo pareigas pagal šį reglamentą, susijusias su neteisėtu turiniu, kuris laikomas kibernetiniu smurtu, įskaitant neteisėtą pornografinį turinį, visų pirma siekiant užtikrinti, kad aukos galėtų veiksmingai naudotis savo teisėmis, susijusiomis su turiniu, kuriuo dalijamasi intymia ar manipuliuota medžiaga negavus sutikimo, skubiai tvarkydami pranešimus ir nepagrįstai nedelsiant pašalindami tokį turinį. Kitų rūšių neteisėtam turiniui gali prireikti ilgesnių ar trumpesnių pranešimų tvarkymo terminų, o tai priklausys nuo nagrinėjamo neteisėto turinio faktų, aplinkybių ir rūšių. Tie paslaugų teikėjai taip pat gali pradėti ar sustiprinti bendradarbiavimą su patikimais pranešėjais ir organizuoti mokymo sesijas bei mainus su patikimų pranešėjų organizacijomis;

(88) labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai taip pat turėtų būti stropūs priemonių, kurių jie imasi, kad išbandytų ir prireikus pritaikytų savo algoritmines sistemas, ypač savo rekomendavimo sistemas, atžvilgiu. Jiems gali prireikti sumažinti neigiamą asmeniškai pritaikytų rekomendacijų poveikį ir ištaisyti jų rekomendacijose naudojamus kriterijus. Labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjų naudojamos reklamos sistemos taip pat gali didinti sisteminę riziką. Tie paslaugų teikėjai turėtų apsvarstyti galimybę imtis taisomųjų priemonių, kaip antai nutraukti pajamas iš tam tikros informacijos reklamos, ar kitų veiksmų, pavyzdžiui, padidinti autoritetingų informacijos šaltinių matomumą, arba labiau struktūrizuotai pritaikyti savo reklamos sistemas. Labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams gali prireikti tobulinti savo vidaus procesus ar stiprinti savo veiklos priežiūrą, visų pirma, kiek tai susiję su sisteminės rizikos nustatymu, ir atlikti dažnesnius ar tikslingesnius rizikos vertinimus, susijusius su naujomis funkcijomis. Visų pirma, kai skirtingos labai didelės interneto platformos ar interneto paieškos sistemos susiduria su tokia pačia rizika, jos turėtų bendradarbiauti su kitais paslaugų teikėjais, be kita ko, rengdamos elgesio kodeksus ar priimdamos kitas savireguliavimo priemones arba prisijungdamos prie jau esamų kodeksų ar savireguliavimo priemonių. Jos taip pat turėtų apsvarstyti galimybę imtis informuotumo didinimo veiksmų, visų pirma, tais atvejais, kai rizika yra susijusi su dezinformacijos kampanijomis;

(89) labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai, imdamiesi tokių priemonių kaip savo paslaugų ir savo elektroninės sąsajos dizaino pritaikymas, turėtų atsižvelgti į nepilnamečių interesus, ypač, kai jų paslaugos skirtos nepilnamečiams arba jomis daugiausia naudojasi nepilnamečiai. Jie turėtų užtikrinti, kad jų paslaugos būtų organizuojamos taip, kad, kai taikytina, nepilnamečiai galėtų lengvai naudotis šiame reglamente numatytais mechanizmais, įskaitant pranešimo ir veiksmų bei skundų nagrinėjimo mechanizmus. Jie taip pat turėtų imtis priemonių, kad apsaugotų nepilnamečius nuo turinio, kuris gali pakenkti nepilnamečių fiziniam, protiniam ar moraliniam vystymuisi, ir suteikti priemones, kurios suteiktų sąlyginę prieigą prie tokios informacijos. Rinkdamiesi tinkamas poveikio mažinimo priemones, paslaugų teikėjai, kai tikslinga, gali apsvarstyti pramonės geriausią praktiką, be kita ko, nustatytą bendradarbiaujant savireguliavimo srityje, pavyzdžiui, elgesio kodeksus, ir turėtų atsižvelgti į Komisijos gaires;

(90) labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai turėtų užtikrinti, kad jų požiūris į rizikos vertinimą bei mažinimą būtų grindžiamas geriausia turima informacija bei mokslinėmis įžvalgomis ir kad jie išbandytų savo prielaidas su grupėmis, kurioms rizika ir priemonės, kurių jie imasi, daro didžiausią poveikį. Kai tinkama, tuo tikslu jie turėtų atlikti savo rizikos vertinimus ir parengti savo rizikos mažinimo priemones dalyvaujant paslaugos gavėjų atstovams, grupių, kurioms jų paslaugos gali daryti poveikį, atstovams,

nepriklausomiems ekspertams ir pilietinės visuomenės organizacijoms. Jie turėtų siekti įtraukti tokias konsultacijas į savo rizikos vertinimo ir poveikio mažinimo priemonių rengimo metodikas, įskaitant, kai tinkama, apklausas, tikslines grupes, apskritojo stalo diskusijas ir kitus konsultacijų bei projektavimo metodus. Vertinant, ar priemonė yra pagrįsta, proporcinga ir veiksminga, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas teisei į saviraiškos laisvę;

(91) krizės laikotarpiu galėtų prireikti, kad labai didelių interneto platformų paslaugų teikėjai be priemonių, kurių jie imtųsi atsižvelgdami į savo pareigas pagal šį reglamentą, skubiai imtųsi tam tikrų konkrečių priemonių. Tuo atžvilgiu turėtų būti laikoma, kad krizė kilo, jei atsiranda ypatingų aplinkybių, dėl kurių Sąjungoje ar didelėje jos dalyje gali kilti didelė grėsmė visuomenės saugumui ar visuomenės sveikatai. Tokias krizes galėtų sukelti ginkluoti konfliktai ar teroro aktai, įskaitant naujus konfliktus ar teroro aktus, gaivalinės nelaimės, pavyzdžiui, žemės drebėjimai ir uraganai, taip pat pandemijos ir kitos didelės tarpvalstybinio pobūdžio grėsmės visuomenės sveikatai. Komisija, gavusi Europos skaitmeninių paslaugų valdybos (toliau – Valdyba) rekomendaciją, turėtų galėti reikalauti, kad labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai skubiai imtųsi reagavimo į krizę veiksmų. Priemonės, kurias tie paslaugų teikėjai gali nustatyti ir svarstyti taikyti, gali apimti, pavyzdžiui, turinio moderavimo procesų pritaikymą ir turinio moderavimui skirtų išteklių didinimą, nuostatų ir sąlygų, atitinkamų algoritminių sistemų ir reklamos sistemų pritaikymą, tolesnį bendradarbiavimo su patikimais pranešėjais stiprinimą, informuotumo didinimo priemonių taikymą ir patikimos informacijos propagavimą bei jo elektroninių sąsajų dizaino pritaikymą. Turėtų būti numatyti būtini reikalavimai siekiant užtikrinti, kad tokių priemonių būtų imamasi per labai trumpą laikotarpį ir kad reagavimo į krizes mechanizmas būtų naudojamas tik tada ir tokiu mastu, kokiu tai tikrai būtina, o visos priemonės, kurių imamasi pagal šį mechanizmą, būtų veiksmingos ir proporcingos, jomis tinkamai atsižvelgiant į visų susijusių šalių teises ir teisėtus interesus. Naudojant mechanizmą neturėtų būti daromas poveikis kitų šio reglamento nuostatų, pavyzdžiui, nuostatų dėl rizikos vertinimo, poveikio mažinimo priemonių bei jų vykdymo užtikrinimo ir nuostatų dėl krizių protokolų taikymui;

(92) atsižvelgiant į būtinybę užtikrinti, kad nepriklausomi ekspertai atliktų patikrinimą, labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai atliekant nepriklausomą auditą turėtų atsiskaityti už šiame reglamente nustatytų pareigų ir, kai aktualu, visų papildomų įsipareigojimų, prisiimtų pagal elgesio kodeksus ir krizės protokolus, vykdymą. Siekiant užtikrinti, kad auditai būtų atliekami efektyviai, veiksmingai ir laiku, labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai turėtų užtikrinti būtiną bendradarbiavimą su auditą atliekančiomis organizacijomis ir joms teikti pagalbą, be kita ko, suteikti auditoriui prieigą prie visų svarbių duomenų ir patalpų, būtinų auditui tinkamai atlikti, įskaitant, kai tinkama, prieigą prie duomenų, susijusių su algoritminėmis sistemomis, ir atsakyti į klausimus žodžiu ar raštu. Auditoriai taip pat turėtų turėti galimybę pasinaudoti kitais objektyvios informacijos šaltiniais, įskaitant patikrintų tyrėjų tyrimus. Labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai neturėtų kenkti audito atlikimui. Auditas turėtų būti atliekamas atsižvelgiant į pramonės geriausią praktiką ir aukštą profesinę etiką bei objektyvumą, tinkamai atsižvelgiant į audito standartus ir praktikos kodeksus. Auditoriai turėtų garantuoti informacijos, kaip antai komercinių paslapčių, kurią jie gauna atlikdami savo užduotis, konfidencialumą, saugumą bei vientisumą. Ši garantija neturėtų būti naudojama siekiant išvengti šiame reglamente nustatytų pareigų atlikti auditą taikymo. Auditoriai turėtų turėti būtinas ekspertines žinias rizikos valdymo srityje ir techninę kompetenciją algoritmų auditui atlikti. Jie turėtų būti nepriklausomi, kad galėtų atlikti savo užduotis tinkamai ir patikimai. Jie turėtų laikytis pagrindinių nepriklausomumo reikalavimų, susijusių su draudimu teikti ne audito paslaugas, įmonių rotacija ir nuo rezultatų nepriklausomais mokesčiais. Jeigu dėl jų nepriklausomumo ir techninės kompetencijos kyla abejonių, jie turėtų atsistatydinti ar nedalyvauti atliekant auditą;

(93) audito ataskaita turėtų būti pagrįsta, kad tai būtų prasmingas vykdomos veiklos ir padarytų išvadų pristatymas. Ji turėtų padėti pagrįsti ir, kai tinkama, pasiūlyti, kaip patobulinti priemones, kurių imasi labai didelės interneto platformos ir labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjai, kad įvykdytų savo pareigas pagal šį reglamentą. Gavus audito ataskaitą, audito ataskaitą reikėtų nedelsiant pateikti įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui, Komisijai ir Valdybai. Paslaugų teikėjai taip pat turėtų nepagrįstai nedelsdami po audito užbaigimo perduoti kiekvieną ataskaitą apie rizikos vertinimą ir poveikio mažinimo priemones, taip pat labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo audito įgyvendinimo ataskaitą, kurioje būtų nurodyta, kaip jie atsižvelgė į audito rekomendacijas. Į audito ataskaitą turėtų būti įtraukta

audito nuomonė, grindžiama išvadomis, padarytomis remiantis gautais audito įrodymais. „Teigiama nuomonė“ turėtų būti priimama, kai iš visų įrodymų matyti, kad labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjas vykdo šiuo reglamentu nustatytas pareigas arba, kai taikytina, visus pagal elgesio kodeksą ar krizės protokolą prisiimtus įsipareigojimus, visų pirma, nustatant, vertinant ir mažinant jos sistemos ir paslaugų keliamą sisteminę riziką. Prie „teigiamos nuomonės“ reikėtų pateikti komentarų, kai auditorius pageidauja pateikti pastabų, nedarančių didelio poveikio audito rezultatui. „Neigiama nuomonė“ turėtų būti priimama, kai auditorius mano, kad labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjas nesilaiko šio reglamento arba nevykdo prisiimtų įsipareigojimų. Jei audito nuomonėje nebuvo galima padaryti išvados dėl konkrečių audito elementų, į audito nuomonę reikėtų įtraukti priežasčių, kodėl nepavyko pateikti tokios išvados, paaiškinimą. Kai taikytina, į ataskaitą turėtų būti įtrauktas konkrečių elementų, kurių audito nebuvo įmanoma atlikti, aprašymas ir paaiškinimas, kodėl nebuvo įmanoma atlikti jų audito;

(94) dėl rizikų vertinimo ir mažinimo pareigų kiekvienu konkrečiu atveju turėtų atsirasti poreikis labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams įvertinti ir prireikus pritaikyti savo rekomendavimo sistemų dizainą, pavyzdžiui, imantis priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią šališkumui, dėl kurio diskriminuojami pažeidžiamoje padėtyje esantys asmenys, arba jį sumažinti, visų pirma, kai toks pritaikymas atitinka duomenų apsaugos teisę ir kai informacija yra asmeniškai pritaikyta specialių kategorijų asmens duomenų, nurodytų Reglamento (ES) 2016/679 9 straipsnyje, pagrindu. Be to, labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai, papildydami interneto platformoms taikomas skaidrumo pareigas, kiek tai susiję su jų rekomendavimo sistemomis, turėtų nuosekliai užtikrinti, kad jų paslaugų gavėjai galėtų naudotis alternatyviomis galimybėmis, kurios nėra grindžiamos profiliavimu, kaip tai suprantama Reglamente (ES) 2016/679, dėl jų rekomendavimo sistemų pagrindinių parametrų. Tokios pasirinkimo galimybės turėtų būti tiesiogiai prieinamos per elektroninę sąsają, kurioje pateikiamos rekomendacijos;

(95) labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų naudojamos reklamos sistemos kelia ypatingą riziką, todėl būtina užtikrinti jų papildomą viešąją ir reguliavimo priežiūrą atsižvelgiant į jų mastą ir gebėjimą orientuotis į paslaugos gavėjus ir juos pasiekti remiantis jų elgesiu tos platformos ar paieškos sistemos elektroninėje sąsajoje ir už jos ribų. Labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos turėtų užtikrinti viešąją prieigą prie jų elektroninėse sąsajose pateikiamos reklamos saugyklų, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos vykdyti priežiūrą ir tirti naujai kylančią riziką dėl reklamos sklaidos internete, pavyzdžiui, dėl neteisėtos reklamos ar manipuliavimo priemonių ir dezinformacijos, kuri daro tikrą ir nuspėjamą neigiamą poveikį visuomenės sveikatai, visuomenės saugumui, pilietiniam diskursui, politiniam dalyvavimui ir lygybei. Saugyklose turėtų būti saugomas reklamos turinys, įskaitant produkto, paslaugos ar prekės ženklo pavadinimą ir reklamos objektą, ir susiję reklamuotojo ir, jeigu skiriasi, fizinio ar juridinio asmens, kuris sumokėjo už reklamą, duomenys ir reklamos pateikimo duomenys, visų pirma, kai reklama yra tikslinė. Ši informacija turėtų apimti informaciją apie tikslingumo kriterijus ir pateikimo kriterijus, visų pirma tais atvejais, kai reklama pateikiama pažeidžiamoje padėtyje esantiems asmenims, pavyzdžiui, nepilnamečiams;

(96) siekdamas tinkamai stebėti ir vertinti, kaip labai didelės interneto platformos ir labai didelės interneto paieškos sistemos vykdo šiuo reglamentu nustatytas pareigas, įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius ar Komisija gali reikalauti suteikti prieigą prie tam tikrų duomenų, įskaitant duomenis, susijusius su algoritmais, arba juos pateikti. Toks reikalavimas gali būti susijęs, pavyzdžiui, su duomenimis, kurie yra būtini siekiant įvertinti riziką ir galimą žalą, kurią gali padaryti labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos naudojamos sistemos, duomenimis dėl algoritminių turinio moderavimo sistemų, rekomendavimo sistemų ar reklamos sistemų tikslumo, veikimo ir bandymų, įskaitant, kai tinkama, mokymo duomenis ir algoritmus, arba duomenimis dėl turinio moderavimo ar vidaus skundų nagrinėjimo sistemų procesų ir rezultatų, kaip tai suprantama šiame reglamente. Tokie prašymai suteikti prieigą prie duomenų neturėtų apimti

prašymų pateikti konkrečią informaciją apie atskirus paslaugos gavėjus, siekiant nustatyti, ar tokie paslaugos gavėjai laikosi kitos taikytinos Sąjungos ar nacionalinės teisės. Tyrėjų atliekami tyrimai dėl sisteminės rizikos internete raidos ir sunkumo ypač svarbūs siekiant pašalinti informacijos asimetriją ir sukurti atsparią rizikos mažinimo sistemą, informuojant interneto platformų paslaugų teikėjus, interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjus, skaitmeninių paslaugų koordinatorius, kitas kompetentingas institucijas, Komisiją ir visuomenę;

(97) todėl šiame reglamente numatoma sistema, pagal kurią labai didelės interneto platformos ir labai didelės interneto paieškos sistemos yra įpareigojamos suteikti prieigą prie duomenų patikrintiems tyrėjams, susijusiems su mokslinių tyrimų organizacija, kaip tai suprantama Direktyvos (ES) 2019/790 2 straipsnyje, kuri šio reglamento tikslais gali apimti pilietinės visuomenės organizacijas, atliekančias mokslinius tyrimus, kurių pagrindinis tikslas – remti savo viešojo intereso misiją. Visi toje sistemoje pateikti prašymai dėl prieigos prie duomenų turėtų būti proporcingi ir tinkamai apsaugoti labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos ir visų kitų suinteresuotųjų šalių, įskaitant paslaugos gavėjus, teises ir teisėtus interesus, įskaitant asmens duomenų apsaugą, komercines paslaptis ir kitą konfidencialią informaciją. Tačiau, siekiant užtikrinti, kad būtų pasiektas šio reglamento tikslas, dėl to, kad atsižvelgiama į paslaugų teikėjų komercinius interesus, neturėtų būti atsisakoma suteikti prieigą prie duomenų, būtinų konkrečiam mokslinių tyrimų tikslui pasiekti, kai pateikiamas prašymas pagal šį reglamentą. Šiuo atžvilgiu, nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/943 ([32]) taikymui, paslaugų teikėjai turėtų užtikrinti tinkamą prieigą tyrėjams, be kita ko, prireikus imdamiesi techninės apsaugos priemonių, pavyzdžiui, pasitelkdami duomenų saugyklas. Prašymai suteikti prieigą prie duomenų galėtų apimti, pavyzdžiui, paslaugų gavėjų atliktų peržiūrų skaičių arba, kai tinkama, kitų rūšių prieigą prie turinio prieš labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams pašalinant turinį;

(98) be to, tais atvejais, kai duomenys yra viešai prieinami, tokie teikėjai neturėtų trukdyti atitinkamus kriterijus atitinkantiems tyrėjams naudoti šiuos duomenis mokslinių tyrimų tikslais, kurie padeda aptikti, nustatyti ir suvokti sisteminę riziką. Jie tokiems tyrėjams turėtų suteikti prieigą, įskaitant, kai tai techniškai įmanoma, tikruoju laiku, prie viešai prieinamų duomenų, pavyzdžiui, apie suminę sąveiką su viešųjų puslapių, viešųjų grupių ar visuomenės veikėjų turiniu, įskaitant įspūdžio ir naudojimosi duomenis, pavyzdžiui, paslaugos gavėjų reakcijų, dalijimosi ir komentarų skaičių. Labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai turėtų būti skatinami savanoriškais veiksmais bendradarbiauti su tyrėjais ir suteikti platesnę prieigą prie duomenų, kad būtų galima stebėti visuomenei rūpimus klausimus, be kita ko, vykdant įsipareigojimus ir procedūras, dėl kurių susitarta pagal elgesio kodeksus ar krizės protokolus. Tie paslaugų teikėjai ir tyrėjai turėtų skirti ypatingą dėmesį asmens duomenų apsaugai ir užtikrinti, kad bet koks asmens duomenų tvarkymas būtų vykdomas laikantis Reglamento (ES) 2016/679. Paslaugų teikėjai turėtų nuasmeninti asmens duomenis arba suteikti jiems pseudonimus, išskyrus atvejus, kai siekiamas mokslinių tyrimų tikslas taptų neįmanomas;

(99) atsižvelgiant į įdiegtų sistemų veikimo sudėtingumą ir keliamą sisteminę riziką visuomenei, labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai turėtų nustatyti atitikties užtikrinimo funkciją, kuri turėtų būti nepriklausoma nuo tų paslaugų teikėjų veiklos funkcijų. Atitikties užtikrinimo funkcijos departamento vadovas turėtų tiesiogiai atsiskaityti tų paslaugų teikėjų vadovybei, be kita ko, dėl klausimų, susijusių su šio reglamento nesilaikymu. Atitikties užtikrinimo pareigūnai, dalyvaujantys atitikties užtikrinimo funkcijos departamento darbe, turėtų turėti būtiną kvalifikaciją, žinių, patirties ir gebėjimų, kad įgyvendintų priemones ir stebėtų, kaip labai didelės interneto platformos ir labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjo organizacijoje laikomasi šio reglamento. Labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai turėtų užtikrinti, kad atitikties užtikrinimo funkcija būtų tinkamai ir laiku įtraukiama į visų su šiuo reglamentu susijusių klausimų nagrinėjimą, įskaitant rizikos vertinimą ir jos mažinimo strategiją bei konkrečias priemones, taip pat, kai taikytina, vertinant, kaip tie teikėjai laikosi įsipareigojimų pagal elgesio kodeksus ir krizės protokolus, kurių jie įsipareigojo laikytis;

([32]) 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/943 dėl neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslapčių) apsaugos nuo neteisėto jų gavimo, naudojimo ir atskleidimo (OL L 157, 2016 6 15, p. 1).

(100) atsižvelgiant į papildomą su jų veikla susijusią riziką ir papildomas pareigas pagal šį reglamentą, papildomi skaidrumo reikalavimai turėtų būti konkrečiai taikomi labai didelėms interneto platformoms ir labai didelėms interneto paieškos sistemoms, visų pirma, reikalavimas teikti išsamias ataskaitas apie atliktą rizikos vertinimą ir priimtas tolesnes priemones, kaip numatyta šiuo reglamentu;

(101) savo užduotims pagal šį reglamentą atlikti Komisija turėtų turėti visus būtinus išteklius – darbuotojus, ekspertines žinias ir finansines galimybes. Siekiant užtikrinti, kad būtų išteklių, būtinų tinkamai priežiūrai Sąjungos lygmeniu pagal šį reglamentą vykdyti, ir atsižvelgiant į tai, kad valstybės narės turėtų turėti teisę jų teritorijoje įsisteigusiems paslaugų teikėjams taikyti priežiūros mokestį už jų institucijų vykdomas priežiūros ir vykdymo užtikrinimo užduotis, Komisija labai didelėms interneto platformoms ir labai didelėms interneto paieškos sistemoms turėtų taikyti priežiūros mokestį, kurio dydis turėtų būti nustatomas kasmet. Bendra taikomo metinio priežiūros mokesčio suma turėtų būti nustatyta remiantis iš anksto pagrįstai numatoma bendra išlaidų, kurias Komisija patiria vykdydama savo priežiūros užduotis pagal šį reglamentą, suma. Į tokią sumą turėtų būti įtrauktos priežiūros, tyrimo, vykdymo užtikrinimo ir stebėsenos, susijusios su labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjais, išlaidos, susijusios su naudojimusi konkrečiais įgaliojimais ir užduotimis, įskaitant išlaidas, susijusias su labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų statuso suteikimu ar šiame reglamente numatytų duomenų bazių kūrimu, priežiūra ir veikimu.

Į ją taip pat turėtų būti įtraukiamos išlaidos, susijusios su skaitmeninių paslaugų koordinatorių, Valdybos ir Komisijos bendradarbiavimui skirtos pagrindinės informacijos ir institucinės infrastruktūros kūrimu, priežiūra ir veikimu, atsižvelgiant į aplinkybę, kad dėl savo dydžio ir aprėpties labai didelės interneto platformos ir labai didelės interneto paieškos sistemos daro didelį poveikį ištekliams, kurių reikia tokiai infrastruktūrai paremti. Apskaičiuojant bendras išlaidas turėtų būti atsižvelgiama į priežiūros išlaidas, patirtas ankstesniais metais, įskaitant, kai taikytina, tas išlaidas, kurios viršija ankstesniais metais nustatytą individualų metinį priežiūros mokestį. Išorės asignuotosios pajamos, gaunamos iš metinio priežiūros mokesčio, galėtų būti naudojamos finansuoti papildomiems žmogiškiesiems ištekliams, pavyzdžiui, sutartininkams bei deleguotiems nacionaliniams ekspertams, ir kitoms išlaidoms, susijusioms pagal šį reglamentą Komisijai patikėtų užduočių vykdymu. Metinis priežiūros mokestis, taikomas labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams, turėtų būti proporcingas paslaugos dydžiui, kurį atspindi jos aktyvių paslaugos naudotojų skaičius Sąjungoje. Be to, individualus metinis priežiūros mokestis neturėtų viršyti kiekvieno labai didelių interneto platformų ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo bendros viršutinės ribos, atsižvelgiant į paslaugos ar paslaugų teikėjo, kuriam suteiktas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo statusas, ekonominį pajėgumą;

(102) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas efektyviai ir nuosekliai vykdyti šiame reglamente nustatytas pareigas, kurias gali tekti vykdyti technologinėmis priemonėmis, svarbu skatinti savanoriškus standartus dėl tam tikrų techninių procedūrų, kai pramonė gali padėti sukurti standartizuotas priemones, kurios padėtų tarpininkavimo paslaugų teikėjams laikytis šio reglamento, pavyzdžiui, leidžiančias teikti pranešimus, be kita ko, per taikomųjų programų sąsajas, arba su nuostatomis ir sąlygomis susijusius standartus ar su auditu susijusius standartus, arba pranešimus dėl reklamos saugyklų sąveikumo. Be to, tokie standartai galėtų apimti standartus, susijusius su internetine reklama, rekomendavimo sistemomis, prieinamumu ir nepilnamečių apsauga internete. Tarpininkavimo paslaugų teikėjai gali laisvai priimti standartus, tačiau jų priėmimas nereiškia, kad jie laikosi šio reglamento. Tuo pat metu, teikiant geriausios praktikos pavyzdžius, tokie standartai galėtų būti naudingi, visų pirma, palyginti nedideliems tarpininkavimo paslaugų teikėjams. Remiantis standartais būtų galima atitinkamai atskirti įvairių rūšių neteisėtą turinį ar įvairių rūšių tarpininkavimo paslaugas;

(103) Komisija ir Valdyba turėtų skatinti savanoriškų elgesio kodeksų rengimą ir tų kodeksų nuostatų įgyvendinimą, kad būtų prisidedama prie šio reglamento taikymo. Komisija ir Valdyba turėtų siekti, kad elgesio kodeksuose būtų aiškiai apibrėžtas siekiamų viešojo intereso tikslų pobūdis, kad juose būtų numatyti nepriklausomo tų tikslų pasiekimo vertinimo mechanizmai ir kad būtų aiškiai apibrėžtas atitinkamų institucijų vaidmuo. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas, kad būtų išvengta neigiamo poveikio saugumui, privatumo ir asmens duomenų apsaugai, taip pat draudimui nustatyti bendros stebėsenos pareigą. Nors elgesio kodeksų įgyvendinimą turėtų būti įmanoma įvertinti

kiekybiškai ir jam taikyti viešąją priežiūrą, dėl to neturėtų nukentėti tokių kodeksų savanoriškas pobūdis ir suinteresuotųjų šalių laisvė spręsti, ar dalyvauti taikyme. Tam tikromis aplinkybėmis svarbu, kad labai didelės interneto platformos bendradarbiautų rengiant konkrečius elgesio kodeksus ir jų laikytųsi. Jokia šio reglamento nuostata neužkerta kelio kitiems paslaugų teikėjams dalyvaujant tų pačių elgesio kodeksų taikyme laikytis tokių pat išsamaus patikrinimo standartų, perimti geriausią praktiką ir naudotis Komisijos ir Valdybos gairėmis;

(104) šiame reglamente tikslinga nustatyti tam tikras sritis, kurias derėtų apsvarstyti kaip įtrauktinas į tokius elgesio kodeksus. Visų pirma, remiantis savireguliavimo ir bendro reguliavimo susitarimais, turėtų būti tyrinėjamos rizikos mažinimo priemonės dėl konkrečių rūšių neteisėto turinio. Dar vienas svarstytinas aspektas – galimas neigiamas sisteminės rizikos poveikis visuomenei ir demokratijai, kaip antai dezinformacija ar manipuliavimo ir piktnaudžiavimo veiksmai arba galimas neigiamas poveikis nepilnamečiams. Tai apima suderintus veiksmus, kuriais siekiama sustiprinti informaciją, įskaitant dezinformaciją, kaip antai naudojant interneto robotus ar netikras paskyras siekiant kurti tikslingai netikslią ar klaidinančią informaciją, kartais siekiant gauti ekonominės naudos, kai tai daro itin žalingą poveikį pažeidžiamiems paslaugos teikėjams, pavyzdžiui, nepilnamečiams. Kalbant apie tokias sritis, tinkama rizikos mažinimo priemone gali būti laikoma tai, kad labai didelė interneto platforma ar labai didelė interneto paieškos sistema laikosi tam tikro elgesio kodekso ir vykdo jo reikalavimus. Tam tikrais atvejais, nustatant, ar interneto platforma ar interneto paieškos sistema yra pažeidusi šiame reglamente nustatytas pareigas, kai aktualu, gali būti atsižvelgiama į interneto platformos ar interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjo nemotyvuotą atsisakymą priimti Komisijos kvietimą dalyvauti tokio elgesio kodekso taikyme. Vien tai, kad dalyvaujama taikant tam tikrą elgesio kodeksą ir jis įgyvendinamas, neturėtų reikšti, kad laikomasi šio reglamento;

(105) elgesio kodeksai turėtų sudaryti palankesnes sąlygas labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų prieinamumui, laikantis Sąjungos ir nacionalinės teisės, kad neįgaliesiems būtų sudarytos palankesnės sąlygos jomis naudotis. Visų pirma, elgesio kodeksais galėtų būti užtikrinama, kad informacija būtų pateikiama suvokiamu, naudotinu, suprantamu bei tvariu būdu ir kad pagal šį reglamentą teikiamos formos bei priemonės būtų pateikiamos taip, kad neįgaliesiems jas būtų lengva rasti ir jiems jos būtų prieinamos;

(106) elgesio kodeksų taisyklės pagal šį reglamentą galėtų būti pagrindas jau įdėtoms Sąjungos lygmens savireguliavimo pastangoms, įskaitant Įsipareigojimą užtikrinti produktų saugą, Susitarimo memorandumą dėl suklastotų prekių pardavimo internetu, Kovos su neapykantos kurstymu internete elgesio kodeksą ir Kovos su dezinformacija praktikos kodeksą. Kalbant būtent apie pastarąjį, remiantis Komisijos gairėmis, Kovos su dezinformacija praktikos kodeksas buvo sustiprintas, kaip pranešta Europos demokratijos veiksmų plane;

(107) teikiant reklamą internete paprastai dalyvauja keli subjektai, įskaitant tarpininkavimo paslaugas, kurias naudodami reklamos leidėjai palaiko ryšį su reklamuotojais. Elgesio kodeksais turėtų būti remiamos ir papildomos šiame reglamente numatytos interneto platformų, labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjų skaidrumo pareigos, susijusios su reklama, siekiant numatyti lanksčius ir efektyvius mechanizmus, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos tų pareigų laikymasis ir jis būtų sustiprintas, ypač kiek jos yra susijusios su atitinkamos informacijos perdavimo sąlygomis, ir kad jų būtų laikomasi griežčiau. Tai turėtų apimti palankesnių sąlygų sudarymą informacijos apie reklamuotoją, kuris moka už reklamą, perdavimui, tais atvejais, kai reklamuotojas skiriasi nuo fizinio ar juridinio asmens, kurio vardu reklama pateikiama interneto platformos elektroninėje sąsajoje. Elgesio kodeksuose taip pat turėtų būti numatytos priemonės, kuriomis būtų užtikrinama, kad visoje vertės grandinėje būtų tinkamai dalijamasi prasminga informacija apie duomenų monetizavimą. Daugelio įvairių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimu turėtų būti užtikrinama, kad tie elgesio kodeksai būtų plačiai remiami, techniškai pagrįsti bei efektyvūs ir užtikrintų aukščiausio lygio patogumą naudotojams, kad skaidrumo pareigos pasiektų savo tikslus. Siekdama užtikrinti elgesio kodeksų veiksmingumą, Komisija turėtų įtraukti vertinimo mechanizmus, naudojamus rengiant elgesio kodeksus. Kai tinkama, Komisija Pagrindinių teisių agentūros ar Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno gali paprašyti pareikšti savo nuomonę dėl atitinkamo elgesio kodekso;

(108) be reagavimo į krizes mechanizmo, skirto labai didelėms interneto platformoms ir labai didelėms interneto paieškos sistemoms, Komisija gali inicijuoti savanoriškų krizės protokolų rengimą, kad interneto aplinkoje suformuotų greitą kolektyvinį tarpvalstybinio lygmens atsaką. Toks atsakas gali būti, pavyzdžiui, atvejais, kai interneto platformomis piktnaudžiaujama siekiant greitai skleisti neteisėtą turinį ar dezinformaciją arba kai reikia greitai paskleisti patikimą informaciją. Atsižvelgiant į svarbų labai didelių interneto platformų vaidmenį skleidžiant informaciją mūsų visuomenėse ir tarpvalstybiniu mastu, tokių platformų paslaugų teikėjus reikėtų raginti parengti ir taikyti konkrečius krizės protokolus. Tokius krizės protokolus reikėtų aktyvuoti tik ribotam laikotarpiui, o priimtos priemonės taip pat turėtų apsiriboti tik tuo, kas yra visiškai būtina spręsti su ypatingoms aplinkybėms susijusias problemas. Tos priemonės turėtų derėti su šiuo reglamentu ir neturėtų reikšti bendrosios pareigos taikyme dalyvaujantiems labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams stebėti informaciją, kurią jie perduoda ar saugo, bei aktyviai ieškoti faktų ar aplinkybių, pagal kuriuos būtų galima nustatyti neteisėtą turinį;

(109) siekdamos užtikrinti tinkamą šiame reglamente nustatytų pareigų priežiūrą ir vykdymo užtikrinimą, valstybės narės turėtų paskirti bent vieną instituciją, kuriai būtų pavesta prižiūrėti šio reglamento taikymą ir užtikrinti jo vykdymą, nedarant poveikio galimybei paskirti esamą instituciją ir jos teisinei formai pagal nacionalinę teisę. Tačiau valstybės narės turėtų turėti galimybę patikėti konkrečias su šio reglamento taikymu susijusias priežiūros ar vykdymo užtikrinimo užduotis ir kompetencijas daugiau nei vienai kompetentingai institucijai, pavyzdžiui, dėl konkrečių sektorių, kuriuose įgaliojimai taip pat gali būti suteikiami esamoms institucijoms, kaip antai elektroninių ryšių reguliavimo institucijai, žiniasklaidos reguliavimo institucijai ar vartotojų apsaugos institucijai, atsižvelgiant į jų vidaus konstitucinę, organizacinę ir administracinę struktūrą. Vykdydamos savo užduotis, visos kompetentingos institucijos turėtų prisidėti siekiant šio reglamento tikslų, t. y. užtikrinti tinkamą tarpininkavimo paslaugų vidaus rinkos veikimą, kai veiksmingai prižiūrimos inovacijoms palankesnes sąlygas sudarančios suderintos taisyklės dėl saugios, nuspėjamos bei patikimos interneto aplinkos, visų pirma, suderintos taisyklės dėl deramo stropumo pareigų, taikytinų įvairių kategorijų tarpininkavimo paslaugų teikėjams, ir užtikrinamas jų vykdymas, kad būtų užtikrinta veiksminga pagrindinių teisių, kaip jos įtvirtintos Chartijoje, įskaitant vartotojų apsaugos principą, apsauga. Šiuo reglamentu nereikalaujama, kad valstybės narės kompetentingoms institucijoms pavestų užduotį spręsti dėl konkrečių turinio elementų teisėtumo;

(110) atsižvelgiant į tarpvalstybinį nagrinėjamų paslaugų pobūdį ir horizontalią šiuo reglamentu nustatomų pareigų aprėptį, kiekvienoje valstybėje narėje vieną instituciją, kuriai pavesta vykdyti šio reglamento taikymo priežiūrą ir prireikus užtikrinti jo vykdymą, reikėtų paskirti skaitmeninių paslaugų koordinatoriumi. Kai šio reglamento taikymui prižiūrėti ir jo vykdymui užtikrinti paskiriama daugiau nei viena kompetentinga institucija, skaitmeninių paslaugų koordinatoriumi toje valstybėje narėje turėtų būti paskirta tik vieną iš jų. Skaitmeninių paslaugų koordinatorius visais su šio reglamento taikymu susijusiais klausimais turėtų veikti kaip vienas kontaktinis centras Komisijai, Valdybai, kitų valstybių narių skaitmeninių paslaugų koordinatoriams ir kitoms suinteresuotosios valstybės narės kompetentingoms institucijoms. Visų pirma, jei tam tikroje valstybėje narėje užduočių pagal šį reglamentą vykdymas pavedamas kelioms kompetentingoms institucijoms, skaitmeninių paslaugų koordinatorius turėtų užtikrinti koordinavimą ir bendradarbiauti su tomis institucijomis pagal nacionalinę teisę, kuria nustatomos jų atitinkamos užduotys, ir nedarant poveikio nepriklausomam kitų kompetentingų institucijų vertinimui. Vykdydamas savo užduotis, skaitmeninių paslaugų koordinatorius, neužimdamas jokios hierarchiškai viršesnės pozicijos kitų kompetentingų institucijų atžvilgiu, turėtų užtikrinti veiksmingą visų atitinkamų kompetentingų institucijų dalyvavimą ir apie jų bendradarbiavimo priežiūros ir vykdymo užtikrinimo Sąjungos lygmeniu srityje vertinimą turėtų pranešti laiku. Be to, be konkrečių šiame reglamente numatytų mechanizmų, kiek tai susiję su bendradarbiavimu Sąjungos lygmeniu, valstybė narė taip pat turėtų užtikrinti skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus ir kitų nacionaliniu lygmeniu paskirtų kompetentingų institucijų bendradarbiavimą, kai taikytina, tinkamomis priemonėmis, pavyzdžiui, telkiant išteklius, jungtinėmis darbo grupėmis, bendrais tyrimais ir savitarpio pagalbos mechanizmais;

(111) skaitmeninių paslaugų koordinatorius ir kitos pagal šį reglamentą paskirtos kompetentingos institucijos atlieka itin svarbų vaidmenį užtikrinant šiame reglamente nustatytų teisių ir pareigų efektyvumą ir jo tikslų įgyvendinimą. Todėl būtina užtikrinti, kad tos institucijos turėtų būtinų priemonių, įskaitant finansinius ir žmogiškuosius išteklius, visų Sąjungos piliečių labui prižiūrėti visus jų kompetencijai priklausančius tarpininkavimo paslaugų teikėjus. Atsižvelgiant į tarpininkavimo paslaugų teikėjų įvairovę ir jų naudojimąsi pažangiomis technologijomis teikiant paslaugas, taip pat labai svarbu, kad skaitmeninių paslaugų koordinatorius ir atitinkamos kompetentingos institucijos turėtų būtiną skaičių darbuotojų ir ekspertų, turinčių specialių įgūdžių ir pažangių techninių priemonių, ir kad jie savarankiškai valdytų finansinius išteklius savo užduotims atlikti. Be to, nustatant išteklių lygį reikėtų

atsižvelgti į jų kompetencijai priklausančių tarpininkavimo paslaugų teikėjų dydį, sudėtingumą ir galimą poveikį visuomenei, taip pat į jų paslaugų aprėptį visoje Sąjungoje. Šiuo reglamentu nedaromas poveikis valstybių narių galimybei nustatyti finansavimo mechanizmus, grindžiamus priežiūros mokesčiu, kuris pagal nacionalinę teisę taikomas tarpininkavimo paslaugų teikėjui laikantis Sąjungos teisės tiek, kiek jis taikomas tarpininkavimo paslaugų teikėjams, kurių pagrindinė buveinė yra atitinkamoje valstybėje narėje, neviršijant to, kas būtina ir proporcinga siekiant padengti kompetentingoms institucijoms pagal šį reglamentą pavestų užduočių vykdymo išlaidas, išskyrus Komisijai pavestas užduotis, ir kad būtų užtikrintas tinkamas tokio priežiūros mokesčio rinkimo ir naudojimo skaidrumas;

(112) pagal šį reglamentą paskirtos kompetentingos institucijos taip pat turėtų veikti visiškai nepriklausomai nuo privačiųjų ir viešųjų subjektų, be pareigos ar galimybės prašyti ar gauti nurodymų, be kita ko, iš vyriausybės, ir nedarant poveikio konkrečioms pareigoms bendradarbiauti su kitomis kompetentingomis institucijomis, skaitmeninių paslaugų koordinatoriais, Valdyba ir Komisija. Kita vertus, tų institucijų nepriklausomumas neturėtų reikšti, kad joms negali būti, laikantis nacionalinių konstitucijų ir nekeliant pavojaus šio reglamento tikslų įgyvendinimui, taikomi proporcingi atskaitomybės mechanizmai, susiję su bendro pobūdžio skaitmeninių paslaugų koordinatorių veikla, pavyzdžiui, jų finansinėmis išlaidomis ar ataskaitų teikimu nacionaliniams parlamentams. Nepriklausomumo reikalavimas neturėtų užkirsti kelio teisminės peržiūros vykdymui arba galimybei konsultuotis ar reguliariai keistis nuomonėmis su kitomis nacionalinėmis institucijomis, įskaitant teisėsaugos institucijas, krizių valdymo institucijas ar vartotojų apsaugos institucijas, kai tinkama, siekiant informuoti viena kitą apie vykstančius tyrimus, nedarant poveikio naudojimuisi jų atitinkamais įgaliojimais;

(113) valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus funkciją gali pavesti vykdyti esamai nacionalinei institucijai arba patikėti jai konkrečias užduotis prižiūrėti šio reglamento taikymą ir užtikrinti jo vykdymą, jei tokia paskirtoji institucija laikosi šiame reglamente nustatytų reikalavimų, pavyzdžiui, susijusių su jos nepriklausomumu. Be to, valstybėms narėms iš principo netrukdoma sujungti funkcijų su esama institucija, laikantis Sąjungos teisės. Priemonės siekiant to, *inter alia*, gali būti draudimas nušalinti esamos institucijos kolegialaus organo pirmininką ar valdybos narį prieš pasibaigiant jo kadencijai vien dėl to, kad įvyko institucinė reforma, kurios metu skirtingos funkcijos buvo sujungtos vienoje institucijoje, nes nėra jokių taisyklių, kuriomis būtų garantuojama, kad toks atleidimas iš pareigų nekels pavojaus tokių narių nepriklausomumui ir nešališkumui;

(114) valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui ir bet kokiai kitai pagal šį reglamentą paskirtai kompetentingai institucijai turėtų suteikti pakankamus įgaliojimus ir išteklius, kad būtų užtikrinamas efektyvus tyrimas ir vykdymo užtikrinimas, atsižvelgiant į jiems pavestas užduotis. Tai apima kompetentingų institucijų įgaliojimus priimti laikinąsias priemones pagal nacionalinę teisę didelės žalos rizikos atveju. Tokiomis laikinosiomis priemonėmis, kurios gali apimti nurodymus nutraukti ar ištaisyti tam tikrą įtariamą pažeidimą, neturėtų būti viršijama to, kas būtina, siekiant užtikrinti, kad būtų užkirstas kelias didelei žalai, kol bus priimtas galutinis sprendimas. Skaitmeninių paslaugų koordinatoriai, visų pirma, turėtų turėti galimybę ieškoti jų teritorijoje esančios informacijos ir ją gauti, be kita ko, atliekant bendrus tyrimus, tinkamai atsižvelgiant į tai, kad priežiūros ir vykdymo užtikrinimo priemones dėl paslaugų teikėjo, priklausančio kitos valstybės narės ar Komisijos jurisdikcijai, turėtų priimti tos kitos valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius, kai aktualu, pagal su tarpvalstybiniu bendradarbiavimu susijusias procedūras, arba, kai taikytina, Komisija;

(115) valstybės narės, laikydamosi Sąjungos teisės ir, visų pirma, šio reglamento bei Chartijos, savo nacionalinėje teisėje turėtų nustatyti išsamias sąlygas ir apribojimus dėl jų skaitmeninių paslaugų koordinatorių ir, kai tinkama, kitų kompetentingų institucijų tiriamųjų ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimų vykdymo pagal šį reglamentą;

(116) vykdydamos tuos įgaliojimus kompetentingos institucijos turėtų laikytis taikytinų nacionalinių taisyklių dėl procedūrų ir klausimų, pavyzdžiui, susijusių su poreikiu gauti išankstinį teismo leidimą patekti į tam tikras patalpas ir advokato teise neatskleisti profesinės paslapties. Tomis nuostatomis, visų pirma, turėtų būti užtikrinama, kad būtų paisoma pagrindinių teisių į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, įskaitant teisę į gynybą, ir teisės į privatų gyvenimą. Šiuo požiūriu tinkamas orientyras galėtų būti garantijos, numatytos dėl Komisijos procedūrų pagal šį reglamentą. Prieš priimant bet kokį galutinį sprendimą reikėtų garantuoti išankstinę teisingą ir nešališką procedūrą, įskaitant atitinkamų suinteresuotųjų asmenų teisę būti išklausytam ir teisę susipažinti su byla, kartu užtikrinant konfidencialumą ir profesinių bei verslo paslapčių apsaugą, taip pat pareigą nurodyti prasmingus sprendimo motyvus. Tačiau tai neturėtų būti kliūtis tinkamai pagrįstais skubiais atvejais ir tinkamomis sąlygomis imtis priemonių, laikantis atitinkamų procedūrų. Naudojimasis įgaliojimais taip pat turėtų būti proporcingas, *inter alia*, pažeidimo ar įtariamo pažeidimo pobūdžiui ir bendrai faktinei ar galimai jo daromai žalai. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į visus svarbius faktus ir bylos aplinkybes, įskaitant informaciją, kurią kompetentingos institucijos surinko kitose valstybėse narėse;

(117) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad už šiame reglamente nustatytų pareigų pažeidimus galėtų būti skiriamos efektyvios, proporcingos ir atgrasomosios sankcijos, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, sunkumą, pasikartojimą bei trukmę atitinkamo viešojo intereso, vykdomos veiklos masto bei rūšies ir pažeidėjo ekonominių pajėgumų atžvilgiu. Skiriant sankcijas reikėtų, visų pirma, atsižvelgti į tai, ar atitinkamas tarpininkavimo paslaugų teikėjas nevykdo savo pareigų pagal šį reglamentą sistemingai ar pakartotinai, ir, kai tinkama, į nukentėjusių paslaugos gavėjų skaičių, į tyčinį ar neatsargų pažeidimo pobūdį ir į tai, ar paslaugų teikėjas vykdo veiklą keliose valstybėse narėse. Kai šiame reglamente numatyta didžiausia baudos ar periodinės baudos suma, ši didžiausia suma turėtų būti taikoma už kiekvieną šio reglamento pažeidimą ir nedarant poveikio baudų ar periodinių baudų už konkrečius pažeidimus moduliavimui. Valstybės narės, atsižvelgdamos į visus kriterijus, susijusius su bendrosiomis baudų ar periodinių baudų skyrimo sąlygomis, turėtų užtikrinti, kad baudų ar periodinių baudų už pažeidimus skyrimas kiekvienu atskiru atveju būtų veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas, nustatydamos nacionalines taisykles ir procedūras pagal šį reglamentą;

(118) siekiant užtikrinti veiksmingą šiame reglamente nustatytų pareigų vykdymą fiziniai asmenys ar atstovaujančios organizacijos turėtų turėti galimybę pateikti skundą, susijusį su tų pareigų vykdymu, teritorijos, kurioje jie gavo paslaugą, skaitmeninių paslaugų koordinatoriui, nedarant poveikio šio reglamento taisyklių dėl kompetencijų paskirstymo taikymui ir taikytinoms skundų nagrinėjimo taisyklėms pagal nacionalinius gero administravimo principus. Skunduose galėtų būti sąžiningai apžvelgiami visi susirūpinimą keliantys klausimai, susiję su tuo, kaip tam tikras tarpininkavimo paslaugos teikėjas laikosi reikalavimų, ir skaitmeninių paslaugų koordinatorius taip pat galėtų būti informuojamas apie visus labiau kompleksinius klausimus. Jeigu klausimą reikia spręsti bendradarbiaujant tarpvalstybiniu lygmeniu, skaitmeninių paslaugų koordinatorius turėtų įtraukti kitas nacionalines kompetentingas institucijas ir kitos valstybės narės, visų pirma tos, kurioje yra įsisteigęs atitinkamas tarpininkavimo paslaugų teikėjas, skaitmeninių paslaugų koordinatorių;

(119) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad skaitmeninių paslaugų koordinatoriai galėtų imtis priemonių, kurios būtų veiksmingos šalinant tam tikrus itin sunkius ir nuolat daromus šio reglamento pažeidimus ir būtų jiems proporcingos. Ypač tais atvejais, kai tos priemonės gali padaryti poveikį trečiųjų šalių teisėms ir interesams, kaip gali atsitikti visų pirma tuo atveju, kai prieiga prie elektroninių sąsajų yra apribota, yra tinkama reikalauti, kad imantis priemonių būtų numatytos papildomos apsaugos priemonės. Visų pirma, galimai paveiktoms trečiosioms šalims turėtų būti sudaroma galimybė būti išklausytoms ir tokie nurodymai turėtų būti pateikiami tik kai įgaliojimais imtis tokių priemonių, kaip numatyta kituose Sąjungos teisės ar nacionalinės teisės aktuose, pavyzdžiui, siekiant apsaugoti kolektyvinius vartotojų interesus, užtikrinti, kad būtų skubiai pašalinti tinklalapiai, kuriuose yra vaikų pornografijos ar kuriuose ji skleidžiama, arba panaikinta prieiga prie paslaugų, kuriomis naudojasi trečioji šalis, siekdama pažeisti intelektinės nuosavybės teisę, dėl pagrįstų priežasčių pasinaudoti neįmanoma;

(120) tokiu nurodymu apriboti prieigą neturėtų būti viršijama to, kas būtina reglamento tikslui pasiekti. Tuo tikslu nurodymas turėtų galioti laikinai ir iš esmės turėtų būti skirtas tarpininkavimo paslaugų teikėjui, kaip antai atitinkamam prieglobos paslaugų teikėjui, interneto paslaugų teikėjui arba domenų vardų registrui ar registruotojui, kuris gali pagrįstai pasiekti tą tikslą netaikydamas nereikalingų prieigos prie teisėtos informacijos apribojimų;

(121) nedarant poveikio šiame reglamente numatytoms nuostatoms dėl atleidimo nuo atsakomybės, kiek tai susiję su paslaugos gavėjo prašymu perduodama ar saugoma informacija, tarpininkavimo paslaugų teikėjas turėtų būti atsakingas už paslaugos padėjėjams padarytą žalą, kurią sukelia to paslaugų teikėjo padarytas pareigų, nustatytų šiame reglamente, pažeidimas. Tokia kompensacija turėtų atitikti taikytinoje nacionalinėje teisėje nustatytas taisykles bei procedūras ir nedaryti poveikio kitoms vartotojų apsaugos taisyklėse numatytoms teisių gynimo galimybėms;

(122) skaitmeninių paslaugų koordinatorius turėtų reguliariai skelbti, pavyzdžiui, savo interneto svetainėje, pagal šį reglamentą vykdomos veiklos ataskaitą. Visų pirma ataskaita turėtų būti skelbiama kompiuterio skaitomu formatu ir į ją turėtų būti įtraukta gautų skundų ir tolesnių su jais susijusių veiksmų apžvalga, pavyzdžiui, bendras gautų skundų skaičius ir skundų, dėl kurių pradėtas oficialus tyrimas arba kurie buvo perduoti kitiems skaitmeninių paslaugų koordinatoriams, skaičius, nenurodant jokių asmens duomenų. Atsižvelgiant į tai, kad skaitmeninių paslaugų koordinatoriui taip pat pranešama apie nurodymus imtis veiksmų prieš neteisėtą turinį arba teikti šiuo reglamentu reguliuojamą informaciją per dalijimosi informacija sistemą, skaitmeninių paslaugų koordinatorius į savo metinę ataskaitą turėtų įtraukti tokių tarpininkavimo paslaugų teikėjams skirtų nurodymų, kuriuos pateikė jo valstybės narės teisminės ir administracinės institucijos, skaičių ir kategorijas;

(123) siekiant aiškumo, paprastumo ir efektyvumo, įgaliojimai prižiūrėti, kaip vykdomos pareigos pagal šį reglamentą, ir užtikrinti jų vykdymą turėtų būti suteikti valstybės narės, kurioje yra pagrindinė tarpininkavimo paslaugų teikėjo įsisteigimo vieta, t. y. vieta, kurioje yra tarpininkavimo paslaugų teikėjo pagrindinė buveinė ar registruota buveinė, kurioje atliekamos pagrindinės finansinės funkcijos ir vykdoma veiklos kontrolė, kompetentingoms institucijoms. Kalbant apie paslaugų teikėjus, kurie nėra įsisteigę Sąjungoje, bet siūlo savo paslaugas Sąjungoje ir kuriems dėl to taikomas šis reglamentas, kompetencija turėtų priklausyti valstybei narei, kurioje tie paslaugų teikėjai yra paskyrę savo teisinį atstovą, turint omenyje pagal šį reglamentą nustatytą teisinių atstovų funkciją. Tačiau tam, kad šis reglamentas būtų taikomas efektyviai, visos valstybės narės ar, kai taikytina, Komisija turėtų turėti kompetenciją dėl paslaugų teikėjų, kurie nėra paskyrę teisinio atstovo. Ta kompetencija gali naudotis bet kuri kompetentinga institucija ar Komisija su sąlyga, kad kita kompetentinga institucija ar Komisija dėl tų pačių faktų nebūtų pradėjusi vykdymo užtikrinimo procedūrų. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi ne *bis in idem* principo, ir, visų pirma, išvengti, kad už tą patį šiame reglamente nustatytų pareigų pažeidimą būtų baudžiama daugiau nei vieną kartą, kiekviena valstybė narė, ketinanti pasinaudoti savo kompetencija tokių paslaugų teikėjų atžvilgiu, turėtų nepagrįstai nedelsdama informuoti visas kitas institucijas, įskaitant Komisiją, naudodamasi šio reglamento tikslais sukurta dalijimosi informacija sistema;

(124) atsižvelgiant į galimą labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjų poveikį ir sunkumus, susijusius su veiksminga jų priežiūra, reikia jiems taikomų specialių priežiūros ir vykdymo užtikrinimo taisyklių. Komisija, prireikus padedant nacionalinėms kompetentingoms institucijoms, turėtų būti atsakinga už sisteminių klausimų, pavyzdžiui, klausimų, darančių didelį poveikį paslaugų gavėjų kolektyviniams interesams, priežiūrą ir viešąjį vykdymo užtikrinimą. Todėl Komisijai turėtų būti suteikti išimtiniai įgaliojimai prižiūrėti ir užtikrinti, kad būtų vykdomos labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams šiuo reglamentu nustatytos papildomos pareigos valdyti sisteminę riziką. Komisijos išimtiniai įgaliojimai neturėtų daryti poveikio tam tikrų administracinių užduočių, kurios pavedamos įsisteigimo valstybės narės kompetentingoms institucijoms šiuo reglamentu, vykdymui, pavyzdžiui, tyrėjų patikrinimui;

(125) Komisija ir nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų dalytis deramo stropumo pareigų priežiūros ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimais, kurie nėra šiuo reglamentu labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams nustatytos papildomos pareigos valdyti sisteminę riziką. Viena vertus, Komisija daugeliu atvejų galėtų būti tinkamesnė kompetentinga institucija reaguoti į tų paslaugų teikėjų padarytus sisteminius pažeidimus, pavyzdžiui, pažeidimus, kurie daro poveikį kelioms valstybėms narėms, ar sunkius pakartotinius pažeidimus arba pažeidimus, susijusius su tuo, kad nebuvo sukurti veiksmingi mechanizmai, kurių reikalaujama pagal šį reglamentą. Kita vertus, valstybės narės, kurioje yra labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo pagrindinė buveinė, kompetentingos institucijos galėtų geriau reaguoti į atskirus tų paslaugų teikėjų padarytus pažeidimus, dėl kurių nekyla jokių sisteminių ar tarpvalstybinių problemų. Siekiant veiksmingumo bei siekiant išvengti dubliavimosi ir užtikrinti, kad būtų laikomasi principo ne *bis in idem*, Komisija turėtų įvertinti, ar konkrečiu atveju tikslinga naudotis ta pasidalijamąja kompetencija, ir, kai ji pradeda procedūrą, valstybės narės nebeturėtų turėti galimybės pradėti savo procedūras. Valstybės narės turėtų glaudžiai bendradarbiauti tarpusavyje ir su Komisija, o Komisija turėtų glaudžiai bendradarbiauti su valstybėmis narėmis, kad būtų užtikrintas sklandus ir veiksmingas šiuo reglamentu nustatytos priežiūros ir vykdymo užtikrinimo sistemos veikimas;

(126) šio reglamento taisyklės dėl kompetencijos paskirstymo neturėtų daryti poveikio Sąjungos teisės nuostatų ir nacionalinių taisyklių dėl tarptautinės privatinės teisės, susijusių su jurisdikcija ir taikytina teise civilinėse ir komercinėse bylose, pavyzdžiui, vartotojų iškeltoms byloms valstybės narės, kurioje yra jų nuolatinė gyvenamoji vieta, teismuose pagal atitinkamas Sąjungos teisės nuostatas, taikymui. Kalbant apie šiuo reglamentu tarpininkavimo paslaugų teikėjams nustatytas pareigas informuoti nurodymą pateikiančią instituciją apie nurodymo imtis veiksmų prieš neteisėtą turinį ir nurodymo pateikti informaciją poveikį, kompetencijos paskirstymo taisyklės turėtų būti taikomos tik tų pareigų vykdymo priežiūrai, bet ne kitiems su nurodymu susijusiems klausimams, pavyzdžiui, kompetencijai pateikti nurodymą;

(127) atsižvelgiant į tai, kad tarpininkavimo paslaugos yra svarbios tarpvalstybiniu ir tarpsektoriniu mastu, aukšto lygio bendradarbiavimas yra būtinas siekiant užtikrinti nuoseklų šio reglamento taikymą ir atitinkamos informacijos, reikalingos vykdymo užtikrinimo užduotims atlikti, prieinamumą per keitimosi informacija sistemą. Atsižvelgiant į svarstomus klausimus, bendradarbiavimas gali būti įvairių formų, nedarant poveikio konkrečių bendrų tyrimų vykdymui. Bet kuriuo atveju būtina, kad tarpininkavimo paslaugų teikėjo įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius informuotų kitus skaitmeninių paslaugų koordinatorius apie klausimus, tyrimus ir veiksmus, kurių bus imtasi tokio paslaugų teikėjo atžvilgiu. Be to, kai valstybės narės kompetentinga institucija turi informacijos, aktualios įsisteigimo valstybės narės kompetentingų institucijų atliekamam tyrimui, arba gali rinkti tokią informaciją, esančią jos teritorijoje, su kuria įsisteigimo valstybės narės kompetentingos institucijos susipažinti negali, paskirties valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius turėtų laiku padėti įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui, be kita ko, naudodamasis savo įgaliojimais atlikti tyrimą pagal taikytinas nacionalines procedūras ir Chartiją. Tokių tyrimo priemonių adresatas turėtų laikytis tų priemonių ir būti atsakingas, jei jų nesilaikoma, o įsisteigimo valstybės narės kompetentingos institucijos turėtų turėti galimybę pasitikėti informacija, surinkta teikiant savitarpio pagalbą, kad būtų užtikrintas šio reglamento laikymasis;

(128) paskirties valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius, visų pirma remdamasis gautais skundais arba, kai tinkama, kitų nacionalinių kompetentingų institucijų pateikta informacija, arba Valdyba, jei klausimai susiję su bent trimis valstybėmis narėmis, turėtų turėti galimybę prašyti įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus imtis tyrimo ar vykdymo užtikrinimo veiksmų jo kompetencijai priskiriamo paslaugų teikėjo atžvilgiu. Tokie prašymai imtis veiksmų turėtų būti pagrįsti tinkamai pagrįstais įrodymais, rodančiais, kad padarytas įtariamas pažeidimas, darantis neigiamą poveikį paslaugų gavėjų kolektyviniams interesams jos valstybėje narėje arba turintis neigiamą poveikį visuomenei. Įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius turėtų turėti galimybę pasitikėti savitarpio pagalba arba pakviesti prašymą pateikusį skaitmeninių paslaugų koordinatorių prisijungti prie bendro tyrimą, jei sprendimui priimti reikia papildomos informacijos, nedarant poveikio galimybei Komisijos prašyti įvertinti klausimą, jeigu jis turi pagrindo įtarti, kad labai didelės interneto platforma ar labai didelės interneto paieškos sistema atlieka sisteminį pažeidimą;

(129) Valdyba turėtų turėti galimybę perduoti klausimą Komisijai, jei, gavus prašymą dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo ar bendro tyrimo, nesutariama dėl vertinimo arba įgyvendinamų ar siūlomų priemonių arba nesiimama jokių priemonių pagal šį reglamentą. Jei Komisija, remdamasi atitinkamų institucijų pateikta informacija, mano, kad siūlomomis priemonėmis, įskaitant siūlomą baudų dydį, negalima užtikrinti veiksmingo šiame reglamente nustatytų pareigų vykdymo, ji atitinkamai turėtų turėti galimybę pareikšti savo rimtas abejones ir kompetentingo skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus paprašyti per nustatytą laikotarpį iš naujo įvertinti klausimą ir imtis būtinų priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šio reglamento. Tokia galimybė nedaro poveikio Komisijos bendrajai pareigai vykdyti Sąjungos teisės taikymo priežiūrą ir prireikus užtikrinti jos vykdymą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui vykdant kontrolę pagal Sutartis;

(130) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas šiame reglamente nustatytų pareigų tarpvalstybinei priežiūrai ir tyrimams, susijusiems su keliomis valstybėmis narėmis, įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriai turėtų turėti galimybę naudodamiesi keitimosi informacija sistema pakviesti kitus skaitmeninių paslaugų koordinatorius prisijungti prie bendro tyrimo dėl įtariamo šio reglamento pažeidimo. Kiti skaitmeninių paslaugų koordinatoriai ir, kai tikslinga, kitos kompetentingos institucijos turėtų turėti galimybę prisijungti prie įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus siūlomo tyrimo, nebent pastarasis mano, kad pernelyg didelis dalyvaujančių institucijų skaičius gali pakenkti tyrimo veiksmingumui, atsižvelgiant į įtariamo pažeidimo ypatybes ir tai, kad tiesioginis poveikis paslaugos gavėjams tose valstybėse narėse nedaromas. Bendri tyrimai gali apimti įvairius veiksmus, kuriuos, atsižvelgdamas į dalyvaujančių institucijų galimybes, turi koordinuoti įsisteigimo valstybė narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius, pavyzdžiui, koordinuotą duomenų rinkimo veiklą, išteklių telkimą, darbo grupes, koordinuojamus prašymus pateikti informaciją ar atlikti bendrai atliekamus patalpų patikrinimus. Visos bendrame tyrime dalyvaujančios kompetentingos institucijos turėtų bendradarbiauti su įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriumi, be kita ko, naudodamosi įgaliojimais atlikti tyrimą savo teritorijoje pagal taikytinas nacionalines procedūras. Bendras tyrimas turėtų būti baigtas per nustatytą laikotarpį pateikiant galutinę ataskaitą, į kurią būtų įtrauktas visų dalyvaujančių kompetentingų institucijų indėlis. Be to, Valdyba, gavusi bent trijų paskirties valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorių prašymą, įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui gali rekomenduoti pradėti tokį bendrą tyrimą ir pateikti informaciją apie jo organizavimą. Siekiant išvengti aklaviečių, Valdyba turėtų turėti galimybę tam tikrais atvejais perduoti klausimą Komisijai, įskaitant atvejus, kai įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius atsisako pradėti tyrimą, o Valdyba nesutinka su jo pateiktu pagrindimu;

(131) siekiant užtikrinti nuoseklų šio reglamento taikymą, Sąjungos lygmeniu būtina įsteigti nepriklausomą patariamąją grupę – Europos skaitmeninių paslaugų valdybą, kuri remtų Komisiją ir padėtų koordinuoti skaitmeninių paslaugų koordinatorių veiksmus. Valdybą turėtų sudaryti skaitmeninių paslaugų koordinatoriai, jei jie yra paskirti, nedarant poveikio galimybei skaitmeninių paslaugų koordinatoriams į savo posėdžius kviesti ar paskirti *ad hoc* delegatus iš kitų kompetentingų institucijų, kurioms pagal šį reglamentą pavedamos konkrečios užduotys, jei tai yra reikalinga paskirstant užduotis ir kompetencijas nacionaliniu lygmeniu. Jei yra daug dalyvių iš vienos valstybės narės, balsavimo teisė turėtų būti suteikiama tik vienam valstybės narės atstovui;

(132) Valdyba turėtų padėti siekti bendro Sąjungos tikslo nuosekliai taikyti šį reglamentą ir užtikrinti kompetentingų institucijų bendradarbiavimą, be kita ko, patardama Komisijai ir skaitmeninių paslaugų koordinatoriams dėl tinkamų tyrimo ir vykdymo užtikrinimo priemonių, visų pirma dėl labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjų, ir, visų pirma, atsižvelgiant į tarpininkavimo paslaugų teikėjų laisvę teikti paslaugas visoje Sąjungoje. Valdyba taip pat turėtų padėti rengti atitinkamus šablonus bei elgesio kodeksus ir padėti analizuoti besiformuojančias bendrąsias tendencijas plėtojant skaitmenines paslaugas Sąjungoje, be kita ko, teikdama nuomones ar rekomendacijas su standartais susijusiais klausimais;

(133) tuo tikslu Valdyba turėtų turėti galimybę rengti nuomones, prašymus ir rekomendacijas, skirtas skaitmeninių paslaugų teikėjams ar kitoms kompetentingoms nacionalinėms institucijoms. Nors tokie dokumentai nėra teisiškai privalomi, sprendimą nuo jų nukrypti reikėtų tinkamai paaiškinti ir Komisija gali į tai atsižvelgti vertindama atitinkamos valstybės narės pareigų vykdymą pagal šį reglamentą;

(134) siekdama užtikrinti, kad jai pateikiami klausimai būtų vertinami iš visos Europos perspektyvos, Valdyba turėtų suburti skaitmeninių paslaugų koordinatorių ir galbūt kitų kompetentingų institucijų atstovus pirmininkaujant Komisijai. Atsižvelgiant į galimus kompleksinius elementus, kurie gali būti svarbūs kitoms Sąjungos lygmens reguliavimo sistemoms, Valdybai, tokia apimtimi, kokia yra būtina jos užduotims atlikti, turėtų būti leidžiama bendradarbiauti su kitomis Sąjungos įstaigomis, tarnybomis, agentūromis ir patariamosiomis grupėmis, atsakingomis už tokias sritis, kaip lygybė, įskaitant lyčių lygybę, nediskriminavimas, duomenų apsauga, elektroniniai ryšiai, audiovizualinės paslaugos, Sąjungos biudžetui kenkiančio sukčiavimo, susijusio su muitais, nustatymas ir tyrimas, vartotojų apsauga ar konkurencijos teisė;

(135) Komisija, atstovaujama pirmininko, turėtų dalyvauti Valdybos veikloje be balsavimo teisių. Atstovaujama pirmininko, Komisija turėtų užtikrinti, kad posėdžių darbotvarkė būtų rengiama atsižvelgiant į Valdybos narių prašymus, kaip nustatyta darbo tvarkos taisyklėse, ir laikantis šiame reglamente nustatytų Valdybos pareigų;

(136) atsižvelgiant į tai, kad reikia užtikrinti paramą Valdybos veiklai, Valdyba turėtų turėti galimybę pasikliauti Komisijos ir kompetentingų nacionalinių institucijų ekspertinėmis žiniomis ir žmogiškaisiais ištekliais. Konkrečios Valdybos vidaus veikimo sąlygos turėtų būti išsamiau išdėstytos Valdybos darbo tvarkos taisyklėse;

(137) atsižvelgiant į labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų svarbą jų aprėpties bei poveikio atžvilgiu, konkrečiai joms taikomų pareigų nevykdymas gali daryti poveikį reikšmingam skaičiui paslaugų gavėjų įvairiose valstybėse narėse ir daryti didelės žalos visuomenei, be to, tokius pažeidimus gali būti ypač sunku nustatyti ir pašalinti. Dėl šios priežasties Komisija, bendradarbiaudama su skaitmeninių paslaugų koordinatoriais ir Valdyba, turėtų plėtoti Sąjungos ekspertines žinias bei pajėgumus, kiek tai susiję su labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų priežiūra. Todėl Komisija turėtų turėti galimybę koordinuoti tokių institucijų ekspertinių žinių bei išteklių naudojimą ir jais remtis, pavyzdžiui, nuolat ar laikinai analizuodama konkrečias besiformuojančias tendencijas ar naujai kylančias klausimus dėl vienos ar daugiau labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų. Valstybės narės turėtų bendradarbiauti su Komisija plėtodamos tokius pajėgumus, be kita ko, deleguodamos darbuotojus, kai tikslinga, ir prisidėdamos prie bendrų Sąjungos priežiūros pajėgumų kūrimo. Siekdama plėtoti Sąjungos ekspertines žinias ir pajėgumus, Komisija taip pat gali remtis Interneto platformų ekonomikos stebėjimo centro, įsteigto 2018 m. balandžio 26 d. Komisijos sprendimu, kuriuo sudaroma Interneto platformų ekonomikos stebėjimo centro ekspertų grupė, atitinkamų ekspertų įstaigų ir kompetencijos centrų ekspertinėmis žiniomis ir pajėgumais. Komisija gali kviesti ekspertus, turinčius konkrečių ekspertinių žinių, įskaitant visų pirma patikrintus tyrėjus, Sąjungos agentūrų bei įstaigų atstovus, pramonės atstovus, naudotojams ar pilietinei visuomenei atstovaujančias asociacijas, tarptautines organizacijas, privačiojo sektoriaus ekspertus ir kitus suinteresuotuosius subjektus;

(138) Komisija turėtų turėti galimybę savo iniciatyva tirti pažeidimus pagal šiame reglamente numatytus įgaliojimus, be kita ko, prašydama prieigos prie duomenų, prašydama informacijos ar atlikdama patikrinimus, taip pat pasikliaudama skaitmeninių paslaugų koordinatorių parama. Tais atvejais, kai kompetentingų nacionalinių institucijų vykdoma labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjų atskirų įtariamų pažeidimų priežiūra parodo, kad esama sisteminių problemų, pavyzdžiui, problemų, turinčių didelį poveikį paslaugos gavėjų kolektyviniams interesams, skaitmeninių paslaugų koordinatoriai turėtų galėti, remdamiesi tinkamai pagrįstu prašymu, nukreipti tokias problemas Komisijai. Tokiame prašyme turėtų būti pateikti bent jau visi faktai ir aplinkybės, pagrindžiantys įtariamą pažeidimą ir jo sisteminį pobūdį. Atsižvelgdama į savo pačios atlikto vertinimo rezultatus, Komisija turėtų turėti galimybę imtis būtinų tyrimo ir vykdymo užtikrinimo priemonių pagal šį reglamentą, be kita ko, kai aktualu, pradėti tyrimą ar patvirtinti laikinąsias priemones;

(139) siekdama veiksmingai atlikti savo užduotis, Komisija turėtų išlaikyti tam tikrą veiksmų laisvę, susijusią su sprendimu inicijuoti procedūras labai didelių interneto platformų ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjų atžvilgiu. Komisijai inicijavus procedūrą, siekiant išvengti dubliavimosi, nenuoseklumo ir rizikos nesilaikyti principo ne *bis in idem*, atitinkamiems įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriams neturėtų būti leidžiama naudotis savo tyrimo ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimais, kiek tai susiję su atitinkamais labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo veiksmais. Tačiau Komisija turėtų turėti galimybę prašyti, kad skaitmeninių paslaugų koordinatoriai individualiai ar bendrai prisidėtų prie tyrimo. Laikydamasis lojalaus bendradarbiavimo pareigos, skaitmeninių paslaugų koordinatorius turėtų dėti visas pastangas, kad įvykdytų pagrįstus ir proporcingus Komisijos prašymus, susijusius su tyrimu. Be to, įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius, Valdyba, ir, kai aktualu, visi kiti skaitmeninių paslaugų koordinatoriai Komisijai turėtų teikti visą būtiną informaciją ir pagalbą, kad ji galėtų veiksmingai atlikti savo užduotis, įskaitant informaciją, surinktą vykdant duomenų rinkimo ar prieigos prie duomenų veiksmus, tiek, kiek tai neprieštarauja teisiniam pagrindui, kuriuo vadovaujantis informacija buvo surinkta. Tuo tarpu Komisija turėtų nuolat informuoti skaitmeninių paslaugų koordinatorių bei Valdybą apie naudojimąsi savo įgaliojimais ir, visų pirma, apie tai, kada ji ketina inicijuoti procedūrą bei pasinaudoti savo įgaliojimais atlikti tyrimą. Be to, kai Komisija atitinkamiems labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams praneša apie savo preliminarias išvadas, įskaitant bet kokį klausimą, kuriam ji prieštarauja, ji apie tai taip pat turėtų pranešti Valdybai. Valdyba turėtų pateikti savo nuomonę dėl Komisijos pareikštų prieštaravimų ir pateikto vertinimo, o Komisija turėtų atsižvelgti į šią nuomonę argumentuodama, kuo grindžiamas Komisijos galutinis sprendimas;

(140) atsižvelgiant į konkrečius iššūkius, kurių gali kilti siekiant užtikrinti, kad labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai laikytųsi reikalavimų, ir į tai, kad svarbu visa tai padaryti veiksmingai, turint omenyje tų platformų ir sistemų dydį bei poveikį ir žalą, kurią jos gali padaryti, Komisijai turėtų būti suteikti dideli tyrimo ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimai, kad ji galėtų tirti, kaip laikomasi šiame reglamente nustatytų taisyklių, užtikrinti jų vykdymą ir tai stebėti visapusiškai paisydama pagrindinių teisės būti išklausytiems ir teisės turėti galimybę susipažinti su byla vykdymo užtikrinimo procedūrų kontekste, proporcingumo principo ir paveiktų šalių teisių bei interesų;

(141) Komisija turėtų turėti galimybę prašyti informacijos, kuri yra būtina siekiant užtikrinti veiksmingą šiame reglamente nustatytų pareigų įgyvendinimą ir laikymąsi visoje Sąjungoje. Komisija, visų pirma, turėtų turėti galimybę susipažinti su visais svarbiais dokumentais, duomenimis ir informacija, kurių reikia inicijuojant bei atliekant tyrimus ir stebint, kaip vykdomos tam tikros šiame reglamente nustatytos pareigos, neatsižvelgiant nei į tai, kas valdo atitinkamus dokumentus, duomenis ar informaciją, nei į jų formą ar formatą, jų saugojimo laikmeną ar tikslią vietą, kurioje jie laikomi. Komisija, pateikdama tinkamai pagrįstą prašymą pateikti informaciją, turėtų turėti galimybę tiesiogiai reikalauti, kad atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės internetinės paieškos sistemos paslaugų teikėjas, taip pat visi kiti fiziniai ar juridiniai asmenys, veikiantys su jų komercine veikla, verslu, amatu ar profesija susijusiais tikslais, kurie gali pagrįstai žinoti informaciją, susijusią su įtariamu pažeidimu ar pažeidimu, priklausomai nuo to, kas taikytina, pateiktų visus aktualius įrodymus, duomenis ir informaciją. Be to, šio reglamento tikslais Komisija turėtų turėti galimybę prašyti svarbios informacijos iš bet kokios valdžios institucijos, įstaigos ar agentūros valstybėje narėje. Komisija turėtų turėti galimybę, naudodamasi įgaliojimais atlikti tyrimą, pavyzdžiui, prašymais pateikti informaciją ar apklausomis, reikalauti leisti susipažinti su informacija ir pateikti paaiškinimus, susijusius su atitinkamų asmenų dokumentais, duomenimis, informacija, duomenų bazėmis bei algoritmais; gavusi jų sutikimą, apklausti visus fizinius ar juridinius asmenis, kurie gali turėti naudingos informacijos, ir padarytus pareiškimus registruoti bet kokiomis techninėmis priemonėmis. Komisija taip pat turėtų būti įgaliota atlikti visus patikrinimus, kurie yra būtini atitinkamų šio reglamento nuostatų vykdymui užtikrinti. Tų įgaliojimų atlikti tyrimą tikslas – suteikti Komisijai papildomą galimybę prašyti pagalbos iš skaitmeninių paslaugų koordinatorių ir kitų valstybių narių valdžios institucijų, pavyzdžiui, teikiant informaciją ar įgyvendinant tuos įgaliojimus;

(142) laikinosios priemonės gali būti svarbi priemonė siekiant užtikrinti, kad, vykstant tyrimui, dėl tiriamo pažeidimo nekiltų didelės žalos paslaugos gavėjams pavojus. Ši priemonė yra svarbi siekiant išvengti pokyčių, po kurių grįžti į buvusią padėtį Komisijos priimtu sprendimu procedūrų pabaigoje galėtų būti labai sunku. Todėl Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai sprendimu nustatyti laikinąsias apsaugos priemones procedūrų, pradėtų atsižvelgiant į galimą sprendimo dėl reikalavimų nesilaikymo priėmimą, kontekste. Šis įgaliojimas turėtų būti taikomas tais atvejais, kai Komisija *prima facie* nustato, kad labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjas pažeidė pareigas pagal šį reglamentą. Sprendimas, kuriuo nustatomos laikinosios apsaugos priemonės, turėtų būti taikomas tik konkretų laikotarpį, kuris baigiasi Komisijai užbaigus procedūras, arba nustatytą laikotarpį, kurį, jei būtina ir tikslinga, galima pratęsti;

(143) Komisijai taip pat turėtų būti suteikta galimybė imtis būtinų veiksmų, skirtų stebėti, ar šiame reglamente nustatytos pareigos yra veiksmingai įgyvendinamos ir vykdomos. Tokie veiksmai turėtų apimti galimybę paskirti nepriklausomus išorės ekspertus ir auditorius, kurie padėtų Komisijai šiame procese, įskaitant, kai taikytina, iš valstybių narių kompetentingų institucijų, pavyzdžiui, duomenų ar vartotojų apsaugos institucijų. Skirdama auditorius Komisija turėtų užtikrinti pakankamą rotaciją;

(144) pagal šį reglamentą nustatytų atitinkamų pareigų vykdymas turėtų būti užtikrinamas skiriant baudas ir periodines baudas. Tuo tikslu taip pat turėtų būti nustatyti atitinkami už pareigų nevykdymą ir procedūrinių taisyklių pažeidimus skiriamų baudų ir periodinių baudų dydžiai numatant atitinkamus senaties terminus, laikantis proporcingumo ir ne *bis in idem* principų. Komisija ir atitinkamos nacionalinės institucijos turėtų koordinuoti savo vykdymo užtikrinimo pastangas, siekdamos užtikrinti, kad būtų laikomasi tų principų. Visų pirma, Komisija turėtų atsižvelgti į tam pačiam juridiniam asmeniui už tas pačias faktines aplinkybes skiriamas baudas ir sankcijas, galutiniu sprendimu, priimtu vykdant procedūras, susijusias su kitų Sąjungos ar nacionalinių taisyklių pažeidimu, kad būtų užtikrinta, jog bendra paskirtų baudų ir sankcijų visuma būtų proporcinga ir atitiktų padarytų pažeidimų sunkumą. Visus pagal šį reglamentą priimtus Komisijos sprendimus pagal SESV gali peržiūrėti Europos Sąjungos Teisingumo Teismas. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turėtų turėti neribotą jurisdikciją dėl baudų ir sankcijų pagal SESV 261 straipsnį;

(145) atsižvelgiant į galimą didelį papildomų pareigų valdyti sisteminę riziką, taikomų tik labai didelėms interneto platformoms ir labai didelėms interneto paieškos sistemoms, pažeidimo poveikį visuomenei ir siekiant spręsti tuos susirūpinimą keliančius viešosios politikos klausimus, būtina numatyti bet kokių veiksmų, kurių imamasi siekiant veiksmingai nutraukti ir ištaisyti šio reglamento pažeidimus, sustiprintos priežiūros sistemą. Todėl, nustačius vienos iš šio reglamento nuostatų, kurios taikomos tik labai didelėms interneto platformoms ar labai didelėms interneto paieškos sistemoms, pažeidimą ir prireikus skyrus sankcijas, Komisija turėtų reikalauti, kad tokios platformos ar tokios paieškos sistemos paslaugų teikėjas parengtų išsamų veiksmų planą, kaip pašalinti bet kokį pažeidimo poveikį ateityje, ir tokį veiksmų planą pateikti skaitmeninių paslaugų koordinatoriams, Komisijai ir Valdybai per Komisijos nustatytą terminą. Komisija, atsižvelgdama į Valdybos nuomonę, turėtų nustatyti, ar į veiksmų planą įtrauktų priemonių pakanka pažeidimui pašalinti, taip pat atsižvelgdama į tai, ar į siūlomas priemones yra įtraukta nuostata dėl atitinkamo elgesio kodekso laikymosi. Komisija taip pat turėtų stebėti visas tolesnes priemones, kurių imasi atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės internetinės paieškos sistemos paslaugų teikėjas, kaip nustatyta jo veiksmų plane, atsižvelgiant ir į paslaugų teikėjo prašymu atliktą nepriklausomą auditą. Jeigu įgyvendinus veiksmų planą Komisija vis dar mano, kad pažeidimas nebuvo visiškai pašalintas, arba jeigu veiksmų planas nebuvo pateiktas ar nėra laikomas tinkamu, ji turėtų turėti galimybę naudotis bet kokiais tyrimo ar vykdymo užtikrinimo įgaliojimais pagal šį reglamentą, įskaitant įgaliojimus skirti periodines baudas ir inicijuoti procedūrą, kuria panaikinama prieiga prie pažeidimą sudarančios paslaugos;

(146) atitinkamam labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjui ir kitiems asmenims, kurių atžvilgiu vykdomi Komisijos įgaliojimai ir kurių interesams sprendimas gali padaryti poveikį, turėtų būti suteikta galimybė iš anksto pateikti savo pastabas, o priimti sprendimai turėtų būti plačiai skelbiami. Užtikrinant suinteresuotųjų šalių teises į gynybą, visų pirma teisę susipažinti su byla, yra būtina apsaugoti informacijos konfidencialumą. Be to, apsaugodama informacijos konfidencialumą Komisija turėtų užtikrinti, kad visa informacija, kuria remiamasi priimant Komisijos sprendimą, būtų atskleidžiama tik tiek, kad sprendimo adresatas galėtų suprasti faktus ir svarstymus, kuriais vadovaujantis buvo priimtas sprendimas;

(147) siekiant garantuoti suderintą šio reglamento taikymą ir jo vykdymo užtikrinimą, svarbu užtikrinti, kad nacionalinės institucijos, įskaitant nacionalinius teismus, turėtų visą būtiną informaciją, kad užtikrintų, jog jų sprendimai neprieštarautų pagal šį reglamentą Komisijos priimtam sprendimui. Tai nedaro poveikio SESV 267 straipsniui;

(148) siekiant veiksmingai vykdyti šio reglamento vykdymo užtikrinimą ir jo stebėseną, skaitmeninių paslaugų koordinatoriams, Valdybai ir Komisijai reikia sklandžiai ir tikruoju laiku keistis informacija, remiantis šiame reglamente išdėstytais informacijos srautais ir procedūromis. Dėl to, kai tikslinga, taip pat gali būti užtikrinta kitų kompetentingų institucijų prieiga prie šios sistemos. Be to, atsižvelgiant į tai, kad informacija, kuria keičiamasi, gali būti konfidenciali arba susijusi su asmens duomenimis, ji turėtų likti apsaugota taip, kad neteisėta prieiga prie jos nebūtų įmanoma, atsižvelgiant į tikslus, kuriais informacija buvo surinkta. Dėl šios priežasties visa komunikacija tarp tų institucijų turėtų vykti remiantis patikima ir saugia keitimosi informacija sistema, o jos ypatybės turėtų būti nustatytos įgyvendinimo akte. Keitimosi informacija sistema gali būti grindžiama esamomis vidaus rinkos priemonėmis tiek, kiek jomis galima ekonomiškai efektyviai pasiekti šio reglamento tikslus;

(149) nedarant poveikio paslaugų gavėjų teisėms kreiptis į atstovą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2020/1828 ([33]) arba bet kokios kitos rūšies atstovavimui pagal nacionalinę teisę, paslaugų gavėjai taip pat turėtų turėti teisę įgalioti juridinį asmenį ar viešąją įstaigą naudotis jų teisėmis, numatytomis šiame reglamente. Tokios teisės gali apimti teises, susijusias su pranešimų pateikimu, tarpininkavimo paslaugų teikėjų priimtų sprendimų ginčijimu ir skundų dėl paslaugų teikėjų padaryto šio reglamento pažeidimo teikimu. Tam tikros įstaigos, organizacijos ir asociacijos turi ypatingų ekspertinių žinių ir kompetencijos aptikti ir pranešti apie klaidingus ar nepagrįstus turinio moderavimo sprendimus, o jų skundai paslaugos gavėjų vardu gali turėti teigiamą poveikį saviraiškos ir informacijos laisvei apskritai, todėl interneto platformų paslaugų teikėjai turėtų išnagrinėti tuos skundus nepagrįstai nedelsdami;

(150) siekdama užtikrinti efektyvumą ir veiksmingumą Komisija turėtų atlikti bendrąjį šio reglamento vertinimą. Tame bendrajame vertinime konkrečiai turėtų būti nagrinėjama, *inter alia*, paslaugų, kurioms taikomas šis reglamentas, apimtis, sąveika su kitais teisės aktais, šio reglamento poveikis vidaus rinkos veikimui (be kita ko, skaitmeninių paslaugų srityje), elgesio kodeksų įgyvendinimas, pareiga paskirti Sąjungoje įsisteigusį teisinį atstovą, pareigų poveikis mažosioms ir labai mažoms įmonėms, priežiūros ir vykdymo užtikrinimo mechanizmo veiksmingumas bei poveikis saviraiškos ir informacijos laisvei. Be to, siekiant išvengti neproporcingos naštos ir užtikrinti nuolatinį šio reglamento veiksmingumą, Komisija per trejus metus nuo šio reglamento taikymo pradžios turėtų atlikti jame išdėstytų pareigų poveikio mažosioms ir vidutinėms įmonėms vertinimą, o per trejus metus nuo šio reglamento įsigaliojimo – paslaugų, kurioms taikomas šis reglamentas, apimties vertinimą, ypač labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų atžvilgiu, ir šio reglamento sąveikos su kitais teisės aktais vertinimą;

([33]) 2020 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2020/1828 dėl atstovaujamųjų ieškinių siekiant apsaugoti vartotojų kolektyvinius interesus, kuria panaikinama Direktyva 2009/22/EB (OL L 409, 2020 12 4, p. 1).

(151) kad būtų užtikrintos vienodos šio reglamento įgyvendinimo sąlygos, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai nustatyti šablonus, susijusius su pranešimų apie turinio moderavimą forma, turiniu ir kita informacija, nustatyti metinio priežiūros mokesčio, taikomo labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams, dydį, nustatyti praktinio pobūdžio tvarką dėl procedūrų, klausymų ir suderinto informacijos atskleidimo labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjų atžvilgiu priežiūros, tyrimo, vykdymo užtikrinimo ir stebėsenos kontekste, taip pat nustatyti keitimosi informacija sistemos veikimo ir jos sąveikumo su kitomis atitinkamomis sistemomis praktinę ir veiklos tvarką. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 182/2011 ([34]);

(152) siekiant įgyvendinti šio reglamento tikslus, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais šis reglamentas papildomas nuostatomis dėl labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų nustatymo kriterijų, audito procedūrinių etapų, metodikų ir ataskaitų teikimo šablonų, prašymų suteikti prieigą techninių specifikacijų ir išsamios priežiūros mokesčio nustatymo metodikos bei procedūrų. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros ([35]) nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

(153) šiuo reglamentu gerbiamos Chartijoje pripažintos pagrindinės teisės ir pagrindinės teisės, kurios sudaro Sąjungos teisės bendruosius principus. Dėl to šis reglamentas turėtų būti aiškinamas ir taikomas laikantis tų pagrindinių teisių, įskaitant saviraiškos ir informacijos laisvę, taip pat žiniasklaidos laisvės ir pliuralizmo. Vykdydamos šiame reglamente nustatytus įgaliojimus visos dalyvaujančios valdžios institucijos atitinkamų pagrindinių teisių kolizijos atvejais turėtų užtikrinti teisingą atitinkamų teisių pusiausvyrą laikydamosi proporcingumo principo;

(154) atsižvelgiant į pavojaus visuomenei, kurį gali kelti labai didelės interneto platformos ir labai didelės interneto paieškos sistemos, apimtį ir poveikį, poreikį reaguoti į tą pavojų pirmumo tvarka ir pajėgumą imtis būtinų priemonių, laikotarpio, po kurio šis reglamentas bus pradėtas taikyti tokių paslaugų teikėjams, ribojimas yra pateisinamas;

(155) kadangi šio reglamento tikslų, t. y. prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo ir saugios, nuspėjamos ir patikimos interneto aplinkos, kurioje būtų tinkamai apsaugotos Chartijoje įtvirtintos pagrindinės teisės, užtikrinimo, valstybės narės negali deramai pasiekti, nes jos veikdamos vienos negali užtikrinti būtino teisės aktų suderinimo ir bendradarbiavimo, o dėl teritorinio ir asmeninio masto to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;

(156) vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1725 ([36]) 42 straipsnio 1 dalimi buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu, ir jis pateikė nuomonę 2021 m. vasario 10 d. ([37]),

([34]) 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

([35]) OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

([36]) 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

([37]) OL C 149, 2021 4 27, p. 3.

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

1. Šio reglamento tikslas – prisidėti prie tinkamo tarpininkavimo paslaugų vidaus rinkos veikimo išdėstant suderintas saugios, nuspėjamos ir patikimos interneto aplinkos taisykles, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos inovacijoms ir kuriose veiksmingai apsaugomos Chartijoje įtvirtintos pagrindinės teisės, įskaitant vartotojų apsaugos principą.

2. Šiuo reglamentu nustatomos suderintos taisyklės dėl tarpininkavimo paslaugų teikimo vidaus rinkoje. Visų pirma, juo nustatoma:

a) tarpininkavimo paslaugų teikėjų sąlyginio atleidimo nuo atsakomybės sistema;

b) taisyklės dėl konkrečių išsamaus patikrinimo prievolių, pritaikytų tam tikrų konkrečių kategorijų tarpininkavimo paslaugų teikėjams;

c) šio reglamento įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo taisyklės, įskaitant taisykles dėl kompetentingų institucijų bendradarbiavimo ir veiklos koordinavimo.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šis reglamentas taikomas tarpininkavimo paslaugoms, siūlomoms paslaugos gavėjams, kurių įsisteigimo vieta yra Sąjungoje arba kurie yra Sąjungoje, neatsižvelgiant į tai, kur yra tų tarpininkavimo paslaugų teikėjų įsisteigimo vieta.

2. Šis reglamentas netaikomas paslaugai, kuri nėra tarpininkavimo paslauga, arba tokiai paslaugai keliamiems reikalavimams, nepriklausomai nuo to, ar paslauga teikiama naudojantis tarpininkavimo paslauga.

3. Šiuo reglamentu nedaromas poveikis Direktyvos 2000/31/EB taikymui.

4. Šiuo reglamentu nedaromas poveikis taisyklėms, nustatytoms kitais Sąjungos teisės aktais, kuriais reglamentuojami kiti tarpininkavimo paslaugų teikimo vidaus rinkoje aspektai arba patikslinamas bei papildomas šis reglamentas, visų pirma:

a) Direktyva 2010/13/ES;

b) Sąjungos teise dėl autorių teisių ir gretutinių teisių;

c) Reglamentu (ES) 2021/784;

d) Reglamentu (ES) 2019/1148;

e) Reglamentu (ES) 2019/1150;

f) Sąjungos teise dėl vartotojų apsaugos ir produktų saugos, įskaitant reglamentus (ES) 2017/2394 bei (ES) 2019/1020 ir direktyvas 2001/95/EB bei 2013/11/ES;

g) Sąjungos teise dėl asmens duomenų apsaugos, visų pirma, Reglamentu (ES) 2016/679 ir Direktyva 2002/58/EB;

h) Sąjungos teise teisminio bendradarbiavimo civilinėse bylose srityje, visų pirma, Reglamentu (ES) Nr. 1215/2012, arba bet kuriuo Sąjungos teisės aktu, kuriuo nustatomos taisyklės dėl teisės, taikytinos sutartinėms ir nesutartinėms pareigoms;

i) Sąjungos teise teisminio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje, visų pirma, reglamentu dėl Europos įrodymų pateikimo ir saugojimo orderių, taikytinų elektroniniams įrodymams baudžiamosiose bylose;

j) direktyva, kuria nustatomos teisinių atstovų skyrimo įrodymams baudžiamosiose bylose rinkti suderintos taisyklės.

3 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

a) informacinės visuomenės paslauga – paslauga, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/1535 1 straipsnio 1 dalies b punkte;

b) paslaugos gavėjas – fizinis ar juridinis asmuo, kuris naudojasi tarpininkavimo paslauga, ypač informacijos paieškos ar prieigos prie jos sudarymo tikslais;

c) vartotojas – fizinis asmuo, veikiantis ne savo komercinės veiklos, verslo, amato ar profesijos tikslais;

d) siūlyti paslaugas Sąjungoje – sudaryti galimybę fiziniams ar juridiniams asmenims vienoje ar daugiau valstybių narių naudotis tarpininkavimo paslaugų teikėjo, kuris turi esminį ryšį su Sąjunga, paslaugomis;

e) esminis ryšys su Sąjunga – tarpininkavimo paslaugų teikėjo ryšys su Sąjunga, atsiradęs dėl to, kad teikėjas yra įsteigtas Sąjungoje, arba dėl konkrečių faktinių kriterijų, pavyzdžiui:

— vienoje ar daugiau valstybių narių paslaugos gavėjų yra daug, palyginti su jos (jų) gyventojų skaičiumi, arba

— veikla nukreipta į vieną ar daugiau valstybių narių;

f) prekiautojas – fizinis asmuo ar juridinis asmuo, privatus ar priklausantis valstybei, kuris veikia siekdamas su savo komercine veikla, verslu, amatu ar profesija susijusių tikslų, be kita ko, per kitą asmenį, veikiantį jo vardu arba jo naudai;

g) tarpininkavimo paslauga – viena iš šių informacinės visuomenės paslaugų:

i) paprasto perdavimo paslauga, kurią sudaro paslaugos gavėjo pateiktos informacijos perdavimas ryšių tinkle arba prieigos prie ryšių tinklo suteikimas;

ii) podėliavimo paslauga, kurią sudaro paslaugos gavėjo pateiktos informacijos perdavimas ryšio tinkle, apimantis tos informacijos automatinį, tarpinį ir laikiną saugojimą, kuris atliekamas vien tam, kad kitiems paslaugos gavėjams, jų prašymu, informacija būtų toliau perduodama veiksmingiau;

iii) prieglobos paslauga, kurią sudaro paslaugos gavėjo pateiktos informacijos saugojimas jo prašymu;

h) neteisėtas turinys – bet kokia informacija, kuri savaime ar dėl savo ryšio su tam tikra veikla, įskaitant produktų pardavimą ar paslaugų teikimą, yra nesuderinama su Sąjungos teise ar bet kurios valstybės narės teise, kuri atitinka Sąjungos teisę, neatsižvelgiant į tikslų tos teisės dalyką ar pobūdį;

i) interneto platforma – prieglobos paslauga, kuria paslaugos gavėjo prašymu informacija saugoma ir skleidžiama visuomenei, nebent ta veikla būtų nedidelis ir tik papildomas kitos paslaugos elementas arba nedidelė pagrindinės paslaugos funkcionalumo galimybė ir dėl objektyvių techninių priežasčių jos neįmanoma naudoti be tos kitos paslaugos ir elemento bei funkcionalumo galimybės integravimas į tą kitą paslaugą nėra būdas išvengti šio reglamento taikymo;

j) interneto paieškos sistema – tarpininkavimo paslauga, kuria naudotojams sudaromos sąlygos pateikti užklausas paieškai vykdyti iš esmės visose interneto svetainėse arba visose interneto svetainėse konkrečia kalba, remiantis bet kurio dalyko užklausa, naudojant raktinį žodį, prašymą balsu, frazę ar kitus įvesties būdus, o rezultatai, kuriuose gali būti su ieškomu turiniu susijusios informacijos, pateikiami bet kokiu formatu;

k) informacijos sklaida visuomenei – paslaugos gavėjo, kuris pateikė informaciją, prašymu vykdomas informacijos pateikimas galimai neribotam trečiųjų šalių skaičiui;

l) nuotolinės prekybos sutartis – nuotolinės prekybos sutartis, kaip apibrėžta Direktyvos 2011/83/ES 2 straipsnio 7 punkte;

m) elektroninė sąsaja – bet kokia programinė įranga, įskaitant interneto svetainę ar jos dalį, ir taikomosios programos, įskaitant mobiliąsias programėles;

n) įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius – valstybės narės, kurioje yra tarpininkavimo paslaugos teikėjo pagrindinė buveinė arba gyvena ar yra įsisteigęs jo teisinis atstovas, skaitmeninių paslaugų koordinatorius;

o) paskirties valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius – valstybės narės, kurioje teikiama tarpininkavimo paslauga, skaitmeninių paslaugų koordinatorius;

p) aktyvus interneto platformos paslaugos gavėjas – paslaugos gavėjas, kuris sąveikauja su interneto platforma, interneto platformos prašydamas suteikti informacijos prieglobos paslaugą arba interneto platformoje gaudamas priglobtą informaciją, skleidžiamą per jos elektroninę sąsają;

q) aktyvus interneto paieškos sistemos paslaugos gavėjas – paslaugos gavėjas, kuris yra pateikęs užklausą interneto paieškos sistemai ir gavo indeksuotą jos elektroninėje sąsajoje pateiktą informaciją;

r) reklama – informacija, skirta reklamuoti juridinio ar fizinio asmens žinutę, nepriklausomai nuo to, ar siekiama komercinių tikslų, ar ne, kurią interneto platforma savo elektroninėje sąsajoje pateikia už atlygį už būtent tos informacijos reklamavimą;

s) rekomendavimo sistema – visiškai ar iš dalies automatizuota sistema, kurią naudoja interneto platforma, kad paslaugos gavėjams savo elektroninėje sąsajoje siūlytų konkrečią informaciją arba tai informacijai skirtų pirmenybę, be kita ko, dėl paslaugos gavėjo atliktos paieškos arba kitaip nustatant santykinę informacijos rodymo tvarką ar matomumą;

t) turinio moderavimas – automatizuota ar neautomatizuota veikla, kurią vykdo tarpininkavimo paslaugų teikėjai, kuria siekiama, visų pirma, aptikti, nustatyti ir tvarkyti neteisėtą turinį ar jų nuostatų ir sąlygų neatitinkančią informaciją, kurią pateikia paslaugos gavėjai, įskaitant įgyvendinamas priemones, darančias poveikį to neteisėto turinio ar tos informacijos buvimui, matomumui ir prieinamumui, pavyzdžiui, jo (jos) matomumo mažinimą, demonetizavimą, prieigos prie jo (jos) panaikinimą ar jo (jos) pašalinimą, arba darančias poveikį paslaugos gavėjų gebėjimui teikti tą informaciją, pavyzdžiui, paslaugos gavėjo paskyros panaikinimas ar sustabdymas;

u) nuostatos ir sąlygos – visos nuostatos, neatsižvelgiant į jų pavadinimą ar formą, kuriomis reglamentuojami tarpininkavimo paslaugų teikėjo ir paslaugų gavėjų sutartiniai santykiai;

v) neįgalieji – neįgalieji, kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/882 ([38]) 3 straipsnio 1 punkte;

w) komercinis pranešimas – komercinis pranešimas, kaip apibrėžta Direktyvos 2000/31/EB 2 straipsnio f punkte;

x) apyvarta – suma, kurią gauna įmonė, kaip tai suprantama Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 ([39]) 5 straipsnio 1 dalyje.

II SKYRIUS

TARPININKAVIMO PASLAUGŲ TEIKĖJŲ ATSAKOMYBĖ

4 straipsnis

Paprasto perdavimo paslauga

1. Kai teikiama informacinės visuomenės paslauga, kurią sudaro paslaugos gavėjo pateiktos informacijos perdavimas ryšio tinkle arba prieigos prie ryšių tinklo suteikimas, paslaugų teikėjas neatsako už perduodamą ar gaunamą informaciją, jei paslaugų teikėjas:

a) neinicijuoja perdavimo;

b) neparenka perduodamos informacijos gavėjo ir

c) neparenka ir nekeičia perduodamos informacijos.

2. Perdavimo ir prieigos suteikimo veiksmai, nurodyti šio straipsnio 1 dalyje, apima automatinį, tarpinį ar trumpalaikį perduodamos informacijos saugojimą, jei tai daroma vien tik siekiant atlikti perdavimą ryšių tinklu ir tik tuo atveju, kai informacija nėra saugoma ilgiau, nei pagrįstai būtina perdavimui atlikti.

3. Šis straipsnis neturi įtakos teisminės ar administracinės institucijos galimybei vadovaujantis valstybės narės teisės sistema reikalauti, kad paslaugų teikėjas nutrauktų pažeidimą arba užkirstų jam kelią.

5 straipsnis

Podėliavimo paslauga

1. Kai teikiama informacinės visuomenės paslauga, kurią sudaro paslaugos gavėjo pateiktos informacijos perdavimas ryšio tinkle, paslaugų teikėjas neatsako už tos informacijos automatinį, tarpinį ir laikiną saugojimą, kuris atliekamas vien tam, kad tolesnis informacijos perdavimas kitiems paslaugos gavėjams jų prašymu būtų veiksmingesnis ar saugesnis, jei paslaugų teikėjas:

a) informacijos nekeičia;

b) laikosi prieigos prie informacijos sąlygų;

c) laikosi taisyklių dėl informacijos atnaujinimo, nurodytų sektoriuje plačiai pripažintu ir naudojamu būdu;

([38]) 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų (OL L 151, 2019 6 7, p. 70).

([39]) 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (OL L 24, 2004 1 29, p. 1).

d) nekliudo teisėtai naudotis technologija, kuri sektoriuje plačiai pripažįstama ir naudojama, siekdamas gauti duomenų apie informacijos naudojimą, ir

e) skubiai imasi priemonių pašalinti ar panaikinti prieigą prie informacijos, kurią saugojo, sužinojęs, kad pradinis perdavimo šaltinis buvo pašalintas iš tinklo arba buvo panaikinta prieiga prie jo arba kad jį pašalinti arba panaikinti prieigą prie jo įsakė teisminė ar administracinė institucija.

2. Šis straipsnis neturi įtakos teisminės ar administracinės institucijos galimybei vadovaujantis valstybės narės teisės sistema reikalauti, kad paslaugų teikėjas nutrauktų pažeidimą arba užkirstų jam kelią.

6 straipsnis

Prieglobos paslauga

1. Kai teikiama informacinės visuomenės paslauga, kurią sudaro paslaugos gavėjo pateiktos informacijos saugojimas, paslaugų teikėjas neatsako už informaciją, kurią saugo paslaugos gavėjo prašymu, jei paslaugų teikėjas:

a) neturi faktinių žinių apie neteisėtą veiklą ar neteisėtą turinį ir, kiek tai susiję su reikalavimais atlyginti žalą, nežino apie faktus ar aplinkybes, kuriuos žinant yra akivaizdu, kad veikla ar turinys yra neteisėti, arba

b) gavęs tokių žinių arba apie tai sužinojęs, nedelsdamas pašalina neteisėtą turinį arba panaikina prieigą prie jo.

2. 1 dalis netaikoma, kai paslaugos gavėjas veikia pagal paslaugų teikėjo įgaliojimus ar jo kontroliuojamas.

3. 1 dalis netaikoma vartotojų apsaugos teisėje numatytai atsakomybei, tenkančiai interneto platformoms, kuriose vartotojai gali sudaryti nuotolinės prekybos sutartis su prekiautojais, kai tokioje interneto platformoje pateikiamas konkretus informacijos elementas arba kitaip sudaroma galimybė įvykdyti tam tikrą nagrinėjamą sandorį taip, kad vidutinis vartotojas mano, jog informaciją arba produktą ar paslaugą, kuris (-i) yra sandorio dalykas, pateikė pati platforma arba paslaugos gavėjas, veikiantis pagal jos įgaliojimus ar jos kontroliuojamas.

4. Šis straipsnis neturi įtakos teisminės ar administracinės institucijos galimybei vadovaujantis valstybės narės teisės sistema reikalauti, kad paslaugų teikėjas nutrauktų pažeidimą arba užkirstų jam kelią.

7 straipsnis

Savanoriški tyrimai savo iniciatyva ir atitiktis teisiniams reikalavimams

Tarpininkavimo paslaugų teikėjai nelaikomi neatitinkančiais atleidimo nuo atsakomybės sąlygų pagal 4, 5 ir 6 straipsnius vien dėl to, kad sąžiningai ir stropiai atlieka savanoriškus tyrimus savo iniciatyva arba imasi kitų priemonių, kuriomis siekiama aptikti, nustatyti ir pašalinti neteisėtą turinį ar panaikinti prieigą prie jo, arba imasi būtinų priemonių, kad atitiktų Sąjungos teisės ir nacionalinės teisės, laikantis Sąjungos teisės, reikalavimus, įskaitant šiame reglamente išdėstytus reikalavimus.

8 straipsnis

Bendros stebėsenos ar aktyvaus faktų nustatymo pareigų netaikymas

Tarpininkavimo paslaugų teikėjams nėra nustatoma bendra pareiga stebėti informaciją, kurią jie perduoda ar saugo, tie paslaugų teikėjai taip pat nėra įpareigojami aktyviai ieškoti faktų ar aplinkybių, kurie bylotų apie neteisėtą veiklą.

9 straipsnis

Nurodymai imtis veiksmų prieš neteisėtą turinį

1. Tarpininkavimo paslaugų teikėjai, gavę atitinkamų nacionalinių teisminių ar administracinių institucijų nurodymą, pateiktą vadovaujantis taikytina Sąjungos teise ar nacionaline teise, laikantis Sąjungos teisės, imtis veiksmų dėl vieno ar daugiau konkrečių neteisėto turinio elementų, nepagrįstai nedelsdami praneša nurodymą pateikusiai institucijai ar bet kuriai kitai nurodyme nurodytai institucijai apie reagavimą į nurodymą, pranešdami, ar ir kada buvo reaguojama į nurodymą.

2. Valstybės narės užtikrina, kad, kai 1 dalyje nurodytas nurodymas perduodamas paslaugų teikėjui, nurodymas tenkina bent šias sąlygas:

a) tame nurodyme yra šie elementai:

   i) nuoroda į nurodymo teisinį pagrindą pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę;

   ii) motyvų paaiškinimas, kodėl informacija yra neteisėtas turinys, darant nuorodą į vieną ar daugiau konkrečių pažeistų Sąjungos teisės ar nacionalinės teisės nuostatų, vadovaujantis Sąjungos teise;

   iii) informacija, pagal kurią identifikuojama nurodymą davusi institucija;

   iv) aiški informacija, tarpininkavimo paslaugų teikėjui leidžianti nustatyti atitinkamą neteisėtą turinį ir jo buvimo vietą, pavyzdžiui, vienas ar daugiau tikslių URL, ir, kai būtina, papildoma informacija;

   v) informacija apie teisių gynimo mechanizmus, kuriais gali pasinaudoti tarpininkavimo paslaugų teikėjas ir paslaugos gavėjas, kuris pateikė turinį;

   vi) kai taikytina, informacija apie tai, kuri institucija turi gauti informaciją apie tai, kaip reaguojama į nurodymus;

b) to nurodymo teritorinė taikymo sritis pagal taikytinas Sąjungos ir nacionalinės teisės taisykles, įskaitant Chartiją ir, kai tinkama, tarptautinės teisės bendruosius principus, neviršija to, kas yra visiškai būtina tikslui pasiekti;

c) tas nurodymas perduodamas viena iš kalbų, kurias tarpininkavimo paslaugų teikėjas nurodė pagal 11 straipsnio 3 dalį, arba kita valstybės narės oficialiąja kalba, dėl kurios susitaria nurodymą teikianti institucija ir tas paslaugų teikėjas, ir siunčiamas elektroniniam kontaktiniam centrui, kurį tas paslaugų teikėjas paskyrė pagal 11 straipsnį; kai nurodymas surašomas ne ta kalba, kurią nurodė tarpininkavimo paslaugų teikėjas, arba kita kalba, dėl kurios susitarta dvišaliu pagrindu, nurodymas gali būti perduodamas nurodymą pateikusios institucijos kalba, jei prie jo pridedamas bent šios dalies a ir b punktuose nurodytų elementų vertimas į tokią nurodytą kalbą ar kalbą, dėl kurios susitarta dvišaliu pagrindu.

3. Nurodymą teikianti institucija arba, kai taikytina, jame minima institucija perduoda jį kartu su bet kokia informacija, gauta iš tarpininkavimo paslaugų teikėjo, apie reagavimą į tą nurodymą nurodymą pateikiančios institucijos valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui.

4. Gavęs teisminės ar administracinės institucijos nurodymą, atitinkamos valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius nepagrįstai nedelsdamas perduoda šio straipsnio 1 dalyje nurodyto nurodymo kopiją visiems kitiems skaitmeninių paslaugų koordinatoriams, naudodamasis pagal 85 straipsnį sukurta sistema.

5. Vėliausiai tada, kai reaguojama į nurodymą, arba, kai taikytina, nurodymą pateikusios institucijos nurodyme numatytu laiku tarpininkavimo paslaugų teikėjai atitinkamam paslaugos gavėjui praneša apie gautą nurodymą ir reagavimą į jį. Tokia paslaugos gavėjui pateikta informacija apima motyvų paaiškinimą, esamas teisių gynimo galimybes ir nurodymo teritorinės taikymo srities aprašymą pagal 2 dalį.

6. Šiame straipsnyje išdėstytos sąlygos ir reikalavimai nedaro poveikio nacionalinei civilinio ir baudžiamojo proceso teisei.

10 straipsnis

Nurodymai pateikti informaciją

1. Gavę atitinkamų nacionalinių teisminių ar administracinių institucijų nurodymą, pateiktą vadovaujantis taikytina Sąjungos teise ar nacionaline teise, laikantis Sąjungos teisės, pateikti konkrečios informacijos apie vieną ar daugiau konkrečių pavienių paslaugos gavėjų, tarpininkavimo paslaugų teikėjai nepagrįstai nedelsdami praneša nurodymą pateikusiai institucijai ar bet kuriai kitai nurodyme nurodytai institucijai apie tai, kad nurodymą gavo, ir apie tai, ar ir kada buvo reaguojama į nurodymą.

2. Valstybės narės užtikrina, kad, kai 1 dalyje nurodytas nurodymas perduodamas paslaugų teikėjui, nurodymas tenkina bent šias sąlygas:

a) tame nurodyme yra šie elementai:

   i) nuoroda į nurodymo teisinį pagrindą pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę;

   ii) informacija, pagal kurią identifikuojama nurodymą davusi institucija;

   iii) aiški informacija, pagal kurią tarpininkavimo paslaugų teikėjas gali identifikuoti konkretų gavėją (-us), apie kurį (-iuos) prašoma pateikti informaciją, pavyzdžiui, vienas ar daugiau paskyrų pavadinimų ar unikalus identifikatorius;

   iv) motyvų paaiškinimas nurodant tikslą, kuriuo reikia informacijos, ir kodėl reikalavimas pateikti informaciją yra būtinas ir proporcingas, norint nustatyti, kaip tarpininkavimo paslaugų gavėjai laikosi taikytinos Sąjungos teisės ar nacionalinės teisės, laikantis Sąjungos teisės, nebent tokio paaiškinimo negalima pateikti dėl priežasčių, susijusių su nusikalstamų veikų prevencija, tyrimu, nustatymu ir persekiojimu už jas;

   v) informacija apie teisių gynimo mechanizmus, kuriais gali pasinaudoti paslaugos teikėjas ir atitinkami gavėjai;

   vi) kai taikytina, informacija apie tai, kuri institucija turi gauti informaciją apie tai, kaip reaguojama į nurodymus;

b) tuo nurodymu reikalaujama tik, kad paslaugų teikėjas pateiktų informaciją, kuri jau buvo surinkta paslaugos teikimo tikslais ir yra jo kontroliuojama;

c) tas nurodymas perduodamas viena iš kalbų, kurias tarpininkavimo paslaugų teikėjas nurodė pagal 11 straipsnio 3 dalį, arba kita valstybės narės oficialiąja kalba, dėl kurios susitaria nurodymą teikianti institucija ir tas paslaugų teikėjas, ir siunčiamas elektroniniam kontaktiniam centrui, kurį tas paslaugų teikėjas paskyrė pagal 11 straipsnį; kai nurodymas parengiamas ne ta kalba, kurią nurodė tarpininkavimo paslaugų teikėjas, arba kita kalba, dėl kurios susitarta dvišaliu pagrindu, nurodymas gali būti perduodamas nurodymą pateikusios institucijos kalba, jei prie jo pridedamas bent šios dalies a ir b punktuose nurodytų elementų vertimas į tokią nurodytą kalbą ar kalbą, dėl kurios susitarta dvišaliu pagrindu.

3. Nurodymą teikianti institucija arba, kai taikytina, jame minima institucija perduoda jį kartu su bet kokia informacija, gauta iš tarpininkavimo paslaugų teikėjo, apie reagavimą į tą nurodymą pateikiančios institucijos valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui.

4. Gavęs teisminės ar administracinės institucijos nurodymą, atitinkamos valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius nepagrįstai nedelsdamas perduoda šio straipsnio 1 dalyje nurodyto nurodymo kopiją visiems skaitmeninių paslaugų koordinatoriams, naudodamasis pagal 85 straipsnį sukurta sistema.

5. Vėliausiai tada, kai reaguojama į nurodymą, arba, kai taikytina, nurodymą pateikusios institucijos nurodyme numatytu laiku tarpininkavimo paslaugų teikėjai atitinkamam paslaugos gavėjui praneša apie gautą nurodymą ir reagavimą į jį. Tokia paslaugos gavėjui pateikta informacija apima motyvų paaiškinimą ir esamas teisių gynimo galimybes pagal 2 dalį.

6. Šiame straipsnyje išdėstytos sąlygos ir reikalavimai nedaro poveikio nacionalinei civilinio ir baudžiamojo proceso teisei.

III SKYRIUS

IŠSAMAUS PATIKRINIMO PRIEVOLĖS SIEKIANT SUKURTI SKAIDRIĄ IR SAUGIĄ INTERNETO APLINKĄ

1 SKIRSNIS

Visiems tarpininkavimo paslaugų teikėjams taikomos nuostatos

11 straipsnis

Valstybių narių valdžios institucijų, Komisijos ir Valdybos kontaktiniai centrai

1. Tarpininkavimo paslaugų teikėjai paskiria bendrą kontaktinį centrą, kad šio reglamento taikymo tikslais galėtų elektroninėmis priemonėmis tiesiogiai palaikyti ryšius su valstybių narių institucijomis, Komisija ir 61 straipsnyje nurodyta Valdyba.

2. Tarpininkavimo paslaugų teikėjai viešai skelbia informaciją, kuri yra būtina norint nesunkiai nustatyti jų bendrus kontaktinius centrus ir su jais susisiekti. Ta informacija turi būti lengvai prieinama ir turi būti atnaujinama.

3. Pateikdami 2 dalyje nurodytą informaciją tarpininkavimo paslaugų teikėjai nurodo valstybių narių oficialiąją kalbą ar kalbas (neskaitant kalbos, plačiai suprantamos kiek įmanoma didesnio skaičiaus Sąjungos piliečių), kuriomis galima susisiekti su jų kontaktiniais centrais. Tarp jų turi būti bent viena iš valstybės narės, kurioje yra tarpininkavimo paslaugų teikėjo pagrindinė buveinė arba kurioje gyvena ar yra įsisteigęs jo teisinis atstovas, oficialiųjų kalbų.

12 straipsnis

Paslaugos gavėjams skirti kontaktiniai centrai

1. Tarpininkavimo paslaugų teikėjai paskiria bendrą kontaktinį centrą, kad paslaugos gavėjai galėtų tiesiogiai ir greitai naudotojui patogiu būdu su jais susisiekti elektroninėmis priemonėmis, be kita ko, leidžiant paslaugos gavėjams pasirinkti ryšio priemones, kurios nebūtų vien automatizuotos priemones.

2. Neskaitant pareigų, numatytų pagal Direktyvą 2000/31/EB, tarpininkavimo paslaugų teikėjai viešai skelbia informaciją, kuri yra būtina paslaugų gavėjams nesunkiai nustatyti jiems skirtus bendrus kontaktinius centrus ir su jais susisiekti. Ta informacija turi būti lengvai prieinama ir turi būti atnaujinama.

13 straipsnis

Teisiniai atstovai

1. Tarpininkavimo paslaugų teikėjai, kurie nėra įsisteigę Sąjungoje, bet siūlo savo paslaugas Sąjungoje, juridinį ar fizinį asmenį raštu paskiria savo teisiniu atstovu vienoje iš valstybių narių, kurioje paslaugų teikėjas siūlo savo paslaugas.

2. Tarpininkavimo paslaugų teikėjai įgalioja savo teisinius atstovus, kad valstybių narių kompetentingos institucijos, Komisija bei Valdyba galėtų į tokius teikėjus kreiptis papildomai arba vietoj paslaugų teikėjo visais klausimais, kai tai būtina norint gauti priimtus su šiuo reglamentu susijusius sprendimus, jų laikytis ir užtikrinti jų vykdymą. Tarpininkavimo paslaugų teikėjai savo teisiniam atstovui suteikia būtinus įgaliojimus ir pakankamus išteklius, kad galėtų užtikrinti savo efektyvų ir savalaikį bendradarbiavimą su valstybių narių kompetentingomis institucijomis, Komisija bei Valdyba ir laikytis tokių sprendimų.

3. Paskirtą teisinį atstovą turi būti galima laikyti atsakingu dėl pareigų pagal šį reglamentą nevykdymo, nedarant poveikio tarpininkavimo paslaugų teikėjo atsakomybei ir teisiniams veiksmams, kurie gali būti inicijuojami prieš tarpininkavimo paslaugų teikėją.

4. Tarpininkavimo paslaugų teikėjai pateikia savo teisinio atstovo vardą ir pavardę (pavadinimą), pašto adresą, e. pašto adresą ir telefono numerį skaitmeninių paslaugų koordinatoriui valstybėje narėje, kurioje tas teisinis atstovas gyvena ar yra įsisteigęs. Jie užtikrina, kad ta informacija būtų pateikiama viešai, lengvai prieinama, tiksli ir atnaujinta.

5. Teisinio atstovo paskyrimas Sąjungoje pagal 1 dalį neprilyginamas įsisteigimui Sąjungoje.

14 straipsnis

Nuostatos ir sąlygos

1. Savo nuostatose ir sąlygose tarpininkavimo paslaugų teikėjai pateikia informaciją apie visus apribojimus, kuriuos jie nustato savo paslaugų naudojimui, susijusiam su paslaugos gavėjų pateikta informacija. Ta informacija apima informaciją apie bet kokią politiką, procedūras, priemones ir įrankius, naudojamus turinio moderavimo tikslais, įskaitant algoritminį sprendimų priėmimą ir žmonių atliekamą peržiūrą, taip pat jų vidaus skundų nagrinėjimo sistemos darbo tvarkos taisykles. Informacija išdėstoma aiškiai, paprastai, suprantamai, naudotojui patogiu būdu bei nedviprasmiškai ir skelbiama viešai lengvai prieinamu ir kompiuterio skaitomu formatu.

2. Tarpininkavimo paslaugų teikėjai praneša paslaugos gavėjams apie visus svarbius nuostatų ir sąlygų pakeitimus.

3. Kai tarpininkavimo paslauga pirmiausia skirta nepilnamečiams arba ja daugiausia naudojasi nepilnamečiai, tos tarpininkavimo paslaugos teikėjas paaiškina naudojimosi paslauga sąlygas ir bet kokius apribojimus nepilnamečiams suprantamu būdu.

4. Tarpininkavimo paslaugų teikėjai stropiai, objektyviai ir proporcingai taiko 1 dalyje nurodytus apribojimus ir užtikrina jų vykdymą, tinkamai atsižvelgdami į visų dalyvaujančių šalių teises ir teisėtus interesus, įskaitant paslaugos gavėjų pagrindines teises, pavyzdžiui, saviraiškos laisvę, žiniasklaidos laisvę bei pliuralizmą ir kitas pagrindines teises ir laisves, kaip įtvirtinta Chartijoje.

5. Labai didelės interneto platformos ir labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos gavėjams aiškia ir nedviprasmiška kalba pateikia glaustą, lengvai prieinamą ir kompiuterio skaitomą nuostatų ir sąlygų santrauką, įskaitant informaciją apie prieinamas teisių gynimo priemones bei ginčų sprendimo mechanizmus.

6. Labai didelės interneto platformos ir labai didelės interneto paieškos sistemos, kaip tai suprantama 33 straipsnyje, savo nuostatas ir sąlygas paskelbia visų valstybių narių, kuriose jos siūlo savo paslaugas, oficialiosiomis kalbomis.

15 straipsnis

Tarpininkavimo paslaugų teikėjų pareigos teikti skaidrumo ataskaitas

1. Tarpininkavimo paslaugų teikėjai bent kartą per metus kompiuterio skaitomu formatu bei lengvai prieinamu būdu viešai skelbia aiškias ir lengvai suprantamas ataskaitas apie visus turinio moderavimo veiksmus, kurių ėmėsi per atitinkamą laikotarpį. Tose ataskaitose, be kita ko, kai taikytina, pateikiama ši informacija:

a) tarpininkavimo paslaugų teikėjų atveju – iš valstybių narių institucijų gautų nurodymų, įskaitant pateiktus pagal 9 ir 10 straipsnius, skaičius, suskirstant nurodymus į kategorijas pagal atitinkamo neteisėto turinio rūšį, nurodymą pateikusią valstybę narę bei laiko, kurio prireikė, kad nurodymą pateikusi institucija ar bet kuri kita nurodyme nurodyta institucija būtų informuota apie jo gavimą, ir reagavimo į nurodymą medianą;

b) prieglobos paslaugų teikėjų atveju – pagal 16 straipsnį pateiktų pranešimų skaičius, suskirstant juos į kategorijas pagal atitinkamo tariamai neteisėto turinio rūšį, patikimų pranešėjų pateiktų pranešimų skaičius, visi veiksmai, kurių imtasi remiantis pranešimais, nurodant, ar jų imtasi pagal teisę, ar pagal paslaugų teikėjo nuostatas ir sąlygas, automatinėmis priemonėmis tvarkytų pranešimų skaičius ir laiko, reikalingo veiksmams atlikti, mediana;

c) tarpininkavimo paslaugų teikėjų atveju – prasminga ir suprantama informacija apie paslaugų teikėjų savo iniciatyva vykdomą turinio moderavimą, įskaitant automatinių įrankių naudojimą, priemones, kurių imtasi siekiant padėti už turinio moderavimą atsakingiems asmenims ir juos apmokyti, priemonių, kurių imtasi darant poveikį paslaugos gavėjų teikiamos informacijos buvimui, matomumui bei prieinamumui ir paslaugos gavėjų gebėjimui teikti informaciją naudojantis paslauga, taip pat kitų susijusių paslaugos apribojimų skaičius ir rūšis; pranešama informacija skirstoma į kategorijas pagal neteisėto turinio rūšį arba paslaugų teikėjo nuostatų ir sąlygų pažeidimą, pagal aptikimo metodą ir pagal taikyto apribojimo rūšį;

d) tarpininkavimo paslaugų teikėjų atveju – skundų, gautų naudojantis vidaus skundų nagrinėjimo sistemomis pagal paslaugų teikėjo nuostatas ir sąlygas, skaičius ir, papildomai, interneto platformų paslaugų teikėjų atveju – vadovaujantis 20 straipsniu, tų skundų pagrindas, dėl tų skundų priimti sprendimai, tiems sprendimams priimti reikalingo laiko mediana ir atvejų, kai tie sprendimai buvo panaikinti, skaičius;

e) visi atvejai, kai turinio moderavimo tikslais buvo naudotasi automatizuotomis priemonėmis, įskaitant kokybinį aprašymą, konkrečių tikslų paaiškinimą, siekiant tų tikslų naudojamų automatizuotų priemonių tikslumą ir galimą paklaidos dydį, ir kai buvo taikytos bet kokios apsaugos priemonės.

2. Šio straipsnio 1 dalis netaikoma tarpininkavimo paslaugų teikėjams, kurie laikomi labai mažomis ar mažosiomis įmonėmis, kaip apibrėžta Rekomendacijoje 2003/361/EB, ir kurie nėra labai didelės interneto platformos, kaip tai suprantama šio reglamento 33 straipsnyje.

3. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi šio straipsnio 1 dalyje nurodytų ataskaitų formos, turinio ir kitų elementų, įskaitant suderintus ataskaitinius laikotarpius, šablonai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 88 straipsnyje nurodytos patariamosios procedūros.

2 SKIRSNIS

Papildomos nuostatos, taikytinos prieglobos paslaugų teikėjams, įskaitant interneto platformas

16 straipsnis

Pranešimo ir veiksmų mechanizmai

1. Prieglobos paslaugų teikėjai įdiegia mechanizmus, kad bet koks fizinis asmuo ar subjektas galėtų jiems pranešti, kad jų paslaugoje yra konkrečių informacijos elementų, kuriuos tas fizinis asmuo ar subjektas laiko neteisėtu turiniu. Tie mechanizmai turi būti lengvai prieinami bei naudotojui patogūs ir juose turi būti sudaryta galimybė pranešimus teikti tik elektroniniu būdu.

2. 1 dalyje nurodyti mechanizmai turi būti tokie, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos pateikti pakankamai tikslius ir tinkamai pagrįstus pranešimus. Tuo tikslu prieglobos paslaugų teikėjai imasi būtinų priemonių, kad užtikrintų galimybę ir sudarytų palankesnes sąlygas pateikti pranešimus, kuriuose yra visi šie elementai:

a) pakankamai pagrįstas paaiškinimas, kodėl fizinis asmuo ar subjektas teigia, kad atitinkama informacija yra neteisėtas turinys;

b) aiški nuoroda į konkrečią elektroninę tos informacijos vietą, pavyzdžiui, tikslus (-ūs) URL, ir prireikus papildoma informacija, pagal kurią galima nustatyti neteisėtą turinį ir kuri pritaikyta turinio rūšiai bei konkrečiai prieglobos paslaugos rūšiai;

c) pranešimą pateikusio fizinio asmens ar subjekto vardas ir pavardė (pavadinimas) ir e. pašto adresas, išskyrus atvejus, kai informacija laikoma susijusia su viena iš nusikalstamų veikų, nurodytų Direktyvos 2011/93/ES 3–7 straipsniuose;

d) pareiškimas, kuriuo patvirtinamas pranešimą pateikusio fizinio asmens ar subjekto nuoširdus įsitikinimas (*bona fide*), kad pranešime pateikiama informacija ir įtarimai yra tikslūs ir išsamūs.

3. Laikoma, kad šiame straipsnyje nurodytais pranešimais 6 straipsnio tikslais suteikiamos faktinės žinios ar užtikrinamas žinojimas apie nagrinėjamą konkretų informacijos elementą, jei jie leidžia stropiam prieglobos paslaugų teikėjui nustatyti atitinkamos veiklos ar informacijos neteisėtumą neatlikus išsamaus teisinio tyrimo.

4. Jei pranešime yra jį pateikusio fizinio asmens ar subjekto elektroninė kontaktinė informacija, prieglobos paslaugų teikėjas tam fiziniam asmeniui ar subjektui nepagristai nedelsdamas patvirtina, kad pranešimą gavo.

5. Paslaugų teikėjas tam fiziniam asmeniui ar subjektui taip pat nepagristai nedelsdamas praneša apie savo sprendimą dėl informacijos, su kuria yra susijęs pranešimas, ir pateikia informaciją apie teisių gynimo galimybes, susijusias su tuo sprendimu.

6. Kai prieglobos paslaugų teikėjai tvarko visus taikant 1 dalyje nurodytus mechanizmus gaunamus pranešimus ir priima savo sprendimus dėl su pranešimais susijusios informacijos, jie tai atlieka laiku, stropiai, nešališkai ir objektyviai. Jei jie naudoja automatizuotas tokio tvarkymo ar sprendimų priėmimo priemones, jie pateikia informaciją apie tai 5 dalyje nurodytame pranešime.

17 straipsnis

Motyvų paaiškinimas

1. Prieglobos paslaugų teikėjai visiems paveiktiems paslaugos gavėjams pateikia aiškų ir konkretų motyvų paaiškinimą dėl bet kurio iš šių apribojimų, nustatytų dėl to, kad paslaugos gavėjo pateikta informacija yra neteisėtas turinys arba yra nesuderinama su jų nuostatomis ir sąlygomis:

a) paslaugos gavėjo pateiktų konkrečių informacijos elementų matomumo apribojimų, įskaitant turinio pašalinimą, prieigos prie turinio panaikinimą ar matomumo mažinimą;

b) piniginių mokėjimų sustabdymo, nutraukimo ar kitų apribojimų;

c) visos ar dalies paslaugos teikimo sustabdymo ar nutraukimo;

d) paslaugos gavėjo paskyros veikimo sustabdymo ar nutraukimo.

2. 1 dalis taikoma tik tais atvejais, kai paslaugų teikėjas žino atitinkamus elektroninius kontaktinius duomenis. Ji taikoma vėliausiai nuo tos dienos, kai nustatomas apribojimas, nepriklausomai nuo to, kodėl ar kaip apribojimas buvo nustatytas.

1 dalis netaikoma, kai pateikta informacija yra apgaulingas didelio masto komercinis turinys.

3. 1 dalyje nurodytame motyvų paaiškinime pateikiama bent ši informacija:

a) informacija apie tai, ar priimtas sprendimas pašalinti informaciją, panaikinti prieigą prie jos, sumažinti ar apriboti jos matomumą arba sustabdyti ar nutraukti su ta informacija susijusius piniginius mokėjimus, arba tos informacijos atžvilgiu taikyti kitas priemones, nurodytas 1 dalyje, taip pat, kai tinkama, sprendimo teritorinė taikymo sritis ir sprendimo trukmė;

b) faktai ir aplinkybės, kuriais buvo pasikliauta priimant sprendimą, įskaitant, kai tinkama, informaciją apie tai, ar sprendimas priimtas remiantis pagal 16 straipsnį pateiktu pranešimu, ar sprendimas pagrįstas savanoriškais tyrimais savo iniciatyva, taip pat, kai visiškai būtina, pranešėjo tapatybė;

c) kai taikytina, informacija apie priimant sprendimą naudojamas automatizuotas priemones, įskaitant informaciją apie tai, ar sprendimas priimtas dėl turinio, kuris buvo aptiktas ar nustatytas naudojant automatizuotas priemones;

d) jei sprendimas yra susijęs su tariamai neteisėtu turiniu, nuoroda į teisinį pagrindą, kuriuo pasikliauta, ir paaiškinimai, kodėl informacija remiantis tuo pagrindu yra laikoma neteisėtu turiniu;

e) jei sprendimas grindžiamas tariamu informacijos nesuderinamumu su prieglobos paslaugų teikėjo nuostatomis ir sąlygomis, nuoroda į sutartyje įtvirtintą pagrindą, kuriuo pasikliauta, ir paaiškinimai, kodėl informacija yra laikoma nesuderinama su tuo pagrindu;

f) aiški ir naudotojui patogi informacija apie teisių gynimo priemones, kuriomis gali pasinaudoti paslaugos gavėjas reaguodamas į sprendimą, visų pirma, kai taikytina, naudojant vidaus skundų nagrinėjimo mechanizmus, neteisminio ginčų sprendimo priemones ir apskundimo teismine tvarka priemones.

4. Informacija, kurią prieglobos paslaugų teikėjai pateikia pagal šį straipsnį, turi būti aiški ir lengvai suprantama, taip pat, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, kuo tikslesnė ir konkretesnė. Informacija, be kita ko, turi būti tokia, kad atitinkamas paslaugos gavėjas turėtų tinkamą galimybę veiksmingai pasinaudoti 3 dalies f punkte nurodytomis teisių gynimo priemonėmis.

5. Šis straipsnis netaikomas 9 straipsnyje nurodytiems nurodymams.

18 straipsnis

Pranešimas apie įtarimus dėl nusikalstamų veikų

1. Jei prieglobos paslaugų teikėjas sužino bet kokią informaciją, dėl kurios kyla įtarimų, kad buvo padaryta, daroma ar tikriausiai bus padaryta nusikalstama veika, kelianti grėsmę asmens (-ų) gyvybei ar saugumui, jis skubiai praneša apie savo įtarimą susijusios (-ių) valstybės (-ių) narės (-ių) teisėsaugos ar teisminėms institucijoms ir pateikia visą turimą svarbią informaciją.

2. Jei prieglobos paslaugų teikėjas negali pakankamai tiksliai nustatyti susijusios valstybės narės, jis praneša valstybės narės, kurioje jis yra įsisteigęs ar kurioje jo teisinis atstovas gyvena ar yra įsisteigęs, teisėsaugos institucijoms ir (arba) informuoja Europolą.

Šiame straipsnyje susijusi valstybė narė – valstybė narė, kurioje, kaip įtariama, buvo padaryta, daroma ar tikriausiai bus padaryta nusikalstama veika, arba valstybė narė, kurioje gyvena ar yra įtariamas pažeidėjas, arba valstybė narė, kurioje gyvena ar yra įtariamos nusikalstamos veikos auka.

3 SKIRSNIS

Papildomos nuostatos, taikytinos interneto platformų paslaugų teikėjams

19 straipsnis

Labai mažoms ir mažosioms įmonėms taikoma išimtis

1. Šis skirsnis, išskyrus jo 24 straipsnio 3 dalį, netaikomas interneto platformų paslaugų teikėjams, kurie laikomi labai mažomis ar mažosiomis įmonėmis, kaip apibrėžta Rekomendacijoje 2003/361/EB.

Šis skirsnis, išskyrus jo 24 straipsnio 3 dalį, netaikomas interneto platformų paslaugų teikėjams, kurie anksčiau turėjo labai mažos ar mažosios įmonės, kaip apibrėžta Rekomendacijoje 2003/361/EB, statusą 12 mėnesių laikotarpiu nuo to statuso netekimo pagal tos rekomendacijos 4 straipsnio 2 dalį, nebent pagal šio reglamento 33 straipsnį jie laikomi labai didelėmis interneto platformomis.

2. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalies, šis skirsnis taikomas interneto platformų, kurioms pagal 33 straipsnį suteiktas labai didelių interneto platformų statusas, paslaugų teikėjams, neatsižvelgiant į tai, ar jie laikomi labai mažomis ar mažosiomis įmonėmis.

20 straipsnis

Vidaus skundų nagrinėjimo sistema

1. Bent šešių mėnesių laikotarpiui po šioje dalyje nurodyto sprendimo priėmimo interneto platformų paslaugų teikėjai paslaugos gavėjams, įskaitant pranešimą pateikusius fizinius asmenis ar subjektus, suteikia prieigą prie veiksmingos vidaus skundų nagrinėjimo sistemos, kurioje jie gali elektroninėmis priemonėmis nemokamai teikti skundus dėl interneto platformų paslaugos teikėjo priimto sprendimo gavus pranešimą arba dėl toliau išvardytų interneto platformų paslaugų teikėjo sprendimų, priimtų dėl to, kad paslaugos gavėjų pateikta informacija yra neteisėtas turinys arba yra nesuderinama su platformos nuostatomis ir sąlygomis:

a) sprendimų pašalinti informaciją ar nepašalinti informacijos arba panaikinti prieigą ar nepanaikinti prieigos prie jos, arba apriboti jos matomumą ar jos matomumo neapriboti;

b) sprendimų sustabdyti ar nesustabdyti arba nutraukti ar nenutraukti visos ar dalies paslaugos teikimo paslaugos gavėjams;

c) sprendimų sustabdyti ar nesustabdyti paslaugos gavėjo paskyros veikimą arba panaikinti ar nepanaikinti paslaugos gavėjo paskyros;

d) sprendimų sustabdyti ar nesustabdyti, nutraukti ar nenutraukti arba kitaip apriboti ar neapriboti galimybės monetizuoti paslaugų gavėjų pateiktos informacijos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bent šešių mėnesių laikotarpis prasideda tą dieną, kai paslaugų gavėjas yra informuojamas apie sprendimą pagal 16 straipsnio 5 dalį ar 17 straipsnį.

3. Interneto platformų paslaugų teikėjai užtikrina, kad jų vidaus skundų nagrinėjimo sistemos būtų lengvai prieinamos, naudotojui patogios ir kad jos sudarytų sąlygas teikti pakankamai tikslius ir tinkamai pagrįstus skundus bei sudarytų palankesnes sąlygas tokiam teikimui.

4. Interneto platformų paslaugų teikėjai nagrinėja per jų vidaus skundų nagrinėjimo sistemą pateiktus skundus laiku, nediskriminuodami, stropiai ir nešališkai. Jei skunde pateikiami pakankami pagrindai, kad interneto platformų paslaugų teikėjas nuspręstų, kad jo sprendimas nesiimti veiksmų dėl pranešimo yra nepagrįstas arba kad informacija, su kuria susijęs skundas, nėra neteisėta ir nėra nesuderinama su jo nuostatomis ir sąlygomis, arba skunde yra informacijos, iš kurios matyti, kad dėl skundo pateikėjo elgesio nėra pagrindo imtis taikytos priemonės, jis nepagristai nedelsdamas panaikina savo sprendimą, nurodytą 1 dalyje.

5. Interneto platformų paslaugų teikėjai nepagristai nedelsdami praneša skundo pateikėjams apie savo priimtą pagrįstą sprendimą dėl informacijos, su kuria susijęs skundas, ir neteisminio ginčų sprendimo, numatyto 21 straipsnyje, galimybes ir kitas esamas teisių gynimo priemones.

6. Interneto platformų paslaugų teikėjai užtikrina, kad 5 dalyje nurodyti sprendimai būtų priimami ne vien automatizuotomis priemonėmis, bet prižiūrint tinkamai kvalifikuotiems darbuotojams.

21 straipsnis

Neteisminis ginčų sprendimas

1. Paslaugos gavėjai, įskaitant pranešimus pateikusius fizinius asmenis ar subjektus, kuriems skirti 20 straipsnio 1 dalyje nurodyti sprendimai, turi teisę pasirinkti bet kokią neteisminio ginčų sprendimo įstaigą, kuri yra sertifikuota pagal šio straipsnio 3 dalį, kad išspręstų su tais sprendimais susijusius ginčus, įskaitant skundus, kurių nepavyko išspręsti naudojant tame straipsnyje nurodytą vidaus skundų nagrinėjimo sistemą.

Interneto platformų paslaugų teikėjai užtikrina, kad informacija apie paslaugos gavėjų galimybę pasinaudoti neteisminiu ginčų sprendimu, kaip nurodyta pirmoje pastraipoje, būtų lengvai prieinama jų elektroninėje sąsajoje aiški ir naudotojui patogi.

Pirmoji pastraipa nedaro poveikio atitinkamo paslaugos gavėjo teisei bet kokiu metu dėl tų interneto platformų paslaugų teikėjų sprendimų inicijuoti procedūras teisme pagal taikytiną teisę.

2. Abi šalys sąžiningai bendradarbiauja su pasirinkta sertifikuota neteisminio ginčų sprendimo įstaiga siekdamos išspręsti ginčą.

Interneto platformų teikėjai gali atsisakyti kooperuoti su tokia neteisminio ginčų sprendimo įstaiga, jeigu ginčas dėl tos pačios informacijos ir tų pačių tariamo turinio neteisėtumo ar nesuderinamumo pagrindų jau išspręstas.

Sertifikuota neteisminio ginčų sprendimo įstaiga neturi įgaliojimų nustatyti šalims privalomo ginčo sprendimo.

3. Valstybės narės, kurioje yra įsisteigusi neteisminio ginčų sprendimo įstaiga, skaitmeninių paslaugų koordinatorius tos įstaigos prašymu ją ne ilgesniam nei penkerių metų laikotarpiui, kuris gali būti pratęstas, sertifikuoja, jei įstaigai pavyko įrodyti, jog ji tenkina visas šias sąlygas:

a) ji yra nešališka ir nepriklausoma, įskaitant finansinį nepriklausomumą, nuo interneto platformų paslaugų teikėjų ir nuo interneto platformų teikiamų paslaugų gavėjų, be kita ko, nuo pranešimus pateikusių fizinių asmenų ar subjektų;

b) ji turi būtinų ekspertinių žinių, susijusių su klausimais, kurių kyla vienoje ar daugiau konkrečių neteisėto turinio sričių, arba su vienos ar daugiau rūšių interneto platformų nuostatų ir sąlygų taikymu bei vykdymo užtikrinimu, ir tai leidžia įstaigai veiksmingai padėti išspręsti ginčą;

c) jos atstovams atlyginama tokiu būdu, kuris nėra susijęs su procedūros rezultatais;

d) neteisminis ginčų sprendimas, kurį ji siūlo, yra lengvai prieinamas naudojant elektroninių ryšių technologijas ir juo numatyta galimybė kreiptis dėl ginčo sprendimo ir pateikti reikiamus patvirtinamuosius dokumentus internetu;

e) ji yra pajėgi spręsti ginčus greitai, veiksmingai ir ekonomiškai efektyviai ir bent viena Sąjungos institucijų oficialiąja kalba;

f) neteisminis ginčų sprendimas, kurį ji siūlo, vyksta laikantis aiškių ir sąžiningų darbo tvarkos taisyklių, kurios yra lengvai viešai prieinamos ir kurios atitinka taikytiną teisę, įskaitant šį straipsnį.

Skaitmeninių paslaugų koordinatorius, kai taikytina, sertifikate nurodo:

a) konkrečius klausimus, su kuriais susijusios įstaigos ekspertinės žinios, kaip nurodyta pirmos pastraipos b punkte, ir

b) Sąjungos institucijų oficialiąją kalbą ar kalbas, kuriomis įstaiga gali spręsti ginčus, kaip nurodyta pirmos pastraipos e punkte.

4. Sertifikuotos neteisminio ginčų sprendimo įstaigos kartą per metus pateikia jas sertifikavusiam skaitmeninių paslaugų koordinatoriui ataskaitą apie savo veikimą, nurodydamos bent jau ginčų, dėl kurių į jas kreiptasi, skaičių, informaciją apie tų ginčų rezultatus, vidutinę laikotarpio, per kurį jie buvo išspręsti, trukmę ir visus iškilusius trūkumus ar sunkumus. To skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus prašymu jos pateikia papildomą informaciją.

Skaitmeninių paslaugų koordinatoriai kas dvejus metus parengia savo sertifikuotų neteisminio ginčų sprendimo įstaigų veikimo ataskaitą. Toje ataskaitoje, visų pirma:

a) nurodomas ginčų, dėl kurių per metus kreiptasi į kiekvieną sertifikuotą neteisminio ginčų sprendimo įstaigą, skaičius;

b) nurodomi tose įstaigose vykusių procedūrų rezultatai ir vidutinė ginčų sprendimo trukmė;

c) nustatomi ir paaiškinami visi sisteminiai ar sektoriniai trūkumai ar sunkumai, su kuriais susiduriama tų įstaigų veikloje;

d) nustatoma tos veiklos geriausia praktika;

e) kai tinkama, pateikiamos rekomendacijos, kaip pagerinti tą veiklą.

Sertifikuotos neteisminio ginčų sprendimo įstaigos savo sprendimus pateikia ginčo šalims per pagrįstos trukmės laikotarpį, bet ne vėliau kaip per 90 kalendorinių dienų nuo tos dienos, kai gavo skundą. Labai sudėtingų ginčų atvejais sertifikuota neteisminio ginčų sprendimo įstaiga gali savo nuožiūra pratęsti 90 kalendorinių dienų laikotarpį papildomu laikotarpiu, kuris neviršija 90 dienų; bendra maksimali trukmė yra 180 dienų.

5. Jeigu neteisminio ginčų sprendimo įstaiga išsprendžia ginčą paslaugos gavėjo, įskaitant pranešimą pateikusį fizinį asmenį ar subjektą, naudai, interneto platformų paslaugų teikėjas padengia visus neteisminio ginčų sprendimo įstaigos pateiktus apmokėti ginčo sprendimo mokesčius ir atlygina tam paslaugos gavėjui, įskaitant fizinį asmenį ar subjektą, visas kitas pagrįstas išlaidas, kurias pastarasis sumokėjo dėl ginčo sprendimo. Jeigu neteisminio ginčų sprendimo įstaiga ginčą išsprendžia interneto platformų paslaugų teikėjo naudai, nereikalaujama, kad paslaugos gavėjas, įskaitant fizinį asmenį ar subjektą, kompensuotų mokesčius ar kitas išlaidas, kurias interneto platformų paslaugų teikėjas sumokėjo arba turi sumokėti dėl ginčo sprendimo, nebent neteisminio ginčų sprendimo įstaiga nustatytų, kad tas paslaugos gavėjas veikė akivaizdžiai nesąžiningai.

Neteisminio ginčų sprendimo įstaigos interneto platformų paslaugų teikėjams taikomi ginčų sprendimo mokesčiai turi būti pagrįsti ir jokiu būdu negali viršyti įstaigos patirtų sąnaudų. Paslaugų gavėjams ginčų sprendimas turi būti nemokamas arba jiems turi būti taikomas nominalus mokestis.

Sertifikuotos neteisminio ginčų sprendimo įstaigos paslaugos gavėją, įskaitant pranešimą pateikusius fizinius asmenis ar subjektus, ir interneto platformų paslaugų teikėją apie mokesčius ar mokesčiams nustatyti naudojamus mechanizmus informuoja prieš pradėdamos ginčų sprendimą.

6. Valstybės narės 1 dalies tikslais gali įsteigti neteisminio ginčų sprendimo įstaigas arba gali remti kai kurių ar visų neteisminio ginčų sprendimo įstaigų, kurias jos sertifikavo pagal 3 dalį, veiklą.

Valstybės narės užtikrina, kad jų veikla, vykdoma pagal pirmą pastraipą, nedarytų poveikio jų skaitmeninių paslaugų koordinatorių gebėjimui sertifikuoti atitinkamas įstaigas pagal 3 dalį.

7. Skaitmeninių paslaugų koordinatorius, kuris sertifikavo neteisminio ginčų sprendimo įstaigą, tą sertifikatą panaikina, jeigu, atlikęs tyrimą savo iniciatyva arba remdamasis iš trečiųjų šalių gauta informacija, nustato, kad neteisminio ginčų sprendimo įstaiga nebetenkina 3 dalyje nustatytų sąlygų. Prieš panaikindamas tą sertifikatą, skaitmeninių paslaugų koordinatorius tai įstaigai suteikia galimybę sureaguoti į jo atlikto tyrimo išvadas ir jo ketinimą panaikinti neteisminio ginčų sprendimo įstaigos sertifikatą.

8. Skaitmeninių paslaugų koordinatoriai Komisijai praneša apie neteisminio ginčų sprendimo įstaigas, kurias jie sertifikavo pagal 3 dalį, įskaitant, kai taikytina, tos dalies antroje pastraipoje nurodytas specifikacijas, taip pat apie neteisminio ginčų sprendimo įstaigas, kurių sertifikatus jie panaikino. Komisija paskelbia tų įstaigų sąrašą, įskaitant tas specifikacijas, specialiai tam skirtoje lengvai prieinamoje interneto svetainėje ir reguliariai ją atnaujina.

9. Šis straipsnis nedaro poveikio Direktyvai 2013/11/ES bei alternatyvaus ginčų sprendimo procedūroms ir pagal tą direktyvą įsteigtoms vartotojų įstaigoms.

22 straipsnis

Patikimi pranešėjai

1. Interneto platformų paslaugų teikėjai imasi būtinų techninių ir organizacinių priemonių siekdami užtikrinti, kad pranešimai, kuriuos per 16 straipsnyje nurodytus mechanizmus pateikia patikimi pranešėjai, veikiantys nustatytoje kompetencijos srityje, būtų nagrinėjami pirmumo tvarka ir sprendimai dėl jų būtų priimami nepagristai nedelsiant.

2. Subjektui pateikus prašymą, patikimo pranešėjo statusą pagal šį reglamentą suteikia valstybės narės, kurioje pareiškėjas yra įsisteigęs, skaitmeninių paslaugų koordinatorius pareiškėjui, kuriam pavyko įrodyti, jog jis atitinka visas šias sąlygas:

a) jis turi konkrečių ekspertinių žinių ir kompetencijos, kad aptiktų bei nustatytų neteisėtą turinį ir apie jį praneštų;

b) jis nėra priklausomas nuo jokio interneto platformų paslaugų teikėjo;

c) savo veiklą jis vykdo taip, kad pranešimai būtų teikiami stropiai, tiksliai ir objektyviai.

3. Patikimas pranešėjas bent kartą per metus skelbia lengvai suprantamą išsamią ataskaitą apie visus pranešimus, kurie pagal 16 straipsnį buvo pateikti per atitinkamą laikotarpį. Ataskaitoje pateikiamas bent pranešimų skaičius, suskirstant juos pagal šias kategorijas:

a) prieglobos paslaugų teikėjo tapatybę;

b) tariamai neteisėto turinio, apie kurį pranešta, rūšį;

c) veiksmus, kurių ėmėsi paslaugų teikėjas.

Toje ataskaitoje pateikiamas procedūrų, taikomų siekiant užtikrinti, kad patikimas pranešėjas išlaikytų savo nepriklausomumą, paaiškinimas.

Patikimas pranešėjas tą ataskaitą nusiunčia statusą suteikusiam skaitmeninių paslaugų koordinatoriui ir ją paskelbia viešai. Toje ataskaitoje esančioje informacijoje neturi būti asmens duomenų.

4. Skaitmeninių paslaugų koordinatoriai Komisijai ir Valdybai praneša subjektų, kuriems jie pagal 2 dalį suteikė patikimo pranešėjo statusą arba kurių patikimo pranešėjo statusą sustabdė pagal 6 dalį ar panaikino pagal 7 dalį, pavadinimus, adresus ir e. pašto adresus.

5. Komisija paskelbia 4 dalyje nurodytą informaciją viešai prieinamoje duomenų bazėje lengvai prieinamu ir kompiuterio skaitomu formatu ir duomenų bazę reguliariai atnaujina.

6. Jei interneto platformų paslaugų teikėjas turi informacijos, iš kurios matyti, kad patikimas pranešėjas per 16 straipsnyje nurodytus mechanizmus yra pateikęs daug nepakankamai tikslių, neteisingų ar netinkamai pagrįstų pranešimų, įskaitant informaciją, surinktą tvarkant skundus, pateiktus per 20 straipsnio 4 dalyje nurodytą vidaus skundų nagrinėjimo sistemą, jis tą informaciją kartu su būtinais paaiškinimais ir patvirtinamaisiais dokumentais pateikia skaitmeninių paslaugų koordinatoriui, kuris atitinkamam subjektui suteikė patikimo pranešėjo statusą. Gavęs informaciją iš interneto platformų paslaugų teikėjo, skaitmeninių paslaugų koordinatorius, jeigu jis mano, kad yra pagrįstų priežasčių pradėti tyrimą, sustabdo patikimo pranešėjo statusą tyrimo laikotarpiu. Tas tyrimas atliekamas nepagristai nedelsiant.

7. Skaitmeninių paslaugų koordinatorius, suteikęs subjektui patikimo pranešėjo statusą, tą statusą panaikina, jeigu, atlikęs tyrimą savo iniciatyva arba remdamasis iš trečiųjų šalių gauta informacija, įskaitant interneto platformų paslaugų teikėjo pagal 6 dalį pateiktą informaciją, nustato, kad subjektas nebetenkina 2 dalyje nustatytų sąlygų. Prieš panaikindamas tą statusą, skaitmeninių paslaugų koordinatorius subjektui suteikia galimybę sureaguoti į jo atlikto tyrimo išvadas ir jo ketinimą panaikinti subjektui suteiktą patikimo pranešėjo statusą.

8. Pasitarusi su Valdyba, Komisija prireikus pateikia gaires, kad padėtų interneto platformų paslaugų teikėjams ir skaitmeninių paslaugų koordinatoriams taikyti 2, 6 ir 7 dalis.

23 straipsnis

Kovos su piktnaudžiavimu priemonės ir apsauga nuo piktnaudžiavimo

1. Paskelbę išankstinį perspėjimą interneto platformų paslaugų teikėjai pagrįstam laikotarpiui sustabdo savo paslaugų teikimą paslaugų gavėjams, dažnai teikiantiems akivaizdžiai neteisėtą turinį.

2. Paskelbę išankstinį perspėjimą interneto platformų paslaugų teikėjai pagrįstam laikotarpiui sustabdo pranešimų ir skundų, kuriuos per 16 ir 20 straipsniuose atitinkamai nurodytus pranešimo ir veiksmų mechanizmus ir vidaus skundų nagrinėjimo sistemas pateikia fiziniai asmenys ar subjektai arba skundo pateikėjai, dažnai teikiantys akivaizdžiai nepagrįstus pranešimus ar skundus, nagrinėjimą.

3. Priimdami sprendimą dėl sustabdymo interneto platformų paslaugų teikėjai kiekvienu konkrečiu atveju laiku, stropiai ir objektyviai, atsižvelgdami į visus svarbius faktus ir aplinkybes, žinomas iš interneto platformų paslaugų teikėjo turimos informacijos, įvertina, ar paslaugos gavėjas, fizinis asmuo, subjektas ar skundo pateikėjas piktnaudžiauja, kaip nurodyta 1 ir 2 dalyse. Tos aplinkybės apima bent:

a) absoliutų akivaizdžiai neteisėto turinio ar akivaizdžiai nepagrįstų pranešimų ar skundų, pateiktų per tam tikrą laikotarpį, elementų skaičių;

b) jų santykinę dalį palyginti su bendru per tam tikrą laikotarpį pateiktos informacijos elementų ar pranešimų skaičiumi;

c) piktnaudžiavimo sunkumą, įskaitant neteisėto turinio pobūdį, ir jo pasekmių sunkumą;

d) kai tai įmanoma išsiaiškinti – paslaugos gavėjo, fizinio asmens, subjekto ar skundo pateikėjo ketinimus.

4. Interneto platformų paslaugų teikėjai savo nuostatose ir sąlygose aiškiai bei išsamiai išdėsto savo politiką dėl 1 ir 2 dalyse nurodyto piktnaudžiavimo, pateikia pavyzdžius faktų ir aplinkybių, į kuriuos jie atsižvelgia vertindami, ar tam tikras elgesys yra piktnaudžiavimas, ir nurodo sustabdymo trukmę.

24 straipsnis

Interneto platformų paslaugų teikėjų pareigos teikti skaidrumo ataskaitas

1. Be 15 straipsnyje nurodytos informacijos interneto platformų paslaugų teikėjai į tame straipsnyje nurodytas ataskaitas įtraukia informaciją apie:

a) ginčų, pradėtų 21 straipsnyje nurodytose neteisminio ginčų sprendimo įstaigose, skaičių, ginčų sprendimo rezultatus, laiko, kurio reikia užbaigti ginčų sprendimo procedūras, medianą ir ginčų, kurių atžvilgiu interneto platformos paslaugos teikėjas įgyvendino įstaigos sprendimą, dalį;

b) sustabdymo veiksmų, kurių imtasi pagal 23 straipsnį, skaičių, atskirai nurodant sustabdymo atvejus, susijusius su akivaizdžiai neteisėto turinio pateikimu, akivaizdžiai nepagrįstų pranešimu pateikimu ir akivaizdžiai nepagrįstų skundų pateikimu.

2. Ne vėliau kaip 2023 m. vasario 17 d. ir vėliau bent kas šešis mėnesius paslaugų teikėjai viešai prieinamoje savo elektroninės sąsajos dalyje kiekvienos interneto platformos ar interneto paieškos sistemos atžvilgiu skelbia informaciją apie tai, kiek aktyvių paslaugos gavėjų vidutiniškai per mėnesį yra Sąjungoje, apskaičiuojant šį skaičių kaip pastarųjų šešių mėnesių vidurkį, remiantis 33 straipsnio 3 dalyje nurodytuose deleguotuosiuose aktuose nustatyta metodika, jei tie deleguotieji aktai buvo priimti.

3. Interneto platformų ar interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui ir Komisijai jų prašymu ir nepagristai nedelsdami pateikia 2 dalyje nurodytą informaciją, kuri turi būti atnaujinta gavus tokį prašymą. Tas skaitmeninių paslaugų koordinatorius arba Komisija interneto platformos ar interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo gali prašyti pateikti papildomą informaciją dėl toje dalyje nurodyto apskaičiavimo, įskaitant paaiškinimus ir pagrindimą dėl panaudotų duomenų. Toje informacijoje neturi būti asmens duomenų.

4. Jei įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius remdamasis pagal šio straipsnio 2 ir 3 dalis gauta informacija turi pagrindo manyti, kad interneto platformų ar interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjas pasiekė 33 straipsnio 1 dalyje nustatytą aktyvių paslaugos gavėjų Sąjungoje vidutinio mėnesinio skaičiaus ribinę vertę, jis apie tai praneša Komisijai.

5. Interneto platformų paslaugų teikėjai Komisijai nepagristai nedelsdami pateikia 17 straipsnio 1 dalyje nurodytus sprendimus ir motyvų paaiškinimus, kad juos būtų galima įtraukti į Komisijos valdomą viešai prieinamą kompiuterio skaitomą duomenų bazę. Interneto platformų paslaugų teikėjai užtikrina, kad pateiktoje informacijoje nebūtų asmens duomenų.

6. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi šio straipsnio 1 dalyje nurodytų ataskaitų formos, turinio ir kitų elementų šablonai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 88 straipsnyje nurodytos patariamosios procedūros.

25 straipsnis

Elektroninės sąsajos projektavimas ir organizavimas

1. Interneto platformų paslaugų teikėjai negali projektuoti, organizuoti ar naudoti savo elektroninių sąsajų taip, kad jų paslaugos gavėjai būtų klaidinami ar jais būtų manipuliuojama arba būtų kitaip iš esmės iškraipoma ar mažinama jų paslaugos gavėjų galimybė priimti laisvus ir informacija pagrįstus sprendimus.

2. Draudimas 1 dalyje netaikomas veiklai, kuriai taikoma Direktyva 2005/29/EB ar Reglamentas (ES) 2016/679.

3. Komisija gali pateikti gaires dėl to, kaip 1 dalis turėtų būti taikoma konkrečiai praktikai, būtent kai:

a) prašant paslaugos gavėjo priimti sprendimą tam tikros pasirinkimo galimybės yra pabrėžiamos labiau;

b) paslaugos gavėjo pakartotinai prašoma pasirinkti, nors jis jau pasirinko, visų pirma, ekrane rodant iškylančius langus, kurie blogina naudotojo patirtį;

c) naudojama paslaugos atsisakymo procedūra yra sudėtingesnė nei jos užsisakymo procedūra.

26 straipsnis

Reklama interneto platformose

1. Interneto platformų paslaugų teikėjai, kurie savo elektroninėse sąsajose pateikia reklamas, užtikrina, kad kiekvienos konkrečios reklamos, pateikiamos kiekvienam atskiram paslaugos gavėjui, atveju paslaugos gavėjai galėtų aiškiai, greitai ir nedviprasmiškai tikruoju laiku nustatyti:

a) ar informacija yra reklama, be kita ko, ar matomas aiškus žymėjimas, kuris galėtų atitikti standartus pagal 44 straipsnį;

b) fizinį ar juridinį asmenį, kurio vardu pateikiama reklama;

c) fizinį ar juridinį asmenį, kuris sumokėjo už reklamą, jeigu tas asmuo nėra tas pats fizinis ar juridinis asmuo, kuris yra nurodytas b punkte;

d) prasmingą informaciją, tiesiogiai ir lengvai prieinamą iš reklamos apie pagrindinius parametrus, naudojamus nustatant paslaugos gavėją, kuriam pateikiama reklama, ir, kai taikytina, kaip pakeisti tuos parametrus.

2. Interneto platformų paslaugų teikėjai paslaugos gavėjams suteikia galimybę naudotis funkcionalumo galimybe deklaruoti, ar jų teikiamas turinys yra komercinis pranešimas arba jame yra komercinių pranešimų.

Kai paslaugos gavėjas pateikia deklaraciją pagal šią dalį, interneto platformų paslaugų teikėjas užtikrina, kad kiti paslaugos gavėjai galėtų aiškiai ir nedviprasmiškai tikruoju laiku, be kita ko, matydami aiškų žymėjimą, kuris galėtų atitikti standartus pagal 44 straipsnį, nustatyti, kad, kaip aprašyta toje deklaracijoje, paslaugos gavėjo pateiktas turinys yra komercinis pranešimas arba jame yra komercinių pranešimų.

3. Interneto platformų paslaugų teikėjai paslaugos gavėjams neteikia reklamos, grindžiamos profiliavimu, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2016/679 4 straipsnio 4 punkte, naudojant specialių kategorijų neskelbtinus asmens duomenis, nurodytus Reglamento (ES) 2016/679 9 straipsnio 1 dalyje.

27 straipsnis

Rekomendavimo sistemų skaidrumas

1. Interneto platformų paslaugų teikėjai, kurie naudoja rekomendavimo sistemas, savo nuostatose ir sąlygose paprasta ir lengvai suprantama kalba nurodo jų rekomendavimo sistemose naudojamus pagrindinius parametrus ir variantus, kaip paslaugos gavėjai gali pakeisti tuos pagrindinius parametrus ar daryti jiems įtaką.

2. 1 dalyje nurodytais pagrindiniais parametrais paaiškinama, kodėl paslaugos gavėjui siūloma tam tikra informacija. Juose nurodoma bent:

a) kriterijai, kurie yra svarbiausi nustatant, kokia informacija siūloma paslaugos gavėjui;

b) tų parametrų santykinės svarbos priežastys.

3. Jei pagal 1 dalį yra keletas rekomendavimo sistemoms galimų variantų, pagal kuriuos nustatoma paslaugos gavėjams teikiamos informacijos santykinė tvarka, interneto platformų paslaugų teikėjai taip pat užtikrina, kad būtų prieinama funkcionalumo galimybė, pagal kurią paslaugos gavėjas galėtų pasirinkti ir bet kuriuo metu pakeisti pageidaujamą variantą. Ta funkcionalumo galimybė turi būti tiesiogiai ir lengvai prieinama iš konkretaus interneto platformos skirsnio elektroninės sąsajos, kurioje nustatoma pateikiamos informacijos pirmenybės tvarka.

28 straipsnis

Nepilnamečių apsauga internete

1. Nepilnamečiams prieinamų interneto platformų paslaugų teikėjai įdiegia tinkamas ir proporcingas priemones, kuriomis, naudojantis jų paslaugomis, užtikrinamas aukštas nepilnamečių privatumo, saugos ir saugumo lygis.

2. Interneto platformų paslaugų teikėjai savo elektroninėje sąsajoje neteikia reklamos, grindžiamos profiliavimu, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2016/679 4 straipsnio 4 punkte, naudodami paslaugos gavėjo asmens duomenis, kai jie pakankamai aiškiai žino, kad paslaugos gavėjas yra nepilnametis.

3. Šiame straipsnyje išdėstytų pareigų laikymasis neįpareigoja interneto platformų paslaugų teikėjų tvarkyti papildomų asmens duomenų, kad būtų galima įvertinti, ar paslaugos gavėjas yra nepilnametis.

4. Pasitarusi su Valdyba, Komisija gali pateikti gaires, kad padėtų interneto platformų paslaugų teikėjams taikyti 1 dalį.

4 SKIRSNIS

Papildomos nuostatos, taikytinos interneto platformų, leidžiančių vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjams

29 straipsnis

Labai mažoms ir mažosioms įmonėms taikoma išimtis

1. Šis skirsnis netaikomas interneto platformų, leidžiančių vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjams, kurie laikomi labai mažomis ar mažosiomis įmonėmis, kaip apibrėžta Rekomendacijoje 2003/361/EB.

Šis skirsnis netaikomas interneto platformų, leidžiančių vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjams, kurie anksčiau turėjo labai mažos ar mažosios įmonės, kaip apibrėžta Rekomendacijoje 2003/361/EB, statusą 12 mėnesių laikotarpiu nuo to statuso netekimo pagal tos rekomendacijos 4 straipsnio 2 dalį, nebent pagal šio reglamento 33 straipsnį jie laikomi labai didelėmis interneto platformomis.

2. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalies, šis skirsnis taikomas interneto platformų, leidžiančių vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, kurioms pagal 33 straipsnį suteiktas labai didelių interneto platformų statusas, paslaugų teikėjams, neatsižvelgiant į tai, ar jie laikomi labai mažomis ar mažosiomis įmonėmis.

30 straipsnis

Prekiautojų atsekamumas

1. Interneto platformų, leidžiančių vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjai užtikrina, kad prekiautojai galėtų naudotis tomis interneto platformomis, siekdami reklamuoti žinutes apie produktus ar paslaugas arba siūlyti produktus ar paslaugas Sąjungoje esantiems vartotojams, tik jeigu, prieš naudojantis jų paslaugomis tais tikslais, jos gavo šią informaciją, kai taikytina prekiautojui:

a) prekiautojo vardas ir pavardė (pavadinimas), adresas, telefono numeris ir e. pašto adresas;

b) prekiautojo tapatybės nustatymo dokumento kopija ar bet koks kitas elektroninės atpažinties, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 910/2014 ([40]) 3 straipsnyje, dokumentas;

([40]) 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB (OL L 257, 2014 8 28, p. 73).

c) prekiautojo mokėjimo sąskaitos duomenys;

d) jei prekiautojas yra užsiregistravęs prekybos registre ar panašiame viešajame registre, prekybos registras, į kurį įrašytas prekiautojas, ir jo registracijos numeris ar lygiavertė atpažinties priemonė tame registre;

e) paties prekiautojo patvirtinimas, kad jis įsipareigoja siūlyti tik produktus ar paslaugas, kurie atitinka taikytinas Sąjungos teisės taisykles.

2. Gavęs 1 dalyje nurodytą informaciją ir prieš leisdamas atitinkamam prekiautojui naudotis savo paslaugomis, interneto platformos, leidžiančios vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjas, naudodamasis bet kokia laisvai prieinama oficialia interneto duomenų baze arba valstybės narės ar Sąjungos suteikta elektronine sąsaja arba prašydamas prekiautojo pateikti patvirtinamuosius dokumentus iš patikimų šaltinių, deda visas pastangas, kad įvertintų, ar 1 dalies a–e punktuose nurodyta informacija yra patikima ir išsami. Šio reglamento tikslais už pateiktos informacijos tikslumą atsako prekiautojai.

Kiek tai susiję su prekiautojais, kurie 2024 m. vasario 17 d. jau naudojasi interneto platformų, leidžiančių vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjų paslaugomis 1 dalyje nurodytais tikslais, paslaugų teikėjai deda visas pastangas, kad išvardyta informacija iš atitinkamų prekiautojų būtų gauta per 12 mėnesių. Jei atitinkami prekiautojai per tą laikotarpį informacijos nepateikia, paslaugų teikėjai sustabdo savo paslaugų teikimą tiems prekiautojams tol, kol jie pateiks visą informaciją.

3. Jei interneto platformų, leidžiančių vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjas gauna pakankamai nuorodų arba turi pagrindo manyti, kad kuris nors 1 dalyje nurodytos informacijos, gautos iš atitinkamo prekiautojo, elementas yra netikslus, neišsamus ar neatnaujintas, tas paslaugos teikėjas prašo prekiautojo nedelsiant arba per Sąjungos ir nacionaline teise nustatytą laikotarpį ištaisyti tą padėtį.

Jei prekiautojas tokios informacijos neištaiso ar nepapildo, interneto platformų, leidžiančių vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjas greitai sustabdo savo paslaugos teikimą tam prekiautojui produktų ar paslaugų siūlymo Sąjungoje esantiems vartotojams atžvilgiu tol, kol prašymas nebus visiškai įvykdytas.

4. Nedarant poveikio Reglamento (ES) 2019/1150 4 straipsniui, jeigu interneto platformos, leidžiančios vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjas atsisako leisti prekiautojui naudotis savo paslauga pagal šio straipsnio 1 dalį arba sustabdo savo paslaugos teikimą pagal šio straipsnio 3 dalį, atitinkamas prekiautojas turi teisę pateikti skundą, kaip numatyta šio reglamento 20 ir 21 straipsniuose.

5. Interneto platformų, leidžiančių vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjai pagal 1 ir 2 dalis gautą informaciją saugiai laiko šešių mėnesių laikotarpį po to, kai baigiasi sutartiniai santykiai su atitinkamu prekiautoju. Vėliau informacija ištrinama.

6. Nedarant poveikio šio straipsnio 2 dalies taikymui, interneto platformos, leidžiančios vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjas atskleidžia informaciją trečiosioms šalims tik jei to reikalaujama pagal taikytiną teisę, įskaitant 10 straipsnyje nurodytus nurodymus ir bet kokius valstybių narių kompetentingų institucijų ar Komisijos nurodymus, kad jos galėtų atlikti savo užduotis pagal šį reglamentą.

7. Interneto platformos, leidžiančios vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjas 1 dalies a, d ir e punktuose nurodytą informaciją savo interneto platformoje paslaugos gavėjams pateikia aiškiai lengvai prieinamu ir lengvai suprantamu būdu. Ta informacija pasiekiama bent interneto platformos elektroninėje sąsajoje, kurioje pristatoma produkto ar paslaugos informacija.

31 straipsnis

Numatytoji atitiktis

1. Interneto platformų, leidžiančių vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjai užtikrina, kad jų elektroninės sąsajos būtų sukurtos ir organizuojamos taip, kad prekiautojai galėtų vykdyti savo pareigas, susijusias su ikisutartine informacija, atitiktimi ir informacija apie produktų saugą, pagal taikytiną Sąjungos teisę.

Visų pirma, atitinkamas paslaugų teikėjas užtikrina, kad jo elektroninėje sąsajoje būtų sudarytos sąlygos prekiautojams teikti šią informaciją – ekonominės veiklos vykdytojo, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2019/1020 3 straipsnio 13 punkte ir kitoje Sąjungos teisėje, vardą ir pavardę (pavadinimą), adresą, telefono numerį bei e. pašto adresą.

2. Interneto platformų, leidžiančių vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjai užtikrina, kad jų elektroninės sąsajos būtų sukurtos ir organizuotos taip, kad prekiautojai galėtų pateikti bent:

a) informaciją, būtiną siekiant aiškiai ir nedviprasmiškai identifikuoti produktus ar paslaugas, kurie reklamuojami ar siūlomi Sąjungoje esantiems vartotojams naudojantis paslaugų teikėjų paslaugomis;

b) bet kokį prekybininką identifikuojantį ženklą, pavyzdžiui, prekės ženklą, simbolį ar logotipą, ir

c) kai taikoma, informaciją apie ženklinimą ir žymėjimą laikantis taikytinos Sąjungos teisės dėl produktų saugos ir produktų atitikties taisyklių.

3. Interneto platformų, leidžiančių vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjai, prieš leisdami prekiautojams siūlyti savo produktus ar paslaugas tose platformose, deda visas pastangas, kad įvertintų, ar šie prekiautojai pateikė 1 ir 2 dalyse nurodytą informaciją. Leidęs prekiautojui siūlyti produktus ar paslaugas savo interneto platformoje, leidžiančioje vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjas deda pagrįstas pastangas, kad atsitiktine tvarka patikrintų, ar kurioje nors oficialioje laisvai prieinamoje ir kompiuterio skaitomoje internetinėje duomenų bazėje ar elektroninėje sąsajoje nustatyta, kad siūlomi produktai ar paslaugos yra neteisėti.

32 straipsnis

Teisė į informaciją

1. Jei interneto platformos, leidžiančios vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjas, nepriklausomai nuo naudojamų priemonių, sužino, kad prekiautojas, naudodamasis paslaugų teikėjo paslaugomis, Sąjungoje esantiems vartotojams pasiūlė neteisėtą produktą ar paslaugą, tas paslaugų teikėjas, jei jis turi vartotojų, nusipirkusių neteisėtą produktą ar paslaugą naudojantis jo paslaugomis, kontaktinius duomenis, tuos vartotojus informuoja apie:

a) tai, kad produktas ar paslauga yra neteisėtas (-a);

b) prekiautojo tapatybę ir

c) visas atitinkamas teisių gynimo priemones.

Pirmoje pastraipoje nustatyta pareiga taikoma tik neteisėtų produktų ar paslaugų pirkimui, kuris įvyko per šešis mėnesius nuo momento, kai paslaugų teikėjas sužinojo apie neteisėtumą.

2. Jei 1 dalyje nurodytu atveju interneto platformos, leidžiančios vartotojams sudaryti su prekiautojais nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjas neturi visų atitinkamų vartotojų kontaktinių duomenų, tas paslaugų teikėjas savo elektroninėje sąsajoje viešai paskelbia lengvai prieinamą informaciją apie neteisėtą produktą ar paslaugą, prekiautojo tapatybę ir visas atitinkamas teisių gynimo priemones.

5 SKIRSNIS

Papildomos pareigos valdyti sisteminę riziką, nustatomos labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams

33 straipsnis

Labai didelės interneto platformos ir labai didelės interneto paieškos sistemos

1. Šis skirsnis taikomas interneto platformoms ir interneto paieškos sistemoms, kurios turi vidutinį aktyvių paslaugos gavėjų Sąjungoje skaičių, lygų arba viršijantį 45 mln., per mėnesį, ir kurioms pagal 4 dalį suteiktas labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų statusas.

2. Komisija turi priimti deleguotuosius aktus pagal 87 straipsnį siekdama pakoreguoti 1 dalyje nurodytą vidutinį aktyvių paslaugos gavėjų Sąjungoje skaičių per mėnesį, jei Sąjungos gyventojų skaičius padidėja ar sumažėja bent 5 %, palyginti su jos gyventojų skaičiumi 2020 m., arba, atlikus koregavimą deleguotuoju aktu, palyginti su gyventojų skaičiumi tais metais, kai buvo priimtas paskutinis deleguotasis aktas. Tokiu atveju ji pakoreguoja skaičių taip, kad jis sudarytų 10 % Sąjungos gyventojų tais metais, kai ji priima deleguotąjį aktą, suapvalinant iki didesnio ar mažesnio skaičiaus, kad jis būtų išreikštas milijonais.

3. Pasikonsultavusi su Valdyba, Komisija pagal 87 straipsnį gali priimti deleguotuosius aktus, kad papildytų šio reglamento nuostatas šio straipsnio 1 dalies ir 24 straipsnio 2 dalies tikslais, nustatydama vidutinio aktyvių paslaugos gavėjų Sąjungoje skaičiaus per mėnesį apskaičiavimo metodiką, užtikrindama, kad metodika būtų atsižvelgiama į rinkos pokyčius ir technologinę plėtrą.

4. Pasikonsultavusi su įsisteigimo valstybe nare arba atsižvelgusi į įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus pagal 24 straipsnio 4 dalį pateiktą informaciją, Komisija priima sprendimą, kuriuo šio reglamento tikslais interneto platformai ar interneto paieškos sistemai, kurios vidutinis aktyvių paslaugos gavėjų skaičius per mėnesį yra lygus šio straipsnio 1 dalyje nurodytam skaičiui arba yra didesnis už jį, suteikia labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos statusą. Komisija priima savo sprendimą remdamasi interneto platformos ar interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo pagal 24 straipsnio 2 dalį pateiktais duomenimis arba informacija, kurios prašoma pagal 24 straipsnio 3 dalį, arba bet kuria kita Komisijos turima informacija.

Jei interneto platformos ar interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjas nesilaiko 24 straipsnio 2 dalies arba nesilaiko įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus ar Komisijos prašymo pagal 24 straipsnio 3 dalį, tai netrukdo Komisijai tam teikėjui suteikti labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjo statuso pagal šią dalį.

Jei Komisija savo sprendimą grindžia kita Komisijos turima informacija pagal šios dalies pirmą pastraipą arba papildoma informacija, kurios prašoma pagal 24 straipsnio 3 dalį, Komisija atitinkamam interneto platformų ar interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjui suteikia 10 darbo dienų, per kurias jis gali pateikti savo nuomonę dėl Komisijos preliminarių išvadų ir dėl jos ketinimo interneto platformai ar interneto paieškos sistemai suteikti atitinkamai labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos statusą. Komisija tinkamai atsižvelgia į atitinkamo paslaugų teikėjo pateiktą nuomonę.

Jei atitinkamas interneto platformos ar interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjas nepateikia savo nuomonės pagal trečią pastraipą, tai netrukdo Komisijai suteikti tai interneto platformai ar interneto paieškos sistemai atitinkamai labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos statusą, remiantis kita Komisijos turima informacija.

5. Komisija panaikina statusą, jeigu per nepertraukiamą vienų metų laikotarpį interneto platformos ar interneto paieškos sistemos vidutinis aktyvių paslaugos gavėjų skaičius per mėnesį nėra lygus 1 dalyje nurodytam skaičiui arba nėra didesnis už jį.

6. Komisija nepagrįstai nedelsdama apie savo sprendimus pagal 4 ir 5 dalis praneša atitinkamam interneto platformos ar interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjui, Valdybai ir įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui.

Komisija užtikrina, kad interneto platformų ir interneto paieškos sistemų, kurioms suteiktas atitinkamai labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų statusas, sąrašas būtų paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, ir tą sąrašą reguliariai atnaujina. Šiame skirsnyje nustatytos pareigos pradedamos taikyti ar nebetaikyti atitinkamoms labai didelėms interneto platformoms ir labai didelėms interneto paieškos sistemoms praėjus keturiems mėnesiams nuo pranešimo pirmoje pastraipoje nurodytam paslaugų teikėjui dienos.

34 straipsnis

Rizikos vertinimas

1. Labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai stropiai nustato, analizuoja ir vertina bet kokią sisteminę riziką Sąjungoje, kylančią dėl jų paslaugos dizaino ar veikimo ir su ja susijusių sistemų, įskaitant algoritmines sistemas, arba dėl jų paslaugų naudojimo.

Jie atlieka rizikos vertinimus nuo 33 straipsnio 6 dalies antroje pastraipoje nurodytos taikymo pradžios dienos, o vėliau bent kartą per metus, tačiau bet kuriuo atveju prieš įdiegdami funkcionalumo galimybes, kurios gali turėti itin didelį poveikį pagal šį straipsnį nustatytai rizikai. Šis rizikos vertinimas turi būti konkrečiai siejamas su jų paslaugomis ir būti proporcingas sisteminei rizikai, atsižvelgiant į jos rimtumą ir tikimybę, bei apimti šių rūšių sisteminę riziką:

a) neteisėto turinio sklaida naudojantis jų paslaugomis;

b) bet koks faktinis ar nuspėjamas neigiamas poveikis naudojimuisi pagrindinėmis teisėmis, visų pirma, pagrindinėmis teisėmis į žmogiškąjį orumą, įtvirtintomis Chartijos 1 straipsnyje, į pagarbą privačiam ir šeimos gyvenimui, įtvirtintą Chartijos 7 straipsnyje, į asmens duomenų apsaugą, įtvirtintą Chartijos 8 straipsnyje, į saviraiškos ir informacijos laisvę, įskaitant žiniasklaidos laisvę ir pliuralizmą, įtvirtintą Chartijos 11 straipsnyje, į nediskriminavimą, įtvirtintą Chartijos 21 straipsnyje, į pagarbą vaiko teisėms, įtvirtintą Chartijos 24 straipsnyje ir į aukšto lygio vartotojų apsaugą, įtvirtintą Chartijos 38 straipsnyje;

c) bet koks faktinis ar nuspėjamas neigiamas poveikis pilietiniam diskursui ir rinkimų procesams bei visuomenės saugumui;

d) bet koks faktinis ar nuspėjamas neigiamas poveikis, susijęs su smurtu dėl lyties, visuomenės sveikatos bei nepilnamečių apsauga, ir rimtos neigiamos pasekmės asmens fizinei ir psichinei gerovei.

2. Atlikdami rizikos vertinimą labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai, visų pirma, atsižvelgia į tai, ar ir kaip šie veiksniai daro įtaką bet kurios 1 dalyje nurodytos rūšies sisteminei rizikai:

a) rekomendavimo sistemų ir bet kokios kitos atitinkamos algoritminės sistemos modelis;

b) jų turinio moderavimo sistemos;

c) taikytinos nuostatos ir sąlygos bei jų vykdymo užtikrinimas;

d) reklamos atrankos ir pateikimo sistemos;

e) su duomenimis susijusi paslaugų teikėjo praktika.

Atliekant vertinimus taip pat analizuojama, ar ir kaip tyčinis manipuliavimas jų paslauga, be kita ko, išnaudojant paslaugą neautentiškai ar automatiškai, ir galimas spartus ir platus neteisėto turinio ir su jų nuostatomis ir sąlygomis nesuderinamos informacijos sklaida ir stiprinimas daro įtaką rizikai, nurodytai 1 dalyje.

Atliekant vertinimą atsižvelgiama į konkrečius regioninius ar kalbinius aspektus, be kita ko, kai jie būdingi kuriai nors konkrečiai valstybei narei.

3. Labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai saugo rizikos vertinimų patvirtinamuosius dokumentus bent trejus metus po rizikos vertinimo atlikimo, o, gavę prašymą, pateikia juos Komisijai ir įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui.

35 straipsnis

Rizikos mažinimas

1. Labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai įdiegia pagrįstas, proporcingas ir efektyvias rizikos mažinimo priemones, pritaikytas konkrečiai sisteminei rizikai, nustatytai pagal 34 straipsnį, ypač atsižvelgdami į tokių priemonių poveikį pagrindinėms teisėms. Tai, kai taikytina, gali būti tokios priemonės:

a) jų paslaugų, įskaitant jų elektronines sąsajas, kūrimo, elementų ar veikimo pritaikymas;

b) jų nuostatų ir sąlygų pritaikymas bei jų vykdymo užtikrinimas;

c) turinio moderavimo procesų, įskaitant pranešimų, susijusių su konkrečiomis neteisėto turinio rūšimis, tvarkymo spartą bei kokybę ir, kai tinkama, skubų turinio, apie kurį pranešta, pašalinimą arba prieigos prie jo panaikinimą, visų pirma, neteisėtos neapykantą kurstančios kalbos ar smurto internete atveju, pritaikymas; taip pat visų atitinkamų sprendimų priėmimo procesų ir specialių turinio moderavimui skirtų išteklių pritaikymas;

d) jų algoritminių sistemų, įskaitant jų rekomendavimo sistemas, testavimas ir pritaikymas;

e) jų reklamos sistemų pritaikymas ir tikslinių priemonių, kuriomis siekiama apriboti ar pakoreguoti pateikiamą reklamą, susijusią su jų teikiama paslauga, priėmimas;

f) vidaus procesų, išteklių, testavimo, dokumentavimo arba bet kokios jų veiklos priežiūros stiprinimas, visų pirma, kiek tai susiję su sisteminės rizikos nustatymu;

g) bendradarbiavimo su patikimais pranešėjais pagal 22 straipsnį inicijavimas arba koregavimas ir neteisminio ginčų sprendimo įstaigų sprendimų pagal 21 straipsnį įgyvendinimas;

h) bendradarbiavimo su kitais interneto platformų ar interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjais pagal elgesio kodeksus ir krizės protokolus, nurodytus atitinkamai 45 ir 48 straipsniuose, inicijavimas ar koregavimas;

i) informuotumo didinimo priemonių taikymas ir jų elektroninės sąsajos pritaikymas siekiant paslaugos gavėjams suteikti daugiau informacijos;

j) tikslinių vaiko teisių apsaugos priemonių, įskaitant amžiaus patikros ir tėvų kontrolės priemones, arba, kai tikslinga, priemonių, kuriomis siekiama padėti nepilnamečiams pranešti apie smurtą arba gauti paramą, taikymas;

k) aiškiai matomo žymėjimo naudojimas jų elektroninėse sąsajose siekiant užtikrinti, kad informacijos elementą, nesvarbu, ar jis yra sukurtas arba manipuliuojamas vaizdo, garso ar vaizdo įrašo turinys, kuris pastebimai panašus į esamus asmenis, objektus, vietas arba kitus subjektus ar įvykius ir sudaro klaidingą įspūdį, kad asmuo yra autentiškas arba tikras, būtų galima atskirti, ir, be to, lengvai naudojamos funkcionalumo galimybės, leidžiančios paslaugos gavėjams nurodyti tokią informaciją, suteikimas.

2. Valdyba, bendradarbiaudama su Komisija, kasmet paskelbia išsamias ataskaitas. Ataskaitose, be kita ko:

a) nustatoma ir vertinama didžiausia ir pasikartojanti sisteminė rizika, apie kurią praneša labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai arba kuri nustatoma remiantis kitais informacijos šaltiniais, visų pirma, tais, kurie yra pateikti laikantis 39, 40 ir 42 straipsnių;

b) labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams pristatoma geriausia praktika siekiant mažinti nustatytą sisteminę riziką.

Tose ataskaitose pateikiama sisteminė rizika, suskirstyta pagal valstybes nares, kuriose ji pasireiškė, ir, priklausomai nuo to, kas taikytina, visos Sąjungos mastu.

3. Komisija, bendradarbiaudama su skaitmeninių paslaugų koordinatoriais, gali paskelbti gaires dėl 1 dalies taikymo konkrečių rūšių rizikai, visų pirma pristatyti geriausią praktiką ir rekomenduoti galimas priemones, tinkamai atsižvelgdama į galimas priemonių pasekmes Chartijoje įtvirtintoms visų dalyvaujančių šalių pagrindinėms teisėms. Rengdama tas gaires Komisija organizuoja viešas konsultacijas.

36 straipsnis

Reagavimo į krizes mechanizmas

1. Kilus krizei, Komisija, remdamasi Valdybos rekomendacija, gali priimti sprendimą, kuriuo būtų reikalaujama, kad vienas ar daugiau labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjų imtųsi vieno ar daugiau šių veiksmų:

a) įvertintų, ar jų paslaugų teikimas ir naudojimas reikšmingai prisideda arba gali reikšmingai prisidėti prie 2 dalyje nurodytos didelės grėsmės ir, jeigu taip, kokiu mastu ir kaip;

b) nustatytų ir taikytų konkrečias, efektyvias ir proporcingas priemones, pavyzdžiui, 35 straipsnio 1 dalyje ar 48 straipsnio 2 dalyje numatytas priemones, kad būtų užkirstas kelias tokiam prisidėjimui prie didelės grėsmės, nustatytos pagal šios dalies a punktą, kad prisidėjimas būtų nutrauktas arba kad prisidėjimas būtų apribotas;

c) iki tam tikros sprendime nurodytos dienos arba reguliariu periodiškumu praneštų Komisijai apie a punkte nurodytus vertinimus, konkrečių priemonių, kurių imtasi pagal b punktą, tikslų turinį, jų įgyvendinimą ir kokybinį bei kiekybinį poveikį ir visus kitus su tais vertinimais ar tomis priemonėmis susijusius klausimus, kaip nurodyta sprendime.

Nustatydamas (-i) ir taikydamas (-i) priemones pagal šios dalies b punktą, paslaugų teikėjas (-ai) tinkamai atsižvelgia į 2 dalyje nurodytos didelės grėsmės rimtumą, priemonių skubumą ir faktinį ar galimą poveikį visų susijusių šalių teisėms ir teisėtiems interesams, įskaitant tai, kad priemonėmis galimai gali būti negerbiamos Chartijoje įtvirtintos pagrindinės teisės.

2. Šio straipsnio tikslais laikoma, kad krizė iškilo, jei dėl ypatingų aplinkybių Sąjungoje ar didelėse jos dalyse kyla didelė grėsmė visuomenės saugumui ar visuomenės sveikatai.

3. Priimdama 1 dalyje nurodytą sprendimą, Komisija užtikrina, kad būtų įvykdyti visi šie reikalavimai:

a) veiksmai, kurių reikalaujama imtis sprendime, turi būti tik tokie, kokių būtinai reikia, pagrįsti ir proporcingi, atsižvelgiant į 2 dalyje nurodytos didelės grėsmės rimtumą, priemonių skubumą ir faktinį ar galimą poveikį visų susijusių šalių teisėms ir teisėtiems interesams, įskaitant tai, kad priemonėmis galimai gali būti nepaisoma Chartijoje įtvirtintų pagrindinių teisių;

b) sprendime turi būti nurodytas pagrįstas laikotarpis, per kurį turi būti imtasi 1 dalies b punkte nurodytų konkrečių priemonių, visų pirma, atsižvelgiant į tų priemonių skubumą ir laiką, kurio reikia joms parengti ir įgyvendinti;

c) veiksmai, kurių reikalaujama imtis sprendime, turi trukti ne ilgiau kaip tris mėnesius.

4. Priėmusi 1 dalyje nurodytą sprendimą, Komisija nepagrįstai nedelsdama imasi šių veiksmų:

a) praneša apie sprendimą paslaugų teikėjui (-ams), kuriam (-iems) skirtas sprendimas;

b) viešai paskelbia sprendimą ir

c) informuoja Valdybą apie sprendimą, paragina ją pateikti savo nuomonę apie sprendimą ir ją nuolat informuoja apie visus vėlesnius su sprendimu susijusius pokyčius.

5. Konkrečias priemones, kurių turi būti imamasi pagal 1 dalies b punktą ir 7 dalies antrą pastraipą, pasirinkti gali paslaugų teikėjas (-ai), kuriam (-iems) skirtas Komisijos sprendimas.

6. Komisija savo iniciatyva arba paslaugų teikėjo prašymu pradeda dialogą su paslaugų teikėju, siekdama nustatyti, ar, atsižvelgiant į konkrečias paslaugų teikėjo aplinkybes, numatytos ar įgyvendintos 1 dalies b punkte nurodytos priemonės yra veiksmingos ir proporcingos siekiamiems tikslams įgyvendinti. Visų pirma, Komisija užtikrina, kad priemonės, kurių imasi paslaugų teikėjas pagal 1 dalies b punktą, atitiktų 3 dalies a ir c punktuose nurodytus reikalavimus.

7. Komisija stebi, kaip taikomos konkrečios priemonės, kurių imtasi pagal šio straipsnio 1 dalyje nurodytą sprendimą, remdamasi tos dalies c punkte nurodytomis ataskaitomis ir visa kita svarbia informacija, įskaitant informaciją, kurios ji gali prašyti pagal 40 ar 67 straipsnį, atsižvelgdama į krizės raidą. Komisija reguliariai, bent kartą per mėnesį, Valdybai teikia tos stebėsenos ataskaitas.

Jei Komisija mano, kad numatytos ar įgyvendintos konkrečios priemonės pagal 1 dalies b punktą nėra efektyvios ar proporcingos, ji, pasikonsultavusi su Valdyba, gali priimti sprendimą, kuriuo reikalaujama, kad paslaugų teikėjas peržiūrėtų tų konkrečių priemonių nustatymą ar taikymą.

8. Kai tikslinga atsižvelgus į krizės raidą, Komisija, veikdama pagal Valdybos rekomendaciją, gali iš dalies pakeisti 1 dalyje ar 7 dalies antroje pastraipoje nurodytą sprendimą:

a) atšaukdama sprendimą ir prireikus pareikalaudama, kad labai didelė interneto platforma ar labai didelė interneto paieškos sistema nebetaikytų priemonių, nustatytų ir įgyvendinamų pagal 1 dalies b punktą ar 7 dalies antrą pastraipą, visų pirma, tais atvejais, kai tokioms priemonėms nebėra pagrindo;

b) pratęsdama 3 dalies c punkte nurodytą laikotarpį ne ilgesniam kaip trijų mėnesių laikotarpiui;

c) atsižvelgdama į patirtį, įgytą taikant priemones, visų pirma, į tai, kad priemonėmis galimai gali būti negerbiamos Chartijoje įtvirtintos pagrindinės teisės.

9. 1–6 dalyse numatyti reikalavimai taikomi šiame straipsnyje nurodytam sprendimui ir jo daliniam pakeitimui.

10. Komisija visapusiškai atsižvelgia į Valdybos rekomendacijas, pateiktas pagal šį straipsnį.

11. Komisija kasmet po sprendimų priėmimo pagal šį straipsnį ir bet kuriuo atveju per tris mėnesius nuo krizės pabaigos Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia konkrečių priemonių, kurių imtasi pagal tuos sprendimus, taikymo ataskaitą.

37 straipsnis

Nepriklausomas auditas

1. Labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams jų sąskaita bent kartą per metus atliekamas nepriklausomas auditas, kuriuo siekiama įvertinti, kaip vykdomos:

a) III skyriuje išdėstytos pareigos;

b) įsipareigojimai, prisiimti pagal 45 ir 46 straipsniuose nurodytus elgesio kodeksus ir 48 straipsnyje nurodytus krizės protokolus.

2. Labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai bendradarbiauja su organizacijomis, atliekančiomis auditą pagal šį straipsnį, ir joms teikia būtiną pagalbą, kad jos galėtų veiksmingai, efektyviai ir laiku atlikti tuos auditus, be kita ko, suteikdami joms prieigą prie visų reikiamų duomenų, sudarydami galimybes patekti į visas reikiamas patalpas ir atsakydami į žodinius ar rašytinius klausimus. Jie neturi trukdyti atlikti auditą, daryti jam nederamą įtaką ar trikdyti audito atlikimą.

Toks auditas užtikrina tinkamą iš labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjų ir trečiųjų šalių atliekant auditą, taip pat ir pasibaigus auditui, gautos informacijos konfidencialumo ir profesinės paslapties lygį. Vis dėlto to reikalavimo laikymasis neturi turėti neigiamo poveikio audito atlikimui ir kitoms šio reglamento nuostatoms, visų pirma, susijusioms su skaidrumu, priežiūra ir vykdymo užtikrinimu. Kai tai būtina skaidrumo ataskaitų teikimo pagal 42 straipsnio 4 dalį tikslais, prie šio straipsnio 4 ir 6 dalyse nurodytos audito ataskaitos ir audito įgyvendinimo ataskaitos pridedamos redakcijos, kuriose nėra informacijos, kurią būtų galima pagrįstai laikyti konfidencialia.

3. Auditus pagal 1 dalį atlieka organizacijos, kurios:

a) yra nepriklausomos nuo atitinkamo labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo ir nuo bet kurio su tuo paslaugų teikėju susijusio juridinio asmens ir neturi interesų konfliktų su jais, visų pirma:

   i) 12 mėnesių iki audito pradžios neteikė su audituotais dalykais susijusių ne audito paslaugų atitinkamam labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjui ir bet kuriam su tuo paslaugų teikėju susijusiam juridiniam asmeniui ir įsipareigojo jiems tokių paslaugų neteikti 12 mėnesių nuo audito pabaigos;

   ii) ilgesnį nei 10 metų iš eilės laikotarpį neteikė audito paslaugų pagal šį straipsnį atitinkamam labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjui ir bet kuriam su tuo paslaugų teikėju susijusiam juridiniam asmeniui;

   iii) neatlieka audito už atlygį, kuris priklauso nuo audito rezultatų;

b) įrodė turinčios ekspertinių žinių rizikos valdymo srityje, techninę kompetenciją ir pajėgumus;

c) įrodė, kad yra objektyvios ir laikosi profesinės etikos, visų pirma, praktikos kodeksų ar atitinkamų standartų laikymosi pagrindu.

4. Labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai užtikrina, kad auditą atliekančios organizacijos parengtų kiekvieno audito ataskaitą. Ta ataskaita pagrindžiama raštu ir joje pateikiama bent ši informacija:

a) labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo, kurio atžvilgiu atliekamas auditas, pavadinimas, adresas ir kontaktinio centro duomenys, taip pat to audito laikotarpis;

b) auditą atliekančios organizacijos (-ų) pavadinimas (-ai) ir adresas (-ai);

c) interesų deklaracija;

d) konkrečių audituotų elementų ir taikomos metodikos aprašymas;

e) pagrindinių audito išvadų aprašymas ir santrauka;

f) trečiųjų šalių, su kuriomis konsultuotasi atliekant auditą, sąrašas;

g) audito nuomonė, ar labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas, kurio atžvilgiu atliekamas auditas, vykdė pareigas ir laikėsi įsipareigojimų, nurodytų 1 dalyje, – ši nuomonė gali būti teigiama, teigiama su pastabomis arba neigiama;

h) jei audito nuomonė nėra teigiama – praktinės rekomendacijos dėl konkrečių priemonių, kuriomis būtų užtikrintas reikalavimų laikymasis, ir rekomenduojamas laikotarpis, per kurį turi būti užtikrintas reikalavimų laikymasis.

5. Jei auditą atliekanti organizacija negalėjo atlikti tam tikrų konkrečių elementų audito arba pareikšti audito nuomonės remdamasi savo tyrimais, į audito ataskaitą įtraukiamas paaiškinimas apie aplinkybes ir nurodomos priežastys, dėl kurių nebuvo galima atlikti tų elementų audito.

6. Labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai, gavę audito ataskaitą, kuri nėra teigiama, tinkamai atsižvelgia į visas jiems skirtas praktines rekomendacijas, kad galėtų imtis būtinų priemonių joms įgyvendinti. Per vieną mėnesį nuo tų rekomendacijų gavimo dienos jie priima audito įgyvendinimo ataskaitą, kurioje išdėstomos tos priemonės. Jei jie neįgyvendina praktinių rekomendacijų, audito įgyvendinimo ataskaitoje jie pateikia priežastis, kodėl rekomendacijos nebuvo įgyvendintos, ir išdėsto alternatyvias priemones, kurių jie ėmėsi siekdami atsižvelgti į nustatytus rekomendacijų nesilaikymo atvejus.

7. Komisijai pagal 87 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas papildomas nustatant būtinas audito atlikimo pagal šį straipsnį taisykles, visų pirma, kiek tai susiję su būtinomis pagal šį straipsnį atliekamo audito procedūrinių etapų, audito metodikų ir ataskaitų šablonų taisyklėmis. Tuose deleguotuosiuose aktuose atsižvelgiama į visus 44 straipsnio 1 dalies e punkte nurodytus savanoriškus audito standartus.

38 straipsnis

Rekomendavimo sistemos

Be 27 straipsnyje nustatytų reikalavimų, labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai, naudojantys rekomendavimo sistemas, kiekvienai savo rekomendavimo sistemai suteikia bent vieną profiliavimu, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2016/679 4 straipsnio 4 punkte, negrindžiamą galimybę.

39 straipsnis

Papildomas internetinės reklamos skaidrumas

1. Labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai, savo elektroninėse sąsajose pateikiantys reklamą, konkrečioje savo elektroninės sąsajos dalyje, pasitelkdami patikimą paieškos priemonę, pagal kurią galima atlikti daugelio kriterijų užklausas, ir taikomųjų programų sąsajas sudaro ir viešai atveria saugyklą, kurioje 2 dalyje nurodyta informacija laikoma visą laikotarpį, kurio metu jie teikia reklamą, ir vienus metus nuo paskutinio karto, kai reklama buvo pateikta jų elektroninėse sąsajose. Jie užtikrina, kad saugykloje nebūtų jokių paslaugos gavėjų, kuriems reklama buvo ar galėjo būti pateikta, asmens duomenų ir deda pagrįstas pastangas siekdami užtikrinti, kad informacija būtų tiksli ir išsami.

2. Saugykloje turi būti saugoma bent visa toliau išvardyta informacija:

a) reklamos turinys, įskaitant produkto, paslaugos ar prekės ženklo pavadinimą ir reklamos objektą;

b) fizinis ar juridinis asmuo, kurio vardu pateikiama reklama;

c) fizinis ar juridinis asmuo, kuris sumokėjo už reklamą, jeigu tas asmuo nėra tas pats fizinis ar juridinis asmuo, kuris yra nurodytas b punkte;

d) laikotarpis, kurio metu reklama buvo pateikiama;

e) ar reklamą buvo ketinama pateikti būtent vienai ar daugiau konkrečių paslaugos gavėjų grupių ir, jeigu taip, tuo tikslu taikomi pagrindiniai parametrai, įskaitant prireikus, kai taikytina, pagrindinius parametrus, naudojamus siekiant reklamos neteikti vienai ar daugiau tokių konkrečių grupių;

f) komerciniai pranešimai, paskelbti labai didelėse interneto platformose ir nustatyti pagal 26 straipsnio 2 dalį;

g) bendras pasiektų paslaugos gavėjų skaičius ir, kai taikytina, suminiai paslaugos gavėjų grupės ar grupių, kurioms buvo konkrečiai skirta tikslinė reklama, skaičiai, paskirstyti kiekvienai valstybei narei.

3. Kiek tai susiję su 2 dalies a, b ir c punktais, jei labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjas pašalino konkrečią reklamą arba panaikino prieigą prie jos dėl įtariamo neteisėtumo ar nesuderinamumo su tos labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos nuostatomis ir sąlygomis, tuose punktuose nurodyta informacija saugykloje nepateikiama. Tokiu atveju saugykloje pateikiama 17 straipsnio 3 dalies a–e punktuose arba 9 straipsnio 2 dalies a punkto i papunktyje, priklausomai nuo to, kas taikytina, nurodyta informacija, susijusi su atitinkama konkrečia reklama.

Komisija, pasikonsultavusi su Valdyba, 40 straipsnyje nurodytais atitinkamais patikrintais tyrėjais ir visuomene, gali pateikti gaires dėl šiame straipsnyje nurodytų saugyklų struktūros, organizavimo ir funkcionalumo galimybių.

40 straipsnis

Prieiga prie duomenų ir tikrinimas

1. Labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui ar Komisijai, jiems pateikus motyvuotą prašymą ir per tame prašyme nurodytą pagrįstą laikotarpį, suteikia prieigą prie duomenų, kurie yra būtini norint stebėti ir vertinti, kaip laikomasi šio reglamento.

2. Skaitmeninių paslaugų koordinatoriai ir Komisija duomenis, prie kurių gauta prieiga pagal 1 dalį, naudoja tik stebėsenos ir vertinimo, kaip laikomasi šio reglamento, tikslais ir tinkamai atsižvelgia į labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjų ir atitinkamos paslaugos gavėjų teises ir interesus, įskaitant asmens duomenų apsaugą, konfidencialios informacijos, visų pirma komercinių paslapčių, apsaugą ir jų paslaugų saugumo užtikrinimą.

3. 1 dalies tikslais labai didelės interneto platformos arba labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus ar Komisijos prašymu paaiškina savo algoritminių sistemų, įskaitant rekomendavimo sistemas, modelį, veikimo logiką ir testavimą.

4. Gavę įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus motyvuotą prašymą, labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai per pagrįstą laikotarpį, kaip nurodyta prašyme, suteikia prieigą prie duomenų patikrintiems tyrėjams, atitinkantiems šio straipsnio 8 dalyje nustatytus reikalavimus, vien tam, kad atliktų mokslinius tyrimus, kurie padėtų aptikti, nustatyti ir suprasti sisteminę riziką Sąjungoje, kaip išdėstyta 34 straipsnio 1 dalyje, ir įvertinti rizikos mažinimo priemonių pagal 35 straipsnį tinkamumą, veiksmingumą ir poveikį.

5. Per 15 dienų nuo prašymo, kaip nurodyta 4 dalyje, gavimo dienos labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus gali prašyti iš dalies pakeisti prašymą, jei, jų nuomone, jie negali suteikti prieigos prie prašomų duomenų dėl vienos iš šių dviejų priežasčių:

a) jie neturi prieigos prie duomenų;

b) suteikus prieigą prie duomenų jų paslaugos saugumas ar konfidencialios informacijos, visų pirma komercinių paslapčių, apsauga taptų labai pažeidžiama.

6. Pagal 5 dalį teikiamuose prašymuose iš dalies pakeisti prašymą pateikiami pasiūlymai dėl vienos ar daugiau alternatyvių priemonių, kuriomis galima suteikti prieigą prie prašomų duomenų ar kitų duomenų, kurie yra tinkami ir pakankami prašymo tikslui įgyvendinti.

Įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius ar Komisija per ne daugiau kaip 15 dienų priima sprendimą dėl prašymo iš dalies pakeisti prašymą ir praneša apie savo sprendimą labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjui bei, kai aktualu, pateikia jam iš dalies pakeistą prašymą ir nustato naują laikotarpį, per kurį reikia įvykdyti prašymą.

7. Labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai suteikia prieigą prie duomenų pagal 1 ir 4 dalis per prašyme nurodytas tinkamas sąsajas, įskaitant interneto duomenų bazes ar taikomųjų programų sąsajas, ir sudaro palankesnes sąlygas tai prieigai.

8. Gavęs tinkamai pagrįstą tyrėjų prašymą, įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius tokiems tyrėjams prašyme nurodyto konkretaus mokslinio tyrimo tikslais suteikia patikrintų tyrėjų statusą ir labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjui išduoda motyvuotą prašymą dėl prieigos prie duomenų pagal 4 dalį, jei tyrėjai įrodo, kad jie atitinka visas šias sąlygas:

a) jie yra mokslinių tyrimų organizacijos, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2019/790 2 straipsnio 1 punkte, nariai;

b) jie yra nepriklausomi nuo komercinių interesų;

c) jų pateiktame prašyme nurodomas mokslinių tyrimų finansavimas;

d) jie geba laikytis kiekvieno prašymo konkrečių duomenų saugumo ir konfidencialumo reikalavimų bei apsaugoti asmens duomenis ir savo prašyme aprašo tinkamas technines ir organizacines priemones, kurių jie ėmėsi šiuo tikslu;

e) jų prašyme pagrindžiama, kad jų prieiga prie duomenų ir prašomi terminai yra būtini ir proporcingi jų mokslinių tyrimų tikslams ir kad tikėtini tų mokslinių tyrimų rezultatai padės siekti 4 dalyje nustatytų tikslų;

f) planuojama mokslinių tyrimų veikla bus vykdoma 4 dalyje nustatytais tikslais;

g) jie įsipareigojo užtikrinti, kad jų mokslinių tyrimų rezultatai būtų nemokamai paskelbiami viešai per pagrįstą laikotarpį po mokslinių tyrimų užbaigimo, atsižvelgiant į atitinkamos paslaugos gavėjų teises ir interesus, pagal Reglamentą (ES) 2016/679.

Gavęs prašymą pagal šią dalį, įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius apie tai informuoja Komisiją ir Valdybą.

9. Tyrėjai taip pat gali pateikti savo prašymą valstybės narės, kurioje yra mokslinių tyrimų organizacija, kurios nariais jie yra, skaitmeninių paslaugų koordinatoriui. Gavęs prašymą pagal šią dalį, skaitmeninių paslaugų koordinatorius atlieka pradinį vertinimą, ar atitinkami tyrėjai atitinka visas 8 dalyje nustatytas sąlygas. Tada skaitmeninių paslaugų koordinatorius prašymą kartu su atitinkamų tyrėjų pateiktais patvirtinamaisiais dokumentais ir pradiniu vertinimu išsiunčia įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui. Įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius nepagrįstai nedelsdamas priima sprendimą, ar tyrėjui suteikti patikrinto tyrėjo statusą.

Tinkamai atsižvelgus į pateiktą pradinį vertinimą, galutinis sprendimas tyrėjui pagal 8 dalį suteikti patikrinto tyrėjo statusą priklauso įsisteigimo valstybė narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus kompetencijai.

10. Skaitmeninių paslaugų koordinatorius, kuris suteikė patikrinto tyrėjo statusą ir pateikė motyvuotą prašymą dėl labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjų prieigos prie duomenų patikrinto tyrėjo naudai, priima sprendimą dėl prieigos panaikinimo, jeigu, atlikęs tyrimą savo iniciatyva ar remdamasis iš trečiųjų šalių gauta informacija, nustato, kad patikrintas tyrėjas nebeatitinka 8 dalyje nustatytų sąlygų, ir apie sprendimą informuoja atitinkamą labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėją. Prieš panaikindamas prieigą, skaitmeninių paslaugų koordinatorius patikrintam tyrėjui suteikia galimybę sureaguoti į jo atlikto tyrimo išvadas ir jo ketinimą panaikinti prieigą.

11. Įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriai Valdybai praneša fizinių asmenų ar subjektų, kuriems jie pagal 8 dalį suteikė patikrinto tyrėjo statusą, vardus ir pavardes (pavadinimus) bei kontaktinę informaciją, taip pat mokslinių tyrimų, dėl kurių buvo pateiktas prašymas, tikslą arba, jei jie panaikino prieigą prie duomenų pagal 10 dalį, tą informaciją praneša Valdybai.

12. Labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai prieigą prie duomenų, įskaitant, jeigu tai techniškai įmanoma, prieigą prie duomenų realiuoju laiku, jei duomenys yra viešai prieinami jų elektroninėje sąsajoje nepagrįstai nedelsdami suteikia tyrėjams, įskaitant tyrėjus, priklausančius ne pelno įstaigoms, organizacijoms ir asociacijoms, kurie atitinka 8 dalies b, c, d ir e punktuose išdėstytas sąlygas ir kurie duomenis naudoja vien tik moksliniams tyrimams, kurie padeda aptikti, nustatyti ir suprasti sisteminę riziką Sąjungoje pagal 34 straipsnio 1 dalį, atlikti.

13. Pasikonsultavusi su Valdyba, Komisija priima deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas yra papildomas nuostatomis, nustatančiomis technines sąlygas, kuriomis labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai turi keistis duomenimis pagal 1 ir 4 dalis, ir tikslus, kuriais galima naudoti duomenis. Tuose deleguotuosiuose aktuose nustatomos konkrečios sąlygos, pagal kurias gali būti vykdomas toks keitimasis duomenimis su tyrėjais laikantis Reglamento (ES) 2016/679, taip pat aktualūs objektyvūs rodikliai, procedūros ir, kai būtina, nepriklausomi patariamieji mechanizmai remiant keitimąsi duomenimis, atsižvelgiant į labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjų ir atitinkamos paslaugos gavėjų teises ir interesus, įskaitant konfidencialios informacijos, visų pirma komercinių paslapčių, apsaugą ir jų paslaugų saugumo užtikrinimą.

41 straipsnis

Atitikties užtikrinimo funkcijos departamentas

1. Labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai įsteigia atitikties užtikrinimo funkcijos departamentą, kuris būtų nepriklausomas nuo jų veiklos funkcijų departamento ir kurį sudarytų vienas ar daugiau atitikties užtikrinimo pareigūnų, įskaitant atitikties užtikrinimo funkcijos departamento vadovą. Tas atitikties užtikrinimo funkcijos departamentas turi turėti pakankamus įgaliojimus, būti pakankamai autoritetingas ir turėti pakankamai išteklių, taip pat turi turėti prieigą prie labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo valdymo organo, kad galėtų stebėti, kaip tas paslaugų teikėjas laikosi šio reglamento.

2. Labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo valdymo organo užtikrina, kad atitikties užtikrinimo pareigūnai turėtų profesinę kvalifikaciją, žinias, patirtį ir gebėjimus, būtinus 3 dalyje nurodytoms užduotims vykdyti.

Labai didelių internetinių platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjo valdymo organas užtikrina, kad atitikties užtikrinimo funkcijos departamento vadovas būtų nepriklausomas vyresnysis vadovas, kuriam tenka aiški atsakomybė už atitikties užtikrinimo funkcijos departamentą.

Atitikties užtikrinimo funkcijos departamento vadovas tiesiogiai atsiskaito labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo valdymo organui ir gali pareikšti susirūpinimą ir įspėti tą organą, jei 34 straipsnyje nurodyta rizika arba neatitiktis šiam reglamentui daro ar gali daryti poveikį atitinkamam labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjui; tai neturi poveikio valdymo organo, vykdančio savo priežiūros ir valdymo funkcijas, atsakomybei.

Atitikties užtikrinimo funkcijos departamento vadovas negali būti pašalintas iš pareigų be išankstinio labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo valdymo organo sutikimo.

3. Atitikties užtikrinimo pareigūnų užduotys yra:

a) bendradarbiauti su įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriumi ir Komisija šio reglamento tikslais;

b) užtikrinti, kad visa 34 straipsnyje nurodyta rizika būtų nustatyta, apie ją būtų tinkamai pranešta ir būtų imtasi pagrįstų, proporcingų ir efektyvių rizikos mažinimo priemonių pagal 35 straipsnį;

c) organizuoti ir prižiūrėti labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo veiklą, susijusią su nepriklausomu auditu pagal 37 straipsnį;

d) teikti informaciją ir patarimus labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo vadovybei ir darbuotojams dėl atitinkamų pareigų pagal šį reglamentą;

e) stebėti, kaip labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjas vykdo savo pareigas pagal šį reglamentą;

f) kai taikytina, stebėti, kaip labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjas laikosi įsipareigojimų, prisiimtų pagal elgesio kodeksus pagal 45 ir 46 straipsnius arba krizės protokolus pagal 48 straipsnį.

4. Labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui ir Komisijai pateikia atitikties užtikrinimo funkcijos departamento vadovo vardą ir pavardę bei kontaktinius duomenis.

5. Labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjo valdymo organas nustato paslaugų teikėjo valdymo priemones, kuriomis būtų užtikrinamas atitikties užtikrinimo funkcijos departamento nepriklausomumas, įskaitant atsakomybės sričių atskyrimą organizuojant labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo darbą, interesų konfliktų prevenciją ir patikimą pagal 34 straipsnį nustatytos sisteminės rizikos valdymą, taip pat prižiūri tokių valdymo priemonių įgyvendinimą ir už jį atsako.

6. Valdymo organas periodiškai, bent kartą per metus, tvirtina ir peržiūri pagal 34 straipsnį nustatytos rizikos, su kuria susiduria ar gali susidurti labai didelė interneto platforma ar labai didelė interneto paieškos sistema, prisiėmimo, valdymo, stebėsenos ir mažinimo strategijas bei politiką.

7. Valdymo organas skiria pakankamai laiko su rizikos valdymu susijusioms priemonėms apsvarstyti. Jis aktyviai dalyvauja priimant sprendimus, susijusius su rizikos valdymu, ir užtikrina, kad pagal 34 straipsnį nustatytos rizikos valdymui būtų skiriama pakankamai išteklių.

42 straipsnis

Pareigos teikti skaidrumo ataskaitas

1. Labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai paskelbia 15 straipsnyje nurodytas ataskaitas ne vėliau kaip per du mėnesius nuo 33 straipsnio 6 dalies antroje pastraipoje nurodytos taikymo pradžios dienos, o vėliau – bent kas šešis mėnesius.

2. Be 15 straipsnyje ir 24 straipsnio 1 dalyje nurodytos informacijos šio straipsnio 1 dalyje nurodytose ataskaitose, skelbiamose labai didelių interneto platformų paslaugų teikėjų, nurodoma:

a) žmogiškieji ištekliai, kuriuos labai didelių interneto platformų paslaugų teikėjas skiria turinio moderavimui Sąjungoje siūlomos paslaugos atžvilgiu, suskirstyti pagal kiekvieną taikytiną valstybių narių oficialiąją kalbą, be kita ko, kad būtų laikomasi 16 ir 22 straipsniuose išdėstytų pareigų ir kad būtų laikomasi 20 straipsnyje išdėstytų pareigų;

b) asmenų, vykdančių a punkte nurodytą veiklą, kvalifikacija ir kalbinės ekspertinės žinios, taip pat tokiems darbuotojams teikiamas mokymas ir parama;

c) 15 straipsnio 1 dalies e punkte nurodyti tikslumo rodikliai ir susijusi informacija, suskirstyti pagal kiekvieną valstybių narių oficialiąją kalbą.

Ataskaitos yra skelbiamos bent viena iš valstybių narių oficialiųjų kalbų.

3. Be 24 straipsnio 2 dalyje nurodytos informacijos labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai į šio straipsnio 1 dalyje nurodytas ataskaitas įtraukia informaciją apie vidutinį paslaugos gavėjų skaičių per mėnesį kiekvienoje valstybėje narėje.

4. Labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui ir Komisijai nepagrįstai nedelsdami po audito užbaigimo pateikia ir viešai skelbia ne vėliau kaip po trijų mėnesių nuo kiekvienos audito ataskaitos pagal 37 straipsnio 4 dalį gavimo dienos:

a) ataskaitą, kurioje pateikiami pagal 34 straipsnį atlikto rizikos vertinimo rezultatai;

b) konkrečias poveikio mažinimo priemones, nustatytas pagal 35 straipsnio 1 dalį;

c) 37 straipsnio 4 dalyje numatytą audito ataskaitą;

d) 37 straipsnio 6 dalyje numatytą audito įgyvendinimo ataskaitą;

e) kai taikoma, informaciją apie paslaugų teikėjo surengtas konsultacijas, kurias jis vykdė atlikdamas rizikos vertinimus ir rengdamas rizikos mažinimo priemones.

5. Jei labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjas mano, kad paskelbus informaciją pagal 4 dalį galėtų būti atskleista to paslaugų teikėjo ar paslaugos gavėjų konfidenciali informacija, jo paslaugos saugumas galėtų tapti labai pažeidžiamas, galėtų būti pakenkta visuomenės saugumui arba padaryta žalos paslaugos gavėjams, paslaugų teikėjas gali pašalinti tokią informaciją iš viešai skelbiamų ataskaitų. Tokiu atveju paslaugos teikėjas įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui ir Komisijai pateikia išsamias ataskaitas, prie jų pridėdamas informacijos pašalinimo iš viešai skelbiamų ataskaitų motyvų paaiškinimą.

43 straipsnis

Priežiūros mokestis

1. Komisija labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams taiko metinį priežiūros mokestį po statuso suteikimo pagal 33 straipsnį.

2. Bendra metinių priežiūros mokesčių suma apima numatomas išlaidas, kurias Komisija patiria vykdydama savo priežiūros užduotis pagal šį reglamentą, visų pirma, išlaidas, susijusias su statuso suteikimu pagal 33 straipsnį, duomenų bazės kūrimu, priežiūra ir veikimu pagal 24 straipsnio 5 dalį ir dalijimosi informacija sistema pagal 85 straipsnį, perdavimu pagal 59 straipsnį, pagalba Valdybai pagal 62 straipsnį ir priežiūros užduotimis pagal 56 straipsnį bei IV skyriaus 4 skirsnį.

3. Labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams taikomas metinis priežiūros mokestis už kiekvieną paslaugą, dėl kurios jiems buvo suteiktas statusas pagal 33 straipsnį.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas kiekvieno labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo metinio priežiūros mokesčio dydis. Priimdama tuos įgyvendinimo aktus, Komisija taiko šio straipsnio 4 dalyje nurodytame deleguotame akte nustatytą metodiką ir laikosi šio straipsnio 5 dalyje išdėstytų principų. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 88 straipsnyje nurodytos patariamosios procedūros.

4. Komisija pagal 87 straipsnį priima deleguotuosius aktus, kuriais nustatoma išsami metodika ir procedūros, skirtos:

a) 2 dalyje nurodytoms numatomoms išlaidoms nustatyti;

b) 5 dalies b ir c punktuose nurodytiems individualiems metiniams priežiūros mokesčiams nustatyti;

c) 5 dalies c punkte apibrėžtai didžiausiai bendrai ribai nustatyti ir

d) išsamiai tvarkai, būtinai atlikti mokėjimus.

Priimdama tuos deleguotuosius aktus, Komisija laikosi šio straipsnio 5 dalyje išdėstytų principų.

5. 3 dalyje nurodytu įgyvendinimo aktu ir 4 dalyje nurodytu deleguotuoju aktu turi būti gerbiami šie principai:

a) apskaičiuojant bendrą metinio priežiūros mokesčio sumą atsižvelgiama į praėjusiais metais patirtas išlaidas;

b) metinis priežiūros mokestis yra proporcingas kiekvienos labai didelės interneto platformos ar kiekvienos labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo vidutiniam aktyvių paslaugos gavėjų Sąjungoje skaičiui per mėnesį po statuso suteikimo pagal 33 straipsnį;

c) bendra metinio priežiūros mokesčio, taikomo atitinkamam labai didelės interneto platformos ar labai didelės paieškos sistemos paslaugų teikėjui, suma bet kuriuo atveju neviršija 0,05 % jo praėjusių finansinių metų metinių pasaulinių grynųjų pajamų.

6. Individualūs metiniai priežiūros mokesčiai, taikomi pagal šio straipsnio 1 dalį, yra vidaus asignuotosios pajamos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 ([41]) 21 straipsnio 5 dalį.

7. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai kasmet praneša apie bendrą išlaidų, patirtų vykdant užduotis pagal šį reglamentą, sumą ir bendrą individualių metinių priežiūros mokesčių, taikytų praėjusiais metais, sumą.

6 SKIRSNIS

Kitos nuostatos, susijusios su išsamaus patikrinimo pareigomis

44 straipsnis

Standartai

1. Komisija konsultuojasi su Valdyba ir remia bei skatina savanoriškų standartų, kuriuos nustato atitinkamos Europos ir tarptautinės standartizacijos įstaigos, rengimą ir įgyvendinimą bent dėl:

a) pranešimų pateikimo elektroninėmis priemonėmis pagal 16 straipsnį;

b) šablonų, kūrimo bei procedūrų standartų, skirtų bendravimui su paslaugos gavėjais naudotojui patogiu būdu dėl apribojimų, atsirandančių dėl nuostatų ir sąlygų bei jų pakeitimų;

c) patikimų pranešėjų pranešimų teikimo elektroninėmis priemonėmis pagal 22 straipsnį, be kita ko, per taikomųjų programų sąsajas;

d) konkrečių sąsajų, įskaitant taikomųjų programų sąsajas, kurios sudaro palankesnes sąlygas vykdyti 39 ir 40 straipsniuose išdėstytas pareigas;

e) labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų audito pagal 37 straipsnį;

f) 39 straipsnio 2 dalyje nurodytų reklamos saugyklų sąveikumo;

g) duomenų perdavimo tarp reklamos tarpininkų padedant vykdyti skaidrumo pareigas pagal 26 straipsnio 1 dalies b, c ir d punktus;

h) techninių priemonių, sudarančių sąlygas laikytis šiame reglamente nustatytų su reklama susijusių pareigų, įskaitant 26 straipsnyje nurodytas pareigas dėl aiškiai matomo reklamos ir komercinių pranešimų žymėjimo;

([41]) 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

i) sąsajų pasirinkimo ir informacijos apie pagrindinius įvairių tipų rekomendavimo sistemų parametrus pateikimo pagal 27 ir 38 straipsnius;

j) standartų, skirtų tikslinėms nepilnamečių apsaugos internete priemonėms.

2. Komisija remia standartų atnaujinimą atsižvelgiant į technologinę plėtrą ir atitinkamų paslaugų gavėjų elgesį. Atitinkama informacija apie standartų atnaujinimą turi būti skelbiama viešai ir lengvai prieinama.

45 straipsnis

Elgesio kodeksai

1. Siekdamos prisidėti prie tinkamo šio reglamento taikymo Komisija ir Valdyba skatina ir sudaro palankesnes sąlygas, laikantis Sąjungos teisės, visų pirma Sąjungos teisės dėl konkurencijos ir asmens duomenų apsaugos, Sąjungos lygmeniu rengti savanoriškus elgesio kodeksus, atsižvelgdamos, visų pirma, į konkrečius sunkumus, susijusius su kova su įvairių rūšių neteisėtu turiniu ir sistemine rizika.

2. Jei kyla didelė sisteminė rizika, kaip tai suprantama 34 straipsnio 1 dalyje, kuri yra susijusi su keliomis labai didelėmis interneto platformomis ar labai didelėmis interneto paieškos sistemomis, Komisija atitinkamus labai didelių interneto platformų paslaugų teikėjus ar atitinkamus labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjus ir kitus labai didelių interneto platformų, labai didelių interneto paieškos sistemų, interneto platformų ir kitų tarpininkavimo paslaugų teikėjus atitinkamai, taip pat atitinkamas kompetentingas valdžios institucijas, pilietinės visuomenės organizacijas ir kitus suinteresuotuosius subjektus gali pakviesti dalyvauti rengiant elgesio kodeksus, be kita ko, išdėstant įsipareigojimus imtis konkrečių rizikos mažinimo priemonių ir reguliaraus ataskaitų dėl taikytų priemonių ir jų rezultatų teikimo sistemą.

3. Įgyvendindamos 1 ir 2 dalis, Komisija bei Valdyba ir, kai aktualu, kitos įstaigos siekia užtikrinti, kad elgesio kodeksuose būtų aiškiai nustatyti jų konkretūs tikslai, išdėstyti pagrindiniai veiklos rezultatų rodikliai, kuriais vertinamas tų tikslų pasiekimas, ir Sąjungos lygmeniu būtų tinkamai atsižvelgiama į visų suinteresuotųjų šalių, ypač piliečių, poreikius ir interesus. Komisija ir Valdyba taip pat siekia užtikrinti, kad dalyviai Komisijai ir atitinkamiems įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriams reguliariai praneštų apie visas įgyvendinamas priemones ir jų rezultatus, vertinamus pagal nustatytus pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius. Pagrindiniais veiklos rodikliais ir ataskaitų teikimo įsipareigojimais turi būti atsižvelgiama į įvairių dalyvių dydžio ir pajėgumo skirtumus.

4. Komisija ir Valdyba įvertina, ar elgesio kodeksai atitinka 1 ir 3 dalyse numatytus siekius, ir reguliariai stebi bei vertina elgesio kodeksuose nustatytų tikslų įgyvendinimą, atsižvelgdama į pagrindinius veiklos rodiklius, kurie galėtų būti juose nustatyti. Jos paskelbia savo išvadas.

Komisija ir Valdyba taip pat skatina ir sudaro palankesnes sąlygas reguliariai atlikti elgesio kodeksų peržiūrą ir pritaikymą.

Jei elgesio kodeksų nesilaikoma nuolat, Komisija ir Valdyba elgesio kodeksus pasirašiusias šalis gali paraginti imtis būtinų veiksmų.

46 straipsnis

Elgesio kodeksai, skirti internetinei reklamai

1. Komisija skatina ir sudaro palankesnes sąlygas interneto platformų paslaugų teikėjams ir kitiems atitinkamų paslaugų teikėjams, kaip antai, internetinės reklamos tarpininkavimo paslaugų teikėjai, kiti subjektai, dalyvaujantys programinės reklamos vertės grandinėje, arba paslaugos gavėjams atstovaujančioms organizacijoms ir pilietinės visuomenės organizacijoms ar atitinkamoms valdžios institucijoms Sąjungos lygmeniu rengti savanoriškus elgesio kodeksus, kad būtų didinamas skaidrumas visiems internetinės reklamos vertės grandinės subjektams viršijant 26 ir 39 straipsniuose nustatytus reikalavimus.

2. Komisija siekia užtikrinti, kad elgesio kodeksais būtų siekiama efektyviai perduoti informaciją visapusiškai paisant visų dalyvaujančių šalių teisių ir interesų, taip pat būtų siekiama sukurti konkurencingą, skaidrią ir sąžiningą internetinės reklamos aplinką pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę, visų pirma, dėl konkurencijos ir privatumo bei asmens duomenų apsaugos. Komisija siekia užtikrinti, kad elgesio kodeksuose būtų aprašyta bent:

a) internetinės reklamos tarpininkavimo paslaugų teikėjų turimos informacijos perdavimas paslaugos gavėjams dėl 26 straipsnio 1 dalies b, c ir d punktuose nustatytų reikalavimų;

b) internetinės reklamos tarpininkavimo paslaugų teikėjų turimos informacijos perdavimas saugykloms pagal 39 straipsnį;

c) prasminga informacija apie duomenų monetizavimą.

3. Komisija skatina parengti elgesio kodeksus ne vėliau kaip 2025 m. vasario 18 d. ir pradėti juos taikyti ne vėliau kaip 2025 m. rugpjūčio 18 d.

4. Komisija visus 1 dalyje nurodytus internetinės reklamos vertės grandinės subjektus skatina patvirtinti elgesio kodeksuose numatytus įsipareigojimus ir jų laikytis.

47 straipsnis

Elgesio kodeksai, skirti prieinamumui

1. Komisija skatina ir sudaro palankesnes sąlygas Sąjungos lygmeniu rengti elgesio kodeksus įtraukiant interneto platformų paslaugų teikėjus ir kitus atitinkamų paslaugų teikėjus, paslaugos gavėjams atstovaujančias organizacijas ir pilietinės visuomenės organizacijas ar atitinkamas valdžios institucijas, kad būtų skatinamas visapusiškas ir veiksmingas lygiateisis dalyvavimas gerinant prieigą prie internetinių paslaugų, kurios, jas pirmą kartą kuriant ar vėliau pritaikant, atitiktų konkrečius neįgaliųjų poreikius.

2. Komisija siekia užtikrinti, kad elgesio kodeksais būtų siekiama tikslo užtikrinti tų paslaugų prieinamumą laikantis Sąjungos ir nacionalinės teisės, kad jomis galėtų kuo labiau naudotis neįgalieji. Komisija siekia užtikrinti, kad elgesio kodeksuose būtų aprašyti bent šie tikslai:

a) kurti ir pritaikyti paslaugas, kad jos taptų prieinamos neįgaliesiems, užtikrinant, kad jos būtų suvokiamos, naudotinos, suprantamos ir patvarios;

b) paaiškinti, kaip paslaugos atitinka taikytinus prieinamumo reikalavimus, ir užtikrinti, kad ši informacija būtų prieinama viešai neįgaliesiems prieinamu būdu;

c) užtikrinti, kad pagal šį reglamentą teikiama informacija, formos ir priemonės būtų pateikiamos taip, kad jas būtų lengva rasti bei lengva suprasti ir kad jos būtų prieinamos neįgaliesiems.

3. Komisija skatina parengti elgesio kodeksus ne vėliau kaip 2025 m. vasario 18 d. ir pradėti juos taikyti ne vėliau kaip 2025 m. rugpjūčio 18 d.

48 straipsnis

Krizės protokolai

1. Valdyba gali rekomenduoti, kad Komisija pagal 2, 3 ir 4 dalis inicijuotų savanoriškų krizės protokolų, kurie būtų taikomi krizinėse situacijose, rengimą. Tos situacijos turi būti susijusios tik su ypatingomis aplinkybėmis, darančiomis poveikį visuomenės saugumui ar visuomenės sveikatai.

2. Komisija skatina ir sudaro palankesnes sąlygas labai didelių interneto platformų, labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams ir, kai tinkama, kitų interneto platformų paslaugų teikėjams ar kitų interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams dalyvauti rengiant, išbandant ir taikant tuos krizės protokolus. Komisija siekia užtikrinti, kad tuose krizės protokoluose būtų numatyta viena ar daugiau iš toliau nurodytų priemonių:

a) aiškiai rodyti valstybių narių valdžios institucijų ar Sąjungos lygmeniu arba, priklausomai nuo krizės konteksto, kitų atitinkamų patikimų įstaigų pateiktą informaciją apie krizinę situaciją;

b) užtikrinti, kad tarpininkavimo paslaugų teikėjas paskirtų specialų kontaktinį centrą krizių valdymui; kai aktualu, tai gali būti 11 straipsnyje nurodytas elektroninis kontaktinis centras arba labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjų atveju – 41 straipsnyje nurodytas atitikties užtikrinimo pareigūnas;

c) kai taikytina, 16, 20, 22, 23 ir 35 straipsniuose išdėstytoms pareigoms vykdyti skirtus išteklius pritaikyti prie poreikių, kylančių dėl krizinės situacijos.

3. Komisija atitinkamai pakviečia valstybių narių valdžios institucijas ir taip pat gali pakviesti Sąjungos įstaigas, organus ir agentūras dalyvauti rengiant bei išbandant krizės protokolus ir prižiūrint jų taikymą. Kai būtina ir tinkama, Komisija pilietinės visuomenės organizacijas ar kitas svarbias organizacijas taip pat gali pakviesti dalyvauti rengiant krizės protokolus.

4. Komisija siekia užtikrinti, kad krizės protokoluose būtų aiškiai išdėstyti visi toliau išvardyti elementai:

a) konkretūs parametrai, pagal kuriuos nustatoma, kas yra konkreti ypatinga aplinkybė, dėl kurios taikomas krizės protokolas, ir kokių tikslų siekiama krizės protokolu;

b) kiekvieno dalyvio vaidmuo ir priemonės, kurias jie turi taikyti parengiamajame etape ir aktyvavus krizės protokolą;

c) aiški procedūra, kurią taikant nustatoma, kada turi būti aktyvuotas krizės protokolas;

d) aiški procedūra, kurią taikant nustatomas laikotarpis, per kurį reikia imtis aktyvavus krizės protokolą taikytinų priemonių, kurios turi apimti tik tai, kas yra būtina reaguojant į atitinkamas konkrečias ypatingas aplinkybes;

e) apsaugos priemonės, kuriomis reaguojama į neigiamą poveikį naudojimuisi Chartijoje įtvirtintomis pagrindinėmis teisėmis, visų pirma saviraiškos ir informacijos laisve ir teise į nediskriminavimą;

f) procesas, kai pasibaigus krizinei situacijai viešai pranešama apie įgyvendintas priemones, jų trukmę ir rezultatus.

5. Jeigu Komisija mano, kad krizės protokolu nepavyksta efektyviai reaguoti į krizinę situaciją arba apsaugoti naudojimąsi pagrindinėmis teisėmis, kaip numatyta 4 dalies e punkte, ji dalyvių prašo peržiūrėti krizės protokolą, be kita ko, imantis papildomų priemonių.

IV SKYRIUS

ĮGYVENDINIMAS, BENDRADARBIAVIMAS, SANKCIJOS IR VYKDYMO UŽTIKRINIMAS

1 SKIRSNIS

Kompetentingos institucijos ir nacionaliniai skaitmeninių paslaugų koordinatoriai

49 straipsnis

Kompetentingos institucijos ir skaitmeninių paslaugų koordinatoriai

1. Valstybės narės paskiria vieną ar daugiau kompetentingų institucijų būti atsakingomis už tarpininkavimo paslaugų teikėjų priežiūrą ir šio reglamento vykdymo užtikrinimą (toliau – kompetentingos institucijos).

2. Valstybės narės paskiria vieną iš kompetentingų institucijų savo skaitmeninių paslaugų koordinatoriumi. Skaitmeninių paslaugų koordinatorius atsako už visus klausimus, susijusius su šio reglamento įgyvendinimo priežiūra ir vykdymo užtikrinimu toje valstybėje narėje, nebent atitinkama valstybė narė būtų pavedusi tam tikras konkrečias užduotis ar sektorius kitoms kompetentingoms institucijoms. Skaitmeninių paslaugų koordinatorius bet kuriuo atveju privalo užtikrinti tokių klausimų koordinavimą nacionaliniu lygmeniu ir padėti efektyviai bei nuosekliai prižiūrėti šio reglamento įgyvendinimą ir užtikrinti jo vykdymą visoje Sąjungoje.

Tuo tikslu skaitmeninių paslaugų koordinatoriai bendradarbiauja tarpusavyje, su kitomis nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis, Valdyba ir Komisija, nedarant poveikio galimybei valstybėms narėms numatyti bendradarbiavimo mechanizmus ir reguliarų skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus keitimąsi nuomonėmis su kitomis nacionalinėmis institucijomis, kai tai aktualu jų atitinkamų užduočių vykdymui.

Jei valstybė narė be skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus paskiria vieną ar daugiau kompetentingų institucijų, ji užtikrina, kad atitinkamai tų institucijų ir skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus užduotys būtų aiškiai apibrėžtos ir kad vykdydami savo užduotis jie glaudžiai bei efektyviai bendradarbiautų.

3. Valstybės narės paskiria skaitmeninių paslaugų koordinatorius ne vėliau kaip 2024 m. vasario 17 d.

Valstybės narės viešai paskelbia ir Komisijai bei Valdybai pateikia skaitmeninių paslaugų koordinatoriumi paskirtos kompetentingos institucijos pavadinimą ir informaciją apie tai, kaip su ja galima susisiekti. Atitinkama valstybė narė Komisijai bei Valdybai pateikia kitų 2 dalyje nurodytų kompetentingų institucijų pavadinimus ir praneša apie jų atitinkamas užduotis.

4. 50, 51 ir 56 straipsniuose išdėstytos skaitmeninių paslaugų koordinatoriams taikytinos nuostatos taip pat taikomos visoms kitoms kompetentingoms institucijoms, kurias valstybės narės paskiria pagal šio straipsnio 1 dalį.

50 straipsnis

Skaitmeninių paslaugų koordinatoriams keliami reikalavimai

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų skaitmeninių paslaugų koordinatoriai atliktų savo užduotis pagal šį reglamentą nešališkai, skaidriai ir laiku. Valstybės narės užtikrina, kad jų skaitmeninių paslaugų koordinatoriai turėtų visus būtinus išteklius savo užduotims vykdyti, įskaitant pakankamus techninius, finansinius ir žmogiškuosius išteklius, ir galėtų tinkamai prižiūrėti visus jų kompetencijai priskiriamus tarpininkavimo paslaugų teikėjus. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad jos skaitmeninių paslaugų koordinatorius galėtų pakankamai savarankiškai valdyti savo biudžetą neviršydamas bendrų biudžeto ribų, siekiant nedaryti neigiamo poveikio skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus nepriklausomumui.

2. Vykdydami savo užduotis ir įgaliojimus pagal šį reglamentą skaitmeninių paslaugų koordinatoriai veikia visiškai nepriklausomai. Jie neturi patirti jokios tiesioginės ar netiesioginės išorės įtakos, taip pat neprašo ir nepriima jokių kitos valdžios institucijos ar privataus subjekto nurodymų.

3. Šio straipsnio 2 dalis nedaro poveikio skaitmeninių paslaugų koordinatorių užduotims šiame reglamente numatytoje priežiūros ir vykdymo užtikrinimo sistemoje ir bendradarbiavimui su kitomis kompetentingomis institucijomis pagal 49 straipsnio 2 dalį. Šio straipsnio 2 dalis nekliudo vykdyti teisminės peržiūros ir taip pat nedaro poveikio proporcingiems atskaitomybės reikalavimams, susijusiems su skaitmeninių paslaugų koordinatorių bendro pobūdžio veikla, pavyzdžiui, finansinėmis išlaidomis ar ataskaitų teikimu nacionaliniams parlamentams, jei tie reikalavimai netrukdo įgyvendinti šio reglamento tikslų.

51 straipsnis

Skaitmeninių paslaugų koordinatorių įgaliojimai

1. Kai to reikia skaitmeninių paslaugų koordinatoriams savo užduotims pagal šį reglamentą vykdyti, jiems suteikiami šie įgaliojimai atlikti tyrimą dėl jų valstybės narės kompetencijai priskiriamo tarpininkavimo paslaugų teikėjų elgesio:

a) įgaliojimai reikalauti, kad tie paslaugų teikėjai, taip pat bet kurie kiti asmenys, veikiantys su jų komercine veikla, verslu, amatu ar profesija susijusiais tikslais, kuriems gali būti pagrįstai žinoma su įtariamu šio reglamento pažeidimu susijusi informacija, įskaitant organizacijas, atliekančias 37 straipsnyje ir 75 straipsnio 2 dalyje nurodytą auditą, pateiktų tokią informaciją nepagrįstai nedelsdami;

b) įgaliojimai atlikti patikrinimus bet kokiose patalpose, kurias tie paslaugų teikėjai ar asmenys naudoja su jų komercine veikla, verslu, amatu ar profesija susijusiais tikslais, arba prašyti, kad jų valstybės narės teisminė institucija nurodytų atlikti tokius patikrinimus, arba prašyti, kad tokius patikrinimus atliktų kitos valdžios institucijos, siekiant ištirti, paimti ar gauti bet kokios formos ir bet kokioje laikmenoje saugomą informaciją, susijusią su įtariamu pažeidimu, arba gauti tos informacijos kopijas;

c) įgaliojimai prašyti bet kurio tų paslaugų teikėjų ar asmenų darbuotojo ar atstovo pateikti paaiškinimus dėl bet kokios su įtariamu pažeidimu susijusios informacijos ir, gavus jo sutikimą, užfiksuoti atsakymus bet kokiomis techninėmis priemonėmis.

2. Kai to reikia skaitmeninių paslaugų koordinatoriams savo užduotims pagal šį reglamentą vykdyti, jiems suteikiami šie vykdymo užtikrinimo įgaliojimai dėl jų valstybės narės kompetencijai priskiriamų tarpininkavimo paslaugų teikėjų:

a) įgaliojimai patvirtinti tų paslaugų teikėjų prisiimtus įsipareigojimus, susijusius su jų šio reglamento laikymusi, ir padaryti tuos įsipareigojimus privalomus;

b) įgaliojimai nurodyti nutraukti pažeidimus ir, kai tinkama, nustatyti pažeidimui proporcingas taisomąsias priemones, kurios yra būtinos norint efektyviai pašalinti pažeidimą, arba prašyti, kad tai padarytų jų valstybės narės teisminė institucija;

c) įgaliojimai pagal 52 straipsnį skirti baudas už šio reglamento, įskaitant visus pagal šio straipsnio 1 dalį pateiktus nurodymus atlikti tyrimą, nesilaikymą arba prašyti, kad tokias baudas skirtų jų valstybės narės teisminė institucija;

d) įgaliojimai pagal 52 straipsnį skirti periodines baudas siekiant užtikrinti, kad pažeidimas būtų nutrauktas laikantis pagal šios pastraipos b punktą pateikto nurodymo, arba periodines baudas už bet kurių pagal šio straipsnio 1 dalį pateiktų nurodymų atlikti tyrimą nevykdymą, arba prašyti, kad tokias baudas skirtų jų valstybės narės teisminė institucija;

e) įgaliojimai patvirtinti laikinąsias priemones, kuriomis siekiama išvengti didelės žalos rizikos, arba prašyti, kad tai padarytų jų valstybės narės kompetentinga nacionalinė teisminė institucija.

Kiek tai susiję su pirmos pastraipos c ir d punktais, skaitmeninių paslaugų koordinatoriams taip pat suteikiami tuose punktuose nurodyti vykdymo užtikrinimo įgaliojimai dėl kitų 1 dalyje nurodytų asmenų, kurie nevykdo bet kokių jiems pagal tą dalį pateiktų nurodymų. Tuos vykdymo užtikrinimo įgaliojimus jie vykdo tik tiems kitiems asmenims tinkamu laiku pateikę visą svarbią su tokiais nurodymais susijusią informaciją, įskaitant taikytiną laikotarpį, baudas ar periodines baudas, kurios gali būti skirtos už nurodymų nevykdymą, ir nurodę teisių gynimo priemones.

3. Jei visi kiti šiame straipsnyje numatyti įgaliojimai pašalinti pažeidimą jau išnaudoti, o pažeidimas nėra nutrauktas ar yra toliau vykdomas ir kelia didelę žalą, kurios neįmanoma išvengti pasinaudojant kitais įgaliojimais pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę, kai to reikia skaitmeninių paslaugų koordinatoriams savo užduotims pagal šį reglamentą vykdyti, jie taip pat turi turėti įgaliojimus dėl jų valstybės narės kompetencijai priskiriamų tarpininkavimo paslaugų teikėjų imtis šių priemonių:

a) reikalauti, kad tų paslaugų teikėjų valdymo organas nepagrįstai nedelsdamas ištirtų padėtį ir priimtų bei pateiktų veiksmų planą, kuriame būtų išdėstytos būtinos pažeidimo nutraukimo priemonės, užtikrintų, kad paslaugų teikėjas imtųsi tų priemonių, ir praneštų apie priemones, kurių imtasi;

b) jei, skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus nuomone, tarpininkavimo paslaugų teikėjas nepakankamai įvykdė a punkte nurodytus reikalavimus, pažeidimas nėra nutrauktas ar yra toliau vykdomas, kelia didelę žalą ir yra susijęs su nusikalstama veika, keliančia grėsmę asmenų gyvybei ar saugumui, prašyti jo valstybės narės kompetentingos teisminės institucijos nurodyti laikinai apriboti su pažeidimu susijusios paslaugos gavėjų prieigą arba, tik jei tai neįmanoma techniškai, prieigą prie tarpininkavimo paslaugų teikėjo elektroninės sąsajos, kurioje daromas pažeidimas.

Išskyrus atvejus, kai skaitmeninių paslaugų koordinatorius veikia Komisijos prašymu pagal 82 straipsnį, prieš pateikdamas šios dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytą prašymą, skaitmeninių paslaugų koordinatorius suinteresuotosioms šalims siūlo pateikti pastabas raštu per ne trumpesnį nei dviejų savaičių laikotarpį ir aprašo priemones, kurių ketina prašyti imtis, nurodydamas numatomą jo adresatą ar adresatus. Tarpininkavimo paslaugų teikėjas, numatomas adresatas ar adresatai ir bet kokia kita trečioji šalis, įrodžiusi turinti teisėtų interesų, turi teisę dalyvauti kompetentingos teisminės institucijos procese. Visos priemonės, kurių nurodoma imtis, turi būti proporcingos pažeidimo pobūdžiui, sunkumui, pasikartojimui bei trukmei, nepagrįstai neribojant atitinkamos paslaugos gavėjų galimybės susipažinti su teisėta informacija.

Galimybės susipažinti apribojimas taikomas keturias savaites, kompetentingos teisminės institucijos nurodymu numatant galimybę leisti skaitmeninių paslaugų koordinatoriui pratęsti tą laikotarpį dar tokiam pat laikui tiek kartų, kiek leidžia ta teisminė institucija. Skaitmeninių paslaugų koordinatorius pratęsia laikotarpį tik tuo atveju, jei, atsižvelgęs į visų šalių, kurioms tas apribojimas daro poveikį, teises ir interesus ir visas svarbias aplinkybes, įskaitant visą informaciją, kurią jam gali pateikti tarpininkavimo paslaugų teikėjas, adresatas ar adresatai ir bet kokia kita trečioji šalis, įrodžiusi turinti teisėtų interesų, jis mano, kad yra tenkinamos abi šios sąlygos:

a) tarpininkavimo paslaugų teikėjas nesiėmė būtinų priemonių pažeidimui nutraukti;

b) laikinuoju apribojimu nėra nepagrįstai apribojama paslaugos gavėjų galimybė susipažinti su teisėta informacija, atsižvelgiant į paveiktų paslaugos gavėjų skaičių ir į tai, ar yra tinkamų ir lengvai prieinamų alternatyvų.

Jei, skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus nuomone, trečios pastraipos a ir b punktuose išdėstytos sąlygos yra tenkinamos, tačiau jis nebegali pratęsti laikotarpio pagal trečią pastraipą, jis kompetentingai teisminei institucijai pateikia naują prašymą, kaip nurodyta pirmos pastraipos b punkte.

4. 1, 2 ir 3 dalyse išvardyti įgaliojimai nedaro poveikio 3 skirsnio taikymui.

5. Priemonės, kurių skaitmeninių paslaugų koordinatoriai imasi vykdydami savo įgaliojimus pagal 1, 2 ir 3 dalis, turi būti efektyvios, atgrasomos ir proporcingos, atsižvelgiant, visų pirma, į pažeidimo ar įtariamo pažeidimo, su kuriuo tos priemonės yra susijusios, pobūdį, sunkumą, pasikartojimą bei trukmę ir, kai aktualu, į atitinkamo tarpininkavimo paslaugų teikėjo ekonominius, techninius ir veiklos pajėgumus.

6. Valstybės narės nustato konkrečias taisykles ir procedūras, taikytinas vykdant įgaliojimus pagal 1, 2 ir 3 dalis, ir užtikrina, kad tie įgaliojimai būtų vykdomi taikant tinkamas apsaugos priemones, nustatytas taikytinoje nacionalinėje teisėje laikantis Chartijos ir Sąjungos teisės bendrųjų principų. Visų pirma, tų priemonių imamasi tik apsaugant teisę į privatų gyvenimą ir teises į gynybą, įskaitant teises būti išklausytam ir susipažinti su byla, ir paisant visų dalyvaujančių šalių teisės į veiksmingą apskundimą teismine tvarka.

52 straipsnis

Sankcijos

1. Valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų, taikomų jų kompetencijai priskiriamiems tarpininkavimo paslaugų teikėjams už šio reglamento pažeidimus, ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad tos sankcijos būtų įgyvendinamos pagal 51 straipsnį.

2. Sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. Valstybės narės praneša Komisijai apie tas taisykles ir tas priemones ir jai nedelsdamos praneša apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius dalinius pakeitimus.

3. Valstybės narės užtikrina, kad didžiausia baudų, kurios gali būti skirtos už šiame reglamente nustatytos pareigos nevykdymą, suma būtų 6 % atitinkamo tarpininkavimo paslaugų teikėjo metinės pasaulinės apyvartos praėjusiais finansiniais metais. Valstybės narės užtikrina, kad didžiausia baudos, kuri gali būti skirta už neteisingos, neišsamios ar klaidinančios informacijos pateikimą, atsakymo nepateikimą arba neteisingos, neišsamios ar klaidinančios informacijos neištaisymą ir nepateikimą patikrinimui, suma būtų 1 % atitinkamo tarpininkavimo paslaugų teikėjo ar asmens metinių pajamų ar pasaulinės apyvartos praėjusiais finansiniais metais.

4. Valstybės narės užtikrina, kad didžiausia periodinės baudos suma būtų 5 % atitinkamo tarpininkavimo paslaugų teikėjo vidutinės pasaulinės apyvartos per dieną ar pajamų per dieną praėjusiais finansiniais metais, apskaičiuojant nuo atitinkamame sprendime nurodytos datos.

53 straipsnis

Teisė pateikti skundą

Paslaugos gavėjai ir bet kokia įstaiga, organizacija ar asociacija, įgaliota jų vardu naudotis šiuo reglamentu jiems suteiktomis teisėmis, turi teisę pateikti skundą dėl tarpininkavimo paslaugų teikėjų, įtariant šio reglamento pažeidimą, valstybės narės, kurioje yra ar yra įsisteigęs paslaugos gavėjas, skaitmeninių paslaugų koordinatoriui. Skaitmeninių paslaugų koordinatorius įvertina skundą ir, kai tinkama, jį perduoda įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui, kai tai laikoma tinkama, kartu su nuomone. Jei skundas patenka į kitos kompetentingos institucijos atsakomybės sritį skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus valstybėje narėje, gavęs skundą jis jį perduoda tai institucijai. Šios procedūros metu abi šalys turi teisę būti išklausytos ir gauti tinkamą informaciją apie skundo nagrinėjimo procedūros eigą, kaip numatyta pagal nacionalinę teisę.

54 straipsnis

Kompensacija

Paslaugos gavėjai turi teisę pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę reikalauti, kad tarpininkavimo paslaugų teikėjai atlygintų bet kokią žalą ar nuostolius, patirtus dėl tų paslaugų teikėjų padaryto šiame reglamente jiems nustatytų pareigų pažeidimo.

55 straipsnis

Veiklos ataskaitos

1. Skaitmeninių paslaugų koordinatoriai parengia metines ataskaitas dėl savo pagal šį reglamentą vykdomos veiklos, įskaitant pagal 53 straipsnį gautų skundų skaičių ir jų nagrinėjimo apžvalgą. Skaitmeninių paslaugų koordinatoriai paskelbia metines ataskaitas viešai kompiuterio skaitomu formatu, laikantis taikytinų taisyklių dėl informacijos konfidencialumo pagal 84 straipsnį, ir pateikia jas Komisijai ir Valdybai.

2. Metinėje ataskaitoje taip pat pateikiama ši informacija:

a) nurodymų imtis veiksmų prieš neteisėtą turinį bei nurodymų pateikti informaciją, kuriuos pagal 9 ir 10 straipsnius pateikė bet kuri atitinkamo skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus valstybės narės nacionalinė teisminė ar administracinė institucija, skaičius ir dalykas;

b) tai, kaip buvo reaguojama į tuos nurodymus, apie kuriuos pagal 9 ir 10 straipsnius pranešta skaitmeninių paslaugų koordinatoriui.

3. Jei valstybė narė pagal 49 straipsnį yra paskyrusi kelias kompetentingas institucijas, ji užtikrina, kad skaitmeninių paslaugų koordinatorius parengtų vieną ataskaitą, į kurią įtrauktų visų kompetentingų institucijų veiklą, ir kad skaitmeninių paslaugų koordinatorius gautų visą tam reikalingą svarbią informaciją ir paramą iš kitų atitinkamų kompetentingų institucijų.

2 SKIRSNIS

Kompetencija, koordinuojamas tyrimas ir nuoseklumo užtikrinimo mechanizmai

56 straipsnis

Kompetencija

1. Valstybė narė, kurioje yra pagrindinė tarpininkavimo paslaugų teikėjo įsisteigimo vieta, turi išimtinius įgaliojimus prižiūrėti, kaip vykdomas šis reglamentas, ir užtikrinti jo vykdymą, išskyrus 2, 3 ir 4 dalyse nurodytus įgaliojimus.

2. Komisija turi išimtinius įgaliojimus prižiūrėti, kaip vykdomas III skyriaus 5 skirsnis ir užtikrinti jo vykdymą.

3. Komisija turi įgaliojimus prižiūrėti, kaip vykdomas šis reglamentas, ir užtikrinti jo vykdymą, išskyrus jo III skyriaus 5 skirsnyje nustatytus įgaliojimus, nukreiptus prieš labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjus,.

4. Jei Komisija nėra inicijavusi procedūros dėl to paties pažeidimo, valstybė narė, kurioje yra labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo įsisteigimo vieta, turi įgaliojimus prižiūrėti, kaip vykdomos kitos pareigos pagal šį reglamentą, nei tos, kurios yra nustatytos III skyriaus 5 skirsnyje, ir užtikrinti jų vykdymą, kiek tai susiję su tais paslaugų teikėjais.

5. Valstybės narės ir Komisija vykdo šio reglamento nuostatų priežiūrą ir užtikrina jų vykdymą glaudžiai bendradarbiaudamos.

6. Jei tarpininkavimo paslaugų teikėjas nėra įsisteigęs Sąjungoje, valstybė narė, kurioje gyvena ar yra įsisteigęs jo teisinis atstovas, arba Komisija, priklausomai nuo to, kas taikytina, pagal šio straipsnio 1 ir 4 dalis turi įgaliojimus prižiūrėti, kaip vykdomos atitinkamos pareigos pagal šį reglamentą ir užtikrinti jų vykdymą.

7. Jei tarpininkavimo paslaugų teikėjas nepaskiria teisinio atstovo pagal 13 straipsnį, įgaliojimus prižiūrėti ir užtikrinti vykdymą pagal šį straipsnį turi visos valstybės narės, o labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo atveju – Komisija.

Jei skaitmeninių paslaugų koordinatorius ketina naudotis savo įgaliojimais pagal šią dalį, jis apie tai praneša visiems kitiems skaitmeninių paslaugų koordinatoriams bei Komisijai ir užtikrina, kad būtų laikomasi taikytinų apsaugos priemonių, suteikiamų pagal Chartiją, visų pirma, siekiant išvengti to, kad už tą patį elgesį, kuriuo pažeidžiamos šiame reglamente nustatytos pareigos, sankcijos būtų skiriamos daugiau nei vieną kartą. Jei Komisija ketina naudotis savo įgaliojimais pagal šią dalį, ji apie tą ketinimą praneša visiems kitiems skaitmeninių paslaugų koordinatoriams. Atsižvelgdamos į pranešimą pagal šią dalį, kitos valstybės narės neinicijuoja procedūrų dėl to pažeidimo, kuris yra nurodytas pranešime.

57 straipsnis

Savitarpio pagalba

1. Siekdami nuosekliai ir veiksmingai taikyti šį reglamentą, skaitmeninių paslaugų koordinatoriai ir Komisijai glaudžiai bendradarbiauja ir teikia vieni kitiems savitarpio pagalbą. Savitarpio pagalba apima, visų pirma, keitimąsi informacija pagal šį straipsnį ir įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus pareigą visus paskirties valstybių narių skaitmeninių paslaugų koordinatorius, Valdybą bei Komisiją informuoti apie tyrimo pradėjimą ir ketinimą priimti galutinį sprendimą, įskaitant jo vertinimą, konkretaus tarpininkavimo paslaugų teikėjo atžvilgiu.

2. Tyrimo tikslais įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius kitų skaitmeninių paslaugų koordinatorių gali paprašyti pateikti turimą konkrečią informaciją, kiek tai susiję su konkrečiu tarpininkavimo paslaugų teikėju, arba pasinaudoti 51 straipsnio 1 dalyje nurodytais jų įgaliojimais atlikti tyrimą dėl konkrečios informacijos jų valstybėje narėje. Jei tinkama, skaitmeninių paslaugų koordinatorius, gavęs prašymą, gali įtraukti kitas atitinkamos valstybės narės kompetentingas institucijas ar kitas valdžios institucijas.

3. Skaitmeninių paslaugų koordinatorius, gavęs prašymą pagal 2 dalį, įvykdo tokį prašymą ir nepagrįstai nedelsdamas ir ne vėliau kaip per du mėnesius nuo jo gavimo praneša įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui apie veiksmus, kurių imtasi, nebent:

a) atsižvelgiant į tyrimo tikslus, prašymo taikymo sritis ar dalykas nėra pakankamai apibrėžta (-as), pagrįsta (-as) ar proporcinga (-as) arba

b) nei skaitmeninių paslaugų koordinatorius, kuriam buvo pateiktas prašymas, nei kita tos valstybės narės kompetentinga institucija ar kita valdžios institucija neturi prašomos informacijos ir prieigos prie jos arba

c) prašymas negali būti įvykdytas nepažeidžiant Sąjungos ar nacionalinės teisės.

Skaitmeninių paslaugų koordinatorius, kuris gavo prašymą, pagrindžia savo atsisakymą jį įvykdyti pateikdamas motyvuotą atsakymą per pirmoje pastraipoje nustatytą laikotarpį.

58 straipsnis

Tarpvalstybinis skaitmeninių paslaugų koordinatorių bendradarbiavimas

1. Išskyrus atvejus, kai Komisija yra inicijavusi tyrimą dėl to paties įtariamo pažeidimo, jei paskirties valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius turi priežasčių įtarti, kad tarpininkavimo paslaugų teikėjas įvykdė šio reglamento pažeidimą, darantį neigiamą poveikį paslaugos gavėjams to skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus valstybėje narėje, jis įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus gali prašyti įvertinti atvejį ir imtis būtinų tyrimo ir vykdymo užtikrinimo priemonių, kad užtikrintų šio reglamento laikymąsi.

2. Išskyrus atvejus, kai Komisija yra inicijavusi tyrimą dėl to paties įtariamo pažeidimo, bent trijų paskirties valstybių narių skaitmeninių paslaugų koordinatorių, turinčių priežasčių įtarti, kad konkretus tarpininkavimo paslaugų teikėjas įvykdė šio reglamento pažeidimą, darantį neigiamą poveikį paslaugos gavėjams jų valstybėse narėse, prašymu Valdyba gali prašyti įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus įvertinti atvejį ir imtis būtinų tyrimo ir vykdymo užtikrinimo priemonių, kad užtikrintų šio reglamento laikymąsi.

3. Pagal 1 ar 2 dalį pateiktas prašymas turi būti tinkamai motyvuotas ir jame nurodomi bent:

a) atitinkamo tarpininkavimo paslaugų teikėjo kontaktinis centras, kaip numatyta 11 straipsnyje;

b) svarbių faktų aprašymas, atitinkamos šio reglamento nuostatos ir priežastys, kodėl skaitmeninių paslaugų koordinatorius, kuris išsiuntė prašymą, ar Valdyba įtaria, kad paslaugų teikėjas pažeidė šį reglamentą, įskaitant įtariamo pažeidimo neigiamo poveikio aprašymą;

c) bet kokia kita informacija, kurią skaitmeninių paslaugų koordinatorius, kuris išsiuntė prašymą, ar Valdyba laiko svarbia, įskaitant, kai tinkama, jų pačių iniciatyva surinktą informaciją, ar pasiūlymai dėl konkrečių tyrimo ar vykdymo užtikrinimo priemonių, įskaitant laikinąsias priemones, kurių turi būti imamasi.

4. Įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius visapusiškai atsižvelgia į prašymą, pateiktą pagal šio straipsnio 1 ar 2 dalį. Jei, jo nuomone, jis neturi pakankamai informacijos, kad galėtų imtis veiksmų pagal prašymą, ir turi priežasčių manyti, kad skaitmeninių paslaugų koordinatorius, kuris išsiuntė prašymą, ar Valdyba galėtų pateikti papildomos informacijos, įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius gali arba prašyti pateikti tokią informaciją pagal 57 straipsnį, arba, alternatyviai, pradėti bendrą tyrimą pagal 60 straipsnio 1 dalį, įtraukdamas bent prašymą pateikusį skaitmeninių paslaugų koordinatorių. Šio straipsnio 5 dalyje nustatytas laikotarpis sustabdomas, kol nebus pateikta ta papildoma informacija arba kol nebus atsisakyta dalyvauti bendrame tyrime.

5. Įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius, nepagrįstai nedelsdamas ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per du mėnesius nuo prašymo pagal 1 ar 2 dalį gavimo, skaitmeninių paslaugų koordinatoriui, kuris išsiuntė prašymą, ir Valdybai pateikia įtariamo pažeidimo vertinimą ir visų tyrimo ar vykdymo užtikrinimo priemonių, kurių dėl jo imtasi ar numatoma imtis siekiant užtikrinti šio reglamento laikymąsi, paaiškinimą.

59 straipsnis

Perdavimas Komisijai

1. Nepateikus pranešimo per 58 straipsnio 5 dalyje nustatytą laikotarpį, jei Valdyba nepritaria vertinimui arba priemonėms, kurių imtasi ar numatoma imtis pagal 58 straipsnio 5 dalį, arba 60 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais Valdyba gali perduoti klausimą Komisijai ir jai pateikti visą svarbią informaciją. Į tą informaciją įtraukiami bent įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui išsiųstas prašymas ar rekomendacija, to skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus atliktas vertinimas, nepritarimo motyvai ir bet kokia papildoma informacija, kuria pagrindžiamas perdavimas.

2. Pasikonsultavusi su įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriumi, Komisija įvertina klausimą per du mėnesius po jo perdavimo jai pagal 1 dalį.

3. Jei pagal šio straipsnio 2 dalį Komisija mano, kad vertinimas arba tyrimo ar vykdymo užtikrinimo priemonės, kurių imtasi ar numatoma imtis pagal 58 straipsnio 5 dalį, yra nepakankami, kad būtų užtikrintas veiksmingas šio reglamento vykdymas, arba yra kitaip su juo nesuderinami, ji savo nuomonę pateikia įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui bei Valdybai ir įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus prašo peržiūrėti klausimą.

Įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius imasi būtinų tyrimo ar vykdymo užtikrinimo priemonių, kad užtikrintų šio reglamento laikymąsi, visapusiškai atsižvelgdamas į Komisijos nuomonę ir prašymą peržiūrėti. Įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius Komisijai, taip pat prašymą pateikusiam skaitmeninių paslaugų koordinatoriui ar Valdybai, kurie ėmėsi veiksmų pagal 58 straipsnio 1 ar 2 dalį, per du mėnesius nuo prašymo peržiūrėti pateikimo dienos praneša apie priemones, kurių buvo imtasi.

60 straipsnis

Bendri tyrimai

1. Įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius gali pradėti bendrus tyrimus ir jiems vadovauti, dalyvaujant vienam ar daugiau kitų atitinkamų skaitmeninių paslaugų koordinatorių:

a) savo iniciatyva keliose valstybėse narėse tirti įtariamą atitinkamo tarpininkavimo paslaugų teikėjo padarytą šio reglamento pažeidimą arba

b) Valdybai pateikus rekomendaciją veikiant bent trijų skaitmeninių paslaugų koordinatorių prašymu, tvirtinančių, remiantis pagrįstu įtarimu, jog atitinkamas tarpininkavimo paslaugų teikėjas įvykdė pažeidimą, darantį poveikį paslaugos gavėjams jų valstybėse narėse.

2. Bet kuris skaitmeninių paslaugų koordinatorius, kuris įrodo, kad jis turi teisėtą interesą dalyvauti bendrame tyrime pagal 1 dalį, gali paprašyti jame dalyvauti. Bendras tyrimas baigiamas per tris mėnesius nuo jo pradžios, nebent dalyviai susitartų kitaip.

Įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius ne vėliau kaip praėjus vienam mėnesiui nuo pirmoje pastraipoje nurodyto termino pabaigos visiems skaitmeninių paslaugų koordinatoriams, Komisijai ir Valdybai praneša savo preliminarią poziciją dėl įtariamo pažeidimo. Preliminarioje pozicijoje atsižvelgiama į visų kitų bendrame tyrime dalyvaujančių skaitmeninių paslaugų koordinatorių nuomones. Kai taikytina, šioje preliminarioje pozicijoje taip pat išdėstomos numatytos vykdymo užtikrinimo priemonės.

3. Valdyba gali perduoti klausimą Komisijai pagal 59 straipsnį, jei:

a) įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius per 2 dalyje nustatytą terminą nepranešė savo preliminarios pozicijos;

b) Valdyba iš esmės nesutinka su preliminaria pozicija, kurią pranešė įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius, arba

c) įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius skubiai nepradėjo bendro tyrimo Valdybai pateikus rekomendaciją pagal 1 dalies b punktą.

4. Vykdydami bendrą tyrimą, dalyvaujantys skaitmeninių paslaugų koordinatoriai sąžiningai bendradarbiauja, atsižvelgdami, kai taikytina, į įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus nurodymus ir Valdybos rekomendaciją. Bendrame tyrime dalyvaujantys paskirties valstybių narių skaitmeninių paslaugų koordinatoriai, įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui paprašius arba su juo pasikonsultavus, su įtariamu pažeidimu susijusių tarpininkavimo paslaugų teikėjų atžvilgiu turi teisę pasinaudoti 51 straipsnio 1 dalyje nurodytais įgaliojimais atlikti tyrimą, kiek tai susiję su informacija ir patalpomis, esančiomis jų teritorijoje.

3 SKIRSNIS

Europos skaitmeninių paslaugų valdyba

61 straipsnis

Europos skaitmeninių paslaugų valdyba

1. Sukuriama nepriklausoma skaitmeninių paslaugų koordinatorių patariamoji grupė, kuri vykdo tarpininkavimo paslaugų teikėjų priežiūrą ir vadinasi Europos skaitmeninių paslaugų valdyba (toliau – Valdyba).

2. Valdyba pagal šį reglamentą teikia rekomendacijas skaitmeninių paslaugų koordinatoriams ir Komisijai, siekdama šių tikslų:

a) padėti nuosekliai taikyti šį reglamentą ir veiksmingai vykdyti skaitmeninių paslaugų koordinatorių bendradarbiavimą su Komisija į šį reglamentą patenkančiais klausimais;

b) vykdyti koordinavimą ir prisidėti prie Komisijos ir skaitmeninių paslaugų koordinatorių bei kitų kompetentingų institucijų gairių ir analizės dėl vidaus rinkoje naujai kylančių problemų, susijusių su į šį reglamentą patenkančiais klausimais;

c) padėti skaitmeninių paslaugų koordinatoriams ir Komisijai vykdyti labai didelių interneto platformų priežiūrą.

62 straipsnis

Valdybos struktūra

1. Valdybą sudaro skaitmeninių paslaugų koordinatoriai, kuriems atstovauja aukšto lygio pareigūnai. Tai, kad viena ar daugiau valstybių narių nepaskyrė skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus, neturi užkirsti kelio Valdybai vykdyti savo užduotis pagal šį reglamentą. Jei tai numatyta nacionalinėje teisėje, Valdybos veikloje gali dalyvauti kitos kompetentingos institucijos, kurioms pavesta kartu su skaitmeninių paslaugų koordinatoriumi vykdyti konkrečias praktines funkcijas, susijusias su šio reglamento taikymu ir vykdymo užtikrinimu. Kitos nacionalinės institucijos gali būti kviečiamos į posėdžius, kuriuose nagrinėjami joms svarbūs klausimai.

2. Valdybai pirmininkauja Komisija. Komisija sušaukia posėdžius ir rengia darbotvarkes atsižvelgdama į Valdybos užduotis pagal šį reglamentą ir laikydamasi Valdybos darbo tvarkos taisyklių. Kai Valdybos prašoma priimti rekomendaciją pagal šį reglamentą, ji nedelsdama sudaro galimybę kitiems skaitmeninių paslaugų koordinatoriams susipažinti su prašymu per 85 straipsnyje nustatytą keitimosi informacija sistemą.

3. Kiekviena valstybė narė turi vieną balsą. Komisija neturi balsavimo teisių.

Valdyba savo aktus priima paprastąja balsų dauguma. Priimdama 36 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytą rekomendaciją Komisijai, Valdyba balsuoja per 48 valandas po to, kai buvo pateiktas Valdybos pirmininko prašymas.

4. Komisija teikia administracinę ir analitinę paramą Valdybos veiklai pagal šį reglamentą.

5. Valdyba gali kviesti ekspertus ir stebėtojus dalyvauti posėdžiuose ir gali bendradarbiauti su kitomis Sąjungos įstaigomis, tarnybomis, agentūromis ir patariamosiomis grupėmis, taip pat, kai tinkama, su išorės ekspertais. Valdyba viešai skelbia tokio bendradarbiavimo rezultatus.

6. Valdyba gali konsultuotis su suinteresuotosiomis šalimis, ir tokių konsultacijų rezultatus skelbia viešai.

7. Valdyba priima savo darbo tvarkos taisykles gavusi Komisijos sutikimą.

63 straipsnis

Valdybos užduotys

1. Kai būtina siekiant 61 straipsnio 2 dalyje išdėstytų tikslų, Valdyba, visų pirma:

a) remia bendrų tyrimų koordinavimą;

b) padeda kompetentingoms institucijoms analizuoti labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų ataskaitas ir audito rezultatus, pateikiamus pagal šį reglamentą;

c) rengia nuomones, rekomendacijas ar patarimus skaitmeninių paslaugų koordinatoriams pagal šį reglamentą, visų pirma, atsižvelgdama į tarpininkavimo paslaugų teikėjų laisvę teikti paslaugas;

d) pataria Komisijai dėl 66 straipsnyje nurodytų priemonių ir patvirtina nuomones dėl labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų pagal šį reglamentą;

e) remia ir skatina Europos standartų, gairių, ataskaitų, šablonų bei elgesio kodeksų rengimą ir įgyvendinimą bendradarbiaujant su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, kaip numatyta šiame reglamente, be kita ko, teikdama nuomones ar rekomendacijas su 44 straipsniu susijusiais klausimais, taip pat naujai kylančių problemų, susijusių su į šį reglamentą patenkančiais klausimais, nustatymą.

2. Skaitmeninių paslaugų koordinatoriai ir, kai taikytina, kitos kompetentingos institucijos, nesilaikantys Valdybos priimtų jiems skirtų nuomonių, prašymų ar rekomendacijų, paaiškina tokio sprendimo priežastis, įskaitant paaiškinimus dėl tyrimų, veiksmų ir priemonių, kuriuos jie įgyvendino, teikdami ataskaitas pagal šį reglamentą arba, kai tinkama, priimdami atitinkamus savo sprendimus.

4 SKIRSNIS

Priežiūra, tyrimas, vykdymo užtikrinimas ir stebėsena, susiję su labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjais

64 straipsnis

Ekspertinių žinių ir pajėgumų plėtojimas

1. Bendradarbiaudama su skaitmeninių paslaugų koordinatoriais ir Valdyba, Komisija plėtoja Sąjungos ekspertines žinias bei pajėgumus, be kita ko, kai tinkama, pasitelkdama valstybių narių darbuotojų delegavimą.

2. Be to, bendradarbiaudama su skaitmeninių paslaugų koordinatoriais ir Valdyba, Komisija koordinuoja sisteminių ir naujai kylančių problemų visoje Sąjungoje, susijusių su labai didelėmis interneto platformomis ar labai didelėmis interneto paieškos sistemomis, vertinimą, kiek tai susiję su į šį reglamentą patenkančiais klausimais.

3. Komisija gali paprašyti skaitmeninių paslaugų koordinatorių, Valdybos ir kitų Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų, turinčių atitinkamų ekspertinių žinių, padėti įvertinti sistemines ir naujai kylančias problemas visoje Sąjungoje pagal šį reglamentą.

4. Valstybės narės bendradarbiauja su Komisija, visų pirma, pasitelkdamos savo atitinkamus skaitmeninių paslaugų koordinatorius ir, kai taikytina, kitas kompetentingas institucijas, be kita ko, suteikdamos galimybę naudotis savo ekspertinėmis žiniomis ir pajėgumais.

65 straipsnis

Labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjų pareigų vykdymo užtikrinimas

1. Tyrimo, kaip labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai vykdo šiame reglamente nustatytas pareigas, tikslais Komisija gali pasinaudoti šiame skirsnyje nustatytais įgaliojimais atlikti tyrimą dar prieš inicijuodama procedūrą pagal 66 straipsnio 2 dalį. Šiais įgaliojimais ji gali pasinaudoti savo iniciatyva arba atsižvelgdama į prašymą pagal šio straipsnio 2 dalį.

2. Jei skaitmeninių paslaugų koordinatorius turi priežasčių įtarti, kad labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas pažeidė III skyriaus 5 skirsnio nuostatas arba sistemingai pažeidė bet kurias šio reglamento nuostatas, ir tai daro didelį poveikį paslaugos gavėjams jo valstybėje narėje, jis Komisijai per 85 straipsnyje nurodytą keitimosi informacija sistemą gali pateikti prašymą įvertinti klausimą.

3. Pagal 2 dalį pateiktas prašymas turi būti tinkamai motyvuotas ir jame nurodoma bent:

a) atitinkamo labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjo kontaktinis centras, kaip numatyta 11 straipsnyje;

b) svarbių faktų aprašymas, atitinkamos šio reglamento nuostatos ir priežastys, dėl kurių skaitmeninių paslaugų koordinatorius, kuris išsiuntė prašymą, įtaria, kad atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjas pažeidė šį reglamentą, įskaitant faktų, rodančių sisteminį įtariamo pažeidimo pobūdį, aprašymą;

c) visa kita informacija, kurią skaitmeninių paslaugų koordinatorius, kuris išsiuntė prašymą, laiko svarbia, įskaitant, kai tinkama, jo paties iniciatyva surinktą informaciją.

66 straipsnis

Komisijos atliekamas procedūros inicijavimas ir bendradarbiavimas atliekant tyrimą

1. Komisija gali inicijuoti procedūrą siekdama galimo sprendimų priėmimo pagal 73 ir 74 straipsnius dėl labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjo, kuris, kaip įtaria Komisija, pažeidė kurias nors šio reglamento nuostatas, atitinkamo elgesio.

2. Jei Komisija nusprendžia inicijuoti procedūrą pagal šio straipsnio 1 dalį, ji praneša apie tai visiems skaitmeninių paslaugų koordinatoriams ir Valdybai per 85 straipsnyje nurodytą dalijimosi informacija sistemą, taip pat atitinkamam labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjui.

Skaitmeninių paslaugų koordinatoriai, gavę informaciją apie procedūros inicijavimą, nepagrįstai nedelsdami Komisijai perduoda visą apie atitinkamą pažeidimą turimą informaciją.

Komisijai inicijavus procedūrą pagal šio straipsnio 1 dalį, skaitmeninių paslaugų koordinatorius arba, kai taikytina, bet kuri kompetentinga institucija atleidžiami nuo savo įgaliojimų prižiūrėti ir užtikrinti vykdymą, numatytų šiame reglamente pagal 56 straipsnio 4 dalį.

3. Naudodamasi savo įgaliojimais atlikti tyrimą pagal šį reglamentą, Komisija gali prašyti suteikti su įtariamu pažeidimu susijusio skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus, įskaitant įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorių, suteikti individualią ar bendrą paramą. Tokį prašymą gavę skaitmeninių paslaugų koordinatoriai ir bet kuri kita kompetentinga institucija, jei ji yra įtraukta skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus, atsižvelgdami į prašymą lojaliai ir laiku bendradarbiauja su Komisija ir turi teisę pasinaudoti savo 51 straipsnio 1 dalyje nurodytais įgaliojimais atlikti tyrimą labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo atžvilgiu, kiek tai susiję su informacija, asmenimis ir patalpomis, esančiais jų valstybės narės teritorijoje.

4. Komisija įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui ir Valdybai pateikia visą svarbią informaciją apie naudojimąsi 67–72 straipsniuose nurodytais įgaliojimais ir preliminarias išvadas pagal 79 straipsnio 1 dalį. Valdyba Komisijai pateikia savo nuomonę dėl tų preliminarių išvadų per pagal 79 straipsnio 2 dalį nustatytą laikotarpį. Priimdama savo sprendimą, Komisija visapusiškai atsižvelgia į bet kurią Valdybos nuomonę.

67 straipsnis

Prašymai pateikti informaciją

1. Siekdama vykdyti pagal šį skirsnį jai pavestas užduotis, Komisija paprastu prašymu ar sprendimu gali reikalauti, kad atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas ir bet koks kitas fizinis ar juridinis asmuo, veikiantis su jo veikla, verslu, amatu ar profesija susijusiais tikslais, kuriam gali būti pagrįstai žinoma su įtariamu pažeidimu susijusi informacija, įskaitant organizacijas, atliekančias auditus, nurodytus 37 straipsnyje ir 75 straipsnio 2 dalyje, pateiktų tokią informaciją per pagrįstą laikotarpį.

2. Paprastame prašyme pateikti informaciją, siunčiamame atitinkamam labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjui arba kitam šio straipsnio 1 dalyje nurodytam asmeniui, Komisija nurodo prašymo teisinį pagrindą ir tikslą, nurodo, kokios informacijos reikalaujama, bei nustato laikotarpį, per kurį informacija turi būti pateikta, ir nurodo 74 straipsnyje numatytas baudas už neteisingos, neišsamios ar klaidinančios informacijos teikimą.

3. Jei Komisija sprendimu reikalauja, kad atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas arba kitas šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo pateiktų informaciją, ji nurodo prašymo teisinį pagrindą ir tikslą, nurodo, kokios informacijos reikalaujama, bei nustato laikotarpį, per kurį informacija turi būti pateikta. Ji taip pat nurodo 74 straipsnyje numatytas baudas ir nurodo ar skiria 76 straipsnyje numatytas periodines baudas. Be to, ji nurodo teisę į sprendimo peržiūrėjimą Europos Sąjungos Teisingumo Teisme.

4. Atitinkami labai didelių interneto platformų ar labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjai ar kitas 1 dalyje nurodytas kitas asmuo arba jų atstovai, o juridinių asmenų, bendrovių ar įmonių atveju arba, kai jie neturi juridinio asmens statuso, – įstatymu ar jų įstatais jiems atstovauti įgalioti asmenys, teikia prašomą informaciją atitinkamo labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjo ar kito 1 dalyje nurodyto asmens vardu. Tinkamai įgalioti teisininkai gali teikti informaciją savo klientų vardu. Visa atsakomybė už informacijos neišsamumą, neteisingumą ir netikrumą tenka pastariesiems.

5. Komisijos prašymu skaitmeninių paslaugų koordinatoriai ir kitos kompetentingos institucijos pateikia Komisijai visą būtiną informaciją pagal šį skirsnį jai pavestoms užduotims atlikti.

6. Išsiuntusi paprastą prašymą ar sprendimą, nurodytą šio straipsnio 1 dalyje, Komisija nepagrįstai nedelsdama išsiunčia jo kopiją skaitmeninių paslaugų koordinatoriams per 85 straipsnyje nurodytą dalijimosi informacija sistemą.

68 straipsnis

Įgaliojimai rengti apklausas ir priimti pareiškimus

1. Siekdama vykdyti pagal šį skirsnį jai pavestas užduotis, Komisija gali apklausti bet kurį fizinį ar juridinį asmenį, sutinkantį būti apklaustu su tyrimo dalyku susijusios informacijos rinkimo tikslais dėl įtariamo pažeidimo. Komisija turi teisę tokią apklausą įrašyti tinkamomis techninėmis priemonėmis.

2. Jeigu 1 dalyje nurodyta apklausa atliekama ne Komisijos patalpose, Komisija informuoja valstybės narės, kurios teritorijoje vyksta apklausa, skaitmeninių paslaugų koordinatorių. Jeigu to reikalauja tas skaitmeninių paslaugų koordinatorius, jo pareigūnai gali padėti pareigūnams ir kitiems padedantiems asmenims, Komisijos įgaliotiems atlikti apklausą.

69 straipsnis

Įgaliojimai atlikti patikrinimus

1. Siekdama vykdyti pagal šį skirsnį jai pavestas užduotis, Komisija gali atlikti visus būtinus patikrinimus atitinkamo labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjo ar 67 straipsnio 1 dalyje nurodyto kito asmens patalpose.

2. Pareigūnai ir kiti padedantys asmenys, Komisijos įgalioti atlikti patikrinimą, turi teisę:

a) patekti į visas atitinkamo labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo ar kito asmens patalpas, teritoriją ir transporto priemones;

b) patikrinti buhalterines knygas ir kitus įrašus, susijusius su atitinkamos paslaugos teikimu, nesvarbu, kokia forma jie būtų saugomi;

c) paimti ar gauti bet kokio pavidalo tokių buhalterinių knygų ar kitų įrašų nuorašus ar išrašus iš jų;

d) reikalauti, kad atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjas ar kitas asmuo suteiktų galimybę susipažinti su jo organizacine struktūra, veikimu, IT sistemomis, algoritmais, duomenų tvarkymu bei verslo praktika ir juos paaiškintų, ir užfiksuoti ar dokumentuoti pateiktus paaiškinimus;

e) užplombuoti visas patalpas, kurias atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjas ar kitas asmuo naudoja prekybos, verslo, amato ar profesijos tikslais, taip pat buhalterines knygas ar kitus įrašus tokiam laikotarpiui ir tokia apimtimi, kokie būtini patikrinimui atlikti;

f) prašyti bet kurio atitinkamo labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjo ar kito asmens atstovo ar darbuotojo paaiškinti faktus ar dokumentus, susijusius su patikrinimo dalyku ir tikslu, ir užfiksuoti atsakymus;

g) pateikti bet kuriam tokiam atstovui ar darbuotojui klausimus, susijusius su patikrinimo dalyku ir tikslu, ir užfiksuoti atsakymus.

3. Patikrinimai gali būti atliekami padedant Komisijos pagal 72 straipsnio 2 dalį paskirtiems auditoriams ar ekspertams ir valstybės narės, kurios teritorijoje atliekamas patikrinimas, skaitmeninių paslaugų koordinatoriui ar kitoms kompetentingoms nacionalinėms institucijoms.

4. Jei pateikiamos ne visos reikalaujamos buhalterinės knygos ar kiti su atitinkamos paslaugos teikimu susiję įrašai arba jei atsakymai į pagal šio straipsnio 2 dalį užduotus klausimus yra neteisingi, neišsamūs ar klaidinantys, pareigūnai ir kiti padedantys asmenys, Komisijos įgalioti atlikti patikrinimus, naudojasi savo teisėmis pateikę raštišką įgaliojimą, kuriame nurodytas patikrinimo dalykas ir tikslas, taip pat sankcijos, numatytos 74 ir 76 straipsniuose. Likus pakankamai laiko iki patikrinimo Komisija apie jį informuoja valstybės narės, kurios teritorijoje turi būti atliekamas patikrinimas, skaitmeninių paslaugų koordinatorių.

5. Atlikdami patikrinimus, Komisijos įgalioti pareigūnai ir kiti padedantys asmenys, Komisijos paskirti auditoriai ir ekspertai, valstybės narės, kurios teritorijoje atliekamas patikrinimas, skaitmeninių paslaugų koordinatorius ar kitos kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugų teikėjas ar kitas asmuo pateiktų paaiškinimus dėl jo organizacinės struktūros, veikimo, IT sistemos, algoritmų, duomenų tvarkymo ir verslo praktikos, ir gali užduoti klausimus jo pagrindiniams darbuotojams.

6. Atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas ar kitas fizinis ar juridinis asmuo privalo leisti atlikti Komisijos sprendimu nurodytą patikrinimą. Sprendime nurodomi patikrinimo dalykas ir tikslas, nustatoma data, kada jis turi būti pradėtas, ir nurodomos 74 ir 76 straipsniuose numatytos sankcijos bei teisė į sprendimo peržiūrėjimą Europos Sąjungos Teisingumo Teisme. Prieš priimdama tą sprendimą, Komisija konsultuojasi su valstybės narės, kurios teritorijoje turi būti atliekamas patikrinimas, skaitmeninių paslaugų koordinatoriumi.

7. Valstybės narės, kurios teritorijoje turi būti atliekamas patikrinimas, skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus pareigūnai ir kiti jo įgalioti ar paskirti asmenys skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus ar Komisijos prašymu aktyviai padeda Komisijos įgaliotiems pareigūnams ir kitiems padedantiems asmenims vykdyti tyrimą. Šiuo tikslu jie turi 2 dalyje išvardytus įgaliojimus.

8. Jei Komisijos įgalioti pareigūnai ir kiti padedantys asmenys nustato, kad atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas ar kitas asmuo nesutinka, kad būtų atliktas patikrinimas, kurį atlikti nurodyta pagal šį straipsnį, valstybė narė, kurios teritorijoje turi būti atliekamas patikrinimas, atsižvelgdama į tų pareigūnų ar kitų padedančių asmenų prašymą ir vadovaudamasi savo nacionaline teise, suteikia jiems būtiną pagalbą, įskaitant, kai tinkama pagal nacionalinę teisę, kompetentingos teisėsaugos institucijos taikomas procesines prievartos priemones, kad jie galėtų atlikti patikrinimą.

9. Jeigu teikiant 8 dalyje numatytą pagalbą pagal atitinkamos valstybės narės nacionalinę teisę reikia nacionalinės teisminės institucijos leidimo, tos valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius, Komisijos įgaliotiems pareigūnams ir kitiems padedantiems asmenims paprašius, pateikia prašymą išduoti tokį leidimą. Prašymas išduoti tokį leidimą taip pat gali būti teikiamas kaip atsargumo priemonė.

10. Jei teikiamas 9 dalyje nurodytas prašymas išduoti leidimą, nacionalinė teisminė institucija, į kurią kreipiamasi, patikrina, ar Komisijos sprendimas, kuriuo nurodoma atlikti patikrinimą, yra autentiškas ir ar numatytos procesinės prievartos priemonės nėra savavališkos ar perdėtos atsižvelgiant į patikrinimo dalyką. Atlikdama tokį patikrinimą, nacionalinė teisminė institucija gali prašyti Komisijos tiesiogiai ar per atitinkamos valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius pateikti išsamius paaiškinimus, visų pirma dėl priežasčių, dėl kurių Komisija įtaria esant šio reglamento pažeidimą, dėl įtariamo pažeidimo sunkumo ir dėl atitinkamo labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjo ar kito asmens dalyvavimo pobūdžio. Tačiau nacionalinė teisminė institucija nekvestionuoja patikrinimo būtinumo ir nereikalauja, kad jai būtų pateikta Komisijos byloje esanti informacija. Komisijos sprendimo teisėtumą gali peržiūrėti tik Europos Sąjungos Teisingumo Teismas.

70 straipsnis

Laikinosios priemonės

1. Vykstant procedūrai, kurioje gali būti priimtas sprendimas dėl reikalavimų nesilaikymo, kaip numatyta 73 straipsnio 1 dalyje, jei dėl didelės žalos paslaugos gavėjams pavojaus reikia veikti skubos tvarka, Komisija sprendimu atitinkamam labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjui gali nustatyti laikinąsias priemones, remdamasi *prima facie* nustatytu pažeidimu.

2. Sprendimas pagal 1 dalį taikomas nustatytą laikotarpį ir gali būti atnaujintas, jei tai būtina ir tikslinga.

71 straipsnis

Įsipareigojimai

1. Jeigu vykstant procedūrai pagal šį skirsnį atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas pageidauja prisiimti įsipareigojimus siekdamas užtikrinti atitinkamų šio reglamentų nuostatų laikymąsi, Komisija sprendimu tuos įsipareigojimus atitinkamam labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjui gali padaryti privalomus ir paskelbti, kad nebėra pagrindo imtis veiksmų.

2. Gavusi prašymą ar savo iniciatyva Komisija gali inicijuoti procedūrą iš naujo, jei:

a) kurie nors iš faktų, kuriais buvo pagrįstas sprendimas, iš esmės pasikeitė;

b) atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas nesilaiko savo įsipareigojimų arba

c) sprendimas buvo priimtas remiantis neišsamia, neteisinga ar klaidinančia informacija, kurią pateikė atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas ar kitas 67 straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo.

3. Jei, Komisijos nuomone, įsipareigojimais, kuriuos pageidauja prisiimti atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas, neįmanoma užtikrinti veiksmingo atitinkamų šio reglamento nuostatų laikymosi, užbaigdama procedūrą Komisija motyvuotu sprendimu atmeta tuos įsipareigojimus.

72 straipsnis

Stebėsenos veiksmai

1. Siekdama vykdyti pagal šį skirsnį jai pavestas užduotis, Komisija gali imtis būtinų veiksmų siekiant stebėti, kaip veiksmingai atitinkami labai didelės interneto platformos ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugos teikėjai įgyvendina šį reglamentą ir jo laikosi. Komisija gali jiems nurodyti suteikti prieigą prie jų duomenų bazių bei algoritmų ir pateikti su jais susijusius paaiškinimus. Tokie veiksmai gali apimti pareigos labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjui išsaugoti visus dokumentus, kurie laikomi būtinais siekiant įvertinti, kaip įgyvendinamos pareigos pagal šį reglamentą ir kaip jų laikomasi, nustatymą.

2. 1 dalyje nurodyti veiksmai gali apimti nepriklausomų išorės ekspertų ir auditorių paskyrimą, taip pat kompetentingai nacionalinei institucijai priklausančių ekspertų ir auditorių paskyrimą atitinkamai institucijai sutikus, kad jie Komisijai padėtų stebėti, kaip veiksmingai įgyvendinamos tam tikros šio reglamento nuostatos ir jų laikomasi, ir Komisijai teiktų konkrečias ekspertines žinias ar dalytųsi su ja patirtimi.

73 straipsnis

Reikalavimų nesilaikymas

1. Komisija priima sprendimą dėl reikalavimų nesilaikymo, jei nustato, kad atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas nesilaiko vieno ar daugiau šių reikalavimų:

a) atitinkamų šio reglamento nuostatų;

b) pagal 70 straipsnį nustatytų laikinųjų priemonių;

c) pagal 71 straipsnį privalomais padarytų įsipareigojimų.

2. Prieš priimdama sprendimą pagal 1 dalį, Komisija pateikia savo preliminarias išvadas atitinkamam labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjui. Pateikdama preliminarias išvadas Komisija paaiškina priemones, kurių įgyvendinimo galimybę ji svarsto arba kurių, jos nuomone, turėtų imtis atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas, kad veiksmingai atsižvelgtų į preliminarias išvadas.

3. Pagal 1 dalį priimtu sprendimu Komisija nurodo atitinkamam labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjui imtis būtinų priemonių per tame sprendime nurodytą pagrįstą laikotarpį užtikrinti, kad būtų laikomasi pagal 1 dalį priimto sprendimo, ir pateikti informaciją apie priemones, kurių tas paslaugos teikėjas ketina imtis, kad įvykdytų sprendimą.

4. Įgyvendinęs priemones atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas Komisijai pateikia priemonių, kurių ėmėsi siekdamas užtikrinti pagal 1 dalį priimto sprendimo laikymąsi, aprašymą.

5. Komisijai nustačius, kad 1 dalyje nustatytos sąlygos nėra tenkinamos, ji užbaigia tyrimą priimdama sprendimą. Sprendimas vykdomas nedelsiant.

74 straipsnis

Baudos

1. 73 straipsnyje nurodytu sprendimu Komisija atitinkamam labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjui gali skirti baudas, neviršijančias 6 % jos bendros pasaulinės metinės apyvartos praėjusiais finansiniais metais, jei ji nustato, kad paslaugos teikėjas tyčia ar dėl aplaidumo:

a) pažeidžia atitinkamas šio reglamento nuostatas;

b) nesilaiko sprendimo, kuriuo pagal 70 straipsnį nustatomos laikinosios priemonės, arba

c) nesilaiko įsipareigojimo, kuris pagal 71 straipsnį priimtu sprendimu buvo padarytas privalomu.

2. Komisija gali priimti sprendimą atitinkamam labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjui ar kitam 67 straipsnio 1 dalyje nurodytam fiziniam ar juridiniam asmeniui skirti baudas, neviršijančias 1 % bendrų metinių pajamų ar pasaulinės apyvartos praėjusiais finansiniais metais, jei jie tyčia ar dėl aplaidumo:

a) atsakydami į paprastą prašymą ar sprendimu išreikštą prašymą pagal 67 straipsnį, pateikia neteisingą, neišsamią ar klaidinančią informaciją;

b) neatsako į sprendimu išreikštą prašymą pateikti informaciją per nustatytą laikotarpį;

c) per Komisijos nustatytą laikotarpį neištaiso darbuotojo pateiktos neteisingos, neišsamios ar klaidinančios informacijos arba nepateikia išsamios informacijos ar atsisako ją pateikti;

d) atsisako leisti atlikti patikrinimą pagal 69 straipsnį;

e) nevykdo priemonių, kurias Komisija patvirtino pagal 72 straipsnį, arba

f) nesilaiko susipažinimo su Komisijos byla sąlygų pagal 79 straipsnio 4 dalį.

3. Prieš priimdama sprendimą pagal šio straipsnio 2 dalį, Komisija pateikia savo preliminarias išvadas atitinkamam labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjui ar kitam 67 straipsnio 1 dalyje nurodytam asmeniui.

4. Nustatydama baudos sumą, Komisija atsižvelgia į pažeidimo pobūdį, sunkumą, trukmę ir pasikartojimą, o pagal 2 dalį nustatomų baudų atveju – į tai, kiek užvilkinama procedūra.

75 straipsnis

Sustiprinta priežiūra, taikoma taisomosioms priemonėms siekiant reaguoti į III skyriaus 5 skirsnyje nustatytų pareigų pažeidimus

1. Priimdama sprendimą pagal 73 straipsnį dėl labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjo įvykdyto kurių nors III skyriaus 5 skirsnio nuostatų pažeidimo, Komisija pasinaudoja šiame straipsnyje nustatyta sustiprintos priežiūros sistema. Imdamasi šių veiksmų, ji visapusiškai atsižvelgia į Valdybos nuomonę pagal šį straipsnį.

2. 73 straipsnyje nurodytame sprendime Komisija reikalauja, kad atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas per sprendime nurodytą pagrįstą laikotarpį parengtų ir skaitmeninių paslaugų koordinatoriams, Komisijai ir Valdybai pateiktų veiksmų planą, kuriame būtų išdėstytos būtinos priemonės, kurių pakaktų pažeidimui nutraukti ar ištaisyti. Tos priemonės turi apimti įsipareigojimą atlikti nepriklausomą kitų priemonių įgyvendinimo auditą pagal 37 straipsnio 3 ir 4 dalis, ir jose turi būti nurodyta auditorių tapatybė, taip pat audito metodika, atlikimo laikas ir tolesni veiksmai. Priemonės taip pat gali apimti, kai tinkama, įsipareigojimą dalyvauti taikant atitinkamą elgesio kodeksą, kaip numatyta 45 straipsnyje.

3. Per vieną mėnesį nuo veiksmų plano gavimo Valdyba pateikia Komisijai savo nuomonę apie jį. Per vieną mėnesį nuo tos nuomonės gavimo Komisija nusprendžia, ar veiksmų plane išdėstytų priemonių pakanka pažeidimui nutraukti ar ištaisyti, ir nustato pagrįstą laikotarpį jam įgyvendinti. Tame sprendime atsižvelgiama į galimą įsipareigojimą laikytis atitinkamų elgesio kodeksų. Vėliau Komisija stebi veiksmų plano įgyvendinimą. Tuo tikslu atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas nepagrįstai nedelsdamas pateikia Komisijai audito ataskaitą, kai tik ji tampa prieinama, ir teikia Komisijai atnaujintą informaciją apie tai, kaip įgyvendinamas veiksmų planas. Kai tai būtina tokiai stebėsenai atlikti, Komisija gali reikalauti, kad atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas per Komisijos nustatytą pagrįstą laikotarpį pateiktų papildomą informaciją.

Komisija informuoja Valdybą ir skaitmeninių paslaugų koordinatorius apie veiksmų plano įgyvendinimą ir jo stebėseną.

4. Komisija gali imtis būtinų priemonių pagal šį reglamentą, visų pirma pagal 76 straipsnio 1 dalies e punktą ir 82 straipsnio 1 dalį, jei:

a) atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas per taikomą laikotarpį nepateikia jokio veiksmų plano, audito ataskaitos, būtinos atnaujintos informacijos ar bet kokios reikalingos papildomos informacijos;

b) Komisija atmeta siūlomą veiksmų planą, nes mano, kad jame išdėstytų priemonių nepakanka pažeidimui nutraukti ar ištaisyti, arba

c) remdamasi audito ataskaita, atnaujinta informacija, pateikta papildoma informacija ar bet kuria kita turima svarbia informacija, Komisija mano, kad veiksmų plano įgyvendinimo nepakanka, kad pažeidimas būtų nutrauktas ar ištaisytas.

76 straipsnis

Periodinės baudos

1. Komisija gali priimti sprendimą atitinkamam labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjui ar, jei taikytina, kitam 67 straipsnio 1 dalyje nurodytam asmeniui skirti periodines baudas, neviršijančias 5 % vidutinių pajamų per dieną arba pasaulinės metinės apyvartos per dieną praėjusiais finansiniais metais, skaičiuojant nuo sprendime nustatytos datos, siekiant juos priversti:

a) pateikti teisingą ir išsamią informaciją pagal sprendimą, kuriuo pagal 67 straipsnį prašoma pateikti informaciją;

b) leisti atlikti patikrinimą, kurį ji nurodė atlikti pagal 69 straipsnį priimtu sprendimu;

c) vykdyti sprendimą, kuriuo pagal 70 straipsnio 1 dalį nustatomos laikinosios priemonės;

d) vykdyti įsipareigojimus, kurie pagal 71 straipsnio 1 dalį priimtu sprendimu buvo padaryti privalomais;

e) vykdyti pagal 73 straipsnio 1 dalį priimtą sprendimą, įskaitant, kai taikytina, jo reikalavimus, susijusius su 75 straipsnyje nurodytu veiksmų planu.

2. Jei atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas ar kitas 67 straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo įvykdo pareigą, kurią jį siekta priversti įvykdyti skiriant periodinę baudą, Komisija gali nustatyti mažesnę galutinę periodinės baudos sumą, nei būtų buvusi pagal pirminį sprendimą.

77 straipsnis

Sankcijų skyrimo senaties terminas

1. 74 ir 76 straipsniais Komisijai suteiktiems įgaliojimams nustatomas penkerių metų senaties terminas.

2. Laikas pradedamas skaičiuoti tą dieną, kurią padaromas pažeidimas. Tačiau, jei pažeidimai toliau vyksta ar yra daromi pakartotinai, laikas pradedamas skaičiuoti tą dieną, kurią pažeidimas nustoja būti vykdomas.

3. Dėl bet kokio Komisijos ar skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus veiksmo, atlikto pažeidimo tyrimo ar procedūros tikslais, baudų ir periodinių baudų skyrimo senaties termino eiga yra pertraukiama. Veiksmai, kuriais pertraukiamas senaties terminas, visų pirma, apima šiuos veiksmus:

a) Komisijos ar skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus prašymus pateikti informaciją;

b) patikrinimą;

c) Komisijos inicijuojamą procedūrą pagal 66 straipsnio 1 dalį.

4. Po kiekvieno pertraukimo senaties terminas pradedamas skaičiuoti iš naujo. Tačiau baudų ar periodinių baudų skyrimo senaties terminas baigiasi ne vėliau kaip tą dieną, kurią baigiasi už senaties terminą dvigubai ilgesnis laikotarpis, per kurį Komisija nenustatė baudos ar periodinės baudos. Tas laikotarpis pratęsiamas tokiam laikui, kokiam senaties terminas buvo sustabdytas pagal 5 dalį.

5. Baudų ar periodinių baudų skyrimo senaties terminas sustabdomas tol, kol dėl Komisijos sprendimo vyksta bylos nagrinėjimas Europos Sąjungos Teisingumo Teisme.

78 straipsnis

Sankcijų vykdymo užtikrinimo senaties terminas

1. 74 ir 76 straipsniais Komisijai suteiktiems įgaliojimams užtikrinti priimtų sprendimų vykdymą nustatomas penkerių metų senaties terminas.

2. Laikas pradedamas skaičiuoti tą dieną, kurią sprendimas tampa galutiniu.

3. Sankcijų vykdymo užtikrinimo senaties terminas pertraukiamas:

a) pranešus apie sprendimą, kuriuo pakeičiama pirminė baudos ar periodinės baudos suma arba atmetamas prašymas ją pakeisti;

b) Komisijos ar Komisijos prašymu veikiančios valstybės narės veiksmu, kuriuo siekiama užtikrinti, kad bauda ar periodinė bauda būtų sumokėta.

4. Po kiekvieno pertraukimo senaties terminas pradedamas skaičiuoti iš naujo.

5. Sankcijų vykdymo užtikrinimo senaties terminas sustabdomas tiek, kiek:

a) paliekama laiko mokėjimui atlikti;

b) Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimu ar nacionalinio teismo sprendimu sustabdomas mokėjimo vykdymo užtikrinimas.

79 straipsnis

Teisė būti išklausytam ir teisė susipažinti su byla

1. Prieš priimdama sprendimą pagal 73 straipsnio 1 dalį, 74 ar 76 straipsnį, Komisija atitinkamam labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjui ar kitam 67 straipsnio 1 dalyje nurodytam asmeniui suteikia galimybę būti išklausytam dėl:

a) Komisijos preliminarių išvadų, įskaitant visus klausimus, dėl kurių Komisija buvo pareiškusi prieštaravimus, ir

b) priemonių, kurių Komisija galbūt ketina imtis, remdamasi a punkte nurodytomis preliminariomis išvadomis.

2. Atitinkamas labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjas ar kitas 67 straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo gali teikti savo pastabas dėl Komisijos preliminarių išvadų per pagrįstą laikotarpį, kurį Komisija nustato savo preliminariosiose išvadose ir kuris negali būti trumpesnis nei 14 dienų.

3. Komisija savo sprendimus pagrindžia tik tais prieštaravimais, dėl kurių atitinkamos šalys turėjo galimybę pateikti pastabas.

4. Vykstant procedūrai visapusiškai apsaugoma atitinkamų šalių teisė į gynybą. Jos turi teisę susipažinti su Komisijos byla taikant suderinto atskleidimo sąlygas, atsižvelgiant į atitinkamo labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjo ar kito asmens teisėtus interesus apsaugoti savo verslo paslaptis. Šalims nesutarus, Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti sprendimus, kuriuose nustatomos tokios informacijos atskleidimo sąlygos. Teisė susipažinti su Komisijos byla netaikoma konfidencialiai informacijai ir Komisijos, Valdybos, valstybių narių skaitmeninių paslaugų koordinatorių, kitų kompetentingų institucijų ar kitų valdžios institucijų vidaus dokumentams. Visų pirma, teisė susipažinti netaikoma Komisijos ir tų institucijų susirašinėjimui. Niekas šioje dalyje Komisijai nekliudo atskleisti ir naudoti informaciją, kuri yra būtina pažeidimui įrodyti.

5. Pagal 67, 68 ir 69 straipsnius surinkta informacija naudojama tik šio reglamento tikslais.

80 straipsnis

Sprendimų skelbimas

1. Komisija skelbia sprendimus, kuriuos ji priima pagal 70 straipsnio 1 dalį, 71 straipsnio 1 dalį, 73–76 straipsnius. Skelbiant tokius sprendimus nurodomi šalių vardai ir pavardės (pavadinimai) bei pagrindinis sprendimo turinys, įskaitant skirtas sankcijas.

2. Skelbiant sprendimus atsižvelgiama į atitinkamo labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjo, bet kurio 67 straipsnio 1 dalyje nurodyto kito asmens ir bet kurios trečiosios šalies teises ir teisėtus interesus apsaugant jų konfidencialią informaciją.

81 straipsnis

Peržiūra Europos Sąjungos Teisingumo Teisme

Pagal SESV 261 straipsnį Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turi neribotą jurisdikciją peržiūrėti sprendimus, kuriais Komisija yra skyrusi baudas ar periodines baudas. Jis gali panaikinti, sumažinti ar padidinti skirtą baudą ar periodinę baudą.

82 straipsnis

Prašymai apriboti prieigą ir bendradarbiavimas su nacionaliniais teismais

1. Jei visais įgaliojimais pagal šį skirsnį nutraukti šio reglamento pažeidimą jau pasinaudota, pažeidimas vis dar vyksta ir kelia didelę žalą, kurios neįmanoma išvengti pasinaudojant kitais įgaliojimais pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę, Komisija atitinkamo labai didelės interneto platformos ar labai didelės interneto paieškos sistemos paslaugos teikėjo įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriaus gali prašyti imtis veiksmų pagal 51 straipsnio 3 dalį.

Prieš pateikdama tokį prašymą skaitmeninių paslaugų koordinatoriui, Komisija suinteresuotosioms šalims siūlo pateikti pastabas raštu per ne trumpesnį nei 14 darbo dienų laikotarpį aprašydama priemones, kurių ji ketina prašyti, ir nurodo numatomą jų adresatą ar adresatus.

2. Jei to reikia norint nuosekliai taikyti šį reglamentą, Komisija, veikdama savo iniciatyva, gali pateikti pastabas raštu 51 straipsnio 3 dalyje nurodytai kompetentingai teisminei institucijai. Gavusi tokios teisminės institucijos leidimą, ji taip pat gali pateikti pastabas žodžiu.

Tik savo pastabų rengimo tikslais Komisija tos teisminės institucijos gali prašyti jai perduoti visus dokumentus, būtinus bylai įvertinti, arba pasirūpinti, kad jie būtų jai perduoti.

3. Kai nacionalinis teismas priima sprendimą dėl klausimo, kuriam jau taikomas Komisijos pagal šį reglamentą priimtas sprendimas, tas nacionalinis teismas negali priimti sprendimų, kurie prieštarautų tam Komisijos sprendimui. Nacionaliniai teismai taip pat turi vengti priimti sprendimus, kurie galėtų prieštarauti sprendimui, Komisijos ketinamam priimti per procedūrą, kurią ji inicijavo pagal šį reglamentą. Tuo tikslu nacionalinis teismas gali įvertinti, ar būtina sustabdyti bylą. Tai nedaro poveikio SESV 267 straipsniui.

83 straipsnis

Su Komisijos įsikišimu susiję įgyvendinimo aktai

Kalbant apie Komisijos įsikišimą pagal šį skirsnį, Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus dėl praktinio pobūdžio tvarkos, susijusios su:

a) procedūromis pagal 69 ir 72 straipsnius;

b) 79 straipsnyje numatytu klausymu;

c) 79 straipsnyje numatytu suderintu informacijos atskleidimu.

Prieš priimdama bet kokias priemones pagal šio straipsnio pirmą dalį, Komisija skelbia jų projektą ir siūlo visoms suinteresuotosioms šalims pateikti savo pastabas per ten nustatytą laikotarpį, kuris turi būti ne trumpesnis nei vienas mėnuo. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 88 straipsnyje nurodytos patariamosios procedūros.

5 SKIRSNIS

Bendrosios vykdymo užtikrinimo nuostatos

84 straipsnis

Profesinė paslaptis

Nedarant poveikio šiame skyriuje nurodytam keitimuisi ir naudojimuisi informacija, Komisija, Valdyba, valstybių narių kompetentingos institucijos ir jų atitinkami pareigūnai, tarnautojai bei kiti joms prižiūrint dirbantys asmenys, taip pat bet kurie kiti susiję fiziniai ar juridiniai asmenys, įskaitant pagal 72 straipsnio 2 dalį paskirtus auditorius ir ekspertus, neatskleidžia informacijos, kurią jie gavo arba kuria jie pasikeitė pagal šį reglamentą ir kuriai dėl jos pobūdžio taikoma pareiga saugoti profesinę paslaptį.

85 straipsnis

Dalijimosi informacija sistema

1. Komisija sukuria ir palaiko patikimą ir saugią skaitmeninių paslaugų koordinatorių, Komisijos ir Valdybos bendravimui skirtą dalijimosi informacija sistemą. Prieiga prie šios sistemos gali būti suteikta kitoms kompetentingoms institucijoms, jei tai joms yra būtina joms pavestoms užduotims atlikti pagal šį reglamentą.

2. Skaitmeninių paslaugų koordinatoriai, Komisija ir Valdyba naudojasi dalijimosi informacija sistema visiems ryšiams pagal šį reglamentą palaikyti.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma dalijimosi informacijos sistemos praktinio pobūdžio veikimo tvarka, skirta jos funkcionavimui bei jos suderinamumui su kitomis svarbiomis sistemomis. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 88 straipsnyje nurodytos patariamosios procedūros.

86 straipsnis

Atstovavimas

1. Nedarant poveikio Direktyvai (ES) 2020/1828 ar bet kokios kitos rūšies atstovavimui pagal nacionalinę teisę, tarpininkavimo paslaugų gavėjai turi bent teisę įgalioti įstaigą, organizaciją ar asociaciją jų vardu naudotis šiuo reglamentu jiems suteiktomis teisėmis, jei įstaiga, organizacija ar asociacija tenkina visas šias sąlygas:

a) vykdydama veiklą nesiekia pelno;

b) yra tinkamai įsteigta pagal valstybės narės teisę;

c) jos teisės aktuose įtvirtinti tikslai apima teisėtą interesą užtikrinti, kad būtų laikomasi šio reglamento.

2. Interneto platformos paslaugų teikėjai imasi būtinų techninių ir organizacinių priemonių siekdami užtikrinti, kad skundai, kuriuos per 20 straipsnio 1 dalyje nurodytus mechanizmus paslaugos gavėjo vardu pateikia šio straipsnio 1 dalyje nurodytos įstaigos, organizacijos ar asociacijos, būtų tvarkomi bei sprendžiami pirmumo tvarka ir nepagrįstai nedelsiant.

6 SKIRSNIS

Deleguotieji ir įgyvendinimo aktai

87 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.

2. 24, 33, 37, 40 ir 43 straipsniuose nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2022 m. lapkričio 16 d. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsiami tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 24, 33, 37, 40 ir 43 straipsniuose nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą, Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 24, 33, 37, 40 ir 43 straipsnius priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per tris mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas trimis mėnesiais.

88 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas (toliau – Skaitmeninių paslaugų komitetas). Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

89 straipsnis

Direktyvos 2000/31/EB daliniai pakeitimai

1. Direktyvos 2000/31/EB 12–15 straipsniai išbraukiami.

2. Nuorodos į Direktyvos 2000/31/EB 12–15 straipsnius laikomos nuorodomis atitinkamai į šio reglamento 4, 5, 6 ir 8 straipsnius.

90 straipsnis

Direktyvos (ES) 2020/1828 dalinis pakeitimas

Direktyvos (ES) 2020/1828 I priedas papildomas šiuo punktu:

„(68) 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB, (Skaitmeninių paslaugų aktas) (OL L 277, 2022 10 27, p. 1).“

91 straipsnis

Peržiūra

1. Ne vėliau kaip 2027 m. vasario 18 d. Komisija įvertina galimą šio reglamento poveikį plėtrai ir ekonomikos augimui, kiek tai susiję su mažosiomis ir vidutinėmis įmonėmis, ir pateikia ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui.

Ne vėliau kaip 2025 m. lapkričio 17 d. Komisija atlieka vertinimą ir pateikia ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui šiais klausimais:

a) 33 straipsnio taikymas, įskaitant tarpininkavimo paslaugų teikėjų, kuriems taikomos šio reglamento III skyriaus 5 skirsnyje nustatytos pareigos, aprėptį;

b) šio reglamento sąveika su kitais teisės aktais, visų pirma, 2 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytais aktais.

2. Ne vėliau kaip 2027 m. lapkričio 17 d., o vėliau – kas penkerius metus, Komisija įvertina šį reglamentą ir pateikia ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui.

Šioje ataskaitoje, visų pirma, įvertinami:

a) 1 dalies antros pastraipos a ir b punktų taikymas;

b) šio reglamento indėlis į tarpininkavimo paslaugų vidaus rinkos stiprinimą ir veiksmingą veikimą, visų pirma, kiek tai susiję su tarpvalstybiniu skaitmeninių paslaugų teikimu;

c) 13, 16, 20, 21, 45 ir 46 straipsnių taikymas;

d) mažosioms ir labai mažoms įmonėms nustatytų pareigų taikymo sritis;

e) priežiūros ir vykdymo užtikrinimo mechanizmų veiksmingumas;

f) poveikis teisės į saviraiškos ir informacijos laisvę laikymuisi.

3. Kai tikslinga, kartu su 1 ir 2 dalyse nurodyta ataskaita pateikiamas pasiūlymas iš dalies pakeisti šį reglamentą.

4. Komisija šio straipsnio 2 dalyje nurodytoje ataskaitoje taip pat įvertina skaitmeninių paslaugų koordinatorių metines veiklos ataskaitas, Komisijai ir Valdybai pateiktas pagal 55 straipsnio 1 dalį, ir apie jas praneša.

5. 2 dalies tikslais valstybės narės ir Valdyba siunčia informaciją Komisijos prašymu.

6. Atlikdama 2 dalyje nurodytą vertinimą, Komisija atsižvelgia į Europos Parlamento, Tarybos ir kitų atitinkamų įstaigų ar šaltinių nuomones bei išvadas ir skiria ypatingą dėmesį mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir naujų konkurentų pozicijai.

7. Ne vėliau kaip 2027 m. vasario 18 d. Komisija, pasikonsultavusi su Valdyba, atlieka Valdybos veikimo ir 43 straipsnio taikymo vertinimą ir Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui pateikia ataskaitą, atsižvelgdama į pirmuosius reglamento taikymo metus. Remiantis išvadomis ir visapusiškai atsižvelgiant į Valdybos nuomonę, kai tinkama, kartu su ataskaita pateikiamas pasiūlymas iš dalies pakeisti šį reglamentą, kiek tai susiję su Valdybos struktūra.

92 straipsnis

Numatomas taikymas labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams

Šis reglamentas taikomas labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų paslaugų teikėjams, kuriems toks statusas suteiktas pagal 33 straipsnio 4 dalį, praėjus keturiems mėnesiams po 33 straipsnio 6 dalyje nurodyto pranešimo atitinkamam paslaugų teikėjui, jei ta data yra ankstesnė nei 2024 m. vasario 17 d.

93 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

1. Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2. Šis reglamentas taikomas nuo 2024 m. vasario 17 d.

Tačiau 24 straipsnio 2, 3 ir 6 dalys, 33 straipsnio 3–6 dalys, 37 straipsnio 7 dalis, 40 straipsnio 13 dalis, 43 straipsnis ir IV skyriaus 4, 5 bei 6 skirsniai taikomi nuo 2022 m. lapkričio 16 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2022 m. spalio 19 d.

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkė	*Pirmininkas*
R. METSOLA	M. BEK

II

(Ne teisėkūros procedūra priimami aktai)

TARPTAUTINIAI SUSITARIMAI

TARYBOS SPRENDIMAS (ES) 2022/2066

2022 m. vasario 21 d.

dėl Gabono Respublikos ir Europos bendrijos žvejybos partnerystės susitarimo įgyvendinimo protokolo (2021–2026 m.) sudarymo Europos Sąjungos vardu

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 43 straipsnį kartu su 218 straipsnio 6 dalies antros pastraipos a punkto v papunkčiu ir 218 straipsnio 7 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento pritarimą ([1]),

kadangi:

(1) remiantis Tarybos sprendimu (ES) 2021/1117 ([2]), Gabono Respublikos ir Europos bendrijos žvejybos partnerystės susitarimo įgyvendinimo protokolas (2021–2026 m.) ([3]) (toliau – Protokolas) pasirašytas 2021 m. birželio 29 d., su sąlyga, kad jis bus sudarytas vėliau;

(2) Protokolas taikomas laikinai nuo jo pasirašymo dienos;

(3) Gabono Respublikos ir Europos bendrijos žvejybos partnerystės susitarimo ([4]) (toliau – Susitarimas) ir Protokolo tikslas – sudaryti sąlygas Sąjungai ir Gabono Respublikai (toliau – Gabonas) glaudžiau bendradarbiauti siekiant toliau skatinti darnios žuvininkystės politikos vystymą, taip pat sudaryti sąlygas atsakingai naudoti Gabono žvejybos zonoje ir Atlanto vandenyne esančius žvejybos išteklius ir kartu prisidėti prie deramų darbo sąlygų sudarymo žvejybos sektoriuje;

(4) Protokolas turėtų būti patvirtintas;

(5) Susitarimo 9 straipsniu įsteigiamas jungtinis komitetas, atsakingas už Susitarimo įgyvendinimo stebėseną. Be to, vadovaujantis Protokolo 19 straipsnio 5 dalimi, jungtinis komitetas gali priimti tam tikrus Protokolo pakeitimus. Siekiant palengvinti tokių pakeitimų priėmimą, Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai, laikantis tam tikrų su turiniu ir forma susijusių sąlygų, juos tvirtinti Sąjungos vardu pagal supaprastintą procedūrą;

(6) Taryba turėtų nustatyti Sąjungos poziciją dėl jos siūlomų Protokolo pakeitimų. Komisija turėtų patvirtinti siūlomus pakeitimus Sąjungos vardu, išskyrus atvejus, kai jiems prieštarauja tam tikras valstybių narių, sudarančių blokuojančią mažumą, skaičius pagal Europos Sąjungos sutarties 16 straipsnio 4 dalį;

([1]) 2021 m. gruodžio 14 d. pritarimas (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

([2]) 2021 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimas (ES) 2021/1117 dėl Gabono Respublikos ir Europos bendrijos žvejybos partnerystės susitarimo įgyvendinimo protokolo (2021–2026 m.) pasirašymo Europos Sąjungos vardu ir laikino taikymo (OL L 242, 2021 7 8, p. 3).

([3]) OL L 242, 2021 7 8, p. 5.

([4]) OL L 109, 2007 4 26, p. 3.

(7) atsižvelgiant į ekonominę Sąjungos žvejybos veiklos Gabono žvejybos zonoje svarbą ir į būtinybę kiek įmanoma labiau sutrumpinti tos veiklos nutraukimo laiką, Protokolas turėtų įsigalioti kuo skubiau,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sąjungos vardu patvirtinamas Gabono Respublikos ir Europos bendrijos žvejybos partnerystės susitarimo įgyvendinimo protokolas (2021–2026 m.) (toliau – Protokolas).

2 straipsnis

Tarybos pirmininkas Sąjungos vardu pateikia Protokolo 26 straipsnyje numatytą pranešimą.

3 straipsnis

Remiantis šio sprendimo priede nustatyta procedūra, Komisija įgaliojama Sąjungos vardu tvirtinti Protokolo pakeitimus, kuriuos turi priimti pagal Gabono Respublikos ir Europos bendrijos žvejybos partnerystės susitarimo 9 straipsnį įsteigtas jungtinis komitetas.

4 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje 2022 m. vasario 21 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
J. DENORMANDIE

PRIEDAS

JUNGTINIO KOMITETO PRIIMAMŲ PROTOKOLO PAKEITIMŲ TVIRTINIMO PROCEDŪRA

Kai jungtinio komiteto prašoma pagal Gabono Respublikos ir Europos bendrijos žvejybos partnerystės susitarimo įgyvendinimo protokolo (2021–2026 m.) (toliau – Protokolas) 19 straipsnio 5 dalį priimti Protokolo pakeitimus, Komisija įgaliojama siūlomus pakeitimus tvirtinti Sąjungos vardu laikantis šių sąlygų:

1) Komisija užtikrina, kad patvirtinimas Sąjungos vardu:

   a) atitiktų bendros žuvininkystės politikos tikslus;

   b) arba būtų suderinamas su regioninių žvejybos valdymo organizacijų priimtomis atitinkamomis taisyklėmis ir juo būtų atsižvelgta į pakrantės valstybių bendrai vykdomą valdymą;

   c) būtų atliekamas atsižvelgiant į Komisijai pateiktą naujausią statistinę, biologinę ir kitą susijusią informaciją.

2) Prieš Sąjungos vardu patvirtindama siūlomus pakeitimus, Komisija juos pateikia Tarybai likus pakankamai laiko iki atitinkamo jungtinio komiteto posėdžio.

3) Taryba vertina siūlomų pakeitimų atitiktį 1 punkte išvardytoms sąlygoms.

4) Komisija siūlomus pakeitimus patvirtina Sąjungos vardu, išskyrus atvejus, kai jiems prieštarauja tam tikras valstybių narių, sudarančių blokuojančią mažumą, skaičius pagal Europos Sąjungos sutarties 16 straipsnio 4 dalį. Jei susidaro tokia blokuojanti mažuma, Komisija Sąjungos vardu atmeta siūlomus pakeitimus.

5) Jei vėlesniuose jungtinio komiteto posėdžiuose, įskaitant skubos tvarka surengtus susitikimus, susitarimo dėl siūlomų pakeitimų pasiekti neįmanoma, klausimas vėl perduodamas Tarybai 2–4 punktuose nustatyta tvarka, kad nustatant Sąjungos poziciją būtų atsižvelgta į naujus veiksnius.

6) Komisijos prašoma tinkamu laiku imtis visų būtinų tolesnių su jungtinio komiteto sprendimu dėl siūlomų pakeitimų susijusių priemonių, be kita ko, atitinkamais atvejais *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbti susijusį sprendimą ir pateikti tam sprendimui įgyvendinti būtinų pasiūlymų.

7) Pozicija, kurios Sąjunga turi laikytis jungtiniame komitete dėl klausimų, kurie nėra susiję su Protokolo 19 straipsnio 5 dalyje numatytais Protokolo pakeitimais, nustatoma laikantis sutarčių ir įtvirtintos darbo praktikos.

REGLAMENTAI

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2022/2067

2022 m. spalio 25 d.

kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605, kuriuo nustatomos specialios afrikinio kiaulių maro kontrolės priemonės, I priedas

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/429 dėl užkrečiamųjų gyvūnų ligų, kuriuo iš dalies keičiami ir panaikinami tam tikri gyvūnų sveikatos srities aktai („Gyvūnų sveikatos teisės aktas“) ([1]), ypač į jo 71 straipsnio 3 dalį,

kadangi:

(1) afrikinis kiaulių maras yra infekcinė virusinė liga, kuria serga laikomos ir laukinės kiaulės ir kuri gali turėti didelį poveikį atitinkamų gyvūnų populiacijai ir ūkininkavimo pelningumui, dėl to gali būti sutrikdomas tų gyvūnų ir jų produktų siuntų vežimas Sąjungoje ir eksportas į trečiąsias šalis;

(2) Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/605 ([2]) buvo priimtas remiantis Reglamentu (ES) 2016/429 ir jame nustatytos specialios su afrikiniu kiaulių maru susijusios ligų kontrolės priemonės, kurias į to reglamento I priedą įtrauktos valstybės narės (toliau – atitinkamos valstybės narės) ribotą laikotarpį turi taikyti tame priede išvardytose I, II ir III apribojimų taikymo zonose;

(3) teritorijos, kurios į Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605 I priedą įtrauktos kaip I, II ir III apribojimų taikymo zonos, yra grindžiamos su afrikiniu kiaulių maru susijusia epizootine situacija Sąjungoje. Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605 I priedas buvo paskutinį kartą iš dalies pakeistas Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2022/1911 ([3]), pakitus su ta liga susijusiai epizootinei padėčiai Vokietijoje ir Italijoje. Nuo to įgyvendinimo reglamento priėmimo dienos su šia liga susijusi epizootinė padėtis tam tikrose susijusiose valstybėse narėse pasikeitė;

(4) Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605 I priede nurodytų I, II ir III apribojimų taikymo zonų bet kokie pakeitimai turėtų būti grindžiami su afrikiniu kiaulių maru susijusia epizootine padėtimi šios ligos paveiktose teritorijose ir su afrikiniu kiaulių maru susijusia bendra epizootine padėtimi atitinkamoje valstybėje narėje, tos ligos tolesnio plitimo rizikos lygiu, moksliškai pagrįstais principais ir kriterijais, pagal kuriuos geografiškai apibrėžiamas zonavimas dėl afrikinio kiaulių maro, ir Sąjungos gairėmis, dėl kurių su valstybėmis narėmis susitarta Augalų, gyvūnų, maisto ir pašarų nuolatiniame komitete ir kurios viešai skelbiamos Komisijos svetainėje ([4]). Atliekant tokius pakeitimus taip pat turėtų būti atsižvelgiama į tarptautinius standartus, pvz., Pasaulinės gyvūnų sveikatos organizacijos Sausumos gyvūnų sveikatos kodeksą ([5]), ir atitinkamų valstybių narių kompetentingų institucijų pateiktus zonavimo motyvus;

([1]) OL L 84, 2016 3 31, p. 1.

([2]) 2021 m. balandžio 7 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/605, kuriuo nustatomos specialios afrikinio kiaulių maro kontrolės priemonės (OL L 129, 2021 4 15, p. 1).

([3]) 2022 m. spalio 6 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/1911, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605, kuriuo nustatomos specialios afrikinio kiaulių maro kontrolės priemonės, I priedas (OL L 261, 2022 10 7, p. 6).

([4]) Darbinis dokumentas SANTE/7112/2015/Rev. 3 „AKM zonos geografinio nustatymo principai ir kriterijai“. https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/control-measures/asf_en

([5]) OIE Sausumos gyvūnų sveikatos kodeksas, 29-as leidimas, 2021 m. I ir II tomai ISBN 978–92–95115–40–8; https://www.woah.org/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/terrestrial-code-online-access/

(5) Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2020/689 ([6]) papildomos į sąrašą įtrauktų ligų, nurodytų Reglamento (ES) 2016/429 9 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose ir Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2018/1882 ([7]) apibrėžtų kaip A, B ir C kategorijų ligos, kontrolės taisyklės. Visų pirma Deleguotojo reglamento (ES) 2020/689 9 straipsnyje nustatytos tam tikros priemonės, kuriomis gyvūnas arba gyvūnų grupė priskiriami įtariamiems arba patvirtintiems susirgimų į sąrašą įtraukta liga, įskaitant afrikinį kiaulių marą, atvejams;

(6) Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2020/687 ([8]) papildomos į sąrašą įtrauktų ligų, nurodytų Reglamento (ES) 2016/429 9 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose ir Įgyvendinimo reglamente (ES) 2018/1882 apibrėžtų kaip A, B ir C kategorijų ligos, kontrolės taisyklės. Visų pirma Deleguotojo reglamento (ES) 2020/687 63–66 straipsniuose numatytos tam tikros priemonės, kurių reikia imtis oficialiai patvirtinus laukinių gyvūnų A kategorijos ligos protrūkį, įskaitant afrikinį kiaulių marą tarp laukinių kiaulių. Pagal tas priemones turi būti nustatyta užkrėsta zona ir draudžiama perkelti laukinius į sąrašą įtrauktų rūšių gyvūnus ir vežti jų gyvūninius produktus;

(7) 2022 m. gegužės mėn. Italija pranešė Komisijai apie dabartinę afrikinio kiaulių maro padėtį jos teritorijoje po įtarto šios ligos protrūkio tarp laukinių kiaulių Riečio provincijoje Lacijaus regione. Taikydama atsargumo principą, tos valstybės narės kompetentinga institucija įtariamą afrikinio kiaulių maro atvejį vertino kaip patvirtintą afrikinio kiaulių maro atvejį ir nustatė užkrėstą zoną, kaip numatyta Deleguotajame reglamente (ES) 2020/687 ir Įgyvendinimo reglamente (ES) 2021/605 oficialiai patvirtinus šią ligą;

(8) 2022 m. spalio mėn. Italija pranešė Komisijai, kad nuolatinės ir išsamios laikomų ir laukinių kiaulių ligų kontrolės priemonės ir pasyvios priežiūros duomenys rodo, kad afrikinio kiaulių maro virusas Riečio provincijoje neplinta, ir kad Italijos kompetentinga institucija gali padaryti išvadą, jog įtariamas afrikinio kiaulių maro atvejis Riečio provincijoje neturėtų būti laikomas patvirtintu afrikinio kiaulių maro atveju pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2020/689 9 straipsnio 2 dalies b punktą, kadangi, nepaisant to, kad atliekant gyvūno tyrimus nustatyta šiai ligai būdinga nukleorūgštis, gyvūnas neturėjo jokių klinikinių ligos požymių ir jokie epidemiologiniai ryšiai su kitais įtariamais arba patvirtintais ligos atvejais nebuvo patvirtinti;

(9) be to, po Įgyvendinimo reglamento (ES) 2022/1911 priėmimo dienos kilo naujų afrikinio kiaulių maro protrūkių tarp laukinių kiaulių Vokietijoje. O tam tikrose Lenkijos zonose, kurios įtrauktos į I ir III apribojimų taikymo zonų sąrašą, pagerėjo laikomų ir laukinių kiaulių epidemiologinė padėtis;

(10) 2022 m. spalio mėn. keli afrikinio kiaulių maro protrūkiai laukinių kiaulių populiacijoje nustatyti Vokietijos Brandenburgo žemėje, srityje, kuri šiuo metu Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605 I priede nurodyta kaip II apribojimų taikymo zona, labai netoli nuo teritorijos Bradenburgo žemėje, kuri šiuo metu tame priede nurodyta kaip I apribojimų taikymo zona. Dėl šių naujų afrikinio kiaulių maro protrūkių tarp laukinių kiaulių padidėja rizikos lygis ir į tai reikėtų atsižvelgti Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605 tame priede. Todėl dabartinės I ir II apribojimų taikymo zonų ribos turėtų būti iš dalies pakeistos, kad būtų atsižvelgta į šiuos naujausius protrūkius;

(11) po šių naujausių afrikinio kiaulių maro protrūkių tarp laukinių kiaulių Vokietijos Brandenburgo žemėje ir atsižvelgiant į dabartinę epizootinę padėtį, susijusią su afrikiniu kiaulių maru Sąjungoje, skirstymas į zonas šioje valstybėje narėje buvo iš naujo įvertintas ir atnaujintas pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605 5, 6 ir 7 straipsnius. Taikomos rizikos valdymo priemonės taip pat buvo iš naujo įvertintos ir atnaujintos. Šie pakeitimai turėtų atsispindėti Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605 I priede;

([6]) 2019 m. gruodžio 17 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2020/689, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/429 tam tikrų į sąrašą įtrauktų ir naujų ligų priežiūros, likvidavimo programų ir liga neužkrėstos teritorijos statuso taisyklės (OL L 174, 2020 6 3, p. 211).

([7]) 2018 m. gruodžio 3 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2018/1882 dėl tam tikrų ligų prevencijos ir kontrolės taisyklių taikymo į sąrašą įtrauktų ligų kategorijoms, kuriuo nustatomas rūšių ir rūšių grupių, keliančių didelę tų į sąrašą įtrauktų ligų plitimo riziką, sąrašas (OL L 308, 2018 12 4, p. 21).

([8]) 2019 m. gruodžio 17 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2020/687, kuriuo dėl tam tikrų į sąrašą įtrauktų ligų prevencijos ir kontrolės taisyklių papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/429 (OL L 174, 2020 6 3, p. 64).

(12) be to, atsižvelgiant į afrikinio kiaulių maro kontrolės priemonių, nustatytų Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2020/687, visų pirma jo 22, 25 ir 40 straipsniuose, taikomų Lenkijoje laikomų kiaulių populiacijoje į Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605 I priedą įtrauktose III apribojimų taikymo zonose, veiksmingumą ir laikantis rizikos mažinimo priemonių, susijusių su afrikiniu kaulių maru, nurodytų OIE kodekse, tam tikros Lenkijos Liublino, Pakarpatės, Didžiosios Lenkijos ir Liubušo regionų sritys, kurios šiuo metu į Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605 I priedą įtrauktos kaip III apribojimų taikymo zonos, dabar turėtų būti į tą priedą įtrauktos kaip II apribojimų taikymo zonos, nes tose III apribojimų taikymo zonose per pastaruosius dvylika mėnesių nenustatyta afrikinio kiaulių maro protrūkių laikomų kiaulių populiacijoje, tačiau šia liga tebeserga laukinės kiaulės. Atsižvelgiant į dabartinę afrikinio kiaulių maro epizootinę padėtį, šios III apribojimų taikymo zonos dabar turėtų būti nurodytos kaip II apribojimų taikymo zonos;

(13) taip pat, atsižvelgiant į tai, kad Lenkijoje veiksmingai taikomos afrikinio kiaulių maro kontrolės priemonės, skirtos laikomoms kiaulėms Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605 I priede išvardytose I apribojimų taikymo zonose, remiantis Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2020/687, ypač priemonės, nustatytos to reglamento 64, 65 ir 67 straipsniuose, ir laikantis OIE kodekse nustatytų afrikinio kiaulių maro rizikos mažinimo priemonių, tam tikros zonos Lenkijos Pakarpatės, Lodzės ir Silezijos regionuose, kurios šiuo metu Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605 I priede nurodytos kaip I apribojimų taikymo zonos, dabar tame priede turėtų būti išbrauktos iš I apribojimų taikymo zonų sąrašo, nes pastaruosius dvylika mėnesių šiose I apribojimų taikymo zonose nebuvo afrikinio kiaulių maro protrūkių tarp laikomų ir laukinių kiaulių. I apribojimų taikymo zonos dabar turėtų būti išbrauktos iš to priedo, kad būtų atsižvelgta į dabartinę afrikinio kiaulių maro epizootinę padėtį;

(14) be to, remiantis iš Italijos gauta informacija ir pagrindimu, visų pirma atsižvelgiant į epidemiologinio tyrimo užbaigimą ir afrikinio kiaulių maro ligų kontrolės priemonių veiksmingumą, taip pat į dabartinę palankią afrikinio kiaulių maro padėtį laukinių kiaulių populiacijoje Lacijaus regione ir ligos kontrolės priemones, kurias Italija tinkamai įgyvendino, kad būtų išvengta bet kokių nereikalingų prekybos trikdymų, tikslinga, kad Riečio provincijos I ir II apribojimų taikymo zonos būtų išbrauktos iš Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605 I priedo, kad būtų atsižvelgta į dabartinę afrikinio kiaulių maro epizootinę padėtį toje valstybėje narėje;

(15) siekiant atsižvelgti į naujausius epizootinės afrikinio kiaulių maro padėties Sąjungoje pokyčius ir aktyviai kovoti su rizika, susijusia su šios ligos plitimu, turėtų būti nustatytos naujos pakankamo dydžio apribojimų taikymo zonos Vokietijoje ir Lenkijoje, ir jos turėtų būti įtrauktos į Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605 I priedą kaip I ir II apribojimų taikymo zonos. Be to, iš to priedo dalies, skirtos Lenkijai, turėtų būti išbrauktos tam tikros I apribojimų taikymo zonos dalys. Kadangi su afrikiniu kiaulių maru susijusi situacija Sąjungoje yra labai dinamiška, nustatant šių naujų apribojimų taikymo zonų ribas buvo atsižvelgta į epizootinę padėtį aplinkinėse teritorijose;

(16) atsižvelgiant į tai, kad į epizootinę padėtį Sąjungoje dėl afrikinio kiaulių maro plitimo reikia reaguoti skubiai, svarbu, kad Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605 I priedo pakeitimai, padaryti šiuo įgyvendinimo reglamentu, įsigaliotų kuo greičiau;

(17) šiame reglamente nustatytos priemonės atitinka Augalų, gyvūnų, maisto ir pašarų nuolatinio komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605 I priedas pakeičiamas šio reglamento priede pateikiamu tekstu.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2022 m. spalio 25 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN

PRIEDAS

Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/605 I priedas pakeičiamas taip:

„I PRIEDAS

APRIBOJIMŲ TAIKYMO ZONOS

I DALIS

1. **Vokietija**

Šios I apribojimų taikymo zonos Vokietijoje:

Bundesland Brandenburg:

— Landkreis Dahme-Spreewald:

  — Gemeinde Alt Zauche-Wußwerk,

  — Gemeinde Byhleguhre-Byhlen,

  — Gemeinde Märkische Heide, mit den Gemarkungen Alt Schadow, Neu Schadow, Pretschen, Plattkow, Wittmannsdorf, Schuhlen-Wiese, Bückchen, Kuschkow, Gröditsch, Groß Leuthen, Leibchel, Glietz, Groß Leine, Dollgen, Krugau, Dürrenhofe, Biebersdorf und Klein Leine,

  — Gemeinde Neu Zauche,

  — Gemeinde Schwielochsee mit den Gemarkungen Groß Liebitz, Guhlen, Mochow und Siegadel,

  — Gemeinde Spreewaldheide,

  — Gemeinde Straupitz,

— Landkreis Märkisch-Oderland:

  — Gemeinde Müncheberg mit den Gemarkungen Müncheberg, Eggersdorf bei Müncheberg und Hoppegarten bei Müncheberg,

  — Gemeinde Bliesdorf mit den Gemarkungen Kunersdorf - westlich der B167 und Bliesdorf - westlich der B167

  — Gemeinde Märkische Höhe mit den Gemarkungen Reichenberg und Batzlow,

  — Gemeinde Wriezen mit den Gemarkungen Haselberg, Frankenfelde, Schulzendorf, Lüdersdorf Biesdorf, Rathsdorf - westlich der B 167 und Wriezen - westlich der B167

  — Gemeinde Buckow (Märkische Schweiz),

  — Gemeinde Strausberg mit den Gemarkungen Hohenstein und Ruhlsdorf,

  — Gemeine Garzau-Garzin,

  — Gemeinde Waldsieversdorf,

  — Gemeinde Rehfelde mit der Gemarkung Werder,

  — Gemeinde Reichenow-Mögelin,

  — Gemeinde Prötzel mit den Gemarkungen Harnekop, Sternebeck und Prötzel östlich der B 168 und der L35,

  — Gemeinde Oberbarnim,

  — Gemeinde Bad Freienwalde mit der Gemarkung Sonnenburg,

  — Gemeinde Falkenberg mit den Gemarkungen Dannenberg, Falkenberg westlich der L 35, Gersdorf und Kruge,

  — Gemeinde Höhenland mit den Gemarkungen Steinbeck, Wollenberg und Wölsickendorf,

— Landkreis Barnim:

  — Gemeinde Joachimsthal östlich der L220 (Eberswalder Straße), östlich der L23 (Töpferstraße und Templiner Straße), östlich der L239 (Glambecker Straße) und Schorfheide (JO) östlich der L238,

— Gemeinde Friedrichswalde mit der Gemarkung Glambeck östlich der L 239,

— Gemeinde Althüttendorf,

— Gemeinde Ziethen mit den Gemarkungen Groß Ziethen und Klein Ziethen westlich der B198,

— Gemeinde Chorin mit den Gemarkungen Golzow, Senftenhütte, Buchholz, Schorfheide (Ch), Chorin westlich der L200 und Sandkrug nördlich der L200,

— Gemeinde Britz,

— Gemeinde Schorfheide mit den Gemarkungen Altenhof, Werbellin, Lichterfelde und Finowfurt,

— Gemeinde (Stadt) Eberswalde mit der Gemarkungen Finow und Spechthausen und der Gemarkung Eberswalde südlich der B167 und westlich der L200,

— Gemeinde Breydin,

— Gemeinde Melchow,

— Gemeinde Sydower Fließ mit der Gemarkung Grüntal nördlich der K6006 (Landstraße nach Tuchen), östlich der Schönholzer Straße und östlich Am Postweg,

— Hohenfinow südlich der B167,

— Landkreis Uckermark:

— Gemeinde Passow mit den Gemarkungen Briest, Passow und Schönow,

— Gemeinde Mark Landin mit den Gemarkungen Landin nördlich der B2, Grünow und Schönermark,

— Gemeinde Angermünde mit den Gemarkungen Frauenhagen, Mürow, Angermünde nördlich und nordwestlich der B2, Dobberzin nördlich der B2, Kerkow, Welsow, Bruchhagen, Greiffenberg, Günterberg, Biesenbrow, Görlsdorf, Wolletz und Altkünkendorf,

— Gemeinde Zichow,

— Gemeinde Casekow mit den Gemarkungen Blumberg, Wartin, Luckow-Petershagen und den Gemarkungen Biesendahlshof und Casekow westlich der L272 und nördlich der L27,

— Gemeinde Hohenselchow-Groß Pinnow mit der Gemarkung Hohenselchow nördlich der L27,

— Gemeinde Tantow,

— Gemeinde Mescherin außer der Gemarkung Neurochlitz östlich der B2, dieser folgend bis zur Gemarkungsgrenze Rosow, weiter in nordwestlicher Richtung bis Rosow, weiter auf der K7311 zur Landesgrenze zu Mecklenburg-Vorpommern, dieser folgend in östlicher Richtung bis zur polnischen Grenze,

— Gemeinde Gartz (Oder) mit der Gemarkung Geesow westlich der B2 sowie den Gemarkungen Gartz und Hohenreinkendorf nördlich der L27 und der B2 bis zur Kastanienallee, dort links abbiegend dem Schülerweg folgend bis Höhe Bahnhof, von hier in östlicher Richtung den Salveybach kreuzend bis zum Tantower Weg, diesen in nördlicher Richtung bis zu Stettiner Straße, diese weiter folgend bis zur B2, dieser in nördlicher Richtung folgend,

— Gemeinde Pinnow nördlich und westlich der B2,

— Landkreis Oder-Spree:

— Gemeinde Storkow (Mark),

— Gemeinde Spreenhagen mit den Gemarkungen Braunsdorf, Markgrafpieske, Lebbin und Spreenhagen,

— Gemeinde Grünheide (Mark) mit den Gemarkungen Kagel, Kienbaum und Hangelsberg,

— Gemeinde Fürstenwalde westlich der B 168 und nördlich der L 36,

— Gemeinde Rauen,

— Gemeinde Wendisch Rietz bis zur östlichen Uferzone des Scharmützelsees und von der südlichen Spitze des Scharmützelsees südlich der B246,

— Gemeinde Reichenwalde,

— Gemeinde Bad Saarow mit der Gemarkung Petersdorf und der Gemarkung Bad Saarow-Pieskow westlich der östlichen Uferzone des Scharmützelsees und ab nördlicher Spitze westlich der L35,

— Gemeinde Tauche mit der Gemarkung Werder,

— Gemeinde Steinhöfel mit den Gemarkungen Jänickendorf, Schönfelde, Beerfelde, Gölsdorf, Buchholz, Tempelberg und den Gemarkungen Steinhöfel, Hasenfelde und Heinersdorf westlich der L36 und der Gemarkung Neuendorf im Sande nördlich der L36,

— Landkreis Spree-Neiße:

— Gemeinde Turnow-Preilack mit der Gemarkung Turnow,

— Gemeinde Drachhausen,

— Gemeinde Schmogrow-Fehrow,

— Gemeinde Drehnow,

— Gemeinde Teichland mit den Gemarkungen Maust und Neuendorf,

— Gemeinde Guhrow,

— Gemeinde Werben,

— Gemeinde Dissen-Striesow,

— Gemeinde Briesen,

— Gemeinde Drebkau mit den Gemarkungen Jehserig, Schorbus, Domsdorf, Drebkau, Laubst, Leuthen, Siewisch, Casel und Greifenhain,

— Gemeinde Kolkwitz mit den Gemarkungen Klein Gaglow nördl. der BAB 15, Kolkwitz, Gulben, Papitz, Babow, Eichow, Krieschow, Limberg, Glinzig, Milkersdorf und Hähnchen,

— Gemeinde Burg (Spreewald)

— Kreisfreie Stadt Cottbus außer den Gemarkungen Kahren, Gallinchen, Groß Gaglow und der Gemarkung Kiekebusch südlich der BAB,

— Landkreis Oberspreewald-Lausitz:

— Gemeinde Neupetershain,

— Gemeinde Lauchhammer,

— Gemeinde Schwarzheide,

— Gemeinde Schipkau,

— Gemeinde Senftenberg mit den Gemarkungen Brieske, Niemtsch, Senftenberg, Reppist, Hosena, Großkoschen, Kleinkoschen und Sedlitz,

— die Gemeinde Schwarzbach mit der Gemarkung Biehlen,

— Gemeinde Neu-Seeland mit den Gemarkungen Lieske, Bahnsdorf und Lindchen,

— Gemeinde Großräschen mit den Gemarkungen Dörrwalde und Allmosen,

— Gemeinde Tettau,

— Landkreis Elbe-Elster:

— Gemeinde Großthiemig,

— Gemeinde Hirschfeld,

— Gemeinde Gröden,

— Gemeinde Schraden,

— Gemeinde Merzdorf,

— Gemeinde Röderland mit der Gemarkung Wainsdorf, Prösen, Stolzenhain a.d. Röder,

— Gemeinde Plessa mit der Gemarkung Plessa,

— Landkreis Prignitz:

— Gemeinde Groß Pankow mit den Gemarkungen Baek, Tangendorf, Tacken, Hohenvier, Strigleben, Steinberg und Gulow,

— Gemeinde Perleberg mit der Gemarkung Schönfeld,

— Gemeinde Karstädt mit den Gemarkungen Postlin, Strehlen, Blüthen, Klockow, Premslin, Glövzin, Waterloo, Karstädt, Dargardt, Garlin und die Gemarkungen Groß Warnow, Klein Warnow, Reckenzin, Streesow und Dallmin westlich der Bahnstrecke Berlin/Spandau-Hamburg/Altona,

— Gemeinde Gülitz-Reetz,

— Gemeinde Putlitz mit den Gemarkungen Lockstädt, Mansfeld und Laaske,

— Gemeinde Triglitz,

— Gemeinde Marienfließ mit der Gemarkung Frehne,

— Gemeinde Kümmernitztal mit der Gemarkungen Buckow, Preddöhl und Grabow,

— Gemeinde Gerdshagen mit der Gemarkung Gerdshagen,

— Gemeinde Meyenburg,

— Gemeinde Pritzwalk mit der Gemarkung Steffenshagen,

Bundesland Sachsen:

— Landkreis Bautzen

— Gemeinde Arnsdorf, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

— Gemeinde Cunewalde,

— Gemeinde Demitz-Thumitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

— Gemeinde Doberschau-Gaußig,

— Gemeinde Göda, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

— Gemeinde Großharthau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

— Gemeinde Großpostwitz/O.L.,

— Gemeinde Hochkirch, sofern nicht bereits der Sperrzone II,

— Gemeinde Kubschütz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

— Gemeinde Neukirch/Lausitz,

— Gemeinde Obergurig,

— Gemeinde Schmölln-Putzkau,

— Gemeinde Sohland a. d. Spree,

— Gemeinde Stadt Bautzen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

— Gemeinde Stadt Bischhofswerda, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

— Gemeinde Stadt Radeberg, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

— Gemeinde Stadt Schirgiswalde-Kirschau,

— Gemeinde Stadt Wilthen,

— Gemeinde Steinigtwolmsdorf,

— Stadt Dresden:

  — Stadtgebiet, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

— Landkreis Meißen:

  — Gemeinde Diera-Zehren, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

  — Gemeinde Glaubitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

  — Gemeinde Hirschstein,

  — Gemeinde Käbschütztal,

  — Gemeinde Klipphausen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

  — Gemeinde Niederau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

  — Gemeinde Nünchritz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

  — Gemeinde Röderaue, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

  — Gemeinde Stadt Gröditz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

  — Gemeinde Stadt Lommatzsch,

  — Gemeinde Stadt Meißen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

  — Gemeinde Stadt Nossen außer Ortsteil Nossen,

  — Gemeinde Stadt Riesa,

  — Gemeinde Stadt Strehla,

  — Gemeinde Stauchitz,

  — Gemeinde Wülknitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

  — Gemeinde Zeithain,

— Landkreis Mittelsachsen:

  — Gemeinde Reinsberg,

— Landkreis Sächsische Schweiz-Osterzgebirge:

  — Gemeinde Bannewitz,

  — Gemeinde Dürröhrsdorf-Dittersbach,

  — Gemeinde Kreischa,

  — Gemeinde Lohmen,

  — Gemeinde Müglitztal,

  — Gemeinde Stadt Dohna,

  — Gemeinde Stadt Freital,

  — Gemeinde Stadt Heidenau,

  — Gemeinde Stadt Hohnstein,

  — Gemeinde Stadt Neustadt i. Sa.,

  — Gemeinde Stadt Pirna,

  — Gemeinde Stadt Rabenau mit den Ortsteilen Lübau, Obernaundorf, Oelsa, Rabenau und Spechtritz,

  — Gemeinde Stadt Stolpen,

  — Gemeinde Stadt Tharandt mit den Ortsteilen Fördergersdorf, Großopitz, Kurort Hartha, Pohrsdorf und Spechtshausen,

  — Gemeinde Stadt Wilsdruff, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

Bundesland Mecklenburg-Vorpommern:

— Landkreis Vorpommern Greifswald

  — Gemeinde Penkun,

  — Gemeinde Nadrensee,

  — Gemeinde Krackow,

  — Gemeinde Glasow,

  — Gemeinde Grambow,

— Landkreis Ludwigslust-Parchim:

  — Gemeinde Barkhagen mit den Ortsteilen und Ortslagen: Altenlinden, Kolonie Lalchow, Plauerhagen, Zarchlin, Barkow-Ausbau, Barkow,

  — Gemeinde Blievenstorf mit dem Ortsteil: Blievenstorf,

  — Gemeinde Brenz mit den Ortsteilen und Ortslagen: Neu Brenz, Alt Brenz,

  — Gemeinde Domsühl mit den Ortsteilen und Ortslagen: Severin, Bergrade Hof, Bergrade Dorf, Zieslübbe, Alt Dammerow, Schlieven, Domsühl, Domsühl-Ausbau, Neu Schlieven,

  — Gemeinde Gallin-Kuppentin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Kuppentin, Kuppentin-Ausbau, Daschow, Zahren, Gallin, Penzlin,

  — Gemeinde Ganzlin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Dresenow, Dresenower Mühle, Twietfort, Ganzlin, Tönchow, Wendisch Priborn, Liebhof, Gnevsdorf,

  — Gemeinde Granzin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Lindenbeck, Greven, Beckendorf, Bahlenrade, Granzin,

  — Gemeinde Grabow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Fresenbrügge, Grabow, Griemoor, Heidehof, Kaltehof, Winkelmoor,

  — Gemeinde Groß Laasch mit den Ortsteilen und Ortslagen: Groß Laasch,

  — Gemeinde Kremmin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Beckentin, Kremmin,

  — Gemeinde Kritzow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Schlemmin, Kritzow,

  — Gemeinde Lewitzrand mit dem Ortsteil und Ortslage: Matzlow-Garwitz (teilweise),

  — Gemeinde Lübz mit den Ortsteilen und Ortslagen: Bobzin, Broock, Broock Ausbau, Hof Gischow, Lübz, Lutheran, Lutheran Ausbau, Riederfelde, Ruthen, Wessentin, Wessentin Ausbau,

  — Gemeinde Neustadt-Glewe mit den Ortsteilen und Ortslagen: Hohes Feld, Kiez, Klein Laasch, Liebs Siedlung, Neustadt-Glewe, Tuckhude, Wabel,

  — Gemeinde Obere Warnow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Grebbin und Wozinkel, Gemarkung Kossebade teilweise, Gemarkung Herzberg mit dem Waldgebiet Bahlenholz bis an die östliche Gemeindegrenze, Gemarkung Woeten unmittelbar östlich und westlich der L16,

  — Gemeinde Parchim mit den Ortsteilen und Ortslagen: Dargelütz, Neuhof, Kiekindemark, Neu Klockow, Möderitz, Malchow, Damm, Parchim, Voigtsdorf, Neu Matzlow,

  — Gemeinde Passow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Unterbrüz, Brüz, Welzin, Neu Brüz, Weisin, Charlottenhof, Passow,

  — Gemeinde Plau am See mit den Ortsteilen und Ortslagen: Reppentin, Gaarz, Silbermühle, Appelburg, Seelust, Plau-Am See, Plötzenhöhe, Klebe, Lalchow, Quetzin, Heidekrug,

  — Gemeinde Rom mit den Ortsteilen und Ortslagen: Lancken, Stralendorf, Rom, Darze, Paarsch,

  — Gemeinde Spornitz mit den Ortsteilen und Ortslagen: Dütschow, Primark, Steinbeck, Spornitz,

  — Gemeinde Werder mit den Ortsteilen und Ortslagen: Neu Benthen, Benthen, Tannenhof, Werder.

2. **Estija**

Šios I apribojimų taikymo zonos Estijoje:

— Hiiu maakond.

3. **Graikija**

Šios I apribojimų taikymo zonos Graikijoje:

— in the regional unit of Drama:

  — the community departments of Sidironero and Skaloti and the municipal departments of Livadero and Ksiropotamo (in Drama municipality),

  — the municipal department of Paranesti (in Paranesti municipality),

  — the municipal departments of Kokkinogeia, Mikropoli, Panorama, Pyrgoi (in Prosotsani municipality),

  — the municipal departments of Kato Nevrokopi, Chrysokefalo, Achladea, Vathytopos, Volakas, Granitis, Dasotos, Eksohi, Katafyto, Lefkogeia, Mikrokleisoura, Mikromilea, Ochyro, Pagoneri, Perithorio, Kato Vrontou and Potamoi (in Kato Nevrokopi municipality),

— in the regional unit of Xanthi:

  — the municipal departments of Kimmerion, Stavroupoli, Gerakas, Dafnonas, Komnina, Kariofyto and Neochori (in Xanthi municipality),

  — the community departments of Satres, Thermes, Kotyli, and the municipal departments of Myki, Echinos and Oraio and (in Myki municipality),

  — the community department of Selero and the municipal department of Sounio (in Avdira municipality),

— in the regional unit of Rodopi:

  — the municipal departments of Komotini, Anthochorio, Gratini, Thrylorio, Kalhas, Karydia, Kikidio, Kosmio, Pandrosos, Aigeiros, Kallisti, Meleti, Neo Sidirochori and Mega Doukato (in Komotini municipality),

  — the municipal departments of Ipio, Arriana, Darmeni, Archontika, Fillyra, Ano Drosini, Aratos and the Community Departments Kehros and Organi (in Arriana municipality),

  — the municipal departments of Iasmos, Sostis, Asomatoi, Polyanthos and Amvrosia and the community department of Amaxades (in Iasmos municipality),

  — the municipal department of Amaranta (in Maroneia Sapon municipality),

— in the regional unit of Evros:

  — the municipal departments of Kyriaki, Mandra, Mavrokklisi, Mikro Dereio, Protokklisi, Roussa, Goniko, Geriko, Sidirochori, Megalo Derio, Sidiro, Giannouli, Agriani and Petrolofos (in Soufli municipality),

  — the municipal departments of Dikaia, Arzos, Elaia, Therapio, Komara, Marasia, Ormenio, Pentalofos, Petrota, Plati, Ptelea, Kyprinos, Zoni, Fulakio, Spilaio, Nea Vyssa, Kavili, Kastanies, Rizia, Sterna, Ampelakia, Valtos, Megali Doxipara, Neochori and Chandras (in Orestiada municipality),

  — the municipal departments of Asvestades, Ellinochori, Karoti, Koufovouno, Kiani, Mani, Sitochori, Alepochori, Asproneri, Metaxades, Vrysika, Doksa, Elafoxori, Ladi, Paliouri and Poimeniko (in Didymoteixo municipality),

— in the regional unit of Serres:

  — the municipal departments of Kerkini, Livadia, Makrynitsa, Neochori, Platanakia, Petritsi, Akritochori, Vyroneia, Gonimo, Mandraki, Megalochori, Rodopoli, Ano Poroia, Katw Poroia, Sidirokastro, Vamvakophyto, Promahonas, Kamaroto, Strymonochori, Charopo, Kastanousi and Chortero and the community departments of Achladochori, Agkistro and Kapnophyto (in Sintiki municipality),

— the municipal departments of Serres, Elaionas and Oinoussa and the community departments of Orini and Ano Vrontou (in Serres municipality),

— the municipal departments of Dasochoriou, Irakleia, Valtero, Karperi, Koimisi, Lithotopos, Limnochori, Podismeno and Chrysochorafa (in Irakleia municipality).

4. **Latvija**

Šios I apribojimų taikymo zonos Latvijoje:

— Dienvidkurzemes novada, Grobiņas pagasts, Nīcas pagasta daļa uz ziemeļiem no apdzīvotas vietas Bernāti, autoceļa V1232, A11, V1222, Bārtas upes, Otaņķu pagasts, Grobiņas pilsēta,

— Ropažu novada Stopiņu pagasta daļa, kas atrodas uz rietumiem no autoceļa V36, P4 un P5, Acones ielas, Dauguļupes ielas un Dauguļupītes.

5. **Lietuva**

Šios I apribojimų taikymo zonos Lietuvoje:

— Kalvarijos savivaldybė,

— Klaipėdos rajono savivaldybės Agluonėnų, Dovilų, Gargždų, Priekulės, Vėžaičių, Kretingalės ir Dauparų-Kvietinių seniūnijos,

— Marijampolės savivaldybė, išskyrus Šumskų ir Sasnavos seniūnijas,

— Palangos miesto savivaldybė,

— Vilkaviškio rajono savivaldybės Bartninkų, Gražiškių, Keturvalakių, Pajevonio, Virbalio, Vištyčio seniūnijos.

6. **Vengrija**

Šios I apribojimų taikymo zonos Vengrijoje:

— Békés megye 950950, 950960, 950970, 951950, 952050, 952750, 952850, 952950, 953050, 953150, 953650, 953660, 953750, 953850, 953960, 954250, 954260, 954350, 954450, 954550, 954650, 954750, 954850, 954860, 954950, 955050, 955150, 955250, 955260, 955270, 955350, 955450, 955510, 955650, 955750, 955760, 955850, 955950, 956050, 956060, 956150 és 956160 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

— Bács-Kiskun megye 600150, 600850, 601550, 601650, 601660, 601750, 601850, 601950, 602050, 603250, 603750 és 603850 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

— Budapest 1 kódszámú, vadgazdálkodási tevékenységre nem alkalmas területe,

— Csongrád-Csanád megye 800150, 800160, 800250, 802220, 802260, 802310 és 802450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

— Fejér megye 400150, 400250, 400351, 400352, 400450, 400550, 401150, 401250, 401350, 402050, 402350, 402360, 402850, 402950, 403050, 403450, 403550, 403650, 403750, 403950, 403960, 403970, 404650, 404750, 404850, 404950, 404960, 405050, 405750, 405850, 405950,

— 406050, 406150, 406550, 406650 és 406750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

— Győr-Moson-Sopron megye 100550, 100650, 100950, 101050, 101350, 101450, 101550, 101560 és 102150 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

— Jász-Nagykun-Szolnok megye 750150, 750160, 750260, 750350, 750450, 750460, 754450, 754550, 754560, 754570, 754650, 754750, 754950, 755050, 755150, 755250, 755350 és 755450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

— Komárom-Esztergom megye 250150, 250250, 250450, 250460, 250550, 250650, 250750, 251050, 251150, 251250, 251350, 251360, 251650, 251750, 251850, 252250, kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

— Pest megye 571550, 572150, 572250, 572350, 572550, 572650, 572750, 572850, 572950, 573150, 573250, 573260, 573350, 573360, 573450, 573850, 573950, 573960, 574050, 574150, 574350, 574360, 574550, 574650, 574750, 574850, 574860, 574950, 575050,575150, 575250, 575350, 575550, 575650, 575750, 575850, 575950, 576050, 576150, 576250, 576350, 576450, 576650, 576750, 576850, 576950, 577050, 577150, 577350, 577450, 577650, 577850, 577950, 578050, 578150, 578250, 578350, 578360, 578450, 578550, 578560, 578650, 578850, 578950, 579050, 579150, 579250, 579350, 579450, 579460, 579550, 579650, 579750, 580250 és 580450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe.

7. **Lenkija**

Šios I apribojimų taikymo zonos Lenkijoje:

w województwie kujawsko - pomorskim:

— powiat rypiński,

— powiat brodnicki,

— powiat grudziądzki,

— powiat miejski Grudziądz,

— powiat wąbrzeski,

w województwie warmińsko-mazurskim:

— gminy Wielbark i Rozogi w powiecie szczycieńskim,

w województwie podlaskim:

— gminy Wysokie Mazowieckie z miastem Wysokie Mazowieckie, Czyżew i część gminy Kulesze Kościelne położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie wysokomazowieckim,

— gminy Miastkowo, Nowogród, Śniadowo i Zbójna w powiecie łomżyńskim,

— gminy Szumowo, Zambrów z miastem Zambrów i część gminy Kołaki Kościelne położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie zambrowskim,

— gminy Grabowo, Kolno i miasto Kolno, Turośl w powiecie kolneńskim,

w województwie mazowieckim:

— powiat ostrołęcki,

— powiat miejski Ostrołęka,

— gminy Bielsk, Brudzeń Duży, Bulkowo, Drobin, Gąbin, Łąck, Nowy Duninów, Radzanowo, Słupno, Staroźreby i Stara Biała w powiecie płockim,

— powiat miejski Płock,

— powiat ciechanowski,

— gminy Baboszewo, Dzierzążnia, Joniec, Nowe Miasto, Płońsk i miasto Płońsk, Raciąż i miasto Raciąż, Sochocin w powiecie płońskim,

— powiat sierpecki,

— gmina Bieżuń, Lutocin, Siemiątkowo i Żuromin w powiecie żuromińskim,

— część powiatu ostrowskiego niewymieniona w części II załącznika I,

— gminy Dzieżgowo, Lipowiec Kościelny, Mława, Radzanów, Strzegowo, Stupsk, Szreńsk, Szydłowo, Wiśniewo w powiecie mławskim,

— powiat przasnyski,

— powiat makowski,

— powiat pułtuski,

— część powiatu wyszkowskiego niewymieniona w części II załącznika I,

— część powiatu węgrowskiego niewymieniona w części II załącznika I,

— część powiatu wołomińskiego niewymieniona w części II załącznika I,

— gminy Mokobody i Suchożebry w powiecie siedleckim,

— gminy Dobre, Jakubów, Kałuszyn, Stanisławów w powiecie mińskim,

— gminy Bielany i gmina wiejska Sokołów Podlaski w powiecie sokołowskim,

— powiat gostyniński,

w województwie podkarpackim:

— gmina Krempna w powiecie jasielskim,

— część powiatu ropczycko – sędziszowskiego niewymieniona w części II załącznika I,

— gminy Pruchnik, Rokietnica, Roźwienica, w powiecie jarosławskim,

— gminy Fredropol, Krasiczyn, Krzywcza, Przemyśl, część gminy Orły położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77, część gminy Żurawica na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77 w powiecie przemyskim,

— powiat miejski Przemyśl,

— gminy Gać, Jawornik Polski, Kańczuga, część gminy Zarzecze położona na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Mleczka w powiecie przeworskim,

— powiat łańcucki,

— gminy Trzebownisko, Głogów Małopolski, część gminy Świlcza położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 94 i część gminy Sokołów Małopolski położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 875 w powiecie rzeszowskim,

— gmina Raniżów w powiecie kolbuszowskim,

— część powiatu dębickiego niewymieniona w części II załącznika I,

w województwie świętokrzyskim:

— gminy Nowy Korczyn, Solec–Zdrój, Wiślica, Stopnica, Tuczępy, Busko Zdrój w powiecie buskim,

— powiat kazimierski,

— powiat skarżyski,

— część powiatu opatowskiego niewymieniona w części II załącznika I,

— część powiatu sandomierskiego niewymieniona w części II załącznika I,

— gminy Bogoria, Osiek, Staszów i część gminy Rytwiany położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 764, część gminy Szydłów położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 756 w powiecie staszowskim,

— gminy Pawłów, Wąchock, część gminy Brody położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 9 oraz na południowy - zachód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 0618T biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania w miejscowości Lipie, drogę biegnącą od miejscowości Lipie do wschodniej granicy gminy i część gminy Mirzec położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 744 biegnącą od południowej granicy gminy do miejscowości Tychów Stary a następnie przez drogę nr 0566T biegnącą od miejscowości Tychów Stary w kierunku północno - wschodnim do granicy gminy w powiecie starachowickim,

— powiat ostrowiecki,

— gminy Fałków, Ruda Maleniecka, Radoszyce, Smyków, Słupia Konecka, część gminy Końskie położona na zachód od linii kolejowej, część gminy Stąporków położona na południe od linii kolejowej w powiecie koneckim,

— gminy Bodzentyn, Bieliny, Łagów, Morawica, Nowa Słupia, część gminy Raków położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr 756 i 764, część gminy Chęciny położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 762, część gminy Górno położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy łączącą miejscowości Leszczyna – Cedzyna oraz na południe od linii wyznaczonej przez ul. Kielecką w miejscowości Cedzyna biegnącą do wschodniej granicy gminy, część gminy Daleszyce położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 764 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą łączącą miejscowości Daleszyce – Słopiec – Borków, dalej na północ od linii wyznaczonej przez tę drogę biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 764 do przecięcia z linią rzeki Belnianka, następnie na północ od linii wyznaczonej przez rzeki Belnianka i Czarna Nida biegnącej do zachodniej granicy gminy w powiecie kieleckim,

— gminy Działoszyce, Michałów, Pińczów, Złota w powiecie pińczowskim,

— gminy Imielno, Jędrzejów, Nagłowice, Sędziszów, Słupia, Sobków, Wodzisław w powiecie jędrzejowskim,

— gminy Moskorzew, Radków, Secemin, część gminy Włoszczowa położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od północnej granicy gminy do miejscowości Konieczno i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Konieczno – Rogienice – Dąbie – Podłazie, część gminy Kluczewsko położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Krogulec – Nowiny - Komorniki do przecięcia z linią rzeki Czarna, następnie na północ od linii wyznaczonej przez rzekę Czarna biegnącą do przecięcia z linią wyznaczoną przez drogę nr 742 i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od przecięcia z linią rzeki Czarna do południowej granicy gminy w powiecie włoszczowskim,

w województwie łódzkim:

— gminy Łyszkowice, Kocierzew Południowy, Kiernozia, Chąśno, Nieborów, część gminy wiejskiej Łowicz położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 92 biegnącej od granicy miasta Łowicz do zachodniej granicy gminy oraz część gminy wiejskiej Łowicz położona na wschód od granicy miasta Łowicz i na północ od granicy gminy Nieborów w powiecie łowickim,

— gminy Cielądz, Rawa Mazowiecka z miastem Rawa Mazowiecka w powiecie rawskim,

— gminy Bolimów, Głuchów, Godzianów, Lipce Reymontowskie, Maków, Nowy Kawęczyn, Skierniewice, Słupia w powiecie skierniewickim,

— powiat miejski Skierniewice,

— gminy Mniszków, Paradyż, Sławno i Żarnów w powiecie opoczyńskim,

— gminy Czerniewice, Inowłódz, Lubochnia, Rzeczyca, Tomaszów Mazowiecki z miastem Tomaszów Mazowiecki, Żelechlinek w powiecie tomaszowskim,

gmina Przedbórz w powiecie radomszczańskim, w województwie pomorskim:

— gminy Ostaszewo, miasto Krynica Morska oraz część gminy Nowy Dwór Gdański położona na południowy - zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 7, następnie przez drogę nr 7 i S7 biegnącą do zachodniej granicy gminy w powiecie nowodworskim,

— gminy Lichnowy, Miłoradz, Malbork z miastem Malbork, część gminy Nowy Staw położna na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 w powiecie malborskim,

— gminy Mikołajki Pomorskie, Stary Targ i Sztum w powiecie sztumskim,

— powiat gdański,

— Miasto Gdańsk,

— powiat tczewski,

— powiat kwidzyński,

w województwie lubuskim:

— gmina Lubiszyn w powiecie gorzowskim,

— gmina Dobiegniew w powiecie strzelecko – drezdeneckim,

w województwie dolnośląskim:

— gminy Dziadowa Kłoda, Międzybórz, Syców, Twardogóra, część gminy wiejskiej Oleśnica położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr S8, część gminy Dobroszyce położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy w powiecie oleśnickim,

— gminy Jordanów Śląski, Kobierzyce, Mietków, Sobótka, część gminy Żórawina położona na zachód od linii wyznaczonej przez autostradę A4, część gminy Kąty Wrocławskie położona na południe od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie wrocławskim,

— część gminy Domaniów położona na południowy zachód od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie oławskim,

— gmina Wiązów w powiecie strzelińskim,

— część powiatu średzkiego niewymieniona w części II załącznika I,

— miasto Świeradów - Zdrój w powiecie lubańskim,

— gminy Pielgrzymka, miasto Złotoryja, część gminy wiejskiej Złotoryja położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej granicy gminy w miejscowości Nowa Wieś Złotoryjska do granicy miasta Złotoryja oraz na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od granicy miasta Złotoryja do wschodniej granicy gminy w powiecie złotoryjskim,

— gmina Mirsk w powiecie lwóweckim,

— gminy Janowice Wielkie, Mysłakowice, Stara Kamienica w powiecie karkonoskim,

— część powiatu miejskiego Jelenia Góra położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 366,

— gminy Bolków, Męcinka, Mściwojów, Paszowice, miasto Jawor w powiecie jaworskim,

— gminy Dobromierz, Jaworzyna Śląska, Marcinowice, Strzegom, Żarów w powiecie świdnickim,

— gminy Dzierżoniów, Pieszyce, miasto Bielawa, miasto Dzierżoniów w powiecie dzierżoniowskim,

— gminy Głuszyca, Mieroszów w powiecie wałbrzyskim,

— gmina Nowa Ruda i miasto Nowa Ruda w powiecie kłodzkim,

— gminy Kamienna Góra, Marciszów i miasto Kamienna Góra w powiecie kamiennogórskim,

w województwie wielkopolskim:

— gminy Koźmin Wielkopolski, Rozdrażew, miasto Sulmierzyce, część gminy Krotoszyn położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 15 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 36, nr 36 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 15 do skrzyżowana z drogą nr 444, nr 444 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 36 do południowej granicy gminy w powiecie krotoszyńskim,

— gminy Brodnica, część gminy Dolsk położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 434 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 437, a następnie na wschód od drogi nr 437 biegnącej od skrzyżowania z drogąnr 434 do południowej granicy gminy, część gminy Śrem położóna na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 310 biegnącą od zachodniej granicy gminy do miejscowości Śrem, następnie na wschód od drogi nr 432 w miejscowości Śrem oraz na wschód od drogi nr 434 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 432 do południowej granicy gminy w powiecie śremskim,

— gminy Borek Wielkopolski, Piaski, Pogorzela, w powiecie gostyńskim,

— gmina Grodzisk Wielkopolski i część gminy Kamieniec położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 308 w powiecie grodziskim,

— gmina Czempiń w powiecie kościańskim,

— gminy Kleszczewo, Kostrzyn, Kórnik, Pobiedziska, Mosina, miasto Puszczykowo, część gminy wiejskiej Murowana Goślina położona na południe od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy miasta Murowana Goślina do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie poznańskim,

— gmina Kiszkowo i część gminy Kłecko położona na zachód od rzeki Mała Wełna w powiecie gnieźnieńskim,

— powiat czarnkowsko-trzcianecki,

— część gminy Wronki położona na północ od linii wyznaczonej przez rzekę Wartę biegnącą od zachodniej granicy gminy do przecięcia z droga nr 182, a następnie na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr 182 oraz 184 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 182 do południowej granicy gminy w powiecie szamotulskim,

— gmina Budzyń w powiecie chodzieskim,

— gminy Mieścisko, Skoki i Wągrowiec z miastem Wągrowiec w powiecie wągrowieckim,

— powiat pleszewski,

— gmina Zagórów w powiecie słupeckim,

— gmina Pyzdry w powiecie wrzesińskim,

— gminy Kotlin, Żerków i część gminy Jarocin położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr S11 i 15 w powiecie jarocińskim,

— powiat ostrowski,

— powiat miejski Kalisz,

— powiat kaliski,

— powiat turecki,

— gminy Rzgów, Grodziec, Krzymów, Stare Miasto, Rychwał w powiecie konińskim,

— powiat kępiński,

— powiat ostrzeszowski,

w województwie opolskim:

— gminy Domaszowice, Pokój, część gminy Namysłów położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie namysłowskim,

— gminy Wołczyn, Kluczbork, Byczyna w powiecie kluczborskim,

— gminy Praszka, Gorzów Śląski część gminy Rudniki położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 42 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 43 i na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 43 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 42 w powiecie oleskim,

— gmina Grodkóww powiecie brzeskim,

— gminy Komprachcice, Łubniany, Murów, Niemodlin, Tułowice w powiecie opolskim,

— powiat miejski Opole,

w województwie zachodniopomorskim:

— gminy Nowogródek Pomorski, Barlinek, Myślibórz, część gminy Dębno położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 126 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 23 w miejscowości Dębno, następnie na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 23 do skrzyżowania z ul. Jana Pawła II w miejscowości Cychry, następnie na północ od ul. Jana Pawła II do skrzyżowania z ul. Ogrodową i dalej na północ od linii wyznaczonej przez ul. Ogrodową, której przedłużenie biegnie do wschodniej granicy gminy w powiecie myśliborskim,

— gmina Stare Czarnowo w powiecie gryfińskim,

— gmina Bielice, Kozielice, Pyrzyce w powiecie pyrzyckim,

— gminy Bierzwnik, Krzęcin, Pełczyce w powiecie choszczeńskim,

— część powiatu miejskiego Szczecin położona na zachód od linii wyznaczonej przez rzekę Odra Zachodnia biegnącą od północnej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 10, następnie na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 10 biegnącą od przecięcia z linią wyznaczoną przez rzekę Odra Zachodnia do wschodniej granicy gminy,

— gminy Dobra (Szczecińska), Police w powiecie polickim,

w województwie małopolskim:

— powiat brzeski,

— powiat gorlicki,

— powiat proszowicki,

— część powiatu nowosądeckiego niewymieniona w części II załącznika I,

— gminy Czorsztyn, Krościenko nad Dunajcem, Ochotnica Dolna w powiecie nowotarskim,

— powiat miejski Nowy Sącz,

— powiat tarnowski,

— powiat miejski Tarnów,

— część powiatu dąbrowskiego niewymieniona w części III załącznika I.

8. **Slovakija**

Šios I apribojimų taikymo zonos Slovakijoje:

— in the district of Nové Zámky, Sikenička, Pavlová, Bíňa, Kamenín, Kamenný Most, Malá nad Hronom, Belá, Ľubá, Šarkan, Gbelce, Bruty, Mužla, Obid, Štúrovo, Nána, Kamenica nad Hronom, Chľaba, Leľa, Bajtava, Salka, Malé Kosihy,

— in the district of Veľký Krtíš, the municipalities of Ipeľské Predmostie, Veľká nad Ipľom, Hrušov, Kleňany, Sečianky,

— in the district of Levice, the municipalities of Keť, Čata, Pohronský Ruskov, Hronovce, Želiezovce, Zalaba, Malé Ludince, Šalov, Sikenica, Pastovce, Bielovce, Ipeľský Sokolec, Lontov, Kubáňovo, Sazdice, Demandice, Dolné Semerovce, Vyškovce nad Ipľom, Preseľany nad Ipľom, Hrkovce, Tupá, Horné Semerovce, Hokovce, Slatina, Horné Turovce, Veľké Turovce, Šahy, Tešmak, Plášťovce, Ipeľské Uľany, Bátovce, Pečenice, Jabloňovce, Bohunice, Pukanec, Uhliská,

— in the district of Krupina, the municipalities of Dudince, Terany, Hontianske Moravce, Sudince, Súdovce, Lišov,

— the whole district of Ružomberok,

— in the region of Turčianske Teplice, municipalties of Turček, Horná Štubňa, Čremošné, Háj, Rakša, Mošovce,

— in the district of Martin, municipalties of Blatnica, Folkušová, Necpaly,

— in the district of Dolný Kubín, the municipalities of Kraľovany, Žaškov, Jasenová, Vyšný Kubín, Oravská Poruba, Leštiny, Osádka, Malatiná, Chlebnice, Krivá,

— in the district of Tvrdošín, the municipalities of Oravský Biely Potok, Habovka, Zuberec,

— in the district of Žarnovica, the municipalities of Rudno nad Hronom, Voznica, Hodruša-Hámre,

— the whole district of Žiar nad Hronom, except municipalities included in zone II.

9. **Italija**

Šios I apribojimų taikymo zonos Italijoje:

Piedmont Region:

— in the province of Alessandria, the municipalities of Casalnoceto, Oviglio, Tortona, Viguzzolo, Frugarolo, Bergamasco, Castellar Guidobono, Berzano Di Tortona, Cerreto Grue, Carbonara Scrivia, Casasco, Carentino, Frascaro, Paderna, Montegioco, Spineto Scrivia, Villaromagnano, Pozzolo Formigaro, Momperone, Merana, Monleale, Terzo, Borgoratto Alessandrino, Casal Cermelli, Montemarzino, Bistagno, Castellazzo Bormida, Bosco Marengo, Castelspina, Volpeglino, Alice Bel Colle, Gamalero, Volpedo, Pozzol Groppo, Sarezzano,

— in the province of Asti, the municipalities of Olmo Gentile, Nizza Monferrato, Incisa Scapaccino, Roccaverano, Castel Boglione, Mombaruzzo, Maranzana, Castel Rocchero, Rocchetta Palafea, Castelletto Molina, Castelnuovo Belbo, Montabone, Quaranti, Fontanile, Calamandrana, Bruno, Sessame, Monastero Bormida, Bubbio, Cassinasco, Serole, Loazzolo, Cessole, Vesime, San Giorgio Scarampi,

— in the province of Cuneo, the municipalities of Bergolo, Pezzolo Valle Uzzone, Cortemilia, Levice, Castelletto Uzzone, Perletto,

Liguria Region:

— in the province of Genova, the Municipalities of Rovegno, Rapallo, Portofino, Cicagna, Avegno, Montebruno, Santa Margherita Ligure, Favale Di Malvaro, Recco, Camogli, Moconesi, Tribogna, Fascia, Uscio, Gorreto, Fontanigorda, Neirone, Rondanina, Lorsica, Propata;

— in the province of Savona, the municipalities of Cairo Montenotte, Quiliano, Dego, Altare, Piana Crixia, Giusvalla, Albissola Marina, Savona,

Emilia-Romagna Region:

— in the province of Piacenza, the municipalities of Ottone, Zerba,

Lombardia Region:

— in the province of Pavia, the municipalities of Rocca Susella, Montesegale, Menconico, Val Di Nizza, Bagnaria, Santa Margherita Di Staffora, Ponte Nizza, Brallo Di Pregola, Varzi, Godiasco, Cecima,

Lazio Region:

— in the province of Rome,

North: the municipalities of Riano, Castelnuovo di Porto, Capena, Fiano Romano, Morlupo, Sacrofano, Magliano Romano, Formello, Campagnano di Roma, Anguillara;

West: the municipality of Fiumicino;

South: the municipality of Rome between the boundaries of the municipality of Fiumicino (West), the limits of Zone 3 (North), the Tiber river up to the intersection with the Grande Raccordo Anulare GRA Highway, the Grande Raccordo Anulare GRA Highway up to the intersection with A24 Highway, A24 Highway up to the intersection with Viale del Tecnopolo, viale del Tecnopolo up to the intersection with the boundaries of the municipality of Guidonia Montecelio;

East: the municipalities of Guidonia Montecelio, Montelibretti, Palombara Sabina, Monterotondo, Mentana, Sant'Angelo Romano, Fonte Nuova.

II DALIS

1. **Bulgarija**

Šios II apribojimų taikymo zonos Bulgarijoje:

— the whole region of Haskovo,

— the whole region of Yambol,

— the whole region of Stara Zagora,

— the whole region of Pernik,

— the whole region of Kyustendil,

— the whole region of Plovdiv, excluding the areas in Part III,

— the whole region of Pazardzhik, excluding the areas in Part III,

— the whole region of Smolyan,

— the whole region of Dobrich,

— the whole region of Sofia city,

— the whole region of Sofia Province,

— the whole region of Blagoevgrad excluding the areas in Part III,

— the whole region of Razgrad,

— the whole region of Kardzhali,

— the whole region of Burgas,

— the whole region of Varna excluding the areas in Part III,

— the whole region of Silistra,

— the whole region of Ruse,

— the whole region of Veliko Tarnovo,

— the whole region of Pleven,

— the whole region of Targovishte,

— the whole region of Shumen,

— the whole region of Sliven,

— the whole region of Vidin,

— the whole region of Gabrovo,

— the whole region of Lovech,

— the whole region of Montana,

— the whole region of Vratza.

2. **Vokietija**

Šios II apribojimų taikymo zonos Vokietijoje:

Bundesland Brandenburg:

— Landkreis Oder-Spree:

— Gemeinde Grunow-Dammendorf,

— Gemeinde Mixdorf

— Gemeinde Schlaubetal,

— Gemeinde Neuzelle,

— Gemeinde Neißemünde,

— Gemeinde Lawitz,

— Gemeinde Eisenhüttenstadt,

— Gemeinde Vogelsang,

— Gemeinde Ziltendorf,

— Gemeinde Wiesenau,

— Gemeinde Friedland,

— Gemeinde Siehdichum,

— Gemeinde Müllrose,

— Gemeinde Briesen,

— Gemeinde Jacobsdorf

— Gemeinde Groß Lindow,

— Gemeinde Brieskow-Finkenheerd,

— Gemeinde Ragow-Merz,

— Gemeinde Beeskow,

— Gemeinde Rietz-Neuendorf,

— Gemeinde Tauche mit den Gemarkungen Stremmen, Ranzig, Trebatsch, Sabrodt, Sawall, Mitweide, Lindenberg, Falkenberg (T), Görsdorf (B), Wulfersdorf, Giesensdorf, Briescht, Kossenblatt und Tauche,

— Gemeinde Langewahl,

— Gemeinde Berkenbrück,

— Gemeinde Steinhöfel mit den Gemarkungen Arensdorf und Demitz und den Gemarkungen Steinhöfel, Hasenfelde und Heinersdorf östlich der L 36 und der Gemarkung Neuendorf im Sande südlich der L36,

— Gemeinde Fürstenwalde östlich der B 168 und südlich der L36,

— Gemeinde Diensdorf-Radlow,

— Gemeinde Wendisch Rietz östlich des Scharmützelsees und nördlich der B 246,

— Gemeinde Bad Saarow mit der Gemarkung Neu Golm und der Gemarkung Bad Saarow-Pieskow östlich des Scharmützelsees und ab nördlicher Spitze östlich der L35,

— Landkreis Dahme-Spreewald:

— Gemeinde Jamlitz,

— Gemeinde Lieberose,

— Gemeinde Schwielochsee mit den Gemarkungen Goyatz, Jessern, Lamsfeld, Ressen, Speichrow und Zaue,

— Landkreis Spree-Neiße:

— Gemeinde Schenkendöbern,

— Gemeinde Guben,

— Gemeinde Jänschwalde,

— Gemeinde Tauer,

— Gemeinde Peitz,

— Gemeinde Kolkwitz mit der Gemarkung Klein Gaglow südl. der BAB 15,

— Gemeinde Turnow-Preilack mit der Gemarkung Preilack,

— Gemeinde Teichland mit der Gemarkung Bärenbrück,

— Gemeinde Heinersbrück,

— Gemeinde Forst,

— Gemeinde Groß Schacksdorf-Simmersdorf,

— Gemeinde Neiße-Malxetal,

— Gemeinde Jämlitz-Klein Düben,

— Gemeinde Tschernitz,

— Gemeinde Döbern,

— Gemeinde Felixsee,

— Gemeinde Wiesengrund,

— Gemeinde Spremberg,

— Gemeinde Welzow,

— Gemeinde Neuhausen/Spree,

— Gemeinde Drebkau mit der Gemarkung Kausche,

— Kreisfreie Stadt Cottbus mit den Gemarkungen Kahren, Gallinchen, Groß Gaglow und der Gemarkung Kiekebusch südlich der BAB 15,

— Landkreis Märkisch-Oderland:

— Gemeinde Bleyen-Genschmar,

— Gemeinde Neuhardenberg

— Gemeinde Golzow,

— Gemeinde Küstriner Vorland,

— Gemeinde Alt Tucheband,

— Gemeinde Reitwein,

— Gemeinde Podelzig,

— Gemeinde Gusow-Platkow,

— Gemeinde Seelow,

— Gemeinde Vierlinden,

— Gemeinde Lindendorf,

— Gemeinde Fichtenhöhe,

— Gemeinde Lietzen,

— Gemeinde Falkenhagen (Mark),

— Gemeinde Zeschdorf,

— Gemeinde Treplin,

— Gemeinde Lebus,

— Gemeinde Müncheberg mit den Gemarkungen Jahnsfelde, Trebnitz, Obersdorf, Münchehofe und Hermersdorf,

— Gemeinde Märkische Höhe mit der Gemarkung Ringenwalde,

— Gemeinde Bliesdorf mit der Gemarkung Metzdorf und Gemeinde Bliesdorf – östlich der B167 bis östlicher Teil, begrenzt aus Richtung Gemarkungsgrenze Neutrebbin südlich der Bahnlinie bis Straße „Sophienhof“ dieser westlich folgend bis „Ruesterchegraben“ weiter entlang Feldweg an den Windrädern Richtung „Herrnhof“, weiter entlang „Letschiner Hauptgraben“ nord-östlich bis Gemarkungsgrenze Alttrebbin und Kunersdorf – östlich der B167,

— Gemeinde Bad Freienwalde mit den Gemarkungen Altglietzen, Altranft, Bad Freienwalde, Bralitz, Hohenwutzen, Schiffmühle, Hohensaaten und Neuenhagen,

— Gemeinde Falkenberg mit der Gemarkung Falkenberg östlich der L35,

— Gemeinde Oderaue,

— Gemeinde Wriezen mit den Gemarkungen Altwriezen, Jäckelsbruch, Neugaul, Beauregard, Eichwerder, Rathsdorf – östlich der B167 und Wriezen – östlich der B167,

— Gemeinde Neulewin,

— Gemeinde Neutrebbin,

— Gemeinde Letschin,

— Gemeinde Zechin,

— Landkreis Barnim:

— Gemeinde Lunow-Stolzenhagen,

— Gemeinde Parsteinsee,

— Gemeinde Oderberg,

— Gemeinde Liepe,

— Gemeinde Hohenfinow (nördlich der B167),

— Gemeinde Niederfinow,

— Gemeinde (Stadt) Eberswalde mit den Gemarkungen Eberswalde nördlich der B167 und östlich der L200, Sommerfelde und Tornow nördlich der B167,

— Gemeinde Chorin mit den Gemarkungen Brodowin, Chorin östlich der L200, Serwest, Neuehütte, Sandkrug östlich der L200,

— Gemeinde Ziethen mit der Gemarkung Klein Ziethen östlich der Serwester Dorfstraße und östlich der B198,

— Landkreis Uckermark:

  — Gemeinde Angermünde mit den Gemarkungen Crussow, Stolpe, Gellmersdorf, Neukünkendorf, Bölkendorf, Herzsprung, Schmargendorf und den Gemarkungen Angermünde südlich und südöstlich der B2 und Dobberzin südlich der B2,

  — Gemeinde Schwedt mit den Gemarkungen Criewen, Zützen, Schwedt, Stendell, Kummerow, Kunow, Vierraden, Blumenhagen, Oderbruchwiesen, Enkelsee, Gatow, Hohenfelde, Schöneberg, Flemsdorf und der Gemarkung Felchow östlich der B2,

  — Gemeinde Pinnow südlich und östlich der B2,

  — Gemeinde Berkholz-Meyenburg,

  — Gemeinde Mark Landin mit der Gemarkung Landin südlich der B2,

  — Gemeinde Casekow mit der Gemarkung Woltersdorf und den Gemarkungen Biesendahlshof und Casekow östlich der L272 und südlich der L27,

  — Gemeinde Hohenselchow-Groß Pinnow mit der Gemarkung Groß Pinnow und der Gemarkung Hohenselchow südlich der L27,

  — Gemeinde Gartz (Oder) mit der Gemarkung Friedrichsthal und den Gemarkungen Gartz und Hohenreinkendorf südlich der L27 und der B2 bis Kastanienallee, dort links abbiegend dem Schülerweg folgend bis Höhe Bahnhof, von hier in östlicher Richtung den Salveybach kreuzend bis zum Tantower Weg, diesen in nördlicher Richtung bis zu Stettiner Straße, diese weiter folgend bis zur B2, dieser in nördlicher Richtung folgend,

  — Gemeinde Mescherin mit der Gemarkung Neurochlitz östlich der B2, dieser folgend bis zur Gemarkungsgrenze Rosow, weiter in nordwestlicher Richtung bis Rosow, weiter auf der K7311 zur Landesgrenze zu Mecklenburg-Vorpommern, dieser folgend in östlicher Richtung bis zur polnischen Grenze,

  — Gemeinde Passow mit der Gemarkung Jamikow,

— Kreisfreie Stadt Frankfurt (Oder),

— Landkreis Prignitz:

  — Gemeinde Karstädt mit den Gemarkungen Neuhof und Kribbe und den Gemarkungen Groß Warnow, Klein Warnow, Reckenzin, Streesow und Dallmin östlich der Bahnstrecke Berlin/Spandau-Hamburg/Altona,

  — Gemeinde Berge,

  — Gemeinde Pirow mit den Gemarkungen Hülsebeck, Pirow, Bresch und Burow,

  — Gemeinde Putlitz mit den Gemarkungen Sagast, Nettelbeck, Porep, Lütkendorf, Putlitz, Weitgendorf und Telschow,

  — Gemeinde Marienfließ mit den Gemarkungen Jännersdorf, Stepenitz und Krempendorf,

— Landkreis Oberspreewald-Lausitz:

  — Gemeinde Senftenberg mit der Gemarkung Peickwitz,

  — Gemeinde Hohenbocka,

  — Gemeinde Grünewald,

  — Gemeinde Hermsdorf,

  — Gemeinde Kroppen,

  — Gemeinde Ortrand,

  — Gemeinde Großkmehlen,

  — Gemeinde Lindenau,

  — Gemeinde Frauendorf,

  — Gemeinde Ruhland,

  — Gemeinde Guteborn

  — Gemeinde Schwarzbach mit der Gemarkung Schwarzbach,

Bundesland Sachsen:

— Landkreis Bautzen:

  — Gemeinde Arnsdorf nördlich der B6,

  — Gemeinde Burkau,

  — Gemeinde Crostwitz,

  — Gemeinde Demitz-Thumitz nördlich der S111,

  — Gemeinde Elsterheide,

  — Gemeinde Frankenthal,

  — Gemeinde Göda nördlich der S111,

  — Gemeinde Großdubrau,

  — Gemeinde Großharthau nördlich der B6,

  — Gemeinde Großnaundorf,

  — Gemeinde Haselbachtal,

  — Gemeinde Hochkirch nördlich der B6,

  — Gemeinde Königswartha,

  — Gemeinde Kubschütz nördlich der B6,

  — Gemeinde Laußnitz,

  — Gemeinde Lichtenberg,

  — Gemeinde Lohsa,

  — Gemeinde Malschwitz,

  — Gemeinde Nebelschütz,

  — Gemeinde Neukirch,

  — Gemeinde Neschwitz,

  — Gemeinde Ohorn,

  — Gemeinde Oßling,

  — Gemeinde Ottendorf-Okrilla,

  — Gemeinde Panschwitz-Kuckau,

  — Gemeinde Puschwitz,

  — Gemeinde Räckelwitz,

  — Gemeinde Radibor,

  — Gemeinde Ralbitz-Rosenthal,

  — Gemeinde Rammenau,

  — Gemeinde Schwepnitz,

  — Gemeinde Spreetal,

  — Gemeinde Stadt Bautzen nördlich der S111 bis Abzweig S 156 und nördlich des Verlaufs S 156 bis Abzweig B6 und nördlich des Verlaufs der B 6 bis zur östlichen Gemeindegrenze,

  — Gemeinde Stadt Bernsdorf,

  — Gemeinde Stadt Bischofswerda nördlich der B6 nördlich der S111,

  — Gemeinde Stadt Elstra,

  — Gemeinde Stadt Großröhrsdorf,

  — Gemeinde Stadt Hoyerswerda,

  — Gemeinde Stadt Kamenz,

— Gemeinde Stadt Königsbrück,

— Gemeinde Stadt Lauta,

— Gemeinde Stadt Pulsnitz,

— Gemeinde Stadt Radeberg nördlich der B6,

— Gemeinde Stadt Weißenberg,

— Gemeinde Stadt Wittichenau,

— Gemeinde Steina,

— Gemeinde Wachau,

— Stadt Dresden:

— Stadtgebiet nördlich der BAB4 bis zum Verlauf westlich der Elbe, dann nördlich der B6,

— Landkreis Görlitz,

— Landkreis Meißen:

— Gemeinde Diera-Zehren östlich der Elbe,

— Gemeinde Ebersbach,

— Gemeinde Glaubitz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,

— Gemeinde Klipphausen östlich der S177,

— Gemeinde Lampertswalde,

— Gemeinde Moritzburg,

— Gemeinde Niederau östlich der B101,

— Gemeinde Nünchritz östlich der Elbe und südlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,

— Gemeinde Priestewitz,

— Gemeinde Röderaue östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,

— Gemeinde Schönfeld,

— Gemeinde Stadt Coswig,

— Gemeinde Stadt Gröditz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,

— Gemeinde Stadt Großenhain,

— Gemeinde Stadt Meißen östlich des Straßenverlaufs der S177 bis zur B6, dann B6 bis zur B101, ab der B101 Elbtalbrücke Richtung Norden östlich der Elbe,

— Gemeinde Stadt Radebeul,

— Gemeinde Stadt Radeburg,

— Gemeinde Thiendorf,

— Gemeinde Weinböhla,

— Gemeinde Wülknitz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,

— Landkreis Sächsische Schweiz-Osterzgebirge:

— Gemeinde Stadt Wilsdruff nördlich der BAB4 zwischen den Abfahren Wilsdruff und Dreieck Dresden-West,

Bundesland Mecklenburg-Vorpommern:

— Landkreis Ludwigslust-Parchim:

— Gemeinde Balow mit dem Ortsteil: Balow,

— Gemeinde Brunow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Bauerkuhl,

— Brunow (bei Ludwigslust), Klüß, Löcknitz (bei Parchim),

— Gemeinde Dambeck mit dem Ortsteil und der Ortslage:

— Dambeck (bei Ludwigslust),

— Gemeinde Ganzlin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Barackendorf, Hof Retzow, Klein Damerow, Retzow, Wangelin,

— Gemeinde Gehlsbach mit den Ortsteilen und Ortslagen: Ausbau Darß, Darß, Hof Karbow, Karbow, Karbow-Ausbau, Quaßlin, Quaßlin Hof, Quaßliner Mühle, Vietlübbe, Wahlstorf

— Gemeinde Groß Godems mit den Ortsteilen und Ortslagen:

— Groß Godems, Klein Godems,

— Gemeinde Karrenzin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Herzfeld, Karrenzin, Karrenzin-Ausbau, Neu Herzfeld, Repzin, Wulfsahl,

— Gemeinde Kreien mit den Ortsteilen und Ortslagen: Ausbau Kreien,

— Hof Kreien, Kolonie Kreien, Kreien, Wilsen,

— Gemeinde Kritzow mit dem Ortsteil und der Ortslage: Benzin,

— Gemeinde Lübz mit den Ortsteilen und Ortslagen: Burow, Gischow, Meyerberg,

— Gemeinde Möllenbeck mit den Ortsteilen und Ortslagen: Carlshof, Horst, Menzendorf, Möllenbeck,

— Gemeinde Muchow mit dem Ortsteil und Ortslage: Muchow,

— Gemeinde Parchim mit dem Ortsteil und Ortslage: Slate,

— Gemeinde Prislich mit den Ortsteilen und Ortslagen: Marienhof, Neese, Prislich, Werle,

— Gemeinde Rom mit dem Ortsteil und Ortslage: Klein Niendorf,

— Gemeinde Ruhner Berge mit den Ortsteilen und Ortslagen: Dorf Poltnitz, Drenkow, Griebow, Jarchow, Leppin, Malow, Malower Mühle, Marnitz, Mentin, Mooster, Poitendorf, Poltnitz, Suckow, Tessenow, Zachow,

— Gemeinde Siggelkow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Groß Pankow, Klein Pankow, Neuburg, Redlin, Siggelkow,

— Gemeinde Stolpe mit den Ortsteilen und Ortslagen: Barkow, Granzin, Stolpe Ausbau, Stolpe,

— Gemeinde Ziegendorf mit den Ortsteilen und Ortslagen: Drefahl, Meierstorf, Neu Drefahl, Pampin, Platschow, Stresendorf, Ziegendorf,

— Gemeinde Zierzow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Kolbow, Zierzow.

3. **Estija**

Šios II apribojimų taikymo zonos Estijoje:

— Eesti Vabariik (välja arvatud Hiiu maakond).

4. **Latvija**

Šios II apribojimų taikymo zonos Latvijoje:

— Aizkraukles novads,

— Alūksnes, novada Alsviķu, Annas, Ilzenes, Jaunalūksnes, Jaunlaicenes, Kalncempju, Liepnas, Malienas, Mālupes, Mārkalnes, Pededzes, Veclaicenes, Zeltiņu, Ziemera pagasts, Jaunannas pagasta daļa uz ziemeļrietumiem no Pededzes upes, Alūksnes pilsēta,

— Augšdaugavas novads,

— Ādažu novads,

— Balvu, novada Baltinavas, Bērzpils, Briežuciema, Krišjāņu, Kupravas, Lazdukalna, Lazdulejas, Medņevas, Rugāju, Susāju, Šķilbēnu, Tilžas, Vectilžas, Vecumu, Žīguru, Viļakas pilsēta,

— Bauskas novads,

— Cēsu novads,

— Dienvidkurzemes novada Aizputes, Cīravas, Lažas, Durbes, Dunalkas, Tadaiķu, Vecpils, Bārtas, Sakas, Bunkas, Priekules, Gramzdas, Kalētu, Virgas, Dunikas, Vaiņodes, Gaviezes, Rucavas, Vērgales, Medzes pagasts, Nīcas pagasta daļa uz dienvidiem no apdzīvotas vietas Bernāti, autoceļa V1232, A11, V1222, Bārtas upes, Embūtes pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa P116, P106, autoceļa no apdzīvotas vietas Dinsdurbe, Kalvenes pagasta daļa uz rietumiem no ceļa pie Vārtājas upes līdz autoceļam A9, uz dienvidiem no autoceļa A9, uz rietumiem no autoceļa V1200, Kazdangas pagasta daļa uz rietumiem no ceļa V1200, P115, P117, V1296, Aizputes, Durbes, Pāvilostas, Priekules pilsēta,

— Dobeles novads,

— Gulbenes, novada Beļavas, Daukstu, Druvienas, Galgauskas, Jaungulbenes, Lejasciema, Lizuma, Līgo, Rankas, Stāmerienas, Stradu, Tirzas pagasts, Litenes pagasta daļa uz rietumiem no Pededzes upes, Gulbenes pilsēta,

— Jelgavas novads,

— Jēkabpils novads,

— Krāslavas novads,

— Kuldīgas novada Alsungas, Gudenieku, Kurmāles, Rendas, Kabiles, Vārmes, Pelču, Snēpeles, Turlavas, Laidu pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V1296, Ēdoles pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa V1269, V1271, V1288, P119, Īvandes pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa P119, Rumbas pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa P120, Kuldīgas pilsēta,

— Ķekavas novads,

— Limbažu novads,

— Līvānu novads,

— Ludzas novads,

— Madonas novads,

— Mārupes novads,

— Ogres novads,

— Olaines novads,

— Preiļu, novada Aglonas, Aizkalnes, Pelēču, Preiļu, Riebiņu, Rožkalnu, Saunas, Sīļukalna, Stabulnieku, Upmalas, Vārkavas pagasts, Galēnu pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa V740, V595, Rušonas pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V742, Preiļu pilsēta,

— Rēzeknes, novada Audriņu, Bērzgales, Čornajas, Dekšāres, Dricānu, Gaigalavas, Griškānu, Ilzeskalna, Kantinieku, Kaunatas, Lendžu, Mākoņkalna, Nagļu, Nautrēnu, Ozolaines, Ozolmuižas, Pušas, Rikavas, Sakstagala, Sokolku, Stoļerovas, Stružānu, Vērēmu, Viļānu pagasts, Lūznavas pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa A13 līdz apdzīvotai vietai Vertukšne, uz austrumiem no Vertukšnes ezera, Maltas pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa Vertukšne – Rozentova un uz austrumiem no autoceļa P56, P57, V569, Feimaņu pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V577, V742, Viļānu pilsēta,

— Ropažu novada Garkalnes, Ropažu pagasts, Stopiņu pagasta daļa, kas atrodas uz austrumiem no autoceļa V36, P4 un P5, Acones ielas, Dauguļupes ielas un Dauguļupītes, Vangažu pilsēta,

— Salaspils novads,

— Saldus novads,

— Saulkrastu novads,

— Siguldas novads,

— Smiltenes novads,

— Talsu novads,

— Tukuma novads,

— Valkas novads,

— Valmieras novads,

— Varakļānu novads,

— Ventspils novada Ances, Popes, Puzes, Tārgales, Vārves, Užavas, Usmas, Jūrkalnes pagasts, Ugāles pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V1347, uz austrumiem no autoceļa P123, Ziru pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa V1269, P108, Piltenes pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V1310, V1309, autoceļa līdz Ventas upei, Piltenes pilsēta,

— Daugavpils valstspilsētas pašvaldība,

— Jelgavas valstspilsētas pašvaldība,

— Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība,

— Rēzeknes valstspilsētas pašvaldība.

5. **Lietuva**

Šios II apribojimų taikymo zonos Lietuvoje:

— Alytaus miesto savivaldybė,

— Alytaus rajono savivaldybė,

— Anykščių rajono savivaldybė,

— Akmenės rajono savivaldybė,

— Birštono savivaldybė,

— Biržų miesto savivaldybė,

— Biržų rajono savivaldybė,

— Druskininkų savivaldybė,

— Elektrėnų savivaldybė,

— Ignalinos rajono savivaldybė,

— Jonavos rajono savivaldybė,

— Joniškio rajono savivaldybė,

— Jurbarko rajono savivaldybės Eržvilko, Juodaičių, Seredžiaus, Smalininkų ir Viešvilės seniūnijos,

— Kaišiadorių rajono savivaldybė,

— Kauno miesto savivaldybė,

— Kauno rajono savivaldybė,

— Kazlų Rūdos savivaldybės Kazlų Rūdos seniūnija, išskyrus vakarinę dalį iki kelio 2602 ir 183, Plutiškių seniūnija.

— Kelmės rajono savivaldybė,

— Kėdainių rajono savivaldybė,

— Klaipėdos rajono savivaldybės Judrėnų, Endriejavo ir Veiviržėnų seniūnijos,

— Kupiškio rajono savivaldybė,

— Kretingos rajono savivaldybė,

— Lazdijų rajono savivaldybė,

— Mažeikių rajono savivaldybė,

— Molėtų rajono savivaldybės Alantos, Balninkų, Čiulėnų, Inturkės, Joniškio, Luokesos, Mindūnų, Suginčių ir Videniškių seniūnijos,

— Pagėgių savivaldybė,

— Pakruojo rajono savivaldybė,

— Panevėžio rajono savivaldybė,

— Panevėžio miesto savivaldybė,

— Pasvalio rajono savivaldybė,

— Radviliškio rajono savivaldybė,

— Rietavo savivaldybė,

— Prienų rajono savivaldybė,

— Plungės rajono savivaldybė,

— Raseinių rajono savivaldybė,

— Rokiškio rajono savivaldybė,

— Skuodo rajono savivaldybė,

— Šakių rajono savivaldybės Kriūkų, Lekėčių ir Lukšių seniūnijos,

— Šalčininkų rajono savivaldybė,

— Šiaulių miesto savivaldybė,

— Šiaulių rajono savivaldybė,

— Šilutės rajono savivaldybė,

— Širvintų rajono savivaldybės Čiobiškio, Gelvonų, Jauniūnų, Kernavės, Musninkų ir Širvintų seniūnijos,

— Šilalės rajono savivaldybė,

— Švenčionių rajono savivaldybė,

— Tauragės rajono savivaldybė,

— Telšių rajono savivaldybė,

— Trakų rajono savivaldybė,

— Ukmergės rajono savivaldybės Deltuvos, Lyduokių, Pabaisko, Pivonijos, Siesikų, Šešuolių, Taujėnų, Ukmergės miesto, Veprių, Vidiškių ir Žemaitkiemo seniūnijos,

— Utenos rajono savivaldybė,

— Varėnos rajono savivaldybė,

— Vilniaus miesto savivaldybė,

— Vilniaus rajono savivaldybės Avižienių, Bezdonių, Buivydžių, Dūkštų, Juodšilių, Kalvelių, Lavoriškių, Maišiagalos, Marijampolio, Medininkų, Mickūnų, Nemenčinės, Nemenčinės miesto, Nemėžio, Pagirių, Riešės, Rudaminos, Rukainių, Sudervės, Sužionių, Šatrininkų ir Zujūnų seniūnijos,

— Visagino savivaldybė,

— Zarasų rajono savivaldybė.

6. **Vengrija**

Šios II apribojimų taikymo zonos Vengrijoje:

— Békés megye 950150, 950250, 950350, 950450, 950550, 950650, 950660, 950750, 950850, 950860, 951050, 951150, 951250, 951260, 951350, 951450, 951460, 951550, 951650, 951750, 952150, 952250, 952350, 952450, 952550, 952650, 953250, 953260, 953270, 953350, 953450, 953550, 953560, 953950, 954050, 954060, 954150, 956250, 956350, 956450, 956550, 956650 és 956750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

— Borsod-Abaúj-Zemplén megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,

— Fejér megye 403150, 403160, 403250, 403260, 403350, 404250, 404550, 404560, 404570, 405450, 405550, 405650, 406450 és 407050 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

— Hajdú-Bihar megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,

— Heves megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,

— Jász-Nagykun-Szolnok megye 750250, 750550, 750650, 750750, 750850, 750970, 750980, 751050, 751150, 751160, 751250, 751260, 751350, 751360, 751450, 751460, 751470, 751550, 751650, 751750, 751850, 751950, 752150, 752250, 752350, 752450, 752460, 752550, 752560, 752650, 752750, 752850, 752950, 753060, 753070, 753150, 753250, 753310, 753450, 753550, 753650, 753660, 753750, 753850, 753950, 753960, 754050, 754150, 754250, 754360, 754370, 754850, 755550, 755650 és 755750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

— Komárom-Esztergom megye: 250350, 250850, 250950, 251450, 251550, 251950, 252050, 252150, 252350, 252450, 252460, 252550, 252650, 252750, 252850, 252860, 252950, 252960, 253050, 253150, 253250, 253350, 253450 és 253550 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

— Nógrád megye valamennyi vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

— Pest megye 570150, 570250, 570350, 570450, 570550, 570650, 570750, 570850, 570950, 571050, 571150, 571250, 571350, 571650, 571750, 571760, 571850, 571950, 572050, 573550, 573650, 574250, 577250, 580050 és 580150 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

— Szabolcs-Szatmár-Bereg megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe.

7. **Lenkija**

Šios II apribojimų taikymo zonos Lenkijoje:

w województwie warmińsko-mazurskim:

— gminy Kalinowo, Stare Juchy, Prostki oraz gmina wiejska Ełk w powiecie ełckim,

— powiat elbląski,

— powiat miejski Elbląg,

— część powiatu gołdapskiego niewymieniona w części III załącznika I,

— powiat piski,

— powiat bartoszycki,

— część powiatu oleckiego niewymieniona w części III załącznika I,

— część powiatu giżyckiego niewymieniona w części III załącznika I,

— powiat braniewski,

— powiat kętrzyński,

— powiat lidzbarski,

— gminy Dźwierzuty Jedwabno, Pasym, Świętajno, Szczytno i miasto Szczytno w powiecie szczycieńskim,

— powiat mrągowski,

— część powiatu węgorzewskiego niewymieniona w części III załącznika I,

— powiat olsztyński,

— powiat miejski Olsztyn,

— powiat nidzicki,

— gminy Kisielice, Susz, Zalewo w powiecie iławskim,

— część powiatu ostródzkiego niewymieniona w części III załącznika I,

— gmina Iłowo – Osada, część gminy wiejskiej Działdowo położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wchodniej do zachodniej granicy gminy, część gminy Płośnica położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wchodniej do zachodniej granicy gminy, część gminy Lidzbark położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 544 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 541 oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 541 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 544 w powiecie działdowskim,

w województwie podlaskim:

— powiat bielski,

— powiat grajewski,

— powiat moniecki,

— powiat sejneński,

— gminy Łomża, Piątnica, Jedwabne, Przytuły i Wizna w powiecie łomżyńskim,

— powiat miejski Łomża,

— powiat siemiatycki,

— powiat hajnowski,

— gminy Ciechanowiec, Klukowo, Szepietowo, Kobylin-Borzymy, Nowe Piekuty, Sokoły i część gminy Kulesze Kościelne położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie wysokomazowieckim,

— gmina Rutki i część gminy Kołaki Kościelne położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie zambrowskim,

— gminy Mały Płock i Stawiski w powiecie kolneńskim,

— powiat białostocki,

— powiat suwalski,

— powiat miejski Suwałki,

— powiat augustowski,

— powiat sokólski,

— powiat miejski Białystok,

w województwie mazowieckim:

— gminy Domanice, Korczew, Kotuń, Mordy, Paprotnia, Przesmyki, Siedlce, Skórzec, Wiśniew, Wodynie, Zbuczyn w powiecie siedleckim,

— powiat miejski Siedlce,

— gminy Ceranów, Jabłonna Lacka, Kosów Lacki, Repki, Sabnie, Sterdyń w powiecie sokołowskim,

— powiat łosicki,

— powiat sochaczewski,

— powiat zwoleński,

— powiat kozienicki,

— powiat lipski,

— powiat radomski

— powiat miejski Radom,

— powiat szydłowiecki,

— gminy Lubowidz i Kuczbork Osada w powiecie żuromińskim,

— gmina Wieczfnia Kościelna w powicie mławskim,

— gminy Bodzanów, Słubice, Wyszogród i Mała Wieś w powiecie płockim,

— powiat nowodworski,

— gminy Czerwińsk nad Wisłą, Naruszewo, Załuski w powiecie płońskim,

— gminy: miasto Kobyłka, miasto Marki, miasto Ząbki, miasto Zielonka, część gminy Tłuszcz ograniczona liniami kolejowymi: na północ od linii kolejowej biegnącej od wschodniej granicy gminy do miasta Tłuszcz oraz na wschód od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy gminy do miasta Tłuszcz, część gminy Jadów położona na północ od linii kolejowej biegnącej od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie wołomińskim,

— powiat garwoliński,

— gminy Boguty – Pianki, Brok, Zaręby Kościelne, Nur, Małkinia Górna, część gminy Wąsewo położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 60, część gminy wiejskiej Ostrów Mazowiecka położona na południe od miasta Ostrów Mazowiecka i na południe od linii wyznaczonej przez drogę 60 biegnącą od zachodniej granicy miasta Ostrów Mazowiecka do zachodniej granicy gminy w powiecie ostrowskim,

— część gminy Sadowne położona na północny- zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową, część gminy Łochów położona na północny – zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie węgrowskim,

— gminy Brańszczyk, Długosiodło, Rząśnik, Wyszków, część gminy Zabrodzie położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr S8 w powiecie wyszkowskim,

— gminy Cegłów, Dębe Wielkie, Halinów, Latowicz, Mińsk Mazowiecki i miasto Mińsk Mazowiecki, Mrozy, Siennica, miasto Sulejówek w powiecie mińskim,

— powiat otwocki,

— powiat warszawski zachodni,

— powiat legionowski,

— powiat piaseczyński,

— powiat pruszkowski,

— powiat grójecki,

— powiat grodziski,

— powiat żyrardowski,

— powiat białobrzeski,

— powiat przysuski,

— powiat miejski Warszawa,

w województwie lubelskim:

— powiat bialski,

— powiat miejski Biała Podlaska,

— powiat janowski,

— powiat puławski,

— powiat rycki,

— powiat łukowski,

— powiat lubelski,

— powiat miejski Lublin,

— powiat lubartowski,

— powiat łęczyński,

— powiat świdnicki,

— powiat biłgorajski,

— powiat hrubieszowski,

— powiat krasnostawski,

— powiat chełmski,

— powiat miejski Chełm,

— powiat tomaszowski,

— powiat kraśnicki,

— powiat opolski,

— powiat parczewski,

— powiat włodawski,

— powiat radzyński,

— powiat miejski Zamość,

— powiat zamojski,

w województwie podkarpackim:

— powiat stalowowolski,

— powiat lubaczowski,

— gminy Medyka, Stubno, część gminy Orły położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77, część gminy Żurawica na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77 w powiecie przemyskim,

— powiat jarosławski,

— gmina Kamień w powiecie rzeszowskim,

— gminy Cmolas, Dzikowiec, Kolbuszowa, Majdan Królewski i Niwiska powiecie kolbuszowskim,

— powiat leżajski,

— powiat niżański,

— powiat tarnobrzeski,

— gminy Adamówka, Sieniawa, Tryńcza, Przeworsk z miastem Przeworsk, Zarzecze w powiecie przeworskim,

— gmina Ostrów, część gminy Sędziszów Małopolski położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4,

— część gminy Czarna położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy Żyraków położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy wiejskiej Dębica położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4 w powiecie dębickim,

— część powiatu mieleckiego niewymieniona w części III załącznika I,

w województwie małopolskim:

— gminy Nawojowa, Piwniczna Zdrój, Rytro, Stary Sącz, część gminy Łącko położona na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Dunajec w powiecie nowosądeckim,

— gmina Szczawnica w powiecie nowotarskim,

w województwie pomorskim:

— gminy Dzierzgoń i Stary Dzierzgoń w powiecie sztumskim,

— gmina Stare Pole, część gminy Nowy Staw położna na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 w powiecie malborskim,

— gminy Stegny, Sztutowo i część gminy Nowy Dwór Gdański położona na północny - wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 7, następnie przez drogę nr 7 i S7 biegnącą do zachodniej granicy gminy w powiecie nowodworskim,

w województwie świętokrzyskim:

— gmina Tarłów i część gminy Ożarów położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 74 biegnącą od miejscowości Honorów do zachodniej granicy gminy w powiecie opatowskim,

— część gminy Brody położona wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 9 i na północny - wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 0618T biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania w miejscowości Lipie oraz przez drogę biegnącą od miejscowości Lipie do wschodniej granicy gminy i część gminy Mirzec położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 744 biegnącą od południowej granicy gminy do miejscowości Tychów Stary a następnie przez drogę nr 0566T biegnącą od miejscowości Tychów Stary w kierunku północno – wschodnim do granicy gminy w powiecie starachowickim,

— gmina Gowarczów, część gminy Końskie położona na wschód od linii kolejowej, część gminy Stąporków położona na północ od linii kolejowej w powiecie koneckim,

— gminy Dwikozy i Zawichost w powiecie sandomierskim,

w województwie lubuskim:

— gminy Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Kostrzyn nad Odrą, Santok, Witnica w powiecie gorzowskim,

— powiat miejski Gorzów Wielkopolski,

— gminy Drezdenko, Strzelce Krajeńskie, Stare Kurowo, Zwierzyn w powiecie strzelecko – drezdeneckim,

— powiat żarski,

— powiat słubicki,

— gminy Brzeźnica, Iłowa, Gozdnica, Małomice Wymiarki, Żagań i miasto Żagań w powiecie żagańskim,

— powiat krośnieński,

— powiat zielonogórski

— powiat miejski Zielona Góra,

— powiat nowosolski,

— powiat sulęciński,

— powiat międzyrzecki,

— powiat świebodziński,

— powiat wschowski,

w województwie dolnośląskim:

— powiat zgorzelecki,

— gminy Gaworzyce, Grębocice, Polkowice i Radwanice w powiecie polkowickim,

— część powiatu wołowskiego niewymieniona w części III załącznika I,

— gmina Jeżów Sudecki w powiecie karkonoskim,

— gminy Rudna, Ścinawa, miasto Lubin i część gminy Lubin niewymieniona w części III załącznika I w powiecie lubińskim,

— gmina Malczyce, Miękinia, Środa Śląska, część gminy Kostomłoty położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy Udanin położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4 w powiecie średzkim,

— gmina Wądroże Wielkie w powiecie jaworskim,

— gminy Kunice, Legnickie Pole, Prochowice, Ruja w powiecie legnickim,

— gminy Wisznia Mała, Trzebnica, Zawonia, część gminy Oborniki Śląskie położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 340 w powiecie trzebnickim,

— gminy Leśna, Lubań i miasto Lubań, Olszyna, Platerówka, Siekierczyn w powiecie lubańskim,

— powiat miejski Wrocław,

— gminy Czernica, Długołęka, Siechnice, część gminy Żórawina położona na wschód od linii wyznaczonej przez autostradę A4, część gminy Kąty Wrocławskie położona na północ od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie wrocławskim,

— gminy Jelcz - Laskowice, Oława z miastem Oława i część gminy Domaniów położona na północny wschód od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie oławskim,

— gmina Bierutów, miasto Oleśnica, część gminy wiejskiej Oleśnica położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr S8, część gminy Dobroszyce położona na zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy w powiecie oleśnickim,

— gmina Cieszków, Krośnice, część gminy Milicz położona na wschód od linii łączącej miejscowości Poradów – Piotrkosice – Sulimierz – Sułów - Gruszeczka w powiecie milickim,

— część powiatu bolesławieckiego niewymieniona w części III załącznika I,

— powiat głogowski,

— gmina Niechlów w powiecie górowskim,

— gmina Świerzawa, Wojcieszów, część gminy Zagrodno położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Jadwisin – Modlikowice Zagrodno oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od miejscowości Zagrodno do południowej granicy gminy w powiecie złotoryjskim,

— gmina Gryfów Śląski, Lubomierz, Lwówek Śląski, Wleń w powiecie lwóweckim,

— gminy Czarny Bór, Stare Bogaczowice, Walim, miasto Boguszów - Gorce, miasto Jedlina – Zdrój, miasto Szczawno – Zdrój w powiecie wałbrzyskim,

— powiat miejski Wałbrzych,

— gmina Świdnica, miasto Świdnica, miasto Świebodzice w powiecie świdnickim,

w województwie wielkopolskim:

— gminy Siedlec, Wolsztyn, część gminy Przemęt położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Borek – Kluczewo – Sączkowo – Przemęt – Błotnica – Starkowo – Boszkowo – Letnisko w powiecie wolsztyńskim,

— gmina Wielichowo, Rakoniewice, Granowo, część gminy Kamieniec położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 308 w powiecie grodziskim,

— powiat międzychodzki,

— powiat nowotomyski,

— powiat obornicki,

— część gminy Połajewo na położona na południe od drogi łączącej miejscowości Chraplewo, Tarnówko-Boruszyn, Krosin, Jakubowo, Połajewo - ul. Ryczywolska do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim,

— powiat miejski Poznań,

— gminy Buk, Czerwonak, Dopiewo, Komorniki, Rokietnica, Stęszew, Swarzędz, Suchy Las, Tarnowo Podgórne, część gminy wiejskiej Murowana Goślina położona na północ od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy miasta Murowana Goślina do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie poznańskim,

— gminy

— część powiatu szamotulskiego niewymieniona w części I i III załącznika I,

— gmina Pępowo w powiecie gostyńskim,

— gminy Kobylin, Zduny, część gminy Krotoszyn położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 15 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 36, nr 36 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 15 do skrzyżowana z drogą nr 444, nr 444 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 36 do południowej granicy gminy w powiecie krotoszyńskim,

— gmina Wijewo w powiecie leszczyńskim,

w województwie łódzkim:

— gminy Białaczów, Drzewica, Opoczno i Poświętne w powiecie opoczyńskim,

— gminy Biała Rawska, Regnów i Sadkowice w powiecie rawskim,

— gmina Kowiesy w powiecie skierniewickim,

w województwie zachodniopomorskim:

— gmina Boleszkowice i część gminy Dębno położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 126 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 23 w miejscowości Dębno, następnie na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 23 do skrzyżowania z ul. Jana Pawła II w miejscowości Cychry, następnie na południe od ul. Jana Pawła II do skrzyżowania z ul. Ogrodową i dalej na południe od linii wyznaczonej przez ul. Ogrodową, której przedłużenie biegnie do wschodniej granicy gminy w powiecie myśliborskim,

— gminy Cedynia, Gryfino, Mieszkowice, Moryń, część gminy Chojna położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi nr 31 biegnącą od północnej granicy gminy i 124 biegnącą od południowej granicy gminy w powiecie gryfińskim,

— gmina Kołbaskowo w powiecie policki,

w województwie opolskim:

— gminy Brzeg, Lubsza, Lewin Brzeski, Olszanka, Skarbimierz w powiecie brzeskim,

— gminy Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Popielów w powiecie opolskim,

— gminy Świerczów, Wilków, część gminy Namysłów położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie namysłowskim.

8. **Slovakija**

Šios II apribojimų taikymo zonos Slovakijoje:

— the whole district of Gelnica except municipalities included in zone III,

— the whole district of Poprad

— the whole district of Spišská Nová Ves,

— the whole district of Levoča,

— the whole district of Kežmarok

— in the whole district of Michalovce except municipalities included in zone III,

— the whole district of Košice-okolie,

— the whole district of Rožnava,

— the whole city of Košice,

— in the district of Sobrance: Remetské Hámre, Vyšná Rybnica, Hlivištia, Ruská Bystrá, Podhoroď, Choňkovce, Ruský Hrabovec, Inovce, Beňatina, Koňuš,

— the whole district of Vranov nad Topľou,

— the whole district of Humenné except municipalities included in zone III,

— the whole district of Snina,

— the whole district of Prešov except municipalities included in zone III,

— the whole district of Sabinov except municipalities included in zone III,

— the whole district of Svidník, except municipalities included in zone III,

— the whole district of Stropkov, except municipalities included in zone III,

— the whole district of Bardejov,

— the whole district of Stará Ľubovňa,

— the whole district of Revúca,

— the whole district of Rimavská Sobota except municipalities included in zone III,

— in the district of Veľký Krtíš, the whole municipalities not included in part I,

— the whole district of Lučenec,

— the whole district of Poltár,

— the whole district of Zvolen, except municipalities included in zone III,

— the whole district of Detva,

— the whole district of Krupina, except municipalities included in zone I,

— the whole district of Banska Stiavnica,

— in the district of Žiar nad Hronom the municipalities of Hronská Dúbrava, Trnavá Hora,

— the whole district of Banska Bystica, except municipalities included in zone III,

— the whole district of Brezno,

— the whole district of Liptovsky Mikuláš,

— the whole district of Trebišov.

9. **Italija**

Šios II apribojimų taikymo zonos Italijoje:

Piedmont Region:

— in the Province of Alessandria, the municipalities of Cavatore, Castelnuovo Bormida, Cabella Ligure, Carrega Ligure, Francavilla Bisio, Carpeneto, Costa Vescovato, Grognardo, Orsara Bormida, Pasturana, Melazzo, Mornese, Ovada, Predosa, Lerma, Fraconalto, Rivalta Bormida, Fresonara, Malvicino, Ponzone, San Cristoforo, Sezzadio, Rocca Grimalda, Garbagna, Tassarolo, Mongiardino Ligure, Morsasco, Montaldo Bormida, Prasco, Montaldeo, Belforte Monferrato, Albera Ligure, Bosio, Cantalupo Ligure, Castelletto D'orba, Cartosio, Acqui Terme, Arquata Scrivia, Parodi Ligure, Ricaldone, Gavi, Cremolino, Brignano-Frascata, Novi Ligure, Molare, Cassinelle, Morbello, Avolasca, Carezzano, Basaluzzo, Dernice, Trisobbio, Strevi, Sant'Agata Fossili, Pareto, Visone, Voltaggio, Tagliolo Monferrato, Casaleggio Boiro, Capriata D'orba, Castellania, Carrosio, Cassine, Vignole Borbera, Serravalle Scrivia, Silvano D'orba, Villalvernia, Roccaforte Ligure, Rocchetta Ligure, Sardigliano, Stazzano, Borghetto Di Borbera, Grondona, Cassano Spinola, Montacuto, Gremiasco, San Sebastiano Curone, Fabbrica Curone, Spigno Monferrato, Montechiaro d'Acqui, Castelletto d'Erro, Ponti, Denice,

— in the province of Asti, the municipality of Mombaldone,

Liguria Region:

— in the province of Genova, the municipalities of Bogliasco, Arenzano, Ceranesi, Ronco Scrivia, Mele, Isola Del Cantone, Lumarzo, Genova, Masone, Serra Riccò, Campo Ligure, Mignanego, Busalla, Bargagli, Savignone, Torriglia, Rossiglione, Sant'Olcese, Valbrevenna, Sori, Tiglieto, Campomorone, Cogoleto, Pieve Ligure, Davagna, Casella, Montoggio, Crocefieschi, Vobbia;

in the province of Savona, the municipalities of Albisola Superiore, Celle Ligure, Stella, Pontinvrea, Varazze, Urbe, Sassello, Mioglia,

Lazio Region:

— the Area of the Municipality of Rome within the administrative boundaries of the Local Heatlh Unit „ASL RM1".

III DALIS

1. **Bulgarija**

Šios III apribojimų taikymo zonos Bulgarijoje:

— in Blagoevgrad region:

— the whole municipality of Sandanski

— the whole municipality of Strumyani

— the whole municipality of Petrich,

— the Pazardzhik region:

— the whole municipality of Pazardzhik,

— the whole municipality of Panagyurishte,

— the whole municipality of Lesichevo,

— the whole municipality of Septemvri,

— the whole municipality of Strelcha,

— in Plovdiv region

— the whole municipality of Hisar,

— the whole municipality of Suedinenie,

— the whole municipality of Maritsa

— the whole municipality of Rodopi,

— the whole municipality of Plovdiv,

— in Varna region:

— the whole municipality of Byala,

— the whole municipality of Dolni Chiflik.

2. **Italija**

Šios III apribojimų taikymo zonos Italijoje:

— Sardinia Region: the whole territory.

3. **Latvija**

Šios III apribojimų taikymo zonos Latvijoje:

— Dienvidkurzemes novada Embūtes pagasta daļa uz ziemeļiem autoceļa P116, P106, autoceļa no apdzīvotas vietas Dinsdurbe, Kalvenes pagasta daļa uz austrumiem no ceļa pie Vārtājas upes līdz autoceļam A9, uz ziemeļiem no autoceļa A9, uz austrumiem no autoceļa V1200, Kazdangas pagasta daļa uz austrumiem no ceļa V1200, P115, P117, V1296,

— Kuldīgas novada Rudbāržu, Nīkrāces, Padures, Raņķu, Skrundas pagasts, Laidu pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V1296, Ēdoles pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa V1269, V1271, V1288, P119, Īvandes pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa P119, Rumbas pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa P120, Skrundas pilsēta,

— Ventspils novada Zlēku pagasts, Ugāles pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V1347, uz rietumiem no autoceļa P123, Ziru pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa V1269, P108, Piltenes pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V1310, V1309, autoceļa līdz Ventas upei,

— Alūksnes novada Jaunannas pagasta daļa uz dienvidaustrumiem no Pededzes upes,

— Balvu novada Kubulu, Vīksnas, Bērzkalnes, Balvu pagasts, Balvu pilsēta,

— Gulbenes novada Litenes pagasta daļa uz austrumiem no Pededzes upes,

— Preiļu novada Silajāņu pagasts, Galēnu pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa V740, V595, Rušonas pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V742,

— Rēzeknes novada Silmalas pagasts, Lūznavas pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa A13 līdz apdzīvotai vietai Vertukšne, uz rietumiem no Vertukšnes ezera, Maltas pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa Vertukšne – Rozentova un uz rietumiem no autoceļa P56, P57, V569, Feimaņu pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V577, V742.

4. **Lietuva**

Šios III apribojimų taikymo zonos Lietuvoje:

— Jurbarko rajono savivaldybės Jurbarko miesto seniūnija, Girdžių, Jurbarkų Raudonės, Skirsnemunės, Veliuonos ir Šimkaičių seniūnijos,

— Molėtų rajono savivaldybės Dubingių ir Giedraičių seniūnijos,

— Marijampolės savivaldybės Sasnavos ir Šunskų seniūnijos,

— Šakių rajono savivaldybės Barzdų, Gelgaudiškio, Griškabūdžio, Kidulių, Kudirkos Naumiesčio, Sintautų, Slavikų, Sudargo, Šakių, Plokščių ir Žvirgždaičių seniūnijos.

— Kazlų Rūdos savivaldybės Antanavos, Jankų ir Kazlų Rūdos seniūnijos: vakarinė dalis iki kelio 2602 ir 183,

— Vilkaviškio rajono savivaldybės Gižų, Kybartų, Klausučių, Pilviškių, Šeimeno ir Vilkaviškio miesto seniūnijos.

— Širvintų rajono savivaldybės Alionių ir Zibalų seniūnijos,

— Ukmergės rajono savivaldybės Želvos seniūnija,

— Vilniaus rajono savivaldybės Paberžės seniūnija.

5. **Lenkija**

Šios III apribojimų taikymo zonos Lenkijoje:

w województwie zachodniopomorskim:

— gminy Banie, Trzcińsko – Zdrój, Widuchowa, część gminy Chojna położona na wschód linii wyznaczonej przez drogi nr 31 biegnącą od północnej granicy gminy i 124 biegnącą od południowej granicy gminy w powiecie gryfińskim,

w województwie warmińsko-mazurskim:

— część powiatu działdowskiego niewymieniona w części II załącznika I,

— część powiatu iławskiego niewymieniona w części II załącznika I,

— powiat nowomiejski,

— gminy Dąbrówno, Grunwald i Ostróda z miastem Ostróda w powiecie ostródzkim,

— gmina Banie Mazurskie, część gminy Gołdap położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę bignącą od zachodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Pietraszki – Grygieliszki – Łobody - Bałupiany - Piękne Łąki do skrzyżowania z drogą nr 65, następnie od tego skrzyżowania na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 65 biegnącą do skrzyżowania z drogą nr 650 i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 650 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 65 do miejscowości Wronki Wielkie i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Wronki Wielkie – Suczki – Pietrasze – Kamionki – Wilkasy biegnącą do południowej granicy gminy w powiecie gołdapskim,

— część gminy Pozdezdrze położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od zachodniej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Stręgiel – Gębałka – Kuty – Jakunówko – Jasieniec, część gminy Budry położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Skalisze – Budzewo – Budry – Brzozówko w powiecie węgorzewskim,

— część gminy Kruklanki położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej do wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Jasieniec – Jeziorowskie – Podleśne w powiecie giżyckim,

— część gminy Kowale Oleckie położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Wierzbiadnki – Czerwony Dwór – Mazury w powiecie oleckim,

w województwie podkarpackim:

— gminy Borowa, Czermin, Radomyśl Wielki, Wadowice Górne w powiecie mieleckim,

w województwie lubuskim:

— gminy Niegosławice, Szprotawa w powiecie żagańskim,

w województwie wielkopolskim:

— gminy Krzemieniewo, Lipno, Osieczna, Rydzyna, Święciechowa, Włoszakowice w powiecie leszczyńskim,

— powiat miejski Leszno,

— gminy Kościan i miasto Kościan, Krzywiń, Śmigiel w powiecie kościańskim,

— część gminy Dolsk położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 434 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 437, a następnie na zachód od drogi nr 437 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 434 do południowej granicy gminy, część gminy Śrem położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 310 biegnącą od zachodniej granicy gminy do miejscowości Śrem, następnie na zachód od drogi nr 432 w miejscowości Śrem oraz na zachód od drogi nr 434 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 432 do południowej granicy gminy w powiecie śremskim,

— gminy Gostyń, Krobia i Poniec w powiecie gostyńskim,

— część gminy Przemęt położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Borek – Kluczewo – Sączkowo – Przemęt – Błotnica – Starkowo – Boszkowo – Letnisko w powiecie wolsztyńskim,

— powiat rawicki,

— gmina Pniewy, część gminy Duszniki położona na północ od linii wyznaczonej przez autostradę A2 oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy, łączącą miejscowości Ceradz Kościelny – Grzebienisko – Wierzeja – Wilkowo, biegnącą do skrzyżowania z autostradą A2, część gminy Kaźmierz położona zachód od linii wyznaczonej przez rzekę Sarna, część gminy Ostroróg położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 184 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 116 oraz na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 116 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 184 do zachodniej granicy gminy, część gminy Szamotuły położona na zachód od linii wyznaczonej przez rzekę Sarna biegnącą od południowej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 184 oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogęn r 184 biegnącą od przecięcia z rzeką Sarna do północnej granicy gminy w powiecie szamotulskim,

w województwie dolnośląskim:

— część powiatu górowskiego niewymieniona w części II załącznika I,

— część gminy Lubin położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 335 biegnącą od zachodniej granicy gminy do granicy miasta Lubin oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 333 biegnącą od granicy miasta Lubin do południowej granicy gminy w powiecie lubińskim

— gminy Prusice, Żmigród, część gminy Oborniki Śląskie położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 340 w powiecie trzebnickim,

— część gminy Zagrodno położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Jadwisin – Modlikowice - Zagrodno oraz na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od miejscowości Zagrodno do południowej granicy gminy, część gminy wiejskiej Złotoryja położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej granicy gminy w miejscowości Nowa Wieś Złotoryjska do granicy miasta Złotoryja oraz na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od granicy miasta Złotoryja do wschodniej granicy gminy w powiecie złotoryjskim

— gmina Gromadka w powiecie bolesławieckim,

— gminy Chocianów i Przemków w powiecie polkowickim,

— gminy Chojnów i miasto Chojnów, Krotoszyce, Miłkowice w powiecie legnickim,

— powiat miejski Legnica,

— część gminy Wołów położona na wschód od linii wyznaczonej przez lnię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy, część gminy Wińsko położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 36 biegnącą od północnej do zachodniej granicy gminy, część gminy Brzeg Dolny położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową od północnej do południowej granicy gminy w powiecie wołowskim,

— część gminy Milicz położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Poradów – Piotrkosice - Sulimierz-Sułów - Gruszeczka w powiecie milickim,

w województwie świętokrzyskim:

— gminy Gnojno, Pacanów w powiecie buskim,

— gminy Łubnice, Oleśnica, Połaniec, część gminy Rytwiany położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 764, część gminy Szydłów położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 756 w powiecie staszowskim,

— gminy Chmielnik, Masłów, Miedziana Góra, Mniów, Łopuszno, Piekoszów, Pierzchnica, Sitkówka-Nowiny, Strawczyn, Zagnańsk, część gminy Raków położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi nr 756 i 764, część gminy Chęciny położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 762, część gminy Górno położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy łączącą miejscowości Leszczyna – Cedzyna oraz na północ od linii wyznczonej przez ul. Kielecką w miejscowości Cedzyna biegnącą do wschodniej granicy gminy, część gminy Daleszyce położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 764 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą łączącą miejscowości Daleszyce – Słopiec – Borków, dalej na południe od linii wyznaczonej przez tę drogę biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 764 do przecięcia z linią rzeki Belnianka, następnie na południe od linii wyznaczonej przez rzeki Belnianka i Czarna Nida biegnącej do zachodniej granicy gminy w powiecie kieleckim,

— powiat miejski Kielce,

— gminy Krasocin, część gminy Włoszczowa położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od północnej granicy gminy do miejscowości Konieczno i dalej na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Konieczno – Rogienice – Dąbie – Podłazie, część gminy Kluczewsko położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Krogulec – Nowiny - Komorniki do przecięcia z linią rzeki Czarna, następnie na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Czarna biegnącą do przecięcia z linią wyznaczoną przez drogę nr 742 i dalej na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od przecięcia z linią rzeki Czarna do południowej granicy gminyw powiecie włoszczowskim,

— gmina Kije w powiecie pińczowskim,

— gminy Małogoszcz, Oksa w powiecie jędrzejowskim,

w województwie małopolskim:

— gminy Dąbrowa Tarnowska, Radgoszcz, Szczucin w powiecie dąbrowskim.

6. **Rumunija**

Šios III apribojimų taikymo zonos Rumunijoje:

— Zona orașului București,

— Județul Constanța,

— Județul Satu Mare,

— Județul Tulcea,

— Județul Bacău,

— Județul Bihor,

— Județul Bistrița Năsăud,

— Județul Brăila,

— Județul Buzău,

— Județul Călărași,

— Județul Dâmbovița,

— Județul Galați,

— Județul Giurgiu,

— Județul Ialomița,

— Județul Ilfov,

— Județul Prahova,

— Județul Sălaj,

— Județul Suceava

— Județul Vaslui,

— Județul Vrancea,

— Județul Teleorman,

— Județul Mehedinți,

— Județul Gorj,

— Județul Argeș,

— Județul Olt,

— Județul Dolj,

— Județul Arad,

— Județul Timiș,

— Județul Covasna,

— Județul Brașov,

— Județul Botoșani,

— Județul Vâlcea,

— Județul Iași,

— Județul Hunedoara,

— Județul Alba,

— Județul Sibiu,

— Județul Caraș-Severin,

— Județul Neamț,

— Județul Harghita,

— Județul Mureș,

— Județul Cluj,

— Județul Maramureș.

7. **Slovakija**

Šios III apribojimų taikymo zonos Slovakijoje:

— The whole district of Vranov and Topľou,

— In the district of Humenné: Lieskovec, Myslina, Humenné, Jasenov, Brekov, Závadka, Topoľovka, Hudcovce, Ptičie, Chlmec, Porúbka, Brestov, Gruzovce, Ohradzany, Slovenská Volová, Karná, Lackovce, Kochanovce, Hažín nad Cirochou, Závada, Nižná Sitnica, Vyšná Sitnica, Rohožník, Prituľany, Ruská Poruba, Ruská Kajňa,

— In the district of Michalovce: Strážske, Staré, Oreské, Zbudza, Voľa, Nacina Ves, Pusté Čemerné, Lesné, Rakovec nad Ondavou, Petrovce nad Laborcom, Trnava pri Laborci, Vinné, Kaluža, Klokočov, Kusín, Jovsa, Poruba pod Vihorlatom, Hojné, Lúčky,Závadka, Hažín, Zalužice, Michalovce, Krásnovce, Šamudovce, Vŕbnica, Žbince, Lastomír, Zemplínska Široká, Čečehov, Jastrabie pri Michalovciach, Iňačovce, Senné, Palín, Sliepkovce, Hatalov, Budkovce, Stretava, Stretávka, Pavlovce nad Uhom, Vysoká nad Uhom, Bajany,

— In the district of Rimavská Sobota: Jesenské, Gortva, Hodejov, Hodejovec, Širkovce, Šimonovce, Drňa, Hostice, Gemerské Dechtáre, Jestice, Dubovec, Rimavské Janovce, Rimavská Sobota, Belín, Pavlovce, Sútor, Bottovo, Dúžava, Mojín, Konrádovce, Čierny Potok, Blhovce, Gemerček, Hajnáčka,

— In the district of Gelnica: Hrišovce, Jaklovce, Kluknava, Margecany, Richnava,

— In the district Of Sabinov: Daletice,

— In the district of Prešov: Hrabkov, Krížovany, Žipov, Kvačany, Ondrašovce, Chminianske Jakubovany, Klenov, Bajerov, Bertotovce, Brežany, Bzenov, Fričovce, Hendrichovce, Hermanovce, Chmiňany, Chminianska Nová Ves, Janov, Jarovnice, Kojatice, Lažany, Mikušovce, Ovčie, Rokycany, Sedlice, Suchá Dolina, Svinia, Šindliar, Široké, Štefanovce, Víťaz, Župčany,

— the whole district of Medzilaborce,

— In the district of Stropkov: Havaj, Malá Poľana, Bystrá, Mikové, Varechovce, Vladiča, Staškovce, Makovce, Veľkrop, Solník, Korunková, Bukovce, Krišľovce, Jakušovce, Kolbovce,

— In the district of Svidník: Pstruša,

— In the district of Zvolen: Očová, Zvolen, Sliač, Veľká Lúka, Lukavica, Sielnica, Železná Breznica, Tŕnie, Turová, Kováčová, Budča, Hronská Breznica, Ostrá Lúka, Bacúrov, Breziny, Podzámčok, Michalková, Zvolenská Slatina, Lieskovec,

— In the district of Banská Bystrica: Sebedín-Bečov, Čerín, Dúbravica, Oravce, Môlča, Horná Mičiná, Dolná Mičiná, Vlkanová, Hronsek, Badín, Horné Pršany, Malachov, Banská Bystrica,

— The whole district of Sobrance except municipalities included in zone II.“

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2022/2068

2022 m. spalio 26 d.

kuriuo, atlikus priemonių galiojimo termino peržiūrą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1036 11 straipsnio 2 dalį, tam tikriems importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos ir Rusijos Federacijos kilmės plokštiems šaltai valcuotiems plieno produktams nustatomas galutinis antidempingo muitas

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/1036 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos Sąjungos narėmis nesančių valstybių ([1]) (toliau – pagrindinis reglamentas), ypač į jo 11 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2015 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2015/477 dėl priemonių, kurių gali imtis Sąjunga, atsižvelgdama į antidempingo ir subsidijų draudimo priemonių bei apsaugos priemonių bendrąjį poveikį ([2]), ypač į jo 1 straipsnį,

kadangi:

1. PROCEDŪRA

1.1. Ankstesni tyrimai ir galiojančios priemonės

(1) Reglamentu (ES) 2016/1328 ([3]) Europos Komisija tam tikriems importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos (toliau – KLR arba Kinija) ir Rusijos Federacijos (toliau – Rusija) kilmės plokštiems šaltai valcuotiems plieno produktams nustatė antidempingo muitus (toliau – pradinės priemonės). Tyrimas, po kurio buvo nustatytos pradinės priemonės, toliau vadinamas pradiniu tyrimu.

(2) Šiuo metu taikomas toks antidempingo muitas: KLR atveju 19,7 % – atrinktų eksportuojančių gamintojų importui, 20,5 % – neatrinktų bendradarbiaujančių bendrovių muitui, 22,1 % – visų kitų bendrovių muitui, o Rusijos atveju 18,7–34 % – atrinktų eksportuojančių gamintojų importui ir 36,1 % – visų kitų bendrovių muitui.

1.2. Prašymas atlikti priemonių galiojimo termino peržiūrą

(3) Paskelbus pranešimą apie artėjančią priemonių galiojimo pabaigą ([4]), Europos Komisija (toliau – Komisija) pagal pagrindinio reglamento 11 straipsnio 2 dalį gavo prašymą atlikti peržiūrą.

([1]) OL L 176, 2016 6 30, p. 21.
([2]) OL L 83, 2015 3 27, p. 11.
([3]) 2016 m. liepos 29 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2016/1328, kuriuo tam tikriems importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos ir Rusijos Federacijos kilmės plokštiems šaltai valcuotiems plieno produktams nustatomas galutinis antidempingo muitas ir galutinai surenkamas laikinasis muitas (OL L 210, 2016 8 4, p. 1).
([4]) OL C 389, 2020 11 16, p. 4.

(4) Prašymą atlikti peržiūrą plokščių šaltai valcuotų plieno produktų Sąjungos pramonės, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 5 straipsnio 4 dalyje, vardu 2021 m. gegužės 3 d. pateikė Europos plieno asociacija (toliau – EUROFER arba pareiškėjas). Prašymas atlikti peržiūrą grindžiamas tuo, kad pasibaigus priemonių galiojimui dempingas veikiausiai pasikartotų, o Sąjungos pramonei daroma žala veikiausiai tęstųsi arba pasikartotų.

1.3. **Priemonių galiojimo termino peržiūros inicijavimas**

(5) 2021 m. rugpjūčio 3 d. Komisija, pasikonsultavusi su komitetu, įsteigtu pagal pagrindinio reglamento 15 straipsnio 1 dalį, ir nustačiusi, kad yra pakankamai įrodymų priemonių galiojimo termino peržiūrai inicijuoti, pagal pagrindinio reglamento 11 straipsnio 2 dalį inicijavo priemonių galiojimo termino peržiūrą, susijusią su KLR ir Rusijos (toliau – nagrinėjamosios šalys) kilmės plokščių šaltai valcuotų plieno produktų importu. Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ([5]) paskelbė pranešimą apie inicijavimą (toliau – pranešimas apie inicijavimą).

1.4. **Peržiūros tiriamasis laikotarpis ir nagrinėjamasis laikotarpis**

(6) Atliekant dempingo tęsimosi arba pasikartojimo tyrimą buvo nagrinėjamas 2020 m. liepos 1 d. – 2021 m. birželio 30 d. laikotarpis (toliau – peržiūros tiriamasis laikotarpis). Tiriant žalos tęsimosi arba pasikartojimo tikimybei įvertinti svarbias tendencijas buvo nagrinėjamas laikotarpis nuo 2017 m. sausio 1 d. iki peržiūros tiriamojo laikotarpio pabaigos (toliau – nagrinėjamasis laikotarpis).

1.5. **Suinteresuotosios šalys**

(7) Pranešime apie inicijavimą suinteresuotosios šalys paragintos susisiekti su Komisija, kad galėtų dalyvauti tyrime. Be to, Komisija apie priemonių galiojimo termino peržiūros tyrimo inicijavimą konkrečiai pranešė pareiškėjui, visiems žinomiems Sąjungos gamintojams, žinomiems KLR ir Rusijos gamintojams ir KLR ir Rusijos valdžios institucijoms, žinomiems importuotojams, naudotojams ir prekiautojams ir paragino juos dalyvauti tyrime.

1.6. **Pastabos dėl peržiūros inicijavimo**

(8) Suinteresuotosios šalys turėjo galimybę teikti pastabas dėl priemonių galiojimo termino peržiūros inicijavimo ir pateikti prašymą išklausyti dalyvaujant Komisijai ir (arba) prekybos bylas nagrinėjančiam pareigūnui. Komisija gavo trijų Rusijos eksportuojančių gamintojų, Rusijos Vyriausybės, vieno nesusijusio importuotojo ir vieno naudotojo pastabas.

(9) Pastabose dėl peržiūros inicijavimo trys Rusijos eksportuojantys gamintojai teigė, kad pareiškėjas nepateikė pakankamų ir patikimų įrodymų, kad dėl importo iš Rusijos žalingas dempingas veikiausiai tęsis arba pasikartos. Be to, Rusijos Vyriausybė, Rusijos eksportuojantys gamintojai, nesusijęs importuotojas ir naudotojas teigė, kad nėra priežastinio ryšio tarp Sąjungos pramonės patirtos žalos ir plokščių šaltai valcuotų plieno produktų importo iš Kinijos ir Rusijos. Skirtingos šalys teigė, kad jei Sąjungos pramonei buvo daroma žala, ji buvo daroma dėl kitų veiksnių nei žalingas importas iš Rusijos ir Kinijos, nes iš nagrinėjamųjų šalių buvo importuojamas tik nedidelis plokščių šaltai valcuotų plieno produktų kiekis.

(10) Vis dėlto, kaip taip pat nurodyta pranešime apie inicijavimą, pareiškėjas tvirtino įtariantis, kad, „kaip pirmiau nustatyta, žala nebedaroma iš esmės dėl to, kad taikomos priemonės, o jei būtų leista nebetaikyti priemonių ir vėl padidėtų importo iš nagrinėjamųjų šalių dempingo kainomis mastas, Sąjungos pramonei daroma žala veikiausiai pasikartotų“ ([6]). Peržiūros tyrimo tikslas buvo nustatyti, ar esama tikimybės, kad pasibaigus priemonių galiojimui importo dempingo kaina iš nagrinėjamųjų šalių daroma žala tęstųsi arba pasikartotų. Inicijuojant tyrimą pareiškėjo pateiktos informacijos pakako įrodyti, kad žala dėl importo dempingo kaina pasikartotų, jei importas dempingo kaina vėl padidėtų. Todėl Komisija atmetė šalių tvirtinimus dėl priežastinio ryšio.

([5]) Pranešimas apie antidempingo priemonių, taikomų tam tikriems importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos ir Rusijos Federacijos kilmės plokštiems šaltai valcuotiems plieno produktams, galiojimo termino peržiūros inicijavimą (OL C 311, 2021 8 3, p. 6).

([6]) OL C 311, 2021 8 3, p. 8, 4.2 punktas.

(11) Rusijos Vyriausybė teigė, kad pareiškėjas, apskaičiuodamas normaliąją vertę, nepateikė pakankamų įrodymų dėl padidėjusio dempingo, kaip nurodyta Antidempingo susitarimo 5 straipsnio 2 dalyje. Be to, ji teigė, kad nekonfidencialioje prašymo atlikti priemonių galiojimo termino peržiūrą versijoje pateikta informacija nebuvo pakankamai išsami, o skirtumui apskaičiuoti naudoti skaičiai nėra tikslūs, nes vežimo išlaidos, eksporto išlaidos ir kainos Rusijos plokščių šaltai valcuotų plieno produktų rinkoje bei patys skaičiavimai buvo pateikti apytiksliais skaičiais. Rusijos Vyriausybė paprašė Komisijos išnagrinėti prašyme pateiktus skaičiavimus ir pateikti įrodymų, kad šie skaičiavimai yra patikimi. Be to, Rusijos Vyriausybė, remdamasi Antidempingo susitarimo 6 straipsnio 2 dalimi, teigė, kad pareiškėjas, nesuteikdamas galimybės tinkamai suprasti konfidencialios informacijos esmės, užkirto kelią Rusijos Vyriausybei ir Rusijos gamintojams, taip pat kitoms suinteresuotosioms šalims visapusiškai ginti savo interesus, ir paprašė Komisijos ir „Eurofer“ pateikti išsamesnius dempingo skirtumo skaičiavimo duomenis.

(12) Kalbant apie tvirtinimą, susijusį su įrodymų pakankamumu, prašyme atlikti peržiūrą pripažinta, kad Rusijos nagrinėjamojo produkto eksportas į Sąjungą labai sumažėjo, palyginti su jo eksportu pradinio tyrimo tiriamuoju laikotarpiu. Todėl prašyme dempingo pasikartojimo tikimybė įvertinta atsižvelgiant į eksporto į trečiąsias šalis, kurios nepriklauso Sąjungai, kainas. Išnagrinėjus įrodymus nustatyta, kad prašyme pateikta pakankamai su dempingo pasikartojimo tikimybe susijusių įrodymų.

(13) Prašyme apskaičiuotu dempingo skirtumu atspindėta Rusijos eksportuojančių gamintojų kainodara trečiųjų šalių rinkose ir juo nebūtinai parodytas tikslus dempingo lygis, kuris buvo apskaičiuotas atliekant tyrimą. Tačiau pareiškėjas prašyme pateikė pakankamai eksporto kainą ir normaliąją vertę pagrindžiančių įrodymų, iš kurių matyti dempingo pasikartojimo tikimybė. Be to, pareiškėjo pateiktas metodikos, naudotos apskaičiuojant dempingą, aprašymas yra pakankamai išsamus, kad būtų galima tinkamai suprasti konfidencialiai pateiktos informacijos esmę.

(14) Kad galėtų įvertinti Rusijos eksportuojančių gamintojų pagamintų plokščių šaltai valcuotų plieno produktų normaliąją vertę, pareiškėjas surinko viešai prieinamą ir užsiregistravus gaunamą informaciją apie pagrindinių eksportuotojų vidaus rinkoje tiriamuoju laikotarpiu taikytas vienos tonos plokščių šaltai valcuotų plieno produktų pardavimo vidaus rinkoje kainas. Komisija patvirtino eksporto kainą patikrinusi ją duomenų bazėje „Global Trade Atlas“ (toliau – GTA).

(15) Kadangi 2016 m. nustačius antidempingo muitus peržiūrimojo produkto importas iš Rusijos į Sąjungą buvo nereikšmingas, pareiškėjas eksporto kainą grindė keliais informacijos apie kainas šaltiniais, susijusiais su Rusijos kilmės plokščių šaltai valcuotų plieno produktų pardavimu eksportuojant į bet kurią trečiąją šalį 2020 m. Šios vienos tonos plokščių šaltai valcuotų plieno produktų eksporto kainos buvo nustatytos remiantis rinkos žiniomis apie Rusijos eksporto kainas. Eksporto kaina buvo patvirtinta ją palyginus su vidutine GTA kaina trijose pagrindinėse Rusijos eksporto paskirties šalyse.

(16) Taigi pareiškėjas palygino vidutinę Rusijos kilmės plokščių šaltai valcuotų plieno produktų kainą EXW sąlygomis su normaliąja verte, pagrįsta Rusijos vidaus rinkos kainomis.

(17) Atlikdama teisės aktais nustatytą analizę Komisija atsižvelgė tik į tuos elementus, kurių atžvilgiu įrodymai yra pakankami ir tikslūs.

(18) Todėl šie Rusijos Vyriausybės tvirtinimai buvo atmesti.

(19) Komisija laikėsi nuomonės, kad suinteresuotosioms šalims susipažinti skirtoje byloje pateikiamoje nekonfidencialioje prašymo versijoje buvo pateikti visi esminiai įrodymai ir konfidencialių duomenų nekonfidencialios santraukos, kad suinteresuotosios šalys galėtų tinkamai naudotis savo teisėmis į gynybą. Todėl šis tvirtinimas buvo atmestas.

1.7. **Atranka**

(20) Pranešime apie inicijavimą Komisija nurodė, kad pagal pagrindinio reglamento 17 straipsnį gali vykdyti suinteresuotųjų šalių atranką.

1.7.1. *Sąjungos gamintojų atranka*

(21) Pranešime apie inicijavimą Komisija nurodė preliminariai atrinkusi tris Sąjungos gamintojus. Komisija gamintojus atrinko remdamasi panašaus produkto gamybos ir pardavimo apimtimi. Atrinkti trys Sąjungos gamintojai, kurie sudaro daugiau kaip 30 % visos apskaičiuotos panašaus produkto gamybos Sąjungoje apimties ir daugiau kaip 20 % apskaičiuotos visos pardavimo apimties.

(22) Komisija, remdamasi pagrindinio reglamento 17 straipsnio 2 dalimi, paragino suinteresuotąsias šalis teikti pastabas dėl preliminariai atrinktų bendrovių. Pastabų negauta, todėl preliminariai atrinktos bendrovės patvirtintos ir laikytos tipiškomis Sąjungos pramonės bendrovėmis.

1.7.2. *Importuotojų atranka*

(23) Kad galėtų nuspręsti, ar atranka yra būtina, ir, jei būtina, kad galėtų atrinkti bendroves, Komisija paprašė nesusijusių importuotojų pateikti pranešimo apie inicijavimą priede nurodytą informaciją.

(24) Nė vienas nesusijęs importuotojas neužpildė atrankos formos. Todėl Komisija nusprendė, kad atranka nereikalinga.

1.7.3. *Rusijos ir Kinijos eksportuojančių gamintojų atranka*

(25) Kad galėtų nuspręsti, ar atranka būtina, ir, jei būtina, kad galėtų atrinkti bendroves, Komisija paprašė visų Rusijos ir Kinijos eksportuojančių gamintojų pateikti pranešime apie inicijavimą nurodytą informaciją. Be to, Komisija paprašė Kinijos ir Rusijos valdžios institucijų nurodyti kitus eksportuojančius gamintojus, jei tokių yra, kurie galbūt norėtų dalyvauti atliekant tyrimą, ir (arba) su jais susisiekti.

(26) Inicijuodama peržiūrą Komisija pateikė klausimynų kopijas suinteresuotosioms šalims susipažinti skirtoje byloje ir Prekybos GD interneto svetainėje.

(27) Nė vienas Kinijos eksportuojantis gamintojas nepateikė prašomos informacijos ir (arba) nepranešė sutinkantis būti atrinktas. Komisija pranešė Kinijos Liaudies Respublikos atstovybei Europos Sąjungoje apie savo ketinimą remtis turimais faktais pagal pagrindinio reglamento 18 straipsnį. Pastabų negauta.

(28) Todėl atsižvelgiant į tai, kad Kinijos gamintojai nebendradarbiavo, pagal pagrindinio reglamento 18 straipsnį išvados dėl importo iš KLR buvo padarytos remiantis turimais faktais, visų pirma naudojant importo ir eksporto prekybos statistinius duomenis (Eurostato, GTA ([7]) ir EBPO ([8]) duomenis).

(29) Trys Rusijos eksportuojantys gamintojai, t. y. „PJSC Magnitogorsk Iron and Steel Works“ (toliau – MMK) ir su ja susijusios bendrovės (toliau – MMK grupė), „PJSG Novolipetsk Steel“ (toliau – NLMK) ir su ja susijusios bendrovės (toliau – NLMK grupė) ir „PJSC Severstal“ (toliau – „Severstal“) bei su ja susijusios bendrovės (toliau – SEVERSTAL grupė), pateikė prašomą informaciją ir sutiko būti atrinkti. Tačiau 2021 m. rugsėjo 6 d. šie trys eksportuojantys gamintojai pranešė Komisijai, kad nusprendė neteikti individualių antidempingo klausimyno atsakymų, bet bendradarbiaus su Komisija dėl visų kitų priemonių galiojimo termino peržiūros aspektų, pavyzdžiui, dėl pastabų, teiktinų dėl prašymo atlikti peržiūrą, žalos tęsimosi arba pasikartojimo tikimybės ir Sąjungos interesų. Vėliau 2021 m. rugsėjo 13 d. trys Rusijos eksportuojantys gamintojai pateikė pastabų dėl prašymo atlikti priemonių galiojimo termino peržiūrą, dėl tariamo žalingo dempingo tęsimosi ir pasikartojimo tikimybės ir dėl Sąjungos interesų. Jie paragino Komisiją atlikti atitinkamų su konkrečia bendrove susijusių duomenų, kaip antai gamybos, pajėgumų ir pajėgumų naudojimo, pateiktų kartu su pastabomis, atrankinį patikrinimą.

([7]) https://www.gtis.com/gta/

([8]) https://qdd.oecd.org/subject.aspx?Subject=ExportRestrictions_IndustrialRawMaterials

(30) Gavusi šį pranešimą, 2021 m. rugsėjo 21 d. ir lapkričio 19 d. Komisija informavo minėtus eksportuojančius gamintojus, kad juos laiko nebendradarbiaujančiomis šalimis, ir pranešė jiems apie ketinimą taikyti pagrindinio reglamento 18 straipsnį ir pasinaudoti turimais faktais, kad galėtų atlikti tyrimą ir padaryti išvadas. Komisija taip pat informavo Rusijos valdžios institucijas apie savo ketinimą remtis turimais faktais pagal pagrindinio reglamento 18 straipsnį.

(31) 2021 m. rugsėjo 30 d. ir lapkričio 29 d. Komisija gavo trijų Rusijos eksportuojančių gamintojų pastabas dėl pagrindinio reglamento 18 straipsnio taikymo. Jie nesutiko su tuo, kaip Komisija vertina jų bendradarbiavimą, ir dar kartą nurodė savo ketinimą bendradarbiauti dėl kitų peržiūros aspektų, pavyzdžiui, žalos tęsimosi ar pasikartojimo, tolesnio žalingo dempingo tikimybės ir Sąjungos interesų. Jie dar kartą paragino Komisiją patikrinti jų pateiktus gamybos, pajėgumų ir pajėgumų naudojimo duomenis.

(32) Šiuo atžvilgiu Rusijos eksportuojantys gamintojai nepateikė klausimyno atsakymų su prašoma būtina informacija. Komisija laikėsi nuomonės, kad Rusijos eksportuojantys gamintojai pateikė fragmentišką informaciją, susijusią tik su gamyba, pajėgumais ir gamybos apimtimi, ir nepridėjo ją pagrindžiančių įrodymų. Todėl atsižvelgdama į tai, kad eksportuojančių gamintojų pateikta informacija nėra pakankama ir patikima, kad ja remdamasi Komisija galėtų padaryti pagrįstą ir tikslią išvadą, Komisija naudojo byloje turimą informaciją, kaip paaiškinta 30 konstatuojamojoje dalyje. Neatsižvelgiant į tai, Komisija trijų Rusijos gamintojų pateiktą informaciją naudojo tiek, kiek ją buvo įmanoma naudoti šiuo atžvilgiu.

(33) Komisija Kinijos Liaudies Respublikos Vyriausybei (toliau – Kinijos Vyriausybė) nusiuntė klausimyną dėl didelių iškraipymų KLR, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies b punkte.

(34) Komisija taip pat išsiuntė klausimynus atrinktiems Sąjungos gamintojams. Tie patys klausimynai nuo inicijavimo dienos taip pat paskelbti internete ([9]). Be to, Komisija nusiuntė klausimyną Sąjungos gamintojų asociacijai EUROFER.

(35) Klausimyno atsakymus pateikė trys atrinkti Sąjungos gamintojai ir EUROFER.

1.7.4. *Tikrinimas*

(36) Komisija rinko ir tikrino visą informaciją, kurią manė esant reikalingą išvadoms dėl dempingo ir jo daromos žalos tęsimosi ar pasikartojimo tikimybės ir Sąjungos interesų padaryti. Dėl COVID-19 pandemijos protrūkio ir atitinkamų priemonių, kurių imtasi tam protrūkiui suvaldyti (toliau – pranešimas dėl COVID-19) ([10]), Komisija negalėjo surengti tikrinamųjų vizitų atrinktų bendrovių patalpose. Vietoje to Komisija per vaizdo konferenciją atliko toliau nurodytų bendrovių pateiktos informacijos nuotolines kryžmines patikras:

Sąjungos gamintojai

— „Voestalpine Stahl GmbH“ (Austrija),

— „ThyssenKrupp Steel Europe AG“ (Vokietija),

— „ArcelorMittal Belgium“ (Belgija).

1.8. **Tolesnė procedūra**

(37) 2022 m. rugpjūčio 19 d. Komisija atskleidė esminius faktus ir aplinkybes, kuriais remdamasi ji ketino toliau taikyti importui iš KLR ir Rusijos galiojančius antidempingo muitus. Visoms šalims buvo suteikta galimybė pateikti pastabas dėl atskleistų faktų.

([9]) https://trade.ec.europa.eu/tdi/case_details.cfm?id=2538

([10]) Pranešimas dėl COVID-19 protrūkio poveikio antidempingo ir antisubsidijų tyrimams (2020/C 86/06) (OL C 86, 2020 3 16, p. 6).

(38) Komisija išnagrinėjo suinteresuotųjų šalių pateiktas pastabas ir, kai tinkama, į jas atsižvelgė. Šalims, kurios to prašė, buvo suteikta galimybė būti išklausytoms.

2. PERŽIŪRIMASIS PRODUKTAS, NAGRINĖJAMASIS PRODUKTAS IR PANAŠUS PRODUKTAS

2.1. Peržiūrimasis produktas

(39) Peržiūrimasis produktas yra tas pats, kaip ir pradiniame tyrime, t. y. plokšti valcuoti produktai iš geležies arba nelegiruotojo plieno ar kito legiruotojo plieno, išskyrus nerūdijantįjį plieną, visų pločių, šaltai valcuoti, neplakiruoti, nepadengti arba neapvilkti, po šaltojo valcavimo toliau neapdoroti, kurių KN kodai šiuo metu yra ex 7209 15 00 (TARIC kodas 7209 15 00 90), 7209 16 90, 7209 17 90, 7209 18 91, ex 7209 18 99 (TARIC kodas 7209 18 99 90), ex 7209 25 00 (TARIC kodas 7209 25 00 90), 7209 26 90, 7209 27 90, 7209 28 90, 7211 23 30, ex 7211 23 80 (TARIC kodai 7211 23 80 19, 7211 23 80 95 ir 7211 23 80 99), ex 7211 29 00 (TARIC kodai 7211 29 00 19 ir 7211 29 00 99), 7225 50 80 ir 7226 92 00 (toliau – peržiūrimasis produktas).

(40) Šių rūšių produktai nepatenka į peržiūrimojo produkto apibrėžtį:

— plokšti valcuoti produktai iš geležies arba nelegiruotojo plieno, visų pločių, šaltai valcuoti, neplakiruoti, nepadengti arba neapvilkti, po šaltojo valcavimo toliau neapdoroti, suvynioti arba nesuvynioti į ritinius, visokio storio, elektrotechniniai,

— plokšti valcuoti produktai iš geležies arba nelegiruotojo plieno, visų pločių, šaltai valcuoti, neplakiruoti, nepadengti arba neapvilkti, suvynioti į ritinius, mažesnio kaip 0,35 mm storio, atkaitinti (vadinami juodąja skarda),

— plokšti valcuoti produktai iš kito legiruotojo plieno, visų pločių, iš silicinio elektrotechninio plieno ir

— plokšti valcuoti produktai iš legiruotojo plieno, po šaltojo valcavimo toliau neapdoroti, iš greitapjovio plieno.

(41) Plokšti šaltai valcuoti plieno produktai gaminami iš karštai valcuotų ritinių. Šaltojo valcavimo procesas apibrėžiamas taip: lakštas arba juosta, pirmiau karštai valcuotas ir ėsdintas, leidžiamas per šaltus valcus, t. y. esant žemesnei nei metalo minkštėjimo temperatūrai. Plokšti šaltai valcuoti plieno produktai gaminami pagal tam tikras specifikacijas arba nuosavybines galutinio naudotojo specifikacijas. Jie gali būti įvairių formų: ritiniai (įriebinti arba neįriebinti), atraižos (lakštai) arba siauros juostelės. Plokšti šaltai valcuoti plieno produktai yra pramonės žaliava, kurią galutiniai naudotojai įsigyja įvairiais tikslais, daugiausia gamybai (bendrajai pramonei, pakavimui, automobilių pramonei ir kt.), bet taip pat naudoti statybos sektoriuje.

2.2. Nagrinėjamasis produktas

(42) Šiame tyrime nagrinėjamas produktas – KLR ir Rusijos kilmės peržiūrimasis produktas.

2.3. Panašus produktas

(43) Kaip nustatyta atlikus pradinį tyrimą, per šį priemonių galiojimo termino peržiūros tyrimą patvirtinta, kad tokias pačias pagrindines fizines savybes ir tokią pačią naudojimo paskirtį turi šie produktai:

— į Sąjungą eksportuojamas nagrinėjamasis produktas,

— KLR ir Rusijos vidaus rinkoje parduodamas peržiūrimasis produktas ir

— Sąjungos pramonės gaminamas ir Sąjungoje parduodamas peržiūrimasis produktas.

(44) Todėl šie produktai yra laikomi panašiais produktais, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 1 straipsnio 4 dalyje.

3. **DEMPINGAS**

3.1. **Kinijos Liaudies Respublika**

3.1.1. *Pirminės pastabos*

(45) Peržiūros tiriamuoju laikotarpiu tam tikri plokšti šaltai valcuoti plieno produktai buvo toliau importuojami iš Kinijos, tik mažesniais kiekiais nei per pradinio tyrimo tiriamąjį laikotarpį (t. y. nuo 2014 m. balandžio 1 d. iki 2015 m. kovo 31 d.). Remiantis Eurostato duomenimis, peržiūros tiriamuoju laikotarpiu tam tikrų plokščių šaltai valcuotų plieno produktų importas iš Kinijos sudarė maždaug 1 % Sąjungos rinkos, palyginti su 10,3 % ([11]) rinkos dalimi pradinio tyrimo metu. Vertinant absoliučiais dydžiais, peržiūros tiriamuoju laikotarpiu Kinijos eksportas į Sąjungą siekė apie 32 000 tonų – gerokai mažiau nei pradinio tyrimo tiriamuoju laikotarpiu, kuriuo eksportas į Sąjungą siekė apie 732 000 tonų ([12]).

(46) Per pradinį tyrimą Komisija nustatė, kad į Sąjungos rinką buvo eksportuotas didelis kiekis nagrinėjamojo produkto dempingo kaina. Bendradarbiaujančių Kinijos eksportuotojų dempingo skirtumai svyravo nuo 52,7 % iki 59,2 %. Taikant mažesnio muito taisyklę importui iš Kinijos nustatyti gerokai mažesni antidempingo muitai – nuo 19,7 % iki 22,1 %.

(47) Kaip minėta 27 konstatuojamojoje dalyje, atliekant tyrimą nebendradarbiavo nė vienas Kinijos eksportuotojas arba gamintojas. Todėl Komisija pranešė KLR valdžios institucijoms, kad dėl nebendradarbiavimo Komisija gali taikyti pagrindinio reglamento 18 straipsnį su KLR susijusiems faktams nustatyti. Komisija negavo jokių pastabų ar prašymų, kad šiuo klausimu įsikištų bylas nagrinėjantis pareigūnas.

(48) Todėl pagal pagrindinio reglamento 18 straipsnio 1 dalį toliau išdėstytos išvados dėl dempingo iš KLR tęsimosi arba pasikartojimo tikimybės buvo grindžiamos turimais faktais, visų pirma prašyme atlikti priemonių galiojimo termino peržiūrą pateikta informacija ir suinteresuotųjų šalių pastabose pateikta informacija, taip pat kitais informacijos šaltiniais, kaip antai importo ir eksporto prekybos statistiniais duomenimis (Eurostato, GTA ([13]) ir EBPO ([14])) ir nepriklausomų finansinių duomenų teikėjų duomenimis, pavyzdžiui, „Dunn & Bradstreet“ duomenimis, skelbiamais „Global Financials“ duomenų bazėje ([15]).

3.1.2. *Dempingas*

3.1.2.1. Importuojamų tam tikrų KLR kilmės plokščių šaltai valcuotų plieno produktų normaliosios vertės nustatymo procedūra pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalį

(49) Kadangi inicijuojant tyrimą turėta pakankamai įrodymų, kad KLR yra didelių iškraipymų, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies b punkte, Komisija inicijuodama tyrimą rėmėsi pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalimi.

(50) Siekdama gauti informacijos, kurią manė esant reikalingą atliekant su įtariamais dideliais iškraipymais susijusį tyrimą, Komisija nusiuntė Kinijos Vyriausybei klausimyną. Be to, pranešimo apie inicijavimą 5.3.2 punkte Komisija paragino visas suinteresuotąsias šalis per 37 dienas nuo to pranešimo apie inicijavimą paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dienos pareikšti savo nuomonę ir pateikti informaciją bei patvirtinamuosius dokumentus dėl pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies taikymo. Iki nustatyto termino iš KLR negauta nei klausimyno atsakymų, nei pastabų dėl pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies taikymo. Vėliau, 2021 m. rugsėjo 13 d. verbaline nota Komisija pranešė Kinijos Vyriausybei, kad, siekdama nustatyti, ar KLR esama didelių iškraipymų, ji remsis turimais faktais, kaip nurodyta pagrindinio reglamento 18 straipsnyje.

([11]) 2016 m. vasario 10 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2016/181, kuriuo tam tikriems importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos ir Rusijos Federacijos kilmės plokštiems šaltai valcuotiems plieno produktams nustatomas laikinasis antidempingo muitas (OL L 37, 2016 2 12, p. 17), 113 konstatuojamoji dalis.

([12]) Žr. ankstesnę išnašą.

([13]) https://www.gtis.com/gta/

([14]) https://qdd.oecd.org/subject.aspx?Subject=ExportRestrictions_IndustrialRawMaterials

([15]) https://ec.altares.eu/

(51) Pranešimo apie inicijavimą 5.3.2 punkte Komisija taip pat nurodė, kad, atsižvelgdama į turimus įrodymus ir remdamasi pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies a punktu, Kinijos atveju galima tipiška trečiąja šalimi pasirinko Braziliją, kad galėtų nustatyti normaliąją vertę remdamasi neiškraipytomis kainomis ar lyginamaisiais dydžiais. Komisija taip pat nurodė nagrinėsianti kitas galbūt tinkamas šalis pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies pirmoje įtraukoje nustatytus kriterijus.

(52) 2020 m. lapkričio 24 d. pranešimu (toliau – pirmasis pranešimas) Komisija pranešė suinteresuotosioms šalims apie susijusius šaltinius, kuriais ketina naudotis normaliajai vertei nustatyti. Tame pranešime Komisija pateikė sąrašą visų gamybos veiksnių, kaip antai žaliavos, darbas ir energija, kurie naudojami tam tikriems plokštiems šaltai valcuotiems plieno produktams gaminti. Be to, remdamasi kriterijais neiškraipytoms kainoms ar lyginamiesiems dydžiams pasirinkti, Komisija nustatė galimas tipiškas šalis, t. y. Braziliją, Meksiką, Rusiją ir Turkiją. Dėl pirmojo pranešimo Komisija pastabų negavo.

(53) 2022 m. kovo 17 d. antruoju pranešimu (toliau – antrasis pranešimas) Komisija suinteresuotosioms šalims pranešė apie susijusius šaltinius, kuriuos ketina naudoti normaliajai vertei nustatyti, tipiška šalimi pasirinkus Braziliją. Pastabų negauta.

3.1.2.2. Normalioji vertė

(54) Pagrindinio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „normalioji vertė paprastai yra nustatoma pagal kainas, kurias įprastomis prekybos sąlygomis moka arba turi mokėti nepriklausomi pirkėjai eksportuojančioje valstybėje“.

(55) Tačiau pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies a punkte nustatyta: „jei <...> nustatoma, kad dėl didelių iškraipymų eksportuojančioje valstybėje pagal b punktą toje valstybėje netikslinga taikyti valstybės vidaus rinkos kainas ir sąnaudas, normalioji vertė apskaičiuojama tik remiantis gamybos ir pardavimo sąnaudomis, atitinkančiomis neiškraipytas kainas ar lyginamuosius standartus, taikant toliau nurodytas taisykles“ ir „įtraukiama neiškraipyta ir pagrįsta suma, aprėpianti administracines, pardavimo ir bendrąsias sąnaudas ir pelną“ (administracinės, pardavimo ir bendrosios sąnaudos toliau – PBA išlaidos).

(56) Kaip paaiškinta tolesniuose poskirsniuose, Komisija šiame tyrime padarė išvadą, kad remiantis turimais įrodymais ir atsižvelgiant į tai, kad Kinijos Vyriausybė ir eksportuojantys gamintojai nebendradarbiavo, buvo tinkama taikyti pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalį.

3.1.3. *Didelių iškraipymų buvimas*

(57) Neseniai atlikusi su KLR plieno sektoriumi susijusius tyrimus ([16]) Komisija nustatė, kad esama didelių iškraipymų, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies b punkte.

(58) Atlikusi tuos tyrimus Komisija nustatė, kad dėl didelio valstybės kišimosi KLR iškraipomas veiksmingas išteklių paskirstymas pagal rinkos principus ([17]). Tiksliau Komisija padarė išvadą, kad Kinijos Vyriausybė ne tik išlaiko didelę nuosavybės dalį plieno, kuris yra pagrindinė peržiūrimojo produkto gamybos žaliava, sektoriuje, kaip nurodyta

([16]) 2022 m. vasario 16 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/191 kuriuo tam tikroms importuojamoms Kinijos Liaudies Respublikos kilmės geležinėms arba plieninėms tvirtinimo detalėms nustatomas galutinis antidempingo muitas (OL L 36, 2022 2 17, p. 1); 2021 m. gruodžio 15 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/2239, kuriuo tam tikriems importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos kilmės plieniniams pramoninių vėjo jėgainių bokštams nustatomas galutinis antidempingo muitas (OL L 450, 2021 12 16, p. 59); 2021 m. balandžio 16 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/635, kuriuo, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1036 11 straipsnio 2 dalį atlikus priemonių galiojimo termino peržiūrą, tam tikriems importuojamiems Baltarusijos, Kinijos Liaudies Respublikos ir Rusijos kilmės suvirintiems vamzdžiams ir vamzdeliams iš geležies arba nelegiruotojo plieno nustatomas galutinis antidempingo muitas (OL L 132, 2021 4 19, p. 145), ir 2020 m. balandžio 7 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/508, kuriuo tam tikriems importuojamiems Indonezijos, Kinijos Liaudies Respublikos ir Taivano kilmės karštai valcuotiems nerūdijančiojo plieno lakštams ir ritiniams nustatomas laikinasis antidempingo muitas (OL L 110, 2020 4 8, p. 3).

([17]) Žr. Įgyvendinimo reglamento (ES) 2022/191 195–201 konstatuojamąsias dalis, Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/2239 67–74 konstatuojamąsias dalis, Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/635 149–150 konstatuojamąsias dalis ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/508 158–159 konstatuojamąsias dalis.

pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies b punkto pirmoje įtraukoje ([18]), ji taip pat gali kištis į kainas ir sąnaudas per valstybės dalyvavimą bendrovių veikloje, kaip nurodyta pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies b punkto antroje įtraukoje ([19]). Komisija taip pat nustatė, kad valstybė dalyvauja finansų rinkose ir kišasi į jas, taip pat tiekiant žaliavas ir gamybos išteklius, taip darydama papildomą rinkos iškreipiamąjį poveikį. Iš tiesų, apskritai KLR planavimo sistemoje ištekliai sutelkiami sektoriams, kuriuos Kinijos Vyriausybė įvardija kaip strateginius arba kitaip politiškai svarbius, o ne atsižvelgiant į rinkos jėgas ([20]). Be to, Komisija padarė išvadą, kad Kinijos bankroto ir nuosavybės įstatymai neveikia tinkamai, kaip nurodyta pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies b punkto ketvirtoje įtraukoje, dėl to KLR atsiranda iškraipymų, visų pirma susijusių su nemokių bendrovių išlaikymu ir žemės naudojimo teisių skyrimu ([21]). Komisija taip pat nustatė, kad plieno sektoriuje esama darbo užmokesčio sąnaudų iškraipymų, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies b punkto penktoje įtraukoje ([22]), taip pat finansų rinkų iškraipymų, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies b punkto šeštoje įtraukoje, visų pirma susijusių su KLR įmonių galimybėmis gauti kapitalo ([23]).

(59) Kaip ir atlikdama ankstesnius tyrimus, susijusius su KLR plieno sektoriumi, šiame tyrime Komisija nagrinėjo, ar, atsižvelgiant į tai, kad esama didelių iškraipymų, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies b punkte, buvo tikslinga naudoti KLR vidaus rinkos kainas ir sąnaudas. Komisija tai darė remdamasi byloje turimais įrodymais, taip pat įrodymais, pateiktais prašyme bei Komisijos tarnybų darbiniame dokumente dėl didelių Kinijos Liaudies Respublikos ekonomikos iškraipymų prekybos apsaugos tyrimų tikslais ([24]) (toliau – ataskaita), kurie pagrįsti viešai prieinamais šaltiniais. Atliekant šią analizę buvo nagrinėjamas didelis valstybės kišimasis į KLR ekonomiką apskritai ir konkreti rinkos padėtis atitinkamame sektoriuje, įskaitant peržiūrimąjį produktą. Be to, Komisija šiuos įrodymus papildė pati atlikusi tyrimą dėl įvairių kriterijų, tinkamų didelių iškraipymų buvimui KLR patvirtinti, kaip jau buvo nustatyta ir per ankstesnius tyrimus.

([18]) Žr. Įgyvendinimo reglamento (ES) 2022/191 195–201 konstatuojamąsias dalis, Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/2239 67–74 konstatuojamąsias dalis, Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/635 115–118 konstatuojamąsias dalis ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/508 122–127 konstatuojamąsias dalis.

([19]) Žr. Įgyvendinimo reglamento (ES) 2022/191 195–201 konstatuojamąsias dalis, Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/2239 67–74 konstatuojamąsias dalis, Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/635 119–122 konstatuojamąsias dalis ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/508 128–132 konstatuojamąsias dalis. Nors atitinkamų valstybės institucijų teisė skirti ir atleisti pagrindinius valstybės valdomų įmonių vadovaujančius darbuotojus, kaip numatyta Kinijos teisės aktuose, gali atspindėti atitinkamas nuosavybės teises, KKP organai tiek valstybės valdomose, tiek privačiose įmonėse yra kitas svarbus kanalas, kuriuo valstybė gali kištis į verslo sprendimus. Pagal KLR bendrovių teisę kiekvienoje bendrovėje turi būti įsteigta KKP organizacija (kurioje turi būti bent trys KKP nariai, kaip nurodyta KKP konstitucijoje) ir bendrovė turi sudaryti būtinas sąlygas partijos organizacijos veiklai. Anksčiau šis reikalavimas, atrodo, ne visada buvo vykdomas arba jo vykdymas nebuvo griežtai užtikrinamas. Tačiau bent nuo 2016 m. KKP sugriežtino savo pretenzijas į galimybę kontroliuoti valstybės įmonių verslo sprendimus ir tai tapo politiniu principu. Taip pat pranešama, kad KKP daro spaudimą privačioms bendrovėms pirmenybę teikti patriotizmui ir laikytis partijos drausmės. 2017 m. pranešta, kad partijos organai veikė 70 % iš maždaug 1,86 mln. privačių bendrovių ir kad padidėjo spaudimas KKP organizacijoms tarti lemiamą žodį priimant verslo sprendimus jų atitinkamose bendrovėse. Šios taisyklės bendrai taikomos visoje Kinijos ekonomikoje, visuose sektoriuose, be kita ko, plokščių šaltai valcuotų nerūdijančiojo plieno produktų gamintojams ir jų gamybos išteklių tiekėjams.

([20]) Žr. Įgyvendinimo reglamento (ES) 2022/191 195–201 konstatuojamąsias dalis, Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/2239 67–74 konstatuojamąsias dalis, Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/635 123–129 konstatuojamąsias dalis ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/508 133–138 konstatuojamąsias dalis.

([21]) Žr. Įgyvendinimo reglamento (ES) 2022/191 195–201 konstatuojamąsias dalis, Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/2239 67–74 konstatuojamąsias dalis, Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/635 130–133 konstatuojamąsias dalis ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/508 139–142 konstatuojamąsias dalis.

([22]) Žr. Įgyvendinimo reglamento (ES) 2022/191 195–201 konstatuojamąsias dalis, Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/2239 67–74 konstatuojamąsias dalis, Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/635 134–135 konstatuojamąsias dalis ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/508 143–144 konstatuojamąsias dalis.

([23]) Žr. Įgyvendinimo reglamento (ES) 2022/191 195–201 konstatuojamąsias dalis, Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/2239 67–74 konstatuojamąsias dalis, Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/635 136–145 konstatuojamąsias dalis ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/508 145–154 konstatuojamąsias dalis.

([24]) Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, SWD(2017) 483 *final*/2, 2017 12 20, adresu https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156474.pdf.

(60) Prašyme teigiama, kad įvairaus pobūdžio visapusiškas Kinijos Vyriausybės ar kitų valdžios institucijų kišimasis į verslą skirtingais valdžios lygmenimis Kinijos ekonomikai kaip visumai daro didelę įtaką ir poveikį, dėl kurių Kinijos plieno pramonės vidaus rinkos kainos ir sąnaudos negali būti naudojamos šiame tyrime. Siekiant pagrįsti šią poziciją, prašyme nurodyti naujausi Komisijos atlikti Kinijos plieno sektoriaus tyrimai ([25]) arba G20 Pasaulinio forumo dėl perteklinio pajėgumo plieno sektoriuje išvados ([26]).

(61) Konkrečiai prašyme nurodyta, kad, atsižvelgiant į KLR Konstitucijoje įtvirtintą socialistinės rinkos ekonomikos doktriną, Kinijos komunistų partijos (toliau – KKP) visapusį dalyvavimą ir Vyriausybės įtaką ekonomikai vykdant strateginio planavimo iniciatyvas, pavyzdžiui, 13-ąjį ir 14-ąjį penkmečio planus, Kinijos Vyriausybės kišimasis yra įvairių formų, t. y. administracinis, finansinis ir reguliuojamojo pobūdžio.

(62) Prašyme pateikta elementų, iš kurių matyti, kad esama iškraipymų, nurodytų pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies b punkto pirmoje–šeštoje įtraukose, pavyzdžių. Visų pirma, nurodydamas ankstesnius Komisijos tyrimus plieno sektoriuje, ataskaitą, trečiųjų šalių valdžios institucijų (USTR) ir kitų institucijų (TVF) ataskaitas, pareiškėjas teigė, kad:

— plokščių šaltai valcuotų plieno produktų rinką daugiausia aptarnauja įmonės, kurios nuosavybės teise priklauso KLR valdžios institucijoms, yra jų kontroliuojamos, joms taikoma tų valdžios institucijų politinė priežiūra arba gairės, visų pirma atsižvelgiant į KKP įtaką tiek privačioms, tiek valstybinėms bendrovėms, paskiriant KKP atstovus bendrovėse, taip pat atsižvelgiant į sistemingą valstybės ir KKP organizacijų sąveiką. Pareiškėjas taip pat teigė, kad, nepaisant to, jog gamybos ir gamybos pajėgumų atžvilgiu plieno sektorių sudaro maždaug pusė valstybės valdomų bendrovių ir pusė privačių bendrovių, keturi iš penkių didžiausių plieno gamintojų yra valstybės valdomos įmonės, įskaitant bendrovę „Baowu“, kuri yra antra pagal dydį neapdoroto plieno gamintoja pasaulyje, yra visiškai valdoma valstybės ir jos veikloje nuosekliai laikomasi Kinijos Vyriausybės plieno politikos. Šiuo atžvilgiu pareiškėjas nurodė, kad Kinijos Vyriausybė įgyvendina planą iki 2025 m. konsoliduoti 70 % geležies ir plieno gamybos dešimtyje pirmaujančių bendrovių, o šia strategija taip pat daromas poveikis plokščių šaltai valcuotų plieno produktų pramonei, pvz., 2019 m. bendrovei „Baowu“ įsigijus plokščių šaltai valcuotų plieno produktų gamintoją „Maanshan Iron & Steel“,

— dėl valstybės dalyvavimo bendrovėse valstybei sudaromos sąlygos kištis į kainas arba sąnaudas, visų pirma vykdant valstybės valdomų įmonių reguliavimo ir valdymo kontrolę, taip pat didinant KKP vaidmenį tiek valstybinėse, tiek privačiose bendrovėse, kurios pastaraisiais metais buvo raginamos svarbius sprendimus leisti priimti KKP. Pareiškėjas taip pat nurodė asmeninius ryšius tarp valstybės kontroliuojamos asociacijos CISA ir „Shagang“ grupės, kuri yra didžiausias privatus plieno gamintojas, taip pat valstybės dalyvavimą pradinės grandies bendrovėse, kurios veikia pagal nustatytus tikslus, dėl kurių plieno pramonėje patiriamos sąnaudos yra neįprastai mažos,

— viešąja politika arba priemonėmis diskriminuojami vietos tiekėjai arba kitaip daroma įtaka laisvosios rinkos jėgoms, visų pirma atsižvelgiant į planavimo sistemą, pagal kurią ištekliai nukreipiami į tam tikras pramonės šakas, pavyzdžiui, plieno sektorių. Pareiškėjas tai pagrindė cituodamas 14-ojo plieno pramonės penkmečio plano projektą, kuriame nuolat primenama apie plieno pramonės svarbą Kinijos ekonomikai, taip pat nurodydamas kitus planavimo ir strateginius dokumentus, kuriuose numatoma parama plieno sektoriui, pavyzdžiui, dokumentą „Pagaminta Kinijoje 2025“. Pareiškėjas taip pat nurodė kitas viešosios politikos kryptis, kuriomis daromas poveikis laisvosios rinkos jėgoms, pavyzdžiui, Kinijos Vyriausybės vykdomą žaliavų kainų valdymą taikant įvairias priemones, pavyzdžiui, eksporto kvotas, eksporto licencijų reikalavimus, eksporto muitus ar PVM lengvatas, taip pat taikant energijos kainų diferencijavimą. Be to, prašyme aprašomos Kinijos valdžios institucijų teikiamos paskatos plieno gamintojams, kurie dalyvauja iniciatyvoje „Viena juosta, vienas kelias“, kuria siekiama skatinti Kinijos bendrovių dalyvavimą užsienio rinkose,

([25]) 2017 m. balandžio 5 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2017/649, kuriuo tam tikriems importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos kilmės plokštiems karštojo valcavimo produktams iš geležies, nelegiruotojo plieno ar kito legiruotojo plieno nustatomas galutinis antidempingo muitas (OL L 92, 2017 4 6, p. 68); 2017 m. birželio 8 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2017/969, kuriuo tam tikriems importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos kilmės plokštiems karštojo valcavimo produktams iš geležies, nelegiruotojo plieno ar kito legiruotojo plieno nustatomi galutiniai kompensaciniai muitai ir kuriuo iš dalies keičiamas Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2017/649, kuriuo tam tikriems importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos kilmės plokštiems karštojo valcavimo produktams iš geležies, nelegiruotojo plieno ar kito legiruotojo plieno nustatomas galutinis antidempingo muitas (OL L 146, 2017 6 9, p. 17), ir 2019 m. gegužės 2 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/688, kuriuo, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1037 18 straipsnį atlikus priemonių galiojimo termino peržiūrą, tam tikriems importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos kilmės organinėmis medžiagomis dengtiems plieno produktams nustatomas galutinis kompensacinis muitas (OL L 116, 2019 5 3, p. 39).

([26]) Pasaulinis forumas dėl perteklinio pajėgumo plieno sektoriuje, 2018 m. rugsėjo 20 d. ministrų ataskaita.

— bankroto, bendrovių ar nuosavybės teisės aktų nebuvimas, diskriminacinis jų taikymas ar netinkamas jų vykdymo užtikrinimas lemia daugybės bendrovių „zombių“ išlikimą ir tokios bendrovės prisideda prie neišnaudotų pajėgumų problemos, kuri ypač juntama plieno sektoriuje ir atsiliepia Kinijos finansų ir skolinimosi rinkoms. Pareiškėjas taip pat nurodė, kad, atsižvelgiant į tai, jog Kinijoje nėra privačios žemės, Kinijos valstybė kišasi į žemės naudojimą plieno sektoriuje, kaip Komisija jau nustatė ankstesniuose tyrimuose ([27]),

— darbo užmokesčio sąnaudos yra iškreiptos, nes nevyksta laisvos derybos, o ACFTU, vienintelei teisiškai pripažintai profesinei sąjungai, vadovauja KKP. Pareiškėjas taip pat nurodė, kad Kinija vis dar neratifikavo kelių pagrindinių TDO konvencijų ir kad dėl namų ūkių registravimo sistemos daromas poveikis Kinijos darbuotojams,

— galimybę gauti finansavimą suteikia institucijos, kurios įgyvendina viešosios politikos tikslus arba kitaip nėra nepriklausomos nuo valstybės, nes dominuoja valstybei priklausantys ir jos kontroliuojami bankai, kuriuose valstybė ir KKP turi įtakos priimant su personalu susijusius sprendimus ir verslo sprendimus ir kurie vykdydami savo veiklą siekia šalies pramonės politikos tikslų. Prašyme nurodyta, kad Kinijos plokščių šaltai valcuotų plieno produktų gamintojai dideliu mastu naudojasi šių bankų teikiamomis lengvatinėmis paskolomis. Pareiškėjas pažymėjo, kad ir privatūs bankai turi atsižvelgti į nacionalinę politiką vykdydami savo veiklą. Prašyme taip pat aprašoma į bankų sektoriaus iškraipymą panaši obligacijų rinkos situacija, kurioje dominuoja su Vyriausybe susiję subjektai, ir valstybės valdomų kredito reitingų agentūrų arba privačių agentūrų, kurioms didelę įtaką daro valstybė, iškreiptas vaidmuo; taip sudaromos sąlygos skatintiniems pramonės sektoriams teikti finansavimą palankesnėmis palūkanų normomis nei tos, kurios būtų galimos pagal rinkos principus veikiančiose finansų rinkose.

(63) Kaip nurodyta 50 konstatuojamojoje dalyje, Kinijos Vyriausybė nepateikė pastabų ar įrodymų, kuriais patvirtinami arba paneigiami byloje, įskaitant ataskaitą, surinkti įrodymai, taip pat papildomi pareiškėjo pateikti įrodymai dėl didelių iškraipymų buvimo ir (arba) dėl pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies taikymo šiuo atveju tinkamumo.

(64) Konkrečiai peržiūrimojo produkto sektoriuje, t. y. plieno sektoriuje, Kinijos Vyriausybė ir toliau išlaiko didelę nuosavybės dalį. Daugelis didžiausių plokščių šaltai valcuotų plieno produktų gamintojų priklauso valstybei, pavyzdžiui, bendrovės „Hebei Iron and Steel“, „Handan Iron and Steel“, „Baoshan Iron and Steel“, „Shanghai Meishan Iron and Steel“, „BX Steel Posco Cold Rolled Sheet“, „WISCO International Economic and Trading“, „Maanshan Iron and Steel“, „Tianjin Rolling One Steel“ arba „Inner Mongolia Baotu Steel Union“. „Baosteel“ yra dar viena svarbi plieno gamyba užsiimanti Kinijos bendrovė, priklausanti bendrovei „China Baowu Steel Group Co. Ltd.“ (anksčiau „Baosteel Group“ ir „Wuhan Iron & Steel“), kuri yra didžiausia pasaulyje plieno gamintoja ([28]) ir kurios 100 % priklauso centrinei Valstybės tarybos valstybės turto priežiūros ir administravimo komisijai (toliau – SASAC) ([29]). Apskaičiuota, kad nominalus valstybės valdomų įmonių ir privačių bendrovių skaičius beveik nesiskiria, tačiau iš penkių Kinijos plieno gamintojų, kurie priklauso pagrindinių pasaulio plieno gamintojų dešimtukui, keturi yra valstybės valdomos įmonės ([30]). Nors dešimt pagrindinių gamintojų 2016 m. pagamino tik apie 36 % visos pramonės produkcijos, Kinijos Vyriausybė tais pačiais metais taip pat iškėlė tikslą iki 2025 m. konsoliduoti 60–70 % plieno gamybos maždaug dešimtyje didelės apimties įmonių ([31]). Šį ketinimą Kinijos Vyriausybė pakartojo 2019 m. balandžio mėn., kai paskelbė plieno pramonės konsolidavimo gaires ([32]). Dėl tokio konsolidavimo pelningos privačios bendrovės gali būti priverstinai jungiamos su valstybės valdomomis įmonėmis, kurių veiklos rodikliai yra prasti ([33]). Kadangi Kinijos peržiūrimojo produkto eksportuotojai nebendradarbiavo, nebuvo galima nustatyti tikslaus plokščių šaltai valcuotų plieno produktų privačių ir valstybės valdomų gamintojų santykio. Tačiau nepaisant to, kad informacijos konkrečiai apie plokščių šaltai valcuotų plieno produktų sektorių nėra, šis sektorius yra plieno pramonės sektoriaus dalis, todėl su plieno sektoriumi susijusios išvados laikomos orientacinėmis ir peržiūrimojo produkto atveju.

([27]) Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/688 86 konstatuojamoji dalis.

([28]) Žr. https://worldsteel.org/steel-topics/statistics/top-producers/ (žiūrėta 2022 m. rugpjūčio 4 d.).

([29]) Žr., pvz., www.fitchratings.com/research/corporate-finance/china-baowu-steel-group-corporation-limited-05-03-2021 (žiūrėta 2022 m. rugpjūčio 4 d.).

([30]) Ataskaitos 14 skyrius, p. 358: 51 % privačių ir 49 % valstybės įmonių pagal gamybą ir 44 % valstybės įmonių ir 56 % privačių bendrovių pagal pajėgumus.

([31]) Skelbiama: www.gov.cn/zhengce/content/2016-02/04/content_5039353.htm); https://policycn.com/policy_ticker/higher-expectations-for-large-scale-steel-enterprise/?iframe=1&secret=c8uthafuthefra4e, ir www.xinhuanet.com/english/2019-04/23/c_138001574.htm (žiūrėta 2022 m. rugpjūčio 4 d.).

([32]) Skelbiama adresu http://www.jjckb.cn/2019-04/23/c_137999653.htm (žiūrėta 2022 m. rugpjūčio 4 d.).

([33]) Kaip ir privačios bendrovės „Rizhao“ ir valstybės valdomos įmonės „Shandong Iron and Steel“ susijungimo 2009 m. atveju. Žr. Pekino plieno ataskaitos p. 58, o dėl „China Baowu Steel Group“ įgytos „Magang Steel“ akcijų daugumos 2019 m. birželio mėn. žr. https://www.ft.com/content/a7c93fae-85bc-11e9-a028-86cea8523dc2 (žiūrėta 2022 m. rugpjūčio 4 d.).

(65) Naujausiais Kinijos politikos dokumentais, susijusiais su plieno sektoriumi, patvirtinama, kad Kinijos Vyriausybė šį sektorių ir toliau laiko labai svarbiu, ir, be kita ko, ketina į šį sektorių kištis taip, kad jis atitiktų Vyriausybės politiką. Tai matyti iš Pramonės ir informacinių technologijų ministerijos Gairių dėl aukštos kokybės plėtros skatinimo plieno pramonėje projekto, kuriame raginama toliau konsoliduoti pramonės pagrindus ir labai pagerinti pramonės grandinės modernizavimo lygį ([34]), arba iš 14-ojo žaliavų pramonės plėtros penkmečio plano, pagal kurį šiame sektoriuje bus „siekiama pirmauti rinkoje skatinant Vyriausybės politiką“ ir bus „steigiama pirmaujančių įmonių grupė, kuriai bus būdinga ekologinė lyderystė ir konkurencingumas“ ([35]). Panašių Kinijos valdžios institucijų ketinimų prižiūrėti sektoriaus plėtrą ir jai vadovauti pavyzdžių taip pat matyti provincijų lygmeniu, pavyzdžiui, Šandongo provincijoje, kurioje numatoma ne tik „kurti plieno pramonės ekologiją <...>, „steigti gamybos parkus, plėsti pramonės grandinę ir kurti pramonės klasterius“, bet ir siekiama, kad „plieno pramonės pokyčiai taptų pertvarkymo ir modernizavimo demonstracija <...> mūsų provincijai ir net visai šaliai“ ([36]).

(66) Kalbant apie Kinijos Vyriausybės galimybę kištis į kainas ir sąnaudas per valstybės dalyvavimą bendrovių veikloje, kaip nurodyta pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies b punkto antroje įtraukoje, kadangi plokščių šaltai valcuotų plieno produktų gamintojai nebendradarbiavo, buvo neįmanoma nustatyti asmeninių ryšių tarp peržiūrimojo produkto gamintojų ir KKP. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad plokšti šaltai valcuoti plieno produktai yra plieno sektoriaus dalis, turima informacija apie plieno gamintojus taip pat yra susijusi su plokščiais šaltai valcuotais plieno produktais. Pavyzdžiui, bendrovės „Baowu“ direktorių valdybos pirmininkas taip pat yra ir partijos komiteto sekretorius, o generalinis direktorius yra partijos komiteto sekretoriaus pavaduotojas ([37]). Analogiškai bendrovės „Baosteel“ direktorių valdybos pirmininkas eina partijos komiteto sekretoriaus pareigas, o vykdomasis direktorius yra partijos komiteto sekretoriaus pavaduotojas ([38]). Apskritai, atsižvelgiant į tai, kad teisės aktai dėl KKP dalyvavimo bendrovėse taikomi bendrai, negalima manyti, kad Kinijos Vyriausybės gebėjimas kištis į kainas ir sąnaudas per valstybės dalyvavimą įmonių veikloje būtų kitoks, palyginti su plieno sektoriumi apskritai.

(67) Tiek valstybinėms, tiek privačioms įmonėms, veikiančioms plokščių šaltai valcuotų plieno produktų sektoriuje, taikoma politinė priežiūra ir gairės. Iš toliau pateiktų pavyzdžių matyti, kad Kinijos Vyriausybė vis daugiau kišasi į plokščių šaltai valcuotų plieno produktų sektorių. Daug plokščių šaltai valcuotų plieno produktų gamintojų savo svetainėse aiškiai pabrėžia partijos stiprinimo veiklą, turi partijos narių bendrovės valdymo struktūrose ir pabrėžia bendradarbiavimą su KKP. Pavyzdžiui, „Baowu“ nurodo, kad grupėje yra 301 partijos komitetas, o 84 571 „Baowu“ darbuotojas yra KKP narys ([39]). Be to, grupė nurodo, kaip bendrovėje turėtų būti stiprinama partijos veikla: „Stiprinti partijos lyderystę ir tobulinti įmonių valdymą, taip pat modernią įmonės sistemą. „China Baowu“ visiškai įgyvendina „Nuomonės dėl partijos lyderystės stiprinimo tobulinant centrinių įmonių bendrąjį valdymą“ reikalavimus“ <...>. Peržiūrėta ir patobulinta svarbiausių klausimų sprendimų priėmimo sistema dar labiau pagerino partijos komiteto, direktorių valdybos, vadovų ir kitų valdymo organų įgaliojimus priimti sprendimus, sprendimų priėmimo klausimus ir formas, kurias patvirtino direktorių valdyba <...>. <...> Savo veikla „Baowu“ prisideda prie partijos stiprinimo ir įmonių reformos planavimo ir juos įgyvendina, taip pat steigia partijų organizacijas ir darbo institucijas, skiria partijų organizacijų vadovus ir darbuotojus partijos reikalų srityje.“ ([40])

(68) Be to, plokščių šaltai valcuotų plieno produktų sektoriuje taikoma diskriminacinė politika vidaus gamintojų naudai arba kitaip veikiama rinka, kaip nurodyta pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies b punkto trečioje įtraukoje. Nors plokščių šaltai valcuotų plieno produktų pramonė yra specializuota ir atliekant tyrimą nepavyko nustatyti jokių konkrečių politikos dokumentų, kuriais būtų vadovaujamasi plėtojant būtent plokščių šaltai valcuotų plieno produktų pramonę, joje naudojamasi Vyriausybės gairėmis ir valstybės kišimusi į plieno sektorių, atsižvelgiant į tai, kad plokšti šaltai valcuoti plieno produktai yra šio sektoriaus dalis.

([34]) Žr. https://www.miit.gov.cn/gzcy/yjzj/art/2020/art_af1bef04b9624997956b2bff6cdb7383.html (žiūrėta 2022 m. sausio 13 d.).
([35]) Žr. plano IV skirsnio 3 poskirsnį. Jį galima rasti adresu https://www.miit.gov.cn/zwgk/zcwj/wjfb/tz/art/2021/art_2960538d19e34c66a5eb8d01b74cbb20.html (žiūrėta 2022 m. sausio 13 d.).
([36]) Žr. 14-ojo plieno pramonės plėtros penkmečio plano pratarmę.
([37]) Žr. grupės svetainę adresu http://www.baowugroup.com/about/board_of_directors (žiūrėta 2022 m. kovo 28 d.).
([38]) Žr. grupės svetainę adresu https://www.baosteel.com/about/manager (žiūrėta 2022 m. kovo 28 d.).
([39]) Žr. grupės svetainę adresu http://www.baowugroup.com/party_building/overview (žiūrėta 2022 m. kovo 28 d.).
([40]) *Ten pat*.

(69) Kinijos Vyriausybė plieno pramonę laiko esmine pramonės šaka ([41]). Tai patvirtinta daugelyje nacionaliniu, regioniniu ir savivaldybių lygmenimis parengtų plienui skirtų planų, nurodymų ir kitų dokumentų, pvz., 2016–2020 m. plieno pramonės prisitaikymo ir modernizavimo plane, galiojusiame didelę peržiūros tiriamojo laikotarpio dalį. Plane buvo nurodyta, kad plieno pramonė yra „svarbus, pagrindinis Kinijos ekonomikos sektorius, nacionalinis kertinis akmuo“ ([42]). Šiame plane nustatytos pagrindinės užduotys ir tikslai apima visus pramonės plėtros aspektus ([43]). 13-ajame ekonominės ir socialinės plėtros penkmečio plane ([44]), taikytame peržiūros tiriamuoju laikotarpiu, numatyta remti įmones, gaminančias aukščiausios klasės plieno produktus ([45]). Pagal jį taip pat siekiama užtikrinti produkto kokybę, patvarumą ir patikimumą remiant bendroves, kurios naudoja technologijas, susijusias su švaria plieno gamyba, tiksliuoju valcavimu ir kokybės gerinimu ([46]). Be to, 2021 m. kovo mėn. priimtame 14-ajame penkmečio plane Kinijos Vyriausybė numato pertvarkyti ir atnaujinti plieno pramonę, taip pat ją optimizuoti ir struktūriškai koreguoti ([47]).

(70) Pramonės restruktūrizavimo žinyne (2019 m. leidimas) ([48]) (toliau – žinynas) plieno pramonė įvardijama kaip skatinamoji pramonė. Kita svarbi žaliava, naudojama plokštiems šaltai valcuotiems plieno produktams gaminti, yra geležies rūda. Didelę peržiūros tiriamojo laikotarpio dalį geležies rūda buvo įtraukta į 2016–2020 m. nacionalinį naudingųjų iškasenų planą. Plane, be kita ko, numatyta „užtikrinti įmonių koncentraciją ir plėtoti rinkoje konkurencingas dideles ir vidutines kasyklas“, „užtikrinti vietos išteklių nukreipimą į dideles kasybos bendrovių grupes“, „mažinti geležies rūdos įmonėms tenkančią naštą, didinti šalies geležies rūdos įmonių konkurencingumą“, „tinkamai kontroliuoti 1 000 m gylio ir mažų žemos kokybės geležies rūdos kasyklų plėtrą“.

(71) Geležies rūda taip pat minima 13-ajame 2016–2020 m. plieno penkmečio plane, kuris galiojo didelę peržiūros tiriamojo laikotarpio dalį. Plane geležies rūdos atžvilgiu numatyta: „toliau teikti paramą žvalgymo darbams pagrindinėse šalies naudingųjų iškasenų zonose, <...> remti keletą veikiančių ir labai konkurencingų šalies geležies rūdos įmonių, skatinant didesnio masto ir intensyvesnę jų plėtrą, <...> ir stiprinti šalies naudingųjų iškasenų bazių vaidmenį (tiekimo) saugumo srityje“.

(72) Geležies rūda įvardijama kaip strateginė besiformuojanti pramonės šaka, todėl jai taikomas 13-asis strateginių besiformuojančių pramonės šakų penkmečio planas. Geležies rūda ir ferolydiniai taip pat nurodyti žinyne. Ferolydiniai taip pat minimi MIIT parengtame 2018 m. pramonės plėtros ir perdavimo žinyne. Iš pirmiau pateiktų pavyzdžių, susijusių su plieno sektoriumi apskritai ir geležies rūdos, kuri yra svarbi žaliava plokštiems šaltai valcuotiems plieno produktams gaminti, verslu konkrečiai, matyti, kokie svarbūs šie sektoriai Kinijos Vyriausybei. Todėl Kinijos Vyriausybės gairės taip pat taikomos įgyvendinant plokščių šaltai valcuotų plieno produktų sektoriaus plėtrą naudojant daug įvairių politikos priemonių bei nurodymų ir kontroliuojant praktiškai kiekvieną sektoriaus plėtros ir veikimo aspektą. Taigi plokščių šaltai valcuotų plieno produktų pramonei yra naudingos Vyriausybės gairės ir kišimasis, susiję su pagrindine plokščių šaltai valcuotų plieno produktų gamybos žaliava, t. y. geležimi.

(73) Apibendrinant, Kinijos Vyriausybė taiko priemones, kuriomis veiklos vykdytojai skatinami laikytis viešosios politikos tikslų remti skatinamuosius pramonės sektorius, įskaitant pagrindinės plokštiems šaltai valcuotiems plieno produktams gaminti naudojamos žaliavos gamybą. Tokiomis priemonėmis rinkos jėgoms trukdoma laisvai veikti.

([41]) Ataskaitos III dalies 14 skyrius, p. 346 ir toliau.
([42]) Plieno pramonės prisitaikymo ir modernizavimo plano įvadas.
([43]) Ataskaitos 14 skyrius, p. 347.
([44]) 13-asis Kinijos Liaudies Respublikos ekonominės ir socialinės plėtros penkmečio planas (2016–2020 m.), paskelbtas adresu https://en.ndrc.gov.cn/policies/202105/P020210527785800103339.pdf (žiūrėta 2022 m. rugpjūčio 4 d.).
([45]) Ataskaitos 14 skyrius, p. 349.
([46]) Ataskaitos 14 skyrius, p. 352.
([47]) Žr. 14-ąjį Kinijos Liaudies Respublikos nacionalinės ekonominės ir socialinės plėtros penkmečio planą ir ilgalaikius tikslus 2035 m. (III dalis, VIII straipsnis), paskelbtą adresu https://cset.georgetown.edu/publication/china-14th-five-year-plan/ (žiūrėta 2022 m. rugpjūčio 4 d.).
([48]) Pramonės restruktūrizavimo žinynas (2019 m. leidimas), patvirtintas 2019 m. rugpjūčio 27 d. Kinijos Liaudies Respublikos nacionalinės plėtros ir reformų komisijos potvarkiu Nr. 29; paskelbtas adresu http://www.gov.cn/xinwen/2019-11/06/5449193/files/26c9d25f713f4ed5b8dc51ae40ef37af.pdf (žiūrėta 2022 m. birželio 27 d).

(74) Atlikus šį tyrimą nenustatyta jokių įrodymų, kad diskriminacinis bankroto ir nuosavybės įstatymų taikymas arba netinkamas jų vykdymo užtikrinimas, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies b punkto ketvirtoje įtraukoje, plokščių šaltai valcuotų plieno produktų sektoriuje, kaip nurodyta 55 konstatuojamojoje dalyje, neturėtų poveikio peržiūrimojo produkto gamintojams.

(75) Be to, plokščių šaltai valcuotų plieno produktų sektoriui taip pat daro poveikį darbo užmokesčio sąnaudų iškraipymai, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies b punkto penktoje įtraukoje ir taip pat nurodyta 55 konstatuojamojoje dalyje. Minėtais iškraipymais poveikis šiam sektoriui daromas tiek tiesiogiai (kai gaminamas peržiūrimasis produktas arba jam gaminti skirti pagrindiniai gamybos ištekliai), tiek netiesiogiai (kai naudojamasi bendrovių, kurioms taikoma ta pati KLR darbo sistema, kapitalo arba gamybos ištekliais) ([49]).

(76) Be to, atliekant šį tyrimą nebuvo pateikta jokių įrodymų, kad plokščių šaltai valcuotų plieno produktų sektoriuje nebūtų valstybės kišimosi į finansų sistemą, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies b punkto šeštoje įtraukoje ir taip pat nurodyta 55 konstatuojamojoje dalyje. Todėl dėl didelio valstybės kišimosi į finansų sistemą rinkos sąlygoms daromas didelis poveikis visais lygmenimis.

(77) Galiausiai, Komisija primena, kad plokštiems šaltai valcuotiems plieno produktams pagaminti reikalingi įvairūs gamybos ištekliai. Kai plokščių šaltai valcuotų plieno produktų gamintojai perka šiuos gamybos išteklius ir (arba) dėl jų sudaro sutartis, jų mokamos kainos (kurios į sąskaitas įtraukiamos kaip jų sąnaudos) yra aiškiai susijusios su tais pačiais pirmiau minėtais sisteminiais iškraipymais. Pavyzdžiui, gamybos išteklių tiekėjai naudoja darbo jėgą, kuri yra susijusi su iškraipymais. Jie gali skolintis lėšų, kurios yra susijusios su iškraipymais finansų sektoriuje ir (arba) paskirstant kapitalą. Be to, jiems taikoma planavimo sistema, kuri taikoma visuose valdžios ir sektorių lygmenyse.

(78) Todėl negalima naudoti ne tik plokščių šaltai valcuotų plieno produktų pardavimo vidaus rinkoje kainų, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies a punkte, bet ir visų gamybos išteklių (įskaitant žaliavas, energiją, žemę, finansavimą, darbą ir kt.) sąnaudų, kurios yra paveiktos, nes jų kainodara yra susijusi su dideliu valstybės kišimusi, kaip aprašyta ataskaitos I ir II dalyse. Iš tiesų, aprašytas valstybės kišimasis kapitalo, žemės, darbo, energijos ir žaliavų pasiskirstymo srityse pastebimas visoje KLR. Tai reiškia, pavyzdžiui, kad gamybos išteklių, kuris buvo pagamintas KLR derinant įvairius gamybos veiksnius, veikia dideli iškraipymai. Tas pat pasakytina apie visus gamybos išteklius.

(79) Per šį tyrimą nei Kinijos Vyriausybė, nei eksportuojantys gamintojai nepateikė jokių priešingų įrodymų ar argumentų.

(80) Apibendrinant, turimi įrodymai parodė, kad peržiūrimojo produkto kainos ar sąnaudos, įskaitant žaliavų, energijos ir darbo jėgos sąnaudas, nepriklauso nuo laisvosios rinkos jėgų, nes, kaip matyti iš faktinio arba galimo vieno arba daugiau pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies b punkte nurodytų atitinkamų elementų poveikio, jas veikia didelis valstybės kišimasis, kaip apibrėžta tame punkte. Kinijos Vyriausybei nebendradarbiaujant, tuo remdamasi Komisija padarė išvadą, kad šiuo atveju netikslinga naudoti vidaus rinkos kainų ir sąnaudų normaliajai vertei nustatyti. Todėl Komisija normaliąją vertę apskaičiavo remdamasi tik gamybos ir pardavimo sąnaudomis, atitinkančiomis neiškraipytas kainas ar lyginamuosius dydžius, t. y. šiuo atveju, kaip aptarta kitame skirsnyje, atitinkamomis gamybos ir pardavimo sąnaudomis tinkamoje tipiškoje šalyje, kaip nurodyta pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies a punkte.

3.1.4. *Tipiška šalis*

3.1.4.1. Bendrosios pastabos

(81) Pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalį tipiška šalis buvo pasirinkta remiantis šiais kriterijais:

— ekonominio išsivystymo lygis panašus į Kinijos. Šiuo tikslu Komisija, remdamasi Pasaulio banko duomenų baze, naudojo šalis, kurių vienam gyventojui tenkančios bendrosios nacionalinės pajamos panašios į Kinijos ([50]),

([49]) Žr. Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/635 134–135 konstatuojamąsias dalis ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/508 143–144 konstatuojamąsias dalis.

([50]) „World Bank Open Data“ – didesnių vidutinių pajamų šalys, https://data.worldbank.org/income-level/upper-middle-income.

— peržiūrimojo produkto gamyba toje šalyje ([51]),

— aktualių viešųjų duomenų prieinamumas tipiškoje šalyje,

— jei yra daugiau kaip viena galima tipiška šalis, prireikus pirmenybė turėtų būti teikiama tai šaliai, kurioje užtikrinamas tinkamas socialinės ir aplinkos apsaugos lygis.

(82) Kaip paaiškinta 52–53 konstatuojamosiose dalyse, Komisija paskelbė du pranešimus byloje dėl šaltinių, kuriais naudotasi normaliajai vertei nustatyti. Šiuose pranešimuose aprašyti faktai ir įrodymai, susiję su atitinkamais kriterijais. Šalys negavo jokių pastabų dėl šių elementų ir atitinkamų šaltinių, kaip nurodyta dviejuose minėtuose pranešimuose. Antruoju pranešimu Komisija pranešė suinteresuotosioms šalims apie savo ketinimą šioje byloje tinkama tipiška šalimi laikyti Braziliją, jeigu būtų patvirtinta, kad yra didelių iškraipymų pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalį.

3.1.4.2. Į KLR panašus ekonominio išsivystymo lygis

(83) Pirmajame pranešime dėl gamybos veiksnių Komisija nurodė Braziliją, Meksiką, Rusiją ir Turkiją kaip šalis, kurių ekonominio išsivystymo lygis, remiantis Pasaulio banko duomenimis, yra panašus į KLR, t. y. pagal bendrąsias nacionalines pajamas Pasaulio bankas jas priskiria prie didesnių vidutinių pajamų šalių ir jose, kaip žinoma, gaminamas peržiūrimasis produktas.

(84) Prašyme pareiškėjas nurodė Braziliją kaip galimai tinkamą tipišką šalį, nes Brazilijoje įsikūrę keli integruoti plieno gamintojai ir tai buvo geriausias konkurencingos pagrindinių plieno produktų, įskaitant peržiūrimąjį produktą, vidaus rinkos pavyzdys. Prašyme pareiškėjas taip pat nurodė, kad visos žaliavos, naudojamos tiriamajam produktui Brazilijoje gaminti, paprastai importuojamos iš kelių šalių, daugiausia tokių, kuriose nėra iškraipymų.

(85) Pastabų dėl tame pranešime nurodytų šalių negauta.

3.1.4.3. Aktualių viešųjų duomenų prieinamumas tipiškoje šalyje

(86) Pirmajame pranešime Komisija nurodė, kad dėl šalių, kurios yra nurodytos kaip šalys, kuriose gaminamas peržiūrimasis produktas, t. y. Brazilijos, Meksikos, Rusijos ir Turkijos, reikia toliau tikrinti, ar viešieji duomenys, visų pirma peržiūrimojo produkto gamintojų vieši finansiniai duomenys, yra prieinami.

(87) Meksikos atveju Komisija nustatė dvi bendroves, kurios pirmajame pranešime buvo nurodytos kaip gamintojai. Tačiau viena šių bendrovių nuo 2016 m., įskaitant 2020 m., veikė nuostolingai. Taip pat paaiškėjo, kad kitos bendrovės 2020 m. finansinių ataskaitų duomenys neatitiko jos ankstesnių metų (2019 m.) finansinių ataskaitų duomenų: pavyzdžiui, nustatyta, kad 2020 m. grynasis pardavimas buvo maždaug septynis kartus mažesnis nei 2019 m. Nerasta jokios informacijos, kuria būtų galima pagrįsti tokį grynojo pardavimo skirtumą (taip pat darantį poveikį grynajam pelnui) 2020 ir 2019 m. Todėl abi bendrovės buvo laikomos netinkamomis kandidatėmis siekiant nustatyti gamybos pridėtines išlaidas, PBA išlaidas ir pelną. Komisija, byloje neturėdama kitos informacijos apie tai, kad Meksikoje esama kitų bendrovių, kurios gamintų peržiūrimąjį produktą ir kurių finansiniai duomenys būtų viešai skelbiami, padarė išvadą, kad Meksika nebegali būti laikoma tinkama tipiška šalimi.

(88) Rusijos atveju Komisija nustatė dvi bendroves, kurios pirmajame pranešime buvo nurodytos kaip gamintojai ir kurių finansiniai duomenys yra viešai prieinami. 2020 m. ir ankstesniais metais abi bendrovės veikė pelningai. Tačiau, kaip nurodyta 91 konstatuojamojoje dalyje, Komisija nustatė keletą problemų, susijusių su duomenimis, kuriuos galima gauti apie Rusijos bendroves, kaip antai faktas, kad į Rusiją neimportuojamos kelios svarbios žaliavos, pvz., suskystintos gamtinės dujos, naudojamos tiriamojo produkto gamybai. Be to, paaiškėjo, kad gamtinių dujų kainos Rusijoje yra iškraipytos. Todėl Komisija padarė išvadą, kad, atliekant šį tyrimą Rusija nelaikytina tinkama tipiška šalimi.

([51]) Jeigu jokioje šalyje, kurios išsivystymo lygis panašus, peržiūrimasis produktas negaminamas, gali būti atsižvelgiama į tos pačios kaip peržiūrimasis produktas bendrosios kategorijos ir (arba) sektoriaus produktų gamybą.

(89) Turkijos atveju Komisija pirmajame pranešime kaip gamintojus nustatė dvi bendroves. Tačiau vienos bendrovės atveju nebuvo įmanoma gauti aktualių finansinių ataskaitų. Kitos bendrovės atveju, nepaisant to, kad 2020 m. ir ankstesniais metais, ji veikė pelningai, Komisija manė, kad pardavimo ir bendrųjų sąnaudų (PBA) lygis yra nepagrįstas, nes šios bendrovės PBA sąnaudos, išreikštos jos gamybos sąnaudų procentine dalimi, buvo mažos (2020 m. mažesnės nei 2 %) ar net neigiamos. Todėl Komisija padarė išvadą, kad siekdama nustatyti neiškraipytą normaliąją vertę ji negali naudoti šių bendrovių duomenų kaip neiškraipytos ir pagrįstos PBA sumos. Todėl Komisija padarė išvadą, kad, atliekant šį tyrimą Turkija negali būti laikoma tinkama tipiška šalimi.

(90) Galiausiai Brazilijos atveju pirmajame pranešime Komisija nurodė penkias plokščius šaltai valcuotus plieno produktus gaminančias bendroves. Tačiau dviejų iš šių penkių bendrovių pardavimo ir bendrosios sąnaudos (PBA), išreikštos jų gamybos sąnaudų procentine dalimi, buvo neigiamos, todėl jų duomenų nebuvo galima naudoti siekiant nustatyti neiškraipytą normaliąją vertę. Kitų trijų Brazilijos bendrovių naujausi finansiniai duomenys yra viešai prieinami ir juose matyti 2020 m. pelnas bei pagrįsta PBA suma.

(91) Komisija taip pat išnagrinėjo pagrindinių gamybos veiksnių importą į Braziliją, Meksiką, Rusiją ir Turkiją. Iš importo duomenų analizės matyti, kad Rusija neimportavo kai kurių svarbių gamybos veiksnių. Be to, paaiškėjo, kad gamtinių dujų kainos Rusijoje yra iškraipytos. Iš importo duomenų analizės taip pat matyti, kad Turkija neimportavo suskystintų gamtinių dujų (HS 2711 11 – gamtinės dujos, suskystintos) ir importavo tik nedidelį deguonies kiekį (HS 2804 40 – deguonis). Todėl nei Rusija, nei Turkija negali būti laikomos tinkama tipiška šalimi.

(92) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija antruoju pranešimu informavo suinteresuotąsias šalis, kad neiškraipytoms kainoms arba lyginamiesiems dydžiams, kuriais remiantis būtų galima apskaičiuoti normaliąją vertę, nustatyti ji kaip tinkamą tipišką šalį pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies a punkto pirmą įtrauką ketina naudoti Braziliją ir tris Brazilijos bendroves („ArcelorMittal Brazil“, CSN ir „Usiminas“).

(93) Suinteresuotosios šalys buvo paragintos pateikti pastabas dėl Brazilijos, kaip tipiškos šalies, ir trijų bendrovių („ArcelorMittal Brazil“, CSN ir „Usiminas“), kaip tipiškos šalies gamintojų, tinkamumo. Pateikus antrąjį pranešimą pastabų negauta.

3.1.4.4. Socialinės ir aplinkos apsaugos lygis

(94) Remiantis visais pirmiau išvardytais elementais nustačius, kad tinkama tipiška šalis yra tik Brazilija, nereikėjo atlikti socialinės ir aplinkos apsaugos lygio vertinimo pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies a punkto pirmos įtraukos paskutinį sakinį.

3.1.4.5. Išvada

(95) Atsižvelgiant į pirmiau pateiktą analizę, Brazilija atitiko pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies a punkto pirmoje įtraukoje nustatytus kriterijus, kad būtų laikoma tinkama tipiška šalimi.

3.1.5. *Neiškraipytoms sąnaudoms nustatyti naudoti šaltiniai*

(96) Pirmajame pranešime Komisija nurodė gamybos veiksnius, pavyzdžiui, medžiagas, energiją ir darbą, kuriuos eksportuojantys gamintojai naudoja gamindami peržiūrimąjį produktą, ir paragino suinteresuotąsias šalis teikti pastabas ir viešai skelbiamą informaciją apie neiškraipytas vertes, susijusias su kiekvienu tame pranešime nurodytu gamybos veiksniu.

(97) Vėliau, antrajame pranešime Komisija nurodė, kad siekdama nustatyti neiškraipytas daugumos gamybos veiksnių, ypač žaliavų, sąnaudas, kad galėtų apskaičiuoti normaliąją vertę pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies a punktą, ji naudosis GTA duomenimis. Be to, Komisija pareiškė, kad neiškraipytoms energijos sąnaudoms nustatyti ji naudos elektros energijos kainą, kurią taiko bendrovė „EDP Brasil“ ([52]), vienas didžiausių elektros energijos tiekėjų Brazilijoje, o gamtinių dujų kainai Brazilijoje nustatyti ji naudos duomenis, išsamiau paaiškintus 109 konstatuojamojoje dalyje. Be to, Komisija nurodė, kad, siekdama nustatyti neiškraipytas darbo sąnaudas, ji naudosis TDO statistiniais duomenimis darbo užmokesčiui Brazilijoje nustatyti. Iš TDO statistinių duomenų ([53]) gaunama informacija apie 2020 m. Brazilijos gamybos pramonės sektoriaus darbuotojų mėnesinį darbo užmokestį ([54]) ir vidutinį savaitinį dirbtų valandų skaičių ([55]).

(98) Antruoju pranešimu Komisija suinteresuotosioms šalims taip pat pranešė, kad, atsižvelgiant į tai, jog Kinijos eksportuojantys gamintojai nebendradarbiavo, ji, remdamasi pareiškėjo prašyme pateikta informacija, kai kurias nedidelę dalį bendrose gamybos sąnaudose sudarančias žaliavas sujungs į trumpalaikio vartojimo prekių grupę. Be to, Komisija pranešė, kad siekdama nustatyti trumpalaikio vartojimo prekių kiekį naudodama neiškraipytus lyginamuosius dydžius tinkamoje tipiškoje šalyje, ji, remdamasi pareiškėjo prašyme pateikta informacija, perskaičiuotoms žaliavų sąnaudoms taikys procentinį dydį.

(99) Pastabų negauta.

3.1.6. *Neiškraipytos sąnaudos ir lyginamieji dydžiai*

3.1.6.1. Gamybos veiksniai

(100) Komisija paprašė pareiškėjo pateikti paaiškinimus dėl svarbių gamybos veiksnių, naudojamų gamybos procesuose, pradedant karštai valcuotais pusgaminiais, ir pateikti naujausią informaciją apie vežimo išlaidų lygį per visą peržiūros tiriamąjį laikotarpį. Prašomą informaciją pareiškėjas pateikė 2022 m. vasario 17 d.

(101) Atsižvelgiant į informaciją, kuria grindžiamas prašymas, taip pat vėliau pareiškėjo pateiktą informaciją, siekiant nustatyti normaliąją vertę pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies a punktą, nustatyti šie gamybos veiksniai ir jų šaltiniai:

1 lentelė

Tam tikrų plokščių šaltai valcuotų produktų gamybos veiksniai

Gamybos veiksnys	Prekių kodas	Neiškraipyta vertė, CNY	Matavimo vienetas
Žaliavos			
Dolomitas	251810, 251820 ir 251830	169,9	Tonos
Klintys	252100	160,8	Tonos
Negesintos kalkės	252210	852,8	Tonos
Geležies rūda ir koncentratai	260111 ir 260112	1 206,8	Tonos
Juodųjų metalų produktai	720310 ir 720390	453 671	Tonos

([52]) https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/tarifas-aplicadas-a-clientes-atendidos-em-alta-e-media-tensao-(grupo-a) ir https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/bandeira-tarifaria.

([53]) https://ilostat.ilo.org/

([54]) https://ilostat.ilo.org/data/ https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer36/?lang=en&segment=indicator&id=EAR_4MTH_SEX_ECO_CUR_NB_A

([55]) https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer38/?lang=en&segment=indicator&id=HOW_TEMP_SEX_ECO_NB_A

Antracitas ir bituminės anglys	270111 ir 270112	662	Tonos
Koksas ir puskoksis iš akmens anglių	270400	2 027,6	Tonos
Deguonis	280440	8 796,3	Kubiniai metrai
Feromanganas	720211 ir 720219	9 388,2	Tonos
Ferochromas	720241 ir 720249	9 470,6	Tonos
Geležies arba nelegiruotojo plieno pusgaminiai	7207	4 256,3	Tonos
Plokšti valcavimo produktai iš geležies arba iš nelegiruotojo plieno	72081000, 72082500, 72082610, 72082690, 72082710, 72082790, 72083610, 72083690, 72083700, 72083810, 72083890, 72083910, 72083990, 72084000, 72085100, 72085200, 72085300, 72085400, 72089000, 72111300, 72111400, 72111900	4 637,9	Tonos
Plokšti valcavimo produktai iš kito legiruotojo plieno, kurių plotis ne mažesnis kaip 600 mm	72253000, 72254010, 72254090	8 539,6	Tonos
Plokšti valcavimo produktai iš kito legiruotojo plieno, kurių plotis mažesnis kaip 600 mm	72269100	9 081,8	Tonos
Šalutiniai produktai: atliekos			
Geležies arba plieno atliekos ir laužas	720430 ir 720449	2 383,3	Tonos
Geležies arba plieno tekinimo drožlės, kitos drožlės, skeveldros, frezavimo atliekos, pjuvenos, nuopjovos ir štampavimo atraižos	720441	3 269,1	Tonos
Darbo jėga			
Darbo jėga		24,8	žmogaus darbo val.
Energija			
Elektra		547,7	kWh
Gamtinės dujos	271111 ir 271112	1 638	Tonos

3.1.6.2. Žaliavos

(102) Remiantis pareiškėjo prašyme pateikta informacija, yra du pagrindiniai tam tikrų plokščių šaltai valcuotų plieno produktų gamybos procesai:

— pirmasis gamybos procesas susijęs su žaliavomis ir deguoninės aukštakrosnės naudojimu. Pirmasis šio gamybos proceso etapas – visiškai kietų šaltai valcuotų plokščių gamyba iš žaliavų (daugiausia geležies rūdos ir koksinių anglių), t. y. produktas, gaunamas karštai valcuotą medžiagą perleidžiant per šaltojo valcavimo staklyną storiui sumažinti. Antrasis etapas – atkaitinimas, t. y. visiškai kietų šaltai valcuotų plokščių šildymas siekiant atkurti plieno savybes,

— antrasis gamybos procesas prasideda turint pusgaminius, t. y. plokščius karštai valcuotus plieno produktus. Plokščių šaltai valcuotų plieno produktų gamyba prasideda įsigyjant plokščius karštai valcuotus plieno ritinius (toliau – ėsdinti ritiniai), kurie sudaro didžiausią žaliavų sąnaudų dalį.

(103) Siekdama nustatyti neiškraipytą iki tipiškos šalies gamintojo gamyklos vartų pristatomų žaliavų (pirmojo gamybos proceso atveju) ir plokščių karštai valcuotų plieno produktų (antrojo gamybos proceso atveju) kainą, Komisija rėmėsi vidutine svertine importo į tipišką šalį kaina, nurodyta GTA, su pridėtais muitais ir vežimo išlaidomis. Importo kaina tipiškoje šalyje buvo nustatyta kaip importo iš visų trečiųjų šalių, išskyrus KLR ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/755 ([56]) 1 priede išvardytas šalis, kurios nėra PPO narės, vieneto kainų svertinis vidurkis. Komisija nusprendė neįtraukti importo iš KLR į tipišką šalį, nes 80 konstatuojamojoje dalyje ji padarė išvadą, kad šiuo atveju netinkama naudoti KLR vidaus rinkos kainų ir sąnaudų, nes esama didelių iškraipymų, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies b punkte. Kadangi nėra įrodymų, kad tie patys iškraipymai neturi tokio paties poveikio eksportui skirtiems produktams, Komisija manė, kad tie patys iškraipymai turėjo įtakos eksporto kainoms. Neįtraukus importo iš KLR į tipišką šalį, importo iš kitų trečiųjų šalių apimtis išliko tipiška.

(104) Peržiūros tiriamuoju laikotarpiu keli gamybos veiksniai sudarė nedidelę visų žaliavų sąnaudų dalį. Kadangi jiems naudota vertė neturėjo pastebimo poveikio dempingo skirtumo skaičiavimui, nepriklausomai nuo naudoto šaltinio, Komisija nusprendė šias sąnaudas priskirti prie trumpalaikio vartojimo prekių. Kaip paaiškinta 98 konstatuojamojoje dalyje, kad nustatytų trumpalaikio vartojimo prekių kiekį, Komisija taikė pareiškėjo prašyme nurodytą procentinį dydį nustatytiems neiškraipytiems lyginamiesiems dydžiams tinkamoje tipiškoje šalyje.

(105) Dėl importo muitų Komisija pažymėjo, kad Brazilija importavo svarbiausias žaliavas (geležies rūdą – iš daugiau kaip 5 šalių, o anglį ir koksą – iš daugiau kaip 10 šalių). Atsižvelgdama į tai, kad per priemonių galiojimo termino peržiūrą nėra būtina apskaičiuoti tikslaus dempingo skirtumo, o veikiau reikia nustatyti dempingo tęsimosi arba pasikartojimo tikimybę, Komisija apskaičiavo importo muitus kiekvienai žaliavai remdamasi tipiška importo iš tam tikro skaičiaus šalių apimtimi, kuri sudarė ne mažiau kaip 80 % viso svarbiausių atitinkamų žaliavų (geležies rūdos, anglių ir kokso) importo apimties.

(106) Kalbant apie vežimo išlaidas, atsižvelgiant į tai, kad nebuvo bendradarbiaujama, Komisija paprašė pareiškėjo pateikti naujausią informaciją apie vidaus vežimo išlaidų lygį per visą peržiūros tiriamąjį laikotarpį. Pareiškėjas pateikė prašomą informaciją 2022 m. vasario 4 d. ir 17 d. Vidaus vežimo išlaidas, susijusias su žaliavų tiekimu, Komisija išreiškė tokių žaliavų faktinių sąnaudų procentine dalimi ir tada tą pačią procentinę dalį pritaikė tų pačių žaliavų neiškraipytoms sąnaudoms, kad nustatytų neiškraipytas vežimo išlaidas. Komisija manė, kad eksportuojančio gamintojo žaliavų ir nurodytų vežimo išlaidų santykis galėtų būti pagrįstai naudojamas kaip rodiklis, norint įvertinti žaliavų, pristatytų iki bendrovės gamyklos vartų, neiškraipytas sąnaudas.

3.1.6.3. Darbo jėga

(107) Darbo užmokesčiui Brazilijoje nustatyti Komisija naudojo TDO statistinius duomenis. Iš TDO statistinių duomenų ([57]) gaunama informacija apie 2020 m. Brazilijos gamybos pramonės sektoriaus darbuotojų mėnesinį darbo užmokestį ([58]) ir vidutinį savaitinį dirbtų valandų skaičių ([59]).

([56]) 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/755 dėl bendrų importo iš tam tikrų trečiųjų šalių taisyklių (OL L 123, 2015 5 19, p. 33). Pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad tų šalių vidaus rinkos kainos negali būti naudojamos normaliajai vertei nustatyti ir bet kuriuo atveju tokie importo duomenys buvo nereikšmingi.

([57]) https://ilostat.ilo.org/

([58]) https://ilostat.ilo.org/data/ https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer36/?lang=en&segment=indicator&id=EAR_4MTH_SEX_ECO_CUR_NB_A

([59]) https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer38/?lang=en&segment=indicator&id=HOW_TEMP_SEX_ECO_NB_A

3.1.6.4. Elektra

(108) Neiškraipytai elektros energijos sąnaudų vertei nustatyti Komisija naudojo vieno iš didžiausių Brazilijos elektros energijos tiekėjų – bendrovės „EDP Brasil“ ([60]) – nurodytą elektros energijos kainų tarifą.

3.1.6.5. Gamtinės dujos

(109) Gamtinių dujų kaina Brazilijoje buvo grindžiama duomenimis, iš kurių galima nustatyti importuotų dujų, už kurias sumokėtas muitas, importo kainas, sujungiant GTA importo kiekius ir vertes su „MacMap“ tarifų duomenimis ([61]).

3.1.6.6. Gamybos pridėtinės išlaidos, PBA išlaidos, pelnas ir nusidėvėjimas

(110) Pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies a punktą „į apskaičiuotą normaliąją vertę įtraukiama neiškraipyta ir pagrįsta suma, aprėpianti administracines, pardavimo ir bendrąsias sąnaudas ir pelną“. Kad būtų atsižvelgta į sąnaudas, kurių pirmiau nurodyti gamybos veiksniai neapima, taip pat reikia nustatyti gamybos pridėtinių išlaidų dydį.

(111) Komisija naudojo trijų Brazilijos bendrovių („ArcelorMittal Brazil“, CSN ir „Usiminas“) – tipiškos šalies gamintojų – finansinius duomenis, kaip nurodyta 90 konstatuojamojoje dalyje.

(112) Siekdama nustatyti neiškraipytą gamybos pridėtinių išlaidų vertę ir atsižvelgdama į tai, kad Kinijos eksportuojantys gamintojai nebendradarbiavo, Komisija, remdamasi pagrindinio reglamento 18 straipsniu, naudojo turimus faktus. Todėl, remdamasi pareiškėjo prašyme pateiktais duomenimis, Komisija nustatė gamybos pridėtinių išlaidų ir visų gamybos ir darbo sąnaudų santykį. Siekiant nustatyti neiškraipytą gamybos pridėtinių išlaidų vertę ta procentinė dalis vėliau buvo pritaikyta neiškraipytai gamybos sąnaudų vertei.

3.1.7. *Normaliosios vertės skaičiavimas*

(113) Remdamasi tuo, kas išdėstyta pirmiau, Komisija normaliąją vertę apskaičiavo pagal produkto rūšį, remdamasi gamintojo kainomis EXW sąlygomis pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies a punktą.

(114) Pirmiausia Komisija nustatė neiškraipytas gamybos sąnaudas. Kadangi eksportuojantys gamintojai nebendradarbiavo, Komisija vadovavosi pareiškėjo prašyme atlikti peržiūrą pateikta informacija apie kiekvieno veiksnio (medžiagų ir darbo) panaudojimą gaminant peržiūrimąjį produktą.

(115) Nustačiusi neiškraipytas produkto gamybos sąnaudas Komisija pridėjo gamybos pridėtines išlaidas, PBA išlaidas ir pelną, kaip nurodyta 112 konstatuojamojoje dalyje. Gamybos pridėtinės išlaidos buvo nustatytos remiantis pareiškėjo pateiktais duomenimis. PBA išlaidos ir pelnas buvo nustatyti remiantis trijų Brazilijos bendrovių („ArcelorMittal Brazil“, CSN ir „Usiminas“) finansiniais duomenimis, kaip nurodyta 111 konstatuojamojoje dalyje. Prie neiškraipytų gamybos sąnaudų Komisija pridėjo:

— gamybos pridėtines išlaidas, kurios iš viso sudarė 10 % tiesioginių gamybos sąnaudų gamybą vykdant nuo pirmojo gamybos proceso ir 2 % tiesioginių gamybos sąnaudų vykdant antrąjį gamybos procesą,

([60]) https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/tarifas-aplicadas-a-clientes-atendidos-em-alta-e-media-tensao-(grupo-a) ir https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/bandeira-tarifaria.

([61]) www.macmap.org

— PBA ir kitas išlaidas, kurios sudarė 18,5 % pirmiau minėtų trijų Brazilijos bendrovių parduotų prekių sąnaudų, ir

— pelną, kuris sudarė 14,7 % pirmiau minėtų trijų Brazilijos bendrovių parduotų prekių sąnaudų (jis buvo pridėtas prie bendrų neiškraipytų gamybos sąnaudų).

(116) Pagal tai Komisija apskaičiavo produkto rūšies normaliąją vertę, remdamasi gamintojo kainomis EXW sąlygomis pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies a punktą. Apskaičiuota 1 200–1 400 EUR/t arba 1 500–1 700 EUR/t normalioji vertė, atsižvelgiant į gamybos procesą (šiuo klausimu žr. 102 konstatuojamąją dalį) peržiūros tiriamuoju laikotarpiu.

3.1.8. *Eksporto kaina*

(117) Kadangi Kinijos eksportuojantys gamintojai nebendradarbiavo, eksporto kaina buvo nustatyta remiantis 14 straipsnio 6 dalies duomenimis ([62]) (CIF lygio eksporto kaina).

3.1.9. *Palyginimas*

(118) Komisija palygino pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6a dalies a punktą apskaičiuotą normaliąją vertę su pirmiau nustatyta eksporto kaina.

(119) Tais atvejais, kai tai buvo pateisinama siekiant užtikrinti sąžiningą palyginimą, Komisija pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 10 dalį koregavo normaliąją vertę ir (arba) eksporto kainą, kad būtų atsižvelgta į skirtumus, kurie daro poveikį kainoms ir kainų palyginamumui. Remiantis pareiškėjo pateikta informacija, eksporto kaina buvo pakoreguota atsižvelgiant į jūrų ir vidaus frachto bei iškrovimo mokesčius, kurie siekė 140,44 EUR/t, kad ji atitiktų gamintojo kainą EXW sąlygomis.

3.1.10. *Dempingo tęsimasis*

(120) Tuo remdamasi Komisija nustatė, kad pirmojo gamybos proceso, kuris pradedamas nuo žaliavų, kaip paaiškinta 102 konstatuojamojoje dalyje, atveju eksporto kaina buvo 29,7 % mažesnė nei normalioji vertė, o antrojo gamybos proceso, kuris pradedamas nuo pusgaminių, atveju – 8,83 %.

(121) Tačiau atsižvelgiant į tai, kad aptariamo importo apimtis buvo labai nedidelė ir sudarė mažiau nei 0,5 % viso importo į Sąjungą ir mažiau nei 1 % Sąjungos rinkos dalies, kainos laikytos netipiškomis. Todėl Komisija padarė išvadą, kad toks mažas kiekis nėra pakankamas pagrindas padaryti išvadoms dėl dempingo tęsimosi. Taigi Komisija nagrinėjo dempingo pasikartojimo tikimybę.

3.1.11. *Dempingo pasikartojimo tikimybė*

(122) Dempingo pasikartojimo tikimybei nustatyti analizuoti šie papildomi elementai: eksportas į trečiąsias šalis, gamybos pajėgumai, nepanaudoti pajėgumai Kinijoje ir Sąjungos rinkos patrauklumas.

3.1.11.1. Eksporto į trečiąsias šalis kainų ir eksporto į Sąjungą kainų palyginimas

(123) Komisija analizavo Kinijos eksporto į trečiąsias šalis kainas peržiūros tiriamuoju laikotarpiu. Ji nagrinėjo viešai prieinamą informaciją, pavyzdžiui, Kinijos eksporto statistinius duomenis, pateiktus „Global Trade Atlas“ (toliau – GTA), ir peržiūros tiriamuoju laikotarpiu nustatė tam tikrų plokščių šaltai valcuotų plieno produktų, kurių HS kodai yra 7209 15 90, 7209 16 90, 7209 17 90, 7209 18 90, 7209 25 00, 7209 26 00, 7209 27 00, 7209 28 00, 7211 23 00, 7211 29 00, 7225 50 00 ir 7226 92 00, eksporto kiekius ir vertes. Eksporto į visas šalis (įskaitant Europos Sąjungą) kiekis (tonomis) siekė 3 253 368 tonas, iš kurių 31 602 tonos arba apie 1 % buvo eksportuota į Sąjungą.

([62]) 14 straipsnio 6 dalyje nurodytoje duomenų bazėje pateikiami duomenys apie produktų, kuriems jau taikomos registracijos arba antidempingo ar antisubsidinės priemonės, importą iš su tyrimu susijusių šalių ir iš kitų trečiųjų šalių, nurodant šių produktų 10 skaitmenų TARIC kodą.

(124) Remiantis GTA pateiktais Kinijos eksporto statistiniais duomenimis, vidutinė Kinijos CIF eksporto į kitas šalis kaina buvo 629 EUR/t. Ji pakoreguota atsižvelgiant į gamintojo kainą EXW sąlygomis (atsižvelgiant į jūrų ir vidaus frachto išlaidas ir iškrovimo mokesčius) ir po koregavimo siekė 585 EUR/t. Pastaroji kaina buvo net mažesnė už eksporto į ES kainą peržiūros tiriamuoju laikotarpiu.

(125) Todėl padaryta išvada, jog yra tikėtina, kad panaikinus galiojančias priemones Kinijos eksportuojantys gamintojai produktą Sąjungoje pradėtų parduoti kainomis, kurios būtų žemesnės nei nustatyta normalioji vertė.

3.1.11.2. Kinijos gamybos pajėgumai ir nepanaudoti pajėgumai

(126) Remiantis pareiškėjo prašymu, Kinijoje yra daugiau kaip 50 peržiūrimąjį produktą eksportuojančių gamintojų. Remiantis Kinijos eksporto statistiniais duomenimis, pateiktais GTA, Kinijos eksportuojantys gamintojai taip pat eksportavo į kitas pasaulio šalis.

(127) Kadangi Kinijos eksportuojantys gamintojai nebendradarbiavo, Komisija išvadas dėl kitų eksportuojančių gamintojų pajėgumų pagrindė turimais faktais ir rėmėsi prašyme atlikti priemonių galiojimo termino peržiūrą pateikta informacija, taip pat kitais turimais šaltiniais, pavyzdžiui, Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2021/1029 ([63]), 2021 m. rugsėjo mėn. paskelbtu EBPO dokumentu dėl naujausių 2021 m. plieno gamybos pajėgumų pokyčių ([64]) ir 2021 m. Pasaulio plieno asociacijos duomenimis ([65]).

(128) Pirma, remiantis prašyme atlikti priemonių galiojimo termino peržiūrą pateikta informacija, apskaičiuota, kad bendri Kinijos pajėgumai siekė daugiau kaip 120 mln. tonų, o tiek Kinijos gamyba, tiek suvartojimas 2020 m. siekė 100 mln. tonų. Tuo remiantis apskaičiuota, kad 2020 m. nepanaudoti pajėgumai Kinijoje siekė 20 mln. tonų, o tai rodo, kad peržiūros tiriamuoju laikotarpiu esama nepanaudotų pajėgumų, gerokai viršijančių bendrą Sąjungos suvartojimą atvirojoje rinkoje (apie 9,7 mln. tonų) peržiūros tiriamuoju laikotarpiu. Antra, Įgyvendinimo reglamente (ES) 2021/1029 nustatyta, kad nepaisant to, jog „nepaprastai išaugo suvartojimas Kinijoje“ (žr. Reglamento (ES) 2021/1029 36 konstatuojamąją dalį), 2020 m. Pasaulinio forumo dėl perteklinio pajėgumo plieno sektoriuje ministrų ataskaitoje, grindžiamoje duomenimis iki 2019 m., nustatyta, kad „žvelgiant iš paklausos perspektyvos, tiesioginė pasekmė yra tai, kad pasaulinių pajėgumų ir paklausos atotrūkis, kuris yra perteklinės pasiūlos plieno rinkoje rizikos rodiklis, 2020 m. gerokai padidės – bent iki 606 mmt“. Taip pat pažymėta, kad „dėl šių perteklinių pajėgumų pokyčių gali atsirasti prekybos sutrikimų, taip pat gali smarkiai sumažėti plieno kainos ir plieno pramonės ekonominis tvarumas“. Trečia, ši padėtis taip pat patvirtinta EBPO dokumente pavadinimu „Plieno gamybos pajėgumų raida 2021 m.“ Dokumente nurodytos ne tik „tam tikros naujos investicijos, susijusios su Kinijoje taikomomis priemonėmis, kuriomis siekiama pakeisti pasenusias ir mažas plieno gamyklas, ypač Kinijos rytinėse ir pietinėse pakrančių zonose“, bet ir tai, kad Kinijos Vyriausybė „nustatė atvejų, kuriais kai kurios plieno gamyklos padidino savo gamybos pajėgumus pagal pajėgumų keitimo schemą“. Be to, EBPO dokumente minimos Kinijos plieno bendrovių investicijos Pietų Azijos šalyse, pavyzdžiui, Filipinuose ir Indonezijoje. Galiausiai, net jei Pasaulio plieno asociacijos 2021 m. duomenys yra susiję tik su neapdorotu plienu, juos galima laikyti orientaciniais nagrinėjamojo produkto atveju, nes šaltai valcuoto plieno gamyba iš esmės yra antrasis plieno gamybos procesas, vykdomas pagaminus karštai valcuotą plieną. Šiuo atžvilgiu iš 2021 m. neapdoroto plieno gamybos duomenų matyti, kad Kinijai tenkanti pasaulinės plieno gamybos dalis siekė 52,9 %, o tai taip pat rodo didžiulius nagrinėjamojo produkto gamybos pajėgumus KLR 2021 m.

(129) Be to, kai kurios pagrindinės rinkos, pvz., JAV ir Indija, yra apsaugotos peržiūrimajam produktui taikomomis antidempingo priemonėmis, dėl kurių sumažėja Kinijos eksportuojančių gamintojų galimybės patekti į rinką.

(130) Tuo remiantis tikėtina, kad Kinijos gamintojai nukreips savo nepanaudotus pajėgumus į Sąjungos rinką dideliais kiekiais ir dempingo kainomis, jei priemonės nustos galioti.

3.1.11.3. Sąjungos rinkos patrauklumas

(131) Sąjungos rinka yra viena didžiausių tam tikrų plokščių šaltai valcuotų plieno produktų rinkų pasaulyje.

([63]) 2021 m. birželio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/1029, kuriuo, siekiant pratęsti tam tikriems importuojamiems plieno produktams nustatytos apsaugos priemonės galiojimą, iš dalies keičiamas Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/159 (OL L 225 I, 2021 6 25, p. 1).

([64]) https://www.oecd.org/industry/ind/latest-developments-in-steelmaking-capacity-2021.pdf

([65]) https://worldsteel.org/steel-topics/statistics/world-steel-in-figures-2022/

(132) Prašyme pareiškėjas teigė, kad vien Sąjungos plieno produktų apsaugos priemonių, kurios taikomos peržiūrimajam produktui, nepakaktų siekiant apsaugoti Sąjungos rinką nuo didelio masto importo dempingo kainomis. Kadangi Kinijai netaikoma jokia peržiūrimojo produkto kvota konkrečios šalies atžvilgiu, Kinijos eksportuojantys gamintojai gali pasinaudoti didele likutine kvota, kurią, antidempingo priemonėms nustojus galioti, jie galėtų nukreipti į Sąjungos rinką. Todėl, jei antidempingo priemonės būtų panaikintos, tikėtina, kad Kinijos eksporto apimtis gerokai padidėtų neviršydama likutinės kvotos ir užtvindytų Sąjungos rinką prieš pradedant taikyti nekvotinį muitą pagal apsaugos priemonę.

(133) Importuotojas „Duferco S.A.“ teigė ([66]), kad Kinijos valdžios institucijos panaikino 13 % pridėtinės vertės mokesčio lengvatą plieno eksportui, įskaitant peržiūrimojo produkto importą, siekdamos apriboti plieno gamybą Kinijoje (siekiant sumažinti išmetamą anglies dioksido kiekį), kartu užtikrindamos tiekimą Kinijos vidaus rinkoje. „Duferco S.A.“ teigė, kad tikimasi, jog dėl to padidės importo iš Kinijos kainos, todėl sumažės Sąjungos rinkos patrauklumas. Tačiau Komisija negalėjo patvirtinti šio teiginio, nes apimties ir kainų raida taip pat priklauso nuo daugelio kitų veiksnių, visų pirma, pavyzdžiui, nuo esamų perteklinių pajėgumų ir Sąjungos rinkos patrauklumo, palyginti su kitomis trečiosiomis šalimis.

3.1.11.4. Išvada dėl pasikartojimo tikimybės

(134) Sąjungos rinka labai patraukli, nes yra viena didžiausių rinkų pasaulyje. Be to, kaip nurodyta 202 konstatuojamosios dalies 7 lentelėje, atrinktų Sąjungos gamintojų vidutinės svertinės vieneto pardavimo nesusijusiems pirkėjams Sąjungos atvirojoje rinkoje kainos peržiūros tiriamuoju laikotarpiu buvo 622 EUR/t – didesnės nei vidutinė eksporto iš Kinijos kaina, pakoreguota atsižvelgiant į gamintojo kainą EXW sąlygomis, siekusi 585 EUR/t (žr. 124 konstatuojamąją dalį). Todėl tikėtina, kad nustojus galioti dabartinėms antidempingo priemonėms Kinijos gamintojai pasinaudotų savo nepanaudotais pajėgumais ir taip pat iš trečiųjų šalių į Sąjungos rinką nukreiptų dalį mažiau pelningo pardavimo eksportui.

(135) Remiantis tuo, kas išdėstyta pirmiau, padaryta išvada, kad yra dempingo pasikartojimo tikimybė, jei būtų leista nebetaikyti priemonių.

3.2. **Rusija**

3.2.1. *Pirminės pastabos*

(136) Peržiūros tiriamuoju laikotarpiu peržiūrimasis produktas buvo toliau importuojamas iš Rusijos, tik gerokai mažesniais kiekiais nei pradinio tyrimo tiriamuoju laikotarpiu (t. y. nuo 2014 m. balandžio 1 d. iki 2015 m. kovo 31 d.). Remiantis COMEXT statistiniais duomenimis (Eurostatas), peržiūros tiriamuoju laikotarpiu plokščių šaltai valcuotų plieno produktų importas iš Rusijos sudarė mažiau nei 3 000 tonų, palyginti su maždaug 700 000 tonų pradinio tyrimo laikotarpiu. Plokščių šaltai valcuotų plieno produktų importo iš Rusijos dalis sudarė beveik 0 % visos Sąjungos rinkos ir atvirosios Sąjungos rinkos peržiūros tiriamuoju laikotarpiu, palyginti su 9,8 % rinkos dalimi pradiniu tiriamuoju laikotarpiu.

(137) Kaip paaiškinta 29 konstatuojamojoje dalyje, inicijavus peržiūrą apie save pranešė ir norą bendradarbiauti pareiškė trys Rusijos eksportuojantys gamintojai. Tačiau vėliau jie pranešė Komisijai, kad neketina pateikti eksportuojančio gamintojo klausimyno atsakymų.

(138) Taigi, remiantis pagrindinio reglamento 18 straipsniu, išvados dėl dempingo tęsimosi, taip pat dėl dempingo pasikartojimo tikimybės buvo daromos remiantis turimais faktais.

([66]) „Antidempingo priemonių, taikomų tam tikriems importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos ir Rusijos Federacijos kilmės plokštiems šaltai valcuotiems plieno produktams, galiojimo termino peržiūros inicijavimas“, „Duferco S.A.“ pastabos (2021 8 27), 4.1 skirsnis „Kinija“, 6–7 puslapiai.

3.2.2. *Importo dempingo kaina tęsimasis peržiūros tiriamuoju laikotarpiu*

3.2.2.1. Normalioji vertė

(139) Kaip minėta 138 konstatuojamojoje dalyje, Rusijos eksportuojantys gamintojai nebendradarbiavo, todėl normaliajai vertei nustatyti Komisija rėmėsi turimais faktais. Šiuo tikslu Komisija naudojo pareiškėjo pateiktus peržiūros tiriamojo laikotarpio duomenis, pagrįstus „MEPS International“ ([67]) plokščių šaltai valcuotų plieno produktų vidaus rinkos kainomis Rusijos Volgos regione. Tuo remiantis peržiūros tiriamuoju laikotarpiu normalioji vertė buvo 702,97 EUR/t.

3.2.2.2. Eksporto kaina

(140) Rusijos eksportuojantys gamintojai nebendradarbiavo, todėl eksporto kainai nustatyti Komisija turėjo remtis turimais faktais.

(141) Eksporto kaina buvo nustatyta remiantis Eurostato CIF duomenimis. Taigi eksporto kaina buvo 755,65 EUR/t.

3.2.2.3. Palyginimas

(142) Komisija normaliąją vertę ir peržiūrimojo produkto eksporto kainą palygino remdamasi gamintojo kainomis EXW sąlygomis. Remiantis pareiškėjo pateikta informacija, eksporto kaina buvo pakoreguota atsižvelgiant į jūrų ir vidaus frachto bei iškrovimo mokesčius, kurie siekė 127,84 EUR/t, kad ji atitiktų gamintojo kainą EXW sąlygomis. Tuo remiantis pakoreguota eksporto į Sąjungą kaina EXW sąlygomis buvo 627,81 EUR/t.

3.2.2.4. Dempingo tęsimasis

(143) Atlikus minėtą palyginimą nustatyta, kad eksporto į Sąjungą kainos, išreikštos CIF vertės procentine dalimi, buvo 10 % mažesnės už nustatytą normaliąją vertę.

(144) Tačiau, kadangi aptariamo importo apimtis buvo labai nedidelė ir sudarė mažiau nei 1 % viso importo į Sąjungą ir beveik 0 % Sąjungos rinkos dalies, Komisija taip pat nagrinėjo dempingo pasikartojimo tikimybę.

3.2.3. *Dempingo pasikartojimo tikimybė, jei priemonės būtų panaikintos*

(145) Komisija pagal pagrindinio reglamento 11 straipsnio 2 dalį nagrinėjo dempingo pasikartojimo tikimybę, jei priemonės būtų panaikintos. Šiuo atžvilgiu buvo išnagrinėti šie papildomi veiksniai: eksportas į trečiąsias šalis, gamybos pajėgumai ir nepanaudoti pajėgumai Rusijoje, taip pat Sąjungos rinkos patrauklumas.

3.2.3.1. Eksportas į trečiąsias šalis

a) ***Normalioji vertė***

(146) Normalioji vertė apskaičiuota taip, kaip pirmiau paaiškinta 3.2.2.1 skirsnyje.

b) ***Eksporto kaina***

(147) Eksporto kaina nustatyta remiantis peržiūrimojo produkto eksporto į kitas trečiąsias šalis kainomis. Kadangi šiuo atžvilgiu eksportuojantys gamintojai nebendradarbiavo, Komisija naudojo GTA duomenų bazę. Vidutinė CIF eksporto į trečiąsias šalis kaina peržiūros tiriamuoju laikotarpiu buvo 536 EUR/t. CIF eksporto į trečiąsias šalis kaina buvo sumažinta iki gamintojo kainos EXW sąlygomis atėmus frachto ir draudimo sąnaudas bei vežimo Rusijos vidaus rinkoje sąnaudas, kurios sudarė 127,84 EUR/t, kaip minėta 141 konstatuojamojoje dalyje. Tuo remiantis pakoreguota eksporto į trečiąsias šalis kaina EXW sąlygomis buvo 408,72 EUR/t.

([67]) Global Steel Prices, Indexes & Forecasts | MEPS International.

c) ***Kainų palyginimas***

(148) Komisija palygino 3.2.2.1 skirsnyje nustatytą normaliąją vertę ir vidutinę eksporto į trečiąsias šalis kainą EXW sąlygomis.

(149) Atlikus palyginimą nustatyta, kad Rusijos peržiūrimojo produkto eksporto į trečiąsias šalis kaina, išreikšta CIF vertės procentine dalimi, buvo 55 % mažesnė už nustatytą normaliąją vertę.

(150) Savo pastabose dėl peržiūros inicijavimo trys Rusijos eksportuojantys gamintojai teigė, kad eksporto į trečiąsias rinkas kainos nėra tipiškesnės už eksporto į Sąjungą kainas, nes šį eksportą, daugiausia į Turkiją, sudaro pigesnių tipų plokšti šaltai valcuoti plieno produktai, kuriais būtų galima paaiškinti mažesnes kainas. Jie teigė, kad didelės Rusijos eksporto kainos, apie kurias pranešė Eurostatas, yra tipiškos ir turėtų būti naudojamos atliekant vertinimą.

(151) Šiuo atžvilgiu Komisija pažymėjo, kad nepateikta jokių įrodymų teiginiui dėl produktų tipų skirtumų pagrįsti. Iš tiesų trys Rusijos eksportuojantys gamintojai nepateikė klausimyno atsakymų, kad Komisija galėtų atlikti į Sąjungą eksportuojamų produktų tipų vertinimą. Taigi, kaip paaiškinta 138 konstatuojamojoje dalyje, Komisija savo vertinimą grindė turimais faktais. Ji naudojo GTA duomenų bazę kaip tinkamiausią šaltinį Rusijos eksporto į trečiąsias šalis kainai nustatyti. NET jei būtų naudotos Rusijos eksporto į Sąjungą kainos, kaip siūlė trys Rusijos eksportuotojai, Komisija 3.2.2.4 skirsnyje nustatė, kad Rusijos eksporto į Sąjungą kainos, gautos iš Eurostato ir išreikštos CIF vertės procentine dalimi, buvo 10 % mažesnės už nustatytą normaliąją vertę. Todėl šis tvirtinimas buvo atmestas.

3.2.3.2. Rusijos gamybos pajėgumai ir nepanaudoti pajėgumai

(152) Kadangi Rusijos eksportuojantys gamintojai nebendradarbiavo, Rusijos gamybos pajėgumai ir nepanaudoti pajėgumai buvo nustatyti remiantis turimais faktais ir visų pirma pareiškėjo pateikta informacija, susijusia su peržiūros tiriamuoju laikotarpiu.

(153) Remiantis pareiškėjo pateikta informacija, peržiūros tiriamuoju laikotarpiu bendri peržiūrimojo produkto gamybos pajėgumai Rusijoje viršijo 12 000 000 tonų. Pareiškėjas apskaičiavo, kad Rusijos gamintojų nepanaudoti pajėgumai sudaro apie 2 mln. tonų, kurių vidaus rinka negali absorbuoti. Be to, pareiškėjas teigė, kad Rusijos gamintojai 2016–2021 m. šaltai valcuoto plieno gamybos pajėgumus padidino maždaug 1 150 000 tonų.

(154) Rusijos eksportuojantys gamintojai nesutiko su pareiškėjo pateiktu nepanaudotų pajėgumų vertinimu Rusijoje. Savo pastabose dėl peržiūros inicijavimo jie pateikė duomenis apie bendrus Rusijos plokščių šaltai valcuotų plieno produktų pramonės gamybos pajėgumus, bendrą gamybos apimtį ir pajėgumų naudojimo koeficientą. Jie teigė, kad 2020 m. Rusijos plokščių šaltai valcuotų plieno produktų pramonės nepanaudoti pajėgumai siekė [1,8–2,3] mln. tonų, o tai sudarė tik [4–8] proc. viso Sąjungos suvartojimo (32,4 mln. tonų). Jie taip pat nurodė, kad, atsižvelgiant į apskaičiuotą plokščių šaltai valcuotų plieno produktų vartojimo ir gamybos augimą Rusijoje ir Eurazijos ekonominėje sąjungoje, numatoma, kad Rusijos plokščių šaltai valcuotų plieno produktų pramonės laisvieji pajėgumai dar mažės.

(155) Šiuo atžvilgiu, kaip paaiškinta 32 konstatuojamojoje dalyje, Rusijos eksportuojantys gamintojai atsakymų į klausimyną nepateikė ir Komisija manė, kad jų pateikta informacija apie gamybą, pajėgumus ir gamybos apimtį yra fragmentiška, nepagrįsta įrodymais ir Komisija negalėjo jos patikrinti. Todėl atsižvelgdama į tai, kad eksportuojantys gamintojai nepateikė pakankamai patikimos informacijos apie gamybos pajėgumus ir gamybos apimtį, Komisija naudojo byloje turimą informaciją.

(156) Be to, Rusijos eksportuojantys gamintojai pateikė tik neskelbtiną gamybos, pajėgumų ir pajėgumų naudojimo duomenų versiją ir nepateikė nekonfidencialios santraukos. Kaip nurodyta pranešime apie inicijavimą, jei konfidencialią informaciją teikianti šalis nenurodo tinkamos prašymo laikyti informaciją konfidencialia priežasties arba nepateikia reikiamos formos ir kokybės nekonfidencialios tokios informacijos santraukos, Komisija į tokią informaciją gali neatsižvelgti, nebent remiantis atitinkamais šaltiniais įrodoma, kad ši informacija yra teisinga. Atsižvelgiant į tai, kad buvo pateikta tik neskelbtina informacijos apie gamybą, pajėgumus ir pajėgumų naudojimą versija ir kitos suinteresuotosios šalys dėl jos negalėjo pateikti pastabų, nebuvo galima tinkamai įrodyti, kad informacija yra teisinga.

(157) Bet kuriuo atveju nagrinėjami Rusijos eksportuojančių gamintojų ir pareiškėjo pateikti duomenys iš esmės nesiskyrė. Todėl Komisija laikėsi nuomonės, kad atlikus vertinimą, grindžiamą Rusijos eksportuojančių gamintojų pateiktais duomenimis, nebūtų padaryta kitokia išvada. Dėl šios priežasties Komisija šiuos tvirtinimus atmetė.

(158) Po faktų atskleidimo Rusijos Vyriausybė ir eksportuojantys gamintojai nesutiko su Komisijos išvadomis, kad eksportuojantys gamintojai visapusiškai nebendradarbiavo atliekant tyrimą ir kad nebuvo pateikta pagrįsta nekonfidenciali duomenų versija (kaip paaiškinta 156 konstatuojamojoje dalyje). Eksportuojantys gamintojai teigė, kad Komisija šiuo atžvilgiu piktnaudžiavo savo diskrecija.

(159) Pirma, Komisija pažymėjo, kad informaciją apie kiekvienos bendrovės pajėgumus eksportuojantys gamintojai pateikė tik indeksuota forma (bet ne intervalais), todėl šalys negalėjo pateikti pastabų dėl tikslaus įrengtojo pajėgumo. Nekonfidencialioje versijoje nebuvo pateikti nei gamybos duomenys, nei pajėgumų naudojimo duomenys. Todėl Komisija pakartojo savo išvadą, kad kitos suinteresuotosios šalys negalėjo tinkamai išnagrinėti nekonfidencialios informacijos apie gamybą, pajėgumus ir pajėgumų naudojimą versijos. Antra, ši informacija nebuvo pateikta klausimyno atsakymuose ir jos nebuvo galima sutikrinti su kitomis klausimynų dalimis ir susijusiais dokumentais, kuriuos bendrovės privalo pateikti kaip įrodymus, patvirtinančius klausimyno atsakymuose pateiktą informaciją. Galiausiai, kaip paaiškinta 157 konstatuojamojoje dalyje, Komisija nustatė, kad net jei būtų atsižvelgta į pateiktus duomenis, jos išvados dėl nepanaudotų pajėgumų nebūtų buvusios kitokios. Todėl Komisija šiuos tvirtinimus atmetė.

(160) Nepanaudoti Rusijos peržiūrimojo produkto pajėgumai, juos grindžiant prašymu, peržiūros tiriamuoju laikotarpiu sudarė apie 21 % viso Sąjungos suvartojimo atvirojoje rinkoje ir maždaug 20 %, jei būtų atsižvelgta į Rusijos eksportuojančių gamintojų pateiktą informaciją.

(161) Remdamasi tuo, kas išdėstyta, Komisija padarė išvadą, kad Rusijos eksportuojantys gamintojai turi daug nepanaudotų pajėgumų, kuriuos jie galėtų panaudoti į Sąjungą eksportuotiniems plokštiems šaltai valcuotiems plieno produktams gaminti, jei būtų leista nebetaikyti priemonių.

3.2.3.3. Sąjungos rinkos patrauklumas

(162) Komisija nustatė, kad Rusijos eksportuojantys gamintojai peržiūrimąjį produktą į trečiąsias rinkas eksportavo maždaug 14 % mažesnėmis kainomis, palyginti su Sąjungos gamintojų vidutinėmis pardavimo kainomis Sąjungos rinkoje. Atsižvelgiant į šį kainų lygį, eksportas į Sąjungą Rusijos eksportuotojams gali būti patrauklesnis nei eksportas į visas kitas šalis.

(163) Sąjungos rinka taip pat patraukli dėl jos geografinio artumo ir dydžio – bendras suvartojimas peržiūros tiriamuoju laikotarpiu joje siekė 33 579 173 tonas, įskaitant 9 677 020 tonų suvartojimą atvirojoje rinkoje.

(164) Peržiūros tiriamuoju laikotarpiu eksporto į trečiąsias šalis apimtis siekė 580 000 tonų, o tai sudarė 6 % Sąjungos atvirojoje rinkoje suvartojamo kiekio. Tai yra papildomas plokščių šaltai valcuotų plieno produktų kiekis, kuris galėtų būti nukreiptas į Sąjungos rinką, atsižvelgiant į jos patrauklumą, jei priemonės nustotų galioti.

(165) Po faktų atskleidimo eksportuojantys gamintojai ir Rusijos Vyriausybė tvirtino, kad dėl taikomų sankcijų Sąjungos rinka eksportuojantiems gamintojams tapo nebepatraukli ir net laikotarpiu iki sankcijų taikymo „prekybos srautai, infrastruktūra ir tiekimo grandinės jau buvo sunaikinti“ ir jiems atkurti reikėtų ne vienų metų.

(166) Tvirtinimas dėl sankcijų nagrinėjamas 167 ir 172 konstatuojamosiose dalyse, o dėl tvirtinimo, kad eksportui į Sąjungą atkurti prireiktų ne vienų metų, Komisija atkreipė dėmesį, kad šiuo atžvilgiu nepateikta jokių įrodymų. Be to, atsižvelgdama į gerokai mažesnes kainas, kurias Rusijos eksportuojantys gamintojai toliau taiko eksportuodami į kitas pasaulio šalis, Sąjungos rinkos geografinį artumą ir dydį, taip pat į didelę eksporto į trečiąsias šalis apimtį, kuri galėtų būti nukreipta į Sąjungą, Komisija vėl pateikė išvadas, kad Sąjungos rinka Rusijos eksportuojantiems gamintojams yra patraukli.

(167) Pastarojo meto įvykiais ši išvada nepaneigiama. Komisija šiuo atžvilgiu pažymėjo, kad po tyrimo inicijavimo, dėl Rusijos Federacijos karinės agresijos prieš Ukrainą, ES pradėjo nuosekliai taikyti Rusijai sankcijų paketus, kurie taip pat turėjo įtakos plieno produktams ir (arba) plieno bendrovėms, gaminančioms ir eksportuojančioms tiriamąjį produktą po tiriamojo laikotarpio. Paskutiniame sankcijų pakete, kuris apima peržiūrimąjį produktą ir (arba) eksportuojančius gamintojus, numatytas plokščių šaltai valcuotų plieno produktų importo draudimas. Šis draudimas įsigaliojo 2022 m. kovo 16 d. ([68]). Kadangi šios sankcijos yra susietos su karine agresija ir susijusia geopolitine padėtimi, jų taikymo mastas, moduliavimas ir (arba) trukmė yra nenuspėjami. Be to, antidempingo priemonės galioja penkerius metus. Atsižvelgdama į minėtą netikrumą ir į tai, kad Taryba bet kuriuo metu gali toliau keisti tikslų sankcijų taikymo mastą ir trukmę, Komisija nustatė, kad jos negali turėti įtakos jos išvadoms šioje byloje.

3.2.3.4. Išvada dėl dempingo pasikartojimo tikimybės

(168) Komisija nustatė, kad Rusijos eksportuojantys gamintojai pardavimą į trečiąsias šalis vykdo už normaliąją vertę mažesnėmis kainomis.

(169) Kaip paaiškinta 161 konstatuojamojoje dalyje, nepanaudoti pajėgumai Rusijoje peržiūros tiriamuoju laikotarpiu buvo dideli ir sudarė apie 21 % viso Sąjungos suvartojimo atvirojoje rinkoje peržiūros tiriamuoju laikotarpiu, o 2016–2021 m. dar padidėjo.

(170) Galiausiai Sąjungos rinkos patrauklumas dėl dydžio, geografinio artumo ir kainų, rodo, jog yra tikimybė, kad Rusijos eksportas ir nepanaudoti pajėgumai būtų (vėl) nukreipti į Sąjungą, jei būtų leista nebetaikyti priemonių.

(171) Po faktų atskleidimo Rusijos Vyriausybė teigė, kad tikimybės, jog dempingas pasikartos, nėra, nes importas buvo nedidelis, o dėl taikomų sankcijų Rusijos gamintojai ilgam ir neribotam laikotarpiui visiškai sustabdė eksportą į Sąjungą.

(172) Dėl eksporto į Sąjungą Komisija priminė, kad dempingo pasikartojimo tikimybę ji nustatė remdamasi pirmiau aprašytais elementais, į kuriuos dabartinis eksporto į Sąjungą lygis, laikomas laikina padėtimi, kuri bet kuriuo metu gali pasikeisti, neįeina. Kalbant apie taikomas sankcijas, kaip paaiškinta 167 konstatuojamojoje dalyje, Komisija, atsižvelgdama į tai, kad jų taikymo sritis, moduliavimas ir (arba) trukmė yra nenuspėjami ir gali būti bet kuriuo

([68]) 2014 m. liepos 31 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 229, 2014 7 31, p. 1), su pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) 2022/428 (OL L 87 I, 2022 3 15, p. 13). Konsoliduota Reglamento (ES) Nr. 833/2014 redakcija su visais pakeitimais, susijusiais su sankcijų dokumentų rinkiniu, pateikiama adresu https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0833-20220413.

metu iš dalies pakeisti, nustatė, kad jos negali turėti įtakos šio tyrimo išvadoms. Taigi šiuo atveju išvados dėl dempingo pasikartojimo negali būti pakeistos dėl pastarojo meto įvykių, dėl kurių daromas laikinas poveikis importui iš Rusijos į Sąjungą, ir šie tvirtinimai buvo atmesti.

(173) Todėl Komisija padarė išvadą, kad yra dempingo pasikartojimo tikimybė, jei priemonės nebūtų pratęstos.

4. **ŽALA**

4.1. **Sąjungos pramonės apibrėžtis ir Sąjungos gamyba**

(174) Panašų produktą nagrinėjamuoju laikotarpiu Sąjungoje gamino 21 gamintojas. Jie sudaro Sąjungos pramonę, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 4 straipsnio 1 dalyje.

(175) Nustatyta, kad peržiūros tiriamuoju laikotarpiu bendra Sąjungos gamybos apimtis buvo maždaug 30,5 mln. tonų. Komisija šį skaičių nustatė remdamasi visa turima informacija apie Sąjungos pramonę, t. y. pareiškėjo pateikta informacija. Kaip nurodyta 21 konstatuojamojoje dalyje, atrinkti trys Sąjungos gamintojai, kurie pagamino 30 % viso panašaus produkto Sąjungoje.

(176) Sąjungos pramonė yra daugiausia vertikaliai integruota, o plokšti šaltai valcuoti plieno produktai laikomi pirmine medžiaga įvairiems galutinės grandies pridėtinės vertės produktams gaminti, todėl suvartojimas uždarojoje ir atvirojoje rinkoje buvo nagrinėjami atskirai.

(177) Atliekant žalos analizę, skirstymas į uždarąją ir atvirąją rinkas yra svarbus, nes uždarajam naudojimui skirti produktai tiesiogiai nekonkuruoja su importuotais, o grupėse sandorių kainos nustatomos remiantis įvairia kainų politika, todėl yra nepatikimos. Priešingai, atvirojoje rinkoje parduoti skirta produkcija tiesiogiai konkuruoja su importuojamu nagrinėjamuoju produktu, o kainas reguliuoja laisvoji rinka.

(178) Siekdama susidaryti kuo išsamesnį Sąjungos pramonės vaizdą, Komisija, panašiai, kaip per pradinį tyrimą, surinko duomenis apie visą plokščių šaltai valcuotų plieno produktų sektoriaus veiklą ir nustatė, ar gamyba buvo skirta uždarajai ar atvirajai rinkai. Komisija nustatė, kad apie 78 % visos Sąjungos gamintojų produkcijos buvo skirta uždarajam naudojimui.

(179) Komisija išnagrinėjo tam tikrus su Sąjungos pramone susijusius ekonominius rodiklius remdamasi tik atvirosios rinkos duomenimis. Šie rodikliai yra: pardavimo apimtis ir pardavimo kainos Sąjungos rinkoje; rinkos dalis; eksporto apimtis ir kainos, pelningumas. Kalbant apie kitus rodiklius, kaip antai gamybą, pajėgumus, našumą, užimtumą ir darbo užmokestį, toliau aptariami skaičiai yra susiję su visa veikla, todėl nėra pagrindo jų atskirti.

4.2. **Sąjungos suvartojimas**

(180) Sąjungos suvartojimą Komisija nustatė remdamasi a) „Eurofer“ pateiktais duomenimis apie Sąjungos pramonės panašaus produkto pardavimą Sąjungoje, kurie buvo sutikrinti su atrinktų Sąjungos gamintojų duomenimis, ir b) Eurostato duomenimis, susijusiais su peržiūrimojo produkto importu iš visų trečiųjų šalių.

(181) Sąjungos suvartojimo raida:

2 lentelė

Sąjungos suvartojimas (tonomis)

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	Peržiūros tiriamasis laikotarpis
Visas Sąjungos suvartojimas	39 389 717	38 484 642	31 808 880	33 579 173
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*98*	*81*	*85*
Uždaroji rinka	28 207 944	28 129 434	22 651 025	23 902 153
Indeksas (2018 m. = 100)	100	100	80	85
Atviroji rinka	11 181 772	10 355 209	9 157 856	9 677 020
Indeksas (2018 m. = 100)	100	93	82	87

Šaltinis: „Eurofer“ pateikti duomenys, kurie buvo sutikrinti su atrinktų gamintojų klausimyno atsakymais; Eurostatas.

(182) Suvartojimas atvirojoje rinkoje padidėjo, palyginti su 7 122 682 tonomis, suvartotomis pradinio tyrimo tiriamuoju laikotarpiu (2014 m. balandžio 1 d. – 2015 m. kovo 31 d.). Tačiau nagrinėjamuoju laikotarpiu Sąjungos uždarasis suvartojimas sumažėjo maždaug 15 %, o suvartojimas Sąjungos atvirojoje rinkoje sumažėjo maždaug 13 % 2018–2019 m. suvartojimas uždarojoje rinkoje išliko stabilus, o suvartojimas atvirojoje rinkoje sumažėjo 7 %. Labiausiai suvartojimas sumažėjo 2019–2020 m., kai atvirojoje ir uždarojoje rinkose jis sumažėjo atitinkamai 11 % ir 20 %. Šis mažėjimas prasidėjo 2019 m. dėl bendro Sąjungos augimo sulėtėjimo, tačiau dar labiau paūmėjo dėl bendro ekonomikos sulėtėjimo, kurį sukėlė COVID-19 pandemija. Sulėtėjęs ekonomikos augimas apskritai, ir konkrečiai gamybos pramonės sektoriuje, turėjo įtakos bendrai plieno paklausai. Tai ypač paveikė automobilių pramonę, kuri sudaro didelę plokščių šaltai valcuotų plieno produktų naudotojų dalį. Nuo 2020 m. iki peržiūros tiriamojo laikotarpio tiek uždarojoje, tiek atvirojoje rinkoje vartojimas padidėjo 5 %, tačiau 2018 m. lygio nepasiekė.

4.3. **Importas iš nagrinėjamųjų šalių ir kitų pasaulio šalių**

4.3.1. *Importo iš nagrinėjamųjų šalių ir kitų pasaulio šalių apimtis ir rinkos dalis*

(183) Komisija importo apimtis nustatė remdamasi Eurostato duomenimis. Importo rinkos dalis buvo nustatyta lyginant importo apimtis ir Sąjungos atvirosios rinkos suvartojimą, nurodytą 2 lentelėje.

(184) Importo į Sąjungą iš nagrinėjamųjų šalių ir kitų pasaulio šalių raida:

3 lentelė

Importo apimtis (tonomis) ir rinkos dalis

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	Peržiūros tiriamasis laikotarpis
Importo iš nagrinėjamųjų šalių apimtis	14 367	4 286	1 435	9 713
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*30*	*10*	*68*
Rinkos dalis	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %
Importo iš KLR apimtis	2 305	1 275	423	7 065
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*55*	*18*	*307*
KLR tenkanti rinkos dalis	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %
Importo iš Rusijos apimtis	12 062	3 011	1 012	2 648
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*25*	*8*	*22*
Rusijai tenkanti rinkos dalis	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Importo iš kitų pasaulio šalių apimtis	2 279 706	2 113 190	1 876 491	2 154 420
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*93*	*82*	*95*
Kitoms pasaulio šalims tenkanti rinkos dalis	20,39 %	20,41 %	20,49 %	22,26 %

Šaltinis: Eurostatas.

(185) Pradiniu tiriamuoju laikotarpiu nagrinėjamųjų šalių importui teko 20 % rinkos dalis ir jis sudarė 1,4 mln. tonų, vėliau, remiantis Eurostato duomenimis, šis importas praktiškai išnyko iš Sąjungos rinkos. Iš tiesų importas iš nagrinėjamųjų šalių per nagrinėjamąjį laikotarpį toliau mažėjo – nuo 14 367 iki 9 713 tonų. Nors importo iš abiejų nagrinėjamųjų šalių apimtis nuo 2020 m. iki peržiūros tiriamojo laikotarpio vėl šiek tiek padidėjo, tuo pačiu laikotarpiu taip pat didėjant suvartojimui, peržiūros tiriamuoju laikotarpiu jos rinkos dalis vis tiek buvo tik 0,1 %.

(186) Bendras peržiūrimojo produkto importas iš trečiųjų šalių, išskyrus nagrinėjamąsias šalis, per nagrinėjamąjį laikotarpį sumažėjo 5 % (nuo 2,28 iki 2,15 mln. tonų). Tai atitinka suvartojimo Sąjungos atvirojoje rinkoje mažėjimo tendenciją, nurodytą 2 lentelėje, tačiau importo mažėjimo mastas mažesnis. Be to, nagrinėjamuoju laikotarpiu trečiosios šalys išlaikė savo dalį atvirojoje rinkoje (ir net padidino ją beveik 2 procentiniais punktais), o Sąjungos pramonė prarado beveik 2 % rinkos dalies. Tačiau plokščių šaltai valcuotų plieno produktų pasiūla atvirojoje rinkoje buvo susiskaidžiusi ir nė viena kita trečioji šalis neužėmė didesnės kaip 4 % Sąjungos rinkos dalies ([69]).

4.4. **Sąjungos pramonės ekonominė padėtis**

4.4.1. *Bendrosios pastabos*

(187) Vertinant Sąjungos pramonės ekonominę padėtį buvo įvertinti visi ekonominiai rodikliai, nagrinėjamuoju laikotarpiu turėję įtakos Sąjungos pramonės būklei.

(188) Siekdama nustatyti žalą Komisija atskirai nagrinėjo makroekonominius ir mikroekonominius žalos rodiklius. Makroekonominius rodiklius Komisija vertino remdamasi „Eurofer“ klausimyno atsakymuose pateiktais duomenimis apie Sąjungos pramonės panašaus produkto pardavimą, kurie buvo sutikrinti su atrinktų Sąjungos gamintojų pateiktais duomenimis. Mikroekonominius rodiklius Komisija vertino remdamasi atrinktų Sąjungos gamintojų klausimyno atsakymuose pateiktais duomenimis. Nustatyta, kad abu duomenų rinkiniai atspindi Sąjungos pramonės ekonominę padėtį.

(189) Makroekonominiai rodikliai: gamyba, gamybos pajėgumai, pajėgumų naudojimas, pardavimo apimtis, rinkos dalis, augimas, užimtumas, našumas, dempingo skirtumo dydis ir atsigavimas nuo buvusio dempingo.

(190) Mikroekonominiai rodikliai: vidutinės vieneto kainos, vieneto sąnaudos, darbo sąnaudos, atsargos, pelningumas, pinigų srautas, investicijos, investicijų grąža ir pajėgumas padidinti kapitalą.

4.4.2. *Makroekonominiai rodikliai*

4.4.2.1. Gamyba, gamybos pajėgumai ir pajėgumų naudojimas

(191) Visos Sąjungos gamybos, gamybos pajėgumų ir pajėgumų naudojimo raida nagrinėjamuoju laikotarpiu:

4 lentelė

Gamyba, gamybos pajėgumai ir pajėgumų naudojimas

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	Peržiūros tiriamasis laikotarpis
Gamybos apimtis (tonomis)	36 298 267	35 686 689	29 229 520	30 520 404
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*98*	*81*	*84*
Gamybos pajėgumai (tonomis)	45 912 036	45 976 102	48 542 510	44 909 450
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*100*	*106*	*98*

([69]) Indija, Turkija, Ukraina ir Korėjos Respublika buvo vienintelės šalys, kurių rinkos dalis peržiūros tiriamuoju laikotarpiu viršijo 3 %, o didesnė nei 2 % rinkos dalis teko tik Taivanui ir Jungtinei Karalystei.

Pajėgumų naudojimas (%)	79	78	60	68
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*98*	*76*	*86*

Šaltinis: „Eurofer“, atrinkti Sąjungos gamintojai.

(192) Nuo nagrinėjamojo laikotarpio pradžios gamybos apimtis labai sumažėjo. Mažėjimo tendencija ir dydis iš esmės panašūs į bendro Sąjungos suvartojimo mažėjimo tendenciją ir dydį. Per peržiūros tiriamąjį laikotarpį gamybos apimtis sumažėjo 16 %.

(193) Nagrinėjamuoju laikotarpiu gamybos pajėgumai taip pat šiek tiek sumažėjo ir yra daug mažesni nei per pradinį tyrimą. Iš dalies taip yra dėl to, kad per pradinį tyrimą Jungtinė Karalystė vis dar buvo Sąjungos narė, o atliekant šį peržiūros tyrimą į jos gamybos pajėgumus nebebuvo atsižvelgiama. Be to, Sąjungos pramonė ėmėsi veiksmų, kad pritaikytų ir racionalizuotų savo pajėgumus, atsižvelgdama į rinkos suvartojimą. Todėl pajėgumų naudojimo koeficientas iš pradžių pagerėjo, palyginti su pradiniu tyrimu. Tačiau 2019 m. sulėtėjus Sąjungos ekonomikos augimui ir ypač prasidėjus COVID-19 pandemijai, pajėgumų naudojimas nagrinėjamuoju laikotarpiu vėl gerokai sumažėjo, nors peržiūros tiriamuoju laikotarpiu jis šiek tiek padidėjo (2020 m. pajėgumų naudojimas sumažėjo beveik 20 procentinių punktų, palyginti su 2018 m., o peržiūros tiriamuoju laikotarpiu jis sumažėjo 11 procentinių punktų, palyginti su 2018 m.).

4.4.2.2. Pardavimo apimtis ir rinkos dalis

(194) Sąjungos pramonės pardavimo apimties ir rinkos dalies raida nagrinėjamuoju laikotarpiu:

5 lentelė

Pardavimo apimtis (tonomis) ir rinkos dalis

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	Peržiūros tiriamasis laikotarpis
Bendra pardavimo apimtis Sąjungos rinkoje (atvirojoje ir uždarojoje rinkose)	37 095 644	36 367 167	29 930 954	31 415 040
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*98*	*81*	*85*
Pardavimas uždarojoje rinkoje ir naudojimas	28 207 944	28 129 434	22 651 025	23 902 153
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*100*	*80*	*85*
Pardavimas atvirojoje rinkoje	8 887 699	8 237 733	7 279 930	7 512 887
Indeksas (2018 m. = 100)	100	*93*	82	*85*
Pardavimo atvirojoje rinkoje rinkos dalis	79 %	80 %	79 %	78 %

Šaltinis: „Eurofer“, atrinkti Sąjungos gamintojai.

(195) Nagrinėjamuoju laikotarpiu bendras pardavimas Sąjungoje mažėjo, t. y. iš viso sumažėjo 15 %. Tokia pati tendencija pastebima ir uždarojoje, ir atvirojoje rinkoje, atitinkanti 2 lentelėje nurodytą suvartojimo mažėjimo tendenciją.

(196) Sąjungos pramonės rinkos dalis atvirojoje rinkoje nagrinėjamuoju laikotarpiu išliko gana stabili, tačiau peržiūros tiriamuoju laikotarpiu ji sumažėjo beveik 2 %. Tai sutampa su trečiųjų šalių rinkos dalies padidėjimu peržiūros tiriamuoju laikotarpiu, kaip parodyta 3 lentelėje.

4.4.2.3. Augimas

(197) Mažėjant suvartojimui Sąjungos pramonė ne tik prarado pardavimo apimtį Sąjungoje, bet ir rinkos dalį atvirojoje rinkoje. Taigi nagrinėjamuoju laikotarpiu Sąjungos pramonė neaugo.

4.4.2.4. Užimtumas ir našumas

(198) Užimtumo ir našumo raida nagrinėjamuoju laikotarpiu:

6 lentelė

Užimtumas ir našumas

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	Peržiūros tiriamasis laikotarpis
Darbuotojų skaičius	9 634	9 137	9 773	9 321
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*95*	*101*	*97*
Našumas (tonomis darbuotojui)	3 768	3 906	2 991	3 274
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*104*	*79*	*87*

Šaltinis: „Eurofer“, atrinkti Sąjungos gamintojai.

(199) Sąjungos pramonei nepavyko išlaikyti darbuotojų, susijusių su peržiūrimojo produkto gamyba, skaičiaus, kuris nuo 2018 m. iki peržiūros tiriamojo laikotarpio bendrai sumažėjo 3 %.

(200) Sąjungos pramonės darbo jėgos našumas, matuojamas vieno darbuotojo pagamintu produkto kiekiu (tonomis), nagrinėjamuoju laikotarpiu sumažėjo (13 %). Didelį našumo sumažėjimą galima paaiškinti gamybos apimties sumažėjimu, kuris taip pat susijęs su sumažėjusiu Sąjungos pramonės produktų pardavimu ir sumažėjusia paklausa tiek vidaus, tiek eksporto rinkose ir kuris buvo didesnis už darbuotojų skaičiaus sumažėjimą.

4.4.2.5. Dempingo skirtumo dydis ir atsigavimas nuo buvusio dempingo

(201) Visi peržiūros tyrimo laikotarpiu nustatyti dempingo skirtumai gerokai viršijo *de minimis* lygį. Tuo pačiu metu importo lygis peržiūros tiriamuoju laikotarpiu buvo labai nedidelis ir sudarė tik 0,1 % Sąjungos suvartojimo. Dėl atlikus pradinį tyrimą nustatytų antidempingo priemonių Sąjungos pramonei buvo sudarytos sąlygos atsigauti nuo buvusio dempingo, kaip matyti iš 2018 m. duomenų ir patvirtinta pareiškėjo pareiškimuose, pateiktuose prašyme atlikti peržiūrą.

4.4.3. *Mikroekonominiai rodikliai*

4.4.3.1. Kainos ir kainoms poveikį darantys veiksniai

(202) Atrinktų Sąjungos gamintojų pardavimo nesusijusiems pirkėjams Sąjungoje vidutinių svertinių vieneto kainų ir gamybos sąnaudų raida nagrinėjamuoju laikotarpiu:

7 lentelė

Pardavimo kainos ir gamybos sąnaudos Sąjungoje (EUR/t)

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	Peržiūros tiriamasis laikotarpis
Vidutinė vieneto pardavimo kaina Sąjungos atvirojoje rinkoje	654	613	553	622
Indeksas (2018 m. = 100)	100	94	85	95
Vieneto gamybos sąnaudos	592	617	573	643
Indeksas (2018 m. = 100)	100	104	97	109

Šaltinis: atrinkti Sąjungos gamintojai.

(203) Nagrinėjamuoju laikotarpiu pardavimo Sąjungos rinkoje nesusijusioms šalims (atvirojoje rinkoje) kainos sumažėjo 5 %. Išsami analizė rodo, kad 2018–2020 m. pardavimo kainos sumažėjo 15 %, o peržiūros tiriamuoju laikotarpiu vėl padidėjo 12 %. Per tą patį laikotarpį gamybos sąnaudos svyravo, tačiau peržiūros tiriamuoju laikotarpiu buvo beveik 10 % didesnės nei 2018 m. Visais metais, išskyrus 2018 m., vidutinės gamybos sąnaudos buvo didesnės už vidutinę pardavimo kainą. Nors nuo 2020 m. iki peržiūros tiriamojo laikotarpio pardavimo kainos labai padidėjo, Sąjungos pramonė dar negalėjo padidinti pardavimo kainos iki lygio, kurio pakaktų gamybos sąnaudoms padengti.

4.4.3.2. Darbo sąnaudos

(204) Atrinktų Sąjungos gamintojų vidutinių darbo sąnaudų raida nagrinėjamuoju laikotarpiu:

8 lentelė

Vieno darbuotojo vidutinės darbo sąnaudos

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	Peržiūros tiriamasis laikotarpis
Vieno darbuotojo vidutinės darbo sąnaudos (EUR)	91 664	97 412	93 113	97 981
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*106*	*102*	*107*

Šaltinis: atrinkti Sąjungos gamintojai.

(205) Nagrinėjamuoju laikotarpiu vidutinės darbo sąnaudos svyravo, tačiau apskritai padidėjo 7 %. Sumažėjo darbuotojų skaičius, taip pat bendros darbo sąnaudos, tačiau šiek tiek mažiau.

4.4.3.3. Atsargos

(206) Atrinktų Sąjungos gamintojų atsargų raida nagrinėjamuoju laikotarpiu:

9 lentelė

Atsargos

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	Peržiūros tiriamasis laikotarpis
Laikotarpio pabaigos atsargos (tonomis)	488 722	429 657	284 572	262 487
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*88*	*58*	*54*
Laikotarpio pabaigos atsargos gamybos procentine dalimi	4	4	3	2
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*88*	*65*	*55*

Šaltinis: atrinkti Sąjungos gamintojai.

(207) Nagrinėjamuoju laikotarpiu Sąjungos pramonės atsargos nuolat mažėjo. Paprastai bet kokie plokščių šaltai valcuotų plieno produktų atsargų pokyčiai atitinka gamybos tendencijas, kurios taip pat buvo mažėjančios nagrinėjamuoju laikotarpiu, kaip parodyta 4 lentelėje ([70]). Tačiau nagrinėjamuoju laikotarpiu vienoje iš atrinktų bendrovių buvo vykdoma tam tikra restruktūrizavimo veikla, kuri buvo susijusi su daliniu atskyrimu, įskaitant atsargų. Be to, viena iš atrinktų bendrovių kurį laiką turėjo problemų dėl tam tikros įrangos veikimo, todėl turėjo parduoti daugiau atsargų, nei tikėtasi. Tačiau, kaip taip pat nustatyta per pradinį tyrimą, atsargos nelaikomos svarbiu žalos šiai pramonei rodikliu, nes daugumos rūšių panašius produktus Sąjungos pramonė gamina pagal konkrečius naudotojų užsakymus ([71]).

4.4.3.4. Pelningumas, pinigų srautas, investicijos, investicijų grąža ir pajėgumas padidinti kapitalą

(208) Atrinktų Sąjungos gamintojų pelningumo, pinigų srauto, investicijų ir investicijų grąžos raida nagrinėjamuoju laikotarpiu:

10 lentelė

Pelningumas, pinigų srautas, investicijos ir investicijų grąža

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	Peržiūros tiriamasis laikotarpis
Pardavimo nesusijusiems pirkėjams Sąjungoje pelningumas (pardavimo apyvartos %)	16,1	– 2,8	– 14,7	– 3,1

([70]) Tai taip pat patvirtinta per pradinį tyrimą, žr. Įgyvendinimo reglamento (ES) 2016/181 136 konstatuojamąją dalį.
([71]) Žr. Įgyvendinimo reglamento (ES) 2016/181 136 konstatuojamąją dalį.

Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*– 17*	*– 92*	*– 20*
Pinigų srautas (EUR)	1 197 337 649	1 024 735 660	744 992 480	822 335 704
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*86*	*62*	*69*
Investicijos (EUR)	65 866 851	75 059 376	61 159 498	72 616 722
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*114*	*93*	*110*
Investicijų grąža (%)	5	0	– 3	– 1
Indeksas (2018 m. = 100)	*100*	*– 8*	*– 69*	*– 12*

Šaltinis: atrinkti Sąjungos gamintojai.

(209) Komisija atrinktų Sąjungos gamintojų pelningumą nustatė panašaus produkto pardavimo nesusijusiems pirkėjams Sąjungoje grynąjį pelną neatskaičius mokesčių išreiškusi šio pardavimo apyvartos procentine dalimi.

(210) Nustačius antidempingo priemones Sąjungos pramonė galėjo didinti pelningumą nuo pradinio tiriamojo laikotarpio ir net viršyti per tą tyrimą nustatytą tikslinį pelną ([72]). Tačiau po to, kai 2018 m. buvo pasiektas didžiausias pelningumas, dėl sumažėjusio Sąjungos suvartojimo atvirojoje rinkoje ir sumažėjusių pardavimo kainų vėlesniais metais, kaip parodyta 7 lentelėje, vieneto gamybos sąnaudos tapo didesnės už vidutinę pardavimo kainą. Sumažėjus plokščių šaltai valcuotų plieno produktų suvartojimui Sąjungoje, Sąjungos pramonė negalėjo nustatyti tokio pardavimo kainų lygio, kuris padengtų bent gamybos sąnaudas.

(211) Grynasis pinigų srautas yra Sąjungos gamintojų pajėgumas patiems finansuoti savo veiklą. Grynųjų pinigų srauto tendencija iš esmės atitiko pelningumo tendenciją – 2018 m. jis buvo didžiausias, 2019 ir 2020 m. gerokai sumažėjo, o tiriamuoju laikotarpiu šiek tiek padidėjo, tačiau vis dar buvo mažesnis už 2018 ir 2019 m. lygį.

(212) Investicijų grąža išreiškiama investicijų grynosios buhalterinės vertės pelno procentiniu dydžiu. Nors nagrinėjamuoju laikotarpiu investicijos apskritai padidėjo, 2020 m. ir peržiūros tiriamuoju laikotarpiu jos išliko mažesnės už 2019 m. lygį. Investicijų grąža kito neigiamai ir atitiko pelningumo tendenciją.

4.5. **Išvada dėl žalos**

(213) Per nagrinėjamąjį laikotarpį matyti neigiama visų makroekonominių rodiklių, pavyzdžiui, gamybos, pajėgumų naudojimo, pardavimo apimties Sąjungos rinkoje (tiek uždarojoje, tiek atvirojoje rinkoje), rinkos dalies, užimtumo ir našumo, tendencija. Panašiai daugumos mikroekonominių rodiklių, pavyzdžiui, pardavimo kainų Sąjungos atvirojoje rinkoje, gamybos sąnaudų, pelningumo, laikotarpio pabaigos atsargų, pinigų srauto ir investicijų grąžos, tendencijos nagrinėjamuoju laikotarpiu buvo neigiamos. Didėjo tik investicijos.

([72]) Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2016/1328.

(214) Nors Sąjungos pramonei peržiūros tiriamuoju laikotarpiu pavyko padidinti kainas, Sąjungos pramonės pelno dydis peržiūros tiriamuoju laikotarpiu vis tiek buvo neigiamas (– 3,1 %). Pinigų srautas ir investicijų grąža taip pat sumažėjo, todėl Sąjungos pramonei sunku padidinti kapitalą ir augti.

(215) Remdamasi tuo, kas išdėstyta, Komisija padarė išvadą, kad iki 2018 m. Sąjungos pramonė atsigavo nuo ankstesnės materialinės žalos, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 3 straipsnio 5 dalyje, kurią sukėlė importas dempingo kaina iš Kinijos ir Rusijos. Tačiau nagrinėjamuoju laikotarpiu žala padidėjo ir Sąjungos pramonės padėtis peržiūros tiriamuoju laikotarpiu vėl tapo ekonomiškai nestabili, jai vėl buvo daroma žala.

(216) Po faktų atskleidimo Rusijos Vyriausybė nesutiko su Komisijos išvada dėl Sąjungos pramonės padėties peržiūros tiriamuoju laikotarpiu. Rusijos Vyriausybės teigimu, peržiūros tiriamuoju laikotarpiu padėtis pagerėjo, palyginti su ankstesniais metais, išskyrus vieneto gamybos sąnaudas.

(217) Vis dėlto, nors kai kurie žalos rodikliai laikotarpiu nuo 2020 m. iki peržiūros tiriamojo laikotarpio iš tiesų šiek tiek pagerėjo, kaip taip pat nurodyta pirmiau pateiktoje analizėje (pavyzdžiui, 193 konstatuojamojoje dalyje arba 211 konstatuojamojoje dalyje), iš rodiklių matyti, kad nagrinėjamuoju laikotarpiu padėtis pablogėjo. Tačiau peržiūros tiriamuoju laikotarpiu nustatyto pagerėjimo nepakako, kad Sąjungos pramonė nebebūtų ekonomiškai nestabilioje padėtyje, kurioje ji yra nuo 2018 m. Todėl Komisija atmetė šį tvirtinimą.

(218) Dėl nedidelio importo iš nagrinėjamųjų šalių lygio nagrinėjamuoju laikotarpiu Komisija padarė išvadą, kad importas iš Kinijos ir Rusijos negalėjo padaryti žalos Sąjungos pramonei.

(219) Todėl Komisija toliau nagrinėjo žalos, kurią iš pradžių darė importas dempingo kaina iš Kinijos ir Rusijos, pasikartojimo tikimybę, jei priemonės būtų panaikintos.

5. **ŽALOS PASIKARTOJIMO TIKIMYBĖ**

(220) Komisija 215 konstatuojamojoje dalyje padarė išvadą, kad peržiūros tiriamuoju laikotarpiu Sąjungos pramonė buvo ekonomiškai pažeidžiama. Komisija 218 konstatuojamojoje dalyje taip pat padarė išvadą, kad peržiūros tiriamuoju laikotarpiu Sąjungos pramonei padarytos žalos priežastis negalėjo būti importas dempingo kaina iš Kinijos ir Rusijos dėl labai nedidelio jo kiekio. Todėl pagal pagrindinio reglamento 11 straipsnio 2 dalį Komisija vertino, ar yra tikimybė, kad pasikartotų dėl importo dempingo kaina iš Kinijos ir Rusijos daroma žala, jei būtų leista nebetaikyti priemonių.

(221) Šiuo atžvilgiu Komisija išnagrinėjo nagrinėjamųjų šalių gamybos pajėgumus ir nepanaudotus pajėgumus, eksporto į trečiąsias šalis kainų ir kainų lygio Sąjungoje santykį, taip pat galimo importo iš šių šalių ir tokio importo kainų lygio poveikį Sąjungos pramonės padėčiai, jei būtų leista nebetaikyti priemonių.

5.1. **Nepanaudoti pajėgumai Kinijoje ir Rusijoje ir Sąjungos rinkos patrauklumas**

(222) Kaip jau aprašyta 3.1.11.2 ir 3.2.3.2 skirsniuose, Kinijos ir Rusijos eksportuojantys gamintojai turi daug nepanaudotų pajėgumų, kurie kartu gerokai viršija dabartinę gamybos apimtį ir vidaus paklausą tose šalyse. Jei būtų leista nebetaikyti priemonių, šie nepanaudoti pajėgumai galėtų būti panaudoti eksportui į Sąjungą skirtam peržiūrimajam produktui gaminti. Kiekis, kurį Kinijos ir Rusijos eksportuojantys gamintojai galėtų eksportuoti, yra didelis, palyginti su Sąjungos rinkos dydžiu. Iš tikrųjų šie nepanaudoti pajėgumai daugiau nei du kartus viršija visą Sąjungos suvartojimą atviroje rinkoje peržiūros tiriamuoju laikotarpiu.

(223) Kaip aprašyta 3.1.11.1 ir 3.2.3.1 skirsniuose, Kinijos ir Rusijos eksportuojantys gamintojai eksportą į savo pagrindines trečiąsias rinkas vykdė už nustatytą normaliąją vertę gerokai mažesnėmis kainomis, kurios taip pat buvo mažesnės už vidutines (tikslines) Sąjungos gamintojų pardavimo Sąjungos rinkoje kainas peržiūros tiriamuoju laikotarpiu. Todėl, atsižvelgiant į Kinijos ir Rusijos eksporto į kitas trečiąsias rinkas kainų lygį, šių šalių eksportuotojams gali būti daug patraukliau eksportuoti į Sąjungą. Todėl galima pagrįstai tikėtis, kad, jeigu priemonės būtų panaikintos, Rusijos ir Kinijos eksportuojantys gamintojai vėl pradėtų eksportuoti didelį peržiūrimojo produkto kiekį į Sąjungą. Šią tikimybę dar labiau sustiprina tai, kad Kinijoje ir Rusijoje yra daug nepanaudotų pajėgumų. Kaip pažymėta 167 konstatuojamojoje dalyje, nepaisant to, kad šiuo metu tam tikriems iš Rusijos eksportuojamiems plieno produktams, įskaitant plokščius šaltai valcuotus plieno produktus, taikomas Sąjungos importo draudimas ([73]), tikėtina, kad tai bus laikina priemonė ir nėra galimybės numatyti jos trukmės atsižvelgiant į galiojančių priemonių pratęsimo trukmę. Todėl juo nedaroma poveikio išvadoms dėl Sąjungos rinkos patrauklumo.

(224) Trys Rusijos eksportuojantys gamintojai teigė, kad pareiškėjas savo prašyme pervertino Sąjungos rinkos patrauklumą Rusijai. Rusijos bendrovių teigimu, joms padidinus eksportą į trečiąsias šalis, toks eksportas būtų skirtas Rusijos lengvatinės prekybos partneriams, o ne Sąjungai. Tačiau, kaip nurodė ir pareiškėjas, nėra jokios priežasties, kodėl Rusija nepanaudotus pajėgumus turėtų panaudoti eksportui į Rusijos lengvatinės prekybos partnerių šalis. Iš tiesų, tokiam eksportui taikomas 0 % muitas, todėl jie jau būtų galėję eksportuoti be muito. Priešingai, eksportui į Sąjungą šiuo metu taikomi muitai ir nors prie Rusijos ir Kinijos eksporto kainos į trečiąsias šalis pridėjus Sąjungos antidempingo muitą ši kaina nebūtų mažesnė už tikslinę kainą, panaikinus antidempingo muitą ji tokia taptų. Todėl sunku patikėti teiginiu, kad eksportas į tokių prekybos partnerių šalis padidėtų, nes jie nenurodė jokių pokyčių, kurie galėtų įvykti dabar ir artimiausioje ateityje, dėl kurių padidėtų eksportas iš Rusijos į tokias šalis. Todėl Komisija atmetė Rusijos eksportuotojų tvirtinimą.

(225) Po faktų atskleidimo trys Rusijos eksportuojantys gamintojai ir Rusijos Vyriausybė teigė, kad tikimybės, jog Rusijos vykdomas žalingas dempingas pasikartos, nėra. Šių šalių nuomone, „atsižvelgiant į ES teisę ir praktiką, ES sankcijos yra ilgalaikė politikos priemonė“, o „ES antidempingo priemonių galiojimo laikotarpis nėra nustatomas iš anksto“ ([74]). Rusijos eksportuojantys gamintojai teigė, kad nėra jokių požymių, kad Rusijai taikomos sankcijos galėtų būti sušvelnintos arba panaikintos. Tačiau net jei sankcijos būtų panaikintos, ES rinka Rusijos eksportuotojams nebūtų patraukli „dėl didelės rizikos, kad bus nustatyti griežti prekybos apribojimai“.

(226) Kaip taip pat nurodyta 165 ir 166 konstatuojamosiose dalyse, nebuvo nurodyta jokių pagrįstų priežasčių, dėl kurių Sąjungos rinka Rusijos eksportuotojams neturėtų būti patraukli, jei nebūtų taikomos sankcijos. Be to, šio reglamento 172, 223 ir 248 konstatuojamosiose dalyse paaiškinama, kodėl Komisija padarė išvadą, kad sankcijos negali turėti įtakos šio tyrimo išvadoms. Todėl šie tvirtinimai buvo atmesti.

5.2. **Poveikis Sąjungos pramonės padėčiai**

(227) Siekdama nustatyti, kokį poveikį Sąjungos pramonei turėtų importas iš Kinijos ir Rusijos, jei priemonės būtų panaikintos, Komisija atliko perspektyvinę ir lyginamąją kainų analizę negaliojant antidempingo priemonėms.

(228) Dėl nepakankamo nagrinėjamųjų šalių eksportuojančių gamintojų bendradarbiavimo ir labai mažo į Sąjungą iš šių šalių importuojamo kiekio nebuvo galima nustatyti patikimų importo kainų peržiūros tiriamuoju laikotarpiu. Todėl taikant šį pagrindą nebuvo įmanoma pagrįstai įvertinti priverstinio kainų mažinimo. Taigi siekdama apskaičiuoti tikėtiną Kinijos ir Rusijos gamintojų pardavimo eksportui į Sąjungos rinką kainą, Komisija palygino atrinktų

([73]) Žr. Reglamentą (ES) 2022/428, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje.

([74]) Rusijos eksportuojantys gamintojai teigia, kad bet kokios antidempingo priemonės taikymas „nutraukiamas, kai nebėra aplinkybių, dėl kurių ji buvo nustatyta“, o Komisija antidempingo priemones naudoja kaip „ilgalaikę prekybos apsaugos priemonę“.

Sąjungos gamintojų vidutinę kainą (EXW sąlygomis) su atitinkama vidutine svertine peržiūrimojo produkto kaina, kurią Kinija ir Rusija taiko eksportuodamos į trečiąsias šalis ([75]).

(229) Palyginus gautas rezultatas išreikštas atrinktų Sąjungos gamintojų apyvartos peržiūros tiriamuoju laikotarpiu procentine dalimi. Rusijos kainos buvo beveik 13 % mažesnės. Todėl Komisija nustatė, kad, nebetaikant priemonių, Rusijos kainomis būtų priverstinai mažinamos panašaus lygio Sąjungos kainos Sąjungos rinkoje.

(230) Atlikus tą patį palyginimą Kinijos atveju nustatyta, kad eksporto iš Kinijos į trečiąsias šalis kainos nebuvo mažesnės už Sąjungos kainas. Tačiau tolesnė analizė parodė, kad šios kainos vis dar buvo mažesnės už Sąjungos tikslinę kainą. Taikant per pradinį tyrimą taikytą tikslinį pelną (9,9 %) ([76]), Kinijos eksporto į trečiąsias šalis kainų lygį atitinkanti importo iš Kinijos kaina buvo 10 % mažesnė už Sąjungos tikslinę kainą. Todėl tikėtina, kad, jei priemonės nebūtų toliau taikomos, importu iš Kinijos būtų daroma žala.

5.3. **Išvada**

(231) Remdamasi tuo, kas išdėstyta, Komisija padarė išvadą, kad netaikant priemonių labai padidėtų importas žalinga dempingo kaina iš Kinijos ir Rusijos, todėl materialinė žala veikiausiai pasikartotų.

6. **SĄJUNGOS INTERESAI**

(232) Remdamasi pagrindinio reglamento 21 straipsniu, Komisija nagrinėjo, ar toliau taikant galiojančias antidempingo priemones nebūtų akivaizdžiai prieštaraujama visos Sąjungos interesams. Nustatant Sąjungos interesus įvertinti visi susiję interesai, įskaitant Sąjungos pramonės, importuotojų ir naudotojų interesus.

6.1. **Sąjungos pramonės interesai**

(233) Sąjungos pramonė veikia 14 valstybių narių (Vokietijoje, Slovakijos Respublikoje, Italijoje, Slovėnijoje, Liuksemburge, Graikijoje, Belgijoje, Nyderlanduose, Austrijoje, Suomijoje, Švedijoje, Portugalijoje, Vengrijoje ir Ispanijoje). Joje dirba daugiau kaip 9 000 darbuotojų, kurių darbas susijęs su peržiūrimuoju produktu.

(234) Nors dėl galiojančių antidempingo priemonių importas dempingo kaina iš Rusijos ir Kinijos iš esmės negalėjo patekti į Sąjungos rinką, peržiūros tiriamuoju laikotarpiu Sąjungos pramonė buvo ekonomiškai nestabilioje padėtyje ir tai patvirtinama neigiamomis žalos rodiklių tendencijomis.

(235) Tuo remdamasi Komisija nustatė, jog yra didelė tikimybė, kad žala, kurią iš pradžių darė importas iš nagrinėjamųjų šalių, pasikartotų, jei priemonės nustotų galioti. Dėl didelio importo dempingo kaina iš Rusijos ir Kinijos srauto pablogėtų ir taip labai nestabili Sąjungos pramonės ekonominė padėtis ir kiltų grėsmė jos gyvybingumui.

(236) Todėl Komisija padarė išvadą, kad toliau taikant antidempingo priemones Rusijai ir Kinijai nebūtų prieštaraujama Sąjungos pramonės interesams.

6.2. **Naudotojų ir nesusijusių importuotojų interesai**

(237) Komisija susisiekė su visais žinomais naudotojais ir nesusijusiais importuotojais. Nė vienas naudotojas ir nė vienas nesusijęs importuotojas nepranešė apie save ir nebendradarbiavo atliekant šį tyrimą (nepateikė klausimyno atsakymų).

([75]) Kaip nurodyta GTA (https://www.gtis.com/gta/), ši kaina buvo nustatyta remiantis CIF kaina ir buvo atitinkamai pakoreguota atsižvelgiant į išlaidas importavus.

([76]) Įgyvendinimo reglamento (ES) 2016/1328 156 konstatuojamoji dalis.

(238) Vienas nesusijęs importuotojas („Duferco S.A“) ir vienas naudotojas („ATS S.A.“) pateikė pastabų dėl peržiūros inicijavimo. „Duferco S.A“ teigimu, plieno kainos gerokai padidėjo, todėl tiekimo grandinėje susiduriama su trūkumais. Rusijos Vyriausybė taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad Sąjungos naudotojai ir vartotojai susiduria su staigiu plokščių šaltai valcuotų plieno produktų kainų padidėjimu. Bendrovė „ATS S.A.“ ir trys Rusijos eksportuojantys gamintojai nurodo, kad 2021 m. pirmąjį pusmetį kainos padidėjo, o tai, jų teigimu, padarė žalos plokščių šaltai valcuotų plieno produktų naudotojams ir vartotojams. Be to, šalys teigė, kad plieno produktų importui taikomos apsaugos priemonės yra atskira prekybos apsaugos priemonė, kuria prisidedama prie kainų augimo ir paklausos ir pasiūlos disbalanso ([77]).

(239) Šiuo atžvilgiu apsaugos priemonių loginis pagrindas ir tikslas skiriasi nuo antidempingo priemonių loginio pagrindo ir tikslo. Kaip paaiškinta 132 konstatuojamojoje dalyje, apsaugos priemonių nepakanka, kad Sąjungos rinka būtų apsaugota nuo didelio importo dempingo kainomis. Be to, savo teiginiui pagrįsti „Duferco S.A“ pateikė duomenis už 2021 m. balandžio ir liepos mėn., kuriems būdingos peržiūros tiriamuoju laikotarpiu nustatytos tendencijos. Kaip matyti iš 4.4.2 skirsnyje pateiktos analizės, Sąjungos pramonės pajėgumų naudojimas per tą patį laikotarpį siekė tik 68 %, o pardavimo kainos buvo palyginti mažos. Tai rodo, kad būta įvairių galimybių didinti gamybą konkurencingomis kainomis.

(240) Nei „ATS S.A.“, nei Rusijos eksportuojantys gamintojai nepateikė jokių įrodymų, kuriais būtų pagrįsti jų pastabose pateikti teiginiai. Kaip matyti iš 4.4.3 skirsnyje pateiktos analizės, peržiūros tiriamojo laikotarpio, kuris apima pirmąjį 2021 m. pusmetį, duomenys „ATS S.A.“ teiginių nepagrindžia. Iš tiesų Sąjungos pramonės kainos nebuvo neįprastai didelės. Jos buvo mažesnės už vieneto sąnaudas ir net mažesnės už kai kurių trečiųjų šalių, įskaitant Kiniją, eksporto kainas, taip pat Sąjungos pramonės tikslinę kainą.

(241) Kadangi nė viena iš 238 konstatuojamojoje dalyje nurodytų suinteresuotųjų šalių ir joks kitas naudotojas ar nesusijęs importuotojas nepateikė klausimyno atsakymų ar kitos informacijos, išskyrus pirmiau minėtas pastabas, Komisija neturėjo pakankamai informacijos, kad galėtų padaryti išvadą, jog tolesnis priemonių taikymas pakenktų naudotojų ar importuotojų interesams.

6.3. **Išvada dėl Sąjungos interesų**

(242) Remdamasi tuo, kas išdėstyta, Komisija padarė išvadą, kad nėra jokių įtikinamų priežasčių manyti, kad tolesnis galiojančių priemonių taikymas importuojamam Rusijos ir Kinijos kilmės peržiūrimajam produktui neatitiktų Sąjungos interesų.

7. **PRAŠYMAI SUSTABDYTI PRIEMONIŲ TAIKYMĄ/PANAIKINTI PRIEMONES**

(243) Trys Rusijos eksportuojantys gamintojai ir vienas naudotojas („ATS S.A.“) teigė, kad dabartinių priemonių taikymas turėtų būti sustabdytas. Be to, dar prieš inicijuojant priemonių galiojimo termino peržiūros tyrimą Jungtinėje Karalystėje įsikūręs nesusijęs importuotojas („Stemcor London Limited“) taip pat pateikė panašų tvirtinimą.

(244) Įvairių šalių pateiktuose argumentuose nurodomas tariamai didelis kainų padidėjimas Sąjungoje nuo 2020 m. pabaigos, mažėjantis plokščių šaltai valcuotų plieno produktų importas iš nagrinėjamųjų šalių ir tariamas paklausos ir pasiūlos neatitikimas. Šiems argumentams pagrįsti pateikta nedaug įrodymų ir duomenų ir beveik visais atvejais jie susiję tik su peržiūros tiriamuoju laikotarpiu. Nė viena šalis savo argumentams pagrįsti nepateikė jokių duomenų, susijusių su laikotarpiu po peržiūros tiriamojo laikotarpio, arba būsimų prognozių duomenų, išskyrus Sąjungos pardavimo kainas 2021 m. trečiąjį ketvirtį ir nuorodą į nedidelį jų mažėjimą 2021 m. pabaigoje. Trys Rusijos eksportuojantys gamintojai teigė, kad „analitinė būsimų rinkos pokyčių prognozė 2022–2023 m. nesuteiktų užtikrintų žinių ir joje būtų numatyta daug alternatyvių, net prieštaringų scenarijų. NET naudojant sudėtingiausius ekonominius rodiklius neįmanoma numatyti būsimų pokyčių“. Todėl remiantis šiuo pagrindu šiuo etapu sunku padaryti kokią nors išvadą dėl laikino rinkos sąlygų pasikeitimo.

([77]) 2022 m. birželio 23 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/978, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/159, kuriuo tam tikriems importuojamiems plieno produktams nustatoma galutinė apsaugos priemonė (OL L 167, 2022 6 24, p. 58).

(245) Šiuo atžvilgiu Komisija priminė, kad pagrindinio reglamento 14 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad dėl Sąjungos interesų antidempingo priemonių taikymas gali būti sustabdytas, jei rinkos sąlygos yra laikinai taip pakitusios, jog nėra tikimybės žalai atsinaujinti dėl tokio sustabdymo.

(246) Kalbant apie antrąjį teiginio elementą, kaip nurodyta skirsniuose dėl žalos, žalos pasikartojimo ir Sąjungos interesų (174 konstatuojamoji dalis ir tolesnės), Komisija pažymėjo, kad Sąjungos pramonės padėtis peržiūros tiriamuoju laikotarpiu vis dar buvo nestabili ir kad materialinės žalos, iš pradžių padarytos dėl importo žalinga dempingo kaina iš Kinijos ir Rusijos, tikimybė bet kuriuo atveju būtų didelė, jei priemonės nustotų galioti. Be to, Komisija nenustatė jokių įtikinamų priežasčių, susijusių su Sąjungos interesais, dėl kurių nereikėtų toliau taikyti priemonių. Todėl remdamasi per šį tyrimą surinkta informacija Komisija šiuo etapu negalėjo padaryti išvados, kad mažai tikėtina, jog sustabdžius priemonių taikymą žala atsinaujintų, ir kad priemonių taikymo sustabdymas pagal pagrindinio reglamento 14 straipsnio 4 dalį atitiktų Sąjungos interesus. Todėl Komisija šį tvirtinimą atmetė. Komisija pasiliko teisę atėjus laikui vėl nagrinėti, ar reikia sustabdyti priemonių taikymą pagal pagrindinio reglamento 14 straipsnio 4 dalį.

(247) Be to, „NLMK Group“, „Severstal Group“ ir „MMK Group“ tvirtino, jog atsižvelgiant į tai, kad Rusijos plokščių šaltai valcuotų plieno produktų tiekimas į Sąjungą visiškai sustabdytas sankcijomis, nėra teisinio pagrindo toliau taikyti priemones – nei atlikus priemonių galiojimo termino peržiūrą, nei per teisės aktuose nustatytą priemonių taikymo laikotarpį. Eksportuojantys gamintojai teigė, kad dėl sankcijų iš esmės perorientuoti prekybos srautai yra ilgalaikio pobūdžio. Remiantis šiuo argumentu, priemonėmis nebūtų siekiama apsaugoti Sąjungos pramonę ir rinką nuo nesąžiningos užsienio eksportuotojų prekybos praktikos, todėl pagal pagrindinio reglamento 11 straipsnio 1 dalį jos nėra būtinos.

(248) Komisija pažymėjo, kad po tyrimo inicijavimo, dėl Rusijos Federacijos karinės agresijos prieš Ukrainą, ES pradėjo nuosekliai taikyti Rusijai sankcijų paketus, kurie taip pat turėjo įtakos plieno produktams ir (arba) plieno bendrovėms, gaminančioms ir eksportuojančioms tiriamąjį produktą po tiriamojo laikotarpio. Tačiau prieštaraujant eksportuojančių gamintojų teiginiui pasakytina, kad dabartinė padėtis negali būti laikoma ilgalaike. Iš tiesų, kaip nurodyta 167 ir 172 konstatuojamosiose dalyse, Komisija nustatė, kad tos sankcijos negali turėti įtakos šio tyrimo išvadoms. Visų pirma Komisija nustatė, kad, nepaisant dabartinių sankcijų, priemonės vis dar yra būtinos, remiantis pagrindinio reglamento 11 straipsnio 1 ir 2 dalimis.

8. **ANTIDEMPINGO PRIEMONĖS**

(249) Remiantis Komisijos padarytomis išvadomis dėl dempingo pasikartojimo, žalos pasikartojimo ir Sąjungos interesų, antidempingo priemones plokštiems šaltai valcuotiems plieno produktams iš Rusijos ir Kinijos reikėtų taikyti toliau.

(250) Siekiant užtikrinti individualių antidempingo muitų taikymą, reikalingos specialios priemonės. Bendrovės, kurioms nustatyti individualūs antidempingo muitai, valstybių narių muitinėms privalo pateikti galiojančią komercinę sąskaitą faktūrą. Ši sąskaita faktūra turi atitikti šio reglamento 1 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus. Be tokios sąskaitos faktūros importuojamiems produktams turėtų būti taikomas visoms kitoms bendrovėms galiojantis antidempingo muitas.

(251) Nors tokią sąskaitą faktūrą būtina pateikti valstybių narių muitinėms, kad jos importuojamiems produktams pritaikytų individualias antidempingo muito normas, ji nėra vienintelis elementas, į kurį muitinės turėtų atsižvelgti. Iš tikrųjų, net jeigu valstybių narių muitinės gauna šią sąskaitą faktūrą, atitinkančią visus šio reglamento 1 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus, jos vis tiek privalo atlikti įprastas patikras ir, kaip visais kitais atvejais, gali reikalauti papildomų dokumentų (vežimo dokumentų ir kt.), kad patikrintų deklaracijos duomenų tikslumą ir užtikrintų, kad tolesnis mažesnės muito normos taikymas būtų pagrįstas ir atitiktų muitų teisės reikalavimus.

(252) Jeigu nustačius atitinkamas priemones labai padidėtų kurios nors iš bendrovių, kuriai taikomos mažesnės individualios muito normos, eksporto apimtis, tokį padidėjimą būtų galima laikyti prekybos pobūdžio pasikeitimu dėl nustatytų priemonių, kaip nurodyta pagrindinio reglamento 13 straipsnio 1 dalyje. Tokiomis aplinkybėmis, jeigu tenkinamos sąlygos, gali būti inicijuojamas priemonių vengimo tyrimas. Atliekant šį tyrimą galima, *inter alia*, išnagrinėti, ar būtina panaikinti individualią (-ias) muito normą (-as) ir tada nustatyti visai valstybei taikomą muitą.

(253) Šiame reglamente nurodytos individualios antidempingo muito normos bendrovėms taikomos tik nurodytų juridinių asmenų pagamintam importuojamam nagrinėjamųjų šalių kilmės peržiūrimajam produktui. Importuojamam peržiūrimajam produktui, pagamintam bet kurios kitos bendrovės, kuri konkrečiai nepaminėta šio reglamento rezoliucinėje dalyje, įskaitant subjektus, susijusius su konkrečiai paminėtomis bendrovėmis, turėtų būti taikoma visoms kitoms bendrovėms nustatyta muito norma. Tokioms bendrovėms neturėtų būti taikomos jokios konkrečioms bendrovėms taikomos antidempingo muito normos.

(254) Pasikeitus pavadinimui bendrovė gali prašyti taikyti šias individualias antidempingo muito normas. Prašymas turi būti teikiamas Komisijai ([78]). Prašyme turi būti pateikta visa susijusi informacija, leidžianti įrodyti, kad pasikeitimas nedaro poveikio bendrovės teisei naudotis jai jau taikoma muito norma. Jei bendrovės pavadinimo pasikeitimas nedaro poveikio jos teisei naudotis jai taikoma muito norma, pranešimas dėl pavadinimo pakeitimo bus paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

(255) Atsižvelgiant į Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 ([79]) 109 straipsnį, jei suma turi būti kompensuojama remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimu, mokėtinų delspinigių norma yra Europos Centrinio Banko savo pagrindinėms refinansavimo operacijoms taikoma norma, paskelbta *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* C serijoje ir galiojusi kiekvieno mėnesio pirmą kalendorinę dieną.

(256) Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2019/159 ([80]) Komisija trejų metų laikotarpiui tam tikriems plieno produktams nustatė apsaugos priemonę. Įgyvendinimo reglamentu (ES) 2021/1029 tos apsaugos priemonės galiojimas buvo pratęstas iki 2024 m. birželio 30 d. Peržiūrimasis produktas (kaip kategorija) yra vienas iš produktų, kuriems taikoma apsaugos priemonė. Taigi, viršijus pagal apsaugos priemonę nustatytas tarifines kvotas, už tą patį importą turėtų būti mokamas ir virškvočio muitas, ir antidempingo muitas. Kadangi toks antidempingo priemonių ir apsaugos priemonių bendras taikymas gali daryti didesnį poveikį prekybai nei pageidaujama, Komisija nusprendė netaikyti tuo pačiu metu antidempingo muito ir virškvočio muito peržiūrimajam produktui tol, kol bus taikomas apsaugos muitas.

(257) Tai reiškia, kad tais atvejais, kai peržiūrimajam produktui pradedamas taikyti Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/159 1 straipsnio 6 dalyje nurodytas virškvočio muitas ir jis viršija antidempingo muitų lygį pagal šį reglamentą, renkamas tik Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/159 1 straipsnio 6 dalyje nurodytas virškvočio muitas. Tuo laikotarpiu, kai kartu taikomos apsaugos priemonės ir antidempingo muitai, pagal šį reglamentą nustatytų muitų surinkimas sustabdomas. Kai nagrinėjamajam produktui tampa taikytinas Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/159 1 straipsnio 6 dalyje nurodytas virškvočio muitas ir tas muitas yra mažesnis už šiame reglamente nustatytus antidempingo muitus, renkamas Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/159 1 straipsnio 6 dalyje nurodytas virškvočio muitas ir prie jo pridedamas skirtumas tarp to muito ir didesniojo iš šiuo reglamentu nustatytų antidempingo muitų. Nesurinktos antidempingo muitų sumos dalies surinkimas sustabdomas.

([78]) European Commission, Directorate-General for Trade, Directorate G, Rue de la Loi 170, 1040 Brussels, Belgium.

([79]) 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

([80]) 2019 m. sausio 31 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/159, kuriuo tam tikriems importuojamiems plieno produktams nustatomos galutinės apsaugos priemonės (OL L 31, 2019 2 1, p. 27).

(258) Šiame reglamente nustatytos priemonės atitinka pagal Reglamento (ES) 2016/1036 15 straipsnio 1 dalį įsteigto komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

1. Importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos ir Rusijos Federacijos kilmės plokštiems valcuotiems produktams iš geležies arba nelegiruotojo plieno ar kito legiruotojo plieno, išskyrus nerūdijantįjį plieną, visų pločių, šaltai valcuotiems, neplakiruotiems, nepadengtiems arba neapvilktiems, po šaltojo valcavimo toliau neapdorotiems, kurių KN kodai šiuo metu yra ex 7209 15 00 (TARIC kodas 7209 15 00 90), 7209 16 90, 7209 17 90, 7209 18 91, ex 7209 18 99 (TARIC kodas 7209 18 99 90), ex 7209 25 00 (TARIC kodas 7209 25 00 90), 7209 26 90, 7209 27 90, 7209 28 90, 7211 23 30, ex 7211 23 80 (TARIC kodai 7211 23 80 19, 7211 23 80 95 ir 7211 23 80 99), ex 7211 29 00 (TARIC kodai 7211 29 00 19 ir 7211 29 00 99), 7225 50 80 ir 7226 92 00, nustatomas galutinis antidempingo muitas.

Nagrinėjamojo produkto apibrėžčiai nepriskiriami šių rūšių produktai:

— plokšti valcuoti produktai iš geležies arba nelegiruotojo plieno, visų pločių, šaltai valcuoti, neplakiruoti, nepadengti arba neapvilkti, po šaltojo valcavimo toliau neapdoroti, suvynioti arba nesuvynioti į ritinius, visokio storio, elektrotechniniai,

— plokšti valcuoti produktai iš geležies arba nelegiruotojo plieno, visų pločių, šaltai valcuoti, neplakiruoti, nepadengti arba neapvilkti, suvynioti į ritinius, mažesnio kaip 0,35 mm storio, atkaitinti (vadinami juodąja skarda),

— plokšti valcuoti produktai iš kito legiruotojo plieno, visų pločių, iš silicinio elektrotechninio plieno ir

— plokšti valcuoti produktai iš legiruotojo plieno, po šaltojo valcavimo toliau neapdoroti, iš greitapjovio plieno.

2. Galutinio antidempingo muito normos, taikomos 1 dalyje nurodyto produkto, kurį pagamino toliau nurodytos bendrovės, neto kainai Sąjungos pasienyje prieš sumokant muitą, yra tokios:

Šalis	Bendrovė	Antidempingo muitas (%)	Papildomas TARIC kodas
KLR	„Angang Steel Company Limited“, Anšanas	19,7	C097
	„Tianjin Angang Tiantie Cold Rolled Sheets Co. Ltd.“, Tiandzinas	19,7	C098
	Kitos priede išvardytos bendradarbiaujančios bendrovės	20,5	
	Visos kitos bendrovės	22,1	C999
Rusija	„Magnitogorsk Iron & Steel Works OJSC“, Magnitogorskas	18,7	C099
	„PAO Severstal“, Čerepovecas	34	C100
	Visos kitos bendrovės	36,1	C999

3. 2 dalyje nurodytoms bendrovėms nustatytos individualios muito normos taikomos, jeigu valstybių narių muitinėms pateikiama galiojanti komercinė sąskaita faktūra, kurioje pateikiama deklaracija su nurodyta data ir kuri yra pasirašyta tą sąskaitą faktūrą išdavusio subjekto atstovo, kurio nurodomas vardas, pavardė ir pareigos: „Aš, toliau pasirašęs (-iusi), patvirtinu, kad šioje sąskaitoje faktūroje nurodytą (peržiūrimojo produkto), parduodamo eksportui į Europos Sąjungą,

(kiekį) pagamino (bendrovės pavadinimas ir adresas) (papildomas TARIC kodas) [nagrinėjamojoje šalyje]. Patvirtinu, kad šioje sąskaitoje faktūroje pateikta informacija yra išsami ir teisinga.“ Jeigu tokia sąskaita faktūra nepateikiama, taikomas visoms kitoms bendrovėms nustatytas muitas.

4. 1 straipsnio 2 dalį galima iš dalies pakeisti įtraukiant naujus Kinijos Liaudies Respublikos eksportuojančius gamintojus ir nustatant jiems tinkamą vidutinę svertinę antidempingo muito normą, taikytiną neatrinktoms bendradarbiaujančioms bendrovėms. Naujas eksportuojantis gamintojas pateikia įrodymų, kad:

a) neeksportavo 1 straipsnio 1 dalyje aprašytų Kinijos Liaudies Respublikos kilmės prekių laikotarpiu nuo 2014 m. balandžio 1 d. iki 2015 m. kovo 31 d. (pradinis tiriamasis laikotarpis),

b) nėra susijęs su eksportuotoju arba gamintoju, kuriam taikomos šiuo reglamentu nustatytos priemonės, ir

c) faktiškai eksportavo peržiūrimąjį produktą arba yra prisiėmęs neatšaukiamų sutartinių įsipareigojimų eksportuoti į Sąjungą didelį kiekį pasibaigus pradinio tyrimo laikotarpiui.

5. Jeigu nenurodyta kitaip, taikomos galiojančios muitus reglamentuojančios nuostatos.

2 straipsnis

1. Jei plokštiems valcuotiems produktams iš geležies arba nelegiruotojo plieno ar kito legiruotojo plieno, išskyrus nerūdijantįjį plieną, visų pločių, šaltai valcuotiems, neplakiruotiems, nepadengtiems arba neapvilktiems, po šaltojo valcavimo toliau neapdorotiems pradedamas taikyti Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/159 1 straipsnio 6 dalyje nurodytas viršKvočio muitas ir jis viršija antidempingo muitų lygį, nustatytą 1 straipsnio 2 dalyje, renkamas tik Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/159 1 straipsnio 6 dalyje nurodytas viršKvočio muitas.

2. 1 dalies taikymo laikotarpiu pagal šį reglamentą nustatytų muitų surinkimas sustabdomas.

3. Jei plokštiems valcuotiems produktams iš geležies arba nelegiruotojo plieno ar kito legiruotojo plieno, išskyrus nerūdijantįjį plieną, visų pločių, šaltai valcuotiems, neplakiruotiems, nepadengtiems arba neapvilktiems, po šaltojo valcavimo toliau neapdorotiems pradedamas taikyti Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/159 1 straipsnio 6 dalyje nurodytas viršKvočio muitas ir tas muitas yra mažesnis už 1 straipsnio 2 dalyje nustatytus antidempingo muitus, renkamas Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/159 1 straipsnio 6 dalyje nurodytas viršKvočio muitas ir prie jo pridedamas skirtumas tarp to muito ir didesniojo iš 1 straipsnio 2 dalyje nustatytų antidempingo muitų.

4. Pagal 3 dalį nesurinktos antidempingo muito sumos dalies surinkimas sustabdomas.

5. 2 ir 4 dalyse nurodytas sustabdymas galioja ribotą laiką iki Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/159 1 straipsnio 6 dalyje nurodyto viršKvočio muito taikymo laikotarpio pabaigos.

3 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2022 m. spalio 26 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN

PRIEDAS

Neatrinkti Kinijos bendradarbiaujantys eksportuojantys gamintojai:

Šalis	Pavadinimas	Papildomas TARIC kodas
KLR	„Hesteel Co., Ltd“, Tangšano filialas, Tangšanas	C103
KLR	„Handan Iron & Steel Group Han-Bao Co., Ltd.“, Handanas	C104
KLR	„Baoshan Iron & Steel Co., Ltd.“, Šanchajus	C105
KLR	„Shanghai Meishan Iron & Steel Co., Ltd.“, Nankinas	C106
KLR	„BX Steel POSCO Cold Rolled Sheet Co., Ltd.“, Bensi	C107
KLR	„Bengang Steel Plates Co., Ltd“, Bensi	C108
KLR	„WISCO International Economic & Trading Co. Ltd.“, Uhanas	C109
KLR	„Maanshan Iron & Steel Co., Ltd.“, Maanšanas	C110
KLR	„Tianjin Rolling-one Steel Co., Ltd.“, Tiandzinas	C111
KLR	„Zhangjiagang Yangtze River Cold Rolled Sheet Co., Ltd.“, Džangdziagangas	C112
KLR	„Inner Mongolia Baotou Steel Union Co., Ltd.“, Baotou	C113

SPRENDIMAI

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2022/2069

2022 m. rugsėjo 30 d.

dėl Nyderlandų prašymo suteikti leidžiančią nukrypti nuostatą pagal Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių

(pranešta dokumentu Nr. C(2022) 6859)

(Tekstas autentiškas tik nyderlandų kalba)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių ([1]), ypač į jos III priedo 2 dalies trečią pastraipą,

kadangi:

(1) Direktyva 91/676/EEB nustatytos vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių taisyklės;

(2) Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 dalyje nustatyta, kad valstybės narės, ketinančios tręšti dirvą tokiu kiekiu gyvulių mėšlo, iš kurio į ją patektų daugiau kaip 170 kg azoto vienam hektarui (ha), turi nustatyti tokius šių medžiagų kiekius, kad jie netrukdytų siekti tos direktyvos 1 straipsnyje nurodytų tikslų. Jeigu valstybė narė leidžia kitokį kiekį nei numatyta antros pastraipos b punkte, ji turi pranešti Komisijai, kuri pagrįstumą tiria laikydamasi 9 straipsnio 2 dalyje nustatytos reguliavimo procedūros;

(3) Sprendimu 2005/880/EB ([2]) Komisija suteikė leidimą taikyti pagal Direktyvą 91/676/EEB Nyderlandų prašomą nukrypti leidžiančią nuostatą – leido ūkiuose, kurių bent 70 % sudaro ganyklos, naudoti tokį ganomų gyvulių mėšlo kiekį, iš kurio į vieną hektarą per metus patektų ne daugiau kaip 250 kg azoto;

(4) Sprendimu 2010/65/ES ([3]), kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2005/880/EB, Komisija suteikė Nyderlandams pagal Direktyvą 91/676/EEB prašomą leidimą iki 2013 m. gruodžio 31 d. taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą – leido ūkiuose, kurių bent 70 % sudaro ganyklos, naudoti tokį ganomų gyvulių mėšlo kiekį, su kuriuo į vieną hektarą per metus patektų ne daugiau kaip 250 kg azoto;

(5) Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2014/291/ES ([4]) (jis baigė galioti 2017 m. gruodžio 31 d.) Nyderlandams pagal Direktyvą 91/676/EEB suteiktas leidimas taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, kuria leista ūkiams, kurių bent 80 % sudaro ganyklos, naudoti tokį ganomų gyvulių mėšlo kiekį, iš kurio ūkiuose, kuriuose yra pietų ir centrinės dalies smėlingi dirvožemiai ir liosiniai dirvožemiai, į vieną hektarą per metus patektų ne daugiau kaip 230 kg azoto, o ūkiuose, kuriuose dirvožemiai kitokie, – ne daugiau kaip 250 kg azoto į vieną hektarą per metus. 2016 m. nukrypti leidžianti nuostata taikyta 19 564 ūkių, o tai atitinka 47 % visų žemės ūkio naudmenų Nyderlanduose;

([1]) OL L 375, 1991 12 31, p. 1.

([2]) 2005 m. gruodžio 8 d. Komisijos sprendimas 2005/880/EB dėl Nyderlandų prašymo suteikti leidžiančią nukrypti nuostatą pagal Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL L 324, 2005 12 10, p. 89).

([3]) 2010 m. vasario 5 d. Komisijos sprendimas 2010/65/ES, iš dalies keičiantis Sprendimą 2005/880/EB dėl Nyderlandų prašymo suteikti leidžiančią nukrypti nuostatą pagal Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL L 35, 2010 2 6, p. 18).

([4]) 2014 m. gegužės 16 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2014/291/ES, kuriuo pagal Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių Nyderlandų prašymu jiems suteikiamas leidimas taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą (OL L 148, 2014 5 20, p. 88).

(6) Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2018/820 ([5]) (jis baigė galioti 2020 m. sausio 1 d.) Nyderlandams pagal Direktyvą 91/676/EEB suteiktas leidimas taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, kuriuo leista ūkiams, kurių bent 80 % sudaro ganyklos, naudoti tokį ganomų gyvulių mėšlo kiekį, iš kurio ūkiuose, kuriuose yra pietų ir centrinės dalies smėlingi dirvožemiai ir liosiniai dirvožemiai, į vieną hektarą per metus patektų ne daugiau kaip 230 kg azoto, o ūkiuose, kuriuose dirvožemiai kitokie, – ne daugiau kaip 250 kg azoto į vieną hektarą per metus. 2019 m. nukrypti leidžianti nuostata taikyta 18 818 ūkių, o tai atitinka 44,7 % visų žemės ūkio naudmenų Nyderlanduose;

(7) Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2020/1073 ([6]) (jis baigė galioti 2021 m. gruodžio 31 d.) Nyderlandams suteiktas leidimas taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, kuriuo leista ūkiams, kurių bent 80 % sudaro ganyklos, naudoti tokį ganomų gyvulių mėšlo kiekį, iš kurio ūkiuose, kuriuose yra pietų ir centrinės dalies smėlingi dirvožemiai ir liosiniai dirvožemiai, į vieną hektarą per metus patektų ne daugiau kaip 230 kg azoto, o ūkiuose, kuriuose dirvožemiai kitokie, – ne daugiau kaip 250 kg azoto į vieną hektarą per metus. To įgyvendinimo sprendimo trukmė buvo apribota iki dvejų metų, kad Nyderlandai galėtų visapusiškai įgyvendinti sustiprintą vykdymo užtikrinimo strategiją, kuria siekiama užkirsti kelią sukčiavimui įgyvendinant mėšlo politiką. Be to, buvo įtrauktos papildomos sąlygos: užtikrinti, kad gyvulių kiekis nepadidėtų ir būtų sumažintas tręšiant mėšlu išmetamas amoniako kiekis;

(8) 2022 m. vasario 25 d. Nyderlandai paprašė leidimo taikyti naują nukrypti leidžiančią nuostatą pagal Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 dalies trečią pastraipą;

(9) Nyderlandų pagal Direktyvos 91/676/EEB 10 straipsnį pateikti duomenys ([7]) rodo, kad 2016–2019 m. laikotarpiu maždaug 14 % Nyderlandų požeminio vandens stebėjimo stočių vidutinė nitratų koncentracija buvo didesnė negu 50 mg/l, 5 % iš tų stebėjimo stočių – 40–50 mg/l, o 73 % – mažesnė negu 25 mg/l. Duomenys taip pat rodo, kad 2016–2019 m. laikotarpiu 99 % Nyderlandų paviršinio vandens stebėjimo stočių vidutinė nitratų koncentracija buvo mažesnė negu 50 mg/l, o 96 % iš tų stebėjimo stočių – mažesnė negu 25 mg/l. Nepaisant to, 2016–2019 m. ataskaitiniu laikotarpiu 58 % gėlo vandens buvo eutrofinis, o 10 % – galintis tapti eutrofiniu, jeigu nebūtų imtasi priemonių;

(10) šie duomenys, paskelbti Ataskaitoje dėl Direktyvos 91/676/EEB 10 straipsnio ([8]), taip pat atskleidė ryškių skirtumų tarp Nyderlandų provincijų ir kad taršos nitratais dėl nitratų koncentracijos požeminiame vandenyje ir eutrofikacijos židiniai aptinkami keliose Nyderlandų provincijose. *Limburge* 36 % požeminio vandens stočių vidutinė nitratų koncentracija viršija 50 mg/l, 22 % matyti neigiamos tendencijos, 74 % paviršinio vandens yra eutrofinis, o 16 % gali tapti eutrofiniu, jeigu nebus imtasi priemonių. *Šiaurės Brabanto* regione 26 % požeminio vandens stočių vidutinė nitratų koncentracija viršija 50 mg/l, 20 % matyti neigiamos tendencijos, 68 % paviršinio vandens yra eutrofinis, o 7 % gali tapti eutrofiniu, jei nebus imtasi priemonių. *Zelandijoje* 14 % požeminio vandens stočių vidutinė nitratų koncentracija viršija 50 mg/l, 47 % matyti neigiamos tendencijos, 80 % paviršinio vandens yra eutrofinis, o 11 % gali tapti eutrofiniu, jeigu nebus imtasi priemonių. *Pietų Olandijoje* 54 % paviršinio vandens yra eutrofinis ir 17 % gali tapti eutrofiniu, jei nebus imtasi priemonių. *Šiaurės Olandijoje* 61 % paviršinio vandens yra eutrofinis ir 19 % gali tapti eutrofiniu, jei nebus imtasi priemonių. *Utrechte* 24 % požeminio vandens stočių nitratų koncentracijos tendencijos yra neigiamos, 43 % paviršinio vandens yra eutrofinis, o 10 % gali tapti eutrofiniu, jeigu nebus imtasi priemonių. *Gelderlande* 10 % požeminio vandens stočių vidutinė nitratų koncentracija viršija 50 mg/l, o 15 % matyti neigiamos tendencijos. *Overeiselyje* 18 % požeminio vandens stočių vidutinė nitratų koncentracija viršija 50 mg/l, 19 % matyti neigiamos tendencijos, 67 % paviršinio vandens yra eutrofinis, o 4 % gali tapti eutrofiniu, jei nebus imtasi priemonių. *Drentėje* 15 % požeminio vandens stočių vidutinė nitratų koncentracija viršija 50 mg/l, 65 % paviršinio vandens yra eutrofinis, o 9 % gali tapti eutrofiniu, jei nebus imtasi priemonių. *Fryzijoje* 23 % požeminio vandens stočių nitratų koncentracijos tendencijos yra neigiamos, o 85 % paviršinio vandens yra eutrofinis. *Groningene* 52 % paviršinio vandens yra eutrofinis ir 11 % gali tapti eutrofiniu, jei nebus imtasi priemonių. *Flevolande* 33 % paviršinio vandens yra eutrofinis;

([5]) 2018 m. gegužės 31 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/820, kuriuo suteikiamas Nyderlandų prašomas leidimas taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą pagal Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL L 137, 2018 6 4, p. 27).

([6]) 2020 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2020/1073, kuriuo leidžiama taikyti Nyderlandų pagal Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių prašomą nukrypti leidžiančią nuostatą (OL L 234, 2020 7 21, p. 20).

([7]) COM(2021) 1000 ir SWD(2021) 1001 28 dalis.

([8]) COM(2021) 1000 ir SWD(2021) 1001 28 dalis.

(11) iš 2020 ir 2021 m. ataskaitose pagal Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2020/1073 Nyderlandų pateiktų duomenų matyti, kad nitratų koncentracija požeminiame vandenyje padidėjo liosinių, smėlingų ir molingų dirvožemių plotuose. Smėlingo dirvožemio regiono pietuose ir rytuose 2021 m. vidutinė nitratų koncentracija viršutiniame požeminio vandens metre buvo 67 mg/l. Tai viršija Sąjungos ribinę vertę – 50 mg/l. Nuo 2017 m. šioje smėlingo dirvožemio regiono dalyje nitratų koncentracija padvigubėjo. Vidutinė koncentracija smėlingo dirvožemio regiono šiaurinėje dalyje išliko mažesnė už Sąjungos ribinę vertę, tačiau 2021 m. padidėjo iki 37 mg/l. Liosinio dirvožemio regione vidutinė koncentracija 2020 m. šiek tiek sumažėjo iki 57 mg/l, tačiau vis dar viršija Sąjungos ribinę vertę. Molingo dirvožemio regione nitratų koncentracija nuolat buvo mažesnė už ribinę vertę, tačiau ji padidėjo. Durpingo dirvožemio regione 2021 m. išmatuota mažiausia koncentracija – vidutiniškai ji buvo 14 mg/l. Duomenys taip pat parodė, kad šaknų zonos vanduo iš ūkių, esančių nukrypti leidžiančios nuostatos stebėsenos tinkle, dažnai viršijo nitratų koncentracijos normas, net jei vidutinė vertė išliko mažesnė nei 50 mg/l;

(12) pagal Direktyvos 91/676/EEB 3 straipsnio 5 dalį Nyderlandai veiksmų programą taiko visoje šalies teritorijoje. 2021 m. gruodžio 26 d. Nyderlandai priėmė naują 2022–2025 m. veiksmų programą ([9]) (7-oji nitratų veiksmų programa), kurioje numatytos papildomos priemonės į aplinką patenkančių maisto medžiagų (azoto ir fosforo) kiekiui sumažinti ir kuri grindžiama diferencijuotu regioniniu metodu, priklausančiu nuo taršos maisto medžiagomis lygio ir dirvožemio tipo. Tačiau Nyderlandų valdžios institucijų mokslinės patariamosios komisijos (nyd. *Commissie van Deskundigen Meststoffenwet*) rengiant 7-ąją nitratų veiksmų programą atliktame poveikio aplinkai vertinime nustatyta, kad vandens kokybės tikslams pasiekti galimo veiksmų programos poveikio nepakaks. 2022 m. vasario 25 d. Nyderlandai priėmė 7-osios nitratų veiksmų programos papildymą ([10]), kuriame daroma nuoroda į Nacionalinę kaimo vietovių programą ([11]), o joje išdėstytas integruotas požiūris į gamtą, vandenį ir klimatą, įskaitant išmetamą azoto kiekį, kad būtų įvykdyti Sąjungos aplinkos ir klimato reikalavimai. Papildymu Nyderlandų Vyriausybė siekia savo užmojus paversti konkrečiomis priemonėmis, skirtomis vandens kokybės tikslams, susijusiems su maisto medžiagomis iš žemės ūkio šaltinių, įgyvendinti;

(13) 2022–2025 m. 7-ojoje nitratų veiksmų programoje ir jos papildyme nurodyti veiksmai, kurių reikia imtis kiekvienam regionui, kad būtų pasiekti vandens kokybės tikslai, susiję su nitratais ir fosforu iš žemės ūkio šaltinių, kaip nurodyta Direktyvoje 91/676/EEB, ir Nyderlandų upių baseinų valdymo planas, priimtas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB ([12]). Kalbant apie nitratų koncentraciją požeminiame vandenyje, *Zand Noord, Zand Oost, Westelijk Noord-Brabant, Centraal zeeklei, Zuidwestelijk zeekleigebied, Westelijk zandgebied* regionams reikia imtis *tam tikrų* veiksmų tikslams pasiekti, o *Gelderse Vallei, Oostelijk Noord-Brabant en Limburg Zand, Lössgebied* regionams reikia imtis *reikšmingų* veiksmų tikslams pasiekti. Kiek tai susiję su fosforo koncentracija paviršiniame vandenyje (eutrofikacija), *Zand Noord, Zand Oost, Westelijk Noord-Brabant, Oostelijk Noord-Brabant en Limburg Zand, Noordelijk zeekleigebied, Centraal zeeklei Zuidwestelijk zeekleigebied* regionams reikia imtis tam tikrų veiksmų tikslams pasiekti, o *Gelderse Vallei, Lössgebied, Westelijk Zeeklei, Westelijk veengebied, Westelijk zandgebied* regionams reikia imtis reikšmingų veiksmų tikslams pasiekti. Tai atitinka pagal Direktyvos 91/676/EEB 10 straipsnį Nyderlandų pateiktus duomenis;

(14) Nyderlandai priims naują teritorijų, užterštų nitratais ir fosforu iš žemės ūkio šaltinių (*maisto medžiagomis užterštų teritorijų*), aprašą, kuris turėtų apimti visus požeminio vandens ir paviršinio vandens stebėsenos vietų baseinus, kuriems būdinga vidutinė tarša nitratais tarša arba atsitiktinė tarša nitratais, baseinus, kuriems kyla pavojus būti užterštiems ir kuriuose tarša didėja, taip pat stebėsenos vietų baseinus, kuriems būdinga eutrofikacija arba eutrofikacijos rizika. Apraše taip pat reikėtų atsižvelgti į atitinkamą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką, visų pirma sprendimus bylose C-221/03 ([13]) ir C-543/16 ([14]). Jei 2024 m. sausio 1 d. naujo aprašo dar nebus, visos teritorijos, kuriose reikia imtis tam tikrų arba reikšmingų veiksmų, bus nurodytos kaip užterštos maisto medžiagomis;

([9]) Pavadinimas originalo kalba „7e Nederlandse actieprogramma betreffende de Nitraatrichtlijn (2022–2025)“.

([10]) Pavadinimas originalo kalba „Addendum op het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn“.

([11]) „Nationaal Programma Landelijk Gebied“.

([12]) 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

([13]) 2005 m. rugsėjo 22 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Europos Bendrijų Komisija prieš Belgijos Karalystę*, C–221/03, ECLI:EU:C:2005:573.

([14]) 2018 m. birželio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Europos Komisija prieš Vokietijos Federacinę Respubliką*, C-543/16, ECLI:EU:C:2018:481.

(15) šis prašymas taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą turėtų būti svarstomas atsižvelgiant į platesnį ES politikos kontekstą, susijusį su maisto medžiagų valdymo klausimais, visų pirma į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvų 2000/60/EB, 2006/118/EB ([15]) ir 2008/56/EB ([16]) tikslus ir siektinas reikšmes, didėjančius Pastangų pasidalijimo reglamento ([17]) ir Nyderlandų BŽŪP strateginio plano ([18]) užmojus, taip pat į Europos žaliojo kurso tikslus, susijusius su tarša maisto medžiagomis. Europos žaliojo kurso koncepcijoje nustatyti Sąjungos tikslai sumažinti maisto medžiagų nuostolius ir apriboti šiltnamio efektą sukeliančių ne CO_2 dujų, t. y. metano ir azoto suboksido, kurių pagrindinis šaltinis yra tręšimas ir gyvulininkystė, kiekį. Visų pirma, strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“ ([19]) ir Nulinės taršos veiksmų plane ([20]) Sąjunga įsipareigojo iki 2030 m. 50 % sumažinti maisto medžiagų nuostolius, kartu 20 % sumažinti trąšų kiekį, išsaugoti dirvožemio derlingumą ir 25 % sumažinti ES ekosistemų plotus, matuojamus kaip teritorijas, kuriose viršijama kritinė azoto nuosėdų koncentracija ir kuriose oro tarša kelia grėsmę biologinei įvairovei;

(16) 2022 m. birželio 10 d. pradiniame pasiūlyme dėl Nacionalinės kaimo vietovių programos ([21]) Nyderlandų Vyriausybė pažymi, kad „daugiausia problemų kelia durpynų teritorijos, „Natura 2000“ teritorijos, požeminio vandens apsaugos teritorijos, pažeidžiami vandentakiai ir buferinės apsaugos zonos aplink „Natura 2000“ teritorijas. Tose vietovėse ūkininkai turės daugiau verslo apribojimų arba mažiau plėtros galimybių. Tuomet tinkamiausias būdas yra žemės ūkio ekstensyvinimas“. Taip pat yra „įsipareigojimas sukurti pereinamojo laikotarpio teritorijas aplink „Natura 2000“ teritorijas“. „Pereinamojo laikotarpio teritorijos (buferinės apsaugos zonos) aplink „Natura 2000“ teritorijas yra teritorijos, besiribojančios su „Natura 2000“ teritorijomis, kurios padeda atkurti sistemą, kad būtų išlaikyta ir atkurta atitinkamos „Natura 2000“ teritorijos biologinė įvairovė“;

(17) Komisija išnagrinėjo Nyderlandų prašymą taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, atsižvelgdama į Direktyvos 91/676/EEB reikalavimus ir tikslus, taip pat į patirtį, įgytą įgyvendinant ankstesnius sprendimus dėl nukrypti leidžiančių nuostatų, taip pat į 7-ąją nitratų veiksmų programą ir jos papildymą. Ji taip pat išnagrinėjo vandens kokybės tendencijas ir atsižvelgė į Europos žaliojo kurso tikslus. Remdamasi pirmiau išdėstyta informacija, Komisija mano, kad pievų ūkininkams būtina užtikrinti nuspėjamą pereinamąjį nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo laikotarpį, kuris būtų ne ilgesnis kaip 4 metai, kol į Nyderlandų teisę bus visapusiškai įtrauktos papildyme išdėstytos planuojamos reformos, ir padėti laipsniškai įgyvendinti naujas reformas. Be to, Komisija mano, kad, norint pasiekti Direktyvos 91/676/EEB tikslus, Nyderlandai turi įvykdyti griežtas papildomas sąlygas, visų pirma maisto medžiagomis užterštose teritorijose (bet ne tik jose). Prašoma nukrypti leidžianti nuostata turėtų padėti vykdyti papildyme ir Nacionalinėje kaimo vietovių programoje nustatytas reformas;

(18) šiuo sprendimu suteikiama nukrypti leidžianti nuostata nedaro poveikio Nyderlandų įsipareigojimams taikyti Tarybos direktyvą 92/43/EEB ([22]) ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą byloje C-293/17 ([23]), visų pirma dėl tos direktyvos 6 straipsnio 3 dalies aiškinimo; taip pat taikyti Direktyvą 2000/60/EB bei Direktyvą 2008/56/EB, ir neatmetama galimybė, kad gali prireikti papildomų priemonių pagal šias direktyvas nustatytiems įpareigojimams vykdyti;

([15]) 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/118/EB dėl požeminio vandens apsaugos nuo taršos ir jo būklės blogėjimo (OL L 372, 2006 12 27, p. 19).

([16]) 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/56/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyva) (OL L 164, 2008 6 25, p. 19).

([17]) 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įpareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį, ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 156, 2018 6 19, p. 26).

([18]) SWD(2020) 93 *final* – BŽŪP reformos ir žaliojo kurso sąsajų analizė; SWD(2020) 388 *final* – Komisijos rekomendacijos dėl Nyderlandų BŽŪP strateginio plano. SWD(2020) 388 *final*.

([19]) Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“. COM(2020) 381 *final*.

([20]) COM(2021) 400 *final*.

([21]) Pavadinimas originalo kalba „Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied – 10 Juni 2022“.

([22]) 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7).

([23]) Sprendimas *Coöperatie Mobilisation for Environment ir Vereniging Leefmilieu*, C-293/17, ECLI:EU:C:2018:882.

(19) labai svarbu užtikrinti, kad leidimas naudoti papildomą mėšlo kiekį vienam hektarui per metus neužvilkintų kitų Sąjungos teisės aktų, kuriuose numatytus tikslus tarša azotu ir fosforu galėtų sutrukdyti pasiekti, reikalavimų vykdymo ir nekeltų pavojaus, kad jie liks neįvykdyti. Todėl nacionaliniai leidimai taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas atskiriems ūkininkams neturėtų būti leidžiami požeminio vandens apsaugos teritorijose ir „Natura 2000“ teritorijose arba buferinėse apsaugos zonose aplink „Natura 2000“ teritorijas, kaip apibrėžta Nyderlandų nacionalinėje kaimo vietovių programoje, kurių dydis bus nustatytas 2023 m.;

(20) gyvulių tankumas Nyderlanduose tebėra labai didelis; 2016 m. jis buvo didžiausias Sąjungoje – beveik penkis kartus didesnis už Sąjungos vidurkį. Remiantis Nyderlandų pateiktais duomenimis, 2019–2021 m. bendras gyvulių skaičius sumažėjo 2,5 %, o galvijų skaičius padidėjo;

(21) 2020 m. bendras mėšlo kiekis neturėtų būti viršytas. Ši didžiausia leidžiamoji mėšlo gamybos riba bus įtvirtinta nacionalinės teisės aktuose 2024 m. sausio 1 d. Be to, įgyvendinus reformas, numatytas pagal Nacionalinę kaimo vietovių programą, iki dabartinio sprendimo galiojimo pabaigos mėšlo gamyba turėtų būti palaipsniui mažinama;

(22) visų pirma dėl maisto medžiagomis užterštų teritorijų būtina į 7-ąją nitratų veiksmų programą ir į jos papildymą dar įtraukti specialių priemonių, kurios pripažintos dėl jų veiksmingumo tvariai valdant maisto medžiagas ūkių lygmeniu ir mažinant maisto medžiagų nuostolius požeminiame ir gėlame vandenyje;

(23) Nyderlandai parengė sustiprintą vykdymo užtikrinimo strategiją, kad būtų sustiprinta sukčiavimo įgyvendinant mėšlo politiką prevencija. Ta strategija buvo įgyvendinta 2020–2021 m., tačiau šiek tiek vėlavo, be kita ko, dėl COVID pandemijos. Reikia veiksmingai įgyvendinti strategiją pagal pagrindines jos veiklos kryptis ir išplėsti jos taikymą kitiems regionams, kuriuose, atlikus nepriklausomą vertinimą, matyti didelė mėšlo tvarkymo taisyklių tyčinio nesilaikymo rizika. Dėl planuojamų žemės ūkio reformų pereinamojo laikotarpio taip pat galėtų padidėti sukčiavimas, todėl kontrolė turėtų būti sustiprinta;

(24) leidimai atskiriems ūkininkams suteikiami tik jei laikomasi tam tikrų sąlygų, kuriomis siekiama užtikrinti, kad ūkių lygmeniu būtų tręšiama atsižvelgiant į pasėlių reikmes, ir vykdoma azoto bei fosforo nutekėjimo į vandenį prevencija. Šiame sprendime nustatytos priemonės turėtų papildyti priemones, kurios jau taikomos pagal 7-ąją nitratų veiksmų programą ir jos papildymą;

(25) Nyderlandai privalo įgyvendinti visas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/2284 ([24]) III priede nustatytas išmetamo amoniako kiekio mažinimo priemones. Ataskaitoje dėl Direktyvos 91/676/EEB poveikio išmetamam dujinio azoto kiekiui ([25]) padaryta išvada, kad kai kuriuose regionuose, kuriuose gyvulių laikymo tankumas yra didelis, dėl nukrypti leidžiančios nuostatos gali padidėti dujinių išmetalų kiekis. Todėl reikėtų imtis tinkamų priemonių išmetamam amoniako kiekiui sumažinti, įskaitant mažiau taršius paskleidimo metodus, o jei reikia, taip pat nustatyti didžiausią temperatūrą, kurioje gali būti skleidžiamas mėšlas, ir griežtą įpareigojimą mėšlą ir (arba) srutas, kai jie naudojami laukuose, nedelsiant įterpti į dirvą;

([24]) 2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/2284 dėl tam tikrų valstybėse narėse į atmosferą išmetamų teršalų kiekio mažinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/35/EB ir panaikinama Direktyva 2001/81/EB (OL L 344, 2016 12 17, p. 1).

([25]) Nitratų direktyvos poveikis išmetamam dujinio azoto kiekiui, Nitratų veiksmų programos priemonių poveikis išmetamam dujinio azoto kiekiui, Sutartis ENV.B.1/ETU/2010/0009.

(26) šio sprendimo 4 straipsnyje nustatytos sąlygos laikomos nacionalinės teisės aktais nustatytų valdymo reikalavimų, apibrėžtų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/2115 ([26]) 12 ir 13 straipsniuose, redakcija, o šio sprendimo 5–9 straipsniuose nustatytos sąlygos subjektams, kuriems taikomos nukrypti leidžiančios nuostatos, laikomos nacionalinės teisės aktais nustatytų valdymo reikalavimų, apibrėžtų Reglamento (ES) 2021/2115 12 ir 13 straipsniuose, redakcija;

(27) Nyderlandai turi laikytis 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategijos tikslų, susijusių su šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimu ir absorbavimu dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės. Žemės naudojimo pakeitimas iš pievos į ariamąją žemę padidintų dirvožemio išmetamo anglies dioksido kiekį ir dėl to būtų sunkiau laikytis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/841 ([27]) 4 straipsnio;

(28) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/2/EB ([28]) nustatomos bendrosios taisyklės, kuriomis siekiama sukurti Sąjungos erdvinės informacijos infrastruktūrą, skirtą Sąjungos aplinkos politikai ir kitoms politikos kryptims ar veiklai, galinčioms turėti įtakos aplinkai, įgyvendinti. Jei taikytina, erdvinė informacija, surinkta taikant šį sprendimą, turėtų atitikti toje direktyvoje išdėstytas nuostatas. Be to, kad būtų sumažinta administracinė našta ir padidintas duomenų nuoseklumas, Nyderlandai, rinkdami pagal šį sprendimą būtinus duomenis, turėtų prireikus naudotis informacija, gauta iš integruotos administravimo ir kontrolės sistemos, kurią Nyderlandai sukūrė pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 ([29]) 67 straipsnio 1 dalį;

(29) šis sprendimas nuo 2025 m. gruodžio 31 d. nebetaikomas;

(30) šiame sprendime nustatytos priemonės atitinka pagal Direktyvos 91/676/EEB 9 straipsnį įsteigto Nitratų komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Nukrypti leidžianti nuostata

2022 m. vasario 25 d. raštu Nyderlandų paprašyta taikyti nukrypti leidžianti nuostata, pagal kurią būtų leidžiama dirvą tręšti tokiu kiekiu gyvulių mėšlo, iš kurio į ją patektų didesnis azoto kiekis, nei nustatyta Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 dalies antros pastraipos pirmame sakinyje, suteikiama kaip pereinamojo laikotarpio priemonė, skirta remti Nyderlandų žemės ūkio ir gyvulininkystės sektoriaus reformoms, kurių tikslas – laikytis ES aplinkos ir klimato reikalavimų, susijusių su azoto (įskaitant amoniaką) išmetimu ir maisto medžiagomis vandenyje (įskaitant Direktyvą 91/676/EEB), ir kartu taikomos šiame sprendime nustatytos sąlygos.

([26]) 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinų strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinų iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013 (OL L 435, 2021 12 6, p. 1).

([27]) 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/841 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų ir absorbuojamų dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės, kiekio įtraukimo į 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 ir Sprendimas Nr. 529/2013/ES (OL L 156, 2018 6 19, p. 1).

([28]) 2007 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/2/EB, sukurianti Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE) (OL L 108, 2007 4 25, p. 1).

([29]) 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (OL L 347, 2013 12 20, p. 549).

2 straipsnis

Nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sritis

Nukrypti leidžianti nuostata taikoma ganykliniams ūkiams, kuriems suteiktas leidimas pagal 6 straipsnį.

3 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame sprendime vartojamų terminų apibrėžtys:

1) ganyklinis ūkis – ūkis, kurio ne mažiau kaip 80 % ploto, tinkamo tręšti mėšlu, sudaro žolė;

2) ganomi gyvuliai – galvijai (išskyrus veršelius), avys, ožkos, arkliai, asilai, elniai ir vandeniniai buivolai;

3) žemės ūkio paskirties žemė – plotas, kurį ūkininkas valdo nuosavybės teise, nuomoja ar tvarko pagal individualią rašytinę sutartį ir už kurio tvarkymą ūkininkas tiesiogiai atsakingas;

4) žolė – daugiametė arba laikina ganykla, kurioje žolė auga mažiau kaip penkerius metus;

5) tręšimo planas – apskaičiuotas į dirvožemį numatomas įterpti maisto medžiagų kiekis ir jų prieinamumas dirvožemyje;

6) tręšimo ataskaita – pagal faktiškai sunaudojamą ir įsisavinamą maisto medžiagų kiekį apskaičiuojamas maisto medžiagų balansas;

7) tręšimo registras – elektroninė sistema, kurioje ūkininkai praneša apie tikrąjį maisto medžiagų naudojimą ir mėšlo tvarkymą;

8) pietų ir centrinės dalies smėlingi dirvožemiai – dirvožemiai, kurie pagal Nyderlandų teisės aktus – Trąšų įstatymo įgyvendinimo reglamento ([30]) 1 straipsnio 1 dalį – nurodyti kaip pietų ir centrinės dalies smėlingi dirvožemiai;

9) liosiniai dirvožemiai – liosiniai dirvožemiai, nurodyti Nyderlandų teisės aktuose, t. y. Trąšų įstatymo įgyvendinimo reglamento 1 straipsnio 1 dalyje;

10) maisto medžiagos – azotas ir fosfatas.

4 straipsnis

Nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo bendrosios sąlygos

Nukrypti leidžiančią nuostatą leidžiama taikyti toliau nurodytomis sąlygomis:

1) Nyderlandai vėliausiai iki 2024 m. sausio 1 d. parengia naują teritorijų, užterštų nitratais ir fosforu iš žemės ūkio šaltinių (*maisto medžiagomis užterštų teritorijų*), aprašą, kuris apima visus požeminio vandens ir paviršinio vandens stebėsenos vietų baseinus, kuriems būdinga vidutinė tarša nitratais tarša arba atsitiktinė tarša nitratais, baseinus, kuriems kyla pavojus būti užterštiems ir kuriuose tarša didėja, taip pat stebėsenos vietų baseinus, kuriems būdinga eutrofikacija arba eutrofikacijos rizika.

   Kaip pereinamojo laikotarpio priemonė, kol ne vėliau kaip 2024 m. sausio 1 d. bus pradėtas taikyti naujas aprašas, maisto medžiagomis užterštos teritorijos apims pietinės ir centrinės dalies smėlingų ir liosinių dirvožemių plotus, o nuo 2023 m. sausio 1 d. – regioninių vandens telkinių vandens baseinus, kurie Nyderlandų aplinkos vertinimo agentūros (PBL) atliktoje nacionalinėje vandens kokybės analizėje (2020 m.) ([31]) bus laikomi maisto medžiagų atžvilgiu netinkamomis teritorijomis (blogomis, prastomis ir vidutinėmis zonomis).

   Vėliausiai nuo 2024 m. sausio 1 d. turi galioti galutinis maisto medžiagomis užterštų teritorijų aprašas ir žemėlapis, į kurį įtraukiamos bent 2023 m. apraše nurodytos teritorijos, taip pat visos kitos papildomos teritorijos, kuriose žemės ūkio veikla labai prisideda prie taršos maisto medžiagomis, t. y. sudaro daugiau kaip 19 % bendro maisto medžiagų kiekio.

([30]) Pavadinimas originalo kalba „Uitvoeringsregeling Meststoffenwet“.

([31]) https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2020-nationale-analyse-waterkwaliteit-4002_0.pdf.

Jei 2024 m. sausio 1 d. dar nebus galiojančio galutinio maisto medžiagomis užterštų teritorijų aprašo ir žemėlapio, naudojamas 7-ojoje nitratų veiksmų programoje ir jos papildyme numatytas aprašas, apimantis visas teritorijas, kuriose reikia imtis *tam tikrų* arba *reikšmingų* veiksmų, kad būtų pasiekti vandens kokybės tikslai, susiję su nitratų ir fosforo koncentracija, kaip nurodyta Direktyvoje 91/676/EEB ir Nyderlandų upių baseinų valdymo plane, priimtame pagal Direktyvą 2000/60/EB.

2) Nyderlandai stebi susidarančio mėšlo kiekį ir užtikrina, kad susidarantis tiek azoto, tiek fosfato kiekis nacionaliniu lygmeniu neviršytų 489,4 mln. kg azoto ir 150,7 mln. kg fosfato (2020 m. susidaręs kiekis), ir kad įgyvendinus papildyme nurodytas reformas susidarančio mėšlo kiekis palaipsniui mažėtų, o 2025 m. neviršytų 440 mln. kg azoto ir 135 mln. kg fosfato.

3) Nuo 2023 m. sausio 1 d. Nyderlandai neišduoda leidimų taikyti šio sprendimo 5 straipsnyje nurodytas nukrypti leidžiančias nuostatas tinklo „Natura 2000“ teritorijose, įsteigtose pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/147/EB ([32]) ir Direktyvą 92/43/EEB, o nuo 2024 m. sausio 1 d. – buferinėse apsaugos zonose netoli tinklo „Natura 2000“ teritorijų, kaip nurodyta Nacionalinėje kaimo vietovių programoje, kuriose viršijama kritinė azoto nuosėdų koncentracija.

4) Nuo 2023 m. sausio 1 d. Nyderlandai neišduoda leidimų taikyti šio sprendimo 5 straipsnyje nurodytas nukrypti leidžiančias nuostatas požeminio vandens apsaugos teritorijose. Teritorijose, kuriose požeminis vanduo užterštas nitratais, iki 2024 m. sausio 1 d. požeminio vandens apsaugos teritorijose turi būti pradėtas taikyti privalomų priemonių, skirtų maisto medžiagų koncentracijai mažinti, rinkinys.

5) Nyderlandai imasi šių priemonių:

a) nuo 2023 m. sausio mėn. visi ūkiai prieš auginimo sezoną parengia metinį tręšimo planą. Tręšimo plane aprašoma žemės ūkio naudmenų sėjomaina ir planuojamas mėšlo ir kitų azoto bei fosfatinių trąšų naudojimas;

b) vėliausiai 2024 m. sausio 1 d. pradeda veikti elektroninis trąšų registras, kuriame registruojamas mineralinių trąšų įterpimas ir mėšlo susidarymas bei įterpimas į dirvą. Iki 2025 m. sausio 1 d. visi ūkiai pradeda naudoti elektroninį registrą. Nyderlandų valdžios institucijos stebi ir analizuoja trąšų naudojimo normas ir teikia konsultacijas ūkininkams dėl metodų, kaip sumažinti bendrą tręšimo normą;

c) draudžiama tręšti apsauginėse juostose žemės ūkio paskirties žemėje palei vandentakius. Nuo 2023 m. sausio 1 d. tai taikoma visiems vandentakiams Nyderlanduose esančiuose žemės ūkio paskirties sklypuose. Nustatomos tokios apsauginės juostos:

i) ne mažiau kaip 5 metrų pločio apsauginės juostos palei ekologiniu atžvilgiu pažeidžiamus upelius ir paviršinio vandens telkinius, apibrėžtus Direktyvoje 2000/60/EB;

ii) ne mažiau kaip 3 metrų pločio apsauginė juosta palei visus kitus vandentakius žemės ūkio paskirties plotuose, įskaitant griovius.

Šie mažiausi pločiai gali būti koreguojami vietovėse, kuriose yra daug vandens šalinimo ir drėkinimo griovių:

— nustatoma 3 metrų pločio apsauginė juosta palei paviršinio vandens telkinius, kaip apibrėžta Direktyvoje 2000/60/EB, kai bendras 5 metrų pločio apsauginės juostos plotas sklype apimtų daugiau kaip 4 % žemės ūkio paskirties sklypo. Jeigu bendras 3 metrų pločio apsauginės juostos plotas sklype palei paviršinio vandens telkinius, apibrėžtus Direktyvoje 2000/60/EB, kurių linija nėra ilgesnė nei 10 metrų, apimtų daugiau kaip 4 % žemės ūkio paskirties sklypo, apsauginė juosta gali būti sumažinta iki 1 metro;

— nustatoma 1 metro pločio apsauginė juosta palei visus kitus vandentakius žemės ūkio paskirties žemėje, kurioje bendras 3 metrų pločio apsauginės juostos plotas sklype apimtų daugiau kaip 4 % žemės ūkio paskirties sklypo. Jeigu bendras 1 metro pločio apsauginės juostos plotas sklype apimtų daugiau kaip 4 % žemės ūkio paskirties sklypo, apsauginė juosta gali būti sumažinta iki 0,5 metro;

iii) nustatoma ne mažiau kaip 1 metro pločio apsauginė juosta palei vandentakius, kurie išdžiūsta vasarą (tokie vandentakiai bus sausi bent nuo balandžio 1 d. iki spalio 1 d.).

([32]) 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010 1 26, p. 7).

d) Maisto medžiagomis užterštose teritorijose taikomos šios sąlygos: bendra tręšimo organinėmis ir cheminėmis trąšomis norma palaipsniui mažinama, kad nuo 2025 m. sausio 1 d. normos būtų 20 % mažesnės, palyginti su 7-osios nitratų veiksmų programos priede paskelbtomis normomis. Jei per planuojamą tręšimo normų peržiūrą nustatomos mažesnės vertės, pirmenybė teikiama pastarosioms.

6) Nyderlandai toliau įgyvendina sustiprintą vykdymo užtikrinimo strategiją, remdamiesi patirtimi, įgyta įgyvendinant Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2020/1073 4 straipsnio 3 dalį. Sustiprintą vykdymo užtikrinimo strategiją sudaro bent jau šie elementai:

a) tolesnis nepriklausomas sukčiavimo atvejų rizikos vertinimas ir mėšlo tvarkymo bei valdymo sričių ir subjektų, kuriems būdinga didesnė rizika, kad tyčia gali būti nesilaikoma nacionalinių taisyklių dėl mėšlo, nurodytų Trąšų įstatymo įgyvendinimo reglamente ([33]), Nutarime dėl trąšų naudojimo ([34]) ir Nutarime dėl aplinkos valdymo veiklos ([35]), kiek tai susiję su zonomis be pasėlių, nustatymas;

b) tolesnis sustiprinto vykdymo užtikrinimo įgyvendinimas *De Peel*, *Gelderse Vallei* ir *Twente* vietovėse, įvardytose kaip didelės rizikos zonos, kuriose gali būti tyčia nesilaikoma nacionalinių mėšlo tvarkymo taisyklių; sustiprintos vykdymo užtikrinimo strategijos taikymas iki 2025 m. pabaigos palaipsniui išplečiamas įtraukiant visus kitus regionus, kurių vertinimas rodo, kad jie yra didelės rizikos zonoje, atsižvelgiant į įgytą patirtį ir geriausią praktiką;

c) vykdymo užtikrinimo strategijoje ypatingas dėmesys skiriamas didelės rizikos mėšlo vertės grandinės dalyviams, įskaitant visų regionų tarpininkus ir skaidymo dalyvius;

d) nuo 2023 m. sausio 1 d. – automatizuota atskaitomybės realiuoju laiku už mėšlo vežimą sistema;

e) tolesnis patikrinimams ir kontrolei skirtų pajėgumų stiprinimas: pajėgumai turi sudaryti bent 40 % pajėgumų, reikalingų atliekant leidimą gavusių ganyklinių ūkių, kaip nurodyta 11 straipsnio 2 dalyje, patikrinimus vietoje (įskaitant atsitiktinius patikrinimus); taip pat tų pajėgumų tikslingesnis nukreipimas į mėšlo tvarkymo ir valdymo rizikos zonas;

f) individualus ne mažiau kaip 5,5 % kiaulių ūkių patikrinimas per metus.

5 straipsnis

Prašymai išduoti leidimą

1. Ganyklų ūkininkai gali pateikti kompetentingai institucijai prašymą išduoti metinį leidimą naudoti didesnį kiekį ganomų gyvulių mėšlo, įskaitant pačių gyvulių paliekamą mėšlą, t. y. mėšlo kiekį vienam hektarui per metus, kuriame yra:

a) 2022 m. – iki 230 kg azoto per metus viename hektare maisto medžiagomis užterštose teritorijose ir iki 250 kg azoto viename hektare per metus kitose teritorijose;

b) 2023 m. – iki 220 kg azoto viename hektare per metus maisto medžiagomis užterštose teritorijose ir iki 240 kg azoto viename hektare kitose teritorijose;

c) 2024 m. – iki 210 kg azoto viename hektare per metus maisto medžiagomis užterštose teritorijose ir iki 230 kg azoto viename hektare kitose teritorijose;

d) 2025 m.– iki 190 kg azoto viename hektare per metus maisto medžiagomis užterštose teritorijose ir iki 200 kg azoto viename hektare kitose teritorijose;

e) po 2025 m. gruodžio 31 d. – iki 170 kg azoto viename hektare per metus visose teritorijose.

([33]) Pavadinimas originalo kalba „Uitvoeringsregeling Meststoffenwet“.
([34]) Pavadinimas originalo kalba „Besluit gebruik meststoffen“.
([35]) Pavadinimas originalo kalba „Activiteitenbesluit milieubeheer“.

2. Teikdamas 1 dalyje nurodytą prašymą pareiškėjas kartu pateikia rašytinę deklaraciją, jog jis laikosi 7, 8 ir 9 straipsniuose nustatytų sąlygų ir sutinka, kad prašymas, taip pat 7 straipsnyje nurodytas tręšimo planas ir tręšimo ataskaita gali būti patikrinti, kaip nurodyta šio sprendimo 11 straipsnyje.

6 straipsnis

Leidimų suteikimas

Leidimai ganykliniams ūkiams naudoti didesnį ganomų gyvulių mėšlo kiekį ganykliniuose ūkiuose, įskaitant pačių gyvūnų paliekamą mėšlą, išduodami laikantis 7, 8 ir 9 straipsniuose nustatytų sąlygų.

7 straipsnis

Mėšlo ir kitų trąšų naudojimo ganykliniuose ūkiuose, kuriems taikoma nukrypti leidžianti nuostata, sąlygos

1. Ganomų gyvulių mėšlo kiekis, kasmet patenkantis į dirvą ganykliniuose ūkiuose, įskaitant pačių gyvūnų paliekamą mėšlą, neturi viršyti 5 straipsnyje nurodytų kiekių.

2. Fosfatas iš cheminių trąšų ganykliniame ūkyje nenaudojamas.

3. Ganyklinis ūkis ne vėliau kaip iki vasario 28 d. parengia tręšimo planą. Į planą įtraukiami bent Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2020/1073 7 straipsnio 4 dalyje išvardyti elementai. Tręšimo planas peržiūrimas ne vėliau kaip per septynias dienas nuo bet kokio ganykliniame ūkyje taikomos ūkininkavimo praktikos pakeitimo.

4. Ganyklinis ūkis kiekvienais kalendoriniais metais rengia tręšimo ataskaitą. Ji pateikiama kompetentingai institucijai iki kitų kalendorinių metų kovo 31 d. Tręšimo ataskaitą sudaro šie elementai:

a) pasėlių plotai;

b) gyvulių skaičius ir rūšis;

c) iš vieno gyvulio gaunamas mėšlo kiekis;

d) ganyklinio ūkio importuojamų trąšų kiekis;

e) rangovams tiekiamo (todėl ganykliniame ūkyje nepanaudojamo) mėšlo kiekis ir tų rangovų pavadinimas.

5. Ganyklinis ūkis ne rečiau kaip kas 4 metus kiekviename vienarūšiame ūkio plote atlieka azoto ir fosforo analizę dirvožemyje, atsižvelgdamas į sėjomainą ir dirvožemio savybes. Turi būti atliekama bent po vieną tyrimą kiekviename penkių hektarų žemės plote. Remiantis ta analize, taikomas ūkio tręšimo planas ir taisomosios priemonės.

6. Jei ganyklos suariamos siekiant jas atnaujinti, tręšimo azotu norma po kiekvienų kalendorinių metų gegužės 31 d. sumažinama 50 kg azoto vienam hektarui. Jei ganyklos suariamos siekiant auginti kukurūzus, kukurūzų tręšimo azotu norma sumažinama 65 kg azoto vienam hektarui.

7. Jei sėjomaina apima ankštinius ar kitus atmosferos azotą kaupiančius augalus, trąšų naudojama atitinkamai mažiau.

8. Mėšlo negalima skleisti rudenį prieš žolės sėją.

8 straipsnis

Žemėtvarkos ganykliniuose ūkiuose, kuriems taikoma nukrypti leidžianti nuostata, sąlygos

1. Kad žiemą būtų išsaugota dirvožemio danga, maisto medžiagomis užterštuose plotuose nuėmus kukurūzų derlių sėjama žolė arba kiti pasėliai.

2. Tarpiniai pasėliai suariami ne anksčiau kaip vasario 1 d.

3. Maisto medžiagomis užterštuose plotuose žolė suariama tik pavasarį, išskyrus:

a) ganyklų atnaujinimo, kuris gali būti atliktas ne vėliau kaip iki rugpjūčio 31 d., atvejus;

b) gėlių svogūnėlių, kurie gali būti sodinami rudenį, sodinimo atvejus.

4. Suarus žolę visų tipų dirvožemiuose nedelsiant sėjami pasėliai, kuriems reikia daug azoto, o dirva tręšiama remiantis dirvožemio mineralinio azoto ir kitų parametrų tyrimu – jis yra atskaitos taškas apskaičiuojant azoto, išsiskiriančio dėl dirvožemio organinės medžiagos mineralizacijos, kiekį.

9 straipsnis

Sąlygos, susijusios su išmetamo amoniako kiekio mažinimu siekiant sumažinti maisto medžiagų nusėdimą, be kita ko, vandenyje

1. Ganykliniuose ūkiuose, kuriems pagal 6 straipsnį išduotas leidimas, taikomos šios sąlygos:

a) smėlinguose ir liosiniuose ganyklų dirvožemiuose skystasis mėšlas ir srutos paskleidžiami juos įpurškiant negiliai į dirvą;

b) molinguose ir durpinguose ganyklų dirvožemiuose skystasis mėšlas ir srutos paskleidžiami juos įpurškiant negiliai į dirvą srutų skleistuvu su velkamaisiais noragėliais (skystasis mėšlas ir srutos skiedžiamos vandeniu 2:1 santykiu) arba traktoriniu įterptuvu;

c) jei lauko temperatūra yra 20 °C ar aukštesnė, skystojo mėšlo ir srutų skleisti srutų skleistuvu su velkamaisiais noragėliais negalima;

d) skystasis mėšlas ir srutos ariamojoje žemėje paskleidžiami juos įpurškiant arba, jei jie buvo išlaistyti, nedelsiant įterpiant juos į dirvą per vieną kartą;

e) tirštasis mėšlas jį iškračius nedelsiant įterpiamas į dirvą daugiausia per du kartus.

2. Nyderlandai rengia mokymus apie išmetamo amoniako kiekio mažinimo priemones visiems ganyklų ūkininkams, kuriems suteiktas leidimas. Pirmasis mokymas rengiamas iki 2023 m. gruodžio 31 d.

10 straipsnis

Stebėsena

1. Kompetentingos institucijos užtikrina, kad būtų sudaromi žemėlapiai, kuriuose būtų pavaizduota:

a) leidimus gavusių ganyklinių ūkių procentinė dalis kiekvienoje savivaldybėje;

b) gyvulių, kuriuos apima leidimai, procentinė dalis kiekvienoje savivaldybėje;

c) žemės ūkio paskirties žemės, kuriai taikomi leidimai, procentinė dalis kiekvienoje savivaldybėje.

Tokie žemėlapiai atnaujinami kasmet.

2. Kompetentingos institucijos sukuria ir prižiūri stebėsenos tinklą, skirtą dirvožemio vandens, upelių, negilaus požeminio vandens ir drenažinio vandens mėginiams imti leidimus gavusių ganyklinių ūkių stebėjimo vietose. Tas stebėsenos tinklas teikia duomenis apie nitratų ir fosforo, esančių vandenyje, ištekančiame iš šaknų zonos ir patenkančiame į požeminio vandens bei paviršinio vandens sistemą, koncentraciją.

3. Stebėsenos tinklas apima bent 300 leidimus gavusių ūkių ir reprezentuoja kiekvieno tipo dirvožemį (molingą, durpingą, smėlingą ir smėlingą liosinį dirvožemius) ir taršos lygį, įvairią tręšimo praktiką ir sėjomainą. Šio sprendimo taikymo laikotarpiu stebėsenos tinklo sudėtis nekeičiama.

4. Kompetentingos institucijos stebi:

a) šaknų zonos vandenį, paviršinį ir požeminį vandenį;

b) pažangą maisto medžiagomis užterštose teritorijose siekiant vandens kokybės tikslų, susijusių su nitratų ir fosfatų koncentracija, kaip nurodyta Direktyvoje 91/676/EEB ir Nyderlandų upių baseinų valdymo plane, priimtame pagal Direktyvą 2000/60/EB.

5. Nyderlandai pateikia Komisijai duomenis apie nitratų koncentraciją paviršiniame ir požeminiame vandenyje, taip pat apie fosfatų koncentraciją ir trofinę būklę paviršiniame vandenyje tiek taikant nukrypti leidžiančią nuostatą, tiek ir jos netaikant.

11 straipsnis

Kontrolė ir patikrinimai

1. Siekdamos įvertinti, ar laikomasi 7, 8 ir 9 straipsniuose nustatytų sąlygų, kompetentingos institucijos atlieka visų prašymų išduoti leidimą administracinę kontrolę. Jei nustatoma, kad sąlygos nėra įvykdytos, kompetentingos institucijos prašymą atmeta ir pareiškėjui nurodo atmetimo priežastis.

Atsižvelgdamos į žemės naudojimą, gyvulių skaičių ir mėšlo susidarymą, kompetentingos institucijos atlieka administracinę bent 5 % leidimą gavusių ganyklinių ūkių kontrolę.

2. Kompetentingos institucijos, remdamosi rizikos analize, tinkamu dažnumu parengia leidimus gavusių ganyklinių ūkių patikrinimų vietoje programą. Programoje atsižvelgiama į ankstesnių kelerių metų kontrolės rezultatus, teisės aktų, kuriais Direktyva 91/676/EEB perkelta į nacionalinę teisę, bendrosios atsitiktinės kontrolės rezultatus, taip pat į kitą informaciją, kuri galėtų reikšti, kad nesilaikoma šio sprendimo 7, 8 ir 9 straipsniuose nustatytų sąlygų.

Siekiant įvertinti, ar laikomasi 7, 8 ir 9 straipsniuose nustatytų sąlygų, atliekami bent 5 % leidimą gavusių ūkių patikrinimai vietoje. Tuos patikrinimus papildo 4 straipsnio 6 dalyje nurodyti patikrinimai ir kontrolė.

3. Jei kuriais nors metais nustatoma, kad leidimą gavęs ganyklinis ūkis neįvykdė 7, 8 ir 9 straipsniuose nustatytų sąlygų, leidimo turėtojui skiriama sankcija pagal nacionalines taisykles ir jis praranda teisę gauti leidimą kitais metais.

4. Kompetentingoms institucijoms suteikiami įgaliojimai ir priemonės, būtini siekiant patikrinti, ar laikomasi pagal šį sprendimą išduoto leidimo sąlygų.

12 straipsnis

Ataskaitų teikimas

1. Kompetentingos institucijos kasmet ne vėliau kaip iki birželio 30 d. Komisijai pateikia ataskaitą, kurioje pateikiama tokia informacija:

a) duomenys, susiję su tręšimu visuose leidimą pagal 6 straipsnį gavusiuose ganykliniuose ūkiuose, įskaitant informaciją apie derlių ir dirvožemio tipus;

b) kiekvienos gyvulių kategorijos gyvulių skaičiaus tendencijos Nyderlanduose ir leidimą gavusiuose ganykliniuose ūkiuose;

c) nacionalinės mėšlo susidarymo tendencijos atsižvelgiant į mėšle esantį azotą ir fosfatus;

d) 4 straipsnyje nustatytų bendrųjų sąlygų įgyvendinimas;

e) 10 straipsnio 1 dalyje nurodyti žemėlapiai;

f) nitratų ir fosfatų koncentracijos ir eutrofikacijos požeminiame ir paviršiniame vandenyje stebėsenos rezultatai, įskaitant informaciją apie požeminio ir paviršinio vandens kokybės tendencijas tiek taikant nukrypti leidžiančią nuostatą, tiek jos netaikant, taip pat apie nukrypti leidžiančių nuostatų poveikį vandens kokybei, kaip nurodyta 10 straipsnio 4 ir 5 dalyse;

g) remiantis ūkių lygmeniu atlikta kontrole, vertinimas, kaip įgyvendinamos 7, 8 ir 9 straipsniuose nustatytos leidimų išdavimo sąlygos, ir informacija apie reikalavimų neatitinkančius ūkius, grindžiama 11 straipsnyje nurodytos administracinės kontrolės ir patikrinimų rezultatais;

h) 4 straipsnyje nurodytos sustiprintos vykdymo užtikrinimo strategijos įgyvendinimas, teikiant konkrečias ataskaitas dėl kiekvieno iš 4 straipsnio 6 dalyje nurodytų elementų.

2. 1 dalyje nurodytoje ataskaitoje pateikiami erdviniai duomenys, jei taikytina, atitinka Direktyvą 2007/2/EB. Rinkdami reikiamus duomenis, Nyderlandai naudojasi, jei taikytina, informacija, gauta iš integruotos administravimo ir kontrolės sistemos, sukurtos pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 67 straipsnio 1 dalį.

13 straipsnis

Taikymo laikotarpis

Šis sprendimas taikomas iki 2025 m. gruodžio 31 d.

14 straipsnis

Adresatas

Šis sprendimas skirtas Nyderlandų Karalystei.

Priimta Briuselyje 2022 m. rugsėjo 30 d.

Komisijos vardu
Virginijus SINKEVIČIUS
Komisijos narys

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2022/2070

2022 m. spalio 26 d.

nesustabdyti galutinių antidempingo muitų, nustatytų Įgyvendinimo reglamentu (ES) 2019/1688, taikymo importuojamiems Rusijos, Trinidado ir Tobago bei Jungtinių Amerikos Valstijų kilmės karbamido ir amonio nitrato mišiniams

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/1036 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos Sąjungos narėmis nesančių valstybių [1] (toliau – pagrindinis reglamentas), ypač į jo 14 straipsnio 4 dalį,

pasikonsultavusi su komitetu, įsteigtu pagal jo 15 straipsnio 2 dalį,

kadangi:

1. PROCEDŪRA

(1) Komisija 2019 m. spalio 8 d. Įgyvendinimo reglamentu (ES) 2019/1688 [2] (toliau – pradinis reglamentas) importuojamiems Rusijos, Trinidado ir Tobago bei Jungtinių Amerikos Valstijų (toliau – nagrinėjamosios šalys) kilmės karbamido ir amonio nitrato mišiniams (toliau – KAN arba nagrinėjamasis produktas) nustatė galutinį antidempingo muitą.

(2) 2021 m. gegužės mėn. nagrinėjamojo produkto naudotojų asociacija Europos ūkininkų ir Europos žemės ūkio kooperatyvų asociacija (toliau – „Copa-Cogeca“ arba pareiškėjas) pateikė informaciją, susijusią su įtariamu laikinu rinkos sąlygų pasikeitimu, įvykusiu nustačius galutines priemones. Pradinis tiriamasis laikotarpis (toliau – pradinis TL) – 2017 m. liepos 1 d. – 2018 m. birželio 30 d. Pareiškėjas teigė, kad dėl šių pokyčių būtų pagrįsta pagal Reglamento (ES) 2016/1036 14 straipsnio 4 dalį sustabdyti šiuo metu galiojančių antidempingo muitų taikymą. Kitos asociacijos, kaip antai AGBP („Association Générale des Producteurs de Blé“) ir INTERORE („International Ore & Fertilizer Belgium SA“) taip pat pateikė įrodymų, pagrindžiančių antidempingo muitų taikymo sustabdymą. Tačiau nepateikta visų būtinų elementų ir įrodymų, kad Komisija galėtų tęsti analizę. Komisija bendradarbiavo su pareiškėju, kad surinktų papildomų įrodymų, pagrindžiančių jo teiginį dėl laikino rinkos sąlygų pasikeitimo.

(3) Atsižvelgdama į turimus įrodymus, Komisija 2021 m. lapkričio 16 d. nusprendė kreiptis į AGBP, „Copa-Cogeca“ ir „Fertilizers Europe“ su prašymu pateikti papildomos informacijos, susijusios su laikotarpiu po pradinio tiriamojo laikotarpio, konkrečiau, – informacijos apie kainas, Sąjungos paklausą ir Sąjungos pramonės veiklos rezultatus 2021 m. trečiąjį ketvirtį, kad galėtų išnagrinėti ir įvertinti pasikeitusių, kaip įtariama, aplinkybių poveikį (jei jis buvo) Sąjungos rinkai ir tai, ar nėra tikimybės žalai atsinaujinti dėl tokio sustabdymo.

(4) Išnagrinėjus pateiktą informaciją, „Copa-Cogeca“ (įskaitant kai kuriuos AGPB pateiktus argumentus) ir Sąjungos pramonei buvo suteikta galimybė pateikti pastabas.

(5) Remdamasi minėta informacija Komisija nagrinėjo, ar toks sustabdymas yra pagrįstas. Toliau apibendrinami nagrinėti elementai.

(6) 2022 m. liepos 20 d. Komisija apie nustatytus faktus pranešė AGBP, INTERORE, „Copa-Cogeca“ ir „Fertilizers Europe“. Visoms šalims buvo nustatytas laikas, per kurį jos galėjo teikti pastabas dėl atskleistų faktų. Pastabos gautos iš INTERORE, „Copa-Cogeca“ ir „Fertilizers Europe“.

---

[1] OL L 176, 2016 6 30, p. 21.

[2] 2019 m. spalio 8 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/1688, kuriuo importuojamiems Rusijos, Trinidado ir Tobago ir Jungtinių Amerikos Valstijų kilmės karbamido ir amonio nitrato mišiniams nustatomas galutinis antidempingo muitas ir jiems nustatyto laikinojo muito galutinis surinkimas (OL L 258, 2019 10 9, p. 21).

2. **PASIKEITUSIŲ RINKOS SĄLYGŲ TYRIMAS**

(7) Pagrindinio reglamento 14 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad dėl Sąjungos interesų antidempingo priemonių taikymas gali būti sustabdytas, jei rinkos sąlygos laikinai pasikeitė tokiu mastu, jog nėra tikimybės žalai atsinaujinti dėl tokio sustabdymo. Komisija toliau išnagrinės šiuos elementus.

2.1. **Pasikeitusių rinkos sąlygų analizė**

(8) Įtariami laikini rinkos sąlygų pokyčiai – tai dėl sumažėjusio importo ir sumažėjusios Sąjungos pramonės gamybos atsiradęs pasiūlos trūkumas Sąjungos rinkoje. Dėl laikino pasiūlos ir paklausos disbalanso smarkiai išaugo kainos. Atlikta dviejų pakopų analizė: pirma, palygintos rinkos sąlygos per pradinį TL ir 2021 m., antra, įvertinti naujausi pokyčiai 2022 m., apie kuriuos turėta duomenų.

(9) Eurostato statistiniai duomenys, apimantys laikotarpį iki 2021 m. pabaigos, rodo, kad, nustačius priemones, KAN importas smarkiai sumažėjo. Palyginti su pradiniu TL, importas iš nagrinėjamųjų šalių sumažėjo 69 % ir tik iš dalies buvo pakeistas importu iš kitų šalių. Dėl to importas iš visų kilmės šalių sumažėjo beveik 60 %, palyginti su per pradinį TL importuotu kiekiu. Kaip nurodė „Copa-Cogeca“, importo rinkos dalis taip pat sumažėjo nuo 43 % iki 19 %, darant prielaidą, kad paklausa Sąjungoje išliko stabili. Taigi, lyginant pradinį TL ir 2021 m., susidarė 1,14 mln. tonų pasiūlos spraga.

(10) Pastabose dėl atskleistų faktų „Copa-Cogeca“ nurodė, kad 2022 m. pirmąjį pusmetį importas padidėjo daugiau kaip 250 %, palyginti su pirmuoju 2021 m. pusmečiu. Ji pažymėjo, kad šis padidėjimas sutapo su dėl toliau aptariamų veiksnių dramatiškai sumažėjusia Sąjungos gamyba. Komisijos turimi importo duomenys patvirtina šį padidėjimą.

1 lentelė

Importo apimtis

(tūkst. tonų)

	TL (2017 m. liepos 1 d. – 2018 m. birželio 30 d.)	**2018 m.**	**2019 m.**	**2020 m.**	**2021 m. pirmas pusmetis**	**2021 m. antras pusmetis**	**2022 m. pirmas pusmetis**
Visas importas	1 927	1 998	1 322	1 027	294	499	753
Importas iš Trinidado ir Tobago	368	361	401	418	172	217	332
Importas iš Rusijos	613	688	314	90	15	130	320
Importas iš Jungtinių Valstijų	742	890	222	–	–	–	37
Kitas importas	204	59	385	519	107	152	64

Šaltinis: pradinis reglamentas, Eurostatas.

(11) Dėl galimos importo raidos ateityje Komisija pastebėjo, kad nuo 2020 m. Jungtinės Amerikos Valstijos (toliau – JAV) KAN pardavimą sutelkė vidaus rinkoje. Panašu, kad importui iš Trinidado ir Tobago 2019 m. spalio mėn. nustatytos galutinės antidempingo priemonės poveikio nedaro. Šio importo apimtis Sąjungoje tebebuvo didelė. 2021 m. šis importas sudarė 50 % (389 000 tonų) viso importo į Sąjungą. Per pirmuosius keturis 2022 m. mėnesius Trinidadas ir Tobagas į Sąjungą eksportavo daugiau kaip 234 000 tonų, t. y. 54 % daugiau nei tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu (apie 152 000 tonų). Taigi panašu, kad iš Trinidado ir Tobago į Sąjungą iš tiesų tebeįvežami dideli KAN kiekiai.

(12) Kalbant apie importą iš Rusijos, pranešimai ir sankcijos teikia pagrindo manyti, kad KAN importas iš Rusijos labai mažai tikėtinas. Iš tiesų, 2022 m. kovo 4 d. Rusijos prekybos ir pramonės ministerija paskelbė rekomenduojanti Rusijos gamintojams laikinai sustabdyti Rusijos trąšų eksportą, kol vežėjai atnaujins (įprastą) veiklą ir pateiks garantijas, kad Rusijos trąšų eksportas bus visiškai užbaigtas“ ([3]).

(13) Be to, pagrindiniai didžiųjų Rusijos KAN gamintojų akcininkai, kaip antai A. Melnichenko, ir generalinis direktorius V. Rashevsky („EuroChem“), D. Mazepin („Uralchem“) ir V. Moshe Kantor (ACRON) yra įtraukti į ES sankcijų sąrašą. Nors individualios sankcijos neturėjo tiesioginio poveikio šioms Rusijos bendrovėms, jos gali turėti įtakos importui iš Rusijos. Tačiau verta pažymėti, kad importo iš Rusijos mastas 2022 m. išliko labai didelis (praktiškai nesumažėjęs). Iš tiesų, pirmąjį 2022 m. pusmetį importas augo ir pasiekė 2019 m. lygį. Vien 2022 m. birželio mėn. importo iš Rusijos apimtis buvo didesnė nei per visą pirmąjį 2021 m. pusmetį.

(14) Dar vienas importo į Sąjungą šaltinis – Baltarusija, tačiau importas iš šios šalies taip pat buvo nutrauktas, nes nuo 2021 m. gruodžio 2 d. pagrindinis Baltarusijos gamintojas „Grodno Azot“ yra ES sankcijų sąraše.

(15) 2022 m. kovo 12 d. Ukrainos žemės ūkio politikos ministras Romanas Leschenko taip pat paskelbė draudimą eksportuoti trąšas, įskaitant KAN.

(16) Remdamasi tuo, kas išdėstyta, Komisija padarė išvadą, kad galima pagrįstai manyti, jog Trinidadas ir Tobagas išliks pagrindiniu KAN importo į Sąjungą šaltiniu.

(17) Vertinant 2021 m. duomenis, atsižvelgiant į 9 konstatuojamojoje dalyje nurodytą importo sumažėjimą ir stabilią paklausą, būtų galima manyti, kad Sąjungos pramonė savo pardavimą turėjo padidinti maždaug 31 %, palyginti su pardavimu per pradinį TL, t. y. parduoti papildomą 821 000 tonų. Tačiau, remiantis surinkta informacija apie Sąjungos pramonės pasiūlą, nors nustačius priemones gamyba labai padidėjo, tačiau nepakankamai, kad būtų visiškai kompensuotas importo sumažėjimas. Sąjungos pramonės pardavimas Sąjungos rinkoje vidutiniškai padidėjo maždaug 17 %, t. y. maždaug 450 000 tonų. Atsižvelgiant į tai, kad, kaip minėta 9 konstatuojamojoje dalyje, KAN paklausa Sąjungoje nuo pradinio TL išliko palyginti stabili, pasiūlos spraga, atsiradusi dėl mažesnės importo apimties, nebuvo visiškai užpildyta padidėjus Sąjungos pramonės pardavimui, todėl 2021 m. susidarė maždaug 371 000 tonų pasiūlos ir paklausos disbalansas.

(18) 2022 m. duomenys, kuriuos „Copa-Cogeca“ pateikė pastabose dėl atskleistų faktų, rodo, kad Sąjungos pramonė labai sumažino gamybą. Dėl to atsiradusi pasiūlos spraga buvo per didelė, kad 2022 m. pirmąjį pusmetį padidėjęs importas, aptartas 10 konstatuojamojoje dalyje, būtų galėjusi ją užpildyti.

(19) Todėl galima daryti išvadą, kad po pradinio tyrimo Sąjungos rinkoje susidarė laikinas pasiūlos ir paklausos disbalansas.

(20) Sąjungos KAN rinkos kaina (toliau – KAN kaina) buvo nustatyta remiantis vidutine KAN 30 kaina Ruano terminale, t. y. Europoje plačiausiai pripažinta tipine rinkos kaina, o Prancūzija yra didžiausia KAN vartotoja Europos Sąjungoje. 2021 m. antrąjį pusmetį KAN kaina Sąjungoje labai padidėjo. Per minėtus šešis mėnesius kainos padidėjo daugiau nei du kartus ir 2021 m. gruodžio mėn. buvo beveik keturis kartus didesnės nei per pradinį TL. Per pradinį TL 154 EUR už toną buvusi vidutinė KAN kaina 2021 m. gruodžio mėn. buvo 598 EUR už toną.

(21) Galima manyti, kad pagrindinė šio kainų padidėjimo priežastis yra išaugusios gamtinių dujų kainos, kurios, remiantis iš Sąjungos gamintojų surinkta informacija, sudaro didelę KAN gamybos sąnaudų dalį. Nuo pradinio TL vidutinės gamtinių dujų kainos Sąjungoje padidėjo beveik 400 % – nuo 6,53 USD/MMBtu ([4]) iki 32,23 USD/MMBtu 2021 m. paskutinį ketvirtį.

([3]) https://www.reuters.com/article/ukraine-crisis-russia-fertilizers-idINL2N2V71JG

([4]) MMBtu – metrinis milijonas britų šiluminių vienetų.

(22) KAN importo kainos taip pat padidėjo, tačiau mažiau nei Sąjungos pramonės kainos. 2021 m. Trinidado ir Tobago bei Rusijos kainos nuolat buvo mažesnės už paskelbtas KAN rinkos kainas. Per pirmuosius du 2022 m. ketvirčius ši padėtis nesikeitė, išskyrus Trinidado ir Tobago kilmės KAN importą, kurio kainos 2022 m. antrąjį ketvirtį buvo šiek tiek didesnės už paskelbtas rinkos kainas.

2 lentelė

Importas ir paskelbtos KAN 30 terminalo Ruane kainos

(EUR)

	TL (2017 m. liepos 1 d. – 2018 m. birželio 30 d.)	**2021 m. pirmas ketvirtis**	**2021 m. antras ketvirtis**	**2021 m. trečias ketvirtis**	**2021 m. ketvirtas ketvirtis**	**2022 m. pirmas ketvirtis**	**2022 m. antras ketvirtis**
Importas iš Trinidado ir Tobago	140	166	229	222	323	569	700
Importas iš Rusijos	126	147	nėra duomenų	269	302	483	451
Importas iš Jungtinių Valstijų	124	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	653
Kitas importas	129	164	220	253	303	577	547
KAN 30 terminalas Ruane (Prancūzija)	154	255	237	318	591	695	689

Šaltinis: pradinis reglamentas, Eurostatas ir „Fertecon“.

(23) Kaip pažymėta 17 ir 18 konstatuojamosiose dalyse, pasiūla ES rinkoje negalėjo patenkinti paklausos, kuri, kaip manoma, yra palyginti stabili. Taigi kainos veikiausiai augo dėl nepakankamos pasiūlos ir smarkiai išaugusių žaliavų kainų.

(24) Dėl padidėjusių KAN kainų naudotojai patiria finansinę naštą, nes KAN negalima lengvai pakeisti kitomis azoto trąšomis. KAN yra skystos trąšos ir jas įsigyjantys ūkininkai susisaisto, nes šiam skysčiui paskirstyti būtina įranga. Kitas azoto trąšas naudojantiems ūkininkams reikalinga kitokia įranga. Be to, ūkininkams reikalingo KAN kiekio taip pat negalima pasirinkti lanksčiai. Per augimo ciklą ūkininkai iš dalies gali lanksčiai rinktis, kada naudoti KAN, tačiau bendro KAN kiekio nerizikuodami mažesniu derliumi ir jo kokybe jie negali per daug sumažinti.

(25) Remdamasi tuo, kas išdėstyta, Komisija padarė išvadą, kad rinkos sąlygos nuo pradinio TL yra laikinai pasikeitusios, t. y. pasiūla neatitinka paklausos, o kainos yra aukštesnės.

(26) Atskleidus faktus INTERORE ir „Copa-Cogeca“ pakartojo savo tvirtinimą, kad dėl didelių dujų kainų Sąjungoje Sąjungos pramonė nepadidino gamybos ir jos produkcija nepakeitė importo, todėl KAN naudotojams yra būtinas importas iš JAV bei Trinidado ir Tobago. Be to, „Copa-Cogeca“ tvirtino, kad Sąjungos rinkoje trūksta konkurencijos.

(27) Kaip nurodyta 25 konstatuojamojoje dalyje, Komisija pripažino, kad pasiūla negalėjo patenkinti paklausos ir KAN kainos padidėjo. Kadangi „Copa-Cogeca“ nepateikė jokių įrodymų, patvirtinančių konkurencijos trūkumą, šis tvirtinimas atmestas.

3. ŽALOS ATSINAUJINIMO TIKIMYBĖ

(28) Išnagrinėjus papildomą informaciją, kurią skundo pateikėjas per pradinį tyrimą „Fertilizers Europe“ Komisijos buvo paprašytas pateikti, kad pagal pagrindinio reglamento 14 straipsnio 4 dalį būtų galima išnagrinėti, ar nėra tikimybės žalai atsinaujinti dėl tokio laikino sustabdymo, padaryta išvada, kad Sąjungos pramonė vis dar patiria žalą.

(29) Nepaisant išaugusių KAN kainų, kartu padidėjusios gamtinių dujų kainos turėjo didelį neigiamą poveikį Sąjungos pramonės pelningumui. „Fertilizers Europe“ pateikė 2021 m. pirmų trijų ketvirčių duomenis apie KAN pardavimo sąnaudas, gamintojo kainas EXW sąlygomis ir Sąjungos gamintojų, kurie pagamina 65 % Sąjungos pramonės produkcijos, pelningumo duomenis. Iš šių duomenų aiškiai matyti pelningumo mažėjimo tendencija, 2021 m. trečiąjį ketvirtį lėmusi vidutiniškai 9 % nuostolius.

(30) Siekdama atnaujinti išvadas, Komisija taip pat atliko Sąjungos pramonės pelningumo raidos, jeigu dabartinių priemonių taikymas būtų sustabdytas, modeliavimą. Išvados atnaujintos remiantis gamtinių dujų – neabejotinai didžiausio sąnaudų veiksnio – kainų ir KAN kainų tendencijomis nuo 2021 m. pirmojo ketvirčio iki 2022 m. antrojo ketvirčio. Šiomis tendencijomis remtasi faktinėms gamybos sąnaudoms ir atitinkamai Sąjungos pramonės apyvartai atnaujinti, kad būtų atspindėta jos padėtis iki 2022 m. antrojo ketvirčio. Šių naujų skaičiavimų rezultatai parodė, kad 2021 m. trečiąjį ketvirtį nuostolinga buvusi Sąjungos pramonės padėtis tokia išliko ir 2022 m. pirmąjį pusmetį.

(31) Be to, remiantis pastabomis dėl atskleistų faktų, akivaizdu, kad faktinė Sąjungos pramonės padėtis yra blogesnė, nei prognozuota remiantis modeliavimu. Nors modeliavimas suponavo stabilią Sąjungos pramonės gamybą ir pardavimą, 2022 m. nutrūkusi Sąjungos pramonės gamyba ir pardavimas, kaip teigė „Copa-Cogeca“, tik pablogintų Sąjungos pramonės padėtį. To priežastis – gamtinių dujų ir KAN kainų raida. KAN kaina kurį laiką nuolat didėjo ir aukščiausią lygį pasiekė 2022 m. kovo mėn. (875 EUR už toną). Vėliau KAN kaina pradėjo mažėti ir 2022 m. birželio mėn. buvo 595 EUR už toną. Nėra jokių požymių, kuriais remdamasi Komisija galėtų teigti, kad per ateinančius mėnesius KAN kainos didės. Gamtinių dujų kainų raida buvo kitokia: 2021 m. paskutinį ketvirtį ir 2022 m. pirmuosius du ketvirčius jų lygis išliko aukštas (vidutiniškai 32,34 USD/MMBtu). Nors gegužės mėn. gamtinių dujų kainos sumažėjo (29,8 USD/MMBtu), vėliau jos vėl ėmė didėti. Birželio mėn. gamtinės dujos vėl kainavo 34,4 USD/MMBtu ir prognozuojama, kad jos brangs dar labiau ir kainuos daugiau nei 50 USD/MMBtu ([5]).

(32) Tokiomis aplinkybėmis Sąjungos gamintojai ne tik negalėjo padidinti gamybos, kad visiškai kompensuotų 2021 m. prarastą importą, bet turėjo dar labiau mažinti gamybą ir tai patvirtina dalis uždarytų gamybos linijų. Savo pastabose dėl atskleistų faktų pati „Copa-Cogeca“ pažymėjo, kad KAN kainos 2022 m. rugsėjo mėn. negalėjo padengti dujų, reikalingų KAN gaminti, kainos. Kadangi tik dalis kintamųjų kaštų jau buvo didesni už KAN pardavimo kainas Sąjungos rinkoje, o pastovieji gamybos vieneto kaštai labai padidėjo dėl sumažėjusios gamybos, neginčijama, kad Sąjungos pramonė vis dar patyrė materialinę žalą.

(33) Atskleidus faktus „Fertilizers Europe“ pakartojo, kad, remiantis prognozėmis, dujų kaina Sąjungoje 2022 m. ketvirtąjį ketvirtį išliks didelė, o Sąjungos pramonė patirs žalą dėl importo.

(34) Atskleidus faktus, „Copa-Cogeca“ per klausymą pastebėjo, kad vertindama žalos pasikartojimo tikimybę Komisija turėtų analizuoti Sąjungos pramonės pardavimą ir pelningumą po to, kai „Copa-Cogeca“ pateikė pirminę informaciją, t. y. nuo 2021 m. liepos mėn.

(35) Atsakydama į tai Komisija pažymėjo, kad sprendimas sustabdyti antidempingo priemonių taikymą negali būti priimamas statiškai. Akivaizdu, kad nuo tada, kai „Copa-Cogeca“ pirmą kartą pateikė informaciją, Sąjungos KAN rinka buvo labai nepastovi ir tai turėjo įtakos pasikeitusių rinkos sąlygų bei žalos pasikartojimo tikimybės vertinimui. Todėl iš pradžių „Copa-Cogeca“ pateikta informacija laikyta pasenusia ir nuspręsta, kad reikia papildomos informacijos. Iš Sąjungos pramonės gautos papildomos informacijos buvo matyti, kad Sąjungos gamintojai patyrė finansinių nuostolių. Iš tiesų „Copa-Cogeca“ pripažino, kad 2022 m. Sąjungos pramonė patiria žalą. Savo pastabose dėl atskleistų faktų pati „Copa-Cogeca“ pažymi, kad „Sąjungos pramonės pardavimas 2022 m. veikiausiai labai sumažėjo“ ir kad „dabartinėmis rinkos sąlygomis gaminti KAN naudojant gamtines dujas nėra pelninga. Todėl logiška, kad beveik visi ES KAN gamybos įrenginiai buvo sustabdyti.“

([5]) Remiantis Nyderlandų TTF (angl. *Title Transfer Facility*) dujų ateities sandorių kaina, t. y. Nyderlandų prekybos platformoje „Title Transfer Facility“ fiksuota pristatymo kaina. Nyderlandų TFF taip pat yra rinkos indeksas, kurį Pasaulio bankas naudoja ankstesnėms dujų kainoms nustatyti.

(36) Be to, „Copa-Cogeca“ per klausymą tvirtino, kad Sąjungos pramonės pateikti pelningumo duomenys nėra skaidrūs ir reprezentatyvūs. Kaip nurodyta (29) konstatuojamojoje dalyje, Komisija iš tiesų gavo duomenų, iš kurių matyti, kad Sąjungos bendradarbiaujančių gamintojų, kurie pagamina didžiąją dalį Sąjungos produkcijos, padėtis yra nuostolinga. Šis pelningumo rodiklis buvo grindžiamas Sąjungos gamintojų apyvarta ir KAN sąnaudomis. Kadangi ši informacija buvo konfidenciali, buvo galima atskleisti tik suvestinį visų Sąjungos bendradarbiaujančių gamintojų rodiklį. Be to, kaip pažymėta 32 ir 35 konstatuojamosiose dalyse, pati „Copa-Cogeca“, panašu, neginčija, kad Sąjungos pramonė patiria materialinę žalą.

(37) Atskleidus faktus „Copa-Cogeca“ tvirtino, kad tolesnis priemonių taikymas prieštarautų Sąjungos interesams ir turėtų neigiamą poveikį maisto gamybai Sąjungoje. Komisija priminė, kad pagal pagrindinio reglamento 14 straipsnio 4 dalį priemonių taikymas dėl Sąjungos interesų gali būti sustabdytas tik tuo atveju, jei nėra tikimybės žalai atsinaujinti dėl tokio sustabdymo. Atsižvelgiant į Sąjungos pramonės padėtį 2022 m. rugsėjo mėn., kaip „Copa-Cogeca“ pripažino po faktų atskleidimo pateiktose pastabose, apibendrintose 32 ir 35 konstatuojamosiose dalyse, Sąjungos pramonė tebepatyrė finansinių nuostolių ir atitinkamai žala veikiausiai būtų dar didesnė, jei priemonių taikymas būtų sustabdytas, sustabdymo sąlygos nebuvo įvykdytos ir Komisija nemanė, kad būtina įvertinti Sąjungos interesus pagal pagrindinio reglamento 14 straipsnio 4 dalį.

(38) „Copa-Cogeca“ teigė, kad apsaugos priemonės nereikalingos, nes Sąjungos pramonė šiuo metu negali gaminti KAN: dujų kaina yra daug didesnė už KAN kainą, todėl KAN produkcija Sąjungoje labai sumažėjo.

(39) Tačiau Komisija pažymėjo, kad „Copa-Cogeca“ pateikė duomenų, iš kurių matyti, kad Sąjungoje KAN vis dar gaminami ir kad Sąjungos pramonė patiria materialinę žalą. Todėl tas tvirtinimas buvo atmestas.

4. **IŠVADA**

(40) Rinkos sąlygos laikinai pasikeitė – Sąjungos rinkoje KAN pasiūla prieinamomis kainomis šiuo metu yra nepakankama, kad būtų patenkinta pastovi paklausa. Taip yra daugiausia dėl to, kad labai sumažėjo KAN importas, o Sąjungos gamintojai negali visiškai kompensuoti prarastos importo apimties dėl labai padidėjusių gamybos sąnaudų.

(41) Iš tiesų pagrindinis rekordines aukštumas šiuo metu pasiekusių KAN kainų veiksnys yra rekordiškai didelės gamtinių dujų kainos. Pagrindinė KAN gamybos žaliava yra dujos. Dėl šių didžiulių dujų kainų Sąjungos pramonė 2021 m. trečiąjį ketvirtį patyrė nuostolių. Šis sąnaudų padidėjimas negalėjo būti perkeltas pirkėjams dėl dviejų priežasčių. Pirma, dėl 24 konstatuojamojoje dalyje minėtos galimybės rinktis ūkininkai nusprendė atidėti KAN pirkimą iki tręšimo sezono (pavasario). Antra, dėl tebesitęsiančio importo spaudimo kainoms, kaip matyti iš 2 lentelės. Be to, kaip pripažino šalys, dabartinėmis rinkos sąlygomis Sąjungos pramonė pelningai gaminti ir parduoti KAN negali, todėl didelė jos gamybos pajėgumų dalis yra nenaudojama. Taip pat yra požymių, kad priemonių taikymo sustabdymas dar labiau pablogintų Sąjungos pramonės padėtį. Importas mažomis dempingo kainomis iš nagrinėjamųjų šalių, visų pirma Trinidado ir Tobago, darytų papildomą spaudimą Sąjungos pramonės kainoms ir keltų kainų smukdymo Sąjungos rinkoje riziką.

(42) Atsižvelgiant į tai, kad išnagrinėjus pokyčius po TL nustatyta, jog Sąjungos pramonės padėtis vis dar buvo žalinga, Komisija negalėjo padaryti išvados, kad rinkos sąlygos laikinai pasikeitė tokiu mastu, jog nėra tikimybės žalai atsinaujinti dėl priemonių taikymo sustabdymo pagal pagrindinio reglamento 14 straipsnio 4 dalį. Šis sprendimas nedaro poveikio Komisijos teisei priimti sprendimą pagal pagrindinio reglamento 14 straipsnio 4 dalį, jei ateityje padėtis pasikeistų.

(43) Todėl Komisija nusprendė nesustabdyti antidempingo muitų, nustatytų Įgyvendinimo reglamentu (ES) 2019/1688, taikymo importuojamiems Rusijos, Trinidado ir Tobago bei Jungtinių Amerikos Valstijų kilmės karbamido ir amonio nitrato mišiniams,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1688 1 straipsniu importuojamiems Rusijos, Trinidado ir Tobago bei Jungtinių Amerikos Valstijų kilmės karbamido ir amonio nitrato mišiniams nustatyto galutinio antidempingo muito taikymo sustabdymo pagal Reglamento (ES) 2016/1036 14 straipsnio 4 dalį sąlygos neįvykdytos.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje 2022 m. spalio 26 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN

EUROPOS CENTRINIO BANKO SPRENDIMAS (ES) 2022/2071

2022 m. spalio 20 d.

dėl Europos Centrinio Banko privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo pereinamojo laikotarpio nuostatų įvedus eurą Kroatijoje *(ECB/2022/36)*

EUROPOS CENTRINIO BANKO VYKDOMOJI VALDYBA,

atsižvelgdama į Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statutą, ypač į jo 19 straipsnio 1 dalį ir 46 straipsnio 2 dalies pirmą įtrauką,

atsižvelgdama į 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2531/98 dėl Europos Centrinio Banko privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo ([1]),

atsižvelgdama į 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2532/98 dėl Europos Centrinio Banko teisių taikyti sankcijas ([2]),

atsižvelgdama į 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2533/98 dėl Europos Centrinio Banko renkamos statistinės informacijos ([3]), ypač į jo 5 straipsnio 1 dalį ir 6 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2021 m. sausio 22 d. Europos Centrinio Banko reglamentą (ES) 2021/378 dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo (ECB/2021/1) ([4]),

atsižvelgdamas į 2021 m. sausio 22 d. Europos Centrinio Banko reglamentą (ES) 2021/379 dėl kredito įstaigų ir pinigų finansų įstaigų sektoriaus balansinių straipsnių (ECB/2021/2) ([5]),

kadangi:

(1) 2023 m. sausio 1 d. Kroatijai įsivedus eurą Kroatijoje esančioms įstaigoms nuo šios dienos bus taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai pagal Reglamentą (ES) 2021/378 (ECB/2021/1);

(2) siekiant šiuos subjektus integruoti į Eurosistemos privalomųjų atsargų sistemą, reikia priimti pereinamojo laikotarpio nuostatas, kad būtų užtikrinta sklandi integracija, nenustatant neproporcingos naštos valstybėse narėse, kurių valiuta yra euro, įskaitant Kroatiją, esančioms įstaigoms;

(3) Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statuto 5 straipsnis reiškia, kad ECB, padedamas nacionalinių centrinių bankų, renka reikalingą statistinę informaciją iš kompetentingų nacionalinių institucijų arba tiesiogiai iš ūkio subjektų, kad, be kita ko, būtų užtikrintas savalaikis pasirengimas statistikos srityje valstybei narei įsivedant eurą,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame sprendime vartojamos Sprendimo (ES) 2021/378 (ECB/2021/1) 2 straipsnyje nustatytos apibrėžtys.

([1]) OL L 318, 1998 11 27, p. 1.
([2]) OL L 318, 1998 11 27, p. 4.
([3]) OL L 318, 1998 11 27, p. 8.
([4]) OL L 73, 2021 3 3, p. 1.
([5]) OL L 73, 2021 3 3, p. 16.

2 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos, taikomos Kroatijoje esančioms įstaigoms

1. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) 2021/378 (ECB/2021/1) 8 straipsnio, pereinamasis laikymo laikotarpis Kroatijoje esančioms įstaigoms galioja nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. vasario 7 d.

2. Kiekvienos Kroatijoje esančios įstaigos atsargų bazė pereinamuoju laikymo laikotarpiu nustatoma pagal jos 2022 m. spalio 31 d. balanso dalis. *Hrvatska narodna banka* prašo, kad Kroatijoje esančios įstaigos apie savo atsargų bazę jam praneštų pagal Reglamentą (ES) 2021/379 (ECB/2021/2). *Hrvatska narodna banka* prašo, kad Kroatijoje esančios įstaigos, kurios naudojasi Reglamento (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) 9 straipsnio 1 arba 2 dalyje arba 9 straipsnio 5 dalies a punkte numatyta nukrypti leidžiančia nuostata, pereinamajam laikymo laikotarpiui atsargų bazę apskaičiuotų pagal savo 2022 m. rugsėjo 30 d. balansus.

3. Pereinamuoju laikymo laikotarpiu tokios įstaigos privalomąsias atsargas skaičiuoja arba pati Kroatijoje esanti įstaiga, arba *Hrvatska narodna banka*. Privalomąsias atsargas skaičiuojanti šalis pateikia savo apskaičiavimą kitai šaliai, suteikdama pastarajai pakankamai laiko jį patikrinti ir pateikti patikslinimus. Abi šalys patvirtina apskaičiuotas privalomąsias atsargas, įskaitant visus jų patikslinimus, ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 20 d. Jei šalis, kuriai buvo pranešta, nepatvirtina privalomųjų atsargų sumos iki 2022 m. gruodžio 20 d., laikoma, kad buvo pripažinta, jog pereinamajam laikymo laikotarpiui taikoma apskaičiuota suma.

4. Šio sprendimo 3 straipsnio 2–4 dalių nuostatos *mutatis mutandis* taikomos Kroatijoje esančioms įstaigoms, kad savo pradiniais laikymo laikotarpiais šios įstaigos galėtų išskaityti iš savo atsargų bazių visus Kroatijoje esančioms įstaigoms turimus įsipareigojimus, nors tuo metu, kai skaičiuojamos privalomosios atsargos, tokių įstaigų nėra Reglamento (ES) 2021/378 (ECB/2021/1) 3 straipsnio 3 dalyje minimame įstaigų, kurioms taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai, sąraše.

3 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos, taikomos įstaigoms, esančioms kitose valstybėse narėse, kurių valiuta yra euro

1. Pereinamojo laikymo laikotarpio taikymas Kroatijoje esančioms įstaigoms nedaro poveikio laikymo laikotarpiui, kuris pagal Reglamento (ES) 2021/378 (ECB/2021/1) 8 straipsnį taikomas kitose valstybėse narėse, kurių valiuta yra euro, esančioms įstaigoms.

2. Kitose valstybėse narėse, kurių valiuta yra euro, esančios įstaigos gali nuspręsti laikymo laikotarpiais nuo 2022 m. gruodžio 21 d. iki 2023 m. vasario 7 d. ir nuo 2023 m. vasario 8 d. iki kovo 21 d. išskaityti iš savo atsargų bazės visus Kroatijoje esančioms įstaigoms turimus įsipareigojimus, net jei tuo metu, kai skaičiuojamos privalomosios atsargos, tokių įstaigų nėra Reglamento (ES) 2021/378 (ECB/2021/1) 3 straipsnio 3 dalyje minimame įstaigų, kurioms taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai, sąraše.

3. Kitose valstybėse narėse, kurių valiuta yra euro, esančios įstaigos, kurios nusprendžia išskaityti Kroatijoje esančioms įstaigoms turimus įsipareigojimus pagal 2 dalį, laikymo laikotarpiais nuo 2022 m. gruodžio 21 d. iki 2023 m. vasario 7 d. ir nuo 2023 m. vasario 8 d. iki kovo 21 d. savo privalomąsias atsargas apskaičiuoja atitinkamai pagal savo 2022 m. spalio 31 d. ir gruodžio 31 d. balansus ir praneša statistinę informaciją pagal Reglamento (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) III priedo 1 dalį, kurioje nurodytos Kroatijoje esančios įstaigos, kurioms jau taikoma ECB privalomųjų atsargų sistema.

Tai nepažeidžia įstaigų pareigos pateikti atitinkamų laikotarpių statistinę informaciją pagal Reglamento (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) I priedo 2 dalies 1 lentelę, kurioje, Kroatijoje esančios įstaigos vis dar nurodomos kaip bankai, esantys skiltyje „Likęs pasaulis“.

Lentelės pateikiamos laikantis Reglamente (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) nustatytų terminų ir procedūrų.

4. Laikymo laikotarpiais, prasidedančiais 2022 m. gruodžio mėn. ir 2023 m. vasario mėn., kitose valstybėse narėse, kurių valiuta yra euro, esančios įstaigos, besinaudojančios Reglamento (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) 9 straipsnio 1 arba 2 dalyje arba 9 straipsnio 5 dalies a punkte numatyta nukrypti leidžiančia nuostata ir nusprendusios išskaityti Kroatijoje esančioms įstaigoms turimus įsipareigojimus pagal 2 dalį, savo privalomąsias atsargas apskaičiuoja pagal savo 2022 m. rugsėjo 30 d. balansus ir praneša statistinę informaciją pagal Reglamento (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) III priedo 1 dalį, kurioje nurodomos Kroatijoje esančios įstaigos, kurioms jau taikoma ECB privalomųjų atsargų sistema.

Laikymo laikotarpiais, prasidedančiais 2023 m. kovo ir gegužės mėn., kitose valstybėse narėse, kurių valiuta yra euro, esančios įstaigos, besinaudojančios Reglamento (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) 9 straipsnio 1 arba 2 dalyje arba 9 straipsnio 5 dalies a punkte numatyta nukrypti leidžiančia nuostata ir nusprendusios išskaityti Kroatijoje esančioms įstaigoms turimus įsipareigojimus pagal 2 dalį, savo privalomąsias atsargas apskaičiuoja pagal savo 2022 m. gruodžio 31 d. balansus ir praneša statistinę informaciją pagal Reglamento (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) III priedo 1 dalį, kurioje nurodomos Kroatijoje esančios įstaigos, kurioms jau taikoma ECB privalomųjų atsargų sistema.

Tai nepažeidžia įstaigų pareigos pateikti atitinkamų laikotarpių statistinę informaciją pagal Reglamento (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) I priedo 2 dalies 1 lentelę, kurioje Kroatijoje esančios įstaigos vis dar nurodomos kaip bankai, esantys skiltyje „Likęs pasaulis“.

Statistinė informacija pateikiama laikantis Reglamente (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) nustatytų terminų ir procedūrų.

4 straipsnis

Baigiamosios nuostatos

1. Šis sprendimas įsigalioja tą dieną, kai apie jį pranešama adresatams.

2. Jis taikomas nuo 2022 m. lapkričio 1 d.

3. Jeigu šiame sprendime nėra specialių nuostatų, taikomos reglamentų (ES) 2021/378 (ECB/2021/1) ir (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) nuostatos.

5 straipsnis

Adresatai

Šis sprendimas skirtas *Hrvatska narodna banka*, Kroatijoje esančioms įstaigoms ir kitose valstybėse narėse, kurių valiuta yra euro, esančioms įstaigoms.

Priimta Frankfurte prie Maino 2022 m. spalio 20 d.

ECB Pirmininkė
Christine LAGARDE

III

(Kiti aktai)

EUROPOS EKONOMINĖ ERDVĖ

ELPA PRIEŽIŪROS INSTITUCIJOS SPRENDIMAS Nr. 029/22/COL

2022 m. vasario 9 d.

kuriuo iš dalies keičiamos valstybės pagalbos materialinės taisyklės, įtraukiant naujas 2022 m. valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai GAIRES [2022/2072]

ELPA PRIEŽIŪROS INSTITUCIJA,

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės susitarimą (toliau – EEE susitarimas), ypač į jo 61–63 straipsnius ir 26 protokolą,

atsižvelgdama į ELPA valstybių susitarimą dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo įsteigimo (toliau – Susitarimas dėl Priežiūros institucijos ir Teismo), ypač į jo 24 straipsnį ir 5 straipsnio 2 dalies b punktą,

atsižvelgdama į Susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo 3 protokolą (toliau – 3 protokolas), ypač į jo I dalies 1 straipsnio 1 dalį,

kadangi:

pagal Susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teismo 24 straipsnį ELPA priežiūros institucija įgyvendina EEE susitarimo nuostatas dėl valstybės pagalbos;

pagal Susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teismo 5 straipsnio 2 dalies b punktą ELPA priežiūros institucija skelbia pranešimus arba gaires dėl EEE susitarime reglamentuojamų klausimų, jei tai aiškiai numatyta tame susitarime arba Susitarime dėl Priežiūros institucijos ir Teismo arba jei ELPA Priežiūros institucija mano, kad to reikia;

pagal 3 protokolo I dalies 1 straipsnio 1 dalį ELPA priežiūros institucija nuolat peržiūri visas ELPA valstybėse ([1]) taikomas pagalbos sistemas ir siūlo atitinkamas priemones, būtinas EEE susitarimui palaipsniui plėtoti arba jam veikti;

ELPA priežiūros institucijos 2014–2020 m. valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairės (toliau – ELPA priežiūros institucijos 2014–2020 m. gairės) ([2]) su pakeitimais ([3]) buvo taikomos iki 2021 m. gruodžio 31 d.

ELPA priežiūros institucijos 2014–2020 m. gairės atitiko Europos Komisijos (toliau – Komisija) 2014–2020 m. valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gaires (toliau – Komisijos 2014–2020 m. gairės) ([4]). Komisijos 2014–2020 m. gairės su pakeitimais ([5]) buvo taikomos iki 2021 m. gruodžio 31 d.

([1]) Susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teismo 1 straipsnio b punkte nurodyta, kad „sąvoka „EFTA valstybės“ reiškia Islandijos Respubliką ir Norvegijos Karalystę ir, ELPA valstybių susitarimą dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo įsteigimo patikslinančio protokolo 1 straipsnio 2 dalyje nustatytomis sąlygomis, Lichtenšteino Kunigaikštystę“.

([2]) 2014 m. liepos 16 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimas Nr. 301/14/COL, kuriuo devyniasdešimt aštuntąjį kartą iš dalies keičiamos procesinės ir materialinės valstybės pagalbos taisyklės priimant naujas 2014–2020 m. valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gaires (OL L 131, 2015 5 28, p. 1 ir EEE priedas Nr. 30, 2015 5 28, p. 1).

([3]) 2020 m. liepos 15 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimas Nr. 90/20/COL, kuriuo, iš dalies keičiant tam tikras valstybės pagalbos gaires ir pratęsiant jų taikymo laikotarpį, šimtas septintą kartą iš dalies keičiamos procedūrinės ir materialinės valstybės pagalbos srities taisyklės (OL L 359, 2020 10 29, p. 16 ir EEE priedas Nr. 68, 2020 10 29, p. 4).

([4]) Komisijos komunikatas „2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairės“ (OL C 200, 2014 6 28, p. 1).

([5]) Komisijos komunikatas dėl 2014–2020 m. regioninės valstybės pagalbos gairių, Valstybės pagalbos rizikos finansų investicijoms skatinti gairių, 2020–2014 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairių, Gairių dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti, komunikato „Valstybės pagalbos, skirtos bendriems Europos interesams svarbių projektų vykdymui skatinti, suderinamumo su vidaus rinka analizės kriterijai“, Komisijos komunikato „Valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms sistema“ ir Komisijos komunikato valstybėms narėms dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo trumpalaikiam eksporto kredito draudimui galiojimo pratęsimo ir pakeitimų. 2020/C 224/02 (OL C 224, 2020 7 8, p. 2).

2022 m. sausio 27 d. Komisija priėmė 2022 m. ES valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gaires (toliau – 2022 m. gairės) ([6]).

2022 m. gairės taip pat svarbios Europos ekonominei erdvei (toliau – EEE);

laikantis EEE susitarimo 1 straipsnyje nustatyto vientisumo tikslo, reikia užtikrinti, kad EEE valstybės pagalbos taisyklės būtų vienodai taikomos visoje EEE;

pagal EEE susitarimo XV priedo skyriaus „BENDROSIOS NUOSTATOS“ II dalį ELPA priežiūros institucija, pasikonsultavusi su Komisija, turi priimti aktus, atitinkančius Komisijos priimtus aktus,

2022 m. gairėse gali būti nuorodų į tam tikras Europos Sąjungos politikos priemones ir tam tikrus Europos Sąjungos teisės aktus, kurie nebuvo įtraukti į EEE susitarimą. Siekdama užtikrinti vienodą valstybės pagalbos nuostatų taikymą ir vienodas konkurencijos sąlygas visoje EEE, ELPA priežiūros institucija, vertindama pagalbos suderinamumą su EEE susitarimo veikimu, paprastai taikys tuos pačius pagrindinius principus kaip Komisija,

pasikonsultavusi su Komisija,

pasikonsultavusi su ELPA valstybėmis,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Valstybės pagalbos materialinės taisyklės iš dalies keičiamos, įtraukiant naujas 2022 m. valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gaires. 2022 m. gairės pridedamos prie šio sprendimo ir yra neatskiriama jo dalis.

2. ELPA šias gaires taiko vertindama visos nuo 2022 m. vasario 9 d. suteiktos arba ketinamos suteikti visos pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai, apie kurią būtina pranešti, suderinamumą. Neteisėta pagalba bus vertinama pagal pagalbos suteikimo dieną galiojusias taisykles.

2 straipsnis

ELPA priežiūros institucija 2022 m. gaires taiko su toliau nurodytomis adaptacijomis, įskaitant šias, bet jomis neapsiribojant:

a) jeigu daroma nuoroda į valstybę narę (-es), ELPA priežiūros institucija laiko ją nuoroda į ELPA valstybę (-es) ([7]) arba, jei tinkama, į EEE valstybę (-es);

b) jeigu daroma nuoroda į Europos Komisiją, kai tinka, ELPA priežiūros institucija laiko ją nuoroda į ELPA priežiūros instituciją;

c) jeigu daroma nuoroda į Sutartį ar SESV, ELPA priežiūros institucija laiko ją nuoroda į EEE susitarimą;

d) jeigu daroma nuoroda į Sąjungos valstybės pagalbos taisykles, ELPA priežiūros institucija laiko ją nuoroda į EEE valstybės pagalbos taisykles;

e) jeigu daroma nuoroda į SESV 107 straipsnį ar jo dalis, ELPA priežiūros institucija laiko ją nuoroda į EEE susitarimo 61 straipsnį ir atitinkamas to straipsnio dalis;

f) jeigu daroma nuoroda į SESV 108 straipsnį ar jo dalis, ELPA priežiūros institucija laiko ją nuoroda į Susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teismo 3 protokolo I dalies 1 straipsnį ir atitinkamas to straipsnio dalis;

([6]) C(2022) 481 *final*; dar nepaskelbta *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

([7]) ELPA valstybės yra Islandija, Lichtenšteinas ir Norvegija.

g) jeigu daroma nuoroda į Tarybos reglamentą (ES) 2015/1589 ([8]), ELPA priežiūros institucija laiko ją nuoroda į Susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teismo 3 protokolo II dalį;

h) jeigu daroma nuoroda į Komisijos reglamentą (EB) Nr. 794/2004 ([9]), ELPA priežiūros institucija laiko ją nuoroda į ELPA priežiūros institucijos sprendimą Nr. 195/04/COL;

i) jeigu daroma nuoroda į formuluotę „(ne)suderinama su vidaus rinka“, ELPA priežiūros institucija laiko ją formuluote „(ne)suderinama su EEE susitarimo veikimu“;

j) jeigu daroma nuoroda į formuluotę „Sąjungoje (ar už jos ribų)“, ELPA priežiūros institucija laiko ją formuluote „EEE (arba už jos ribų)“;

k) jeigu daroma nuoroda į Sąjungos vidaus prekybą, ELPA priežiūros institucija laiko ją nuoroda į EEE vidaus prekybą;

l) jeigu Gairėse nustatyta, kad jos bus taikomos visiems ekonominės veiklos sektoriams, ELPA priežiūros institucija taiko jas visiems ekonominės veiklos sektoriams arba ekonominės veiklos sektorių dalims, patenkančioms į EEE susitarimo taikymo sritį;

m) jeigu daroma nuoroda į Komisijos komunikatus, pranešimus ar gaires, ELPA priežiūros institucija laiko ją nuoroda į atitinkamas ELPA priežiūros institucijos gaires.

3 straipsnis

2022 m. gairių 468 punktas pakeičiamas taip:

„ELPA priežiūros institucija pagal Susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teismo 3 protokolo I dalies 1 straipsnio 1 dalį siūlo ELPA valstybėms imtis šių atitinkamų priemonių:

a) prireikus ELPA valstybės iš dalies pakeičia esamas aplinkos apsaugos ir energetikos pagalbos schemas, kad jos atitiktų šias gaires ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d.;

b) ELPA valstybių prašoma iki 2022 m. balandžio 11 d. aiškiai ir besąlygiškai pritarti siūlomoms priemonėms. Nesulaukusi atsakymo ELPA priežiūros institucija darys prielaidą, kad atitinkama ELPA valstybė su siūlomomis priemonėmis nesutinka.“

Priimta Briuselyje 2022 m. vasario 9 d.

ELPA priežiūros institucijos vardu

Arne RØKSUND
Pirmininkas
Atsakingas kolegijos narys

Stefan BARRIGA
Kolegijos narys

Árni Páll ÁRNASON
Kolegijos narys

Melpo-Menie JOSÉPHIDÈS
Už teisinius ir vykdomuosius reikalus atsakinga direktorė, kontrasignuojanti sprendimą

([8]) 2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamentas (ES) 2015/1589, nustatantis išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles (OL L 248, 2015 9 24, p. 9).

([9]) 2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 794/2004, įgyvendinantis Tarybos reglamentą (ES) 2015/1589, nustatantį išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles (OL L 140, 2004 4 30, p. 1).

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

2022 m. valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gairės

Puslapis

1. ĮVADAS ... 225

2. TAIKYMO SRITIS IR APIBRĖŽTYS ... 227

2.1. Taikymo sritis ... 227

2.2. Pagalbos priemonės, kurioms taikomos šios gairės ... 227

2.3. Gairių struktūra ... 228

2.4. Apibrėžtys ... 228

3. PAGALBOS SUDERINAMUMO PAGAL SUTARTIES 107 STRAIPSNIO 3 DALIES C PUNKTĄ VERTINIMAS ... 239

3.1. Pozityvioji sąlyga: pagalba turi skatinti ekonominės veiklos plėtrą ... 239

3.1.1. Ekonominės veiklos, kurią priemonė skatina, apibrėžimas, jos teigiamas poveikis visai visuomenei r, jei taikoma, svarba konkrečioms Sąjungos politikos kryptims ... 239

3.1.2. Skatinamasis poveikis ... 240

3.1.3. Nepažeidžiama jokia atitinkama Sąjungos teisės nuostata ... 241

3.2. Negatyvioji sąlyga: pagalba negali trikdyti prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui ... 241

3.2.1. Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas ... 241

3.2.1.1. Pagalbos būtinumas ... 241

3.2.1.2. Tinkamumas ... 242

3.2.1.2.1. Tinkamumas palyginti su alternatyviomis politikos priemonėmis ... 243

3.2.1.2.2. Įvairių pagalbos priemonių tinkamumas ... 243

3.2.1.3. Proporcingumas ... 244

3.2.1.3.1. Sumavimas ... 245

3.2.1.4. Skaidrumas ... 246

3.2.2. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas ... 247

3.3. Teigiamo pagalbos poveikio ir neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai pasvėrimas ... 248

4. PAGALBOS KATEGORIJOS ... 249

4.1. Pagalba išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui mažinti ir joms absorbuoti, įskaitant paramą atsinaujinančiųjų išteklių energijai ir energijos vartojimo efektyvumui didinti ... 249

4.1.1. Pagrindimas ... 249

4.1.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys ... 249

4.1.2.1. Pagalba atsinaujinančiųjų išteklių energijai ... 249

4.1.2.2. Kita pagalba išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui mažinti ir joms absorbuoti bei energijos vartojimo efektyvumui didinti ... 250

4.1.3. Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas ... 250

4.1.3.1. Pagalbos būtinumas ... 250

4.1.3.2. Tinkamumas ... 251

4.1.3.3. Tinkamumas finansuoti ... 251

4.1.3.4. Viešos konsultacijos ... 252
4.1.3.5. Proporcingumas ... 253
4.1.4. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas ir pusiausvyros užtikrinimas ... 256
4.2. Pagalba pastatų energiniam naudingumui ir aplinkosauginiam veiksmingumui didinti ... 259
4.2.1. Pagalbos pagrindimas ... 259
4.2.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys ... 259
4.2.3. Skatinamasis poveikis ... 260
4.2.4. Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas ... 260
4.2.4.1. Tinkamumas ... 260
4.2.4.2. Proporcingumas ... 261
4.2.4.3. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas ir pusiausvyros užtikrinimas ... 262
4.3. Pagalba netaršiam judumui ... 262
4.3.1. Pagalba netaršioms transporto priemonėms ir netaršiai mobiliajai paslaugų teikimo įrangai įsigyti ir nuomotis išperkamąja nuoma, taip pat transporto priemonėms ir mobiliajai paslaugų teikimo įrangai modernizuoti ... 263
4.3.1.1. Pagalbos pagrindimas ... 263
4.3.1.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys ... 263
4.3.1.3. Skatinamasis poveikis ... 264
4.3.1.4. Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas ... 264
4.3.1.4.1. Tinkamumas ... 264
4.3.1.4.2. Proporcingumas ... 264
4.3.1.5. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas ir pusiausvyros užtikrinimas ... 266
4.3.2. Pagalba įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūrai diegti ... 267
4.3.2.1. Pagalbos pagrindimas ... 267
4.3.2.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys ... 267
4.3.2.3. Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas ... 268
4.3.2.3.1. Pagalbos būtinumas ... 268
4.3.2.3.2. Tinkamumas ... 268
4.3.2.3.3. Proporcingumas ... 268
4.3.2.4. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas ir pusiausvyros užtikrinimas ... 269
4.4. Pagalba efektyviam išteklių naudojimui ir perėjimui prie žiedinės ekonomikos remti ... 271
4.4.1. Pagalbos pagrindimas ... 271
4.4.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys ... 272
4.4.3. Skatinamasis poveikis ... 273
4.4.4. Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas ... 274
4.4.4.1. Pagalbos būtinumas ... 274
4.4.4.2. Tinkamumas ... 274
4.4.4.3. Proporcingumas ... 274
4.4.5. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas ... 276

4.5. Pagalba taršos, kuri nėra šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas, prevencijai arba mažinimui 276
4.5.1. Pagalbos pagrindimas 276
4.5.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys 277
4.5.3. Skatinamasis poveikis 278
4.5.4. Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas 278
4.5.4.1. Pagalbos būtinumas 278
4.5.4.2. Proporcingumas 278
4.5.5. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas 279
4.6. Pagalba teritorijoms, kuriose padaryta žala aplinkai, valyti, natūralioms buveinėms ir ekosistemoms rekultivuoti, biologinei įvairovei apsaugoti ar atkurti ir gamtos procesais pagrįstiems prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo sprendimams įgyvendinti 279
4.6.1. Pagalbos pagrindimas 279
4.6.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys 280
4.6.3. Skatinamasis poveikis 280
4.6.4. Proporcingumas 281
4.7. Pagalba parafiskalinių ar kitų mokesčių sumažinimo forma 282
4.7.1. Pagalba aplinkosaugos arba parafiskalinių mokesčių sumažinimo forma 282
4.7.1.1. Pagalbos pagrindimas 282
4.7.1.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys 282
4.7.1.3. Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas 283
4.7.1.3.1. Būtinumas 283
4.7.1.3.2. Tinkamumas 284
4.7.1.3.3. Proporcingumas 284
4.7.2. Pagalba aplinkos apsaugai parafiskalinių ar kitų mokesčių sumažinimo forma 284
4.7.2.1. Pagalbos pagrindimas 284
4.7.2.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys 285
4.7.2.3. Skatinamasis poveikis 285
4.7.2.4. Proporcingumas 313
4.7.2.5. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas 286
4.8. Pagalba elektros energijos tiekimo saugumui didinti 286
4.8.1. Pagalbos pagrindimas 286
4.8.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys 286
4.8.3. Skatinamasis poveikis 287
4.8.4. Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas 287
4.8.4.1. Būtinumas 287
4.8.4.2. Tinkamumas 288
4.8.4.3. Tinkamumas finansuoti 288
4.8.4.4. Viešos konsultacijos 289
4.8.4.5. Proporcingumas 290

4.8.5. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas ir pusiausvyros užtikrinimas 290
4.9. Pagalba energetikos infrastruktūrai 292
4.9.1. Pagalbos pagrindimas 292
4.9.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys 294
4.9.3. Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas 294
4.9.3.1. Pagalbos būtinumas ir tinkamumas 294
4.9.3.2. Proporcingumas 295
4.9.4. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas ir pusiausvyros užtikrinimas 295
4.10. Pagalba centralizuotam šilumos ir vėsumos tiekimui 295
4.10.1. Pagalbos pagrindimas 295
4.10.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys 296
4.10.3. Pagalbos būtinumas ir tinkamumas 296
4.10.4. Pagalbos priemonės proporcingumas 297
4.10.5. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas ir pusiausvyros užtikrinimas 297
4.11. Pagalba sumažinant elektros energijos mokesčius daug energijos naudojantiems vartotojams 298
4.11.1. Pagalbos pagrindimas 298
4.11.2. Taikymo sritis: mokesčiai, kurie gali būti sumažinti 299
4.11.3. Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas 299
4.11.3.1. Tinkamumas finansuoti 299
4.11.3.2. Pagalbos priemonės proporcingumas 300
4.11.3.3. Valstybės pagalbos forma 300
4.11.3.4. Energijos vartojimo auditas ir vadybos sistemos 301
4.11.3.5. Pereinamojo laikotarpio taisyklės 301
4.12. Pagalba elektrinėms, naudojančioms anglis, durpes arba degiuosius skalūnus, uždaryti ir kasybos veiklai, susijusiai su anglių, durpių arba degiųjų skalūnų gavyba, nutraukti 302
4.12.1. Pagalba ankstyvam pelningos anglių, durpių ir degiųjų skalūnų veiklos nutraukimui 302
4.12.1.1. Pagalbos pagrindimas 302
4.12.1.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys 303
4.12.1.3. Skatinamasis poveikis 303
4.12.1.4. Pagalbos būtinumas ir tinkamumas 303
4.12.1.5. Proporcingumas 303
4.12.1.6. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas 304
4.12.2. Pagalba išskirtinėms išlaidoms, susijusioms su nekonkurencingos anglies, durpių ir degiųjų skalūnų veiklos nutraukimu, padengti 304
4.12.2.1. Pagalbos pagrindimas 304
4.12.2.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys 304
4.12.2.3. Pagalbos būtinumas ir tinkamumas 305
4.12.2.4. Skatinamasis poveikis ir proporcingumas 305
4.12.2.5. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas 305

4.13. Pagalba tyrimams ar konsultavimo paslaugoms klimato, aplinkos apsaugos ir energetikos klausimais 306

4.13.1. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys 306

4.13.2. Skatinamasis poveikis 306

4.13.3. Proporcingumas 306

5. VERTINIMAS 306

6. ATASKAITŲ TEIKIMAS IR STEBĖSENA 307

7. TAIKYMAS 308

8. PERŽIŪRA 308

1. **ĮVADAS**

1. Komisija Europos žaliąjį kursą laiko vienu iš svarbiausių politinių prioritetų, siekdama pertvarkyti Sąjungą į teisingą ir klestinčią visuomenę, pasižyminčią modernia, efektyviai išteklius naudojančia ir konkurencinga ekonomika, kurioje 2050 m. visai nebūtų grynojo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, o ekonomikos augimas būtų atsietas nuo išteklių naudojimo, nė vieno nepaliekant nuošalyje. 2019 m. Komisijos klimato srities užmojai sustiprinti priėmus Europos žaliojo kurso komunikatą ([1]), kuriame nustatytas tikslas, kad iki 2050 m. nebūtų grynojo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio. Siekdama, kad mūsų ekonomikoje ir visuomenėje neutralizuoti poveikį klimatui iki 2050 m. būtų siekiama teisingai, ekologiškai ir užtikrinant gerovę, Komisija taip pat pasiūlė iki 2030 m. grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti bent 55 %, palyginti su 1990 m. ([2]) Šie plataus užmojo tikslai įtvirtinti Europos klimato teisės akte ([3]).

2. Pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio padedama siekti tų tikslų ([4]) ir užtikrinti, kad iki 2050 m. Sąjungos poveikis klimatui taptų neutralus.

3. Norint pasiekti poveikio klimatui neutralumo, prisitaikymo prie klimato kaitos, išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo ir principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ taikymo, žiediškumo, nulinės taršos ir biologinės įvairovės atkūrimo tikslus ir įgyvendinti visa tai lydinčią žaliąją pertvarką, reikės didžiulių pastangų ir tinkamos paramos. Norint įgyvendinti Komunikate dėl Europos žaliojo kurso išdėstytus užmojus, reikės didelių investicijų, be kita ko į atsinaujinančiuosius energijos išteklius. Komisija apskaičiavo, kad norint pasiekti naujai padidintus 2030 m. klimato, energetikos ir transporto tikslus reikės 390 mlrd. EUR papildomų metinių investicijų, palyginti su 2011–2020 m. investicijomis ([5]), o kitiems aplinkosaugos tikslams pasiekti reikės dar 130 mlrd. EUR per metus, kaip apskaičiuota anksčiau ([6]). Dėl šio investicinio uždavinio masto reikia ekonomiškai efektyviai sutelkti ir privačiojo sektoriaus, ir viešąsias lėšas. Tai turės įtakos visiems sektoriams, taigi ir visai Sąjungos ekonomikai.

([1]) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos žaliasis kursas“ (COM/2019/640 *final*).

([2]) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis. Investavimas į neutralaus poveikio klimatui ateitį žmonių labui“ (COM/2020/562 *final*).

([3]) 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).

([4]) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „55 % tikslas – pasiekiamas. ES 2030 m. klimato tikslo įgyvendinimas siekiant neutralizuoti poveikį klimatui“, COM(2021) 550 *final*.

([5]) https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/amendment-renewable-energy-directive-2030-climate-target-with-annexes_en.pdf

([6]) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Centriniam Bankui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES ekonomika po COVID-19 pandemijos. Poveikis ekonomikos valdymui“ (COM(2021) 662 *final*).

4. Konkurencijos politika, ypač valstybės pagalbos taisyklės, atlieka svarbų vaidmenį sudarant sąlygas ir prisidedant prie Sąjungos įgyvendinamų žaliojo kurso politikos tikslų. Komunikate dėl Europos žaliojo kurso konkrečiai nurodyta, kad valstybės pagalbos taisyklės bus peržiūrėtos siekiant atsižvelgti į tuos politikos tikslus, prisidėti prie ekonomiškai efektyvaus ir teisingo perėjimo prie poveikio klimatui neutralumo ir palengvinti laipsnišką iškastinio kuro atsisakymą, kartu užtikrinant vienodas veiklos sąlygas vidaus rinkoje. Šios gairės tą peržiūrą atspindi.

5. Siekiant, kad dėl valstybės pagalbos nebūtų iškraipyta konkurencija vidaus rinkoje arba nekiltų grėsmė, kad ji bus iškraipyta, ir nebūtų daromas poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje nustatytas valstybės pagalbos draudimo principas. Vis dėlto tam tikrais atvejais tokia pagalba gali būti suderinama su bendrąja rinka remiantis Sutarties 107 straipsnio 2 ir 3 dalimis.

6. Pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį valstybės narės privalo pranešti apie valstybės pagalbą, išskyrus priemones, kurios tenkina bendrosios išimties reglamente, kurį Komisija priėmė pagal Tarybos reglamento (ES) 2015/1588 ([7]) 1 straipsnį, nustatytas sąlygas.

7. Šiose gairėse pateikiama informacija, kaip Komisija vertins pagalbos aplinkos apsaugai, įskaitant klimato apsaugą, ir energetikai priemonių, kurioms taikomas reikalavimas pranešti pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, suderinamumą. Bet kokia nuoroda į aplinkos apsaugą šiose gairėse turėtų būti suprantama kaip nuoroda ne tik į aplinkos, bet ir klimato apsaugą.

8. Pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą pagalbos priemonė gali būti pripažinta suderinama su vidaus rinka, jei tenkinamos dvi sąlygos: viena pozityvioji ir viena negatyvioji. Pozityvioji sąlyga yra reikalavimas, kad pagalba skatintų ekonominės veiklos plėtrą. Negatyvioji sąlyga yra reikalavimas, kad pagalba netrikdytų prekybos sąlygų taip, kad tai prieštarautų bendram interesui.

9. Visuotinai pripažįstama, kad konkurencingoms rinkoms labiau būdingas kainų, produkcijos ir išteklių naudojimo efektyvumas. Tačiau valstybės intervencija gali būti reikalinga siekiant sudaryti palankesnes sąlygas tam tikros ekonominės veiklos, kuri be pagalbos visiškai nebūtų plėtojama arba būtų plėtojama ne tokiu pačiu tempu ar tokiomis pačiomis sąlygomis, plėtrai. Tokiu būdu intervencija prisidedama prie pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo.

10. Aplinkos apsaugos srityje išorinis poveikis aplinkai, informacijos trūkumai ir netinkamas koordinavimas reiškia, kad, nepaisant reguliavimo intervencijos, rinkos dalyviai priimdami sprendimus dėl vartojimo, investicijų ir gamybos gali atsižvelgti ne į visas ekonominės veiklos sąnaudas ir naudą. Toks rinkos nepakankamumas, t. y. situacija, kai savieigai paliktos rinkos veikiausiai neduos efektyvių rezultatų, nelemia optimalios vartotojų ir visos visuomenės gerovės, todėl aplinkos apsaugos lygis yra nepakankamas, kai ekonominė veikla vykdoma nesant valstybės paramos.

11. Valstybių narių valdžios institucijos turėtų užtikrinti, kad pagalbos priemonė, su ja susijusios sąlygos, jos priėmimo procedūros ir remiama veikla neprieštarautų Sąjungos aplinkos apsaugos teisės aktams. Valstybių narių valdžios institucijos taip pat turėtų užtikrinti, kad priimant sprendimus dėl pagalbos būtų galima konsultuotis su suinteresuota visuomene. Galiausiai asmenims ir organizacijoms turėtų būti suteikta galimybė nacionaliniuose teismuose užginčyti pagalbą ar jos įgyvendinimo priemones, jei jie gali pateikti įrodymų, kad nesilaikoma Sąjungos aplinkos apsaugos teisės aktų ([8]).

([7]) 2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamentas (ES) 2015/1588 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo kai kurioms horizontalios valstybės pagalbos rūšims (OL L 248, 2015 9 24, p. 1).

([8]) Žr. Komisijos pranešimą dėl teisės kreiptis į teismą aplinkosaugos klausimais (OL C 275, 2017 8 18, p. 1) dėl Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu.

2. TAIKYMO SRITIS IR APIBRĖŽTYS

2.1. Taikymo sritis

12. Šios gairės taikomos valstybės pagalbai, teikiamai siekiant sudaryti palankesnes sąlygas taip plėtoti ekonominę veiklą, kad būtų geriau apsaugoma aplinka, taip pat veiklai energetikos sektoriuje, kuriai taikoma Sutartis, jeigu tokioms pagalbos priemonėms taikomas šių gairių 2.2 skirsnis. Todėl šios gairės taip pat taikomos tiems sektoriams, kuriuose galioja specialios Sąjungos valstybės pagalbos taisyklės, jeigu tose specialiose Sąjungos taisyklėse nenustatyta kitaip arba nėra nuostatų dėl pagalbos aplinkos apsaugai arba pagalbos energetikos sektoriuje, kurios taikomos tai pačiai priemonei, – tokiu atveju pirmenybė teikiama atitinkamo sektoriaus taisyklėms. Šios gairės yra viršesnės už Aviacijos gairių ([9]) 17 punkto b papunkčio nuostatą dėl pagalbos aplinkos apsaugai priemonių, taikomų dideliems oro uostams, kurių keleivių skaičius viršija 5 milijonus per metus.

13. Šios gairės netaikomos:

a) valstybės pagalbai aplinką tausojantiems gaminiams, mašinoms, įrangai arba transporto priemonėms projektuoti ir gaminti, siekiant, kad būtų sunaudojama mažiau gamtos išteklių, taip pat priemonėms, įgyvendinamoms gamyklose arba kituose gamybos įrenginiuose, kuriomis siekiama pagerinti saugą arba higieną ([10]);

b) valstybės pagalbai moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms, kuriai taikomos taisyklės, nustatytos Valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms sistemoje ([11]);

c) valstybės pagalbai, kuriai taikomos taisyklės dėl valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškininkystės sektoriams ([12]) arba žvejybos ir akvakultūros sektoriui ([13]);

d) valstybės pagalbai branduolinei energetikai.

14. Pagalba aplinkos apsaugai ir energetikai negali būti teikiama sunkumų patiriančioms įmonėms, kaip apibrėžta Komisijos gairėse dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti ([14]).

15. Vertindama pagalbą įmonei, kuriai išduotas vykdomasis raštas sumoms išieškoti pagal ankstesnį Komisijos sprendimą, kuriuo skelbiama, kad pagalba yra neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka, Komisija atsižvelgs į pagalbos sumą, kuri dar nesusigrąžinta ([15]).

2.2. Pagalbos priemonės, kurioms taikomos šios gairės

16. Komisija nustatė keletą aplinkos apsaugos ir energetikos priemonių, kurioms skirta valstybės pagalba tam tikromis sąlygomis gali būti suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, kategorijų:

a) pagalba išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui mažinti ir joms absorbuoti, įskaitant paramą atsinaujinančiųjų išteklių energijai ir energijos vartojimo efektyvumui didinti;

b) pagalba pastatų energiniam naudingumui ir aplinkosauginiam veiksmingumui didinti;

([9]) Komisijos komunikatas „Valstybės pagalbos oro uostams ir oro transporto bendrovėms gairės“ (OL C 99, 2014 4 4, p. 3).

([10]) Pagalba aplinkos apsaugai apskritai turi mažesnį iškraipomąjį poveikį ir yra veiksmingesnė, jeigu ji teikiama aplinką tausojančių gaminių vartotojams ir (arba) naudotojams, o ne aplinką tausojančio gaminio gamintojui. Tai nedaro poveikio valstybių narių galimybei teikti pagalbą aplinkos apsaugai įmonėms, kad šios padidintų savo gamybos veiklos aplinkosauginį lygį.

([11]) Komisijos komunikatas „Valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms sistema“ (OL C 198, 2014 6 27, p. 1).

([12]) Europos Sąjungos valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškininkystės sektoriams ir kaimo vietovėse gairės 2014–2020 m. (OL C 204, 2014 7 1, p. 1).

([13]) Komisijos komunikatas „Valstybės pagalbos žvejybos ir akvakultūros sektoriui tikrinimo gairės“ (OL C 217, 2015 7 2, p. 1).

([14]) Komisijos komunikatas „Gairės dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti“ (OL C 249, 2014 7 31, p. 1).

([15]) Žr. 1995 m. rugsėjo 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *TWD/Komisija*, sujungtos bylos T-244/93 ir T-486/93, ECLI:EU:T:1995:160, 56 punktą. Taip pat žr. Komisijos komunikatą „Komisijos pranešimas dėl neteisėtos ir nesuderinamos valstybės pagalbos susigrąžinimo“ (OL C 247, 2019 7 23, p. 1).

c) pagalba netaršioms transporto priemonėms (skirtoms oro, kelių, geležinkelių, vidaus vandenų, jūrų transportui) ir netaršiai mobiliajai paslaugų teikimo įrangai įsigyti ir nuomotis išperkamąja nuoma, taip pat transporto priemonėms ir mobiliajai paslaugų teikimo įrangai modernizuoti;

d) pagalba netaršių transporto priemonių įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūrai diegti;

e) pagalba efektyviam išteklių naudojimui ir perėjimui prie žiedinės ekonomikos remti;

f) pagalba taršos, kuri nėra šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas, prevencijai arba mažinimui;

g) pagalba teritorijoms, kuriose padaryta žala aplinkai, valyti, natūralioms buveinėms ir ekosistemoms rekultivuoti, biologinei įvairovei apsaugoti ar atkurti ir gamtos procesais pagrįstiems prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo sprendimams įgyvendinti;

h) pagalba parafiskalinių arba kitų mokesčių sumažinimo forma;

i) pagalba elektros energijos tiekimo saugumui didinti;

j) pagalba energetikos infrastruktūrai;

k) pagalba centralizuotam šilumos ir vėsumos tiekimui;

l) pagalba sumažinant elektros energijos mokesčius daug energijos naudojantiems vartotojams;

m) pagalba elektrinėms, naudojančioms anglis, durpes arba degiuosius skalūnus, uždaryti ir kasybos veiklai, susijusiai su anglių, durpių arba degiųjų skalūnų gavyba, nutraukti;

n) pagalba tyrimams ar konsultavimo paslaugoms klimato, aplinkos apsaugos ir energetikos klausimais.

2.3. **Gairių struktūra**

17. 3 skyriuje nustatyti suderinamumo kriterijai, kurie taikomi bendrai įvairių kategorijų pagalbai, kuriai taikomos šios gairės. 3.2.1.3.1 skirsnis dėl sumavimo taikomas visų kategorijų pagalbai, kuriai taikomos šios gairės. 4 skyriuje nustatyti konkretūs suderinamumo kriterijai, taikomi pagalbos priemonėms, kurioms taikomi įvairūs šio skyriaus skirsniai. 3 skyriuje nurodyti suderinamumo kriterijai taikomi tada, kai 4 skyriaus konkrečiuose specialiuose skirsniuose nėra nustatyta konkretesnių nuostatų.

18. Šiose gairėse nustatytos sąlygos, jei nenurodyta kitaip, taikomos pagalbos schemoms ir individualiai pagalbai, neatsižvelgiant į tai, ar pagalba teikiama pagal pagalbos schemą, ar *ad hoc*.

2.4. **Apibrėžtys**

19. Šiose gairėse vartojamų terminų apibrėžtys:

(1) *ad hoc* pagalba – ne pagal pagalbos schemą skirta pagalba;

(2) pagalbos intensyvumas – bendra pagalbos suma, išreikšta tinkamų finansuoti išlaidų procentine dalimi. Skaičiuojant turi būti įtraukiamos sumos prieš mokesčių ar kitų rinkliavų atskaitymą. Jeigu pagalba teikiama ne dotacijos forma, pagalbos suma turi atitikti pagalbos bendrąjį subsidijos ekvivalentą. Dalimis išmokama pagalba skaičiuojama pagal jos vertę suteikimo metu. Diskontuojant ir skaičiuojant pagalbos, teikiamos kaip lengvatinė paskola ([16]), sumą, turi būti taikoma pagalbos suteikimo metu galiojusi pagrindinė palūkanų norma. Pagalbos intensyvumas skaičiuojamas kiekvienam pagalbos gavėjui;

(3) remiamos vietovės – vietovės, taikant Sutarties 107 straipsnio 3 dalies a ir c punktus, nurodytos patvirtintiname regioninės pagalbos žemėlapyje tuo metu, kai skiriama pagalba;

(4) balansavimas – kalbant apie elektros energiją, tai balansavimas, apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/943 ([17]) 2 straipsnio 10 punkte;

([16]) Paskola, kuriai taikoma mažesnė nei rinkos palūkanų norma.

([17]) 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos (OL L 158, 2019 6 14, p. 54).

(5) už balansą atsakinga šalis – už balansą atsakinga šalis, apibrėžta Reglamento (ES) 2019/943 2 straipsnio 14 punkte;

(6) biologinė įvairovė – biologinė įvairovė, apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/852 ([18]) 2 straipsnio 15 punkte;

(7) biodegalai – biodegalai, apibrėžti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001 ([19]) 2 straipsnio 33 punkte;

(8) biodujos – biodujos, apibrėžtos Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnio 28 punkte;

(9) skystieji bioproduktai – skystieji bioproduktai, apibrėžti Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnio 32 punkte;

(10) biomasė – biologiškai skaidi biologinės kilmės produktų, atliekų ir liekanų dalis, nurodyta Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnio 24 punkte;

(11) biomasės kuras – biomasės kuras, apibrėžtas Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnio 27 punkte;

(12) pajėgumų užtikrinimo mechanizmas – pajėgumų mechanizmas, apibrėžtas Reglamento (ES) 2019/943 2 straipsnio 22 punkte;

(13) anglies dioksido surinkimo ir saugojimo (CCS) technologijos – technologijos, kurias taikant galima surinkti pramonės įmonių išmetamą anglies dioksidą (CO_2), įskaitant išsiskiriantį proceso metu, arba jį surinkti tiesiogiai iš aplinkos oro, transportuoti į saugyklą ir suleisti į tinkamas požemines geologines formacijas nuolat saugoti;

(14) anglies dioksido surinkimo ir naudojimo (CCU) technologijos – technologijos, kurias taikant galima surinkti pramonės įmonių išmetamą anglies dioksidą (CO_2), įskaitant išsiskiriantį proceso metu, arba jį surinkti tiesiogiai iš aplinkos oro ir transportuoti į CO_2 vartojimo arba naudojimo vietą, kad tas CO_2 būtų visiškai panaudotas;

(15) CO_2 absorbavimas – antropogeninė veikla, kurios metu CO_2 sugeriamas iš atmosferos ir ilgą laiką saugomas geologiniuose, sausumos ar vandenynų kauptuvuose arba produktuose. Jam priskiriamas esamas ir galimas antropogeninis biologinių ar geocheminių absorbentų didinimas ir tiesioginis CO_2 surinkimas iš oro ir saugojimas, tačiau nepriskiriamas natūralus CO_2 pasisavinimas, tiesiogiai nesusijęs su žmogaus veikla;

(16) tiekėjų įpareigojimo schema – schema, pagal kurią vertė sukuriama už prekių ar paslaugų teikimą sertifikuojant tas prekes ar paslaugas ir įpareigojant tiekėjus ar vartotojus pirkti sertifikatus;

(17) netarši mobilioji antžeminių paslaugų teikimo įranga – su oro arba jūrų transportu susijusiai paslaugų teikimo veiklai vykdyti naudojama mobilioji įranga, kurios tiesiogiai (iš variklio) išmetamo CO_2 kiekis lygus nuliui;

(18) netarši mobilioji paslaugų teikimo įranga – netarši mobilioji terminalo įranga ir netarši mobilioji antžeminių paslaugų teikimo įranga;

(19) netarši mobilioji terminalo įranga – prekėms pakrauti, iškrauti ir perkrauti bei kroviniams perkelti terminalo teritorijoje naudojama mobilioji įranga ir įvairiarūšio krovinių vežimo vienetai, kurių tiesiogiai (iš variklio) išmetamo CO_2 kiekis lygus nuliui arba, jei nėra kitų alternatyvų užtikrinti, kad tiesiogiai (iš variklio) išmetamo CO_2 kiekis būtų lygus nuliui, yra gerokai mažesnis nei įprastinės terminalo įrangos išmetamo CO_2 kiekis;

(20) netarši transporto priemonė –

a) dviračių ir triračių transporto priemonių bei keturračių sektoriuje:

i) transporto priemonė, kuriai taikomas Reglamentas (ES) Nr. 168/2013 ir kurios variklio išmetamo CO_2 kiekis, apskaičiuotas pagal to reglamento 24 straipsnyje ir V priede nustatytus reikalavimus, lygus nuliui;

([18]) 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

([19]) 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

b) lengvųjų kelių transporto priemonių sektoriuje:

i) M1, M2 arba N1 kategorijos transporto priemonė, kurios pagal Komisijos reglamentą (ES) 2017/1151 ([20]) nustatytas išmetamo CO_2 kiekis lygus nuliui;

ii) netarši transporto priemonė, apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/33/EB ([21]) 4 straipsnio 4 punkto a papunktyje;

c) sunkiųjų kelių transporto priemonių sektoriuje:

i) nulinės taršos sunkioji transporto priemonė, apibrėžta Direktyvos 2009/33/EB 4 straipsnio 5 punkte;

ii) iki 2025 m. gruodžio 31 d. – mažataršė sunkioji transporto priemonė, apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1242 ([22]) 3 straipsnio 12 punkte;

iii) iki 2025 m. gruodžio 31 d. – į Reglamento (ES) 2019/1242 taikymo sritį nepatenkanti netarši transporto priemonė, apibrėžta Direktyvos 2009/33/EB 4 straipsnio 4 punkto b papunktyje;

d) vidaus vandenų laivų sektoriuje:

i) vidaus vandenų keleivinis arba krovininis laivas, kurio tiesiogiai (iš variklio/išmetamojo vamzdžio) išmetamo CO_2 kiekis lygus nuliui;

ii) hibridinį arba dvirūšių degalų vienalaikio naudojimo variklį turintis vidaus vandenų keleivinis laivas, kurį įprastai eksploatuojant bent 50 % energijos gaunama iš degalų, kuriais varomas laivas tiesiogiai (iš variklio) neišmeta CO_2, arba iš elektros energijos;

iii) vidaus vandenų krovininis laivas, tiesiogiai (iš variklio) išmetantis CO_2 kiekį tonkilometriui (g CO_2/tkm), kuris apskaičiuojamas (arba įvertinamas, jeigu tai naujas laivas) pagal Tarptautinės jūrų organizacijos nustatytą energijos vartojimo efektyvumo veiklos indeksą (EEOI) ir yra 50 % mažesnis už vidutinę išmetamo CO_2 kiekio atskaitos vertę, nustatytą sunkiosioms transporto priemonėms (5-LH pogrupis) pagal Reglamento (ES) 2019/1242 11 straipsnį.

Vertindama, ar laivas gali būti laikomas netaršia transporto priemone, Komisija atsižvelgs į atitinkamo sektoriaus pokyčius, be kita ko, remdamasi techninės analizės kriterijais, pagal kuriuos veikla laikoma svariai prisidedančia prie klimato kaitos švelninimo, kaip nustatyta atitinkamame deleguotajame akte pagal Reglamentą (ES) 2020/852;

e) jūrų laivų sektoriuje:

i) jūrų ir priekrantės keleivinis arba krovininis laivas, uosto operacijoms arba pagalbinei veiklai skirtas laivas, kurių tiesiogiai (iš variklio) išmetamas CO_2 kiekis lygus nuliui, arba

ii) hibridinį arba dvirūšių degalų vienalaikio naudojimo variklį turintis jūrų ir priekrantės keleivinis, krovininis, uosto operacijoms arba pagalbinei veiklai skirtas laivas, kuriuos įprastai eksploatuojant jūroje arba uoste bent 25 % energijos gaunama iš degalų, kuriais varomas laivas tiesiogiai (iš variklio) neišmeta CO_2, arba iš elektros energijos, arba kurio Tarptautinės jūrų organizacijos nustatytas projektinis energijos vartojimo efektyvumo indeksas (EEDI) yra 10 % mažesnis už nuo 2022 m. balandžio 1 d. taikysimus EEDI reikalavimus, ir kuris gali būti varomas degalais, kuriuos naudojant tiesiogiai (iš variklio) neišmetama CO_2, arba degalais iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, arba

([20]) 2017 m. birželio 1 d. Komisijos reglamentas (ES) 2017/1151, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 715/2007 dėl variklinių transporto priemonių tipo patvirtinimo atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį iš lengvųjų keleivinių ir komercinių transporto priemonių (euro 5 ir euro 6) ir dėl transporto priemonių remonto ir priežiūros informacijos prieigos (OL L 175, 2017 7 7, p. 1).

([21]) 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/33/EB dėl skatinimo naudoti netaršias ir efektyviai energiją vartojančias kelių transporto priemones (OL L 120, 2009 5 15, p. 5).

([22]) 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1242, kuriuo nustatomi naujų sunkiųjų transporto priemonių išmetamo CO_2 kiekio standartai ir kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 595/2009 ir (ES) 2018/956 bei Tarybos direktyva 96/53/EB (OL L 198, 2019 7 25, p. 202).

iii) jūrų ir priekrantės krovininis laivas, kuris naudojamas teikti tik pakrančių ir trumpųjų nuotolių laivybos paslaugoms, kuriomis sudaromos sąlygos pereiti prie kitų transporto rūšių ir dabar sausuma vežamus krovinius vežti jūra, ir kurio tiesiogiai (iš variklio) išmetamas CO_2 kiekis, apskaičiuojamas pagal projektinį energijos vartojimo efektyvumo indeksą, yra 50 % mažesnis už vidutinę išmetamo CO_2 kiekio atskaitos vertę, nustatytą sunkiosioms transporto priemonėms (5-LH pogrupis) pagal Reglamento 2019/1242 11 straipsnį.

Vertindama, ar laivas gali būti laikomas netaršia transporto priemone, Komisija atsižvelgs į atitinkamo sektoriaus pokyčius, be kita ko, remdamasi techninės analizės kriterijais, pagal kuriuos veikla laikoma svariai prisidedančia prie klimato kaitos švelninimo, kaip nustatyta atitinkamame deleguotajame akte pagal Reglamentą (ES) 2020/852;

f) geležinkelio riedmenų sektoriuje:

i) riedmenys, kurių tiesiogiai (iš variklio) išmetamo CO_2 kiekis lygus nuliui;

ii) riedmenys, kurių tiesiogiai (iš variklio) išmetamo CO_2 kiekis lygus nuliui, kai jie eksploatuojami geležinkelyje su būtina infrastruktūra, o jei tokios infrastruktūros nėra, naudoja įprastinį variklį (dvejopo režimo);

g) orlaivių sektoriuje:

i) orlaivis, kurio tiesiogiai (iš variklio) išmetamo CO_2 kiekis lygus nuliui,

ii) orlaivis, kurio aplinkosauginis veiksmingumas gerokai didesnis, palyginti su tos pačios kilimo masės orlaiviu, atitinkančiu rinkoje plačiai prieinamą alternatyvą;

(21) kogeneracija, arba bendra šilumos ir elektros energijos gamyba, – kogeneracija, apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES ([23]) 2 straipsnio 30 punkte;

(22) užteršta teritorija – teritorija, į kurią, patvirtintais duomenimis, dėl žmogaus veiklos yra patekę tiek medžiagų, kad jos, turint omenyje esamą ir patvirtintą numatomą žemės, jūros dugno ar upių naudojimą, kelia didelį pavojų žmonių sveikatai arba aplinkai;

(23) parodomasis projektas – parodomasis projektas, apibrėžtas Reglamento (ES) 2019/943 2 straipsnio 24 punkte;

(24) skaitmenizacija – technologijų diegimas naudojant elektroninius įtaisus ir (arba) sistemas, kurie suteikia galimybę padidinti produkto funkcionalumą, plėsti internetu teikiamas paslaugas, modernizuoti procesus arba pereiti prie verslo modelių, kuriais atsisakoma tarpininkavimo prekių gamybos procesuose ir teikiant paslaugas, ir kurie galiausiai daro pokyčius lemiantį poveikį;

(25) šalinimas – šalinimas, apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB ([24]) 3 straipsnio 19 punkte;

(26) skirstymo sistemos operatorius – skirstymo sistemos operatorius, apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/944 ([25]) 2 straipsnio 29 punkte;

(27) centralizuotas šilumos tiekimas arba centralizuotas vėsumos tiekimas – centralizuotas šildymas arba centralizuotas vėsinimas, apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/31/ES ([26]) 2 straipsnio 19 punkte;

([23]) 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012 11 14, p. 1).

([24]) 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).

([25]) 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES (OL L 158, 2019 6 14, p. 125).

([26]) 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo (OL L 153, 2010 6 18, p. 13).

(28) centralizuoto šilumos ir (arba) vėsumos tiekimo sistemos – šilumos ir (arba) vėsumos gamybos įrenginiai, šiluminės energijos kaupimo ir skirstymo tinklas, kurį sudaro tiek pirminis (perdavimo), tiek antrinis vamzdynų tinklas, kuriuo šiluma arba vėsuma tiekiama vartotojams. Nuoroda į centralizuotą šilumos tiekimą turi būti suprantama kaip nuoroda į centralizuoto šilumos ir (arba) vėsumos tiekimo sistemas, atsižvelgiant į tai, ar tinklai tiekia šilumą ar vėsumą kartu, ar atskirai;

(29) ekologinė inovacija – visų formų inovacinė veikla, įskaitant naujus gamybos procesus, naujus produktus ar paslaugas ir naujus valdymo ir verslo metodus, dėl kurių gerokai pagerėja aplinkos apsauga ir gerokai sumažėja taršos poveikis aplinkai. Pagal šią apibrėžtį inovacijomis nelaikoma:

a) veikla, dėl kurios aplinkos apsauga pagerėja nedaug ar pokyčiai yra minimalūs;

b) gamybos arba paslaugų teikimo pajėgumų didinimas, įdiegiant papildomas gamybos arba logistikos sistemas, kurios yra labai panašios į jau naudojamas;

c) verslo praktikos, darbo vietų organizavimo arba išorės santykių pokyčiai, pagrįsti įmonėje jau naudojamais organizaciniais metodais;

d) valdymo strategijos pokyčiai;

e) susijungimai ir įsigijimai;

f) procesų nebetaikymas;

g) paprastas kapitalo pakeitimas arba padidinimas;

h) pokyčiai, susiję tik su veiksnių kainų pasikeitimu, gamyba pagal užsakymą, reguliarūs sezoniniai ir kiti cikliški pokyčiai;

i) prekyba naujais arba iš esmės patobulintais gaminiais;

(30) ekosistema – ekosistema, apibrėžta Direktyvos (ES) 2020/852 2 straipsnio 13 punkte;

(31) energijos vartojimo efektyvumas – energijos vartojimo efektyvumas, apibrėžtas Direktyvos 2012/27/ES 2 straipsnio 4 punkte;

(32) energijos kaupimas – energijos kaupimas, apibrėžtas Direktyvos (ES) 2019/944 2 straipsnio 59 punkte;

(33) energijos kaupimo įrenginys – energijos kaupimo įrenginys, apibrėžtas Direktyvos (ES) 2019/944 2 straipsnio 60 punkte;

(34) efektyvus centralizuotas šilumos ir vėsumos tiekimas – efektyvus centralizuotas šilumos ir vėsumos tiekimas, apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES 2 straipsnio 41 punkte;

(35) atsinaujinančiųjų išteklių energija – tik atsinaujinančiuosius energijos išteklius naudojančių įgainių pagaminta energija, apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnio 1 punkte, taip pat energijos dalis, nustatoma pagal energijos, pagamintos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių mišriose įgainėse, naudojančiose ir tradicinius energijos išteklius, šiluminę vertę; tokia energija apima kaupimo sistemoms, prijungtoms prie tinklo skaitiklio (įrengtoms kartu arba kaip atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos įrenginio priedas), užpildyti naudojamą atsinaujinančiųjų išteklių elektros energiją, tačiau ne elektros energiją, pagamintą naudojant šias kaupimo sistemas;

(36) energetikos infrastruktūra ([27]) – Sąjungoje esanti arba Sąjungą su viena ar daugiau trečiųjų šalių jungianti fizinė įranga ar įrenginys, priskiriami prie šių kategorijų:

([27]) Projektai, sukurti vienam *ex ante* nustatytam naudotojui arba nedidelei jų grupei ir pritaikyti jų poreikiams (specialioji infrastruktūra), nelaikomi energetikos infrastruktūra.

a) elektros energetikos sektoriuje:

i) perdavimo ir skirstymo sistemos, kai perdavimas yra elektros energijos transportavimas sausumoje ir jūroje aukštos ir aukštosios įtampos jungtine sistema siekiant ją pristatyti galutiniams vartotojams ar skirstytojams, išskyrus tiekimą, o skirstymas yra elektros energijos transportavimas sausumoje ir jūroje aukštosios, vidutinės ar žemosios įtampos skirstymo sistemomis siekiant ją pristatyti vartotojams, išskyrus tiekimą;

ii) bet kokia įranga ar įrenginiai, būtini saugiam, patikimam ir efektyviam i punkte nurodytų sistemų veikimui užtikrinti, įskaitant visų lygių įtampos ir pastočių apsaugos, stebėjimo ir kontrolės sistemas;

iii) visiškai integruoti tinklo komponentai, apibrėžti Direktyvos (ES) 2019/944 2 straipsnio 51 punkte;

iv) pažangieji elektros tinklai, t. y. sistemos ir komponentai, integruojantys informacines ir ryšių technologijas per veikiančias skaitmenines platformas, valdymo sistemas ir jutiklių technologijas perdavimo ir skirstymo tinklo lygmenimis, siekiant saugesnio, efektyvesnio ir pažangesnio elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinklo, didesnio pajėgumo integruoti naujas gamybos, kaupimo ir vartojimo formas ir sudarant palankesnes sąlygas naujiems verslo modeliams bei rinkos struktūroms;

v) jūrinis elektros tinklas – elektros energijos perdavimo arba skirstymo infrastruktūros įranga ar įrenginiai, apibrėžti i punkte ir atliekantys dvejopą funkciją: jungia jūroje esančius gamybos objektus su dviem ar daugiau šalių ir iš tų objektų perduoda ar paskirsto jūrų atsinaujinančiųjų išteklių elektros energiją. Jiems priskiriami ir pažangieji tinklai, ir bet kokia gretima jūroje esanti įranga ar įrenginiai, būtini saugiam, patikimam ir efektyviam sistemų veikimui užtikrinti, įskaitant apsaugos, stebėsenos ir kontrolės sistemas ir būtinas pastotes, jei jos taip pat užtikrina technologijų sąveikumą ir, be kita ko, skirtingų technologijų tarpusavio suderinamumą;

b) dujų (gamtinių dujų, biodujų, įskaitant biometaną, ir (arba) nebiologinės kilmės dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių) sektoriuje:

i) dujų perdavimo ir paskirstymo vamzdynai, kurie yra tinklo dalis, išskyrus aukšto slėgio vamzdynus, naudojamus išgautų gamtinių dujų paskirstymui pradinės grandies rinkoje;

ii) požeminės saugyklos, sujungtos su i papunktyje minėtais didelio slėgio dujotiekiais;

iii) suskystintųjų arba suslėgtųjų dujų priėmimo, saugojimo, pakartotinio dujinimo ar slėgio sumažinimo įrenginiai;

iv) bet kokia įranga ar įrenginys, būtini tam, kad sistema veiktų saugiai, patikimai ir efektyviai arba kad būtų užtikrintas pajėgumas transportuoti abiem kryptimis, įskaitant kompresorines;

v) pažangieji dujų tinklai, t. y. bet kuri iš toliau nurodytos įrangos arba bet kurie iš toliau nurodytų įrenginių, kuriais siekiama sudaryti sąlygas ir palengvinti dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų (įskaitant vandenilį arba nebiologinės kilmės dujas) integravimą į tinklą: skaitmeninės sistemos ir komponentai, kuriuose integruotos informacinės ir ryšių technologijos, valdymo sistemos ir jutiklių technologijos, kad būtų galima vykdyti sąveikią ir pažangią dujų gamybos, perdavimo, skirstymo ir vartojimo dujų tinkle stebėseną, matavimą, kokybės kontrolę ir valdymą. Be to, pažangieji tinklai taip pat gali apimti įrangą, kurią įrengus galima užtikrinti srautus priešinga kryptimi nuo skirstymo iki perdavimo lygio ir atlikti atitinkamus būtinus esamo tinklo patobulinimus;

c) vandenilio sektoriuje ([28]):

i) perdavimo vamzdynai, skirti vandeniliui transportuoti naudojant aukštą slėgį, taip pat skirstomieji vamzdynai, skirti vietiniam vandenilio skirstymui ir kuriais skaidriai ir nediskriminuojant suteikiama prieiga daugeliui tinklo naudotojų;

ii) saugyklos – įrenginiai didelio grynumo vandeniliui laikyti, įskaitant jam laikyti skirtą vandenilio terminalo dalį, tačiau išskyrus tą dalį, kuri naudojama gavybos operacijoms vykdyti, bei įrenginius, skirtus vien tik vandenilio tinklo operatoriams, atliekantiems savo funkcijas. Vandenilio saugyklos apima požemines saugyklas, sujungtas su i punkte nurodytais aukšto slėgio vandenilio perdavimo arba skirstymo vamzdynais;

iii) vandenilio arba vandenilio, įterpto į kitas chemines medžiagas, išsiuntimo, priėmimo, pakartotinio dujinimo arba slėgio sumažinimo įrenginiai, naudojami siekiant įleisti vandenilį į dujų arba vandenilio tinklą;

iv) terminalai – įrenginiai, naudojami skystam vandeniliui transformuoti į dujinį vandenilį, įleidžiamą į vandenilio tinklą. Juose gali būti įrengta pagalbinė įranga ir veikti laikina saugykla, būtinos vandeniliui transformuoti ir vėliau įleisti į vandenilio tinklą, tačiau neapima jokios kaip saugykla naudojamos vandenilio terminalo dalies;

v) jungtys – vandenilio tinklas (ar jo dalis), kertantis valstybių narių sieną arba valstybės narės ir trečiosios šalies sieną ir nutiestas iki valstybių narių teritorijos arba tos valstybės narės teritorinių vandenų;

vi) bet kokia įranga ar įrenginiai, būtini tam, kad vandenilio sistema veiktų saugiai, patikimai ir efektyviai arba kad būtų užtikrintas pajėgumas transportuoti abiem kryptimis, įskaitant kompresorines;

d) anglies dioksido sektoriuje ([29]):

i) vamzdynai, išskyrus gavybos vamzdynų tinklus, naudojami anglies dioksidui transportuoti iš daugiau nei vieno šaltinio, t. y. pramoninių įrenginių (įskaitant elektrines), kuriuose vykstant degimo procesui ar kitoms cheminėms reakcijoms, kuriems naudojami iškastiniai arba neiškastiniai junginiai, kurių sudėtyje yra anglies, susidaro anglies dioksido dujos, skirti anglies dioksidui nuolat saugoti geologinėse formacijose pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/31/EB ([30]) 3 straipsnį arba jam naudoti kaip žaliavai arba biologinių procesų našumui didinti;

ii) anglies dioksido skystinimo ir saugojimo įrenginiai ketinant jį transportuoti ar saugoti;

iii) geologinėse formacijose įrengta infrastruktūra, naudojama nuolatiniam geologiniam anglies dioksido saugojimui pagal Direktyvos 2009/31/EB 3 straipsnį, ir su tuo susiję paviršiaus bei įleidimo įrenginiai;

iv) bet kokia įranga ar įrenginys, būtini tinkamai, saugiai ir efektyviai eksploatuoti atitinkamą sistemą, įskaitant apsaugos, stebėjimo ir kontrolės sistemas. Jungtis gali apimti mobiliąją infrastruktūrą, skirtą anglies dioksidui transportuoti ir saugoti, jeigu tokia mobilioji infrastruktūra atitinka netaršios transporto priemonės apibrėžtį;

([28]) Bet kuri i–vi punktuose dėl vandenilio nurodyta infrastruktūra gali būti naujai įrengta infrastruktūra arba vandeniliui pritaikyta gamtinių dujų infrastruktūra (keičiant paskirtį) arba jų derinys. Infrastruktūra, nurodyta i–vi punktuose dėl vandenilio, prie kurios suteikta prieiga trečiosioms šalims, laikoma energetikos infrastruktūra.

([29]) Infrastruktūra, nurodyta i–iv punktuose dėl anglies dioksido, prie kurios suteikta prieiga trečiosioms šalims, laikoma energetikos infrastruktūra.

([30]) 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 85/337/EEB, direktyvas 2000/60/EB, 2001/80/EB, 2004/35/EB, 2006/12/EB, 2008/1/EB ir Reglamentą (EB) Nr. 1013/2006 (OL L 140, 2009 6 5, p. 114).

e) infrastruktūra, naudojama įvairių gamintojų ir (arba) naudotojų šiluminei energijai perduoti arba paskirstyti garų, karšto vandens ar atvėsintų skysčių forma, grindžiama atsinaujinančiųjų išteklių energijos arba pramoninės paskirties atliekinės šilumos naudojimu;

f) bendro intereso projektai, apibrėžti Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 347/2013 ([31]) 2 straipsnio 4 punkte, ir abipusio intereso projektai, nurodyti Sutarties 171 straipsnyje;

g) kitų kategorijų infrastruktūra, susijusi su infrastruktūra, kuria užtikrinamas fizinis arba virtualus atsinaujinančiųjų išteklių arba anglies dioksido neišskiriančios energijos gamintojų ir vartotojų sujungimas keliuose prieigos ir išėjimo taškuose ir kuria gali naudotis trečiosios šalys, nepriklausančios infrastruktūros savininko ir (arba) valdytojo įmonėms;

(37) energinis naudingumas – pastato energinis naudingumas, apibrėžtas Direktyvos 2010/31/ES 2 straipsnio 4 punkte;

(38) sutaupyta energija – sutaupyta energija, apibrėžta Direktyvos 2012/27/ES 2 straipsnio 5 punkte;

(39) aplinkos apsauga – veiksmai ar veikla, kuriais siekiama sumažinti žmogaus veiklos sukeltą taršą, neigiamą poveikį aplinkai ar kitokią žalą fizinei aplinkai (įskaitant orą, vandenį ir dirvožemį), ekosistemoms ar gamtos ištekliams arba užkirsti jiems kelią, įskaitant veiksmus, kuriais siekiama sušvelninti klimato kaitą, sumažinti tokios žalos riziką, apsaugoti ir atkurti biologinę įvairovę arba paskatinti efektyviau naudoti gamtos išteklius, įskaitant energijos taupymo priemones ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą bei kitus metodus, kuriais siekiama sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir kitų teršalų kiekį, taip pat pereiti prie žiedinės ekonomikos modelių, kad būtų sumažintas pirminių medžiagų naudojimas ir padidintas efektyvumas. Ji taip pat apima veiksmus, kuriais stiprinami gebėjimai prisitaikyti ir mažinamas pažeidžiamumas dėl klimato poveikio;

(40) aplinkosaugos arba parafiskalinis mokestis – mokestis, taikomas konkrečiai mokesčio bazei, produktams ar paslaugoms, kurie daro aiškų neigiamą poveikį aplinkai, arba kuriuo siekiama apmokestinti tam tikrą veiklą, gaminius arba paslaugas, kad į jų kainą būtų įskaičiuotos aplinkos apsaugos išlaidos arba kad gamintojai bei vartotojai būtų orientuojami į tas veiklos rūšis, kurios mažiau kenkia aplinkai;

(41) vertinimo planas – vienai ar kelioms pagalbos schemoms taikomas dokumentas, kuriame nurodoma bent tokia informacija:

a) vertintini tikslai;

b) vertinimo klausimai;

c) rezultatų rodikliai;

d) numatytas vertinimo vykdymo metodas;

e) duomenų rinkimo reikalavimai;

f) siūlomas vertinimo laikas, įskaitant tarpinės ir galutinės vertinimo ataskaitų pateikimo datas;

g) vertinimą atliksiančios nepriklausomos įstaigos arba jos vykdomai atrankai taikysimų kriterijų aprašymas ir vertinimo rezultatų viešinimo sąlygos;

(42) didesnės gamintojo atsakomybės sistema – didesnės gamintojo atsakomybės sistema, apibrėžta Direktyvos 2008/98/EB 2 straipsnio 21 punkte;

(43) elektros energijos gamintojas – įmonė, gaminanti elektros energiją komerciniais tikslais;

(44) šiltnamio efektą sukeliančios dujos – dujos, kurios, sugerdamos infraraudonąją spinduliuotę, prisideda prie šiltnamio efekto, įskaitant anglies dioksidą, metaną, azoto suboksidą ir fluorintas dujas, pavyzdžiui, hidrofluorangliavandenilius;

(45) didelio naudingumo kogeneracija – didelio naudingumo kogeneracija, apibrėžta Direktyvos 2012/27/ES 2 straipsnio 34 punkte;

([31]) 2013 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 347/2013 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1364/2006/EB ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 713/2009, (EB) Nr. 714/2009 ir (EB) Nr. 715/2009 (OL L 115, 2013 4 25, p. 39).

(46) vandenilio tinklo operatorius – fizinis ar juridinis asmuo, atsakingas už vandenilio tinklą ir jo eksploatavimą bei techninės priežiūros užtikrinimą ir prireikus už jo plėtrą konkrečioje teritorijoje, taip pat tam tikrais atvejais – už jo sujungimą su kitais vandenilio tinklais bei už tai, kad būtų užtikrintas ilgalaikis sistemos pajėgumas pagrįstai vandenilio transportavimo paklausai patenkinti;

(47) disbalansas – disbalansas, apibrėžtas Komisijos reglamento (ES) 2017/2195 2 straipsnio 8 punkte;

(48) atsiskaitymas už disbalansą – atsiskaitymas už disbalansą, apibrėžtas Komisijos reglamento (ES) 2017/2195 2 straipsnio 9 punkte;

(49) atsiskaitymo už disbalansą laikotarpis – atsiskaitymo už disbalansą laikotarpis, apibrėžtas Reglamento (ES) 2019/943 2 straipsnio 15 punkte;

(50) individuali pagalba – pagal pagalbos schemą suteikta *ad hoc* pagalba ir pagalba, apie kurią reikia pranešti;

(51) pertraukiamumo schema – elektros energijos tiekimo saugumo užtikrinimo priemonė, skirta stabiliam elektros energijos sistemos dažniui užtikrinti arba trumpalaikėms tiekimo saugumo problemoms spręsti, be kita ko atjungiant apkrovą;

(52) labai maža įmonė – įmonė, tenkinanti Komisijos rekomendacijoje dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo ([32]) labai mažoms įmonėms nustatytas sąlygas;

(53) gamtos procesais pagrįstas sprendimas – gamtos procesų įkvėptas ir jais pagrįstas ekonomiškai efektyvus sprendimas, teikiantis aplinkosauginę, socialinę ir ekonominę naudą, padedantis stiprinti atsparumą, ir dėl kurio miestuose, kraštovaizdžiuose ir jūros aplinkoje yra daugiau ir įvairesnių gamtos elementų ir natūralių procesų, tam pasitelkiant vietos mastu pritaikytas, veiksmingai išteklius naudojančias ir sistemines priemones;

(54) tinklo perkrovos kompensavimo priemonė – elektros energijos tiekimo saugumo užtikrinimo priemonė, skirta elektros energijos perdavimo ar skirstymo tinklo nepakankamumui kompensuoti;

(55) teršalas – teršalas, apibrėžtas Direktyvos (ES) 2020/852 2 straipsnio 10 punkte;

(56) teršėjas – teršėjas, apibrėžtas Tarybos rekomendacijos 75/436/Euratomas, EAPB, EEB ([33]) priedo 3 punkte;

(57) tarša – tarša, apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/75/ES ([34]) 3 straipsnio 2 dalyje;

(58) principas „teršėjas moka“ – principas, pagal kurį taršos šalinimo priemonių išlaidas turėtų padengti taršą sukėlęs teršėjas;

(59) parengimas pakartotiniam naudojimui – parengimas pakartotiniam naudojimui, apibrėžtas Direktyvos 2008/98/EB 3 straipsnio 16 punkte;

(60) įkrovimo infrastruktūra – stacionarioji arba mobilioji infrastruktūra elektros energijai netaršioms transporto priemonėms ar netaršiai mobiliajai paslaugų teikimo įrangai tiekti;

(61) naudojimas – naudojimas, apibrėžtas Direktyvos 2008/98/EB 3 straipsnio 15 punkte;

(62) perdirbimas – perdirbimas, apibrėžtas Direktyvos 2008/98/EB 3 straipsnio 17 punkte;

(63) etaloninis projektas – pavyzdinis projektas, atspindintis vidutinį projektą pagalbos schemos reikalavimus atitinkančių pagalbos gavėjų kategorijoje;

([32]) 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).
([33]) 1975 m. kovo 3 d. Tarybos rekomendacija dėl sąnaudų paskirstymo ir valdžios institucijų veiksmų aplinkos apsaugos srityje (OL L 194, 1975 7 25, p. 1).
([34]) 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL L 334, 2010 12 17, p. 17).

(64) degalų pildymo infrastruktūra – stacionarioji arba mobilioji infrastruktūra vandeniliui, dujinės būsenos (suslėgtųjų gamtinių dujų (SGD) ir skystosios būsenos (suskystintųjų gamtinių dujų (SkGD) gamtinėms dujoms, biodujoms ir biodegalams, įskaitant pažangiuosius biodegalus, ar sintetiniams atsinaujinančiųjų išteklių ar mažo anglies dioksido pėdsako degalams tiekti;

(65) rekultivavimas – aplinkosaugos vadybos veiksmai, kuriais siekiama atkurti tam tikrą ekosistemų funkcionavimo lygį nualintose teritorijose taip, kad būtų vėl nuolat teikiamos ekosisteminės paslaugos, bet neprivalo būti užtikrinta nustatytos natūralios ar pusiau natūralios referencinės ekosistemos biologinė įvairovė ir vientisumas;

(66) valymas – aplinkosaugos vadybos veiksmai, pavyzdžiui, teršalų ar perteklinių maisto medžiagų šalinimas ar detoksikacija iš dirvožemio ir vandens siekiant pašalinti degradacijos šaltinius;

(67) atsinaujinančiųjų išteklių elektros energija – naudojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius gaminama elektros energija, apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnio 1 punkte;

(68) atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrija – atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrija, apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnio 16 punkte;

(69) atsinaujinančiųjų išteklių energija – atsinaujinančiųjų išteklių energija, apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnio 1 punkte;

(70) vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių – vandenilis, pagamintas iš atsinaujinančiųjų išteklių energijos pagal Direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytą metodiką, taikomą nebiologinės kilmės skystiesiems ir dujiniams degalams iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių;

(71) nebiologinės kilmės skystieji ir dujiniai degalai iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių – iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintas nebiologinės kilmės skystasis dujinis transporto kuras, apibrėžtas Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnio 36 punkte;

(72) išteklių adekvatumas – pajėgumo lygis, kuris laikomas tinkamu paklausai prekybos zonoje bet kokiu konkrečiu laikotarpiu patenkinti, nustatytas remiantis įprastu statistiniu rodikliu, naudojamu organizacijų, kurių vaidmenį kuriant bendrą elektros energijos rinką Sąjungos institucijos pripažino esminiu, pavyzdžiui, Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklo (ENTSO-E);

(73) efektyvus išteklių naudojimas – sąnaudų, reikalingų produkcijos vienetui pagaminti, kiekio sumažinimas arba pirminių sąnaudų pakeitimas antrinėmis sąnaudomis;

(74) atkūrimas – procesas, kuriuo padedama atkurti ekosistemą, siekiant išsaugoti biologinę įvairovę ir didinti ekosistemų atsparumą, visų pirma klimato kaitai. Ekosistemų atkūrimas apima priemones, kurių imamasi siekiant pagerinti ekosistemos būklę ir atkurti arba atstatyti ekosistemą, kai tokia būklė buvo prarasta, taip pat ekosistemų atsparumui ir prisitaikymui prie klimato kaitos gerinti;

(75) pakartotinis naudojimas – pakartotinis naudojimas, apibrėžtas Direktyvos 2008/98/EB 3 straipsnio 13 punkte, įskaitant bet kokią operaciją, kurios metu produktai ar sudėtinės dalys, kurie nėra atliekos, vėl naudojami kitiems tikslams nei tie, kuriems jie buvo sukurti;

(76) mažoji įmonė – įmonė, tenkinanti Komisijos rekomendacijoje dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo mažosioms įmonėms nustatytas sąlygas;

(77) mažoji ir vidutinė įmonė (MVĮ) – įmonė, tenkinanti Komisijos rekomendacijoje dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo nustatytas sąlygas;

(78) maža vidutinės kapitalizacijos įmonė – įmonė, kuri nėra MVĮ ir kurios darbuotojų skaičius, apskaičiuotas pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 651/2014 ([35]) I priedo 3–6 straipsnius, neviršija 499, ir kurios metinė apyvarta neviršija 100 mln. EUR arba metinis balansas neviršija 86 mln. EUR. Keli subjektai bus laikomi viena įmone, jei tenkinama kuri nors iš Reglamento (ES) Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 3 punkte išvardytų sąlygų;

([35]) 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (OL L 187, 2014 6 26, p. 1).

(79) išmanusis įkrovimas – įkrovimo operacija, kai elektros energijos tiekimo baterijai intensyvumas koreguojamas realiuoju laiku pagal elektroniniu ryšiu gaunamą informaciją;

(80) pažangusis parengtumas – pastatų arba pastato vienetų tinkamumas pritaikyti juos prie naudotojo poreikių, įskaitant energijos vartojimo efektyvumo ir bendro naudingumo optimizavimą, ir prie energetikos tinklo signalų;

(81) įprasta atsakomybė už balansavimą – nediskriminacinė atsakomybė už balansavimą, naudojant įvairias technologijas, nuo balansavimo atsakomybės neatleidžiant nei vieno gamintojo, kaip nustatyta Reglamento (ES) 2019/943 5 straipsnyje;

(82) darbų pradžia – pirmasis tvirtas pasižadėjimas (pavyzdžiui, užsakyti įrangą arba pradėti statybą), dėl kurio investicija tampa neatšaukiama. Žemės įsigijimas ir parengiamieji darbai, pavyzdžiui, leidimų gavimas ir preliminarios galimybių studijos, darbų pradžia nelaikomi. Perėmimo atveju darbų pradžia laikomas momentas, kai įsigyjamas su įsigyta įmone tiesiogiai susijęs turtas;

(83) strateginis rezervas – pajėgumų užtikrinimo mechanizmas, pagal kurį elektros energijos pajėgumai, pavyzdžiui, gamybos, kaupimo ar reguliavimo apkrova pajėgumai, turimi už elektros energijos rinkos ribų ir naudojami tik konkrečiomis aplinkybėmis;

(84) bendroji nuosavybės kaina – bendros transporto priemonės įsigijimo ir nuosavybės per visą jos eksploatavimo laikotarpį išlaidos, įskaitant transporto priemonės įsigijimo ar išperkamosios nuomos išlaidas, taip pat išlaidas degalams, priežiūrai ir remontui, draudimui, finansavimui ir mokesčiams;

(85) perdavimo sistemos operatorius – perdavimo sistemos operatorius, apibrėžtas Direktyvos (ES) 2019/944 2 straipsnio 35 punkte;

(86) transporto priemonė – bet kuri iš šių transporto priemonių:

a) M1, M2, N1, M3, N2, N3 klasės arba L kategorijos kelių transporto priemonė;

b) vidaus vandenų arba jūrų ir priekrančių keleivinis arba krovininis laivas;

c) riedmenys;

d) orlaivis;

(87) apdorojimas – apdorojimas, apibrėžtas Direktyvos 2008/98/EB 3 straipsnio 14 punkte;

(88) Sąjungos mažiausias mokesčių lygis – Sąjungos teisėje nustatytas mažiausias apmokestinimo lygis; energijos produktų ir elektros energijos srityje – mažiausias apmokestinimo lygis, nustatytas Tarybos direktyvos 2003/96/EB ([36]) I priede;

(89) Sąjungos standartas –

a) privalomas Sąjungos standartas, nustatantis rodiklius, kuriuos atskiros įmonės turi pasiekti aplinkosaugos srityje, išskyrus Sąjungos lygmeniu nustatytus standartus arba tikslus, kurie privalomi valstybėms narėms, bet ne atskiroms įmonėms;

b) įpareigojimas taikyti geriausius prieinamus gamybos būdus (GPGB), apibrėžtus Direktyvoje 2010/75/ES, ir užtikrinti, kad išmetamųjų teršalų kiekis neviršytų kiekio, kuris būtų pasiektas taikant GPGB; jeigu su GPGB ([37]) susiję išmetamųjų teršalų kiekiai nustatyti įgyvendinimo aktuose, priimtuose pagal Direktyvą 2010/75/ES ar pagal kitas taikytinas direktyvas, atsižvelgiant į šias gaires bus taikomi tie kiekiai; jeigu tie kiekiai išreikšti intervalu, bus taikoma ta riba, nuo kurios laikoma, kad atitinkama įmonė taiko GPGB;

(90) atliekos – atliekos, apibrėžtos Direktyvos 2008/98/EB 3 straipsnio 1 punkte;

(91) atliekinė šiluma – atliekinė šiluma, apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnio 9 punkte.

([36]) 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003 10 31, p. 51).

([37]) Tai gali apimti su GPGB susijusius išmetamųjų teršalų kiekius, energijos vartojimo efektyvumo lygius arba aplinkosauginio veiksmingumo lygius.

3. PAGALBOS SUDERINAMUMO PAGAL SUTARTIES 107 STRAIPSNIO 3 DALIES C PUNKTĄ VERTINIMAS

20. Šiose gairėse nustatomi pagalbos priemonių, kuriomis siekiama aplinkos apsaugos, įskaitant klimato apsaugą, ir energetikos tikslų, ir apie kurias privaloma pranešti pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį, suderinamumo pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą kriterijai.

21. Remdamasi Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktu, Komisija gali laikyti, kad su vidaus rinka yra suderinama pagalba, skirta tam tikrų rūšių ekonominės veiklos plėtrai Sąjungoje skatinti (pozityvioji sąlyga), jei ji netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui (negatyvioji sąlyga).

22. Ar pagalba aplinkos apsaugai ir energetikai gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, Komisija vertins analizuodama šiuos aspektus:

a) pirmosios (pozityviosios) sąlygos, pagal kurią pagalba turi skatinti ekonominės veiklos plėtrą, atveju:

   i) ekonominės veiklos, kurią priemonė skatina, apibrėžimą, jos teigiamą poveikį visai visuomenei ir, jei taikoma, svarbą konkrečioms Sąjungos politikos kryptims (žr. 3.1.1 skirsnį);

   ii) pagalbos skatinamąjį poveikį (žr. 3.1.2 skirsnį);

   iii) ar nėra jokių atitinkamų Sąjungos teisės nuostatų pažeidimo (žr. 3.1.3 skirsnį).

b) antrosios (negatyviosios) sąlygos, pagal kurią pagalba turi nepagrįstai netrikdyti prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui, atveju:

   i) valstybės intervencijos būtinumą (žr. 3.2.1.1 skirsnį);

   ii) pagalbos tinkamumą (žr. 3.2.1.2 skirsnį);

   iii) pagalbos proporcingumą (minimali pagalba, būtina jos tikslui pasiekti), įskaitant sumavimą (žr. 3.2.1.3 skirsnį);

   iv) pagalbos skaidrumą (žr. 3.2.1.4 skirsnį);

   v) nederamo neigiamo pagalbos poveikio konkurencijai ir prekybai vengimą (žr. 3.2.2 skirsnį)

   vi) teigiamo ir neigiamo pagalbos poveikio pasvėrimą (žr. 3.3 skirsnį).

3.1. Pozityvioji sąlyga: pagalba turi skatinti ekonominės veiklos plėtrą

3.1.1. *Ekonominės veiklos, kurią priemonė skatina, apibrėžimas, jos teigiamas poveikis visai visuomenei ir, jei taikoma, svarba konkrečioms Sąjungos politikos kryptims*

23. Valstybės narės, pranešdamos apie pagalbą, turi nurodyti, kokią ekonominę veiklą skatins pagalba ir kaip remiama šios veiklos plėtra.

24. Pagalba, kuria siekiama užkirsti kelią neigiamam ekonominės veiklos poveikiui klimatui ar aplinkai arba jį sumažinti, gali skatinti ekonominės veiklos plėtrą tuo, kad ja didinamas atitinkamos ekonominės veiklos tvarumas. Pagalba taip pat gali būti užtikrinama, kad veikla galėtų būti tęsiama ateityje nedarant neproporcingos žalos aplinkai, ir prisidedama prie naujos ekonominės veiklos ir paslaugų kūrimo (remiama vadinamosios žaliosios ekonomikos plėtra).

25. Valstybės narės taip pat turi nurodyti, ar pagalba padės siekti Sąjungos klimato politikos, aplinkos politikos ir energetikos politikos tikslų ir kaip ji padės juos pasiekti, konkrečiau – kokią materialinę naudą tikimasi gauti iš pagalbos dėl to, kad ji prisidės prie aplinkos apsaugos, įskaitant klimato kaitos švelninimą, arba prie efektyvaus energijos vidaus rinkos veikimo.

3.1.2. *Skatinamasis poveikis*

26. Pagalba gali būti laikoma skatinančia ekonominę veiklą tik tuo atveju, jei ji turi skatinamąjį poveikį. Skatinamasis poveikis pasireiškia tada, kai pagalba paskatina pagalbos gavėją keisti elgesį, imtis papildomos ekonominės veiklos arba aplinkai palankesnės ekonominės veiklos, kurios jis be pagalbos nevykdytų arba vykdytų ribotai ar kitaip.

27. Pagalba negali būti remiamos veiklos išlaidos, kurias pagalbos gavėjas ir taip būtų patyręs, ir negali būti kompensuojama įprasta ekonominės veiklos verslo rizika ([38]).

28. Norint įrodyti skatinamąjį poveikį, reikia nustatyti faktinį scenarijų ir tikėtiną priešingos padėties scenarijų, jei pagalba nebūtų teikiama ([39]). Komisija tai nagrinės remdamasi 3.2.1.3 skirsnyje nurodytu kiekybiniu vertinimu.

29. Komisijos nuomone, pagalba nedaro skatinamojo poveikio jos gavėjui visais atvejais, kai su projektu susijusius darbus ar veiklą pagalbos gavėjas jau buvo pradėjęs prieš pateikdamas rašytinę paraišką gauti pagalbą nacionalinėms valdžios institucijoms. Kai pagalbos gavėjas pradeda įgyvendinti projektą prieš pateikdamas paraišką gauti pagalbą, bet kokia tam projektui suteikta pagalba iš esmės nebus laikoma suderinama su vidaus rinka.

30. Paraiška pagalbai gauti gali būti įvairių formų, įskaitant, pavyzdžiui, konkurenciniam konkursui pateiktą pasiūlymą. Visose paraiškose turi būti nurodytas bent jau pareiškėjo pavadinimas, projekto ar veiklos aprašymas, įskaitant jų vietą, ir pagalbos suma, reikalinga jiems įgyvendinti.

31. Tam tikrais išskirtiniais atvejais pagalba gali turėti skatinamąjį poveikį net tų projektų, kurie buvo pradėti įgyvendinti prieš pateikiant pagalbos paraišką, atveju. Visų pirma laikoma, kad pagalba turi skatinamąjį poveikį šiais atvejais:

a) pagalba suteikiama automatiškai pagal objektyvius ir nediskriminacinius kriterijus toliau nepaliekant valstybei narei teisės spręsti savo nuožiūra, o priemonė priimta ir galioja prieš pradedant vykdyti su remiamu projektu ar veikla susijusius darbus, išskyrus fiskalinių teisių perėmimo schemų atveju, kai veiklai jau buvo taikomos ankstesnės schemos mokesčių lengvatų forma;

b) nacionalinės valdžios institucijos iki darbų pradžios paskelbė pranešimą apie ketinimą priimti siūlomą pagalbos priemonę su sąlyga, kad Komisija patvirtins priemonę, kaip reikalaujama pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį. Šis pranešimas turi būti paskelbtas viešoje svetainėje arba kitoje viešai prieinamoje žiniasklaidos priemonėje, kuri yra palyginti plačiai ir lengvai prieinama, ir jame turi būti aiškiai nurodyta projektų, kuriuos valstybė narė siūlo pripažinti tinkamais finansuoti, rūšis ir momentas, nuo kurio valstybė narė ketina tokius projektus laikyti tinkamais finansuoti. Siūlomas tinkamumas finansuoti negali būti nepagrįstai ribojamas. Prieš pradėdamas darbus pagalbos gavėjas turėjo informuoti pagalbą teikiančią instituciją, kad investiciniai sprendimai buvo priimti su sąlyga, kad bus suteikta siūloma pagalbos priemonė. Jei valstybė narė skatinamąjį poveikį įrodo remdamasi tokiu pranešimu, ji privalo kartu su pranešimu apie valstybės pagalbą pateikti to pranešimo kopiją ir nuorodą į svetainę, kurioje jis buvo paskelbtas, arba atitinkamą įrodymą, kad su juo buvo galima susipažinti viešai;

([38]) Žr. 2013 m. birželio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *HGA ir kiti/Komisija*, sujungtos bylos C-630/11 P–C-633/11 P, ECLI:EU:C:2013:387, 104 punktą.

([39]) Tas scenarijus turi būti įtikinamas, tikroviškas ir susijęs su sprendimų priėmimo veiksniais, vyraujančiais tuo metu, kai pagalbos gavėjas priima sprendimą dėl projekto. Valstybių narių prašoma remtis oficialiais valdybos dokumentais, rizikos vertinimo dokumentais, finansine ataskaita, vidaus verslo planais, ekspertų nuomonėmis ir kitais su vertinamu projektu susijusių tyrimų duomenimis. Įrodyti skatinamąjį poveikį valstybėms narėms gali padėti dokumentai, kuriuose pateikiama informacija apie paklausos prognozes, išlaidų prognozes, finansines prognozes, investicijų komitetui pateikti dokumentai, kuriuose išsamiai nagrinėjami investavimo/veiklos scenarijai, arba finansų institucijoms pateikti dokumentai. Tokie dokumentai turi būti to paties laikotarpio kaip ir sprendimo dėl investavimo/veiklos priėmimo procesas.

c) veiklos pagalba teikiama esamiems aplinkai nekenksmingos gamybos įrenginiams ir „darbų pradžios“ nėra, nes nėra didelių naujų investicijų. Tokiais atvejais skatinamąjį poveikį galima įrodyti, jei įrenginio eksploatavimas pakeičiamas į mažiau kenksmingą aplinkai, o ne kitą, pigesnį ir daugiau aplinkai kenksmingą eksploatavimo būdą.

32. Komisija mano, kad pagalba, teikiama tik prisitaikymo prie Sąjungos standartų išlaidoms padengti, iš esmės neturi skatinamojo poveikio. Bendroji taisyklė yra ta, kad skatinamąjį poveikį gali turėti tik pagalba, skirta Sąjungos standartams viršyti. Tačiau tais atvejais, kai atitinkamas Sąjungos standartas jau priimtas, bet dar neįsigaliojo, pagalba gali turėti skatinamąjį poveikį, jei ja skatinama investicijas iki galo įgyvendinti likus ne mažiau kaip 18 mėnesių iki standarto įsigaliojimo, nebent 4.1–4.13 skirsniuose nurodyta kitaip. Kad valstybės narės būtų suinteresuotos diegti privalomus nacionalinius standartus, kurie yra griežtesni ar platesnio užmojo nei atitinkami Sąjungos standartai, pagalbos priemonės gali daryti skatinamąjį poveikį nepriklausomai nuo to, ar tokie nacionaliniai standartai yra. Tas pats pasakytina apie pagalbą ir tada, kai, nors Sąjungos standartų nėra, yra priimti privalomi nacionaliniai standartai.

3.1.3. *Nepažeidžiama jokia atitinkama Sąjungos teisės nuostata*

33. Jei remiama veikla arba pagalbos priemone ar jos sąlygomis, įskaitant jos finansavimo būdą, kai jis yra neatsiejama tos priemonės dalis, pažeidžiama atitinkama Sąjungos teisė, pagalba negali būti paskelbta suderinama su vidaus rinka. Taip gali būti, pavyzdžiui, jei pagalbai taikomos sąlygos, tiesiogiai ar netiesiogiai susijusios su produktų ar įrangos kilme, pavyzdžiui, reikalavimas, kad pagalbos gavėjas pirktų vietinius produktus.

3.2. **Negatyvioji sąlyga: pagalba negali trikdyti prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui**

3.2.1. *Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas*

3.2.1.1. Pagalbos būtinumas

34. Siūloma valstybės pagalbos priemonė turi būti skiriama tais atvejais, kai ja galima iš esmės pagerinti padėtį taip, kaip to negali padaryti pati rinka, pavyzdžiui, panaikinti rinkos nepakankamumą, susijusį su projektais ar veikla, kuriems skiriama pagalba. Nors visuotinai pripažįstama, kad konkurencingose rinkose dažniau užtikrinamas efektyvus rinkos veikimas ekonominės veiklos plėtros, kainų, produkcijos ir išteklių naudojimo požiūriu, esant rinkos nepakankamumui valstybės intervencija – valstybės pagalba – gali pagerinti rinkų veikimo efektyvumą ir taip prisidėti prie ekonominės veiklos plėtros, jeigu rinka pati negali duoti efektyvaus rezultato. Valstybė narė turėtų nustatyti rinkos nepakankamumą, kuris trukdo užtikrinti pakankamą aplinkos apsaugos lygį arba veiksmingą energijos vidaus rinką. Pagrindinės su aplinkos apsauga ir energetika susijusios rinkos nepakankamumo rūšys, kurios gali sukliudyti pasiekti optimalių rezultatų ir nulemti neefektyvius rezultatus, yra:

a) neigiamas išorinis poveikis: jis dažniausiai būdingas pagalbos aplinkos apsaugai priemonėms ir atsiranda, kai nėra nustatyta tinkama taršos kaina, t. y. kai atitinkama įmonė nepadengia visų dėl taršos susidarančių išlaidų. Šiuo atveju sau naudos siekiančios įmonės gali neturėti pakankamai paskatų atsižvelgti į jų ekonominės veiklos nulemtą neigiamą išorinį poveikį arba priimdamos sprendimą dėl konkrečios technologijos, arba priimdamos sprendimą dėl produkcijos lygio. Kitaip tariant, įmonės patiriamos išlaidos ne visiškai atspindi vartotojams ir visuomenei tenkančias išlaidas. Todėl įmonės paprastai neturi pakankamai paskatų mažinti savo sukeliamą taršą arba taikyti individualias aplinkos apsaugos priemones;

b) teigiamas išorinis poveikis: įmonės gali investuoti nepakankamai, jei dalį su investicija susijusios naudos gaus kiti rinkos dalyviai nei pats investuotojas. Teigiamas išorinis poveikis gali pasireikšti, pavyzdžiui, kai investuojama į ekologines inovacijas, sistemos stabilumą, naujas ir novatoriškas atsinaujinančiųjų išteklių technologijas ir į novatoriškas prisitaikymo prie paklausos priemones arba, energetikos infrastruktūrų ar elektros energijos tiekimo saugumo atveju, kai priemonės yra naudingos daugeliui valstybių narių (arba daugiau vartotojų);

c) asimetrinė informacija: tai paprastai būdinga rinkoms, kuriose vienos rinkos pusės dalyvių turima informacija ir kitos rinkos pusės dalyvių turima informacija neatitinka. Tokia situacija galėtų susidaryti, pavyzdžiui, kai išorės finansų investuotojams trūksta informacijos apie tikėtiną projekto grąžą ir riziką. Ji taip pat gali susidaryti su tarpvalstybine infrastruktūra susijusio bendradarbiavimo atveju, kai viena šalis informacijos požiūriu yra nepalankioje padėtyje, palyginti su kita šalimi. Nors rizika ar netikrumas patys savaime nenulemia rinkos nepakankamumo, asimetrinės informacijos problema yra susijusi su tokios rizikos ir netikrumo lygiu. Dažniausiai abu šie veiksniai yra didesni aplinką tausojančių investicijų, kurių amortizacijos laikotarpis paprastai yra ilgesnis, atveju ir skatina rinktis trumpalaikes investicijas; padėtį galėtų pasunkinti tokioms investicijoms, visų pirma MVĮ atveju, taikomos finansavimo sąlygos;

d) koordinavimo problemos: jos gali sutrukdyti plėtoti projektą arba veiksmingai jį parengti dėl investuotojų skirtingų interesų ir paskatų (vadinamųjų skirtingų paskatų), rangos sąnaudų arba susitarimų dėl civilinės atsakomybės draudimo, netikrumo dėl bendradarbiavimo rezultatų ir poveikio tinklui, pavyzdžiui, nepertraukiamam elektros tiekimui. Šių koordinavimo problemų gali kilti, pavyzdžiui, tarp pastato savininko ir nuomininko dėl efektyvaus energijos vartojimo sprendimų taikymo. Jos gali dar labiau padidėti dėl informacijos problemų, visų pirma susijusių su asimetrine informacija. Koordinavimo problemas taip pat gali nulemti poreikis pasiekti tam tikrą kritinę masę prieš tai, kai projektą naudinga pradėti komerciniu požiūriu – tai gali būti labai svarbus aspektas (tarpvalstybinių) infrastruktūros projektų atveju.

35. Tačiau vien tik rinkos nepakankamumas tam tikromis aplinkybėmis nėra pakankamas valstybės pagalbos būtinumo įrodymas. Tam tikroms nustatytoms rinkos nepakankamumo problemoms pašalinti gali būti jau taikoma kitų sričių politika ir priemonės. Šių priemonių pavyzdžiai: sektorinis reguliavimas, privalomieji Sąjungos taršos mažinimo standartai, tiekėjų įpareigojimai, tokie kainodaros mechanizmai, kaip Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ATLPS), ir anglies dioksido mokesčiai. Papildomomis priemonėmis, įskaitant valstybės pagalbą, gali būti šalinamas tik likutinis rinkos nepakankamumas, t. y. rinkos nepakankamumas, kuris nepašalinamas kitų sričių politika ir priemonėmis. Taip pat svarbu paaiškinti, kaip valstybės pagalba sustiprina taikomą kitų sričių politiką ir priemones, skirtas tai pačiai rinkos nepakankamumo problemai pašalinti. Todėl įrodyti, kad valstybės pagalba yra būtina, yra sunkiau, jei ja mažinamas kitų sričių politikos, skirtos toms pačioms rinkos nepakankamumo problemoms pašalinti, poveikis. Todėl valstybė narė taip pat turėtų nustatyti visas esamas politikos kryptis ir priemones, kuriomis jau siekiama pašalinti nustatytą reguliavimo ar rinkos nepakankamumą.

36. Komisija laikys, kad pagalba yra būtina, jei valstybė narė įrodys, kad ja efektyviai šalinamas likutinis rinkos nepakankamumas, be kita ko, atsižvelgiant į visą kitą jau taikomą politiką ir priemones, kuriomis siekiama pašalinti tam tikrą nustatytą rinkos nepakankamumą.

37. Kai valstybės pagalba teikiama projektams arba veiklai, kurie, atsižvelgiant į jų technologinį turinį, rizikos lygį ir mastą, yra panašūs į tuos, kurie jau įgyvendinami Sąjungoje rinkos sąlygomis, Komisija iš esmės darys prielaidą, kad rinkos nepakankamumo nėra, ir prašys pateikti papildomų valstybės pagalbos būtinybės įrodymų.

38. Kad įrodytų pagalbos būtinumą, valstybė narė turi įrodyti, kad projektas arba, schemų atveju, etaloninis projektas nebūtų įgyvendintas be pagalbos. Komisija atliks vertinimą remdamasi 3.2.1.3 skirsnyje nurodytu kiekybiniu įvertinimu arba valstybės narės pateikta konkrečia įrodymais pagrįsta analize, įrodančia pagalbos būtinumą.

3.2.1.2. Tinkamumas

39. Siūloma pagalbos priemonė turi būti tinkama politikos priemonė numatytam pagalbos tikslui pasiekti, t. y. neturi būti kitos mažesnio iškreipiamojo poveikio politikos ir pagalbos priemonės, kuria galima pasiekti tokių pat rezultatų.

3.2.1.2.1. Tinkamumas palyginti su alternatyviomis politikos priemonėmis

40. Valstybės pagalba nėra vienintelė politikos priemonė, kuria gali naudotis valstybės narės, kad skatintų gerinti aplinkos apsaugą arba užtikrintų veiksmingą energijos vidaus rinką. Galimos ir kitos, tikslingesnės priemonės, pavyzdžiui, rinkos priemonės ar paklausos priemonės, kurioms priskiriamas reguliavimas, principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ ([40]) taikymas, viešieji pirkimai ar standartizavimas, taip pat viešosios infrastruktūros finansavimo didinimas ir bendrosios fiskalinės priemonės. Svarbus vaidmuo gerinant aplinkos apsaugą gali tekti ir neprivalomoms priemonėms, pavyzdžiui, savanoriškiems ekologiniams ženklams arba aplinkos atžvilgiu tvarių technologijų sklaidai ([41]).

41. Skirtingos priemonės, skirtos tai pačiai rinkos nepakankamumo problemai pašalinti, gali mažinti viena kitos poveikį. Taip yra tokiu atveju, kai įdiegtas veiksmingas rinka grindžiamas mechanizmas, kuriuo konkrečiai siekiama išspręsti išorinio poveikio problemą, pavyzdžiui, Sąjungos ATLPS. Taikant papildomą paramos priemonę tai pačiai rinkos nepakankamumo problemai spręsti, gali būti susilpnintas rinka grindžiamo mechanizmo poveikis. Todėl, kai pagalbos schema siekiama pašalinti likutinį rinkos nepakankamumą, pagalbos schema turi būti parengta taip, kad nesumažintų rinka grindžiamo mechanizmo efektyvumo.

42. Aplinkos apsaugos teisės aktuose įtvirtintu principu „teršėjas moka“ siekiama užtikrinti, kad būtų ištaisytas su neigiamu išoriniu poveikiu susijęs rinkos nepakankamumas. Todėl, jeigu pagalbos gavėjas gali būti laikomas atsakingu už taršą pagal galiojančius Sąjungos ar nacionalinės teisės aktus, valstybės pagalba nėra tinkama priemonė ir negali būti teikiama.

3.2.1.2.2. Įvairių pagalbos priemonių tinkamumas

43. Valstybės pagalba aplinkos apsaugai ir energetikai gali būti skiriama įvairiomis formomis. Vis dėlto valstybės narės turėtų užtikrinti, kad pagalba būtų skiriama taip, kad būtų kuo mažiau iškraipoma prekyba ir konkurencija.

44. Todėl valstybė narė turi įrodyti, kodėl mažiau tinkama yra kitų formų potencialiai mažesnį iškraipomąjį poveikį turinti pagalba, kaip antai: grąžintini avansai, palyginti su tiesioginėmis dotacijomis, mokesčių kreditai, palyginti su mokesčių sumažinimu, arba tokių formų pagalba, kuri yra grindžiama tokiomis finansinėmis priemonėmis, kaip skolos ar nuosavybės priemonės, pavyzdžiui, mažų palūkanų paskolos arba palūkanų subsidijos, valstybės garantijos arba kitoks kapitalo teikimas palankiomis sąlygomis.

45. Pagalbos priemonės pasirinkimas turėtų atitikti rinkos nepakankamumą, kurį ta pagalbos priemone siekiama pašalinti. Kai faktinės pajamos yra neaiškios, pavyzdžiui, energijos taupymo priemonių atveju, grąžintinas avansas gali būti tinkamiausia priemonė.

([40]) Pagal šį principą valstybės narės, atlikdamos planavimą energetikos srityje ir priimdamos su politika ir investicijomis susijusius sprendimus, pirmenybę turi teikti alternatyvioms ekonomiškai efektyvioms energijos vartojimo efektyvumo priemonėms, kuriomis užtikrinamas didesnis energijos poreikio ir energijos tiekimo efektyvumas, visų pirma galutinių vartotojų suvartojamo energijos kiekio mažinimo ekonomiškai efektyviu būdu priemonėms, apkrovos atsako iniciatyvoms ir efektyvesnei energijos konversijai, perdavimui ir paskirstymui, sykiu užtikrinant, kad būtų pasiekti tų sprendimų tikslai. Žr. 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).

([41]) Kitas būdas suteikti galimybę vartotojams ir (arba) naudotojams priimti apgalvotus sprendimus dėl pirkimo ir padidinti aplinką tausojančių gaminių paklausą – ekologinių ženklų ir teiginių naudojimas. Tinkamai parengti, pripažinti, suprantami, patikimi ir atitinkamų vartotojų suvokiami stiprūs ekologiniai ženklai ir tikrovę atitinkantys ekologiniai teiginiai gali būti veiksminga priemonė kreipti ir formuoti (vartotojų) elgesį taip, kad jie rinktųsi labiau aplinką tausojančius gaminius. Vienas veiksmingiausių būdų, kuriais įmonės gali įrodyti, kad jos laikosi aukštų aplinkos apsaugos standartų, yra naudoti patikimą ženklinimo ir (arba) sertifikavimo schemą, kurioje nustatyti aiškūs kriterijai ir pagal kurią atliekamas išorės (trečiosios šalies) tikrinimas. Todėl Komisija į šių gairių taikymo sritį neįtraukė specialių taisyklių dėl pagalbos aplinką tausojantiems gaminiams projektuoti ir gaminti.

46. Valstybė narė turi įrodyti, kad pagalba ir jos struktūra yra tinkamos siekti to priemonės tikslo, kurio ta pagalba siekiama.

3.2.1.3. Proporcingumas

47. Pagalba yra laikoma proporcinga, jeigu pagalbos suma vienam pagalbos gavėjui yra apribota iki minimumo, kurio reikia remiamam projektui ar veiklai vykdyti.

48. Paprastai laikoma, kad pagalba yra apribota iki minimumo, kurio reikia remiamam projektui ar veiklai vykdyti, jei jos suma atitinka grynąsias papildomas išlaidas (trūkstamą finansavimą), kurių reikia pagalbos priemonės tikslui pasiekti, palyginti su priešingos padėties scenarijumi, jei pagalba nebūtų skirta. Grynosios papildomos išlaidos – tai remiamo projekto ir alternatyviojo projekto, kurį pagalbos gavėjas patikimai vykdytų be pagalbos, t. y. priešingos padėties scenarijaus, ekonominių pajamų ir išlaidų (įskaitant investiciją ir veiklą) skirtumas.

49. Išsamaus grynųjų papildomų išlaidų įvertinimo nereikės, jei pagalbos sumos bus nustatomos konkurencinio konkurso būdu, nes taip galima patikimai įvertinti minimalią potencialiems pagalbos gavėjams reikalingą pagalbą ([42]). Todėl Komisija mano, kad pagalbos proporcingumas užtikrinamas, jei laikomasi šių kriterijų:

a) konkursas yra konkurencingas, t. y.: jis yra atviras, aiškus, skaidrus ir nediskriminacinis, pagrįstas objektyviais kriterijais, nustatytais *ex ante*, atsižvelgiant į priemonės tikslą ir sumažinant strateginio kainų siūlymo riziką;

b) kriterijai paskelbiami likus pakankamai laiko iki paraiškų pateikimo termino pabaigos, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingai konkurencijai ([43]);

c) su konkursu susijęs biudžetas arba apimtis yra privalomas apribojimas, nes tikėtina, kad ne visi paraiškų teikėjai gaus pagalbą, numatomas konkurso dalyvių skaičius yra pakankamas, kad būtų užtikrinta veiksminga konkurencija, o kai gaunama nepakankamai pasiūlymų, procedūros įgyvendinant schemą koreguojamos taip, kad vėlesnėse pasiūlymų teikimo procedūrose arba, jei tokios galimybės nėra, kuo greičiau būtų atkurta veiksminga konkurencija;

d) vengiama *ex post* koreguoti pasiūlymų teikimo rezultatus (pavyzdžiui, vėliau derantis dėl pasiūlymų rezultatų arba normavimo), nes tai gali pakenkti procedūros rezultatų veiksmingumui.

50. Atrankos kriterijais, taikomais konkursiniams pasiūlymams reitinguoti ir galiausiai pagalbai paskirstyti konkurencinio konkurso metu, paprastai indėlis siekiant pagrindinių priemonės tikslų turėtų būti tiesiogiai ar netiesiogiai susietas su pareiškėjo prašoma pagalbos suma. Tai gali būti išreikšta, pavyzdžiui, pagalba vienam aplinkos apsaugos vienetui arba pagalba vienam energijos vienetui ([44]). Taip pat gali būti tikslinga įtraukti kitus atrankos kriterijus, kurie nėra tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su pagrindiniais priemonės tikslais. Tokiais atvejais šie kiti kriterijai turi sudaryti ne daugiau kaip 30 % visų atrankos kriterijų svorio. Valstybė narė turi pagrįsti siūlomą metodą ir užtikrinti, kad jis atitiktų siekiamus tikslus.

([42]) Tačiau tuo atveju, jei yra galimybė teikti nulinių subsidijų konkursinius pasiūlymus, valstybės narės turėtų paaiškinti, kaip bus užtikrintas proporcingumas. Nulinių subsidijų konkursiniai pasiūlymai gali būti teikiami, pavyzdžiui, dėl to, kad numatoma, jog rinkos pajamos ilgainiui didės, ir (arba) dėl to, kad sėkmingi konkurso dalyviai gaus koncesijų ar kitokios naudos, taip pat kainų paramą. Reikėtų vengti apatinių arba viršutinių kainų ribų, kurios varžo konkurso procesą ir kenkia proporcingumui, net jei jos nulinės.

([43]) Paprastai pakanka šešių savaičių. Ypač sudėtingų ar naujoviškų procedūrų atveju šis terminas gali būti ilgesnis. Pagrįstais atvejais, pavyzdžiui, paprastų ar reguliarių (pasikartojančių) procesų atveju, gali būti tinkama trumpesnė trukmė.

([44]) Vertindamos aplinkos apsaugos vienetus, valstybės narės gali, pavyzdžiui, parengti metodiką, pagal kurią būtų apskaitomi išmetamieji teršalai ar kita tarša įvairiais remiamos ekonominės veiklos etapais, projekto realizavimo trukmė arba sistemos integravimo sąnaudos. Nustatydamos indėlį siekiant pagrindinių tikslų, palyginti su prašoma pagalbos suma, valstybės narės gali, pavyzdžiui, jį pasverti pagal įvairius objektyvius kriterijus ir pasirinkti atsižvelgdamos į prašomos pagalbos sumą vienam remiantis objektyviais kriterijais nustatytam svertinio vidurkio vienetui arba iš riboto pasiūlymų, kurių pagalbos suma vienam remiantis objektyviais kriterijais nustatytam vienetui yra mažiausia, skaičiaus pasirinkti tuos, kurie pagal objektyvius kriterijus įvertinami geriausiai. Siekiant užtikrinti, kad konkurso procesas išliktų nediskriminacinis, veiksmingai konkurencingas ir atspindėtų ekonominę vertę, bet kurio tokio metodo parametrai turi būti kalibruojami.

51. Jei pagalba teikiama ne konkurencinio konkurso būdu, grynosios papildomos išlaidos turi būti nustatomos lyginant faktinio ir priešingos padėties scenarijaus pelningumą. Kad tokiais atvejais būtų galima nustatyti trūkstamą finansavimą, valstybė narė turi pateikti visų pagrindinių išlaidų ir pajamų kiekybinį įvertinimą pagal faktinį scenarijų ir patikimą priešingos padėties scenarijų, apskaičiuotą vidutinę svertinę kapitalo kainą (VSKK), pagal kurią pagalbos gavėjai diskontuos būsimus pinigų srautus, taip pat grynąją dabartinę vertę (GDV) pagal faktinį ir priešingos padėties scenarijų per visą projekto įgyvendinimo laikotarpį. Komisija patikrins, ar šis priešingos padėties scenarijus yra tikroviškas ([45]). Valstybė narė turi pagrįsti kiekvienam kiekybinio įvertinimo aspektui taikytas prielaidas ir paaiškinti bei pagrįsti visas taikytas metodikas. Tipines grynąsias papildomas išlaidas galima apskaičiuoti kaip faktinio scenarijaus ir priešingos padėties scenarijaus GDV skirtumą per etaloninio projekto įgyvendinimo laikotarpį.

52. Kartais galimas toks priešingos padėties scenarijus, kai pagalbos gavėjas nevykdo veiklos ar investicijų arba tęsia veiklą be pakeitimų. Jei įrodymai patvirtina, kad tai labiausiai tikėtinas priešingos padėties scenarijus, grynosios papildomos išlaidos gali būti prilyginamos neigiamai projekto GDV pagal faktinį scenarijų be pagalbos per visą projekto įgyvendinimo laikotarpį (taigi netiesiogiai daroma prielaida, kad priešingos padėties scenarijaus GDV yra lygi nuliui) ([46]). Taip gali būti infrastruktūros projektų atveju.

53. Individualios pagalbos ir schemų, kurios naudingos labai ribotam pagalbos gavėjų skaičiui, atveju skaičiavimai ir prognozės 51 punkte turi būti pateikti išsamaus projekto verslo plano lygmeniu, o pagalbos schemų atveju – remiantis vienu ar keliais etaloniniais projektais. Panašiai, jei taikomas 52 punktas, patvirtinamieji įrodymai turi būti pateikti išsamaus projekto verslo plano lygmeniu, o pagalbos schemų atveju – remiantis vienu ar keliais etaloniniais projektais.

54. Tam tikromis aplinkybėmis gali būti sunku visiškai nustatyti pagalbos gavėjo gaunamą naudą ir išlaidas, taigi ir kiekybiškai įvertinti faktinio ir priešingos padėties scenarijaus GDV. Tokiems atvejams gali būti taikomi alternatyvūs metodai, kaip išsamiai aprašyta 4 skyriuje apie konkrečių rūšių pagalbą. Tokiais atvejais pagalba gali būti laikoma proporcinga, jei pagalbos suma neviršija didžiausio pagalbos intensyvumo.

55. Kai konkurencinis konkursas nerengiamas, o būsimos išlaidos ir pajamos labai neaiškios ir yra daug asimetrinės informacijos, valstybė narė gali būti priversta taikyti kompensavimo modelius, kurie yra ne visiškai *ex ante*. Vietoje to šie modeliai bus *ex ante* ir *ex post* derinys arba juose bus nustatyti *ex post* lėšų susigrąžinimo ar išlaidų stebėsenos mechanizmai, kartu išlaikant paskatas pagalbos gavėjams kuo labiau sumažinti savo išlaidas ir ilgainiui efektyviau plėtoti verslą.

3.2.1.3.1. Sumavimas

56. Pagalba gali būti suteikta vienu metu pagal kelias pagalbos schemas arba sumuojama su *ad hoc* arba *de minimis* pagalba tų pačių finansuoti tinkamų išlaidų atžvilgiu, jeigu dėl bendros projektui arba veiklai skirtos pagalbos nesusidaro kompensacijos permoka arba neviršijama didžiausia pagalbos suma, kuri leidžiama pagal šias gaires. Jei valstybė narė leidžia pagalbą pagal vieną priemonę sumuoti su pagalba pagal kitas priemones, ji turi nurodyti, pagal kokį metodą kiekvienos priemonės atveju užtikrinta atitiktis šiame punkte nustatytoms sąlygoms.

([45]) Priešingos padėties scenarijus, pagal kurį siūloma, kad alternatyvus investicijų ir (arba) veiklos scenarijus būtų dabartinės aplinkos atžvilgiu netvarios veiklos tęsimas ilguoju laikotarpiu, nebus laikomas tikroviškų.

([46]) Jeigu nėra alternatyvaus projekto, Komisija patikrins, ar pagalbos suma neviršija minimalios sumos, būtinos, kad projektas, kuriam teikiama pagalba, būtų pakankamai pelningas, pavyzdžiui, jam sudarant galimybes pasiekti vidutinę grąžos normą (VGN), kuri atitiktų konkretaus sektoriaus ar įmonės orientacinę normą arba minimalaus pelningumo koeficientą. Šiuo tikslu taip pat galima naudoti įprastas grąžos, kurios pagalbos gavėjas reikalauja kituose panašios rūšies projektuose, normas, visos bendrovės kapitalo sąnaudas arba grąžą, kuri paprastai gaunama atitinkamame pramonės sektoriuje. Turi būti atsižvelgiama į visas numatomas susijusias išlaidas ir naudą per visą projekto vykdymo laikotarpį.

57. Centralizuotai valdomas Sąjungos finansavimas, kuris nėra tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojamas valstybės narės, nėra valstybės pagalba. Kai toks Sąjungos finansavimas derinamas su valstybės pagalba, turi būti užtikrinta, kad dėl bendros viešojo finansavimo sumos, skiriamos toms pačioms tinkamoms finansuoti išlaidoms padengti, nesusidarytų kompensacijos permoka.

3.2.1.4. Skaidrumas

58. Siekdama sumažinti neigiamą poveikį ir užtikrinti, kad konkurentai galėtų susipažinti su atitinkama informacija apie remiamą veiklą, atitinkama valstybė narė turi užtikrinti, kad Komisijos skaidraus skyrimo modulyje ([47]) arba išsamioje valstybės pagalbos svetainėje nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu būtų skelbiama ši informacija:

a) visas patvirtintos pagalbos schemos arba sprendimo dėl individualios pagalbos skyrimo ir jos įgyvendinimo nuostatų tekstas arba nuoroda į jį;

b) informacija apie kiekvieną individualią pagalbą, skirtą *ad hoc* arba pagal pagalbos schemą, patvirtintą remiantis šiomis gairėmis ir viršijančią 100 000 EUR ([48]).

59. Valstybės narės turi savo išsamias valstybės pagalbos svetaines, kuriose skelbiama pagal šį skirsnį reikalaujama informacija, sutvarkyti taip, kad ta informacija būtų lengvai prieinama. Informacija turi būti skelbiama bendruoju lentelinės skaičiuoklės formatu, kuriuo naudojantis galima efektyviai atlikti duomenų paiešką, juos gauti, atsisiųsti ir nesunkiai skelbti internete, pavyzdžiui, CSV arba XML formatu. Prieiga prie svetainės turi būti suteikiama plačiajai visuomenei be apribojimų. Norint naudotis svetaine neturi būti reikalaujama registruotis.

60. Parafiskalinių arba kitų mokesčių lengvatų schemų atveju bus laikoma, kad 58 punkto (b) papunktyje nustatytos sąlygos yra įvykdytos, jeigu valstybės narės paskelbs reikiamą informaciją apie individualios pagalbos sumas tokiais intervalais (mln. EUR):

0,1–0,5;

0,5–1;

1–2;

2–5;

5–10;

10–30;

30–60;

60–100;

100–250;

250 ir daugiau.

61. 58 punkto (b) papunktyje nurodyta informacija turi būti paskelbta per šešis mėnesius nuo pagalbos suteikimo dienos, o pagalbos mokesčių lengvatų forma atveju – per vienus metus nuo nustatyto mokesčių deklaracijos pateikimo termino ([49]). Valstybės narės privalės užtikrinti, kad neteisėtos, bet suderinamos pagalbos atveju ši informacija būtų paskelbta *ex post* per šešis mėnesius nuo Komisijos sprendimo, kuriuo pagalba buvo pripažinta suderinama, datos. Kad būtų galima užtikrinti valstybės pagalbos taisyklių vykdymą, informacija turi būti prieinama bent dešimt metų nuo pagalbos suteikimo dienos.

([47]) Vieša paieška valstybės pagalbos skaidrumo duomenų bazėje adresuhttps://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=lt.

([48]) Valstybės narės tinkamai pagrįstu prašymu šis reikalavimas gali būti netaikomas, jei paskelbta išsami informacija pakenktų konkurencijai vėlesniuose paskirstymo etapuose, pavyzdžiui, leidžiant strateginį kainų siūlymą.

([49]) Jei nėra oficialaus reikalavimo teikti metinę deklaraciją, duomenų fiksavimo tikslais pagalbos suteikimo diena bus laikoma tų metų, už kuriuos buvo suteikta pagalba, gruodžio 31 d.

62. Nuorodas į valstybės pagalbos svetaines, nurodytas 59 punkte, Komisija paskelbs savo svetainėje.

3.2.2. *Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas*

63. Pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą Komisija gali pripažinti, kad pagalba, skirta tam tikros ekonominės veiklos rūšių arba tam tikrų ekonomikos sričių plėtrai skatinti, yra suderinama, bet tik „jei ji netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui“.

64. Norint taikyti šią negatyviąją sąlygą, pirmiausia reikia įvertinti atitinkamos pagalbos iškreipiamąjį poveikį prekybos sąlygoms. Dėl savo pobūdžio bet kokia pagalbos priemonė iškraipys arba gali iškraipyti konkurenciją ir darys arba gali daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, nes ja stiprinama pagalbos gavėjų konkurencinė padėtis, net jei pagalbos priemonė yra būtina, tinkama, proporcinga ir skaidri.

65. Aplinkos apsaugos tikslais skiriama pagalba savaime labiau remiami aplinką tausojantys, o ne taršesni gaminiai ir technologijos, ir toks pagalbos poveikis iš principo nebus laikomas nederamu konkurencijos iškraipymu, nes ja šalinamos rinkos nepakankamumo problemos, dėl kurių pagalba yra būtina. Be to, parama klimatui nekenkiantiems produktams ir technologijoms padeda siekti 2030 ir 2050 m. Europos klimato teisės akte nustatytų tikslų. Todėl, vertindama pagalbos aplinkos apsaugai priemones, Komisija apsvarstys iškreipiamąjį poveikį konkurentams, kurie ir be pagalbos vykdo veiklą tausodami aplinką.

66. Komisija mano, kad schemos, kuriomis gali naudotis platesnis potencialių pagalbos gavėjų ratas, turi ar gali turėti mažesnį konkurenciją iškraipantį poveikį nei parama, skirta tik ribotam konkrečių pagalbos gavėjų skaičiui, ypač kai pagalbos priemonės taikymo sritis apima visus konkurentus, norinčius teikti tą pačią paslaugą, produktą ar naudą.

67. Valstybės pagalba aplinkos apsaugos ir energetikos tikslams gali turėti nenumatytų padarinių – sumažinti rinkos atlygį efektyviausiems, novatoriškiausiems gamintojams ir paskatas tobulėti, persitvarkyti arba pasitraukti iš rinkos mažiausiai veiksmingiems gamintojams. Dėl jos taip pat gali atsirasti neefektyvumo kliūčių, trukdančių pateikti į rinką efektyvesniems ar novatoriškesniems potencialiems konkurentams. Ilgainiui tokie iškraipymai gali slopinti inovacijas, efektyvumą ir mažiau taršių technologijų diegimą. Šis iškreipiamasis poveikis gali būti ypač svarbus, kai pagalba teikiama projektams, kurie teikia ribotą laikiną naudą, tačiau ilgesniuoju laikotarpiu užkerta kelią mažiau taršioms technologijoms, įskaitant tas, kurios būtinos siekiant vidutinės trukmės ir ilgalaikių klimato politikos tikslų, įtvirtintų Europos klimato teisės akte. Pavyzdžiui, taip gali būti, kai dėl iškastinį kurą naudojančiai veiklai teikiamos paramos iš karto sumažėja išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, tačiau ilgainiui išmetamųjų teršalų kiekis mažėja lėčiau. Kai visos kitos sąlygos yra vienodos, tikimybė, kad remiamos investicijos laikiną naudą nusvers galimas mažiau taršių technologijų atgrasymas, yra tuo didesnė, kuo investicijos data yra arčiau atitinkamos tikslinės datos. Todėl Komisija, atlikdama vertinimą, atsižvelgs į šį galimą trumpalaikį ir ilgalaikį neigiamą poveikį konkurencijai ir prekybai.

68. Pagalba taip pat gali iškraipyti konkurenciją sustiprindama didelę pagalbos gavėjo įtaką rinkoje arba padėdama ją išlaikyti. NET jei pagalba tiesiogiai nesustiprinama didelė įtaka rinkoje, tai gali būti daroma netiesiogiai – skatinant esamus konkurentus atsisakyti plėtros ar pasitraukti iš rinkos arba atgrasant naujus konkurentus nuo žengimo į rinką. Į tai reikia atsižvelgti, ypač tais atvejais, kai paramos priemonė skirta ribotam konkrečių pagalbos gavėjų skaičiui arba kai rinkoje įsitvirtinusios įmonės įgijo įtaką rinkoje prieš liberalizuojant rinką, kaip, pavyzdžiui, kartais yra energetikos rinkose. Tai taip pat svarbu rengiant konkurencinius konkursus besiformuojančiose rinkose, kai yra rizika, kad laimėtoju dažniausiai bus skelbiamas stiprią padėtį rinkoje užimantis dalyvis ir tai užkirs kelią reikšmingų naujų rinkos dalyvių atėjimui į rinką.

69. Pagalba gali ne tik sukelti iškraipymus produktų rinkose, bet ir padaryti poveikį prekybai ir vietos pasirinkimui. Kai įmonės konkuruoja tarpvalstybiniu mastu arba kai jos svarsto kitas investavimo vietas, tokių iškraipymų gali kilti ne vienoje valstybėje narėje. Dėl pagalbos, kuria siekiama išlaikyti ekonominę veiklą viename regione arba ją pritraukti iš kitų vidaus rinkos regionų, veikla ar investicijos gali būti perkeliamos iš vieno regiono į kitą, nepadarant jokio grynojo aplinkosauginio poveikio. Komisija tikrins, ar pagalba nedaro akivaizdaus neigiamo

poveikio konkurencijai ir prekybai. Pavyzdžiui, pagalba aplinkos apsaugos ir energetikos tikslams pasiekti, dėl kurios tik pakeičiama ekonominės veiklos vieta, tačiau nepagerinamas esamas aplinkos apsaugos lygis valstybėse narėse, nebus laikoma suderinama su vidaus rinka.

70. Pagal šias gaires Komisija patvirtins priemones ne ilgesniam kaip 10 metų laikotarpiui, o kai kuriais atvejais šis laikotarpis gali būti dar labiau apribotas (žr. 76 punktą). Jei valstybė narė nori pratęsti priemonės galiojimo laikotarpį ilgiau nei tas ilgiausias laikotarpis, ji gali apie priemonę dar kartą pranešti. Tai reiškia, kad pagalba pagal patvirtintas priemones gali būti suteikta ne vėliau kaip per 10 metų nuo pranešimo apie Komisijos sprendimą, kuriuo pagalba pripažįstama suderinama, dienos.

3.3. **Teigiamo pagalbos poveikio ir neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai pasvėrimas**

71. Galiausiai Komisija pasvers nustatytą neigiamą pagalbos priemonės poveikį konkurencijai ir prekybos sąlygoms ir teigiamą planuojamos pagalbos poveikį remiamai ekonominei veiklai, įskaitant jos indėlį į aplinkos apsaugą ir energetikos politikos tikslus, visų pirma siekiant pereiti prie aplinkos atžvilgiu tvarios veiklos ir pasiekti teisiškai privalomus tikslus pagal Europos klimato teisės aktą ir Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslus.

72. Atlikdama šį palyginimą, Komisija ypatingą dėmesį skirs Reglamento (ES) 2020/852 3 straipsniui, įskaitant principą „nedaryti reikšmingos žalos“ ([50]), arba kitoms panašioms metodikoms. Be to, vertindama neigiamą poveikį konkurencijai ir prekybai, Komisija prireikus atsižvelgs į neigiamą remiamos veiklos išorinį poveikį, jei toks išorinis poveikis neigiamai veikia konkurenciją ir prekybą tarp valstybių narių taip, kad prieštarauja bendram interesui, nes dėl jo atsiranda arba didėja rinkos neefektyvumas, įskaitant visų pirma tokį išorinį poveikį, kuris gali trukdyti siekti Sąjungos teisėje nustatytų klimato politikos tikslų ([51]).

73. Komisija laikys pagalbos priemonę suderinama su vidaus rinka tik tada, kai teigiamas poveikis bus didesnis už neigiamą. Tais atvejais, kai siūloma pagalbos priemone tinkamai ir proporcingai nesprendžiamas aiškiai nustatytas rinkos nepakankamumas, pavyzdžiui, dėl laikino naudos pobūdžio ir ilgalaikių iškraipymų, kaip nurodyta 67 punkte, neigiamas iškreipiamasis poveikis konkurencijai veikiausiai nusvers teigiamą priemonės poveikį. Todėl Komisija veikiausiai padarys išvadą, kad siūloma pagalbos priemonė yra nesuderinama.

74. Mažai tikėtina, kad priemonės, tiesiogiai ar netiesiogiai susijusios su parama iškastiniam kurui, ypač taršiausiam, darytų teigiamą poveikį aplinkai – dažnai jos daro didelį neigiamą poveikį, nes gali padidinti neigiamą išorinį poveikį aplinkai rinkoje. Tas pats pasakytina ir apie priemones, susijusias su naujomis investicijomis į gamtines dujas, nebent būtų įrodyta, kad jos nedaro susaistymo poveikio ([52]). Iš esmės mažai tikėtina, kad tokių priemonių nauda nusvertų neigiamą poveikį, kaip išsamiau paaiškinta 4 skyriuje.

([50]) Laikoma, kad priemonės, kurios yra tapačios Tarybos patvirtintuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatytoms priemonėms, atitinka reikšmingos žalos nedarymo principą, nes tai jau buvo patikrinta.

([51]) Taip gali būti ir tuo atveju, kai pagalba iškreipia ekonominių priemonių, sukurtų tokiam neigiamam išoriniam poveikiui internalizuoti, veikimą (pavyzdžiui, paveikdama kainų signalus, kuriuos siunčia Sąjungos ATLPS ar panaši priemonė).

([52]) Pavyzdžiui, tai gali būti grindžiama nacionaliniu priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo planu, kuriame nustatyti privalomi tikslai, ir (arba) tai gali būti privalomi pagalbos gavėjo įsipareigojimai įdiegti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo technologijas, pavyzdžiui, CCS/CCU, ar pakeisti gamtines dujas atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio dujomis arba uždaryti elektrinę atsižvelgiant į Sąjungos klimato politikos tikslus. Kad būtų pasiekti Sąjungos 2030 m. ir 2050 m. klimato politikos tikslai, reikia aiškių viso iškastinio kuro, įskaitant gamtines dujas, mažinimo gairių. Komisijos parengtame 2030 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimo plano poveikio vertinime paaiškinta, kad iki 2050 m. gamtinių dujų naudojimas netaikant taršos mažinimo priemonių taps nesuderinamas su poveikio klimatui neutralumo tikslu ir jų naudojimas, palyginti su 2015 m., turi būti sumažintas 66–71 % (SWD(2020) 176 *final*).

75. Komisija iš esmės palankiai vertins valstybių narių siūlomų priemonių aspektus, kuriais siekiama sudaryti palankesnes sąlygas MVĮ ir atitinkamais atvejais atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijoms dalyvauti konkurenciniame konkurse, su sąlyga, kad teigiamas dalyvavimo ir pritarimo užtikrinimo poveikis nusvertų galimą iškreipiamąjį poveikį.

76. Kiti veiksniai, į kuriuos reikia atsižvelgti sprendžiant, kas tam tikrais atvejais nusveria tam tikrų kategorijų pagalbos schemų atveju, yra šie:

a) reikalavimas atlikti *ex post* vertinimą, kaip apibūdinta 5 skyriuje; tokiais atvejais Komisija gali apriboti schemų taikymo trukmę (paprastai iki ketverių metų ar trumpesnio laikotarpio), palikdama galimybę pakartotinai pranešti apie jų taikymo pratęsimą vėliau;

b) jei nerengiamas konkurencinis konkursas, reikalavimas atskirai pranešti apie tam tikro dydžio arba tam tikrais bruožais pasižyminčius paramos projektus;

c) reikalavimas, kad pagalbos priemonės būtų taikomos ribotą laiką.

4. PAGALBOS KATEGORIJOS

4.1. Pagalba išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui mažinti ir joms absorbuoti, įskaitant paramą atsinaujinančiųjų išteklių energijai ir energijos vartojimo efektyvumui didinti

4.1.1. *Pagrindimas*

77. Europos klimato teisės akte Sąjunga nustatė privalomus plataus užmojo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo iki 2030 ir 2050 m. tikslus. Reglamente (ES) 2018/1999 Sąjunga nustatė Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato politikos tikslus. Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje Sąjunga nustatė privalomus 2030 m. energijos vartojimo efektyvumo tikslus. Tiems Sąjungos tikslams pasiekti ir susijusiems nacionaliniams veiksmams atlikti gali prireikti valstybės pagalbos.

4.1.2. *Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys*

78. 4.1 skirsnyje nustatytos priemonių, taikomų atsinaujinančiųjų išteklių energijai, įskaitant pagalbą atsinaujinančiųjų išteklių energijai arba sintetiniams degalams, gaminamiems naudojant atsinaujinančiųjų išteklių energiją, gaminti, suderinamumo taisyklės. Jame taip pat nustatytos pagalbos priemonių, susijusių su įvairiomis kitomis technologijomis, kuriomis visų pirma siekiama sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, suderinamumo taisyklės ([53]).

4.1.2.1. Pagalba atsinaujinančiųjų išteklių energijai

79. Šiame skirsnyje nustatomos visų rūšių atsinaujinančiųjų išteklių energijos rėmimo priemonių suderinamumo taisyklės.

80. Parama biodegalams, skystiesiems bioproduktams, biodujoms (įskaitant biometaną) ir biomasės kurui gali būti patvirtinta tik tuo atveju, jei remiami degalai atitinka Direktyvoje (ES) 2018/2001 ir jos įgyvendinimo aktuose arba pagal ją priimtuose deleguotuosiuose aktuose nustatytus tvarumo ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo kriterijus.

81. Pagal šį skirsnį pagalba energijai gaminti iš atliekų gali būti laikoma suderinama, jeigu ji susijusi tik su atliekomis, atitinkančiomis atsinaujinančiųjų energijos išteklių apibrėžtį.

82. Pagal šį skirsnį gali būti vertinama pagalba vandeniliui gaminti iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ([54]).

([53]) Tai apima ir investicijas į apleistas pramonines teritorijas, ir plyno lauko investicijas.

([54]) Tai apima elektros energijos tinkluose veikiančius elektrolizerius, dėl kurių sudarytos atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos pirkimo sutartys su ekonominės veiklos vykdytojais, gaminančiais atsinaujinančiųjų išteklių elektros energiją, atitinkančią Komisijos deleguotajame reglamente, priimtame pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 27 straipsnio 3 dalį, nustatytas sąlygas.

4.1.2.2. Kita pagalba išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui mažinti ir joms absorbuoti bei energijos vartojimo efektyvumui didinti

83. Visos technologijos, kuriomis prisidedama prie išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo, iš esmės atitinka reikalavimus. Tai pasakytina apie pagalbą mažo anglies dioksido kiekio energijai arba sintetiniams degalams, gaminamiems naudojant mažo anglies dioksido kiekio energiją, gaminti, pagalbą energijos vartojimo efektyvumui didinti, įskaitant didelio naudingumo kogeneraciją, pagalbą CCS/CCU, pagalbą reguliavimui apkrova ir energijai kaupti, jei taip sumažinamas išmetamųjų teršalų kiekis, ir pagalbą išmetamųjų teršalų kiekiui, atsirandančiam dėl pramoninių procesų, įskaitant žaliavų perdirbimą, mažinti arba jų išvengti. Tai taip pat apima paramą šiltnamio efektą sukeliančioms dujoms absorbuoti iš aplinkos. Šis skirsnis netaikomas priemonėms, kurių pagrindinis tikslas nėra išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimas ar jų absorbavimas. Jei priemone padedama ne tik mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, bet ir užkirsti kelią taršai, kuri nėra šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas, arba ją mažinti, priemonės suderinamumas bus vertinamas remiantis šiuo skirsniu arba 4.5 skirsniu, priklausomai nuo to, kuris iš šių dviejų tikslų dominuoja.

84. Šis skirsnis taip pat taikomas specialiosios infrastruktūros projektams (įskaitant vandenilio, kitų mažo anglies dioksido kiekio dujų ir anglies dioksido saugojimo/naudojimo projektus), kurie nepatenka į energetikos infrastruktūros apibrėžtį, taip pat projektams, apimantiems specialiąją infrastruktūrą arba energetikos infrastruktūrą, arba ir vieną, ir kitą, jei ji derinama su gamyba arba vartojimu/naudojimu.

85. Tiek, kiek pagalba sudaromos palankesnės sąlygos investicijoms, kuriomis siekiama didinti pramoninės veiklos energinį naudingumą, šis skirsnis taip pat taikomas pagalbai MVĮ ir mažoms vidutinės kapitalizacijos įmonėms, teikiančioms energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, siekiant palengvinti sutarčių dėl energinio naudingumo sudarymą, kaip apibrėžta Direktyvos 2012/27/ES 2 straipsnio 27 punkte.

86. Pagal šį skirsnį pagalba energijai gaminti iš atliekų gali būti laikoma suderinama, jeigu ji susijusi tik su atliekomis, naudojamomis kurą deginančiuose įrenginiuose, kuriems taikoma didelio naudingumo kogeneracijos apibrėžtis.

87. Pagal šį skirsnį gali būti vertinama pagalba mažo anglies dioksido pėdsako vandeniliui gaminti.

88. Pagal šį skirsnį taip pat gali būti vertinama pagalba elektrifikacijai naudojant atsinaujinančiųjų išteklių elektros energiją ir (arba) mažo anglies dioksido kiekio elektros energiją, įskaitant paramą šildymo ir pramonės procesams.

4.1.3. *Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas*

4.1.3.1. Pagalbos būtinumas

89. 34–37 punktai netaikomi išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo priemonėms. Valstybė narė turi nustatyti, kokios politikos priemonės jau taikomos siekiant mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Vis dėlto, nors Sąjungos ATLPS ir susijusia politika bei priemonėmis kai kurios su išmetamu šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiu susijusios išlaidos internalizuojamos, kol kas jomis gali būti internalizuojamos ne visos tokios išlaidos.

90. Kaip reikalaujama 38 punkte, valstybė narė turėtų įrodyti, kad atsižvelgiant į priešingą padėtį ([55]), taip pat į atitinkamas išlaidas ir pajamas, įskaitant išlaidas ir pajamas, susijusias su ATLPS ir 89 punkte nurodyta susijusia politika ir priemonėmis, siūlomai veiklai pagalba yra būtina. Kai būsimus rinkos pokyčius, susijusius su didele verslo scenarijaus dalimi (pavyzdžiui, investicijų į atsinaujinančiųjų išteklių energiją atveju, kai pajamos iš elektros energijos nėra susietos su gamybos sąnaudomis), gaubia didelis neapibrėžtumas, gali būti laikoma, kad parama, teikiama kaip tam tikras garantuotas atlygis siekiant apriboti neigiamų scenarijų poveikį, yra būtina siekiant užtikrinti, kad būtų vykdomos privačios investicijos. Tokiais atvejais, siekiant užtikrinti proporcingumą, gali reikėti apriboti pelningumą ir (arba) nustatyti lėšų susigrąžinimo sistemas, susijusias su galimais teigiamais scenarijais.

([55]) Priešinga padėtis – veikla, kurią pagalbos gavėjas būtų vykdęs, jei pagalba nebūtų suteikta. Kai kuriais priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo atvejais tai gali būti susiję su investicijomis į mažiau aplinką tausojančią alternatyvą. Kitais atvejais investicijų gali nebūti arba jos gali būti atidėtos, tačiau, pavyzdžiui, tai gali būti susiję su veiklos sprendimais, kurių nauda aplinkai būtų mažesnė, pavyzdžiui, esamų statybvietės įrenginių eksploatacijos pratęsimu ir (arba) energijos pirkimu.

91. Jei valstybė narė įrodo, kad pagal 90 punktą pagalba yra būtina, Komisija daro prielaidą, kad išlieka rinkos nepakankamumas, kurį galima pašalinti suteikiant pagalbą priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti, nebent ji turi tai paneigiančių įrodymų.

92. Jei schemos taikomos ilgiau nei trejus metus, valstybė narė turi patvirtinti, kad ji atnaujins savo atitinkamų išlaidų ir pajamų analizę ne rečiau kaip kas trejus metus, o jei pagal schemas pagalba teikiama rečiau, – prieš suteikiant pagalbą, taip užtikrinant, kad kiekvienai reikalavimus atitinkančių pagalbos gavėjų kategorijai pagalba ir toliau būtų būtina. Jei tam tikrai pagalbos gavėjų kategorijai pagalba nebėra būtina, prieš teikiant tolesnę pagalbą ta kategorija turėtų būti panaikinta ([56]).

4.1.3.2. Tinkamumas

93. 3.2.1.2 skirsnis netaikomas išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo priemonėms. Komisija daro prielaidą, kad valstybės pagalba iš esmės gali būti tinkama priemonė siekiant priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslų, atsižvelgdama į tai, kad kitų politikos priemonių paprastai nepakanka šiems tikslams pasiekti, su sąlyga, kad laikomasi visų kitų suderinamumo sąlygų. Atsižvelgiant į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo problemos mastą ir skubumą, gali būti naudojamos įvairios priemonės, įskaitant tiesiogines dotacijas.

94. Pagalba, kuria siekiama palengvinti sutarčių dėl energinio naudingumo sudarymą, kaip nurodyta 85 punkte, gali būti teikiama tik kaip:

a) paskola arba garantija energinio naudingumo didinimo priemonių teikėjui pagal sutartį dėl energinio naudingumo arba

b) finansinis produktas, kurio tikslas – refinansuoti atitinkamą paslaugų teikėją (pavyzdžiui, faktoringas arba forfeitingas).

4.1.3.3. Tinkamumas finansuoti

95. Galima tikėtis, kad priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo priemonės, skirtos konkrečiai veiklai, kuri konkuruoja su kita nesubsidijuojama veikla, labiau iškraipys konkurenciją nei visoms konkuruojančioms veiklos rūšims atviros priemonės. Todėl valstybė narė turėtų pateikti argumentus dėl priemonių, kurios neapima visų konkuruojančių technologijų ir projektų, pavyzdžiui, visų elektros energijos rinkoje vykdomų projektų arba visų pakeičiamus produktus gaminančių įmonių, galinčių efektyviai techniškai prisidėti prie išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo ([57]). Šie argumentai turėtų būti pagrįsti objektyviomis priežastimis, susijusiomis, pavyzdžiui, su efektyvumu, išlaidomis ar kitomis svarbiomis aplinkybėmis. Šie argumentai gali, be kita ko, būti grindžiami įrodymais, surinktais per viešas konsultacijas, nurodytas 4.1.3.4 skirsnyje, jei turima.

96. Komisija įvertins pateiktus argumentus ir laikysis nuomonės, kad didesnis tinkamumo finansuoti apribojimas nepagrįstai neiškraipo konkurencijos, jei, pavyzdžiui:

a) priemonė skirta su konkrečiu sektoriumi ar technologija susietam Sąjungos teisėje nustatytam tikslui ([58]), pavyzdžiui, tai yra atsinaujinančiųjų išteklių energijos ar energijos vartojimo efektyvumo schema ([59]);

b) priemone siekiama remti būtent parodomuosius projektus;

c) priemone siekiama spręsti ne tik priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo, bet ir oro kokybės ar kitos taršos problemas;

([56]) Tai neturėtų įtakos teisei gauti jau suteiktą pagalbą (pavyzdžiui, pagal dešimties metų sutartį).

([57]) Komisija paprastai nereikalaus, kad priemonės būtų taikomos tarpvalstybiniu mastu, nors tai gali padėti nuraminti susirūpinimą dėl konkurencijos.

([58]) Pavyzdžiui, jei taikoma, vandeniliui iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių.

([59]) Tokiu atveju tinkamumas finansuoti turėtų būti ribojamas tik pagal atitinkamas apibrėžtis, jei jos nustatytos sektoriaus teisės aktuose. Pavyzdžiui, pagrindiniam atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslui pasiekti skirta schema turėtų būti atvira visoms technologijoms, atitinkančioms 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 8) pateiktą atsinaujinančiųjų išteklių energijos apibrėžtį, o schema, skirta Sąjungos tarpiniam tikslui pasiekti, turėtų būti atvira visoms technologijoms, kurios gali padėti tą tarpinį tikslą pasiekti. Tačiau valstybės narės taip pat gali dar labiau apriboti savo paramos priemonių taikymo sritį, be kita ko, konkrečioms atsinaujinančiųjų energijos išteklių rūšims, remdamosi kitais objektyviais kriterijais, pavyzdžiui, išvardytais 96(b)–(g) punktuose.

d) valstybė narė nurodo priežastis, dėl kurių galima tikėtis, kad reikalavimus atitinkantys sektoriai arba novatoriškos technologijos ilgainiui gali svariai ir ekonomiškai efektyviai prisidėti prie aplinkos apsaugos ir esminio priklausomybės nuo iškastinio kuro sumažinimo;

e) priemonė reikalinga diversifikacijai, kuri būtina siekiant išvengti su tinklo stabilumu susijusių problemų paaštrėjimo ([60]);

f) galima tikėtis, kad taikant atrankesnį požiūrį sumažės aplinkos apsaugos užtikrinimo išlaidų (pavyzdžiui, dėl diversifikacijos, be kita ko atsinaujinančiųjų energijos išteklių srityje, sumažėjusių sistemos integravimo sąnaudų, o tai taip pat galėtų apimti reguliavimą apkrova ir (arba) kaupimą) ir (arba) bus mažiau iškraipoma konkurencija;

g) projektas buvo atrinktas paskelbus atvirą kvietimą dalyvauti dideliame integruotame tarpvalstybiniame projekte, kurį bendrai parengė kelios valstybės narės ir kuriuo siekiama svariai prisidėti prie aplinkos apsaugos atsižvelgiant į bendrus Sąjungos interesus, ir arba įgyvendinant tokį projektą taikoma naujoviška technologija, kuri grindžiama paramos gavėjo arba kito subjekto vykdoma MTPI veikla, jei pirmasis įgyja teises naudotis ankstesnės MTPI veiklos rezultatais, arba šis projektas yra vienas iš pirmųjų atvejų, kai atitinkamame sektoriuje diegiama naujoviška technologija.

97. Valstybės narės turi reguliariai peržiūrėti tinkamumo finansuoti taisykles ir visas su jomis susijusias taisykles, siekdamos užtikrinti, kad priežastys, kuriomis pateisinamas ribotesnis tinkamumas finansuoti, išliktų visą kiekvienos schemos įgyvendinimo laikotarpį, t. y. užtikrinti, kad bet kokie tinkamumo finansuoti apribojimai galėtų būti pateisinami net ir tada, kai sukuriamos naujos technologijos ar metodai arba gaunama daugiau duomenų.

4.1.3.4. Viešos konsultacijos

98. 4.1.3.4 skirsnis taikomas nuo 2023 m. liepos 1 d.

99. Prieš pranešdamos apie pagalbą, išskyrus tinkamai pagrįstas išimtines aplinkybes, valstybės narės turi surengti viešas konsultacijas dėl priemonių, apie kurias turi būti pranešta pagal šį skirsnį, poveikio konkurencijai ir proporcingumo. Pareiga konsultuotis netaikoma nei jau patvirtintų priemonių pakeitimams, jei jais nekeičiama jų taikymo sritis ar tinkamumas finansuoti arba nepratęsiama jų trukmė ilgiau nei 10 metų nuo pranešimo apie pradinį Komisijos sprendimą, kuriuo pagalba pripažįstama suderinama, dienos, nei 100 punkte nurodytais atvejais. Siekiant nustatyti, ar priemonė yra pagrįsta atsižvelgiant į šiose gairėse nustatytus kriterijus, būtina surengti šias viešas konsultacijas ([61]):

a) dėl priemonių, kurių numatoma vidutinė metinė pagalbos suma yra ne mažesnė kaip 150 mln. EUR per metus, rengiamos ne trumpesnės kaip 6 savaičių trukmės viešos konsultacijos, apimančios šiuos klausimus:

i) tinkamumą finansuoti;

ii) subsidijos už neišmesto CO_2 ekvivalento ([62]) toną apskaičiavimo metodą ir įvertį (etaloninio ar kito projekto);

iii) siūlomą konkurencinių konkursų rengimą, jų apimtį ir siūlomas išimtis;

([60]) Tuo atveju, kai teikiama regioninė parama, valstybė narė turėtų įrodyti, kad pagalbinėmis paslaugomis ir perskirstymo taisyklėmis sudaromos sąlygos užtikrinti, pavyzdžiui, veiksmingą atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimą ir reguliavimą apkrova ir atlyginama už pasirinktus vietos ir technologinius sprendimus, kuriais palaikomas tinklo stabilumas, laikantis Reglamento (ES) 2019/943 ir Direktyvos (ES) 2019/944. Jei valstybė narė nustato vietinę energijos tiekimo saugumo problemą, kurios vidutiniu laikotarpiu (pavyzdžiui, per 5–10 metų) neįmanoma išspręsti pagerinus rinkos struktūrą arba pakankamai sustiprinus tinklą, šiai problemai spręsti skirta priemonė turėtų būti rengiama ir vertinama pagal 4.8 skirsnį.

([61]) Laikydamosi šių reikalavimų valstybės narės gali remtis esama nacionaline konsultavimosi tvarka. Jei konsultacijos apima šiose gairėse išvardytus punktus ir rengiamos reikiamą laikotarpį, atskiros konsultacijos nereikalingos. Atskiro konsultavimosi taip pat gali būti nereikalaujama 96 punkto (g) papunktyje nurodytais atvejais.

([62]) CO_2 ekvivalentas (CO_2 e) – tai metrinės sistemos matavimo vienetas, naudojamas lyginant išmetamą įvairių šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį pagal jų visuotinio atšilimo potencialą; kitų dujų kiekiai perskaičiuojami į lygiavertį anglies dioksido, turinčio tokį pat visuotinio atšilimo potencialą, kiekį.

iv) pagrindinius pagalbos skyrimo procedūros parametrus ([63]), įskaitant galimybę konkuruoti skirtingų rūšių pagalbos gavėjams ([64]);

v) pagrindines prielaidas, kuriomis grindžiamas kiekybinis įvertinimas, naudojamas pagalbos skatinamajam poveikiui, būtinumui ir proporcingumui įrodyti;

vi) jei gali būti remiamos naujos investicijos į gamtinėmis dujomis grindžiamą gamybą arba pramonės gamybą, siūlomas apsaugos priemones, kuriomis užtikrinamas suderinamumas su Sąjungos klimato politikos tikslais (žr. 129 punktą);

b) dėl priemonių, kurių numatoma vidutinė metinė pagalbos suma yra mažesnė nei 150 mln. EUR per metus, rengiamos ne trumpesnės kaip 4 savaičių trukmės viešos konsultacijos, apimančios šiuos klausimus:

i) tinkamumą finansuoti;

ii) siūlomą konkurencinių konkursų rengimą, jų apimtį ir siūlomas išimtis;

iii) jei gali būti remiamos naujos investicijos į gamtinėmis dujomis grindžiamą gamybą arba pramonės gamybą, siūlomas apsaugos priemones, kuriomis užtikrinamas suderinamumas su Sąjungos klimato politikos tikslais (žr. 129 punktą).

100. Viešos konsultacijos nebūtinos dėl 99 punkto (b) papunktyje nurodytų priemonių, kai taikomos konkurencinių konkursų procedūros, o priemone neremiamos investicijos į energijos gamybą, pramonės gamybą arba kitą veiklą naudojant iškastinį kurą.

101. Konsultacijų klausimynai turi būti skelbiami viešoje svetainėje. Valstybės narės turi paskelbti konsultacijų ataskaitą ir joje apibendrinti bei aptarti gautus atsiliepimus. Joje turėtų būti paaiškinta, kaip galimas neigiamas poveikis konkurencijai buvo sumažintas nustačius atitinkamą siūlomos priemonės taikymo sritį arba tinkamumo finansuoti sąlygas. Teikdamos pranešimą apie pagalbos priemones pagal šį skirsnį valstybės narės turi pateikti nuorodą į į jų gautus atsakymus į konsultacijos klausimus.

102. Išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais Komisija gali svarstyti alternatyvius konsultavimosi metodus, su sąlyga, kad į suinteresuotųjų šalių nuomonę bus atsižvelgta (toliau) įgyvendinant pagalbą. Tokiais atvejais alternatyvius metodus gali tekti derinti su taisomaisiais veiksmais, kad būtų sumažintas galimas iškreipiamasis priemonės poveikis.

4.1.3.5. Proporcingumas

103. Pagalba išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui mažinti paprastai turėtų būti teikiama konkurencinio konkurso būdu, kaip aprašyta 49 ir 50 punktuose, kad priemonės tikslus ([65]) būtų galima pasiekti proporcingai ir taip būtų sumažintas konkurencijos ir prekybos iškraipymas. Su konkursu susijęs biudžetas arba apimtis yra privalomas apribojimas, nes tikėtina, kad ne visi paraiškų teikėjai gaus pagalbą, numatomas konkurso dalyvių skaičius yra pakankamas, kad būtų užtikrinta veiksminga konkurencija, o kai gaunama nepakankamai pasiūlymų, procedūros įgyvendinant schemą koreguojamos taip, kad vėlesnėse pasiūlymų teikimo procedūrose arba, jei tokios galimybės nėra, kuo greičiau būtų atkurta veiksminga konkurencija ([66]).

([63]) Pavyzdžiui, laiką nuo konkurso iki pristatymo laikotarpio, paraiškų ir pasiūlymų teikimo taisykles, kainodaros taisykles.

([64]) Pavyzdžiui, jei sudaromos skirtingos trukmės sutartys, taikoma skirtinga reikalavimus atitinkančių pajėgumų ir (arba) produkcijos kiekio apskaičiavimo metodika, skirtinga subsidijų apskaičiavimo ar mokėjimo metodika.

([65]) Pavyzdžiui, valstybės narės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslus.

([66]) Tokį privalomą suvaržymą galima taikyti įvairiais vienas kitą papildančiais būdais, įskaitant veiksmus, kuriais siekiama sumažinti galimus su pasiūla susijusius suvaržymus, pakoreguoti apimtį, kad ji atspindėtų tikėtiną pasiūlą tam tikru laikotarpiu, ir (arba) pakeisti kitas konkurso procedūros ypatybes (pavyzdžiui, tinkamumo dalyvauti kriterijus); siekiant priemonės tikslo (pavyzdžiui, valstybių narių priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslų) proporcingai, kad būtų kuo labiau sumažinti konkurencijos ir prekybos iškraipymai. Užtikrindamos proporcingumą ir konkurencingumą, valstybės narės taip pat gali atsižvelgti į teisėtus investuotojų lūkesčius.

104. Konkurse iš esmės turėtų galėti dalyvauti visi reikalavimus atitinkantys pagalbos gavėjai, kad būtų galima ekonomiškai efektyviai paskirstyti pagalbą ir sumažinti konkurencijos iškraipymą. Tačiau konkurse gali būti leidžiama dalyvauti tik vienos ar kelių konkrečių kategorijų gavėjams, jei pateikiami įrodymai, įskaitant visus per viešas konsultacijas surinktus svarbius įrodymus, kad, pavyzdžiui:

a) rengiant bendrą procedūrą, kurioje galėtų dalyvauti visi reikalavimus atitinkantys pagalbos gavėjai, būtų gautas neoptimalus rezultatas arba nebūtų pasiekti priemonės tikslai; šis pagrindimas gali būti susijęs su 96 punkte nurodytais kriterijais;

b) pasiūlymų dydžiai, kurie, kaip tikimasi, turėtų būti siūlomi skirtingų kategorijų pagalbos gavėjų, labai skiriasi (paprastai taip būtų tuo atveju, kai numatomi konkurso pasiūlymų dydžiai, nustatyti remiantis 90 punkte reikalaujama analize, skirtųsi daugiau kaip 10 %); tokiu atveju galima rengti atskirus konkurencinius konkursus, kad pagalbos gavėjai, kurių išlaidos panašios, konkuruotų tarpusavyje.

105. Jeigu valstybė narė remiasi 104 punkto (b) papunktyje nurodytomis išimtimis, taikomomis schemai, kuri galios ilgiau nei trejus metus, atliekant analizę, kurios reikalaujama pagal 92 punktą, taip pat reikėtų apsvarstyti, ar tomis išimtimis vis dar galima remtis. Visų pirma valstybės narės turi patvirtinti, kad tokios schemos laikui bėgant bus pritaikytos siekiant užtikrinti, kad technologijų, kurių pasiūlymų dydis, kaip tikimasi, skirsis ne daugiau kaip 10 %, konkursai vyktų to paties konkurencinio konkurso metu. Be to, valstybė narė gali nuspręsti rengti atskirus konkursus, jei iš naujo atlikus analizę pagal 92 punktą paaiškėja, kad pasiūlymų dydžiai skiriasi daugiau kaip 10 %

106. Jei atlikus pagal 90 punktą reikalaujamą analizę paaiškėja, kad gali būti didelių pasiūlymų dydžių, kuriuos, kaip tikimasi, pasiūlys skirtingų kategorijų paramos gavėjai, skirtumų, valstybės narės turėtų atsižvelgti į riziką, kad pigesnės technologijos gali būti kompensuotos per daug. Komisija į tai taip pat atsižvelgs atlikdama vertinimą. Tam tikrais atvejais gali reikėti nustatyti viršutines pasiūlymų ribas, kad būtų apribota didžiausia atskirų tam tikrų kategorijų konkurso dalyvių siūloma kaina. Bet kokios viršutinės pasiūlymų ribos turėtų būti pagrįstos atsižvelgiant į 51, 52 ir 53 punktuose nurodytą etaloninių projektų kiekybinį įvertinimą.

107. Reikalavimo paskirstyti pagalbą ir nustatyti pagalbos dydį konkurencinio konkurso būdu išimtys gali būti pateisinamos, jei pateikiami įrodymai, įskaitant viešų konsultacijų metu surinktus įrodymus, kad įvykdyta viena iš toliau nurodytų sąlygų:

a) potencialios pasiūlos arba potencialių konkurso dalyvių skaičiaus nepakanka konkurencijai užtikrinti; tokiu atveju valstybė narė turi įrodyti, kad atitinkamais atvejais konkurencijos neįmanoma padidinti mažinant biudžetą arba sudarant palankesnes sąlygas dalyvauti konkurse (pavyzdžiui, atrenkant papildomą žemę plėtrai arba pritaikant išankstinės atrankos reikalavimus);

b) pagalbos gavėjai yra mažųjų projektų vykdytojai, kurie apibrėžiami taip:

i) elektros energijos gamybos arba saugojimo projektų atveju – projektai, kurių įrengtoji galia neviršija 1 MW;

ii) elektros energijos vartojimo projektų atveju – projektai, pagal kuriuos didžiausia paklausa neviršija 1 MW;

iii) šilumos ir dujų gamybos technologijų atveju – projektai, kurių įrengtoji ar lygiavertė galia neviršija 1 MW;

iv) 100 % MVĮ priklausančių arba atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijos projektų atveju – projektai, kurių įrengtoji galia arba pagal kuriuos didžiausia paklausa neviršija 6 MW;

v) projektų, kurie 100 % priklauso mažosioms ir labai mažoms įmonėms arba atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijoms tik vėjo energijos gamybos tikslais, atveju – kurių įrengtoji galia neviršija 18 MW;

vi) MVĮ skirtos energijos vartojimo efektyvumo priemonės, nesusijusios su energijos gamyba, kai paramos gavėjai gauna mažiau nei 300 000 EUR vienam projektui.

c) atskiri projektai atitinka abi šias sąlygas:

i) projektas buvo atrinktas paskelbus atvirą kvietimą dalyvauti dideliame integruotame tarpvalstybiniame projekte, kurį bendrai parengė kelios valstybės narės ir kuriuo siekiama svariai prisidėti prie aplinkos apsaugos atsižvelgiant į bendrus Sąjungos interesus;

ii) įgyvendinant projektą taikoma naujoviška technologija, kuri grindžiama paramos gavėjo arba kito subjekto vykdoma MTPI veikla, jei pirmasis įgyja teises naudotis ankstesnės MTPI veiklos rezultatais, arba šis projektas yra vienas iš pirmųjų atvejų, kai atitinkamame sektoriuje diegiama naujoviška technologija.

108. Valstybės narės taip pat gali naudoti konkurencinių sertifikatų arba tiekėjų įpareigojimo schemas, kad nustatytų pagalbos dydį ir paskirstytų pagalbą, jei:

a) pagal schemą nustatyta už potencialią pasiūlą mažesnė paklausa;

b) išpirkimo arba baudos kaina, taikoma vartotojui arba tiekėjui, kuris neįsigijo reikalaujamo sertifikatų skaičiaus (t. y. kaina, kuri yra didžiausia suma, mokėtina už paramą), yra pakankamai didelė, kad skatintų laikytis įpareigojimo. Tačiau baudos kaina turėtų būti pagrįsta 51, 52 ir 53 punktuose nurodytu kiekybiniu įvertinimu siekiant, kad ji nebūtų pernelyg didelė ir būtų išvengta perteklinio kompensavimo;

c) jeigu schemose numatyta parama biodegalams, skystiesiems bioproduktams ir biomasės kurui, kad būtų išvengta kompensacijos permokos, valstybės narės turi atsižvelgti į informaciją apie jau gautą paramą masės balanso sistemos dokumentuose pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 30 straipsnį.

109. Valstybės narės taip pat gali parengti paramos schemas, kuriomis siekiama mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro arba didinti energijos vartojimo efektyvumą, sumažinant parafiskalinius arba kitus mokesčius, pavyzdžiui, aplinkos politikos tikslams finansuoti skirtus mokesčius. Tokioms schemoms įgyvendinti konkurencinio konkurso rengti neprivaloma. Tačiau tokia pagalba iš esmės turi būti teikiama vienodai visoms reikalavimus atitinkančioms įmonėms, veikiančioms tame pačiame ekonominės veiklos sektoriuje ir esančioms tokioje pačioje arba panašioje faktinėje padėtyje pagalbos priemonės tikslų ar uždavinių atžvilgiu. Pranešančioji valstybė narė turi įdiegti metinį stebėsenos mechanizmą, kuris leistų patikrinti, ar pagalba vis dar būtina. Šis skirsnis netaikomas mokesčių sumažinimui, kuris atspindi esmines energijos tiekimo ar susijusių paslaugų teikimo sąnaudas. Pavyzdžiui, šis skirsnis netaikomas, kai sumažinami tinklo mokesčiai arba mokesčiai, kuriais finansuojami pajėgumų užtikrinimo mechanizmai.

110. Jeigu dėl parafiskalinių arba kitų mokesčių sumažinimo sumažėja einamosios veiklos išlaidos, pagalbos suma negali viršyti aplinką tausojančio projekto ar veiklos ir mažiau aplinkai palankaus priešingos padėties scenarijaus išlaidų skirtumo. Jeigu aplinką tausojantis projektas ar veikla gali padėti sutaupyti lėšų arba gauti papildomų pajamų, į juos turi būti atsižvelgiama nustatant pagalbos proporcingumą.

111. Rengdama pagalbos schemas, valstybė narė turi atsižvelgti į informaciją apie paramą, jau gautą iš masės balanso sistemos dokumentų pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 30 straipsnį.

112. Kai pagalbos priemonių dalį sudaro koncesijos ar kitos lengvatos, pavyzdžiui, teisė naudotis žeme, jūros dugnu ar upėmis arba teisė į infrastruktūros jungtį, valstybės narės turi užtikrinti, kad tokios koncesijos būtų skiriamos remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais, susijusiais su priemonės tikslais (žr. 50 punktą).

113. Kai pagal sutartį dėl energinio naudingumo pagalba energinio naudingumo didinimo priemonių teikėjui teikiama kaip pirmaeilė paskola, paskolų priemonėmis turėtų būti užtikrinta didelė komercinių skolų finansavimo teikėjų bendro investavimo norma. Daroma prielaida, kad taip yra tuo atveju, kai tokia norma yra ne mažesnė kaip 30 % teikėjo pagrindinių sutarčių dėl energinio naudingumo portfelio vertės. Energinio naudingumo didinimo priemonių teikėjas turi grąžinti bent jau nominalią paskolos vertę. Jei pagalba teikiama garantijos forma, valstybės garantija turi neviršyti 80 % pagrindinės paskolos sumos, o nuostolius proporcingai ir tokiomis pačiomis sąlygomis turi padengti kredito įstaiga ir valstybė. Garantuota suma turi proporcingai sumažėti taip, kad garantija niekada nepadengtų daugiau kaip 80 % negrąžintos paskolos. Viešoji paskola arba garantija energinio naudingumo didinimo priemonių teikėjui gali būti teikiama ne ilgiau nei 10 metų.

4.1.4. *Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas ir pusiausvyros užtikrinimas*

114. 3.2.2 ir 3.3 skirsniai, išskyrus 70 punktą, išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo priemonėms netaikomi.

115. Šis punktas taikomas nuo 2023 m. liepos 1 d. Kiekvieno projekto, o schemų atveju – kiekvieno etaloninio projekto atveju turi būti apskaičiuota subsidija už neišmesto CO_2 ekvivalento toną ir pateiktos šio skaičiavimo prielaidos bei metodika. Kiek įmanoma, tuo skaičiavimu turėtų būti nustatytas grynojo išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo dėl veiklos, atsižvelgiant į per visą būvio ciklą išmestą ar sumažintą išmetamųjų teršalų kiekį. Be to, reikėtų įvertinti trumpalaikę ir ilgalaikę sąveiką su kitomis atitinkamomis politikos kryptimis ar priemonėmis, įskaitant Sąjungos ATLPS. Kad būtų galima palyginti skirtingų aplinkos apsaugos priemonių sąnaudas, visų valstybės narės skatinamų priemonių metodika iš esmės turėtų būti panaši ([67]).

116. Kad būtų pasiektas teigiamas poveikis aplinkai, susijęs su priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu, teikiant pagalbą išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis turi būti ne perkeliamas iš vieno sektoriaus į kitą, bet apskritai sumažintas.

117. Siekiant išvengti dvigubo subsidijavimo rizikos ir užtikrinti, kad būtų galima patikrinti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimą, pagalba, skiriama pramonės veiklos rūšių priklausomybei nuo iškastinio kuro sumažinti, turi būti mažinamas tiesiogiai su ta pramonės veikla susijęs išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis. Teikiant pagalbą pramoninės veiklos energijos vartojimo efektyvumui didinti, turi būti didinamas pagalbos gavėjų veiklos energijos vartojimo efektyvumas.

118. Nukrypstant nuo paskutiniame 117 punkto sakinyje nustatyto reikalavimo, pramoninės veiklos energijos vartojimo efektyvumo didinimas gali būti remiamas teikiant pagalbą, kuria siekiama palengvinti sutarčių dėl energinio naudingumo sudarymą.

119. Kai pagalba, kuria siekiama palengvinti sutarčių dėl energinio naudingumo sudarymą, nėra teikiama dėl to, kad buvo surengtas konkurencinis konkursas, valstybės pagalba iš esmės turi būti teikiama vienodai visoms reikalavimus atitinkančioms įmonėms, veikiančioms tame pačiame ekonominės veiklos sektoriuje ir esančioms tokioje pačioje arba panašioje faktinėje padėtyje pagalbos priemonės tikslų ar uždavinių atžvilgiu.

120. Kad biudžeto lėšos nebūtų skiriamos projektams, kurie nebus įgyvendinti (tai galėtų užkirsti kelią naujiems dalyviams patekti į rinką), valstybės narės turi įrodyti, kad bus imtasi pagrįstų priemonių užtikrinti, jog projektai, kuriems suteikta pagalba, bus iš tikrųjų įgyvendinti, pavyzdžiui, nustatyti aiškius projektų įgyvendinimo terminus, tikrinti projektų įgyvendinamumą prieš skirdamos pagalbą, reikalauti, kad dalyviai sumokėtų užstatą, arba stebėti projektų plėtrą ir statybą. Tačiau projektams, kuriuos parengė MVĮ arba atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijos ir kurie 100 % joms priklauso, valstybės narės gali taikyti lankstesnius išankstinės atrankos reikalavimus kaip priemonę jų dalyvavimo kliūtims sumažinti ([68]).

([67]) Naudingas orientyras – ES inovacijų fondui taikomi išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo apskaičiavimo principai, kurie skelbiami adresu https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/innovfund/wp-call/2021/call-annex_c_innovfund-lsc-2021_en.pdf. Tačiau tais atvejais, kai kaip įvestis naudojama elektros energija, taikomoje metodikoje turi būti atsižvelgiama į gaminant šią elektros energiją išmetamų teršalų kiekį. Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad valstybės narės savo pagalbos priemonėse kaip atrankos kriterijų gali pasirinkti subsidijos už neišmesto CO_2 ekvivalento toną dydį, tačiau to daryti neprivalo.

([68]) Be to, kaip nurodyta 75 punkte, Komisija iš esmės palankiai vertins kitus valstybių narių pasiūlytus aspektus, kuriais siekiama sudaryti palankesnes sąlygas MVĮ ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijoms dalyvauti konkurenciniame konkurse, su sąlyga, kad teigiamas dalyvavimo ir pritarimo užtikrinimo poveikis nusvertų galimą iškreipiamąjį poveikį.

121. Pagalba priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti gali būti teikiama įvairiomis formomis, įskaitant išankstines dotacijas ir sutartis dėl nuolatinių pagalbos išmokų, pavyzdžiui, sandorius dėl kainų skirtumo ([69]). Pagalba, kuria padengiamos su eksploatavimu, o ne investicijomis susijusios išlaidos, turėtų būti naudojama tik tada, kai valstybė narė įrodo, kad dėl to priimami aplinkai palankesni veiklos sprendimai.

122. Kai pagalba pirmiausia reikalinga trumpalaikėms išlaidoms, kurios gali kisti, pavyzdžiui, biomasės kuro sąnaudoms arba elektros energijos sąnaudoms, padengti ir mokamos ilgesniais nei vienų metų laikotarpiais, valstybės narės turėtų patvirtinti, kad gamybos sąnaudos, kuriomis grindžiama pagalbos suma, bus stebimos, o pagalbos suma tikslinama bent kartą per metus.

123. Pagalba turi būti tokia, kad būtų išvengta bet kokio nepagrįsto efektyvaus rinkų veikimo iškraipymo, visų pirma, kad būtų išsaugotos efektyvios veiklos paskatos ir kainų signalai. Pavyzdžiui, pagalbos gavėjai ir toliau turėtų patirti kainų svyravimo ir rinkos riziką, nebent tai trukdytų pasiekti pagalbos tikslą. Visų pirma, pagalbos gavėjai neturėtų būti skatinami siūlyti savo produkciją už mažesnę kainą nei jų ribinės sąnaudos ir neturi gauti pagalbos gamybai tais laikotarpiais, kai tos produkcijos rinkos vertė yra neigiama ([70]).

124. Komisija atliks individualų priemonių, kurios apima specialios infrastruktūros projektus, vertinimą. Atlikdama vertinimą Komisija, be kita ko, atsižvelgs į infrastruktūros dydį, palyginti su atitinkama rinka, poveikį papildomų rinkos investicijų tikimybei, į tai, kiek infrastruktūra iš pradžių skirta atskiram naudotojui ar naudotojų grupei, ir ar yra patikimas planas arba tvirtas įsipareigojimas dėl prijungimo prie platesnio tinklo, į bet kokių nukrypti leidžiančių nuostatų ar vidaus rinką reglamentuojančių teisės aktų išimčių taikymo trukmę, atitinkamos rinkos struktūrą ir pagalbos gavėjų padėtį toje rinkoje.

125. Pavyzdžiui, jei prie infrastruktūros iš pradžių prijungiamas tik ribotas naudotojų skaičius, iškreipiamąjį poveikį galima sumažinti, jei ji yra platesnio Sąjungos tinklo plėtros plano dalis, remiantis toliau nurodytais kriterijais:

a) infrastruktūros apskaita turėtų būti atskirta nuo bet kokios kitos veiklos, o prieigos ir naudojimo sąnaudos turėtų būti skaidrios;

b) jei tai netrukdo pasiekti pagalbos tikslo, pagalba turėtų būti teikiama su sąlyga, kad infrastruktūra ([71]) būtų leidžiama naudotis trečiosioms šalims sąžiningomis, pagrįstomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis (įskaitant viešus kvietimus teikti prašymus dėl prisijungimo lygiavertėmis sąlygomis);

c) pagalbos gavėjams gali tekti kompensuoti jų gautą naudą iki platesnės plėtros, pavyzdžiui, prisidedant prie tolesnės tinklo plėtros;

d) specialių naudotojų gaunamą pranašumą gali tekti apriboti ir (arba) dalytis su kitais dalyviais.

126. Kad nebūtų pakenkta priemonės tikslui arba kitiems Sąjungos aplinkos apsaugos tikslams, negalima skatinti gaminti energiją, kuri išstumtų mažiau taršias energijos rūšis. Pavyzdžiui, jei remiama kogeneracija iš neatsinaujinančiųjų išteklių arba energijos gamyba iš biomasės, jei įmanoma, neturi būti sukuriamos paskatos gaminti elektros energiją ar šilumą tuo metu, kai tai reikštų, kad būtų ribojama netarši gamyba iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių.

([69]) Sandoriais dėl kainų skirtumo pagalbos gavėjui suteikiama teisė gauti išmoką, lygią fiksuotos „vykdymo“ kainos ir referencinės kainos, pavyzdžiui, rinkos kainos, už produkcijos vienetą skirtumui. Pastaraisiais metais šie sandoriai buvo sudaromi dėl elektros energijos gamybos priemonių, tačiau jie taip pat gali apimti su ATLPS susietą referencinę kainą, t. y. sandorius dėl anglies dioksido kainų skirtumo. Tokie sandoriai dėl anglies dioksido kainų skirtumo gali būti naudinga priemonė, kuria rinkai būtų pateikiamos proveržio technologijos, kurių gali prireikti siekiant sumažinti pramonės priklausomybę nuo iškastinio kuro. Sandoriuose dėl kainų skirtumo taip pat gali būti numatyta, kad pagalbos gavėjai turi grąžinti lėšas mokesčių mokėtojams arba vartotojams už laikotarpius, kai referencinė kaina viršija vykdymo kainą.

([70]) Mažiems atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos įrenginiams gali būti teikiama tiesioginė kainų parama, kuria padengiamos visos veiklos sąnaudos, ir nereikalaujama, kad jie parduotų savo elektros energiją rinkoje, laikantis Direktyvos (ES) 2018/2001 4 straipsnio 3 dalyje nustatytos išimties. Įrenginiai laikomi mažais, jei jų galia yra mažesnė už Reglamento (ES) 2019/943 5 straipsnyje nustatytą taikomą ribą.

([71]) Tai susiję su 19 punkto (36) papunktyje pateiktu infrastruktūros sąrašu.

127. Pagalba priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti gali nepagrįstai iškraipyti konkurenciją, jei ja išstumiamos investicijos į mažiau taršias ir rinkoje jau esančias alternatyvas arba susisaistoma su tam tikromis technologijomis ir taip trukdoma platesnei mažiau taršių sprendimų rinkos plėtrai ir jų naudojimui. Todėl Komisija taip pat tikrins, ar pagalbos priemone neskatinamas arba neprailginamas iškastinio kuro ir energijos naudojimas ([72]) ir taip stabdoma mažiau taršių alternatyvų plėtra ir gerokai mažinama bendra investicijų nauda aplinkai. Valstybės narės turėtų paaiškinti, kaip jos ketina išvengti šio pavojaus, be kita ko, nustatydamos privalomus įpareigojimus naudoti daugiausia atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio degalus arba laipsniškai atsisakyti kuro iš iškastinių šaltinių.

128. Komisija mano, kad tam tikros pagalbos priemonės daro neigiamą poveikį konkurencijai ir prekybai, kurį vargu ar galima kompensuoti. Visų pirma, tam tikros pagalbos priemonės gali padidinti rinkos nepakankamumą, lemti neefektyvumą ir pakenkti vartotojams bei socialinei gerovei. Pavyzdžiui, priemonės, kuriomis skatinamos naujos investicijos į energijos ar pramonės gamybą naudojant labiausiai aplinką teršiantį iškastinį kurą (anglis, dyzeliną, lignitą, naftą, durpes ir degiuosius skalūnus), didina neigiamą išorinį poveikį aplinkai rinkoje. Atsižvelgiant į tai, kad šis kuras nesuderinamas su Europos Sąjungos klimato politikos tikslais, bus laikoma, kad jis nedaro jokio teigiamo poveikio aplinkai.

129. Analogiškai priemonės, kuriomis skatinamos naujos investicijos į energijos ar pramonės gamybą naudojant gamtines dujas, gali sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir kitų teršalų kiekį trumpuoju laikotarpiu, tačiau ilgainiui, palyginti su alternatyviomis investicijomis, padidinti neigiamą išorinį poveikį aplinkai. Kad investicijos į gamtines dujas būtų vertinamos kaip darančios teigiamą poveikį aplinkai, valstybės narės turi paaiškinti, kaip jos užtikrins, kad investicijomis būtų prisidedama prie Sąjungos 2030 m. klimato politikos tikslo ir 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo įgyvendinimo. Visų pirma, valstybės narės turi paaiškinti, kaip bus išvengta susisaistymo su šia energijos gamyba deginant dujas arba gamybos įranga, naudojama dujoms deginti. Pavyzdžiui, tai gali būti grindžiama nacionaliniu priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo planu, kuriame nustatyti privalomi tikslai, ir (arba) tai gali būti privalomi pagalbos gavėjo įsipareigojimai įdiegti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo technologijas, pavyzdžiui, CCS/CCU, ar pakeisti gamtines dujas atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio dujomis arba uždaryti elektrinę atsižvelgiant į Sąjungos klimato politikos tikslus. Į įsipareigojimus turėtų būti įtrauktas vienas ar keli patikimi išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo etapai siekiant iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui.

130. Gaminant biodegalus iš maistinių ir pašarinių augalų gali padidėti žemės poreikis ir žemės ūkio paskirties žemės plotai gali būti plečiami užimant žemės, kurioje yra didelių anglies sankaupų, plotus, pavyzdžiui, miškus, šlapynes ir durpynus, taip sukuriant papildomą išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Todėl Direktyva (ES) 2018/2001 ribojamas biodegalų, skystųjų bioproduktų ir biomasės kuro iš maistinių ir pašarinių augalų kiekis, kuris įskaičiuojamas kaip indėlis siekiant atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslų. Komisija mano, kad kai kurios pagalbos priemonės gali padidinti netiesioginį neigiamą išorės poveikį. Todėl Komisija iš esmės laikysis nuomonės, kad valstybės pagalba biodegalams, skystiesiems bioproduktams, biodujoms ir biomasės kurui, viršijanti jiems nustatytas viršutines tinkamumo finansuoti ribas apskaičiuojant atitinkamos valstybės narės bendrą galutinį atsinaujinančiųjų išteklių energijos suvartojimą pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 26 straipsnį, greičiausiai neturės teigiamo poveikio, kuris galėtų nusverti neigiamą priemonės poveikį.

131. Jei nustatoma papildomo konkurencijos iškraipymo rizika arba priemonės yra ypač naujos ar sudėtingos, Komisija gali nustatyti 76 punkte nurodytas sąlygas.

132. Individualios pagalbos priemonių arba schemų, skirtų ypač ribotam pagalbos gavėjų skaičiui arba įsitvirtinusiam pagalbos gavėjui, atveju valstybės narės taip pat turėtų įrodyti, kad siūloma pagalbos priemonė neiškraipys konkurencijos, pavyzdžiui, dėl didesnės įtakos rinkoje. NET jei pagalba tiesiogiai nesustiprinama didelė įtaka rinkoje, tai gali būti daroma netiesiogiai – skatinant esamus konkurentus atsisakyti plėtros ar pasitraukti iš rinkos arba atgrasant naujus konkurentus nuo žengimo į rinką. Vertindama neigiamą tokių pagalbos priemonių poveikį, Komisija analizėje kreips dėmesį į numatomą pagalbos poveikį įmonių konkurencijai atitinkamoje produktų rinkoje, taip pat, kai tinkama, gamintojų grandies ir vartotojų grandies rinkose, ir į perteklinių pajėgumų riziką. Komisija taip pat įvertins galimą neigiamą poveikį prekybai, taip pat valstybių narių tarpusavio varžymosi dėl subsidijų riziką, kuri visų pirma gali kilti dėl pasirinktos vietos.

([72]) Įskaitant mažo anglies dioksido kiekio kurą iš neatsinaujinančiųjų išteklių ir energijos nešiklius, dėl kurių teršalai neišmetami iš variklio, tačiau daug anglies dioksido išmetama jų gamybos metu.

133. Jei pagalba teikiama nerengiant konkurencinio konkurso ir priemonė naudinga ypač ribotam pagalbos gavėjų skaičiui arba įsitvirtinusiam pagalbos gavėjui, Komisija gali reikalauti, kad valstybė narė užtikrintų, jog pagalbos gavėjas skleistų praktinę patirtį, įgytą vykdant remiamą projektą, siekiant paspartinti technologijų, kurios pasirodė esančios perspektyvios, diegimą.

134. Jeigu tenkinamos visos kitos suderinamumo sąlygos, Komisija paprastai nustatys, kad priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo priemonių balansas yra teigiamas (t. y. vidaus rinkos iškraipymus nusveria teigiamas poveikis), atsižvelgdama į jų indėlį į klimato kaitos švelninimą, kuris Reglamente (ES) 2020/852 apibrėžiamas kaip aplinkos apsaugos tikslas, ir (arba) į jų indėlį siekiant Sąjungos energetikos ir klimato politikos tikslų, jeigu nėra akivaizdžių požymių, kad nesilaikoma reikšmingos žalos nedarymo principo ([73]). Jei pirmiau nurodyta prielaida netaikoma, Komisija įvertins, ar teigiamas poveikis (įskaitant atitiktį 4.1.4 skirsnio punktams ir bet kokiems su 129 punktu susijusiems įsipareigojimams) nusveria neigiamą poveikį vidaus rinkai.

4.2. **Pagalba pastatų energiniam naudingumui ir aplinkosauginiam veiksmingumui didinti**

4.2.1. *Pagalbos pagrindimas*

135. Priemonės, kuriomis siekiama padidinti pastatų energinį naudingumą ir aplinkosauginį veiksmingumą, yra skirtos neigiamam išoriniam poveikiui mažinti sukuriant individualias paskatas siekti energijos taupymo ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio bei oro teršalų kiekio mažinimo tikslų. Be 3 skyriuje nustatytų bendrųjų rinkos nepakankamumo problemų, pastatų energinio naudingumo ir aplinkosauginio veiksmingumo srityje gali atsirasti savitas rinkos nepakankamumas. Pavyzdžiui, kai svarstomi pastatų renovacijos darbai, energinio naudingumo ir aplinkosauginio veiksmingumo priemonių nauda dažniausiai tenka ne tik pastato savininkui, kuris paprastai padengia renovacijos išlaidas, bet ir nuomininkui. Todėl Komisija mano, kad, siekiant paskatinti investuoti į pastatų energinio naudingumo ir aplinkosauginio veiksmingumo didinimą, gali būti reikalinga teikti valstybės pagalbą.

4.2.2. *Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys*

136. Pagalba gali būti teikiama pastatų energijos vartojimo efektyvumui didinti.

137. Tokia pagalba gali būti derinama su pagalba bet kuriai arba visoms toliau išvardytoms priemonėms:

a) į objektą integruoto atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginio, gaminančio elektros energiją, šilumą arba vėsumą, diegimui;

b) vietoje esančių atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginių pagamintai energijai kaupti skirtos įrangos įrengimui;

c) įkrovimo infrastruktūros, skirtos naudoti pastato naudotojams, ir susijusios infrastruktūros, pavyzdžiui, kabelių kanalų, statybai ir įrengimui, kai automobilių stovėjimo aikštelės yra pastato viduje arba fiziškai greta pastato;

d) pastato aplinkosauginio ir energetinio valdymo ir kontrolės skaitmenizacijai skirtos įrangos įrengimui, visų pirma siekiant padidinti jo pažangųjį parengtumą, įskaitant pasyviąją elektros instaliaciją pastato viduje arba duomenų tinklų struktūrizuotą kabelių sistemą, ir pasyviojo tinklo papildomą dalį už pastato ribų esančioje privačioje nuosavybėje, išskyrus nuosavybei nepriklausančių duomenų tinklų laidų ar kabelių sistemas;

e) kitoms investicijoms, kuriomis gerinamas pastato energinis naudingumas arba aplinkosauginis veiksmingumas, įskaitant investicijas į žaliuosius stogus ir lietaus vandens surinkimo įrangą.

([73]) Laikoma, kad priemonės, kurios yra tapačios Tarybos patvirtintuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatytoms priemonėms, atitinka reikšmingos žalos nedarymo principą, nes tai jau buvo patikrinta.

138. Pagalba taip pat gali būti teikiama pastato viduje esančios šildymo ar vėsinimo įrangos energiniam naudingumui didinti. Pagalba šilumos ar vėsumos tiekimo įrangai, tiesiogiai susietai su centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemomis, bus vertinama pagal 4.10 skirsnyje nustatytas pagalbai centralizuotam šilumos ir vėsumos tiekimui taikomas sąlygas. Pagalba gamybos procesų ir energijos gamybos įrangos, kuria elektros energija teikiama mašinoms, energijos vartojimo efektyvumui didinti bus vertinama pagal 4.1 skirsnyje nustatytas sąlygas, taikomas pagalbai išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui mažinti ir joms absorbuoti.

139. Pagalba turi skatinti:

a) esamų pastatų renovacijos atveju – didesnį energinį naudingumą, kuris lemtų bent 20 % mažesnį pirminės energijos poreikį, palyginti su padėtimi iki investavimo, arba, jei didesnis energinis naudingumas yra pakopinės renovacijos dalis, bent 30 % mažesnį pirminės energijos poreikį, palyginti su padėtimi iki investavimo, per penkerių metų laikotarpį,

b) renovacijos priemonių, susijusių tik su vienos rūšies pastato dalių įrengimu arba pakeitimu ([74]), kaip apibrėžta Direktyvos 2010/31/ES 2 straipsnio 9 punkte, atveju bent 10 % mažesnį pirminės energijos poreikį, palyginti su padėtimi iki investavimo, jei valstybė narė įrodo, kad priemonė schemos lygmeniu apskritai turi reikšmingą poveikį pirminės energijos poreikio mažinimui,

c) naujų pastatų atveju – didesnį energinį naudingumą, dėl kurio pirminės energijos poreikis sumažėja bent 10 %, palyginti su ribine verte, nustatyta beveik nulinės energijos pastatų reikalavimams nacionalinėse priemonėse, kuriomis įgyvendinama Direktyva 2010/31/ES.

140. Pagalba pastatų energiniam naudingumui didinti taip pat gali būti teikiama MVĮ ir mažoms vidutinės kapitalizacijos įmonėms, taikančioms energinio naudingumo didinimo priemones, siekiant palengvinti sutarčių dėl energinio naudingumo sudarymą, kaip apibrėžta Direktyvos 2012/27/ES 2 straipsnio 27 punkte.

4.2.3. *Skatinamasis poveikis*

141. Be 3.1.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi 142 ir 143 punktuose nustatyti reikalavimai.

142. Komisija laikosi nuomonės, kad iš esmės pagalba projektams, kurių grąžos laikotarpis ([75]) yra trumpesnis nei penkeri metai, neturi skatinamojo poveikio. Tačiau valstybė narė gali pateikti įrodymų, patvirtinančių, kad pagalba yra būtina siekiant paskatinti elgsenos pokytį, net ir trumpesnio grąžos laikotarpio projektų atveju.

143. Jeigu Sąjungos teisės aktais įmonėms nustatomi minimalūs energinio naudingumo standartai, kurie laikomi Sąjungos standartais, pagalba visoms būtinoms investicijoms, kad įmonės galėtų laikytis tų standartų, bus laikoma turinčia skatinamąjį poveikį, su sąlyga, kad pagalba bus suteikta prieš tai, kai reikalavimai atitinkamai įmonei tampa privalomi ([76]). Valstybės narės turi užtikrinti, kad paramos gavėjai pateiktų tikslų renovacijos planą ir tvarkaraštį, įrodančius, kad remiama renovacija yra bent pakankama, kad pastatas atitiktų minėtus minimalius energinio naudingumo reikalavimus.

4.2.4. *Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas*

4.2.4.1. Tinkamumas

144. Be 3.2.1.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomas ir 145 punkte nustatytas reikalavimas.

([74]) Tokiomis investicijomis galėtų būti siekiama, pavyzdžiui, pakeisti pastato langus ar katilus arba pirmiausia apšiltinti sienas.

([75]) Grąžos laikotarpis – laiko tarpas, kurio reikia investicijų sąnaudoms susigrąžinti (be pagalbos).

([76]) Tai taikoma tais atvejais, kai pagalba teikiama tam, kad įmonės galėtų laikytis minimalių energinio naudingumo standartų, kurie laikomi Sąjungos standartais, prieš tai, kai jie atitinkamai įmonei tampa privalomi, nepriklausomai nuo to, ar yra ankstesni jau galiojantys Sąjungos standartai.

145. Pagalba, kuria siekiama palengvinti sutarčių dėl energinio naudingumo sudarymą, gali būti teikiama kaip paskola ar garantija energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones taikančiam subjektui pagal sutartį dėl energinio naudingumo arba kaip finansinis produktas, skirtas subjektui finansuoti (pavyzdžiui, faktoringas arba forfeitingas).

4.2.4.2. Proporcingumas

146. Tinkamomis finansuoti laikomos investicinės išlaidos, tiesiogiai susijusios su pasiektu aukštesniu energijos naudingumo arba aplinkosauginio veiksmingumo lygiu.

147. Pagalbos intensyvumas negali viršyti 30 % tinkamų finansuoti išlaidų, susijusių su 139 punkto (a) ir (c) papunkčiuose nurodytomis priemonėmis. 139 punkto (b) papunktyje nurodytų priemonių atveju pagalbos intensyvumas negali viršyti 25 % Jeigu pagalba investicijoms, kuriomis įmonėms sudaromos sąlygos laikytis minimalių energinio naudingumo standartų, kurie laikomi Sąjungos standartais, teikiama likus mažiau nei 18 mėnesių iki Sąjungos standartų įsigaliojimo, pagalbos intensyvumas negali viršyti 20 % tinkamų finansuoti išlaidų, susijusių su 139 punkto (a) ir (c) papunkčiuose nurodytomis priemonėmis, arba 15 % tinkamų finansuoti išlaidų, susijusių su 139 punkto (b) papunktyje nurodytomis priemonėmis.

148. Kai pagalba teikiama esamų pastatų energiniam naudingumui didinti, pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 15 procentinių punktų, jei padidinus energinį naudingumą pirminės energijos poreikis sumažėja bent 40 % Tačiau šis pagalbos intensyvumo padidinimas netaikomas, jei projektu, nors ir 40 % ar daugiau sumažinus pirminės energijos poreikį, pastato energinis naudingumas nepadidėja daugiau nei nustatyta per mažiau nei 18 mėnesių įsigaliosiančiais minimaliais energinio naudingumo standartais, kurie laikomi Sąjungos standartais.

149. Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 20 procentinių punktų, kai pagalba teikiama mažosioms įmonėms, arba 10 procentinių punktų, kai pagalba teikiama vidutinėms įmonėms.

150. Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 15 procentinių punktų, kai investicijos vykdomos remiamose vietovėse, atitinkančiose Sutarties 107 straipsnio 3 dalies a punkto sąlygas, arba 5 procentiniais punktais, kai investicijos vykdomos remiamose vietovėse, atitinkančiose Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punkto sąlygas.

151. Priklausomai nuo konkrečių priemonės ypatybių, valstybė narė taip pat gali įrodyti, remdamasi 48, 51 ir 52 punktuose nurodyta trūkstamo finansavimo analize, kad reikia didesnės pagalbos sumos. Pagalbos suma turi neviršyti trūkstamo finansavimo, nurodyto 51 ir 52 punktuose. Jeigu pagalba investicijoms, kuriomis įmonėms sudaromos sąlygos laikytis minimalių energinio naudingumo standartų, kurie laikomi Sąjungos standartais, teikiama likus mažiau nei 18 mėnesių iki Sąjungos standartų įsigaliojimo, didžiausia pagalbos suma negali viršyti 70 % trūkstamo finansavimo.

152. Jei pagalba teikiama surengus konkurencinį konkursą, kuris vykdomas laikantis 49 ir 50 punktuose nurodytų kriterijų, pagalbos suma laikoma proporcinga. Jeigu pagalba investicijoms, kuriomis įmonėms sudaromos sąlygos laikytis minimalių energinio naudingumo standartų, kurie laikomi Sąjungos standartais, teikiama likus mažiau nei 18 mėnesių iki Sąjungos standartų įsigaliojimo, valstybė narė turi užtikrinti, kad būtų tinkamai atsižvelgta į kompensacijos permokos riziką, pavyzdžiui, nustatydama pasiūlymų viršutines ribas.

153. Finansinių priemonių forma teikiamai pagalbai netaikomas didžiausias pagalbos intensyvumas, nustatytas 147–151 punktuose. Jei pagalba teikiama garantijos forma, garantija turėtų neviršyti 80 % pagrindinės paskolos. Jei pagalba teikiama paskolos forma, pastato savininkas (-ai) energijos vartojimo efektyvumo fondui arba atsinaujinančiųjų išteklių energijos fondui arba kitam finansų tarpininkui turi grąžinti bent jau nominalią paskolos vertę.

4.2.4.3. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas ir pusiausvyros užtikrinimas

154. Be 3.2.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi ir 155–157 punktuose nustatyti reikalavimai.

155. Pagalba investicijoms į gamtines dujas deginančią įrangą, kuria siekiama pagerinti pastatų energijos vartojimo efektyvumą, gali sumažinti energijos poreikį trumpuoju laikotarpiu, tačiau ilgainiui, palyginti su alternatyviomis investicijomis, gali padidinti neigiamą išorinį poveikį aplinkai. Pagalba gamtines dujas deginančiai įrangai įrengti gali nepagrįstai iškraipyti konkurenciją, jei ja išstumiamos investicijos į mažiau taršias ir rinkoje jau esančias alternatyvas arba susisaistoma su tam tikromis technologijomis ir taip trukdoma mažiau taršių technologijų rinkos plėtrai ir jų naudojimui. Mažai tikėtina, kad teigiamas priemonių, kurios lemia tokį išstūmimą ar susisaistymą, poveikis nusvertų jų neigiamą poveikį konkurencijai. Atlikdama vertinimą, Komisija atsižvelgs į tai, ar gamtines dujas deginančia įranga pakeičiama taršiausią iškastinį kurą, pavyzdžiui, naftą ir anglis, naudojanti energijos gamybos įranga.

156. Rinkoje jau yra taršų iškastinį kurą, pavyzdžiui, naftą ir anglis, deginančios energijos gamybos įrangos alternatyvų. Atsižvelgiant į tai, manoma, kad pagalba efektyviai energiją naudojančiai energijos gamybos įrangai, deginančiai tokį kurą, įrengti neturi tokio paties teigiamo poveikio, kaip pagalba mažiau taršiai energijos gamybos įrangai įrengti. Pirma, nedidelį pagerėjimą, susijusį su energijos poreikio sumažinimu, atsveria didesnis išmetamo anglies dioksido kiekis dėl iškastinio kuro naudojimo. Antra, teikiant pagalbą kietąjį arba skystąjį iškastinį kurą deginančiai energijos gamybos įrangai įrengti kyla didelis pavojus, kad bus susisaistyta su iškastinį kurą naudojančiomis technologijomis, o investicijos į mažiau taršias ir novatoriškesnes rinkoje esančias alternatyvas bus išstumiamos iš rinkos mažinant kietojo arba skystojo iškastinio kuro nedeginančios energijos gamybos įrangos paklausą. Tai taip pat trukdytų toliau plėtoti iškastinio kuro nenaudojančių technologijų rinką. Todėl Komisija mano, kad neigiamas pagalbos energijos gamybos įrangai, naudojančiai kietąjį arba skystąjį iškastinį kurą, poveikis konkurencijai greičiausiai nebus kompensuotas.

157. Jei pagalba teikiama kaip lėšos, nuosavas kapitalas, garantija arba paskola energijos vartojimo efektyvumo fondui ar atsinaujinančiųjų išteklių energijos fondui ar kitam finansų tarpininkui, Komisija patikrins, ar yra nustatytos sąlygos, užtikrinančios, kad energijos vartojimo efektyvumo fondas ar atsinaujinančiųjų išteklių energijos fondas ar kitas finansų tarpininkas neįgytų jokio nederamo pranašumo ir įgyvendindamas pagalbos energiniam naudingumui priemonę taikytų komerciškai pagrįstą investavimo strategiją. Visų pirma turi būti tenkinamos šios sąlygos:

a) finansų tarpininkai ar fondų valdytojai turi būti atrenkami pagal atvirą, skaidrią ir nediskriminacinę procedūrą laikantis taikomų Sąjungos ir nacionalinės teisės aktų;

b) turi būti nustatytos sąlygos, kuriomis užtikrinama, kad finansų tarpininkai, įskaitant energijos vartojimo efektyvumo fondus ar atsinaujinančiųjų išteklių energijos fondus, būtų valdomi komerciniu pagrindu ir būtų priimami finansavimo sprendimai, kuriais siekiama pelno;

c) energijos vartojimo efektyvumo fondo ar atsinaujinančiųjų išteklių energijos fondo valdytojai ar kiti finansų tarpininkai kuo daugiau naudos turi perduoti galutiniams naudos gavėjams (pastato savininkui (-ams) arba nuomininkui (-ams), t. y. suteikdami daugiau finansavimo, taikydami mažesnius užstato reikalavimus, mažesnes garantijų priemokas ar mažesnes palūkanų normas.

4.3. **Pagalba netaršiam judumui**

158. 4.3.1 ir 4.3.2 skirsniuose nustatytos sąlygos, kuriomis valstybės pagalba tam tikroms investicijoms, kuriomis siekiama sumažinti oro, kelių, geležinkelių, vandens ir jūrų transporto sektorių išmetamo CO_2 ir kitų teršalų kiekį arba jų išvengti, gali padėti plėtoti ekonominę veiklą aplinkai nekenksmingu būdu ir nepadarytų neigiamo poveikio prekybos sąlygoms taip, kad tai prieštarautų bendriems Sąjungos interesams.

159. Pagalba investicijoms į lengvąsias ir sunkiąsias kelių transporto priemones, kuriose naudojamos dujos (visų pirma SGD, SkGD ir biodujos), ir į atitinkamą dujų pildymo infrastruktūrą kelių transporto priemonėms, išskyrus suskystintų gamtinių dujų infrastruktūrą, skirtą tik sunkiosioms kelių transporto priemonėms papildyti, nepatenka į šių gairių taikymo sritį. Atsižvelgiant į dabartinį rinkos raidos etapą, numatoma, kad šios technologijos turės daug mažesnį potencialą prisidėti prie klimato kaitos švelninimo ir oro taršos mažinimo, palyginti su švaresnėmis ir novatoriškesnėmis alternatyvomis, todėl numatoma, kad jos nepagrįstai iškraipys konkurenciją, nes investicijos būtų nukreiptos nuo tų mažiau taršių alternatyvų ir būtų susisaistyta su judumo sprendimais, kurie 2030 m. ir 2050 m. tikslų neatitinka.

4.3.1. *Pagalba netaršioms transporto priemonėms ir netaršiai mobiliajai paslaugų teikimo įrangai įsigyti ir nuomotis išperkamąja nuoma, taip pat transporto priemonėms ir mobiliajai paslaugų teikimo įrangai modernizuoti*

4.3.1.1. Pagalbos pagrindimas

160. Siekiant iki 2050 m. pasiekti teisiškai privalomą Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslą, Komunikate dėl Europos žaliojo kurso nustatytas tikslas iki 2050 m. transporto išmetamų teršalų kiekį sumažinti bent 90 %, palyginti su 1990 m. lygiu. Komunikate dėl darnaus ir išmanaus judumo strategijos ([77]) nustatyta, kokiais būdais siekti to tikslo, t. y. mažinant tiek atskirų transporto rūšių, tiek visos transporto grandinės priklausomybę nuo iškastinio kuro ([78]).

161. Nors esama politika, būtent gamintojams nustatytos privalomos naujo kelių transporto priemonių parko CO_2 teršalų išmetimo normos ([79]), su klimatu ir aplinka susijusio išorinio poveikio internalizavimas ([80]) ar transporto priemonių paklausos skatinimas viešaisiais pirkimais ([81]), gali kurti paskatas rinktis netaršias transporto priemones, jos gali nepakakti, kad būtų visiškai pašalintas atitinkamo sektoriaus rinkos nepakankamumas. Nepaisant vykdomos politikos, tam tikros rinkos kliūtys ir rinkos nepakankamumas gali likti nepašalinti, įskaitant netaršių transporto priemonių įperkamumą, palyginti su įprastomis transporto priemonėmis, ribotą įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūros prieinamumą ir su aplinka susijusį išorinį poveikį. Todėl valstybės narės gali teikti pagalbą, kad pašalintų šį likutinį rinkos nepakankamumą ir skatintų netaršaus judumo sektoriaus plėtrą.

4.3.1.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys

162. Pagalba gali būti teikiama naujoms ar naudotoms netaršioms transporto priemonėms, taip pat netaršiai mobiliajai paslaugų teikimo įrangai įsigyti ar nuomotis išperkamąja nuoma.

163. Pagalba taip pat gali būti teikiama transporto priemonėms arba mobiliajai paslaugų teikimo įrangai modernizuoti, atnaujinti ir pritaikyti šiais atvejais:

a) kai jos dėl to tampa netaršiomis transporto priemonėmis arba netaršia mobiliąja paslaugų teikimo įranga arba

b) kai būtina sudaryti sąlygas laivams ir orlaiviams vietoj iškastinio kuro ar kaip jo alternatyvą naudoti biodegalus ir sintetinius degalus, įskaitant nebiologinės kilmės skystuosius ir dujinius degalus iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, arba padidinti jų dalį, arba

c) kai būtina sudaryti sąlygas laivams naudotis vėjovaros sistemomis.

([77]) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Darnaus ir išmanaus judumo strategija. Europos transporto kelias į ateitį“, COM(2020) 789 *final*.

([78]) Vienas iš komunikate nustatytų tikslų – užtikrinti, kad iki 2030 m. būtų naudojama ne mažiau kaip 30 mln. nulinės taršos lengvųjų automobilių, 80 000 nulinės taršos sunkvežimių, o iki 2050 m. beveik visi lengvieji automobiliai, mikroautobusai, autobusai ir naujos sunkiosios transporto priemonės būtų nulinės taršos.

([79]) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1242 ir 2019 m. balandžio 17 d. Reglamentas (ES) 2019/631, kuriuo nustatomos naujų lengvųjų automobilių ir naujų lengvųjų komercinių transporto priemonių išmetamo CO_2 normos ir kuriuo panaikinami reglamentai (EB) Nr. 443/2009 ir (ES) Nr. 510/2011 (OL L 111, 2019 4 25, p. 13).

([80]) Pavyzdžiui, taikant 1999 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 1999/62/EB dėl sunkiasvorių krovininių transporto priemonių apmokestinimo už naudojimąsi tam tikra infrastruktūra (OL L 187, 1999 7 20, p. 42) ir Sąjungos ATLPS.

([81]) Pavyzdžiui, taikant Direktyvą 2009/33/EB.

4.3.1.3. Skatinamasis poveikis

164. Be 3.1.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi 165–169 punktuose nustatyti reikalavimai.

165. Valstybė narė turi pateikti patikimą priešingos padėties, jei pagalba nebūtų teikiama, scenarijų. Priešingos padėties scenarijus atitinka investiciją, kurios dydis, naudojimo laikotarpis ir, jei tinkama, kitos svarbios techninės charakteristikos yra tokios pačios, kaip aplinkai nekenksmingos investicijos. Kai investicija susijusi su netaršių transporto priemonių arba netaršios mobiliosios paslaugų teikimo įrangos įsigijimu arba išperkamąja nuoma, priešingos padėties scenarijus paprastai reiškia tos pačios kategorijos ir tokio pat pajėgumo bent Sąjungos standartus, jei tokie taikomi, atitinkančių transporto priemonių arba mobiliosios paslaugų teikimo įrangos, kurios būtų įsigytos arba išsinuomotos nesuteikus pagalbos, įsigijimą arba išperkamąją nuomą.

166. Priešingos padėties scenarijus galėtų būti esamos transporto priemonės arba mobiliosios paslaugų teikimo įrangos eksploatavimas laikotarpiu, atitinkančiu visą aplinkai nekenksmingos investicijos naudojimo laikotarpį. Tokiu atveju reikėtų atsižvelgti į diskontuotas to laikotarpio techninės priežiūros, remonto ir modernizavimo išlaidas.

167. Kitais atvejais priešingos padėties scenarijų gali sudaryti vėlesnis transporto priemonės arba mobiliosios paslaugų teikimo įrangos pakeitimas, o tokiu atveju reikėtų atsižvelgti į diskontuotą transporto priemonės arba mobiliosios paslaugų teikimo įrangos vertę ir išlyginti atitinkamo įrangos ekonominio naudingumo laikotarpio skirtumą. Šis metodas gali būti ypač aktualus transporto priemonėms, kurių ekonominio naudingumo laikotarpis yra ilgesnis, pavyzdžiui, laivams, geležinkelių riedmenims ar orlaiviams.

168. Transporto priemonių arba mobiliosios paslaugų teikimo įrangos, dėl kurių sudaryti išperkamosios nuomos susitarimai, atveju netaršių transporto priemonių arba netaršios mobiliosios paslaugų teikimo įrangos išperkamosios nuomos diskontuota vertė turėtų būti lyginama su labiau kenksmingos įrangos, kuri būtų naudojama nesuteikus pagalbos, išperkamosios nuomos diskontuota verte.

169. Jeigu investicija susijusi su įranga, kuri įdiegiama į esamą transporto priemonę arba mobiliąją paslaugų teikimo įrangą, siekiant padidinti jos aplinkosauginį veiksmingumą (pavyzdžiui, taršos kontrolės sistemų modifikavimas), tinkamas finansuoti išlaidas gali sudaryti visos investicinės išlaidos.

4.3.1.4. Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas

4.3.1.4.1. Tinkamumas

170. Be 3.2.1.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi ir 171 punkte nustatyti reikalavimai.

171. Tikrinant įvairių alternatyvių politikos priemonių tinkamumą, reikėtų atsižvelgti į kitų rūšių intervencijos, išskyrus valstybės pagalbą, galimybes skatinti netaršaus judumo rinkos plėtrą ir jų tikėtiną poveikį, palyginti su siūlomos priemonės poveikiu. Tokios kitų rūšių intervencijos gali apimti bendrųjų priemonių, kuriomis siekiama skatinti netaršių transporto priemonių įsigijimą, pavyzdžiui, ekologinio premijavimo schemų ar atidavimo į metalo laužą schemų, nustatymą arba mažataršių zonų atitinkamoje valstybėje narėje sukūrimą.

4.3.1.4.2. Proporcingumas

172. Pagalba neturi viršyti išlaidų, būtinų atitinkamos ekonominės veiklos plėtrai palengvinti taip, kad būtų padidintas aplinkos apsaugos lygis (tai yra pereinant nuo įprastų prie netaršių transporto priemonių ir netaršios mobiliosios paslaugų teikimo įrangos), palyginti su priešingos padėties scenarijumi, pagal kurį pagalba nebūtų teikiama. Valstybės pagalba gali būti laikoma proporcinga, jei tenkinamos 173–181 punktuose nurodytos sąlygos.

173. Pagalba paprastai turi būti teikiama konkurencinio konkurso būdu, laikantis kriterijų, nurodytų 49 ir 50 punktuose.

174. Jei į konkurso sąlygas įtraukiami kiti kriterijai nei pareiškėjo prašoma pagalbos suma, taikomas 50 punktas. Atrankos kriterijai gali būti susiję, pavyzdžiui, su numatoma investicijos nauda aplinkai, išreikšta CO_2 ekvivalentu, arba kitų teršalų kiekio sumažinimu per visą jos gyvavimo laikotarpį. Tokiais atvejais, kad būtų lengviau nustatyti naudą aplinkai, valstybė narė gali reikalauti, kad pareiškėjai pasiūlymuose nurodytų, kiek dėl investicijos numatoma sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį, palyginti su panašios transporto priemonės, atitinkančios Sąjungos standartus (jei taikomi), išmetamųjų teršalų kiekiu. Konkurenciniam konkursui taikomi aplinkosauginiai kriterijai taip pat gali būti formuluojami atsižvelgiant į visą gyvavimo ciklą, pavyzdžiui, apimti eksploatuoti nebetinkamo produkto tvarkymo poveikį aplinkai.

175. Konkurencinio konkurso procedūra turi būti užtikrinta, kad pareiškėjams liktų pakankamai paskatų teikti pasiūlymus dėl projektų, susijusių su atitinkamos transporto rūšies nulinės taršos transporto priemonių (jei tokių yra), kurios paprastai yra brangesnės už mažiau aplinką tausojančias alternatyvas, įsigijimu. Tai apima užtikrinimą, kad dėl atrankos kriterijų taikymo šie projektai neatsidurtų nepalankioje padėtyje, palyginti su kitomis netaršiomis transporto priemonėmis, kurios nelaikomos nulinės taršos transporto priemonėmis. Pavyzdžiui, aplinkosauginiai kriterijai gali būti nustatomi kaip priedai, leidžiantys skirti daugiau balų projektams, kuriais sukuriama daugiau naudos aplinkai, nei numatyta taikant tinkamumo finansuoti reikalavimus arba siekiant pirminio priemonės tikslo. Tam tikrais atvejais gali reikėti nustatyti viršutines pasiūlymų ribas, kad būtų apribota didžiausia atskirų tam tikrų kategorijų konkurso dalyvių siūloma kaina. Bet kokios viršutinės pasiūlymų ribos turėtų būti pagrįstos atsižvelgiant į 51, 52 ir 53 punktuose nurodytą etaloninių projektų kiekybinį įvertinimą.

176. Nukrypstant nuo 173–175 punktų, pagalba gali būti teikiama nerengiant konkurencinio konkurso šiais atvejais:

a) kai numatomas dalyvių skaičius nėra pakankamas, kad būtų užtikrinta veiksminga konkurencija arba išvengta strateginio kainų siūlymo;

b) kai valstybė narė tinkamai pagrindžia, kad konkurencinis konkursas, kaip aprašyta 49 ir 50 punktuose, nėra tinkama priemonė pagalbos proporcingumui užtikrinti ir kad dėl 177–180 punktuose nurodytų alternatyvių metodų taikymo nepadidėtų nederamo konkurencijos iškraipymo rizika ([82]), atsižvelgiant į priemonės arba atitinkamų sektorių ar transporto rūšių ypatumus, arba

c) kai ji teikiama transporto priemonėms, skirtoms naudoti viešojo keleivinio sausumos, geležinkelių arba vandens transporto sektoriuje veikiančioms įmonėms, įsigyti ar nuomotis išperkamąja nuoma.

177. 176 punkte nurodytais atvejais pagalba gali būti laikoma proporcinga, jei ji neviršija 40 % tinkamų finansuoti išlaidų. Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 10 procentinių punktų nulinės taršos transporto priemonėms ir 10 procentinių punktų vidutinėms įmonėms arba 20 procentinių punktų mažosioms įmonėms.

178. Tinkamos finansuoti išlaidos yra grynosios papildomos investicinės išlaidos. Jos apskaičiuojamos kaip planuojamos įsigyti arba išsinuomoti išperkamąja nuoma netaršios transporto priemonės bendrosios nuosavybės kainos ir pagalbos sumos bei bendrosios nuosavybės kainos pagal priešingos padėties scenarijų skirtumas. Išlaidos, tiesiogiai nesusijusios su aukštesnio aplinkos apsaugos lygio užtikrinimu, nėra tinkamos finansuoti.

179. Transporto priemonių arba mobiliosios paslaugų teikimo įrangos modernizavimo atveju pagal 169 punktą tinkamos finansuoti išlaidos gali būti visos modernizavimo išlaidos, jeigu pagal priešingos padėties scenarijų transporto priemonių arba mobiliosios paslaugų teikimo įrangos ekonominio naudingumo laikotarpis neatlikus modernizavimo būtų toks pats.

([82]) Tai galima įrodyti užtikrinant, kad pagalba būtų teikiama skaidriai ir nediskriminuojant ir kad potencialios suinteresuotosios šalys būtų pakankamai informuotos apie priemonės taikymo sritį ir galimas pagalbos teikimo sąlygas.

180. Priklausomai nuo konkrečių priemonės ypatybių, valstybė narė taip pat gali įrodyti, remdamasi 48, 51 ir 52 punktuose nurodyta trūkstamo finansavimo analize, kad reikia didesnės pagalbos sumos. Tokiu atveju valstybė narė turi atlikti *ex post* stebėseną, kad patikrintų, ar pasiteisino prielaidos dėl reikalingos pagalbos dydžio, ir nustatyti lėšų susigrąžinimo mechanizmą, kaip nurodyta 55 punkte. Pagalbos suma turi neviršyti trūkstamo finansavimo, nurodyto 51 ir 52 punktuose.

181. Individualios pagalbos atveju pagalbos suma turi būti nustatyta remiantis trūkstamo finansavimo analize, kaip nurodyta 48, 51 ir 52 punktuose. Tokiais atvejais valstybė narė turi atlikti *ex post* stebėseną, kad patikrintų, ar pasiteisino prielaidos dėl reikalingos pagalbos dydžio, ir nustatyti lėšų susigrąžinimo mechanizmą, kaip nurodyta 55 punkte.

4.3.1.5. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas ir pusiausvyros užtikrinimas

182. Be 3.2.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi ir 183–189 punktuose nustatyti reikalavimai.

183. Komisija mano, kad dėl pagalbos investicijoms į gamtines dujas deginančias transporto priemones ir mobiliąją paslaugų teikimo įrangą trumpuoju laikotarpiu gali sumažėti išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir kitų teršalų kiekis, tačiau ilgainiui, palyginti su alternatyviomis investicijomis, gali padidėti neigiamas išorinis poveikis aplinkai. Pagalba gamtines dujas deginančioms transporto priemonėms ir mobiliajai paslaugų teikimo įrangai įsigyti gali nepagrįstai iškraipyti konkurenciją, jei ja išstumiamos investicijos į mažiau taršias ir rinkoje jau esančias alternatyvas arba susisaistoma su tam tikromis technologijomis ir taip trukdoma mažiau taršių technologijų rinkos plėtrai ir jų naudojimui. Todėl tais atvejais Komisija mano, kad neigiamas pagalbos gamtines dujas deginančioms transporto priemonėms ir mobiliajai paslaugų teikimo įrangai poveikis greičiausiai nebus kompensuotas.

184. Tačiau pagalba SGD ir SkGD varomoms vandens transporto priemonėms ir mobiliajai paslaugų teikimo įrangai įsigyti ar nuomotis išperkamąja nuoma gali būti laikoma neturinčia ilgalaikio susaistymo poveikio arba neišstumiančia investicijų į mažiau taršias technologijas, jei valstybė narė įrodo, kad mažiau taršių alternatyvų rinkoje dar nėra ir nesitikima, kad artimiausiu metu jų atsiras ([83]).

185. Rinkoje jau yra alternatyvų transporto priemonėms, varomoms taršiausiu iškastiniu kuru, pavyzdžiui, dyzelinu, benzinu arba suskystintomis naftos dujomis, kurios gali būti naudojamoms kelių, vandens ir geležinkelių transporto sektoriuose. Teikiant pagalbą toms transporto priemonėms kyla didelė rizika, kad bus susisaistyta su tradicinėmis technologijomis ir bus išstumtos investicijos į rinkoje esančias mažiau taršias alternatyvas, nes bus sumažinta labiau aplinką tausojančių transporto priemonių paklausa. Tai taip pat trukdytų toliau plėtoti iškastinio kuro nenaudojančių technologijų rinką. Šiomis aplinkybėmis nelaikoma, kad pagalba šioms transporto priemonėms, įskaitant naujos kartos transporto priemones, viršijančias taikomus Sąjungos standartus, įsigyti ar nuomotis išperkamąja nuoma turės tokį patį teigiamą poveikį, kaip pagalba netaršioms transporto priemonėms, kurių tiesiogiai (iš variklio/išmetamojo vamzdžio) išmetamo CO_2 kiekis yra mažesnis, įsigyti ar nuomotis išperkamąja nuoma. Todėl Komisija mano, kad neigiamas pagalbos transporto priemonėms, varomoms taršiausiu iškastiniu kuru, pavyzdžiui, dyzelinu, benzinu arba suskystintomis naftos dujomis, poveikis konkurencijai greičiausiai nebus kompensuotas.

186. Trumpuoju laikotarpiu rinkoje nesitikima nulinės taršos orlaivių – elektrinių ar varomų vandeniliu. Tuo remdamasi Komisija mano, kad neigiamą valstybės pagalbos kitų rūšių netaršiems orlaiviams nei nulinės taršos orlaiviai poveikį gali kompensuoti teigiamas pagalbos poveikis, jei ja prisidedama prie naujų, veiksmingesnių ir iš esmės labiau aplinką tausojančių orlaivių pateikimo rinkai arba spartesnio jų įsitvirtinimo, laikantis poveikio klimatui neutralumo gairių, nesusisaistant su tam tikromis technologijomis ir neišstumiant investicijų į mažiau taršias alternatyvas.

([83]) Atlikdama tokį vertinimą ir atsižvelgdama į atitinkamus sektorius ir transporto rūšis, Komisija paprastai vertins laikotarpį nuo dvejų iki penkerių metų nuo pranešimo apie pagalbos priemonę arba nuo jos įgyvendinimo. Savo vertinimą ji grįs valstybės narės pateiktais nepriklausomais rinkos tyrimais ar kitais tinkamais įrodymais.

187. Oro transporto srityje, kai tinkama, siekiant sušvelninti didelį iškreipiamąjį pagalbos poveikį, be kita ko, atsižvelgiant į pagalbos gavėjo padėtį rinkoje, arba padidinti teigiamą priemonių poveikį, Komisija gali reikalauti, kad pagalbos gavėjas nutrauktų tokio pat skaičiaus mažiau aplinką tausojančių orlaivių, kurių kilimo masė yra panaši kaip ir orlaivių, įsigytų arba išsinuomotų išperkamąja nuoma naudojantis valstybės pagalba, eksploataciją.

188. Vertindama, ar pagalba transporto priemonėms ar mobiliajai paslaugų teikimo įrangai įsigyti ar nuomotis išperkamąja nuoma neiškreipia konkurencijos, Komisija atsižvelgs į tai, ar naujų transporto priemonių eksploatavimas nesukels ar nepadidins esamo rinkos nepakankamumo, pavyzdžiui, perteklinių pajėgumų atitinkamame sektoriuje.

189. Jeigu konkurencinis konkursas nerengiamas, siekdama sumažinti tikėtiną didesnį priemonių, kuriomis teikiama tikslinė parama atskiram pagalbos gavėjui arba ribotam tam tikrų paramos gavėjų skaičiui, ([84]) iškreipiamąjį poveikį, valstybė narė turi tinkamai pagrįsti priemonę ir įrodyti, kad deramai atsižvelgiama į didesnę konkurencijos iškraipymo riziką ([85]).

4.3.2. *Pagalba įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūrai diegti*

4.3.2.1. Pagalbos pagrindimas

190. Siekiant sudaryti sąlygas plačiai naudoti netaršias transporto priemones ir pereiti prie nulinės taršos judumo, būtinas didelis įkrovimo ir degalų pildymo infrastruktūros tinklas. Iš tiesų ribotas infrastruktūros, skirtos transporto priemonėms įkrauti ar papildyti degalais, prieinamumas yra ypač didelė kliūtis, trukdanti netaršioms transporto priemonėms įsitvirtinti rinkoje. Be to, įkrovimo ir degalų pildymo infrastruktūra nėra tolygiai išplėtota visose valstybėse narėse. Kol eksploatuojamų netaršių transporto priemonių dalis išliks nedidelė, rinka pati savaime gali būti nepajėgi užtikrinti reikiamą įkrovimo ir degalų pildymo infrastruktūrą.

191. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/94/ES ([86]) sukuriama bendra alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo Sąjungos transporto sektoriuje priemonių sistema ir nustatoma tokios infrastruktūros diegimo bendrų priemonių sistema. Be to, kitomis politikos priemonėmis, kuriomis skatinamas netaršių transporto priemonių naudojimas, jau gali būti siunčiami investiciniai signalai įkrovimo ir degalų pildymo infrastruktūrai diegti. Tačiau vien šių politikos priemonių gali nepakakti, kad būtų visiškai pašalintos nustatytos rinkos nepakankamumo problemos. Todėl valstybės narės gali teikti pagalbą, kad pašalintų šį likutinį rinkos nepakankamumą ir skatintų įkrovimo ir degalų pildymo infrastruktūros diegimą.

4.3.2.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys

192. Pagalba gali būti teikiama įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūrai statyti, įrengti, atnaujinti arba išplėsti.

193. Projektai taip pat gali apimti išmaniojo įkrovimo ir atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos, vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ar mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio gamybos vietoje įrenginius, kurie tiesiogine jungtimi sujungti su įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūra, taip pat elektros energijos, vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ar mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio, kurie bus tiekiami kaip transporto degalai, saugojimo įrenginius vietoje. Elektros energijos arba vandenilio gamybos vietoje įrenginio nominalūs gamybos pajėgumai turėtų būti proporcingi įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūros, su kuria jis yra sujungtas, vardinei išėjimo galiai ar degalų pildymo pajėgumui.

([84]) Žr. 66 punktą.

([85]) Tai gali reikšti, kad, be kita ko, reikės užtikrinti, jog nebūtų kompensacijos permokos, – tikrinti, ar pagalba neviršija grynųjų papildomų išlaidų, kaip matyti palyginus trūkstamą finansavimą pagal faktinį ir priešingos padėties scenarijų, ir ar valstybė narė diegia *ex post* stebėsenos mechanizmą prielaidoms dėl reikalingos pagalbos dydžio tikrinti, taip pat lėšų susigrąžinimo mechanizmą.

([86]) 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/94/ES dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo (OL L 307, 2014 10 28, p. 1).

4.3.2.3. Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas

4.3.2.3.1. Pagalbos būtinumas

194. Valstybė narė, rengdama *ex ante* atviras viešas konsultacijas, užsakydama nepriklausomą rinkos tyrimą arba remdamasi bet kokiais kitais tinkamais įrodymais, kaip nurodyta 3.2.1.1 skirsnyje, turi patikrinti, ar pagalba, skirta tos pačios kategorijos įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūros, kuri būtų diegiama su valstybės pagalba ([87]), diegimui skatinti, yra būtina. Visų pirma, valstybė narė turi įrodyti, kad artimiausiu metu panaši infrastruktūra greičiausiai nebus sukurta komercinėmis sąlygomis ([88]), ir prireikus apsvarstyti ATLPS poveikį.

195. Vertinant, ar pagalba įkrovimo ir degalų pildymo infrastruktūrai, kuria gali naudotis kiti naudotojai nei pagalbos gavėjas ar gavėjai, įskaitant viešai prieinamą įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūrą, diegti yra būtina, gali būti atsižvelgiama į netaršių transporto priemonių, kurioms būtų skirta tokia infrastruktūra, skverbties į rinką lygį ir eismo intensyvumą atitinkamame regione ar regionuose.

4.3.2.3.2. Tinkamumas

196. Be 3.2.1.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taip pat taikomas 197 punkte nustatytas reikalavimas.

197. Tikrinant įvairių alternatyvių politikos priemonių tinkamumą, reikėtų atsižvelgti į naujos reguliavimo intervencijos galimybes skatinti perėjimą prie netaršaus judumo ir jų tikėtiną poveikį, palyginti su siūlomos priemonės poveikiu.

4.3.2.3.3. Proporcingumas

198. Pagalba turi neviršyti būtiniausių išlaidų, kurių reikia, kad atitinkamos ekonominės veiklos plėtra būtų palengvinta tiek, kad padidėtų aplinkos apsaugos lygis. Pagalba gali būti laikoma proporcinga, jei tenkinamos 199–204 punktuose nurodytos sąlygos.

199. Pagalba turi būti teikiama konkurencinio konkurso būdu, laikantis kriterijų, nurodytų 49 ir 50 punktuose. Konkurencinio konkurso procedūra turi būti užtikrinta, kad pareiškėjams liktų pakankamai paskatų teikti pasiūlymus dėl projektų, susijusių su įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūra, kuria tiekiama tik atsinaujinančiųjų išteklių elektros energija arba vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių. Taikant sutarties skyrimo kriterijus neturi būti sudarytos nepalankios sąlygos įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūros, kuria tiekiama tik atsinaujinančioji elektros energija arba vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, projektams, palyginti su įkrovimo ar degalų pildymo infrastruktūros, kuria tiekiama ir elektros energija ar vandenilis, kuriuos gaminant išskiriama daugiau CO_2, palyginti su atsinaujinančiųjų išteklių elektros energija arba vandeniliu iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, arba kurie nėra gaminami iš atsinaujinančiųjų išteklių energijos, projektais. Tam tikrais atvejais gali reikėti nustatyti viršutines pasiūlymų ribas, kad būtų apribota didžiausia atskirų tam tikrų kategorijų konkurso dalyvių siūloma kaina. Bet kokios viršutinės pasiūlymų ribos turėtų būti pagrįstos atsižvelgiant į 51, 52 ir 53 punktuose nurodytą etaloninių projektų kiekybinį įvertinimą.

200. Nukrypstant nuo 199 punkto, pagalba gali būti teikiama ne konkurencinio konkurso būdu, o kitais metodais šiais atvejais:

a) kai numatomas dalyvių skaičius nėra pakankamas, kad būtų užtikrinta veiksminga konkurencija arba išvengta strateginio kainų siūlymo;

b) kai 49 ir 50 punktuose nurodyto konkurencinio konkurso suorganizuoti negalima;

([87]) Pavyzdžiui, įkrovimo infrastruktūros atveju tai gali būti įprastos ar didelės galios įkrovimo infrastruktūra.

([88]) Atlikdama tokį vertinimą Komisija paprastai atsižvelgs į tai, ar tikimasi, kad įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūra bus įdiegta komercinėmis sąlygomis per atitinkamą laikotarpį, atsižvelgiant į priemonės galiojimo trukmę. Savo vertinimą ji grįs *ex ante* viešų konsultacijų rezultatais, valstybės narės pateiktais nepriklausomais rinkos tyrimais arba bet kokiais kitais tinkamais įrodymais.

c) kai pagalba teikiama įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūrai, skirtai išimtinai arba visų pirma įmonėms, vykdančioms veiklą viešojo keleivinio sausumos, geležinkelių arba vandens transporto sektoriuje ([89]);

d) kai pagalba teikiama įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūrai, skirtai išimtinai arba visų pirma pagalbos gavėjui naudoti ir kuri nėra prieinama visuomenei ([90]), jei atitinkama valstybė narė tai tinkamai pagrindžia, arba

e) kai pagalba teikiama įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūrai, skirtai naudoti tam tikrų tipų transporto priemonėse, kurių atitinkamas skverbties į atitinkamos valstybės narės rinką rodiklis (pagal atitinkamą transporto priemonės tipą) arba eismo intensyvumas atitinkamame regione ar regionuose yra labai ribotas ([91]).

201. 200 punkte išvardytais atvejais pagalbos suma gali būti nustatoma remiantis trūkstamo finansavimo analize, kaip nurodyta 48, 51 ir 52 punktuose. Valstybė narė turi atlikti *ex post* stebėseną, kad patikrintų, ar pasiteisino prielaidos dėl reikalingos pagalbos dydžio, ir nustatyti lėšų susigrąžinimo mechanizmą, kaip nurodyta 55 punkte.

202. Be 201 punkte nurodytų atvejų, pagalba gali būti laikoma proporcinga ir tuomet, jei ji neviršija 30 % tinkamų finansuoti išlaidų arba – jei įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūra tiekiama tik atsinaujinančiųjų išteklių elektros energija arba vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių – 40 % tinkamų finansuoti išlaidų. Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 10 procentinių punktų vidutinėms įmonėms ir 20 procentinių punktų mažosioms įmonėms. Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 15 procentinių punktų, kai investicijos vykdomos remiamose vietovėse, atitinkančiose Sutarties 107 straipsnio 3 dalies a punkto sąlygas, arba 5 procentiniais punktais, kai investicijos vykdomos remiamose vietovėse, atitinkančiose Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punkto sąlygas.

203. Tokiais atvejais tinkamos finansuoti išlaidos yra visos įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūros statybos, įrengimo, atnaujinimo arba išplėtimo investicinės išlaidos. Pavyzdžiui, į jas gali būti įtrauktos išlaidos, susijusios su:

a) įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūra ir susijusia techninė įranga;

b) elektros ar kitų komponentų, įskaitant elektros kabelius ir galios transformatorius, reikalingų įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūrai prijungti prie tinklo arba prie vietoje gaminamos elektros energijos ar vandenilio ar jų kaupimo įrenginio ir pažangiajam įkrovimo infrastruktūros parengtumui užtikrinti, įrengimu arba atnaujinimu;

c) civilinės inžinerijos darbais, žemės ar kelių pritaikymo darbais, taip pat įrengimo išlaidos ir susijusių leidimų gavimo išlaidos.

204. Jei projektas apima atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos, vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ar mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio gamybą vietoje arba elektros energijos, vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ar mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio kaupimą vietoje, į tinkamas finansuoti išlaidas gali būti įtrauktos gamybos vienetų arba saugyklų investicinės išlaidos.

4.3.2.4. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas ir pusiausvyros užtikrinimas

205. Be 3.2.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi ir 206–216 punktuose nustatyti reikalavimai.

([89]) Įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūra, skirta visų pirma įmonėms, vykdančioms veiklą viešojo keleivinio sausumos, geležinkelių arba vandens transporto sektoriuje, gali papildomai naudotis tų įmonių darbuotojai, išorės rangovai arba tiekėjai.

([90]) Įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūra, skirta visų pirma pagalbos gavėjui, gali papildomai naudotis pagalbos gavėjo darbuotojai, išorės rangovai arba tiekėjai.

([91]) Pavyzdžiui, priemonė, skirta pagalbai investicijoms į sunkiųjų transporto priemonių vandenilio degalų pildymo punktus krovinių terminaluose ir logistikos parkuose valstybėje narėje, kurioje vandeniliu varomų sunkiųjų transporto priemonių rinkos dalis yra mažesnė nei 2 %

206. Naujoje įkrovimo infrastruktūroje, leidžiančioje perduoti elektros energiją, kurios išėjimo galia yra iki 22 kW, turi veikti išmaniojo įkrovimo funkcijos. Taip būtų užtikrinta, kad įkrovimo operacijos būtų optimizuotos ir valdomos taip, kad nesusidarytų spūstys ir būtų visapusiškai išnaudojamos galimybės naudoti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energiją ir užtikrinti žemas elektros energijos kainos sistemoje.

207. Siekiant išvengti infrastruktūros dubliavimo ir išnaudoti turtą, kurio ekonominio tarnavimo laikas dar nepasibaigė, vandens ir oro transporto degalų pildymo infrastruktūros, kuria tiekiami sintetiniai degalai, įskaitant nebiologinės kilmės skystuosius ir dujinius degalus iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, ar biodegalai ([92]), atveju valstybė narė, atsižvelgdama į degalų ar degalų, kurie turi būti tiekiami naudojant tą infrastruktūrą, technines charakteristikas, turi pagrįsti naujos infrastruktūros poreikį. Pakaitinių ([93]) sintetinių degalų arba biodegalų atveju valstybė narė turi apsvarstyti, kokiu mastu esama infrastruktūra gali būti naudojama pakaitiniams sintetiniams degalams arba biodegalams tiekti.

208. Pagalba įkrovimo ar degalų pildymo infrastruktūrai statyti, įrengti, atnaujinti arba išplėsti gali nepagrįstai iškraipyti konkurenciją, jei ja išstumiamos investicijos į mažiau taršias ir rinkoje jau esančias alternatyvas arba susisaistoma su tam tikromis technologijomis ir taip trukdoma mažiau taršių technologijų rinkos plėtrai ir jų naudojimui. Todėl Komisija mano, kad tokiais atvejais mažai tikėtina, kad bus kompensuotas neigiamas pagalbos, skirtos degalų pildymo infrastruktūrai, kuria tiekiami gamtinių dujų degalai, poveikis konkurencijai.

209. Atsižvelgiant į dabartinį netaršaus judumo technologijų rinkos raidos vandens transporto sektoriuose etapą, pagalba SGD ir SkGD degalų pildymo infrastruktūrai, skirtai vandens transportui jūrų uostuose, statyti, įrengti, atnaujinti arba išplėsti, gali būti laikoma neturinčia ilgalaikio susaistymo poveikio ir neišstumiančia investicijų į mažiau taršias technologijas, jei valstybė narė įrodo, kad rinkoje dar nėra mažiau taršių alternatyvų, ir nesitikima, kad artimiausiu metu jų atsiras ([94]), ir su sąlyga, kad infrastruktūra būtų naudojama siekiant paskatinti perėjimą prie mažo anglies dioksido pėdsako kuro. Vertindama tokią pagalbą Komisija atsižvelgs į tai, ar investicijos yra patikimo priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo plano dalis ir ar pagalba padeda siekti Sąjungos teisės aktuose dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo nustatytų tikslų.

210. Kelių transporto sektoriuje, ypač jo lengvųjų transporto priemonių segmente, nulinės taršos transporto priemonės jau yra reali alternatyva. Tikimasi, kad artimiausioje ateityje sunkiosios transporto priemonės rinkoje taip pat taps plačiau prieinamos. Todėl tikėtina, kad po 2025 m. suteikta pagalba sunkiųjų transporto priemonių SkGD pildymo infrastruktūrai turės neigiamą poveikį konkurencijai, kurio joks teigiamas poveikis greičiausiai nekompensuos. Vertindama pagalbą sunkiųjų transporto priemonių degalų pildymo infrastruktūrai, Komisija atsižvelgs į tai, ar ji padeda siekti Sąjungos teisės aktuose dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo nustatytų tikslų.

211. Rinkoje jau yra iškastinio kuro alternatyvų, kurias galima naudoti kelių transporto sektoriuje, taip pat tam tikruose vandens ir geležinkelių transporto sektorių segmentuose. Šiomis aplinkybėmis nelaikoma, kad pagalba degalų pildymo infrastruktūrai, kuria tiekiami degalai, pagaminti iš iškastinio kuro arba energijos, įskaitant vandenilį iš iškastinio kuro ([95]), diegti daro tokį patį teigiamą poveikį kaip pagalba degalų pildymo infrastruktūrai, kuria tiekiami neiškastiniai arba mažo anglies dioksido pėdsako degalai, diegti. Pirma, tikėtina, kad transporto sektoriuje išmetamo CO_2 kiekio sumažinimą atsvers su iškastinio kuro gamyba ir naudojimu susijęs tolesnis CO_2 išmetimas, ypač tais atvejais, kai CO_2 nėra veiksmingai surenkamas ir saugomas. Antra, teikiant pagalbą degalų pildymo infrastruktūrai, kuria tiekiamas mažo anglies dioksido pėdsako iškastinis kuras, gali kilti pavojus, kad bus susisaistyta su tam tikromis gamybos technologijomis, taip išstumiant investicijas į mažiau taršias alternatyvas, nes sumažinama gamybos procesų, kuriems vykstant nenaudojami iškastiniai

([92]) Tai apima tvarius aviacinius degalus.

([93]) Pakaitiniai degalai – degalai, kurie funkciniu požiūriu yra lygiaverčiai šiuo metu naudojamam iškastiniam kurui ir visiškai suderinami su skirstymo infrastruktūra ir transporto priemonėse įrengtais mechanizmais bei varikliais.

([94]) Atlikdama tokį vertinimą, Komisija paprastai vertins laikotarpį nuo dvejų iki penkerių metų nuo pranešimo apie pagalbos priemonę arba nuo jos įgyvendinimo. Savo vertinimą ji grįs valstybės narės pateiktais nepriklausomais rinkos tyrimais ar kitais tinkamais įrodymais.

([95]) Žr. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Neutralaus poveikio klimatui Europos vandenilio strategija“, COM(2020) 301 *final*, p. 3.

ištekliai ar energija arba kurių anglies dioksido pėdsakas yra mažas, paklausa. Tai taip pat trukdytų plėtoti netaršių iškastinio kuro nenaudojančių technologijų rinką ir taip siekti netaršaus judumo, o taip pat gaminti degalus ir energiją iš neiškastinių išteklių. Todėl Komisija mano, kad, nesant patikimo būdo tiekti ir naudoti atsinaujinančiųjų išteklių arba mažo anglies dioksido pėdsako degalus vidutinės trukmės laikotarpiu, pagalbos degalų pildymo infrastruktūrai, įskaitant vandenilį iš iškastinio kuro, kai gaminant vandenilį išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos nėra veiksmingai surenkamos, neigiamas poveikis konkurencijai greičiausiai nebus kompensuotas.

212. Todėl pagalba vandenilio degalų pildymo infrastruktūrai, kuria tiekiamas ne tik vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių arba mažo anglies dioksido pėdsako vandenilis, gali būti laikoma neturinčia ilgalaikio susaistymo poveikio arba neišstumiančia investicijų į mažiau taršias technologijas, jei valstybė narė įrodo, kad yra patikimas būdas palaipsniui iki 2035 m. degalų pildymo infrastruktūroje atsisakyti vandenilio, kuris nėra pagamintas iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių arba kuris nėra mažo anglies dioksido kiekio vandenilis;

213. Nesant tinkamų apsaugos priemonių, dėl pagalbos gali būti sukurta arba sustiprinta įtaka rinkoje, o tai gali užkirsti kelią veiksmingai konkurencijai besiformuojančiose arba besivystančiose rinkose arba jai pakenkti. Todėl valstybė narė turi užtikrinti, kad pagalbos priemonėje būtų numatytos tinkamos apsaugos priemonės šiai rizikai mažinti. Tokios apsaugos priemonės gali būti, pavyzdžiui, priemonės biudžeto didžiausios procentinės dalies, kurią galima skirti vienai įmonei, nustatymas.

214. Prireikus Komisija įvertins, ar taikomos pakankamos apsaugos priemonės siekiant užtikrinti, kad įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūros operatoriai, siūlantys arba leidžiantys už savo infrastruktūrą mokėti pagal sutartį, nepagrįstai nediskriminuotų judumo paslaugų teikėjų, pavyzdžiui, taikydami nepagrįstas lengvatinės prieigos sąlygas arba nepagrįstai diferencijuodami kainas. Jei tokios apsaugos priemonės netaikomos, Komisija mano, kad priemonė gali turėti nederamą neigiamą poveikį konkurencijai judumo paslaugų rinkoje.

215. Bet kokia koncesija arba kitoks patikėjimas trečiajai šaliai eksploatuoti įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūrą turi būti suteikiamas konkurencingai, skaidriai ir nediskriminuojant, prireikus deramai atsižvelgiant į Sąjungos viešųjų pirkimų taisykles.

216. Jei pagalba teikiama įkrovimo ar degalų pildymo infrastruktūrai, kuria gali naudotis kiti naudotojai nei pagalbos gavėjas ar gavėjai, įskaitant viešai prieinamą įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūrą, statyti, įrengti, atnaujinti arba išplėsti, infrastruktūra turi būti prieinama visuomenei ir turi būti sudarytos nediskriminacinės sąlygos naudotojams, įskaitant, jei reikia, tarifų, tapatumo nustatymo ir mokėjimo metodų bei kitų naudojimo sąlygų atžvilgiu. Be to, valstybė narė turi užtikrinti, kad naudotojams, kurie nėra pagalbos gavėjas arba gavėjai, už naudojimąsi įkrovimo arba degalų pildymo infrastruktūra taikomi mokesčiai atitiktų rinkos kainas.

4.4. **Pagalba efektyviam išteklių naudojimui ir perėjimui prie žiedinės ekonomikos remti**

4.4.1. *Pagalbos pagrindimas*

217. Žiedinės ekonomikos veiksmų plane ([96]) pateikiama į ateitį orientuota darbotvarkė, kuria siekiama paspartinti Sąjungos perėjimą prie žiedinės ekonomikos įgyvendinant Komunikatu dėl Europos žaliojo kurso skatinamas permainas. Šiuo veiksmų planu skatinami žiedinės ekonomikos procesai, tvarus vartojimas ir gamyba bei siekiama užtikrinti, kad būtų išvengta atliekų susidarymo, o naudojami ištekliai kuo ilgiau išliktų Sąjungos ekonomikoje. Šie tikslai taip pat yra būtina sąlyga siekiant Sąjungos tikslo iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui ir sukurti švaresnę bei tvaresnę ekonomiką.

([96]) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Naujas žiedinės ekonomikos veiksmų planas, kuriuo siekiama švaresnės ir konkurencingesnės Europos“, COM(2020) 98 *final*.

218. Žiedinės ekonomikos veiksmų plane konkrečiai nurodyta, kad persvarstant valstybės pagalbos gaires aplinkos ir energetikos srityje būtina atsižvelgti į žiedinės ekonomikos tikslus. Šiuo atžvilgiu finansinė parama valstybės pagalbos forma, derinama su plačiomis, aiškiomis ir nuosekliomis taisyklėmis, gali atlikti svarbų vaidmenį remiant gamybos procesų žiediškumą, kuris yra platesnio masto Sąjungos pramonės pertvarkos siekiant neutralizuoti poveikį klimatui ir užtikrinti ilgalaikį konkurencingumą dalis. Ji taip pat gali atlikti svarbų vaidmenį padedant sukurti gerai veikiančią Sąjungos antrinių žaliavų rinką ir taip sumažinti spaudimą gamtiniams ištekliams, užtikrinti tvarų ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą, taip pat padidinti atsparumą.

219. Žiedinės ekonomikos veiksmų plane taip pat pripažįstama, kad vis didėja biologinių išteklių, kaip svarbios ES ekonomikos žaliavos, vaidmuo. Pagal ES bioekonomikos strategiją ([97]) bioekonomika padeda siekti Europos žaliojo kurso tikslų, nes ja prisidedama prie anglies dioksido neišskiriančios ekonomikos kūrimo, didinamas aplinkos, ekonominis ir socialinis tvarumas ir skatinamas aplinkos atžvilgiu tvarus augimas. Finansinė parama valstybės pagalbos forma gali atlikti svarbų vaidmenį remiant tvarios bioekonomikos praktikos, pavyzdžiui, paramos tvariai gaminamoms biologinėms medžiagoms ir produktams, taikymą, nes ji gali padėti neutralizuoti poveikį klimatui ir be jos tokia bioekonomikos praktika pati savaime rinkoje neįsitvirtins.

4.4.2. *Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys*

220. Pagalba pagal šį skirsnį gali būti teikiama šių rūšių investicijoms:

a) investicijoms, kuriomis siekiama gerinti efektyvų išteklių naudojimą, pasitelkiant bet kurią iš šių priemonių:

i) grynąjį išteklių, sunaudojamų tam pačiam produkcijos kiekiui pagaminti, sumažėjimą ([98]);

ii) pirminių žaliavinių medžiagų arba žaliavų pakeitimą antrinėmis (pakartotinai naudojamomis arba perdirbtomis) ar regeneruotomis žaliavinėmis medžiagomis arba žaliavomis arba

iii) iškastinių žaliavinių medžiagų ar žaliavų pakeitimą biologinėmis žaliavinėmis medžiagomis ar žaliavomis;

b) investicijoms į paramos gavėjui susidarančių atliekų mažinimą, prevenciją, parengimą pakartotiniam naudojimui, naudojimą medžiagoms gauti, nukenksminimą ir perdirbimą ([99]);

c) investicijoms į trečiosioms šalims susidarančių atliekų parengimą pakartotiniam naudojimui, naudojimą medžiagoms gauti, nukenksminimą ir perdirbimą, jei jos kitaip būtų šalinamos arba apdorojamos pagal atliekų apdorojimo operaciją, kuri atliekų hierarchijoje ([100]) yra žemesnėje pozicijoje, arba mažiau efektyviai naudojant išteklius, arba kurių perdirbimo kokybė būtų prastesnė;

d) investicijoms į pagalbos gavėjui arba trečiosioms šalims susidariusių kitų produktų, medžiagų ar cheminių medžiagų ([101]), kurie nebūtinai laikomi atliekomis ir kurie kitu atveju būtų nepanaudoti, pašalinti ar perdirbti mažiau efektyviai naudojant išteklius, taptų atliekomis, jei nebūtų pakartotinai panaudoti, arba kurių perdirbimo kokybė būtų prastesnė, mažinimą, prevenciją, parengimą pakartotiniam naudojimui, naudojimą medžiagoms gauti, nukenksminimą ir perdirbimą;

([97]) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Tvari Europos bioekonomika. Ekonomikos, visuomenės ir aplinkos sąsajų stiprinimas“, COM(2018) 673 *final* ir SWD(2018) 431.

([98]) Sunaudojami ištekliai gali apimti visus sunaudojamus materialiuosius išteklius, išskyrus energiją. Sumažėjimas gali būti nustatomas matuojant arba apskaičiuojant suvartojimą prieš ir po pagalbos priemonės įgyvendinimo, įskaitant bet kokį koregavimą atsižvelgiant į išorės sąlygas, kurios gali turėti įtakos išteklių suvartojimui.

([99]) Žr. pakartotinio naudojimo, naudojimo, parengimo pakartotiniam naudojimui, perdirbimo ir atliekų apibrėžtis 19 punkto (59), (61), (62), (75) ir (90) papunkčiuose.

([100]) Atliekų tvarkymo hierarchiją sudaro a) prevencija, b) parengimas pakartotiniam naudojimui, c) perdirbimas, d) kitas atliekų naudojimas, pavyzdžiui, energijos gavyba iš atliekų ir e) šalinimas. Žr. Direktyvos 2008/98/EB 4 straipsnio 1 punktą.

([101]) Kiti produktai, medžiagos ar cheminės medžiagos gali, be kita ko, būti šalutiniai produktai (kaip nurodyta Direktyvos 2008/98/EB 5 straipsnyje), žemės ūkio, akvakultūros, žvejybos ir miškininkystės atliekos, nuotekos, lietaus ir nutekamasis vanduo, mineralai, kasybos atliekos, maisto medžiagos, gamybos procesų liekamosios dujos, nereikalingi produktai, dalys ir medžiagos ir pan. Nereikalingi produktai, dalys ir medžiagos – tai produktai, dalys ar medžiagos, kurie nebereikalingi ar nebenaudingi jų turėtojui, tačiau tinkami naudoti pakartotinai.

e) investicijoms į rūšiuojamąjį atliekų ar kitų produktų, medžiagų ar cheminių medžiagų surinkimą ([102]) ir rūšiavimą, siekiant juos parengti pakartotiniam naudojimui ar perdirbimui.

221. Tam tikromis sąlygomis pagalba veiklos išlaidoms padengti gali būti teikiama už rūšiuojamąjį atliekų surinkimą ir rūšiavimą, susijusį su tam tikrais atliekų srautais ar atliekų rūšimis (žr. 247 punktą).

222. Pagalba, susijusi su gamybos procesų atliekinės šilumos naudojimu, arba pagalba, susijusi su CCU, bus vertinama pagal 4.1 skirsnyje nustatytas pagalbai išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui mažinti taikomas sąlygas.

223. Pagalba, susijusi su biodegalų, skystųjų bioproduktų, biodujų ir biomasės kuro gamyba iš atliekų, bus vertinama pagal 4.1 skirsnyje nustatytas pagalbai išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui mažinti taikomas sąlygas.

224. Pagalba energijai gaminti iš atliekų bus vertinama pagal 4.1 skirsnyje nustatytas pagalbai išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui mažinti taikomas sąlygas. Jei pagalba yra susijusi su investicijomis į centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemas arba su jų eksploatavimu, pagalba energijai arba šilumai gaminti iš atliekų bus vertinama pagal 4.10 skirsnyje nustatytas sąlygas, taikomas pagalbai centralizuotam šilumos ir vėsumos tiekimui.

4.4.3. *Skatinamasis poveikis*

225. Be 3.1.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi ir 226–233 punktuose nustatyti reikalavimai.

226. Kalbant apie 28 punkte nurodytą reikalavimą valstybei narei nustatyti patikimą priešingos padėties scenarijų, priešingos padėties scenarijus paprastai turi atitikti investiciją, kurios dydis, naudojimo laikotarpis ir, jei reikia, kitos svarbios techninės charakteristikos yra tokios pačios, kaip aplinkai nekenksmingos investicijos.

227. Priešingos padėties scenarijuje taip pat galėtų būti numatytas tolesnis esamų įrenginių ar įrangos eksploatavimas laikotarpiu, atitinkančiu aplinkai nekenksmingos investicijos naudojimo laikotarpį. Tokiu atveju reikėtų atsižvelgti į diskontuotas to laikotarpio techninės priežiūros, remonto ir modernizavimo išlaidas.

228. Tam tikrais atvejais priešingos padėties scenarijų gali sudaryti vėlesnis įrenginių ar įrangos pakeitimas, – tokiu atveju reikėtų atsižvelgti į diskontuotą įrenginių ar įrangos vertę ir išlyginti atitinkamo įrenginių ar įrangos ekonominio naudingumo laikotarpio skirtumą.

229. Įrangos, dėl kurios sudaryti išperkamosios nuomos susitarimai, atveju aplinkai nekenksmingos įrangos išperkamosios nuomos diskontuota vertė turėtų būti lyginama su mažiau aplinkai nekenksmingos įrangos, kuri būtų naudojama nesuteikus pagalbos, išperkamosios nuomos diskontuota verte.

230. Jei investicija susijusi su esamos infrastruktūros, įrenginių ar įrangos papildymu įrenginiais ar įranga, tinkamas finansuoti išlaidas sudarys visos investicinės išlaidos.

231. Komisija laikosi nuomonės, kad iš esmės pagalba projektams, kurių grąžos laikotarpis yra trumpesnis nei penkeri metai, neturi skatinamojo poveikio. Tačiau valstybė narė gali pateikti įrodymų, patvirtinančių, kad pagalba yra būtina siekiant paskatinti elgsenos pokytį, net ir trumpesnio grąžos laikotarpio projektų atveju.

([102]) Žr. sąvokos „rūšiuojamasis surinkimas“ apibrėžtį Direktyvos 2008/98/EB 3 straipsnio 11 punkte.

232. Pagalba investicijoms, kuriomis įmonėms sudaromos sąlygos tik laikytis jau galiojančių privalomų Sąjungos standartų, nebus laikoma turinčia skatinamąjį poveikį (žr. 32 punktą). Kaip paaiškinta 32 punkte, pagalba gali būti laikoma turinčia skatinamąjį poveikį, kai ja įmonei sudaromos sąlygos gerinti aplinkos apsaugą laikantis privalomų nacionalinių standartų, kurie yra griežtesni nei Sąjungos standartai arba tie standartai, kurie priimami nesant Sąjungos standartų.

233. Pagalba, skirta prisitaikyti prie jau priimtų, bet dar neįsigaliojusių Sąjungos standartų, bus laikoma turinčia skatinamąjį poveikį, jeigu investicija iki galo įgyvendinama likus bent 18 mėnesių iki Sąjungos standartų įsigaliojimo.

4.4.4. *Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas*

4.4.4.1. Pagalbos būtinumas

234. Be 3.2.1.1 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi 235 ir 236 punktuose nustatyti reikalavimai.

235. Investicijomis turi būti viršijama tai, kas yra nusistovėjusi komercinė praktika, kuri paprastai taikoma visoje Sąjungoje ir įvairiose technologijų srityse ([103]).

236. Jei pagalba teikiama atliekų ar kitų produktų, medžiagų ar cheminių medžiagų rūšiuojamajam surinkimui ir rūšiavimui, valstybė narė turi įrodyti, kad toks rūšiuojamasis surinkimas ir rūšiavimas toje valstybėje narėje yra nepakankamai išplėtotas ([104]). Jei teikiama pagalba veiklos išlaidoms padengti, valstybė narė turi įrodyti, kad tokia pagalba reikalinga pereinamuoju laikotarpiu, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas plėtoti veiklą, susijusią su rūšiuojamuoju atliekų surinkimu ir rūšiavimu. Valstybė narė turi atsižvelgti į visus įpareigojimus, tenkančius įmonėms pagal didesnės gamintojo atsakomybės sistemas, kurias ji galėjo įgyvendinti pagal Direktyvos 2008/98/EB 8 straipsnį.

4.4.4.2. Tinkamumas

237. Be 3.2.1.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi ir 238 punkte nustatyti reikalavimai.

238. Vadovaujantis principu „teršėjas moka“ ([105]), įmonės turėtų padengti savo atliekų apdorojimo išlaidas. Todėl dėl pagalbos įmonės, dėl kurių veiklos susidaro atliekos, neturėtų būti atleidžiamos nuo jokių išlaidų ar prievolių, susijusių su atliekų apdorojimu, už kurį jos yra atsakingos pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę, įskaitant didesnės gamintojo atsakomybės sistemas. Be to, pagalba neturėtų kompensuoti įmonių išlaidų, kurios turėtų būti laikomos įprastomis įmonės išlaidomis.

4.4.4.3. Proporcingumas

239. Tinkamos finansuoti išlaidos yra papildomos investicinės išlaidos, nustatytos visas projekto investicines išlaidas lyginant su aplinką mažiau tausojančio projekto ar veiklos išlaidomis, ir gali būti kurios nors iš šių:

a) panaši investicija, aprašyta 226 punkte, kuri būtų tikėtinai įgyvendinta be pagalbos ir kuria nepasiekiamas toks pats efektyvus išteklių naudojimas;

b) atliekų apdorojimas atliekant atliekų apdorojimo operaciją, kuriai atliekų hierarchijoje teikiamas mažesnis prioritetas, arba ne taip efektyviai naudojant išteklius;

([103]) Technologiniu požiūriu investicijomis turėtų būti užtikrintas didesnis perdirbamumas arba aukštesnė perdirbtos medžiagos kokybė, palyginti su įprasta praktika.

([104]) Jei valstybė narė pateikia tinkamų argumentą, taip pat gali būti atsižvelgiama į konkrečią atitinkamo regiono ar regionų padėtį.

([105]) Žr. apibrėžtį 19 punkto (58) papunktyje.

c) įprastas gamybos procesas, susijęs su pirmine žaliava ar produktu, jei vietoje pakartotinai naudojamo ar perdirbto (antrinio) produkto techniškai ir ekonomiškai įmanoma naudoti pirminę žaliavą ar produktą;

d) bet kuris kitas priešingos padėties scenarijus, grindžiamas tinkamai pagrįstomis prielaidomis.

240. Kai produktas, medžiaga ar cheminė medžiaga taptų atliekomis, jei nebūtų pakartotinai panaudoti, ir nėra teisinio reikalavimo tą produktą, medžiagą ar cheminę medžiagą šalinti ar kitaip apdoroti, tinkamos finansuoti išlaidos gali atitikti investicijas, būtinas atitinkamam produktui, medžiagai ar cheminei medžiagai panaudoti.

241. Pagalbos intensyvumas negali viršyti 40 % tinkamų finansuoti išlaidų.

242. Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 10 procentinių punktų vidutinėms įmonėms ir 20 procentinių punktų mažosioms įmonėms.

243. Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 15 procentinių punktų, kai investicijos vykdomos remiamose vietovėse, atitinkančiose Sutarties 107 straipsnio 3 dalies a punkto sąlygas, arba 5 procentiniais punktais, kai investicijos vykdomos remiamose vietovėse, atitinkančiose Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punkto sąlygas.

244. Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 10 procentinių punktų ekologinių inovacijų veiklai, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos:

a) ekologinių inovacijų veikla turi būti nauja arba iš esmės patobulinta, palyginti su naujausiomis technologijomis atitinkamame Sąjungos sektoriuje ([106]);

b) tikėtina nauda aplinkai turi būti gerokai didesnė už tą, kurią lemtų patobulinimas dėl bendrosios naujausių technologijų raidos panašios veiklos srityse ([107]);

c) veiklos novatoriškumas susijęs su aiškia technologine, rinkos arba finansine rizika, kuri yra didesnė už riziką, paprastai siejamą su panašia ne inovacijų veikla ([108]).

245. Nukrypstant nuo 241–244 punktų, valstybė narė taip pat gali įrodyti, remdamasi 48, 51 ir 52 punktuose nurodyta trūkstamo finansavimo analize, kad reikia didesnio pagalbos intensyvumo Tokiu atveju valstybė narė turi atlikti *ex post* stebėseną, kad patikrintų, ar pasiteisino prielaidos dėl reikalingos pagalbos dydžio, ir nustatyti lėšų susigrąžinimo mechanizmą, kaip nurodyta 55 punkte. Pagalbos suma turi neviršyti trūkstamo finansavimo, nurodyto 51 ir 52 punktuose.

246. Jei pagalba teikiama surengus konkurencinį konkursą, kuris vykdomas laikantis 49 ir 50 punktuose nurodytų kriterijų, pagalbos suma laikoma proporcinga.

247. Pagalba gali būti skiriama veiklos išlaidoms padengti, jei ji susijusi su rūšiuojamuoju atliekų ar kitų produktų, medžiagų ar cheminių medžiagų, susijusių su konkrečiais atliekų srautais ar atliekų rūšimis, surinkimu ir rūšiavimu, siekiant jas parengti pakartotiniam naudojimui ar perdirbimui arba perdirbti; šiuo atveju turi būti tenkinamos šios sąlygos:

([106]) Naujoviškumą valstybės narės galėtų įrodyti, pavyzdžiui, pateikdamos išsamų inovacijos ir jos diegimo arba skleidimo rinkos sąlygų aprašymą, palygindamos ją su naujausiais procesais arba organizavimo metodais, kuriuos tame pačiame sektoriuje paprastai taiko kitos įmonės.

([107]) Jeigu ekologinių inovacijų diegimo veiklai ir įprastai ne novatoriškai veiklai palyginti gali būti naudojami kiekybiniai parametrai, „gerokai didesnė“ reiškia, kad ribinis pagerėjimas, kurio tikimasi dėl ekologinių inovacijų diegimo veiklos, t. y. mažesnės rizikos aplinkai, mažesnės taršos arba didesnio energijos vartojimo arba išteklių naudojimo efektyvumo, turėtų būti bent dvigubai didesnis už ribinį pagerėjimą, kurio tikimasi dėl bendrosios panašios ne novatoriškos veiklos raidos. Jeigu siūlomas metodas konkrečiu atveju netinka arba jeigu kiekybinio palyginimo atlikti neįmanoma, paraiškos gauti valstybės pagalbą dokumentuose turėtų būti išsamus šiam kriterijui vertinti naudojamo metodo aprašymas užtikrinant standartą, kuris būtų panašus į siūlomą metodą.

([108]) Šią riziką valstybė narė galėtų įrodyti, pavyzdžiui, taip: palyginti išlaidas su bendrovės apyvarta, nurodyti plėtrai reikalingą laiką, numatomą ekologinių inovacijų veiklos naudą, palyginti su išlaidomis, ir nesėkmės tikimybę.

a) pagalba turi būti teikiama konkurencinio konkurso būdu, laikantis kriterijų, nurodytų 49 ir 50 punktuose, ir kuris turi būti atviras, nediskriminacinis ir kuriame gali dalyvauti visi veiklos vykdytojai, teikiantys rūšiuojamojo surinkimo ir rūšiavimo paslaugas;

b) jei esama didelio netikrumo dėl būsimų veiklos išlaidų pokyčių priemonės galiojimo laikotarpiu, į konkurencinio konkurso tvarką gali būti įtrauktos taisyklės, ribojančios pagalbos teikimą tam tikromis aiškiai nustatytomis aplinkybėmis, jei tos taisyklės ir aplinkybės yra nustatytos *ex ante*;

c) bet kokia investicinė pagalba, suteikta įrenginiui, naudojamam rūšiuojamajam atliekų surinkimui ir rūšiavimui pagal konkrečius atliekų srautus ar rūšis, turi būti atimama iš veiklos pagalbos, suteiktos tam pačiam įrenginiui, kai abi pagalbos formos padengia tas pačias finansuoti tinkamas išlaidas;

d) pagalba gali būti teikiama ne ilgiau kaip penkerius metus.

4.4.5. *Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas*

248. Be 3.2.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi ir 249–252 punktuose nustatyti reikalavimai.

249. Pagalba neturi skatinti atliekų susidarymo ar didesnio išteklių naudojimo.

250. Teikiant pagalbą negalima tik padidinti atliekų ar kitų medžiagų ir išteklių, skirtų naudoti pakartotinai, perdirbti ar panaudoti, paklausos nepadidinant šių medžiagų surinkimo.

251. Vertindama pagalbos poveikį rinkai, Komisija atsižvelgs į galimą pagalbos poveikį pirminių ir antrinių medžiagų, susijusių su atitinkamais produktais, rinkų veikimui.

252. Visų pirma, vertindama pagalbos veiklos išlaidoms, susijusioms su atliekų ar kitų produktų, medžiagų arba cheminių medžiagų rūšiuojamuoju surinkimu ir rūšiavimu pagal konkrečius atliekų srautus ar atliekų rūšis, siekiant juos parengti pakartotiniam naudojimui ar perdirbimui, padengti skirtos pagalbos poveikį rinkai, Komisija visų pirma atsižvelgs į galimą sąveiką su atitinkamoje valstybėje narėje taikomomis didesnės gamintojo atsakomybės sistemomis.

4.5. **Pagalba taršos, kuri nėra šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas, prevencijai arba mažinimui**

4.5.1. *Pagalbos pagrindimas*

253. Įgyvendinant Komunikate dėl Europos žaliojo kurso nustatytą siekį sukurti aplinką be toksinių medžiagų turėtų būti užtikrinta, kad iki 2050 m. tarša būtų sumažinta iki tokio lygio, kuris nebebūtų kenksmingas žmonėms ir natūralioms ekosistemoms ir atitiktų mūsų planetos galimybių ribas, taip sukuriant aplinką be toksinių medžiagų, atitinkančią JT Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ([109]) ir 8-osios aplinkosaugos veiksmų programos ([110]) ilgalaikius tikslus. Sąjunga yra nustačiusi konkrečius taršos lygio mažinimo tikslus, pavyzdžiui,

([109]) JT Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m. paskelbta adresu: https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf.

([110]) Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programos iki 2030 m. (COM(2020) 652 *final*).

švaresnio oro ([111]) ir nulinės vandens telkinių taršos ([112]), mažesnio triukšmo, susirūpinimą keliančių medžiagų naudojimo ir išleidimo mažinimo, plastiko šiukšlių ir mikroplastiko taršos ir atliekų ([113]), taip pat tikslus, susijusius su maisto medžiagų ir trąšų, pavojingų pesticidų ir antimikrobinį atsparumą sukeliančių medžiagų pertekliumi ([114]).

254. Finansinė parama, teikiama kaip valstybės pagalba, gali labai prisidėti prie aplinkos apsaugos tikslo mažinti taršą, kuri nėra šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas.

4.5.2. *Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys*

255. Pagalba taršos, kuri nėra šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas, prevencijai arba mažinimui gali būti teikiama investicijoms, kurios leidžia įmonėms viršyti Sąjungos aplinkos apsaugos standartus, o jei jų nėra – padidinti aplinkos apsaugos lygį arba laikytis priimtų, bet dar neįsigaliojusių Sąjungos standartų.

256. Jei pagalba teikiama išduodant prekiaujamų leidimų ([115]), pagalbos priemonė turi būti parengta taip, kad ja būtų pasiekti aplinkos apsaugos tikslai, kad būtų užkirstas kelias taršai arba ji būtų sumažinta tiek, kad jie viršytų tuos, kuriuos ketinama pasiekti remiantis atitinkamoms įmonėms privalomais Sąjungos standartais.

257. Pagalba turi būti skirta taršos, tiesiogiai susijusios su pagalbos gavėjo veikla, prevencijai arba mažinimui.

258. Pagalba negali būti teikiama taip, kad tarša būtų tik perkeliama iš vieno sektoriaus į kitą arba iš vienos aplinkos terpės į kitą (pavyzdžiui, iš oro į vandenį). Jei pagalba skirta taršai mažinti, ja turi būti užtikrinamas bendras taršos sumažėjimas.

259. 4.5 skirsnis netaikomas pagalbos priemonėms, kurioms taikomas 4.1 skirsnis. Jei priemone prisidedama prie šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo prevencijos arba mažinimo ir taršos, kuri nėra šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas, prevencijos arba mažinimo, priemonės suderinamumas bus vertinamas remiantis 4.1 skirsniu arba šiuo skirsniu, priklausomai nuo to, kuris iš šių dviejų tikslų yra svarbesnis ([116]).

([111]) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos švaraus oro programa“ (COM(2013) 918 *final*). Taip pat žr. 2004 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/107/EB dėl arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių aplinkos ore (OL L 23, 2005 1 26, p. 3) ir 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/50/EB dėl aplinkos oro kokybės ir švaresnio oro Europoje (OL L 152, 2008 6 11, p. 1), kurios taikomos pažemio ozonui, kietosioms dalelėms, azoto oksidams, pavojingiems sunkiesiems metalams ir kai kuriems kitiems teršalams. Taip pat žr. 2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/2284 dėl tam tikrų valstybėse narėse į atmosferą išmetamų teršalų kiekio mažinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/35/EB ir panaikinama Direktyva 2001/81/EB (OL L 344, 2016 12 17, p. 1), taikomą svarbiausiems tarpvalstybiniams oro teršalams: sieros dioksidams, azoto oksidams, amoniakui, nemetaniniams lakiesiems organiniams junginiams ir kietosioms dalelėms.

([112]) 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2000/60/EB, nustatančioje Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1), reikalaujama, kad visų paviršinio ir požeminio vandens telkinių ekologinė būklė būtų gera, nebent taikomos išimtys.

([113]) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Kuriame sveiką planetą visiems. ES veiksmų planas „Siekiant nulinės oro, vandens ir dirvožemio taršos“ (COM(2021) 400 *final*).

([114]) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ (COM(2020) 381 *final*).

([115]) Prekiaujamų leidimų skyrimas gali būti valstybės pagalba, pavyzdžiui, kai valstybės narės suteikia leidimus mažesne nei rinkos kaina.

([116]) Siekdama tai nustatyti, Komisija gali reikalauti, kad valstybė narė, remdamasi patikimais ir išsamiais kiekybiniais skaičiavimais, pateiktų tikėtinų priemonės rezultatų, susijusių su šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir kitų teršalų išmetimo prevencija arba mažinimu, palyginimą.

4.5.3. *Skatinamasis poveikis*

260. Be 3.1.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi 261 ir 262 punktuose nustatyti reikalavimai.

261. Pagalba laikoma turinčia skatinamąjį poveikį, kai ja įmonei sudaromos sąlygos užkirsti kelią taršai arba ją sumažinti nesant Sąjungos standartų arba viršijant jau galiojančiuose Sąjungos standartuose reikalaujamus tikslus. Kaip paaiškinta 32 punkte, pagalba taip pat gali būti laikoma turinčia skatinamąjį poveikį, kai ja įmonei sudaromos sąlygos užkirsti kelią taršai arba ją sumažinti laikantis privalomų nacionalinių standartų, kurie yra griežtesni nei Sąjungos standartai arba tie standartai, kurie priimami nesant Sąjungos standartų.

262. Pagalba, skirta prisitaikyti prie jau priimtų, bet dar neįsigaliojusių Sąjungos standartų, bus laikoma turinčia skatinamąjį poveikį, jeigu investicija iki galo įgyvendinama likus bent 18 mėnesių iki Sąjungos standartų įsigaliojimo.

4.5.4. *Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas*

4.5.4.1. Pagalbos būtinumas

263. Be 3.2.1.1 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi ir 264 punkte nustatyti reikalavimai.

264. Kai pagalba teikiama prekiaujamų leidimų forma ([117]), valstybė narė turi įrodyti, kad yra įvykdytos visos šios sąlygos:

a) visus leidimus parduodant aukcione labai padidėja kiekvieno sektoriaus arba kiekvienos kategorijos pagalbos gavėjų gamybos sąnaudos;

b) labai padidėjusių gamybos sąnaudų vartotojams neįmanoma perkelti taip, kad smarkiai nesumažėtų pardavimas ([118]);

c) sektoriuje veikiančios atskiros įmonės negali sumažinti teršalų išmetimo lygio taip, kad sumažintų su sertifikatais susijusias išlaidas iki toms įmonėms priimtino lygio. Tai, kad vartojimas negali būti sumažintas, galima įrodyti palyginant išmetamųjų teršalų kiekius su tais išmetamųjų teršalų kiekiais, kurie išmetami taikant geriausią Europos ekonominės erdvės technologiją. Bet kuri geriausią technologiją taikanti įmonė daugiausia gali gauti tik tam tikrą skaičių leidimų pagal apyvartinių taršos leidimų sistemą, atitinkantį atsiradusį gamybos sąnaudų padidėjimą, kurio vartotojams perkelti neįmanoma. Įmonei, kurios aplinkosauginis veiksmingumas mažesnis, suteikiama mažiau leidimų proporcingai jos aplinkosauginiam veiksmingumui.

4.5.4.2. Proporcingumas

265. Tinkamos finansuoti išlaidos yra papildomos investicinės išlaidos, tiesiogiai susijusios su aukštesnio aplinkos apsaugos lygio pasiekimu.

266. Papildomas investicines išlaidas sudaro remiamų investicinių išlaidų ir investicijų išlaidų pagal priešingos padėties scenarijų, aprašytą 226–230 punktuose, skirtumas. Jei projektas skirtas ankstyvam prisitaikymui prie dar neįsigaliojusių Sąjungos standartų, priešingos padėties scenarijus iš esmės turėtų būti toks, kaip nurodyta 228 punkte.

267. Pagalbos intensyvumas negali viršyti 40 % tinkamų finansuoti išlaidų.

268. Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 10 procentinių punktų vidutinėms įmonėms ir 20 procentinių punktų mažosioms įmonėms.

([117]) Prekiaujamų leidimų skyrimas gali būti valstybės pagalba, pavyzdžiui, kai valstybės narės suteikia leidimus mažesne nei rinkos kaina.

([118]) Šis tyrimas gali būti atliekamas remiantis, be kitų veiksnių, atitinkamo sektoriaus produkto kainos elastingumo įverčiais, taip pat prarastos apyvartos ir jos poveikio pagalbos gavėjo pelningumui įverčiais.

269. Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 15 procentinių punktų, kai investicijos vykdomos remiamose vietovėse, atitinkančiose Sutarties 107 straipsnio 3 dalies a punkto sąlygas, arba 5 procentiniais punktais, kai investicijos vykdomos remiamose vietovėse, atitinkančiose Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punkto sąlygas.

270. Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 10 procentinių punktų ekologinių inovacijų veiklai, jeigu tenkinamos 244 punkto (a)–(c) papunkčiuose išdėstytos sąlygos.

271. Nukrypstant nuo 267–270 punktų, valstybė narė taip pat gali, remdamasi 48, 51 ir 52 punktuose nurodyta trūkstamo finansavimo analize, įrodyti, kad reikia didesnės pagalbos sumos. Tokiu atveju valstybė narė turi atlikti *ex post* stebėseną, kad patikrintų, ar pasiteisino prielaidos dėl reikalingos pagalbos dydžio, ir nustatyti lėšų susigrąžinimo mechanizmą, kaip nurodyta 55 punkte. Pagalbos suma turi neviršyti trūkstamo finansavimo, nurodyto 51 ir 52 punktuose.

272. Jei pagalba teikiama surengus konkurencinį konkursą, kuris vykdomas laikantis 49 ir 50 punktuose nurodytų kriterijų, pagalbos suma laikoma proporcinga.

273. Kai pagalba bus teikiama prekiaujamų leidimų forma, Komisija taip pat patikrins, ar:

a) leidimai būtų paskirstomi skaidriai, remiantis objektyviais kriterijais ir kuo geresnės kokybės duomenų šaltiniais, ir

b) kiekvienai įmonei mažesne nei rinkos kaina suteikiamų prekiaujamų leidimų bendras skaičius neviršija numatomų jos poreikių, įvertintų remiantis padėtimi, kuri būtų, jei leidimų prekybos sistemos nebūtų.

4.5.5. *Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas*

274. Be 3.2.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi 275 punkte nustatyti reikalavimai.

275. Kai pagalba bus teikiama prekiaujamų leidimų forma, Komisija taip pat patikrins, ar:

a) renkantis pagalbos gavėjus remiamasi objektyviais ir skaidriais kriterijais, o pagalba teikiama iš esmės tokiu pačiu būdu visiems konkurentams, veikiantiems tame pačiame sektoriuje, jei jų faktinė padėtis yra panaši;

b) leidimų paskirstymo metodika nėra palanki tam tikroms įmonėms ([119]) arba tam tikriems sektoriams, išskyrus atvejus, kai tai pagrįsta schemos aplinkosaugine logika arba jeigu tokios taisyklės yra reikalingos darnai su kitomis aplinkos politikos kryptimis užtikrinti;

c) nauji rinkos dalyviai iš esmės negauna leidimų palankesnėmis sąlygomis nei esamos tose pačiose rinkose veikiančios įmonės;

d) jei esamiems įrenginiams skiriama daugiau leidimų, palyginti su naujais rinkos dalyviais, dėl to neatsiranda nepagrįstų kliūčių patekti į rinką.

4.6. **Pagalba teritorijoms, kuriose padaryta žala aplinkai, valyti, natūralioms buveinėms ir ekosistemoms rekultivuoti, biologinei įvairovei apsaugoti ar atkurti ir gamtos procesais pagrįstiems prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo sprendimams įgyvendinti**

4.6.1. *Pagalbos pagrindimas*

276. 2030 m. ES biologinės įvairovės strategija ([120]) siekiama apsaugoti gamtą, sustabdyti ekosistemų nykimą ir paskatinti Sąjungos biologinę įvairovę atsigauti iki 2030 m. Joje, kaip vienoje iš pagrindinių Komunikato dėl Europos žaliojo kurso dalių, nustatyti plataus užmojo tikslai ir įsipareigojimai iki 2030 m. pasiekti, kad ekosistemos taptų sveikos ir atsparios.

([119]) Pavyzdžiui, naujiems rinkos dalyviams arba, priešingai, esamoms įmonėms ar įrenginiams.

([120]) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“ (COM(2020) 380 *final*).

277. Finansinė parama, teikiama kaip valstybės pagalba, gali labai padėti siekti aplinkos apsaugos tikslo apsaugoti ir atkurti biologinę įvairovę ir ekosistemas keliais būdais, pavyzdžiui, ja gali būti skatinama atitaisyti užterštoms teritorijoms padarytą žalą, rekultivuoti nualintas natūralias buveines ir ekosistemas arba investuoti į ekosistemų apsaugą.

278. ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija ([121]) siekiama skatinti investicijas į gamtos procesais pagrįstus prisitaikymo prie klimato kaitos sprendimus ([122]), atsižvelgiant į tai, kad jų įgyvendinimas dideliu mastu padidintų atsparumą klimato kaitai ir prisidėtų prie daugelio Europos žaliojo kurso tikslų.

4.6.2. *Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys*

279. Šiame skirsnyje nustatomos pagalbos priemonių, skirtų teritorijoms, kuriose padaryta žala aplinkai, valyti, natūralioms buveinėms ir ekosistemoms rekultivuoti, biologinei įvairovei apsaugoti ar atkurti ir gamtos procesais pagrįstiems prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo sprendimams įgyvendinti, suderinamumo taisyklės.

280. Šis skirsnis netaikomas:

a) pagalbai valymui ar rekultivavimui po elektrinių uždarymo ir kasybos ar gavybos operacijų nutraukimo tiek, kiek aptariamai pagalbai taikomas 4.12 skirsnis ([123]);

b) pagalbai gaivalinių nelaimių, pavyzdžiui, žemės drebėjimų, lavinų, nuošliaužų, potvynių, tornadų, uraganų, ugnikalnių išsiveržimų ir natūralios kilmės gamtos gaisrų padarytai žalai atlyginti.

281. Pagalba pagal šį skirsnį gali būti teikiama toliau nurodytai veiklai:

a) teritorijų, kuriose padaryta žala aplinkai, įskaitant žalą dirvožemio, paviršinio ar požeminio vandens kokybei arba jūros aplinkai, valymui;

b) nualintų natūralių buveinių ir ekosistemų rekultivavimui;

c) biologinės įvairovės ar ekosistemų apsaugai ar atkūrimui, siekiant užtikrinti gerą ekosistemų būklę arba apsaugoti jau geros būklės ekosistemas;

d) gamtos procesais pagrįstų prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo sprendimų įgyvendinimui.

282. Šis skirsnis netaikomas pagalbos priemonėms, kurioms taikomas 4.1 skirsnis. Jeigu priemone prisidedama prie išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo ir teritorijų, kuriose padaryta žala aplinkai, valymo, natūralių buveinių ir ekosistemų rekultivavimo, biologinės įvairovės apsaugos ar atkūrimo ir gamtos procesais pagrįstų prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo sprendimų įgyvendinimo, priemonės suderinamumas bus vertinamas arba pagal 4.1 skirsnį, arba pagal šį skirsnį, priklausomai nuo to, kuris iš šių dviejų tikslų yra svarbesnis ([124]).

4.6.3. *Skatinamasis poveikis*

283. Be 3.1.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi ir 284–287 punktuose nustatyti reikalavimai.

([121]) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Klimato kaitai atsparios Europos kūrimas. Naujoji ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija“ (COM(2021) 82 *final*).

([122]) https://www.eea.europa.eu/publications/nature-based-solutions-in-europe/.

([123]) Pavyzdžiui, pagalbai durpynų drėgnumui atkurti, nesusijusi su pagalba durpių gavybos veiklai nutraukti pirma laiko arba su pagalba su tokia veikla susijusioms išskirtinėms išlaidoms padengti, gali būti taikomas 4.6 skirsnis.

([124]) Siekdama nustatyti, kuris iš šių dviejų tikslų yra svarbesnis, Komisija gali reikalauti, kad valstybė narė pateiktų tikėtinų priemonės rezultatų, susijusių su šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo prevencija arba mažinimu ir teritorijų, kuriose padaryta žala aplinkai, valymu, natūralių buveinių ir ekosistemų rekultivavimu, biologinės įvairovės apsauga ar atkūrimu ir gamtos procesais pagrįstų prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo sprendimų įgyvendinimu, palyginimą, prireikus remdamasi patikimais ir išsamiais kiekybiniais įvertinimais.

284. Nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2004/35/EB ar kitoms atitinkamoms Sąjungos taisyklėms ([125]), pagalba teritorijoms, kuriose padaryta žala aplinkai, valyti, natūralioms buveinėms ir ekosistemoms rekultivuoti, biologinei įvairovei apsaugoti ar atkurti ir gamtos procesais pagrįstiems prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo sprendimams įgyvendinti gali būti laikoma turinčia skatinamąjį poveikį tik tais atvejais, kai žalą aplinkai sukėlęs subjektas arba įmonė negali būti nustatyti arba negali būti laikomi teisiškai atsakingais už darbų, būtinų siekiant užkirsti kelią žalai aplinkai ir ją ištaisyti laikantis principo „teršėjas moka“, finansavimą.

285. Valstybė narė turi įrodyti, kad buvo imtasi visų būtinų priemonių, įskaitant teisinius veiksmus, kad nustatytų atsakingą subjektą ar įmonę ir įpareigotų jį ar ją atitinkamas išlaidas padengti. Jeigu pagal taikytiną teisę atsakingo subjekto arba įmonės negalima nustatyti arba įpareigoti padengti išlaidas, pagalba gali būti teikiama siekiant paremti visus valymo ar rekultivavimo darbus ir gali būti laikoma turinčia skatinamąjį poveikį. Komisija gali nuspręsti, kad įmonės negalima priversti padengti jos sukeltos taršos aplinkai valymo išlaidas, jei ji teisiškai nebeegzistuoja ir jokia kita įmonė negali būti laikoma jos teisių ar ekonominės veiklos perėmėja ([126]) arba jei finansinė garantija yra nepakankama valymo išlaidoms padengti.

286. Pagalba kompensacinėms priemonėms, nurodytoms Tarybos direktyvos 92/43/EEB ([127]) 6 straipsnio 4 dalyje, įgyvendinti, neturi skatinamojo poveikio. Gali būti pripažinta, kad pagalba, skirta papildomoms išlaidoms, būtinoms tų priemonių taikymo sričiai arba užmojui padidinti, viršijant teisinius įsipareigojimus pagal tos direktyvos 6 straipsnio 4 punktą, padengti, gali turėti skatinamąjį poveikį.

287. Bus laikoma, kad pagalba teritorijoms, kuriose padaryta žala aplinkai, valyti ir natūralioms buveinėms bei ekosistemoms rekultivuoti turi skatinamąjį poveikį, kai valymo arba rekultivavimo išlaidos viršija žemės vertės padidėjimą (žr. 288 punktą).

4.6.4. *Proporcingumas*

288. Investicijų į teritoriją, kuriose padaryta žala aplinkai, valymą arba natūralių buveinių ir ekosistemų rekultivavimą atveju tinkamos finansuoti išlaidos yra valymo arba rekultivavimo darbų išlaidos, atėmus žemės ar turto vertės padidėjimą. Žemės arba nuosavybės vertės padidėjimą dėl valymo arba rekultivavimo turi įvertinti nepriklausomas kvalifikuotas ekspertas.

289. Kai tai investicijos į biologinės įvairovės apsaugą ar atkūrimą ir į gamtos procesais pagrįstų prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo sprendimų įgyvendinimą, tinkamos finansuoti išlaidos yra visos darbų, kuriais prisidedama prie biologinės įvairovės apsaugos ar atkūrimo arba gamtos procesais pagrįstų prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo sprendimų įgyvendinimo, išlaidos.

290. Kai pagalba teikiama gamtos procesais pagrįstiems sprendimams įgyvendinti pastatuose, kuriems išduotas energinio naudingumo sertifikatas, valstybės narės turėtų įrodyti, kad šios investicijos netrukdo įgyvendinti energinio naudingumo sertifikate rekomenduotų energijos vartojimo efektyvumo priemonių.

291. Didžiausias pagalbos intensyvumas gali būti iki 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

([125]) 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) (OL L 143, 2004 4 30, p. 56). Taip pat žr. Komisijos pranešimą „Gairės dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) 2 straipsnyje apibrėžto termino „žala aplinkai“ bendro supratimo“ (OL C 118, 2021 4 7, p. 1).

([126]) Žr. 2012 m. spalio 17 d. Komisijos sprendimo C(2012) 558 *final* byloje SA.33496 (2011/N) – Austrija – Einzelfall, Altlast, DECON Umwelttechnik GmbH, 65–69 konstatuojamąsias dalis (OL C 14, 2013 1 17, p. 1).

([127]) 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7).

4.7. **Pagalba parafiskalinių ar kitų mokesčių sumažinimo forma**

292. 4.7 skirsnyje aptariama pagalba aplinkos apsaugos srityje, teikiama parafiskalinių ar kitų mokesčių sumažinimo forma. Jis sudarytas iš dviejų poskirsnių; jų logika skiriasi. 4.7.1 skirsnyje aptariami mokesčiai, kuriais baudžiama už aplinkai žalingą elgesį ir taip siekiama įmones ir vartotojus paskatinti rinktis aplinkai palankesnius sprendimus. Pagal 4.7.2 skirsnį valstybės narės, tikslingai sumažindamos mokesčius, gali nuspręsti skatinti įmones keisti arba pritaikyti savo elgseną – vykdyti ekologiškesnius projektus ar veiklą.

4.7.1. *Pagalba aplinkosaugos arba parafiskalinių mokesčių sumažinimo forma*

4.7.1.1. Pagalbos pagrindimas

293. Aplinkosaugos arba parafiskaliniai mokesčiai nustatomi siekiant internalizuoti aplinkai žalingo elgesio išorines išlaidas ir taip atgrasyti nuo tokio elgesio bei gerinti aplinkos apsaugą. Iš esmės aplinkosaugos ir parafiskaliniai mokesčiai turėtų atspindėti bendras visuomenės išlaidas (išorines išlaidas) ir atitinkamai parafiskalinio ar kito mokesčio suma, mokama už išmetamųjų ar kitų teršalų vienetą ar sunaudojamų išteklių kiekį turėtų būti vienoda visoms įmonėms, kurios yra atsakingos už aplinkai žalingą elgesį. Nors sumažinant aplinkosaugos arba parafiskalinius mokesčius gali būti neigiamai paveiktas aplinkos apsaugos tikslas, tai vis dėlto gali būti reikalinga tuo atveju, jeigu dėl aplinkosaugos arba parafiskalinio mokesčio pagalbos gavėjai atsidurtų tokioje nepalankioje konkurencinėje padėtyje, kad nebūtų įmanoma apskritai nustatyti tokio mokesčio.

294. Tais atvejais, kai aplinkosaugos arba parafiskalinių mokesčių nebūtų galima taikyti nekeliant pavojaus tam tikrų įmonių ekonominei veiklai, kai kurioms įmonėms taikant palankesnes sąlygas, gali būti surinkta daugiau aplinkosaugos arba parafiskalinių mokesčių. Taigi tam tikromis aplinkybėmis sumažinant aplinkosaugos ar parafiskalinius mokesčius galima netiesiogiai padėti gerinti aplinkos apsaugą. Tačiau jie neturėtų trukdyti siekti bendro aplinkosaugos arba parafiskalinio mokesčio tikslo – atgrasyti nuo aplinkai žalingo elgesio ir (arba) padidinti už tokį elgesį tenkančias išlaidas, kai tinkamų alternatyvų nėra.

4.7.1.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys

295. Komisija laikys, kad pagalba mokesčių sumažinimo forma gali būti teikiama, jei valstybė narė įrodo, kad tenkinamos abi šios sąlygos:

a) mokesčiai sumažinami įmonėms, kurioms aplinkosaugos mokestis daro didžiausią poveikį ir kurios be sumažinimo negalėtų tvariai vykdyti savo ekonominės veiklos;

b) aplinkos apsaugos lygis, faktiškai pasiektas taikant sumažintus mokesčius, yra aukštesnis nei tas, kuris būtų pasiektas sumažintų mokesčių netaikant.

296. Kad įrodytų, jog abi 295 punkte nurodytos sąlygos įvykdytos, valstybė narė Komisijai turi pateikti šią informaciją:

a) pagalbos gavėjų, kuriems gali būti taikomi sumažinti mokesčiai, sektorių arba kategorijų aprašymą,

b) didžiausių pagalbos gavėjų kiekviename atitinkamame sektoriuje sąrašą, jų apyvartą, rinkos dalis, mokesčio bazės dydį ir ikimokestinio pelno dalį, sumažinus mokestį ir jo nesumažinus,

c) tų pagalbos gavėjų padėties aprašymą, paaiškinant, kodėl jie negalėtų mokėti standartinio aplinkosaugos mokesčio tarifo,

d) paaiškinimą, kaip sumažintu mokesčiu būtų prisidedama prie faktinio aplinkos apsaugos lygio padidėjimo, palyginti su aplinkos apsaugos lygiu, kuris turi būti pasiektas netaikant sumažintų mokesčių (pavyzdžiui, lyginant standartinį tarifą, taikytiną sumažintų mokesčių atveju, su standartiniu tarifu, taikytinu nesumažintų mokesčių atveju, bendrą įmonių, kurioms būtų taikomas mokestis, skaičių arba kitus rodiklius, rodančius faktinį aplinkai žalingo elgesio pokytį).

4.7.1.3. Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas

297. Jeigu aplinkosaugos mokesčiai yra suvienodinti, Komisija gali vertinti pagalbos būtinumą ir proporcingumą supaprastinta tvarka. Pagal Direktyvą 2003/96/EB Komisija mokesčių sumažinimui gali taikyti supaprastintą metodą, kuriuo laikomasi 298 ir 299 punktuose nustatyto Sąjungos mažiausio mokesčių lygio.

298. Komisija laikys, kad pagalba suderintų mokesčių sumažinimo forma yra būtina ir proporcinga, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos:

a) pagalbos gavėjai moka mokesčius, atitinkančius bent Sąjungos mažiausią mokesčių lygį, nustatytą taikomoje direktyvoje;

b) pagalbos gavėjai atrenkami remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais;

c) pagalba teikiama iš esmės tokiu pačiu būdu visoms įmonėms, vykdančioms veiklą tame pačiame sektoriuje, jei jų faktinė padėtis yra panaši;

d) valstybė narė patikrina, ar pagalba yra būtina siekiant netiesiogiai prisidėti prie aukštesnio aplinkos apsaugos lygio, rengdama *ex ante* atviras viešas konsultacijas, kuriose aiškiai apibrėžiami sektoriai, kuriems gali būti sumažinti mokesčiai, ir pateikiamas didžiausių kiekvieno sektoriaus pagalbos gavėjų sąrašas.

299. Valstybės narės gali teikti pagalbą sumažinto mokesčio tarifo forma arba fiksuotos metinės kompensacijos sumos (mokesčio grąžinimo) forma, arba derindamos abu būdus. Mokesčio grąžinimo metodo privalumas yra tas, kad įmonės tebegauna aplinkosaugos mokesčiu siunčiamą kainos signalą. Grąžintina mokesčio suma turėtų būti apskaičiuojama remiantis ankstesnio laikotarpio duomenimis, t. y. įmonės gamybos apimtimi ir suvartojimu arba tarša atitinkamais ataskaitiniais metais. Grąžintina mokesčio suma neturi viršyti Sąjungos minimalios mokesčio sumos, kuri kitu atveju būtų mokėtina už bazinius metus.

300. Kai aplinkosaugos mokesčiai yra nesuderinti arba pagalbos gavėjai moka mažiau nei Sąjungos minimalus suderinto mokesčio lygis, kai tai leidžiama pagal taikomą direktyvą, reikia atlikti išsamų pagalbos būtinumo ir proporcingumo vertinimą, kaip nustatyta 4.7.1.3.1–4.7.1.3.3 skirsniuose.

4.7.1.3.1. Būtinumas

301. Be 3.2.1.1 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi 302 ir 303 punktuose nustatyti reikalavimai.

302. Komisija laikys, kad pagalba yra būtina, jeigu įvykdomos visos šios sąlygos:

a) pagalbos gavėjai atrenkami remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais, o pagalba teikiama vienodai visoms reikalavimus atitinkančioms įmonėms, veikiančioms tame pačiame ekonominės veiklos sektoriuje ir esančioms tokioje pačioje arba panašioje faktinėje padėtyje, atsižvelgiant į pagalbos priemonės tikslus ar uždavinius;

b) nesumažinus aplinkosaugos arba parafiskalinio mokesčio, labai padidėtų gamybos sąnaudos, kurios skaičiuojamos kaip kiekvieno sektoriaus ar pagalbos gavėjų kategorijos bendrosios pridėtinės vertės dalis;

c) labai padidėjusių gamybos sąnaudų vartotojams neįmanoma perkelti taip, kad smarkiai nesumažėtų pardavimo apimtis;

303. Kad mokesčius biodegalams, skystiesiems bioproduktams ir biomasės kurui būtų galima sumažinti, valstybė narė turi įdiegti mechanizmą, kuris leistų patikrinti, ar priemonė vis dar būtina, taikydama 4.1.3.1 skirsnyje nustatytas būtinumo sąlygas, ir imtis atitinkamų priemonių, pavyzdžiui, panaikinti atleidimą nuo mokesčio arba sumažinti paramos dydį.

4.7.1.3.2. Tinkamumas

304. Be 3.2.1.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi 305 ir 306 punktuose nustatyti reikalavimai.

305. Komisija patvirtins pagalbos schemas ne ilgesniam kaip dešimties metų laikotarpiui, kuriam pasibaigus valstybė narė, pakartotinai įvertinusi atitinkamos pagalbos priemonės tinkamumą, gali vėl apie ją pranešti.

306. Kai pagalba teikiama kaip mokesčio grąžinimas, grąžintina mokesčio suma turėtų būti apskaičiuojama remiantis ankstesnių laikotarpių duomenimis, t. y. įmonės gamybos apimtimi ir suvartojimu arba tarša atitinkamais ataskaitiniais metais.

4.7.1.3.3. Proporcingumas

307. 3.2.1.3 skirsnis netaikomas pagalbai aplinkosaugos arba parafiskalinių mokesčių sumažinimo forma.

308. Komisija pagalbą laikys proporcinga, jeigu įvykdoma viena iš šių sąlygų:

a) kiekvienas pagalbos gavėjas moka ne mažiau kaip 20 % nominalios aplinkosaugos arba parafiskalinio mokesčio sumos, kuri būtų taikoma tam pagalbos gavėjui, jei mokestis nebūtų sumažintas;

b) mokesčio sumažinimas yra ne didesnis nei 100 % nacionalinio aplinkosaugos arba parafiskalinio mokesčio ir taikomas tik tada, jei valstybė narė ir pagalbos gavėjai arba pagalbos gavėjų asociacijos sudaro susitarimus, kuriais pagalbos gavėjai arba pagalbos gavėjų asociacijos įsipareigoja siekti aplinkos apsaugos tikslų, kurių poveikis yra toks, koks būtų tuo atveju, jeigu pagalbos gavėjai ar pagalbos gavėjų asociacijos mokėtų bent 20 % nacionalinio mokesčio. Tokie susitarimai arba įsipareigojimai gali būti susiję, be kita ko, su energijos vartojimo mažinimu, šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir kitų teršalų kiekio mažinimu arba bet kuria kita aplinkos apsaugos priemone.

309. Tokie susitarimai turi atitikti visas šias sąlygas:

a) dėl susitarimo turinio susitarta valstybės narės lygmeniu ir jame nustatyti tikslai bei jų pasiekimo terminai;

b) valstybė narė užtikrina nepriklausomą ir reguliarią tuose susitarimuose nustatytų įsipareigojimų vykdymo stebėseną;

c) susitarimai yra periodiškai peržiūrimi atsižvelgiant į technologijos bei kitokius pokyčius ir juose turi būti nustatytos veiksmingos sankcijos už įpareigojimų nevykdymą.

4.7.2. *Pagalba aplinkos apsaugai parafiskalinių ar kitų mokesčių sumažinimo forma*

4.7.2.1. Pagalbos pagrindimas

310. Valstybės narės gali apsvarstyti galimybę skatinti įmones dalyvauti projektuose ar veikloje, kuriais gerinama aplinkos apsauga mažinant parafiskalinius ar kitus mokesčius. Jei tokiais sumažinimais siekiama pagalbos gavėjus paskatinti imtis projektų ar veiklos, dėl kurių mažiau teršiama ar suvartojama mažiau išteklių, Komisija priemones vertins atsižvelgdama į 4.7.2 skirsnyje nustatytus reikalavimus.

4.7.2.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys

311. Šis skirsnis taikomas pagalbai aplinką tausojantiems projektams ir veiklai, kuri patenka į 4.2–4.6 skirsnių taikymo sritį ir kuri teikiama kaip parafiskalinių ar kitų mokesčių sumažinimo forma.

312. Jei mokesčių sumažinimu visų pirma siekiama priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslo, taikomas 4.1 skirsnis.

313. Šis skirsnis netaikomas mokesčių sumažinimui, kuris atspindi esmines energijos tiekimo ar susijusių paslaugų teikimo sąnaudas. Pavyzdžiui, 4.7.2 skirsnis netaikomas, kai sumažinami tinklo mokesčiai arba mokesčiai, kuriais finansuojami pajėgumų užtikrinimo mechanizmai. Šis skirsnis netaikomas elektros energijos suvartojimo mokesčių, kurių lėšomis finansuojamas energetikos politikos tikslas, sumažinimui.

4.7.2.3. Skatinamasis poveikis

314. Be 3.1.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi 315 ir 316 punktuose nustatyti reikalavimai.

315. Valstybė narė turi Komisijai pateikti kiekvieno reikalavimus atitinkančio projekto arba etaloninio projekto, skirto pagalbos gavėjų kategorijai, kiekybinį įvertinimą, kaip nurodyta 51 punkte, arba lygiaverčius duomenis, kuriuose palyginamas etaloninio projekto arba veiklos pelningumas sumažinus parafiskalinį ar kitą mokestį ir jo (jų) nesumažinus ir įrodoma, kad mokesčio sumažinimu skatinama įgyvendinti aplinką tausojantį projektą arba veiklą.

316. Laikoma, kad pagalba projektams, pradėtiems vykdyti prieš pateikiant paraišką pagalbai gauti, turi skatinamąjį poveikį, jei tenkinamos visos šios sąlygos:

a) priemone suteikiama teisė į pagalbą pagal objektyvius ir nediskriminacinius kriterijus toliau nepaliekant valstybei narei teisės spręsti savo nuožiūra;

b) priemonė priimta ir galioja prieš pradedant vykdyti su remiamu projektu ar veikla susijusius darbus, išskyrus fiskalinių teisių perėmimo schemų atveju, jeigu veiklai jau buvo taikomos ankstesnės schemos parafiskalinių ar kitų mokesčių lengvatų forma.

4.7.2.4. Proporcingumas

317. 3.2.1.3 skirsnis netaikomas pagalbai aplinkos apsaugai parafiskalinių ar kitų mokesčių sumažinimo forma

318. Pagalba turi neviršyti įprasto mokesčio tarifo ar dydžio, kuris būtų taikomas kitu atveju.

319. Jei parafiskalinio ar kito mokesčio mokesčio sumažinimas susijęs su investicinėmis išlaidomis, pagalba bus laikoma proporcinga, jei ji neviršys 4.2–4.6 skirsniuose nurodyto pagalbos intensyvumo ir didžiausių pagalbos sumų. Jeigu pagal tuos skirsnius reikalaujama rengti konkurencinį konkursą, toks reikalavimas netaikomas pagalbai parafiskalinių ar kitų mokesčių sumažinimo forma.

320. Jeigu dėl parafiskalinių ar kitų mokesčių sumažinimo sumažėja einamosios veiklos išlaidos, pagalbos suma negali viršyti aplinką tausojančio projekto ar veiklos ir mažiau aplinkai palankaus priešingos padėties scenarijaus einamųjų išlaidų skirtumo. Jeigu aplinką tausojantis projektas ar veikla gali padėti sutaupyti lėšų arba gauti papildomų pajamų, į juos turi būti atsižvelgiama nustatant pagalbos proporcingumą.

4.7.2.5. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas

321. Be 3.2.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomi ir 322–324 punktuose nustatyti reikalavimai.

322. Valstybės pagalba turi būti teikiama vienodai visoms reikalavimus atitinkančioms įmonėms, veikiančioms tame pačiame ekonominės veiklos sektoriuje ir esančioms tokioje pačioje arba panašioje faktinėje padėtyje, atsižvelgiant į pagalbos priemonės tikslus ar uždavinius.

323. Valstybė narė turi užtikrinti, kad pagalba išliktų būtina schemų, kurios taikomos ilgiau nei trejus metus, įgyvendinimo laikotarpiu, ir vertinti schemas ne rečiau kaip kas trejus metus.

324. Jei parafiskalinių ar kitų mokesčių sumažinimas susijęs su projektais, patenkančiais į:

a) 4.2 skirsnio taikymo sritį, taikomi 154–156 punktai;

b) 4.3.1 skirsnio taikymo sritį, taikomi 183–188 punktai;

c) 4.3.2 skirsnio taikymo sritį, taikomi 206–216 punktai.

4.8. **Pagalba elektros energijos tiekimo saugumui didinti**

4.8.1. *Pagalbos pagrindimas*

325. Rinkos ir reguliavimo nepakankamumas gali reikšti, kad kainų signalai nesuteikia veiksmingų paskatų investuoti, todėl netinkamai pasirenkamas, pavyzdžiui, elektros energijos išteklių derinys, pajėgumai ar veiklos vieta arba tinkamai neužtikrinamas lankstumas. Be to, dėl technologinių pokyčių ir klimato problemų vykstant didelėms elektros energijos sektoriaus permainoms kyla naujų su elektros energijos tiekimo saugumu susijusių iššūkių. Nors vis labiau integruota elektros energijos rinka paprastai leis keistis elektros energija visoje ES ir taip sumažės nacionalinių tiekimo saugumo problemų, gali susidaryti tokia padėtis, kai net ir susietose rinkose tiekimo saugumas kai kuriose valstybėse narėse ar regionuose gali būti ne visą laiką užtikrinamas. Dėl to valstybės narės gali svarstyti galimybę imtis priemonių tam tikram elektros energijos tiekimo saugumo lygiui užtikrinti.

4.8.2. *Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys*

326. Šiame skirsnyje nustatytos pagalbos priemonių, kuriomis siekiama padidinti elektros energijos tiekimo saugumą, suderinamumo taisyklės. Jos apima pajėgumų užtikrinimo mechanizmus ir visas kitas priemones, skirtas spręsti ilgalaikes ir trumpalaikes tiekimo saugumo problemas, kylančias dėl rinkos nepakankamumo ir trukdančias pakankamai investuoti į elektros energijos gamybos pajėgumus, kaupimą ar reguliavimą apkrova, jungtis, taip pat tinklo perkrovos kompensavimo priemones, kuriomis siekiama spręsti elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinklų nepakankamumo problemas ([128]).

327. Tokios priemonės taip pat gali būti skirtos aplinkos apsaugos tikslams remti, pavyzdžiui, neįtraukiant labiau taršių pajėgumų, arba taikant priemones, kuriomis aplinkai naudingesniems pajėgumams suteikiamas pranašumas atrankos procese.

328. Skelbdamos pranešimą, valstybės narės turėtų nurodyti, kokia ekonominė veikla bus plėtojama suteikus pagalbą. Pagalba elektros energijos tiekimo saugumui didinti tiesiogiai skatina ekonominės veiklos, susijusios su elektros energijos gamyba, kaupimu ir reguliavimu apkrova, plėtrą, įskaitant naujas investicijas ir veiksmingą esamo turto atnaujinimą bei priežiūrą. Ji taip pat gali netiesiogiai skatinti įvairią ekonominę veiklą, kuriai vykdyti reikalinga elektros energija, pavyzdžiui, šildymo ir transporto elektrifikavimą.

([128]) Šis skirsnis netaikomas papildomoms paslaugoms, įskaitant sistemos apsaugos planų priemones pagal Komisijos reglamentą (ES) 2017/2196, kuriomis siekiama užtikrinti tinklo eksploatavimo saugumą ir kurias perka perdavimo sistemos operatorius ar skirstymo sistemos operatorius nediskriminaciniame konkurenciniame konkurse, kuris yra atviras visiems ištekliams, galintiems padėti įvykdyti nustatytą tinklo eksploatavimo saugumo reikalavimą, o valstybė nedalyvauja paslaugos pirkimo ir finansavimo procese.

4.8.3. *Skatinamasis poveikis*

329. Taikomos 29, 30, 31 ir 32 punktuose nurodytos taisyklės dėl skatinamojo poveikio.

4.8.4. *Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas*

4.8.4.1. Būtinumas

330. 3.2.1.1 skirsnis netaikomas elektros energijos tiekimo saugumo priemonėms.

331. Elektros energijos tiekimo saugumo problemos pobūdis ir priežastys, taigi ir valstybės pagalbos poreikis elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti, turi būti tinkamai išanalizuoti ir kiekybiškai įvertinti, taip pat turi būti nurodyta, kada ir kur gali kilti problema, atsižvelgiant į, jei tinkama, patikimumo standartą, apibrėžtą Reglamento (ES) 2019/943 25 straipsnyje. Tinklo perkrovos kompensavimo priemonių atveju valstybė narė turėtų pateikti analizę (pasikonsultavusi su atsakinga nacionaline reguliavimo institucija ir atsižvelgdama į jos nuomonę), kurioje būtų nurodytas ir sąnaudų ir naudos analize pagrįstas tiekimo saugumo lygis, kurio siekiama siūloma priemone. Visų tiekimo saugumo priemonių atveju reikėtų apibūdinti kiekybinio vertinimo mato vienetą ir pateikti skaičiavimo metodą, pateikiant nuorodas į visus su tuo susijusius sektoriaus teisės aktų reikalavimus.

332. Kai taikoma, elektros energijos tiekimo saugumo problemos nustatymas turėtų atitikti naujausią turimą analizę, kurią ENTSO-E atliko elektros energijos srityje pagal energijos vidaus rinką reglamentuojančius teisės aktus, visų pirma:

a) priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti išteklių adekvatumą, atveju – Europos išteklių adekvatumo vertinimus, nurodytus Reglamento (ES) 2019/943 23 straipsnyje;

b) tinklo perkrovos kompensavimo priemonių atveju – Reglamento (ES) 2019/943 14 straipsnio 2 dalyje nurodytas ataskaitas dėl struktūrinių perkrovų ir kitų didelių fizinių perkrovų tarp prekybos zonų ir jų viduje.

333. Valstybės narės taip pat gali remtis nacionaliniais išteklių adekvatumo vertinimais, kad įrodytų pajėgumų užtikrinimo mechanizmų būtinumą, kiek tai leidžiama pagal Reglamento (ES) 2019/943 24 straipsnį. Kitų tiekimo saugumo priemonių, įskaitant tinklo perkrovos kompensavimo priemones, atveju valstybės narės taip pat gali remtis nacionaliniu siūlomos intervencijos būtinumo vertinimu. Šiame punkte nurodytus nacionalinius vertinimus turėtų patvirtinti arba peržiūrėti atsakinga nacionalinė reguliavimo institucija.

334. Priemonės, susijusios su elektros energijos krizių rizika, turėtų būti nurodytos nacionaliniame pasirengimo valdyti riziką plane, numatytame Reglamento (ES) 2019/941 ([129]) 11 straipsnyje.

335. Valstybės narės, siūlančios nustatyti kelias priemones, skirtas elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti, turi išsamiai paaiškinti, kokia jų sąveika užtikrinant bendrą visų priemonių, skirtų tiekimo saugumui užtikrinti, ekonominį efektyvumą, pavyzdžiui, kiek tai susiję su pajėgumų užtikrinimo mechanizmais, paaiškindamos, kaip jais pasiekiamas (bet neviršijamas) 331 punkte nurodytas patikimumo standartas.

336. Turi būti nurodytas reguliavimo arba rinkos nepakankamumas, taip pat visos kitos problemos, dėl kurių, nesant intervencijos, negalima užtikrinti pakankamo elektros energijos tiekimo saugumo (ir aplinkos apsaugos, jei aktualu) lygio.

337. Taip pat turi būti nurodytos esamos priemonės, kuriomis jau sprendžiama rinkos arba reguliavimo nepakankamumo problema ar kitos 336 punkte iškeltos problemos.

338. Valstybės narės, atsižvelgdamos į rinkos reformas ir valstybės narės planuojamus patobulinimus bei technologinę plėtrą, turi nurodyti priežastis, kodėl nesitikima, kad be valstybės pagalbos rinkoje bus užtikrintas elektros energijos tiekimo saugumas.

339. Atlikdama vertinimą Komisija atsižvelgs į šią valstybės narės pateiktiną informaciją:

([129]) 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/941 dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje (pasirengimo valdyti riziką reglamentas) (OL L 158, 2019 6 14, p. 1).

a) nepastovios elektros energijos gamybos poveikio vertinimą, įskaitant elektros energiją, tiekiamą iš gretimų sistemų;

b) dalyvavimo kontroliuojant paklausą ir kaupimą poveikio vertinimą, įskaitant paklausos valdymo skatinimo priemonių aprašymą;

c) faktinių ar galimų jungčių bei pagrindinės vidaus perdavimo tinklų infrastruktūros vertinimą, įskaitant vykdomų ir planuojamų projektų aprašą;

d) kitų aspektų, kurie gali sukelti ar paaštrinti elektros energijos tiekimo saugumo problemą, pavyzdžiui, didmeninių kainų viršutinių ribų arba kito reguliavimo ar rinkos nepakankamumo, vertinimą. Jei to reikalaujama pagal Reglamentą (ES) 2019/943, prieš suteikiant pagalbą turi būti gauta Komisijos nuomonė dėl to reglamento 20 straipsnio 3 dalyje nurodyto įgyvendinimo plano. Į įgyvendinimo planą ir nuomonę bus atsižvelgta atliekant būtinumo vertinimą; taip pat

e) bet kokį svarbų veiksmų plano pagal Reglamento (ES) 2019/943 15 straipsnį turinį.

4.8.4.2. Tinkamumas

340. 3.2.1.2 skirsnis netaikomas elektros energijos tiekimo saugumo priemonėms.

341. Valstybės narės iš pradžių turėtų apsvarstyti alternatyvius būdus, kaip užtikrinti elektros energijos tiekimo saugumą, visų pirma veiksmingesnę elektros energijos rinkos struktūrą, kuri galėtų sumažinti rinkos nepakankamumą, kenkiantį elektros energijos tiekimo saugumui. Pavyzdžiui, gerinti atsiskaitymo už elektros energijos disbalansą veikimą, geriau integruoti kintamą elektros energijos gamybą, skatinti ir integruoti reguliavimą apkrova ir kaupimą, sudaryti sąlygas veiksmingiems kainų signalams, šalinti tarpvalstybinės prekybos kliūtis ir gerinti infrastruktūrą, įskaitant tinklų jungtis. Pagalba tiekimo saugumo priemonėms gali būti laikoma tinkama, kai, nepaisant tinkamų ir proporcingų rinkos struktūros patobulinimų ([130]) ir investicijų į tinklo infrastruktūrą (nesvarbu, ar jos jau įgyvendintos, ar planuojamos), tiekimo saugumo problema išlieka.

342. Tinklo perkrovos kompensavimo priemonių atveju valstybės narės taip pat turėtų paaiškinti, kaip pagal Reglamento (ES) 2019/943 13 straipsnį didinamas perskirstymo priemonių veiksmingumas.

4.8.4.3. Tinkamumas finansuoti

343. Pagalbos priemonė turėtų būti atvira visiems pagalbos gavėjams arba projektams, kurie turi techninių galimybių veiksmingai prisidėti prie tiekimo saugumo tikslo įgyvendinimo. Tai apima gamybą, kaupimą ir reguliavimą apkrova, taip pat mažų šių rūšių pajėgumų vienetų sujungimą į didesnius blokus.

344. Dalyvavimo tiekimo saugumo priemonėse apribojimai, kuriais siekiama užtikrinti, kad šios priemonės nekenktų aplinkos apsaugai, laikomi tinkamais (žr. 368 ir 369 punktus).

345. Valstybės narės skatinamos į tiekimo saugumo priemones įtraukti papildomų kriterijų ar elementų, kad būtų skatinamas labiau aplinką tausojančių technologijų naudojimas (arba mažinamas taršių technologijų naudojimas), būtinas Sąjungos aplinkos apsaugos tikslams įgyvendinti. Tokie papildomi kriterijai ar elementai turi būti objektyvūs, skaidrūs ir nediskriminaciniai, susiję su aiškiai nustatytais aplinkos apsaugos tikslais, ir neturi lemti didesnių kompensacijų pagalbos gavėjams.

([130]) Atsižvelgiant į Reglamentą (ES) 2019/943 ir Direktyvą (ES) 2019/944.

346. Kai tai techniškai įmanoma, elektros energijos tiekimo saugumo priemonės turi būti atviros tiesioginiam tarpvalstybiniam pajėgumų teikėjų, esančių kitoje valstybėje narėje, dalyvavimui ([131]). Valstybės narės turi užtikrinti, kad užsienio pajėgumų, kurie gali užtikrinti lygiavertes vidaus pajėgumams technines veikimo charakteristikas, teikėjai galėtų dalyvauti tame pačiame konkurso procese, kuriame dalyvauja vidaus pajėgumų teikėjai. Valstybės narės gali reikalauti, kad užsienio pajėgumai būtų valstybėje narėje, turinčioje tiesioginę tinklo jungtį, jungiančią tą valstybę narę ir priemonę taikančią valstybę narę. Jei tinkama, taip pat būtina laikytis atitinkamų taisyklių, nustatytų Reglamento (ES) 2019/943 26 straipsnyje.

4.8.4.4. Viešos konsultacijos

347. 4.8.4.4 skirsnis taikomas nuo 2023 m. liepos 1 d.

348. Prieš pranešdamos apie pagalbą, išskyrus tinkamai pagrįstas išimtines aplinkybes, valstybės narės turi surengti viešas konsultacijas dėl priemonių, apie kurias turi būti pranešta pagal šį skirsnį, proporcingumo ir poveikio konkurencijai. Pareiga konsultuotis netaikoma nei jau patvirtintų priemonių pakeitimams, jei jais nekeičiama jų taikymo sritis ar tinkamumas finansuoti arba nepratęsiama jų trukmė ilgiau nei 10 metų nuo pradinio sprendimo dienos, nei 349 punkte nurodytais atvejais. Siekiant nustatyti, ar priemonė yra pagrįsta atsižvelgiant į šiose gairėse nustatytus kriterijus, būtina surengti šias viešas konsultacijas ([132]):

a) dėl priemonių, kurių numatoma vidutinė metinė pagalbos suma yra ne mažesnė kaip 100 mln. EUR per metus, rengiamos ne trumpesnės kaip 6 savaičių trukmės viešos konsultacijos, apimančios šiuos klausimus:

   i) tinkamumą finansuoti;

   ii) siūlomą konkurencinių konkursų rengimą, jų apimtį ir siūlomas išimtis;

   iii) pagrindinius pagalbos skyrimo procedūros parametrus ([133]), įskaitant galimybę konkuruoti skirtingų rūšių pagalbos gavėjams ([134]);

   iv) priemonės sąnaudų paskirstymo vartotojams metodiką;

   v) jei konkurencinis konkursas nerengiamas, prielaidos ir duomenys, kuriais grindžiamas kiekybinis įvertinimas, naudojamas pagalbos proporcingumui įrodyti, įskaitant išlaidas, pajamas, veiklos prielaidas ir trukmę bei VSKK, ir

   vi) jei gali būti remiamos naujos investicijos į gamtinėmis dujomis grindžiamą gamybą, siūlomas apsaugos priemones, kuriomis užtikrinamas suderinamumas su Sąjungos klimato politikos tikslais;

b) dėl priemonių, kurių numatoma vidutinė metinė pagalbos suma yra mažesnė nei 100 mln. EUR per metus, rengiamos ne trumpesnės kaip 4 savaičių trukmės viešos konsultacijos, apimančios šiuos klausimus:

   i) tinkamumą finansuoti;

   ii) siūlomą konkurencinių konkursų rengimą, jų apimtį ir siūlomas išimtis;

   iii) priemonės sąnaudų paskirstymo vartotojams metodiką; taip pat

   iv) jei gali būti remiamos naujos investicijos į gamtinėmis dujomis grindžiamą gamybą, siūlomas apsaugos priemones, kuriomis užtikrinamas suderinamumas su Sąjungos klimato politikos tikslais.

349. Viešos konsultacijos nebūtinos dėl 348 punkto b papunktyje nurodytų priemonių, kai taikomos konkurencinio konkurso procedūros, o priemone neremiamos investicijos į energijos gamybą naudojant iškastinį kurą.

([131]) Daroma prielaida, kad tai techniškai įmanoma, jei yra sukurti pajėgumų užtikrinimo mechanizmai, kuriuose pagal Reglamentą (ES) 2019/943 būtina dalyvauti tarpvalstybiniu lygiu.

([132]) Laikydamosi šių reikalavimų valstybės narės gali remtis esama nacionaline konsultavimosi tvarka. Jei konsultacijos apima čia išvardytus klausimus, atskiros konsultacijos nereikalingos.

([133]) Pavyzdžiui, laiką nuo konkurso iki tiekimo saugumo užtikrinimo laikotarpio, paraiškų/pasiūlymų teikimo taisykles, kainodaros taisykles.

([134]) Pavyzdžiui, jei sudaromos skirtingos trukmės sutartys, taikoma skirtinga reikalavimus atitinkančių pajėgumų ir (arba) produkcijos kiekio apskaičiavimo metodika, skirtinga subsidijų apskaičiavimo ar mokėjimo metodika.

350. Konsultacijų klausimynai turi būti skelbiami viešoje svetainėje. Valstybės narės turi paskelbti konsultacijų ataskaitą ir joje apibendrinti bei aptarti gautus atsiliepimus. Turėtų būti paaiškinta, kaip dėl siūlomos priemonės taikymo srities ir (arba) tinkamumo finansuoti buvo sumažintas galimas poveikis konkurencijai. Teikdamos pranešimą apie pagalbos priemones pagal šį skirsnį valstybės narės turi pateikti nuorodą į konsultacijų grįžtamąją informaciją.

351. Išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais Komisija gali svarstyti alternatyvius konsultavimosi metodus, su sąlyga, kad į suinteresuotųjų šalių nuomonę bus atsižvelgta (toliau) įgyvendinant pagalbą. Tokiais atvejais konsultacijas gali tekti derinti su taisomaisiais veiksmais, kad būtų sumažintas galimas iškreipiamasis priemonės poveikis.

4.8.4.5. Proporcingumas

352. Be 49, 50, 51, 52, 53 ir 55 punktuose nustatytų taisyklių, taikomos ir 353, 354, 355, 356 ir 357 punktuose nustatytos taisyklės.

353. Tiekimo saugumo priemonių paklausa turėtų būti nustatoma remiantis patikimumo standartu arba sąnaudų ir naudos analize, nurodyta 331 punkte, ir remiantis pagal 332, 333 ir 334punktus atlikta analize, taip pat ištekliais, kurių reikia tinkamam tiekimo saugumo lygiui užtikrinti. Tuo metu, kai nustatomas paklausos lygis, paklausos lygiui nustatyti naudojama analizė turi būti ne senesnė kaip dvylikos mėnesių.

354. Laikotarpis nuo pagalbos suteikimo iki galutinio termino, iki kurio projektai turi būti įgyvendinti, turėtų sudaryti sąlygas veiksmingai įvairių reikalavimus atitinkančių projektų konkurencijai.

355. Reikalavimo skirti pagalbą ir nustatyti pagalbos dydį konkurencinio konkurso būdu išimtys gali būti pateisinamos tik:

a) kai pateikiami įrodymai, įskaitant, kai taikytina, visus per viešas konsultacijas surinktus įrodymus, patvirtinantys, kad tokiame konkurse gali dalyvauti nepakankamai potencialių dalyvių, kad būtų užtikrinta konkurencija, arba

b) tik tinklo perkrovos kompensavimo priemonių atveju, kai valstybė narė pateikia analizę (pasikonsultavusi su atsakinga nacionaline reguliavimo institucija ir atsižvelgdama į jos nuomonę), remdamasi įrodymais, įskaitant, kai taikytina, per viešas konsultacijas surinktus įrodymus, kad konkursas būtų ne toks ekonomiškai efektyvus, pavyzdžiui, dėl strateginio kainų siūlymo arba rinkos iškraipymo.

356. Tiekimo saugumo priemonių gavėjai turėtų būti veiksmingai motyvuojami prisidėti prie tiekimo saugumo užtikrinimo paramos įgyvendinimo laikotarpiu. Apskritai šios paskatos turėtų būti susijusios su prarastos apkrovos verte ([135]). Pavyzdžiui, jei pagalbos gavėjas negali tiekti elektros energijos, jam turėtų būti taikoma su prarastos apkrovos verte susijusi bauda. Siekiant išvengti rinkos veikimo iškraipymų, ši bauda, išskyrus tinklo perkrovos kompensavimo priemones, paprastai turėtų būti pagrįsta atsiskaitymo už elektros energijos disbalansą kainomis.

357. Valstybės narės taip pat gali taikyti konkurencinių sertifikatų ir (arba) tiekėjų įpareigojimo schemas, jeigu:

a) pagal schemą nustatyta už potencialią pasiūlą mažesnė paklausa; ir

b) išpirkimo ir (arba) baudos kaina, taikoma vartotojui ir (arba) tiekėjui, kuris neįsigijo reikalaujamo sertifikatų skaičiaus (t. y. kaina, kuri yra didžiausia suma, mokėtina pagalbos gavėjams), yra tokia, kad būtų užtikrinta, jog pagalbos gavėjai negautų per didelės kompensacijos.

4.8.5. *Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas ir pusiausvyros užtikrinimas*

358. Išskyrus 70 punktą, 3.2.2 skirsnis netaikomas elektros energijos tiekimo saugumo priemonėms.

([135]) Kuri nustatoma pagal Reglamento (ES) 2019/943 11 straipsnį.

359. Pagalba turi būti tokia, kad būtų išlaikytas veiksmingas rinkų veikimas ir išsaugotos veiksmingos veiklos paskatos ir kainų signalai.

360. Negalima skatinti gaminti energijos, kuri išstumtų mažiau taršias energijos rūšis.

361. 359 ir 360 punktų reikalavimai paprastai bus įvykdyti, jei pagal priemonę bus mokama už pajėgumus (EUR už megavatą (MW), o ne už elektros energijos gamybą (EUR/MWh). Kai mokama už MWh, reikia skirti papildomą dėmesį siekiant užtikrinti, kad būtų išvengta neigiamo poveikio rinkai ir nebūtų išstumti mažiau taršūs gamybos šaltiniai.

362. Tiekimo saugumo priemonės turi atitikti visas taikytinas Reglamento (ES) 2019/943 22 straipsnyje nurodytas rengimo sąlygas ([136]).

363. Strateginių rezervų ir bet kurių kitų išteklių adekvatumo priemonių atveju, įskaitant pertraukiamumo schemas, kai pajėgumai laikomi ne rinkoje, siekiant užtikrinti, kad nebūtų iškraipomas rinkos kainų sudarymas, taikomi visi šie papildomi reikalavimai:

a) priemonės ištekliai turi būti skirstomi tik tuo atveju, jei tikėtina, kad perdavimo sistemos operatoriai išnaudos savo balansavimo išteklius, kad užtikrintų paklausos ir pasiūlos pusiausvyrą ([137]);

b) atsiskaitymo už disbalansą laikotarpiais, kai skirstomi priemonės ištekliai, už disbalansą rinkoje turi būti atsiskaitoma tokia kaina, kuri lygi bent prarastos apkrovos vertei arba vertei, didesnei už techninę dienos kainos ribą ([138]), pasirenkant didesniąją vertę;

c) priemonės našumas po skirstymo priskiriamas už balansą atsakingoms šalims taikant atsiskaitymo už disbalansą mechanizmą;

d) už išteklius negaunamas atlygis iš didmeninės elektros energijos rinkos arba balansavimo rinkų;

e) į priemonę įtraukti ištekliai turi būti laikomi ne energijos rinkose bent sutarties galiojimo laikotarpiu.

364. Tinklo perkrovos kompensavimo priemonių atveju, kai ištekliai laikomi ne rinkoje, bent sutarties galiojimo laikotarpiu už tuos išteklius negali būti gaunamas atlygis iš didmeninės elektros energijos rinkos arba balansavimo rinkų ir jie turi būti laikomi ne energijos rinkose.

365. Kitų nei strateginiai rezervai pajėgumų užtikrinimo mechanizmų atveju valstybės narės turi užtikrinti, kad:

a) priemonė parengta siekiant užtikrinti, kad kaina už pajėgumą automatiškai sumažėtų iki nulio, kai pajėgumo pasiūlos lygis tampa pakankamas, kad patenkintų jo paklausą;

b) už naudojamus išteklius atlyginama tik už jų prieinamumą ir užtikrinama, kad atlygis neturėtų poveikio pajėgumų teikėjo sprendimams gaminti ar negaminti, ir

c) suteikiama galimybė reikalavimus atitinkantiems pajėgumų teikėjams pajėgumo pareigas perleisti vieni kitiems.

366. Elektros energijos tiekimo saugumo priemonėmis neturėtų būti:

a) sukuriamas nepagrįstas rinkos iškraipymas ar ribojama tarpzoninė prekyba;

([136]) Dėl priemonių, įtrauktų į Reglamente (ES) 2019/941 nurodytą pasirengimo valdyti riziką planą, taip pat žr. to reglamento 12 straipsnio 1 dalį.

([137]) Šiuo reikalavimu nedaromas poveikis išteklių aktyvavimui prieš faktinį paskirstymą, kad būtų atsižvelgta į taikomus kitimo suvaržymus ir išteklių eksploatavimo reikalavimus. Strateginio rezervo našumas per aktyvinimo laikotarpį negali būti paskirstomas balansavimo grupėms didmeninėse rinkose ir negali pakeisti jų disbalanso.

([138]) Kaip nurodyta Reglamento (ES) 2019/943 10 straipsnio 1 dalyje.

b) mažinamos paskatos investuoti į jungčių pajėgumus – pavyzdžiui, mažinant esamų arba naujų jungiamųjų linijų perkrovos pajamas;

c) trikdomas rinkų susiejimas, įskaitant dienos ir balansavimo rinkas;

d) pažeidžiami prieš priemonę priimti sprendimai dėl investicijų į pajėgumus.

367. Siekiant nesumažinti paskatų vykdyti reguliavimą apkrova ir nedidinti rinkos nepakankamumo, dėl kurio atsiranda poreikis taikyti tiekimo saugumo priemones, ir užtikrinti, kad tiekimo saugumo intervencijos apimtis būtų kuo mažesnė, tiekimo saugumo priemonės išlaidas turėtų padengti rinkos dalyviai, dėl kurių ši priemonė yra reikalinga. Pavyzdžiui, to galima pasiekti tiekimo saugumo priemonės išlaidas paskirstant elektros energijos vartotojams didžiausios elektros energijos paklausos laikotarpiais arba tinklo perkrovos kompensavimo priemonės išlaidas paskirstant regiono, kuriame jaučiamas elektros energijos trūkumas tais laikotarpiais, kai skirstomi priemonės pajėgumai, vartotojams. Tačiau tokio išlaidų paskirstymo gali būti nereikalaujama, jei valstybė narė pateikia analizę, grindžiamą įrodymais, įskaitant per viešas konsultacijas surinktus įrodymus, kad tokiu būdu paskirstant išlaidas sumažėtų priemonės ekonominis veiksmingumas arba atsirastų didelių konkurencijos iškraipymų, kurie akivaizdžiai pakenktų galimai tokio išlaidų paskirstymo naudai.

368. Komisija mano, kad tam tikros pagalbos priemonės daro neigiamą poveikį konkurencijai ir prekybai, kurį vargu ar galima kompensuoti. Visų pirma, tam tikros pagalbos priemonės gali padidinti rinkos nepakankamumą, sukelti neveiksmingumą ir pakenkti vartotojams bei socialinei gerovei. Pavyzdžiui, priemonės, įskaitant tinklo perkrovos kompensavimo priemones ir pertraukiamumo schemas, kurios neatitinka pajėgumų užtikrinimo mechanizmams taikomos išmetamųjų teršalų ribos, nustatytos Reglamento (ES) 2019/943 22 straipsnyje, ir kuriomis gali būti skatinamos naujos investicijos į energetiką, pagrįstą taršiausiu iškastiniu kuru, pavyzdžiui, anglimis, dyzelinu, lignitu, nafta, durpėmis ir degiaisiais skalūnais, didina neigiamą išorinį poveikį aplinkai rinkoje.

369. Priemonės, kuriomis skatinamos naujos investicijos į energijos gamybą naudojant gamtines dujas, gali padėti užtikrinti elektros energijos tiekimo saugumą, tačiau ilgainiui didina neigiamą išorinį poveikį aplinkai, palyginti su alternatyviomis investicijomis į netaršias technologijas. Kad Komisija, atlikdama pusiausvyros tyrimą, galėtų patikrinti, ar tokių priemonių neigiamą poveikį gali kompensuoti teigiamas poveikis, valstybės narės turėtų paaiškinti, kaip jos užtikrins, kad tokiomis investicijomis būtų prisidedama prie Sąjungos 2030 m. klimato tikslo ir 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo įgyvendinimo. Visų pirma, valstybės narės turi paaiškinti, kaip bus išvengta susisaistymo su šia energijos gamyba deginant dujas. Pavyzdžiui, tai gali būti privalomi pagalbos gavėjo įsipareigojimai įdiegti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo technologijas (pvz., CCS/CCU), pakeisti gamtines dujas atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujomis arba uždaryti elektrinę atsižvelgiant į Sąjungos klimato politikos tikslus.

370. Individualios pagalbos priemonių arba schemų, skirtų tik ypač ribotam pagalbos gavėjų skaičiui arba įsitvirtinusiam pagalbos gavėjui, atveju valstybės narės taip pat turėtų įrodyti, kad dėl siūlomos pagalbos priemonės nepadidės įtaka rinkoje.

4.9. **Pagalba energetikos infrastruktūrai**

4.9.1. *Pagalbos pagrindimas*

371. Norint pasiekti Sąjungos klimato politikos tikslus, reikės daug investuoti į energetikos infrastruktūrą ir ją atnaujinti. Klimato politikos tikslus atitinkančiai ir kartu tiekimo saugumą Sąjungoje užtikrinančiai integruotai energetikos rinkai labai svarbi moderni energetikos infrastruktūra. Tinkama energetikos infrastruktūra yra būtinas veiksmingos energijos rinkos elementas. Gerinant energetikos infrastruktūrą didinamas sistemos stabilumas, išteklių adekvatumas, skirtingų energijos išteklių integracija ir energijos tiekimas nepakankamai išplėtotuose tinkluose.

372. Jeigu rinkos dalyviai negali sukurti būtinosios infrastruktūros, gali reikėti teikti valstybės pagalbą siekiant pašalinti rinkos nepakankamumą ir užtikrinti, kad būtų patenkinti svarbiausi Sąjungos infrastruktūros poreikiai. Vienos rūšies rinkos nepakankamumas, kuris gali atsirasti energetikos infrastruktūros srityje, yra susijęs su koordinavimo problemomis. Skirtingi investuotojų interesai ir netikrumas dėl bendradarbiavimo padarinių ir poveikio tinklui gali apsunkinti projekto plėtrą ar veiksmingą jo rengimą. Be to, energetikos infrastruktūra gali turėti didelį teigiamą išorinį poveikį, tačiau infrastruktūros išlaidos ir nauda gali būti asimetriškai paskirstytos skirtingiems rinkos dalyviams ir valstybėms narėms. Todėl Komisija mano, kad

pagalba energetikos infrastruktūrai, padedanti šalinti šias rinkos nepakankamumo problemas, gali būti naudinga vidaus rinkai. Tai visų pirma pasakytina apie tarpvalstybinį poveikį turinčius infrastruktūros projektus, pavyzdžiui, bendro intereso projektus, apibrėžtus Reglamento (EB) Nr. 347/2013 2 straipsnio 4 punkte.

373. Pagal Pranešimą dėl pagalbos sąvokos ([139]) valstybės pagalbos taisyklės netaikomos paramai energetikos infrastruktūrai teisėto monopolio sąlygomis. Energetikos sektoriuje tai ypač aktualu toms valstybėms narėms, kuriose tam tikros infrastruktūros statyba ir eksploatavimas teisės aktais išimtinai pavedamas tik perdavimo sistemos operatoriui arba skirstymo sistemos operatoriui.

374. Komisija mano, kad teisėtas monopolis, kuris neleidžia iškraipyti konkurencijos, egzistuoja, kai tenkinamos visos šios sąlygos:

a) infrastruktūros statyba ir eksploatavimas vykdomas teisėto monopolio, nustatyto laikantis Sąjungos teisės, sąlygomis; taip yra tada, kai perdavimo sistemos operatorius/skirstymo sistemos operatorius teisiškai yra vienintelis subjektas, turintis teisę atlikti tam tikros rūšies investicijas ar veiklą, ir joks kitas subjektas alternatyvaus tinklo eksploatuoti negali ([140]);

b) teisėtu monopoliu ne tik panaikinama konkurencija rinkoje, bet ir konkurencija dėl rinkos, t. y. panaikinama bet kokia galima konkurencija tapti išimtiniu atitinkamos infrastruktūros valdytoju;

c) paslauga nekonkuruoja su kitomis paslaugomis;

d) jeigu energetikos infrastruktūros valdytojas veikia kitoje konkurencijai atviroje (geografinėje ar produkto) rinkoje, turi nebūti kryžminio subsidijavimo; tam užtikrinti turi būti tvarkoma atskira apskaita, tinkamai paskirstomos išlaidos ir pajamos ir teisėto monopolio sąlygomis teiktinai paslaugai teikti suteiktas viešasis finansavimas negali būti naudojamas kitai veiklai. Elektros energijos ir dujų infrastruktūros atveju, kadangi pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/944 56 straipsnį ir Direktyvos 2009/73/EB 31 straipsnį reikalaujama, kad vertikaliai integruoti subjektai tvarkytų atskirą kiekvienos veiklos rūšies apskaitą, šis reikalavimas greičiausiai bus įvykdytas.

375. Komisija analogiškai mano, kad valstybės pagalba nėra teikiama atliekant investicijas, kai energetikos infrastruktūra yra valdoma „natūralaus monopolio“ sąlygomis; laikoma, kad jis egzistuoja, jei tenkinamos visos šios sąlygos:

a) dėl infrastruktūros nėra tiesioginės konkurencijos, t. y. kai energetikos infrastruktūros negalima ekonomiškai atkartoti, taigi, kai nėra kitų operatorių, išskyrus perdavimo sistemos operatorių/skirstymo sistemos operatorių;

b) alternatyvus tinklo infrastruktūros finansavimas, be tinklo finansavimo, yra nereikšmingas atitinkamame sektoriuje ir valstybėje narėje;

c) infrastruktūra sukurta ne tam, kad būtų atrankiai teikiama parama konkrečiai įmonei ar sektoriui, o yra naudinga visai visuomenei.

d) Valstybės narės taip pat turi užtikrinti, kad energijos tinklų infrastruktūros statybai ir (arba) eksploatavimui skirtas finansavimas negalėtų būti naudojamas kryžminiam subsidijavimui ar netiesioginiam kitos ekonominės veiklos subsidijavimui. Elektros energijos ir dujų infrastruktūros atveju žr. 374 punkto papunktį.

([139]) Žr. Komisijos pranešimą dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos (OL C 262, 2016 7 19, p. 1). Atsižvelgiant į tai, kad valstybės pagalbos sąvoka yra Sutartyje tiesiogiai apibrėžta objektyvi ir teisinė sąvoka (2008 m. gruodžio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *British Aggregates/Komisija*, C-487/06 P, ECLI:EU:C:2008:757, 111 punktas), 373–375 punktuose išdėstyta nuomonė nedaro poveikio Sąjungos teismų pateiktam valstybės pagalbos sąvokos aiškinimui (2011 m. liepos 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Alcoa Trasformazioni/Komisija*, C-194/09 P, ECLI:EU:C:2011:497, 125 punktas); aiškinant Sutartį visais atvejais pirmiausia remiamasi Sąjungos teismų praktika.

([140]) Teisėtas monopolis egzistuoja tada, kai teikti konkrečią paslaugą pagal teisės aktus arba reguliavimo priemones pavesta išimtiniam teikėjui nustatytoje geografinėje teritorijoje (taip pat ir vienoje valstybėje narėje), o visiems kitiems veiklos vykdytojams yra aiškiai uždrausta teikti tokią paslaugą (net ir galimai likutinei tam tikrų vartotojų grupių paklausai patenkinti). Tačiau vien tai, kad viešosios paslaugos teikimo užduotis pavesta konkrečiai įmonei, nereiškia, kad tokia įmonė turi teisėtą monopolį.

4.9.2. *Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys*

376. Šis 4.9 skirsnis taikomas pagalbai energetikos infrastruktūros statybos ar modernizavimo investicijoms, kaip apibūdinta 19 skirsnio (36) punkto ([141]) papunktyje. Reikalavimus atitinkančios investicijos gali apimti energetikos infrastruktūros skaitmenizaciją ir pažangumo didinimą, pavyzdžiui, siekiant sudaryti sąlygas integruoti atsinaujinančiųjų išteklių arba mažo anglies dioksido kiekio energiją, taip pat modernizavimą atsparumo klimato kaitai sumetimais. Veiklos išlaidas paprastai turėtų padengti tinklo naudotojai, todėl pagalbos šioms išlaidoms padengti paprastai neturėtų būti prašoma. Išimtinėmis aplinkybėmis, kai valstybė narė įrodo, kad veiklos išlaidų iš tinklo naudotojų negalima susigrąžinti, ir kai veiklos pagalba yra nesusijusi su negrįžtamosiomis išlaidomis, tačiau lemia elgsenos pokytį, kuriuo galima užtikrinti tiekimo saugumą arba aplinkos apsaugos tikslų įgyvendinimą, veiklos pagalba infrastruktūrai gali būti laikoma suderinama. Išskyrus atvejus, kai projektui netaikoma valstybės pagalbos kontrolė (žr. 374 ir 375 punktus), Komisija jį vertins, kaip nurodyta šiame skirsnyje.

377. Šis 4.9 skirsnis iki 2023 m. gruodžio 31 d. taip pat bus taikomas energijos kaupimo įrenginiams, prijungtiems prie perdavimo ar skirstymo linijų (atskiras elektros energijos kaupimas ([142])), nepriklausomai nuo įtampos lygio ([143]).

4.9.3. *Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas*

4.9.3.1. Pagalbos būtinumas ir tinkamumas

378. 3.2.1.1 ir 3.2.1.2 skirsniai netaikomi paramai energetikos infrastruktūrai.

379. Energetikos infrastruktūra paprastai finansuojama vartotojų tarifų lėšomis. Daugelio kategorijų infrastruktūros atveju tie tarifai yra reguliuojami, kad būtų užtikrintas būtinas investicijų lygis ir kartu apsaugotos naudotojų teisės, būtų atspindimos išlaidos, o tarifai būtų nustatomi nesikišant valstybei.

380. Valstybės pagalbos teikimas yra vienas iš rinkos nepakankamumo, kurio negalima visiškai pašalinti taikant privalomus naudotojų tarifus, problemų sprendimo būdų. Todėl, siekiant įrodyti valstybės pagalbos būtinumą, taikomi šie principai:

a) Komisija mano, kad bendro intereso projektų, apibrėžtų Reglamento (ES) Nr. 347/2013 2 straipsnio 4 punkte, visiškai reguliuojamų energijos vidaus rinkos teisės aktais, atveju rinkos nepakankamumas, susijęs su koordinavimo problemomis, yra toks, kad tarifinio finansavimo gali nepakakti ir gali būti teikiama valstybės pagalba;

b) bendro intereso projektų, kuriems iš dalies ar visiškai netaikomi energijos vidaus rinkos teisės aktai, atveju, taip pat kitų infrastruktūros kategorijų atveju Komisija valstybės pagalbos poreikį vertins kiekvienu atveju atskirai. Savo vertinime ji apsvarstys šiuos veiksnius: i) kokiu mastu rinkos nepakankamumas lemia neoptimalų būtinos infrastruktūros užtikrinimą; ii) kokiu mastu infrastruktūra gali naudotis trečiosios šalys ir kiek jai taikomas tarifinis reguliavimas, ir iii) kokiu mastu projektas padeda didinti Sąjungos energijos tiekimo saugumą arba siekti Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslų. Sąjungos ir trečiosios šalies infrastruktūros atveju, jei projektas neįtrauktas į abipusio intereso projektų sąrašą, vertinant suderinamumą su vidaus rinkos taisyklėmis taip pat gali būti atsižvelgiama į kitus veiksnius ([144]);

c) Elektros energijos kaupimo įrenginių atveju Komisija gali reikalauti, kad valstybė narė įrodytų konkretų rinkos nepakankamumą, susijusį su įrenginių, skirtų panašioms paslaugoms teikti, plėtra.

([141]) Šis skirsnis netaikomas projektams, apimantiems specialiąją infrastruktūrą ir (arba) kitą energetikos infrastruktūrą kartu su gamybos ir (arba) vartojimo veikla.

([142]) Skiriasi nuo kaupimo įrenginių, prijungtų prie tinklo skaitiklio.

([143]) Parama energijai kaupti prireikus taip pat gali būti vertinama pagal 4.1, 4.2, 4.3 ir 4.8 skirsnius. Kaupimo įrenginiai, pagal taikytinus TEN-E teisės aktus atrinkti kaip bendro intereso projektai (BIP), laikomi šiame skirsnyje aptariama energetikos infrastruktūra ir parama jiems būtų vertinama pagal 4.9 skirsnį. 4.9 skirsnis taip pat taikomas paramai kaupimo įrenginiams, kurie nuosavybės teise priklauso perdavimo sistemos operatoriui ar skirstymo sistemos operatoriui arba kuriuos jie kontroliuoja pagal Direktyvos 944/2019 54 ir (arba) 36 straipsnius.

([144]) Visų pirma Komisija apsvarstys, ar susijusi (-ios) trečioji (-iosios) šalis (-ys) yra pasiekusi (-ios) aukštą reguliavimo suderinimo lygį, ir remia bendrus Sąjungos politikos tikslus, visų pirma susijusius su gerai veikiančia energijos vidaus rinka; bendradarbiavimu ir solidarumu grindžiamą energijos tiekimo saugumą; energetikos sistemą, kuria siekiama mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro pagal Paryžiaus susitarimą ir Sąjungos klimato politikos tikslus, ir anglies dioksido nutekėjimo vengimą.

4.9.3.2. Proporcingumas

381. Proporcingumas bus vertinamas remiantis 48, 51 ir 52 punktuose nurodytu trūkstamo finansavimo principu. Pagalbos infrastruktūrai atveju, kaip paaiškinta 52 punkte, daroma prielaida, kad priešingos padėties scenarijus atitinka padėtį, kuri būtų, jei projektas nebūtų įgyvendinamas. Kai yra nenumatyto pelno rizika, pavyzdžiui, kai pagalba yra artima didžiausiai leistinai sumai, gali reikėti nustatyti stebėsenos ir lėšų susigrąžinimo mechanizmus, kartu išlaikant paskatas pagalbos gavėjams kuo labiau mažinti išlaidas ir ilgainiui efektyviau plėtoti verslą.

4.9.4. *Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas ir pusiausvyros užtikrinimas*

382. 3.2.2 skirsnis netaikomas energetikos infrastruktūrai. Analizuodama valstybės pagalbos energetikos infrastruktūrai poveikį konkurencijai, Komisija laikysis šio požiūrio:

a) atsižvelgdama į energijos vidaus rinkos teisės aktuose nustatytus galiojančius reikalavimus, kuriais siekiama stiprinti konkurenciją, Komisija apskritai laikys, kad pagalba energetikos infrastruktūrai, visiškai reguliuojamai vidaus rinkos taisyklėmis, neturi nederamo iškreipiamojo poveikio ([145]);

b) infrastruktūros projektų, kuriems visiškai arba iš dalies netaikomi energijos vidaus rinkos teisės aktai, atveju Komisija kiekvienu konkrečiu atveju įvertins galimą konkurencijos iškraipymą, visų pirma atsižvelgdama į trečiųjų šalių prieigą prie remiamos infrastruktūros, galimybę naudotis alternatyvia infrastruktūra, privačių investicijų išstūmimą ir pagalbos gavėjo ar gavėjų konkurencinę padėtį. Infrastruktūros, kuriai visiškai netaikomi energijos vidaus rinkos teisės aktai, atveju neigiamas konkurencijos iškreipiamasis poveikis laikomas ypač dideliu;

c) be a ir b punktuose išdėstyto požiūrio, Komisija mano, kad investicijų į gamtinių dujų infrastruktūrą atveju valstybės narės turi įrodyti toliau nurodytą teigiamą poveikį, galintį kompensuoti neigiamą poveikį konkurencijai: i) ar infrastruktūra yra parengta naudoti vandenilį ir dėl jos didėja atsinaujinančiųjų išteklių dujų naudojimas, arba, kitu atveju, kodėl projekto neįmanoma parengti taip, kad jis būtų tinkamas naudoti vandenilį, kaip projektu nesukuriamas susisaistymo su gamtinių dujų naudojimu poveikis; ir ii) kaip investicija padeda siekti Sąjungos 2030 m. klimato politikos tikslo ir 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo;

d) kalbant apie paramą elektros energijos kaupimo įrenginiams, taip pat kitiems infrastruktūros BIP ir abipusio intereso projektams (AIP), kuriems vidaus rinkos teisės aktai netaikomi, Komisija visų pirma įvertins konkurencijos iškraipymo riziką, kuri gali kilti susijusiose paslaugų rinkose ir kitose energijos rinkose.

4.10. **Pagalba centralizuotam šilumos ir vėsumos tiekimui**

4.10.1. *Pagalbos pagrindimas*

383. Centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemų statyba arba modernizavimas gali teigiamai prisidėti prie aplinkos apsaugos, nes didinamas remiamos sistemos energijos vartojimo efektyvumas ir tvarumas. Sektorių teisės aktuose dėl atsinaujinančiųjų išteklių energijos skatinimo (Direktyva (ES) 2018/2001) konkrečiai reikalaujama, kad valstybės narės imtųsi reikiamų veiksmų siekdamos plėtoti efektyvaus centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo infrastruktūrą, kad būtų skatinamas šildymas ir vėsinimas naudojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius ([146]).

([145]) Infrastruktūros tarp vienos valstybės narės ir vienos ar daugiau trečiųjų šalių atveju; – Sąjungos teritorijoje esanti projekto dalis turės atitikti direktyvas 2009/73/EB ir (ES) 2019/944; – susijusios trečiosios (-iųjų) šalies (-ių) atveju turės būti užtikrintas aukštas projektų reguliavimo suderinimo lygis ir jie turės padėti siekti bendrų Sąjungos politikos tikslų: visų pirma užtikrinti gerai veikiančią energijos vidaus rinką, energijos tiekimo saugumą, grindžiamą bendradarbiavimu ir solidarumu, ir energetikos sistemą, kuria siekiama mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro pagal Paryžiaus susitarimą ir Sąjungos klimato politikos tikslus; ir ypač vengti anglies dioksido nutekėjimo;

([146]) Direktyvos (ES) 2018/2001 20 straipsnyje teigiama, kad „valstybės narės prireikus imasi būtinų veiksmų, kad plėtotų centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo infrastruktūrą, siekdamos sudaryti sąlygas šilumos ir vėsumos gamybai didelėse biomasės, saulės, aplinkos energijos ir geoterminėse jėgainėse, taip pat naudojant atliekinę šilumą ir vėsumą“.

384. Tačiau su centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemų eksploatavimu susijęs išorinis poveikis aplinkai gali lemti neefektyvias ir nepakankamas investicijas į centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemų statybą ir modernizavimą. Valstybės pagalba gali padėti spręsti šią rinkos nepakankamumo problemą, skatindama papildomas efektyvias investicijas arba remdama išskirtines veiklos išlaidas, atsirandančias dėl poreikio skatinti siekti centralizuoto šilumos tiekimo sistemų aplinkosauginio tikslo.

4.10.2. *Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys*

385. Tam tikromis aplinkybėmis gali būti laikoma, kad parama, teikiama tik centralizuoto šilumos tiekimo tinklams, kaip infrastruktūros priemonė, nedaranti poveikio konkurencijai ir prekybai, nepatenka į valstybės pagalbos kontrolės aprėptį. Taip visų pirma būtų tuo atveju, kai centralizuoto šilumos tiekimo tinklai valdomi taip pat kaip ir kiti energetikos infrastruktūros objektai – atskiriant nuo šilumos gamybos, teikiant prieigą trečiosioms šalims ir taikant reguliuojamus tarifus.

386. Tokiomis aplinkybėmis, kai centralizuoto šilumos tiekimo tinklai eksploatuojami natūralaus ar teisėto monopolio sąlygomis arba abiem atvejais, taikomos tos pačios 374 ir 375 punktuose nurodytos sąlygos ([147]).

387. Išskyrus atvejus, kai projektui netaikoma valstybės pagalbos kontrolė (žr. 385 punktą ([148])), Komisija jį vertins, kaip nurodyta šiame skirsnyje.

388. Šis skirsnis taikomas pagalbai šilumos ar vėsumos gamybos ir saugojimo įrenginiams arba skirstymo tinklui, arba ir įrenginiams, ir tinklui statyti, modernizuoti ar eksploatuoti.

389. Tokios pagalbos priemonės paprastai apima gamybos įrenginio statybą, modernizavimą arba eksploatavimą, kad būtų naudojama atsinaujinančiųjų išteklių energija ([149]), atliekinė šiluma arba didelio efektyvumo kogeneracija, įskaitant šiluminės energijos kaupimo sprendimus, arba skirstymo tinklo modernizavimą, kad būtų sumažinti nuostoliai ir padidintas efektyvumas, įskaitant pažangius skaitmeninius sprendimus ([150]). Pagal šį skirsnį pagalba energijai gaminti iš atliekų gali būti laikoma suderinama, jei ji teikiama tik atliekoms, atitinkančioms atsinaujinančiųjų energijos išteklių apibrėžtį, arba atliekoms, naudojamoms kuro įrenginiuose, atitinkančiuose didelio naudingumo kogeneracijos apibrėžtį.

390. Jei pagalba teikiama centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemai modernizuoti, tuo etapu neatitinkant efektyvaus centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo standarto ([151]), valstybė narė turi įsipareigoti užtikrinti, kad pagalbos gavėjas per trejus metus nuo modernizavimo darbų pradėtų darbus, reikalingus tam standartui pasiekti.

4.10.3. *Pagalbos būtinumas ir tinkamumas*

391. 3.2.1.1 ir 3.2.1.2 skirsniai netaikomi pagalbai centralizuotam šilumos ar vėsumos tiekimui. Komisija mano, kad valstybės pagalba gali padėti spręsti rinkos nepakankamumo problemą, nes ji lemia investicines išlaidas, reikalingas efektyvaus centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemoms kurti, plėtoti ar modernizuoti.

([147]) Siekiant užtikrinti, kad skirstomasis tinklas iš tiesų būtų naudotojams atvira infrastruktūra pagal komunikatą „Tvarios Europos investicijų planas“ (žr. 2020 m. sausio 14 d. Komisijos komunikato „Tvarios Europos investicijų planas. Europos žaliojo kurso investicijų planas“ 4.3.3 skirsnį, COM(2020) 21 *final*), paprastai (pagal analogiją su vidaus rinkos taisyklėmis, taikomomis energetikos sektoriui, visų pirma dujų ar elektros energijos sektoriui) reikėtų nustatyti specialias taisykles (įpareigojančias trečiosioms šalims suteikti prieigą, užtikrinti atsiejimą ir reguliuojamus tarifus), o ne tik „atskirą apskaitą“.

([148]) Nors natūralaus ar teisėto monopolio sąlygomis arba abiem atvejais parama centralizuoto šilumos tiekimo infrastruktūrai nepatenka į valstybės pagalbos taisyklių taikymo sritį (jei tenkinamos tam tikros sąlygos), bet kokiai paramai centralizuotos šilumos gamybos veiklai ir toliau būtų taikomos valstybės pagalbos taisyklės.

([149]) Šilumos siurblių surinktos energijos, laikomos atsinaujinančiųjų išteklių energija, kiekis apskaičiuojamas pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 VII priedą. Be to, tais atvejais, kai naudojama elektros energija, ji gali būti laikoma visiškai atsinaujinančiųjų išteklių energija pagal analogiją su metodais, taikomais siekiant elektros energiją laikyti visiškai atsinaujinančiųjų išteklių energija pagal Direktyvą (ES) 2018/2001, taip pat deleguotaisiais teisės aktais arba kitais lygiaverčiais metodais, kuriais užtikrinama, kad visa faktiškai naudojama elektros energija būtų pagaminta iš atsinaujinančiųjų išteklių, su sąlyga, kad būtų išvengta dvigubo atsinaujinančiųjų išteklių energijos skaičiavimo ir kompensacijos permokos. Parama naujoms investicijoms ar modernizavimui, taip pat eksploatavimui jokiu būdu neturi būti susijusi su bendro kuro deginimo įrenginiais, kuriuose naudojamas kitas kuras nei atsinaujinančiųjų išteklių energija ar atliekinė šiluma.

([150]) Tai taip pat gali būti taikoma šilumos ir vėsumos tiekimo įrangai, įskaitant šiluminės energijos kaupimą, vartotojų patalpose, kaip nurodyta 138 punkte, kai ji susijusi su centralizuoto šilumos ar vėsumos tiekimo sistemomis.

([151]) Žr. Direktyvos 2012/27/ES 2 straipsnio 41 punktą.

392. Veiklos išlaidas paprastai turėtų padengti šilumos vartotojai, todėl pagalbos šioms išlaidoms padengti paprastai neturėtų būti prašoma. Jei valstybė narė įrodo, kad veiklos išlaidų šilumos vartotojams neįmanoma perkelti nepakenkiant aplinkos apsaugai, veiklos pagalba šilumai gaminti gali būti laikoma suderinama, jei grynosios papildomos veiklos išlaidos (palyginti su priešingos padėties scenarijumi) padeda užtikrinti naudą aplinkai (pavyzdžiui, sumažinti išmetamo CO_2 kiekį ir kitą taršą, palyginti su alternatyviais šildymo sprendimais ([152])). Taip, pavyzdžiui, būtų tuo atveju, kai yra įrodymų, kad gyvenamųjų patalpų šilumos vartotojai (arba kiti ekonominės veiklos nevykdantys subjektai) be veiklos pagalbos pereitų prie taršesnių šilumos šaltinių ([153]) arba kad be paramos dėl labiau aplinką teršiančių šildymo sprendimų kiltų grėsmė ilgalaikiam centralizuoto šilumos tiekimo sistemos gyvybingumui. Veiklos pagalbai centralizuoto šilumos tiekimo įrenginiams taikomi 122 ir 126 punktai.

393. Be to, valstybės pagalba efektyvaus centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemoms, kaip kurą naudojančioms atliekas, gali padėti gerinti aplinkos apsaugą, jeigu ji teikiama neapeinant atliekų hierarchijos principo ([154]).

4.10.4. *Pagalbos priemonės proporcingumas*

394. Proporcingumas bus vertinamas remiantis 48, 51 ir 52 punktuose nurodytu trūkstamo finansavimo principu.

395. Skirstymo tinklų statybos, modernizavimo ir eksploatavimo atveju 52 punkte nurodytas priešingos padėties scenarijus būtų tokia padėtis, kai projektas nebūtų įgyvendintas.

4.10.5. *Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas ir pusiausvyros užtikrinimas*

396. 3.2.2 skirsnis netaikomas pagalbai centralizuotam šilumos ar vėsumos tiekimui. Komisija mano, kad parama centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemoms, kuriose naudojamas taršiausias iškastinis kuras (anglys, lignitas, nafta ir dyzelinas), modernizuoti, statyti ar eksploatuoti turi neigiamų padarinių konkurencijai ir prekybai, kuriuos vargu ar pavyks kompensuoti, nebent bus įvykdytos visos šios sąlygos:

a) pagalba teikiama tik investicijoms į skirstymo tinklą;

b) skirstymo tinklas jau suteikia galimybę transportuoti šilumą ar vėsumą, pagamintą iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, atliekinės šilumos arba anglies dioksido neišskiriančių šaltinių;

c) pagalba nepadidinama energijos gamyba iš taršiausio iškastinio kuro (pavyzdžiui, prijungiant papildomus vartotojus) ([155]);

d) yra aiškus tvarkaraštis, kuriame numatyti tvirti įsipareigojimai atsisakyti taršiausio iškastinio kuro, siekiant Sąjungos 2030 m. klimato politikos tikslo ir 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo ([156]).

([152]) Atsižvelgdamos į tai, valstybės narės visų pirma turi įrodyti, kad remiamose centralizuoto šilumos tiekimo sistemose įdiegtos būtinos priemonės veiksmingumui didinti, CO_2 ir kitiems taršos šaltiniams mažinti, taip pat tinklo nuostoliams šalinti.

([153]) Siekiant išvengti konkurencijos iškraipymo kitose rinkose, šilumos vartotojai, kurie yra ekonominę veiklą vykdančios įmonės, bet kuriuo atveju privalo apmokėti visą savo šildymo išlaidų dalį, bent jau atitinkančią jų pigiausią alternatyvų šilumos šaltinį.

([154]) Atliekų hierarchiją sudaro a) prevencija, b) parengimas pakartotiniam naudojimui, c) perdirbimas, d) kitas atliekų naudojimas, pavyzdžiui, energijos gavyba iš atliekų ir e) šalinimas. Žr. Direktyvos 2008/98/EB 4 straipsnio 1 punktą.

([155]) Valstybės narės turi įrodyti, kad, siekiant patenkinti naujų vartotojų poreikius, imtasi priemonių, siekiant į sistemą įtraukti tvarių šildymo šaltinių.

([156]) Valstybės narės, pavyzdžiui, turėtų pateikti įrodymų, kad centralizuoto šilumos tiekimo sistemos, dėl kurių prašoma pagalbos, yra arba nacionalinių ar vietos lygmens priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo planų dalis, arba dalis integruotų nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų, parengtų pagal Reglamento (ES) 2018/1999 I priedą, dėl būtinumo kurti naują centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo iš atsinaujinančiųjų išteklių infrastruktūrą, kad būtų pasiektas Direktyvos (ES) 2018/2001 3 straipsnio 1 dalyje nustatytas Sąjungos tikslas, ir įsipareigoti atsisakyti iškastinio kuro, siekiant tarpinių ir galutinių 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslų.

397. Centralizuoto šilumos tiekimo gamybos įrenginių statybos, modernizavimo ar eksploatavimo atveju priemonės, kuriomis skatinamos naujos investicijos į gamtines dujas naudojančius energijos gamybos įrenginius arba jų eksploatavimas, gali sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį trumpuoju laikotarpiu, tačiau ilgainiui, palyginti su alternatyviomis investicijomis arba priešingos padėties scenarijais, padidinti neigiamą išorinį poveikį aplinkai. Kad tos investicijos į gamtines dujas arba jų naudojimas būtų vertinami kaip darantys teigiamą poveikį aplinkai, valstybės narės turi paaiškinti, kaip jos užtikrins, kad pagalba būtų prisidedama prie Sąjungos 2030 m. klimato politikos tikslo ir 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo įgyvendinimo ir, visų pirma, kaip bus išvengta susisaistymo su energijos gamyba deginant dujas ir kaip ja nebus išstumiamos investicijos į mažiau taršias ir rinkoje jau esančias alternatyvas, taip trukdant kurti mažiau taršias technologijas ir jas naudoti. Pavyzdžiui, tai gali būti privalomi pagalbos gavėjo įsipareigojimai įdiegti CCS/CCU technologijas ar pakeisti gamtines dujas atsinaujinančiųjų išteklių ar mažo anglies dioksido pėdsako dujomis arba uždaryti elektrinę atsižvelgiant į Sąjungos klimato politikos tikslus.

398. Analizuodama valstybės pagalbos centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemoms poveikį konkurencijai, Komisija atliks vertinimą, lygindama projekto naudą energijos vartojimo efektyvumo ir tvarumo ([157]) atžvilgiu ir neigiamą poveikį konkurencijai, ypač galimą neigiamą poveikį alternatyvioms technologijoms arba šilumos ir vėsumos tiekimo paslaugų ir tinklų teikėjams. Šiomis aplinkybėmis Komisija atsižvelgs į tai, ar centralizuoto šilumos tiekimo sistema yra arba gali būti prieinama trečiosioms šalims ([158]) ir ar galimi tvarūs alternatyvūs šildymo sprendimai ([159]).

4.11. **Pagalba sumažinant elektros energijos mokesčius daug energijos naudojantiems vartotojams**

4.11.1. *Pagalbos pagrindimas*

399. Sąjungos ekonomikos pertvarkymas atsižvelgiant į Komunikatą dėl Europos žaliojo kurso iš dalies finansuojamas mokesčių už suvartotą elektros energiją lėšomis. Norint įgyvendinti žaliojo kurso tikslus reikia, kad valstybės narės vykdytų plataus užmojo priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo politiką, kad iki 2030 m. būtų gerokai sumažintas Sąjungos išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis ir iki 2050 m. neutralizuotas poveikis klimatui. Atsižvelgiant į tai, tikėtina, kad valstybės narės ir toliau finansuos tokią politiką mokesčių lėšomis, todėl gali būti, kad šie mokesčiai didės. Paramos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui finansavimas iš mokesčių savaime nėra skirtas neigiamam išoriniam poveikiui mažinti. Todėl pagal šias gaires tie mokesčiai nėra aplinkosaugos mokesčiai ir 4.7.1 skirsnis šiems mokesčiams netaikomas.

400. Tam tikruose ekonomikos sektoriuose, kurie yra ypač priklausomi nuo tarptautinės prekybos ir kuriuose vertei sukurti naudojama daug elektros energijos, prievolė mokėti visą elektros energijos suvartojimo mokesčių sumą, kuria finansuojami energetikos ir aplinkos politikos tikslai, gali padidinti riziką, kad šių sektorių veikla bus perkelta už Sąjungos ribų, t. y. ten, kur aplinkosaugos reikalavimai netaikomi arba yra ne tokie griežti. Be to, tokie mokesčiai didina elektros energijos kainą, palyginti su tiesioginių išmetamųjų teršalų, susidarančių naudojant kitus energijos šaltinius, sąnaudomis, todėl gali atgrasyti nuo gamybos procesų elektrifikavimo, kuris yra labai svarbus siekiant sėkmingai mažinti Sąjungos ekonomikos priklausomybę nuo iškastinio kuro. Siekdamos sumažinti šią riziką ir neigiamą poveikį aplinkai, valstybės narės gali sumažinti tokius mokesčius atitinkamuose ekonomikos sektoriuose veikiančioms bendrovėms.

401. Šiame skirsnyje nustatyti kriterijai, kuriuos Komisija taikys vertindama ekonominės veiklos plėtrą, skatinamąjį poveikį, būtinumą, tinkamumą, proporcingumą ir poveikį konkurencijai, kai tam tikriems daug energijos naudojantiems vartotojams mažinami elektros energijos mokesčiai. 3 skyriuje nustatyti suderinamumo kriterijai taikomi tik tuo atveju, jei 4.11 skirsnyje nėra konkrečių taisyklių.

([157]) Atsižvelgiant į jų indėlį į klimato kaitos švelninimą, kuris Reglamente (ES) 2020/852 apibrėžtas kaip aplinkos apsaugos tikslas, jei nėra akivaizdžių požymių, kad nesilaikoma principo nedaryti reikšmingos žalos.

([158]) Taip pat žr. Direktyvos (ES) 2018/2001 24 straipsnį.

([159]) Taip pat žr. Direktyvos (ES) 2018/2001 18 straipsnio 5 dalį ir 24 straipsnį.

402. Komisija taikydama atitinkamas priemones nustatė sektorius, kuriems visų pirma kyla 400 punkte nurodyta rizika, ir įvedė proporcingumo reikalavimus, atsižvelgdama į tai, kad, jei mokesčiai bus sumažinti per daug arba taikomi per dideliam elektros energijos vartotojų skaičiui, gali kilti grėsmė bendram paramos atsinaujinančiųjų išteklių energijai finansavimui ir gali būti ypač iškraipyta konkurencija ir prekyba.

4.11.2. *Taikymo sritis: mokesčiai, kurie gali būti sumažinti*

403. Valstybės narės gali sumažinti elektros energijos suvartojimo mokesčius, kurių lėšomis finansuojami energetikos ir aplinkos politikos tikslai. Tai apima mokesčius, kuriais finansuojama parama atsinaujinantiesiems ištekliams arba bendrai šilumos ir elektros energijos gamybai, ir mokesčius, kuriais finansuojami socialiniai tarifai arba energijos kainos izoliuotuose regionuose. 4.11 skirsnis netaikomas mokesčiams, kurie atspindi dalį elektros energijos tiekimo atitinkamiems pagalbos gavėjams sąnaudų. Pavyzdžiui, šis skirsnis netaikomas, kai atleidžiama nuo tinklo mokesčių arba mokesčių, kuriais finansuojami pajėgumų užtikrinimo mechanizmai. Šis skirsnis taip pat netaikomas mokesčiams už kitų rūšių energijos, visų pirma gamtinių dujų, vartojimą.

404. Įmonių sprendimai dėl veiklos vietos ir su tuo susijęs neigiamas poveikis aplinkai priklauso nuo bendro mokesčių, kuriuos galima sumažinti, finansinio poveikio. Todėl valstybės narės, norinčios taikyti priemonę, kuri turi būti vertinama pagal šį skirsnį, turi įtraukti visas tokias lengvatas į vieną schemą ir teikdamos pranešimą turi informuoti Komisiją apie bendrą visų reikalavimus atitinkančių mokesčių ir visų siūlomų lengvatų poveikį. Jei valstybė narė vėliau nuspręstų papildomai sumažinti mokesčius, kuriems taikomas šis skirsnis, ji turės pranešti apie esamos schemos pakeitimą.

4.11.3. *Konkurencijos ir prekybos iškraipymo mažinimas*

4.11.3.1. Tinkamumas finansuoti

405. Kalbant apie 4.11.2 punkte nurodytus mokesčius, rizika, kad tam tikrų sektorių veikla bus perkelta už Europos Sąjungos ribų, t. y. ten, kur aplinkosaugos reikalavimai netaikomi arba yra ne tokie griežti, iš esmės priklauso nuo atitinkamo sektoriaus elektros energijos vartojimo intensyvumo ir jo atvirumo tarptautinei prekybai. Todėl pagalba gali būti teikiama tik įmonėms, kurios vykdo veiklą:

a) didelę riziką patiriančiuose sektoriuose, kurių prekybos intensyvumo ir elektros energijos vartojimo intensyvumo padidėjimas Sąjungos lygmeniu siekia bent 2 % ir kurių prekybos intensyvumas ir elektros energijos vartojimo intensyvumas Sąjungos lygmeniu yra bent 5 % pagal kiekvieną rodiklį;

b) riziką patiriančiuose sektoriuose, kurių prekybos intensyvumo ir elektros energijos vartojimo intensyvumo padidėjimas Sąjungos lygmeniu siekia bent 0,6 % ir kurių prekybos intensyvumas ir elektros energijos vartojimo intensyvumas Sąjungos lygmeniu atitinkamai yra bent 4 % ir 5 %

Šiuos tinkamumo kriterijus atitinkantys sektoriai išvardyti I priede.

406. Į I priedą neįtrauktas sektorius ar pasektoris ([160]) taip pat bus laikomas atitinkančiu reikalavimus, jei jis atitinka 405 punkte nurodytus tinkamumo kriterijus ir jei valstybės narės tai įrodo pateikdamos sektoriaus ar pasektorio Sąjungos lygmens duomenis ([161]), kuriuos patikrino nepriklausomas ekspertas ir kurie grindžiami bent trejų metų iš eilės laikotarpiu, prasidedančiu ne anksčiau kaip 2013 m.

407. Jei valstybė narė paramą skiria tik daliai reikalavimus atitinkančių pagalbos gavėjų arba skirtingo dydžio lengvatas taiko tai pačiai 405 punkto a arba b papunktyje nurodytai kategorijai priskiriamiems reikalavimus atitinkantiems pagalbos gavėjams, ji turi įrodyti, kad toks sprendimas priimtas remiantis objektyviais, nediskriminaciniais ir skaidriais kriterijais ir kad pagalba iš esmės vienodai skiriama visiems tame pačiame sektoriuje veikiantiems reikalavimus atitinkantiems pagalbos gavėjams, jei jų faktinė padėtis yra panaši.

([160]) Pagal Europos bendrijos statistinio ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus apibrėžtį (NACE 2 red. klasifikatorius) iki ne didesnio kaip aštuonių skaitmenų suskirstymo lygio (PRODCOM lygmuo).

([161]) Pavyzdžiui, duomenis, apimančius didelę atitinkamo sektoriaus ar pasektorio bendrosios pridėtinės vertės procentinę dalį ES lygmeniu.

4.11.3.2. Pagalbos priemonės proporcingumas

408. Komisija pagalbą laikys proporcinga, jei pagalbos gavėjai, vykdantys veiklą 405 punkto a ir b papunkčiuose nurodytuose sektoriuose, atitinkamai padengs ne mažiau kaip 15 % ir 25 % išlaidų, patiriamų dėl elektros energijos mokesčių, kuriuos valstybė narė įtraukia į savo schemą. Komisija taip pat mano, jog tam, kad pagalba būtų proporcinga, dėl tokio sumažinimo mokestis turi būti ne mažesnis nei 0,5 EUR/MWh.

409. Tačiau 408 punktu grindžiami nuosavi įnašai gali būti didesni nei suma, kurią gali padengti ypač pažeidžiamos įmonės. Todėl vietoje to valstybė narė gali apriboti papildomas išlaidas, atsirandančias dėl elektros energijos mokesčių, kad jos neviršytų 0,5 % 405 punkto a papunktyje nurodytų sektorių įmonių bendrosios pridėtinės vertės (BPV) ir 1 % 405 punkto b papunktyje nurodytų sektorių įmonių BPV. Komisija taip pat mano, jog tam, kad pagalba būtų proporcinga, dėl tokio sumažinimo mokestis turi būti ne mažesnis nei 0,5 EUR/MWh.

410. Komisija pagalbą laikys proporcinga, jei didesnio pagalbos intensyvumo taikymas pagal 408 ir 409 punktus bus taikomas ir 405 punkto b papunktyje nurodytų sektorių įmonėms, su sąlyga, kad atitinkamos įmonės sumažins vartojant elektros energiją išmetamo anglies dioksido rodiklį. Šiuo tikslu paramos gavėjai bent 50 % savo suvartojamos elektros energijos gaus iš anglies dioksido neišskiriančių šaltinių ir iš jų bent 10 % bus perkama pagal išankstinį sandorį, pavyzdžiui, elektros energijos pirkimo sutartį, arba bent 5 % bus gaminama veiklos vietoje arba netoli jos.

411. Taikant 409 punktą, įmonės BPV – bendroji pridėtinė vertė faktorinėmis kainomis, kuri yra BPV rinkos kainomis atėmus visus netiesioginius mokesčius ir pridėjus visas subsidijas. Bendrąją pridėtinę vertę faktorinėmis kainomis galima apskaičiuoti pagal apyvartą, pridėjus kapitalizuotą produkciją, pridėjus kitas veiklos pajamas, pridėjus arba atėmus atsargų pokyčius, atėmus pirktų prekių ir paslaugų vertę ([162]), atėmus kitus su apyvarta susijusius, bet neišskaitytus produktų mokesčius ir atėmus su gamyba susijusius muitus ir mokesčius. Kitaip BPV faktorinėmis kainomis galima apskaičiuoti pagal bendrąjį likutinį perteklių pridėjus personalo išlaikymo sąnaudas. Į pridėtinę vertę neįtraukiamos įmonių sąskaitose prie finansinių arba ypatingųjų pajamų ir išlaidų priskiriamos pajamos ir išlaidos. Pridėtinė vertė faktorinėmis kainomis apskaičiuojama kaip bendra pridėtinė vertė, nes vertės patikslinimai (pavyzdžiui, nusidėvėjimas) neatimami ([163]).

412. Taikant 411 punktą, bus naudojamas pastarųjų trejų metų, kurių BPV duomenys yra, aritmetinis vidurkis.

4.11.3.3. Valstybės pagalbos forma

413. Valstybės narės gali teikti pagalbą mokesčių sumažinimo forma arba fiksuotos metinės kompensacijos sumos (mokesčių grąžinimo) forma, arba derindamos abu būdus ([164]). Jeigu pagalba teikiama mokesčių sumažinimo forma, turi būti sukurtas *ex post* stebėsenos mechanizmas, kuriuo užtikrinama, kad visos pagalbos permokos būtų grąžintos iki kitų metų liepos 1 d. Jei pagalba teikiama grąžinant mokesčius, ji turi būti apskaičiuojama remiantis nustatytu elektros energijos suvartojimo lygiu ir, jei taikoma, bendrąja pridėtine verte per laikotarpį, kuriuo buvo taikomi reikalavimus atitinkantys mokesčiai.

([162]) „Prekėms ir paslaugoms“ nepriskiriamos išlaidos personalui.

([163]) Kodas 12 15 0 pagal teisinį pagrindą, nustatytą 1996 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamente (EB, Euratomas) Nr. 58/97 dėl verslo struktūros statistikos (OL L 014, 1997 1 17, p. 1).

([164]) Fiksuotų metinių kompensacijų (mokesčių grąžinimo) taikymo privalumas yra tas, kad pagalbą gaunančios įmonės turi padengti tokį patį elektros energijos ribinių sąnaudų padidėjimą (t. y. elektros energijos išlaidos už kiekvieną papildomai suvartotą MWh padidėja tiek pat), todėl apribojami galimi konkurencijos iškraipymai sektoriuje.

4.11.3.4. Energijos vartojimo auditas ir vadybos sistemos

414. Pagal 4.11 skirsnį suteiktos pagalbos atveju valstybės narės turi įsipareigoti patikrinti, ar pagalbos gavėjas laikosi savo įsipareigojimo atlikti energijos vartojimo auditą, kaip apibrėžta Direktyvos 2012/27/ES 8 straipsnyje. Tai gali būti arba atskiras energijos vartojimo auditas, arba auditas pagal sertifikuotą energijos naudojimo vadybos sistemą ar aplinkosaugos vadybos sistemą, kaip nurodyta Energijos vartojimo efektyvumo direktyvos 8 straipsnyje.

415. Be to, valstybė narė turi įsipareigoti stebėti, ar pagalbos gavėjai, kurie turi atlikti energijos vartojimo auditą pagal Direktyvos 2012/27/ES 8 straipsnio 4 dalį:

a) įgyvendina audito ataskaitoje pateiktas rekomendacijas, su sąlyga, kad atitinkamų investicijų atsipirkimo laikas neviršija trejų metų ir jų investicijų sąnaudos proporcingos,

b) sumažina vartojant elektros energiją išmetamo anglies dioksido rodiklį taip, kad bent 30 % jų suvartojamos elektros energijos būtų pagaminta iš anglies dioksido neišskiriančių šaltinių,

c) investuoja ne mažiau kaip 50 % pagalbos sumos į projektus, kuriais padedama iš esmės sumažinti įrenginio išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį; kai taikoma, investicijos turėtų padėti sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį gerokai mažiau nei atitinkamas santykinis taršos rodiklis, naudojamas nemokamai paskirstant Sąjungos apyvartinius taršos leidimus.

4.11.3.5. Pereinamojo laikotarpio taisyklės

416. Siekiant išvengti radikalių mokesčių naštos pokyčių atskiroms įmonėms, kurios neatitinka 4.11 skirsnyje nustatytų tinkamumo finansuoti sąlygų, valstybės narės gali parengti toms įmonėms skirtą pereinamojo laikotarpio planą. Pereinamojo laikotarpio planas bus taikomas tik toms įmonėms, kurios atitinka šiuos du kriterijus:

a) bent vienus iš dvejų paskutinių metų iki pritaikymo pagal 468 punkto a papunktį jos gavo pagalbą sumažintų mokesčių forma pagal nacionalinę pagalbos schemą, kuri paskelbta suderinama pagal 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairių ([165]) 3.7.2 skirsnį;

b) tuo metu, kai buvo suteikta pagalba pagal 416 punkto a papunktį, jos atitiko 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairių 3.7.2 skirsnyje nustatytus tinkamumo kriterijus.

417. Toks pereinamojo laikotarpio planas apims laipsnišką ir visapusišką sąlygų, atsirandančių taikant 4.11 skirsnyje nustatytus tinkamumo ir proporcingumo kriterijus, pritaikymą, kuris turi būti užbaigtas iki 2028 m., laikantis šio tvarkaraščio:

a) už mokesčius, taikytinus už metus iki 2026 m., atitinkamos įmonės sumoka bent 35 % išlaidų, patirtų dėl elektros energijos mokesčių, kuriuos valstybė narė įtraukia į savo schemą, arba atitinkamai 1,5 % savo BPV;

b) už mokesčius, taikytinus už metus iki 2027 m., atitinkamos įmonės sumoka bent 55 % išlaidų, patirtų dėl elektros energijos mokesčių, kuriuos valstybė narė įtraukia į savo schemą, arba atitinkamai 2,5 % savo BPV;

c) už mokesčius, taikytinus už metus iki 2028 m., atitinkamos įmonės sumoka bent 80 % išlaidų, patirtų dėl elektros energijos mokesčių, kuriuos valstybė narė įtraukia į savo schemą, arba atitinkamai 3,5 % savo BPV.

418. Pereinamojo laikotarpio plane gali būti numatyta, kad pagalbos intensyvumas pagal 417 punkto a papunktį taikomas visą pereinamąjį laikotarpį, su sąlyga, kad atitinkamos įmonės sumažins vartojant elektros energiją išmetamo anglies dioksido rodiklį. Šiuo tikslu paramos gavėjai bent 50 % savo suvartojamos elektros energijos gaus iš anglies dioksido neišskiriančių šaltinių ir iš jų bent 10 % bus perkama pagal išankstinį sandorį, pavyzdžiui, elektros energijos pirkimo sutartį, arba bent 5 % bus gaminama veiklos vietoje arba netoli jos.

([165]) Komisijos komunikatas „2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairės“ (OL C 200, 2014 6 28).

419. Komisija mano, kad pagalba, apie kurią nebuvo pranešta ir kuri buvo suteikta sumažinus elektros energijos mokesčius daug energijos naudojantiems vartotojams laikotarpiu iki šių gairių paskelbimo, gali būti pripažinta suderinama su vidaus rinka visomis šiomis sąlygomis:

a) pagalba buvo būtina pagalbos gavėjų vykdomai ekonominei veiklai plėtoti;

b) buvo išvengta pernelyg didelio konkurencijos iškraipymo.

4.12. **Pagalba elektrinėms, naudojančioms anglis, durpes arba degiuosius skalūnus, uždaryti ir kasybos veiklai, susijusiai su anglių, durpių arba degiųjų skalūnų gavyba, nutraukti**

420. Elektros energijos gamybos iš anglių, durpių ir degiųjų skalūnų atsisakymas yra vienas svarbiausių Sąjungos energetikos sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo veiksnių. 4.12.1 ir 4.12.2 skirsniuose nustatytos suderinamumo taisyklės, taikomos dviejų rūšių priemonėms, kurių valstybės narės gali imtis siekdamos skatinti uždaryti elektrines, kuriose deginamos anglys (įskaitant akmens anglis ir lignitą), durpės arba degieji skalūnai, ir šių rūšių kuro kasyklas (toliau kartu – anglių, durpių ir degiųjų skalūnų veikla).

421. 4.12.1 ir 4.12.2 skirsniuose nustatyti kriterijai, kuriuos Komisija taikys vertindama priemonės skatinamąjį poveikį, būtinumą, tinkamumą, proporcingumą ir poveikį konkurencijai bei prekybai. 3 skyriuje nurodyti suderinamumo kriterijai taikomi tik tiems kriterijams, dėl kurių 4.12.1 ir 4.12.2 skirsniuose nenustatyta konkrečių taisyklių.

422. Energetikos pertvarką ypač sunku paspartinti valstybėse narėse, kuriose pajamos vienam gyventojui yra labai mažos. Siekiant remti žaliąją pertvarką labiausiai paveiktuose regionuose laipsniškai atsisakant taršiausių energijos šaltinių, valstybėms narėms gali tekti laipsniškai atsisakyti anglių, durpių ar degiųjų skalūnų veiklos ir kartu investuoti į mažiau aplinkai kenksmingą energijos gamybą, pavyzdžiui, iš gamtinių dujų. Išimties tvarka iki 2023 m. gruodžio 31 d. Komisija, vertindama tokias investicijas valstybėse narėse, kurių realusis BVP vienam gyventojui rinkos kainomis (EUR) 2019 m. buvo 35 % Sąjungos vidurkio arba mažesnis, gali remtis kriterijais, nukrypstančiais nuo šių gairių. Projektai, kuriems taikomas šis punktas, turi:

a) užtikrinti, kad ne vėliau kaip 2026 m. tuo pačiu metu, kai atidaromos naujos kartos elektrinės, kurioms skiriamos investicijos, būtų uždaromos tokio paties pajėgumo elektrinės, naudojančios anglis, durpes ar degiuosius skalūnus;

b) būti susiję su valstybėmis narėmis, kurios neturi pajėgumų užtikrinimo mechanizmo ir kurios įsipareigoja imtis būtinų rinkos reformų, kad ateityje būtų galima užtikrinti elektros energijos tiekimo saugumą nenaudojant individualių paramos priemonių, ir

c) būti įtraukti į patikimą ir plataus užmojo priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo strategiją, įskaitant neišnaudojamo turto prevenciją atsižvelgiant į 2030 m. ir 2050 m. tikslus (žr. 129 punktą).

4.12.1. *Pagalba ankstyvam pelningos anglių, durpių ir degiųjų skalūnų veiklos nutraukimui*

4.12.1.1. Pagalbos pagrindimas

423. Anglių, durpių ir degiųjų skalūnų atsisakymą daugiausia lemia reguliavimas, rinkos jėgos, pavyzdžiui, anglies dioksido kainų poveikis ir konkurencija su atsinaujinančiaisiais ištekliais, kurių ribinės sąnaudos yra mažos.

424. Tačiau valstybės narės gali nuspręsti paspartinti šį rinkos nulemtą perėjimą, nuo tam tikros dienos uždrausdamos gaminti elektros energiją naudojant šį kurą. Dėl tokio draudimo gali susidaryti padėtis, kai pelninga anglių, durpių ir degiųjų skalūnų veikla turi būti nutraukta dar nepasibaigus jos ekonominio naudingumo laikotarpiui, todėl gali būti prarastas pelnas. Valstybės narės gali pageidauti skirti kompensaciją ne pagal teismo procedūras, taip siekdamos užtikrinti teisini tikrumą ir nuspėjamumą ir sudaryti palankesnes sąlygas žaliajai pertvarkai.

4.12.1.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys

425. Šiame skirsnyje nustatytos suderinamumo taisyklės, taikomos priemonėms, kurių imtasi siekiant paspartinti pelningos anglies, durpių ir degiųjų skalūnų veiklos nutraukimą ir kompensuoti nukentėjusioms įmonėms jų patirtus nuostolius. Tokia kompensacija paprastai būtų apskaičiuojama remiantis dėl ankstyvo veiklos nutraukimo įmonių prarastu pelnu. Iš jos taip pat gali būti dengiamos papildomos įmonių patirtos išlaidos, pavyzdžiui, susijusios su papildomomis socialinėmis ir aplinkos apsaugos išlaidomis, jei tas išlaidas tiesiogiai lėmė ankstyvas pelningos veiklos nutraukimas. Papildomos išlaidos negali apimti išlaidų, jei jos būtų patirtos ir pagal priešingos padėties scenarijų.

426. Šiame skirsnyje numatytos priemonės gali palengvinti tam tikros ekonominės veiklos rūšių plėtrą ar vietovių vystymąsi. Pavyzdžiui, tokiomis priemonėmis gali būti sudarytos sąlygos plėtoti kitą elektros energijos gamybos veiklą pagal žaliąjį kursą, siekiant kompensuoti dėl ankstyvo veiklos nutraukimo sumažėjusius elektros energijos gamybos pajėgumus. Jei priemonė nebūtų taikoma, tokia plėtra gali būti ne tokio masto. Be to, tokiomis priemonėmis užtikrinamas nuspėjamumas ir teisinis tikrumas gali padėti palengvinti privalomą anglių, durpių ir degiųjų skalūnų veiklos nutraukimą.

4.12.1.3. Skatinamasis poveikis

427. Priemonė turi paskatinti ūkio subjektų, kurie nutraukia savo anglių, durpių ir degiųjų skalūnų veiklą anksčiau, nei baigiasi jos ekonominio naudingumo laikotarpis, ekonominio elgesio pokyčius. Siekdama nustatyti, ar taip yra, Komisija palygins faktinį scenarijų (t. y. priemonės poveikį) su priešingos padėties scenarijumi (jei priemonės nebūtų). Priemone neturėtų būti apeinamos tiekimo saugumo priemonėms taikomos taisyklės.

4.12.1.4. Pagalbos būtinumas ir tinkamumas

428. Komisija manys, kad priemonė reikalinga, jei valstybė narė galės įrodyti, kad ja galima iš esmės pagerinti padėtį taip, kaip rinka pati to negali padaryti. Pavyzdžiui, ja sudaromos sąlygos palaipsniui atsisakyti elektros energijos gamybos iš anglių, durpių ir degiųjų skalūnų pajėgumų ir taip prisidėti prie elektros energijos gamybos iš alternatyvių šaltinių ekonominės veiklos plėtros, kuri be priemonės nebūtų vykdoma tokiu pačiu mastu. Atsižvelgdama į tai, Komisija taip pat gali apsvarstyti, ar vien rinkos sąlygomis būtų pasiektas panašus išmetamo CO_2 kiekio sumažinimas netaikant priemonės, ar priemonė labai padeda užtikrinti teisinį tikrumą ir nuspėjamumą, kurio nebūtų, jei priemonė nebūtų taikoma, ir taip sudaryti palankesnes sąlygas žaliajai pertvarkai.

429. Be to, valstybė narė turėtų įrodyti, kad priemonė yra tinkama politikos priemonė numatytam tikslui pasiekti, t. y. kad nėra kitos mažesnio iškreipiamojo poveikio politikos ir pagalbos priemonės, kuria galima pasiekti tokių pat rezultatų. Pavyzdžiui, jei priemonė yra tikslingai nukreipta, kad skatintų elektros energijos gamybos iš alternatyvių šaltinių plėtrą, mažintų poveikį elektros energijos rinkos veikimui ir užimtumui, užtikrintų uždarymo nuspėjamumą ir kartu prisidėtų prie išmetamo CO_2 kiekio mažinimo tikslų.

4.12.1.5. Proporcingumas

430. Pagalba iš esmės turi būti teikiama konkurencinio konkurso būdu, remiantis aiškiais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais, kaip nurodyta 3.2.1.3 skirsnyje ([166]). Šis reikalavimas netaikomas, jei valstybė narė įrodo, kad konkursas negali būti konkurencingas dėl objektyvių priežasčių. Taip gali būti, pavyzdžiui, tuo atveju, kai potencialių dalyvių skaičius yra ribotas, jei tai nėra susiję su diskriminaciniais tinkamumo kriterijais.

([166]) 50 punkte nustatytas 30 % reikalavimas netaikomas konkursams pagal šį 4.12 skirsnį. Valstybės narės gali apsvarstyti galimybę taikyti papildomus kriterijus, pavyzdžiui, kitą siektiną naudą aplinkai.

431. Jei pagalba teikiama konkurencinio konkurso būdu, Komisija darys prielaidą, kad pagalba yra proporcinga ir neviršija būtino minimumo.

432. Jei konkurencinis konkursas nerengiamas, Komisija, siekdama patikrinti, ar kompensacija yra apribota iki būtino minimumo, proporcingumą vertins kiekvienu konkrečiu atveju. Atsižvelgdama į tai, Komisija išsamiai išanalizuos prielaidas, kuriomis valstybė narė rėmėsi nustatydama negautą pelną ir papildomas išlaidas, kuriomis remiantis buvo apskaičiuota kompensacija už ankstyvą veiklos nutraukimą, lygindama numatomą pelningumą pagal faktinį ir priešingos padėties scenarijus. Priešingos padėties scenarijus turėtų būti pagrįstas tinkamai pagrįstomis prielaidomis, tikroviškais rinkos pokyčiais ir atspindėti numatomas kiekvieno atitinkamo subjekto pajamas ir išlaidas, kartu atsižvelgiant į galimus tiesioginius funkcinius subjektų ryšius.

433. Jei anglių, durpių ir degiųjų skalūnų veikla nutraukiama praėjus daugiau nei trejiems metams nuo kompensacijos skyrimo, valstybė narė turi nustatyti mechanizmą, pagal kurį kompensacijos apskaičiavimas būtų atnaujinamas remiantis naujausiomis prielaidomis, nebent ji gali įrodyti, kodėl tokio mechanizmo taikymas nepateisinamas dėl išskirtinių konkretaus atvejo aplinkybių.

4.12.1.6. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas

434. Valstybė narė turi nustatyti ir kiekybiškai įvertinti numatomą priemonės naudą aplinkai, jei įmanoma, išreikštą pagalbos dydžiu už neišmesto CO_2 ekvivalento toną. Be to, Komisija taip pat teigiamai vertins, jei priemonės apims savanorišką CO_2 apyvartinių taršos leidimų panaikinimą nacionaliniu lygmeniu.

435. Svarbu užtikrinti, kad priemonės struktūra būtų kuo labiau sumažintas bet koks konkurencijos iškraipymas rinkoje. Jei pagalba teikiama konkurencinio konkurso būdu, kuriame nediskriminuojant gali dalyvauti visi anglių, durpių ar degiųjų skalūnų veiklos vykdytojai, Komisija darys prielaidą, kad pagalba nedaro didelio iškreipiamojo poveikio konkurencijai ir prekybai. Jei konkurencinis konkursas nevykdomas, Komisija vertins pagalbos poveikį konkurencijai ir prekybai remdamasi priemonės struktūra ir jos poveikiu atitinkamai rinkai.

4.12.2. *Pagalba išskirtinėms išlaidoms, susijusioms su nekonkurencingos anglies, durpių ir degiųjų skalūnų veiklos nutraukimu, padengti*

4.12.2.1. Pagalbos pagrindimas

436. Dėl nekonkurencingos anglių, durpių ir degiųjų skalūnų kasybos veiklos nutraukimo gali atsirasti didelių socialinių ir aplinkos apsaugos išlaidų elektrinių ir kasybos įmonių lygmeniu. Valstybės narės gali nuspręsti tokias išskirtines išlaidas padengti, kad sumažintų veiklos nutraukimo socialines ir regionines pasekmes.

4.12.2.2. Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys

437. Šiame skirsnyje nustatytos suderinamumo taisyklės, taikomos priemonėms, kurių imtasi nekonkurencingos anglių, durpių ir degiųjų skalūnų veiklos nutraukimo išskirtinėms išlaidoms padengti.

438. Šiame skirsnyje aptariamomis priemonėmis gali būti palengvinta su socialiniais, aplinkosaugos ir saugos aspektais susijusi pertvarka atitinkamoje teritorijoje.

439. Šis skirsnis taikomas, jei priemonei netaikomas 2010 m. gruodžio 10 d. Tarybos sprendimas dėl valstybės pagalbos nekonkurencingų anglių kasyklų uždarymui palengvinti ([167]).

([167]) 2010 m. gruodžio 10 d. Tarybos sprendimas dėl valstybės pagalbos nekonkurencingų anglių kasyklų uždarymui palengvinti (OL L 336, 2010 12 21, p. 24).

4.12.2.3. Pagalbos būtinumas ir tinkamumas

440. Komisija manys, kad pagalba išskirtinėms išlaidoms padengti yra būtina ir tinkama tiek, kiek ji gali padėti sumažinti nekonkurencingos anglių, durpių ir degiųjų skalūnų veiklos nutraukimo socialinį ir aplinkosauginį poveikį atitinkamame regione ir valstybėje narėje.

4.12.2.4. Skatinamasis poveikis ir proporcingumas

441. Valstybės pagalba išskirtinėms išlaidoms padengti gali būti naudojama tik išlaidoms, kurios patirtos dėl nekonkurencingos anglių, durpių ir degiųjų skalūnų veiklos nutraukimo, padengti.

442. Reikalavimus atitinkančių išlaidų kategorijos nustatytos II priede. Išlaidos, patirtos dėl aplinkos apsaugos taisyklių nesilaikymo, ir su dabartine gamyba susijusios išlaidos nėra tinkamos finansuoti.

443. Nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2004/35/EB ([168]) ar kitoms atitinkamoms Sąjungos taisyklėms ([169]), pagalba, skirta išskirtinėms aplinkos apsaugos išlaidoms padengti, gali būti laikoma turinčia skatinamąjį poveikį tik tais atvejais, kai žalą aplinkai sukėlęs subjektas arba įmonė negali būti nustatyti arba laikomi teisiškai atsakingais už darbų, būtinų siekiant užkirsti kelią žalai aplinkai ir ją ištaisyti laikantis principo „teršėjas moka“, finansavimą.

444. Valstybė narė turi įrodyti, kad buvo imtasi visų būtinų priemonių, įskaitant teisinius veiksmus, kad nustatytų atsakingą subjektą ar įmonę ir įpareigotų jį ar ją atitinkamas išlaidas padengti. Jeigu pagal taikytiną teisę atsakingo subjekto arba įmonės negalima nustatyti arba įpareigoti padengti išlaidas, pagalba gali būti teikiama siekiant paremti visus valymo ar rekultivavimo darbus ir gali būti laikoma turinčia skatinamąjį poveikį. Komisija gali nuspręsti, kad įmonės negalima priversti padengti jos sukeltos taršos aplinkai valymo išlaidas, jei ji teisiškai nebeegzistuoja ir jokia kita įmonė negali būti laikoma jos teisių ar ekonominės veiklos perėmėja ([170]) arba jei finansinė garantija yra nepakankama valymo išlaidoms padengti.

445. Pagalbos suma turi apsiriboti išskirtinių pagalbos gavėjo išlaidų padengimu ir neviršyti faktiškai patirtų išlaidų. Komisija reikalaus, kad valstybė narė aiškiai ir atskirai nurodytų kiekvienos tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos pagalbos sumą, kaip nurodyta II priede. Jei valstybė narė padengia tokias išlaidas remdamasi įverčiais, dar prieš pagalbos gavėjui jas faktiškai patiriant, ji turi atlikti patirtų išlaidų *ex post* patikrinimą, remdamasi pagalbos gavėjo pagalbos teikėjui pateiktomis išsamiomis ataskaitomis, įskaitant sąskaitas faktūras arba sertifikatus, kuriuose nurodytos patirtos išskirtinės išlaidos, ir atitinkamai pakoreguoti skiriamas sumas.

4.12.2.5. Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas

446. Jei pagalba skiriama tik išskirtinėms pagalbos gavėjo išlaidoms padengti, Komisija mano, kad jos iškreipiamasis poveikis konkurencijai ir prekybai yra ribotas.

([168]) 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) (OL L 143, 2004 4 30, p. 56).

([169]) Taip pat žr. Komisijos pranešimą „Gairės dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) 2 straipsnyje apibrėžto termino „žala aplinkai“ bendro supratimo“ 2021/C 118/01 (OL C 118, 2021 4 7, p. 1).

([170]) Žr. 2012 m. spalio 17 d. Komisijos sprendimo C(2012) 558 *final* byloje SA.33496 (2011/N) – Austrija – Einzelfall, Altlast, DECON Umwelttechnik GmbH, 65–69 konstatuojamąsias dalis (OL C 14, 2013 1 17, p. 1).

447. Pagalba, gauta išskirtinėms išlaidoms padengti, turėtų būti įtraukiama į pagalbos gavėjo pelno (nuostolių) ataskaitas kaip atskiras pajamų straipsnis, nesusijęs su apyvarta. Jei pagalbos gavėjas, nutraukęs atitinkamą anglių, durpių ir degiųjų skalūnų veiklą, tęsia prekybą ar veiklą, jis turi vesti tikslią ir atskirą šios veiklos apskaitą. Suteikta pagalba turi būti tvarkoma taip, kad nebūtų galimybės ją perkelti į kitą tos pačios įmonės ekonominę veiklą.

4.13. **Pagalba tyrimams ar konsultavimo paslaugoms klimato, aplinkos apsaugos ir energetikos klausimais**

4.13.1. *Taikymo sritis ir remiamos veiklos rūšys*

448. Šis skirsnis taikomas pagalbai tyrimams ar konsultavimo paslaugoms, tiesiogiai susijusioms su projektais ar veikla, kuriems taikomos šios gairės, klimato, aplinkos apsaugos ir energetikos klausimais. Pagalba gali būti teikiama neatsižvelgiant į tai, ar po tyrimo arba konsultavimo paslaugos bus atliekamos investicijos, kurioms taikomos šios gairės.

449. Tyrimas ar konsultavimo paslauga neturi būti nuolatinė ar periodinė veikla ir neturi būti susijusi su įprastomis įmonės veiklos išlaidomis.

4.13.2. *Skatinamasis poveikis*

450. Be 3.1.2 skirsnyje nustatytų reikalavimų, taikomas ir 451 punkte nustatytas reikalavimas.

451. Gali būti laikoma, kad pagalba energijos vartojimo auditui, kuris turi būti atliekamas pagal Direktyvą 2012/27/ES, turi skatinamąjį poveikį tik tuo atveju, jei energijos vartojimo auditas atliekamas kartu su privalomu energijos vartojimo auditu pagal tą direktyvą.

4.13.3. *Proporcingumas*

452. Tinkamos finansuoti išlaidos yra tyrimų ar konsultavimo paslaugų, susijusių su projektais ar veikla, kuriems taikomos šios gairės, išlaidos. Jei tik dalis tyrimo ar konsultavimo paslaugos yra susijusi su investicijomis, kurioms taikomos šios gairės, tinkamos finansuoti išlaidos yra su šiomis investicijomis susijusių tyrimo ar konsultavimo paslaugos dalių išlaidos.

453. Pagalbos intensyvumas negali viršyti 60 % tinkamų finansuoti išlaidų.

454. Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 20 procentinių punktų, kai tyrimai atliekami arba konsultacijos teikiamos mažųjų įmonių užsakymu, ir 10 procentinių punktų, kai tyrimai atliekami arba konsultacijos teikiamos vidutinių įmonių užsakymu.

5. **VERTINIMAS**

455. Siekdama papildomai užtikrinti, kad konkurencijos ir prekybos iškraipymas būtų ribotas, Komisija gali reikalauti, kad būtų atliekamas pagalbos schemų, apie kurias būtina pranešti, *ex post* vertinimas. Vertinamos turėtų būti tos schemos, kurių iškraipomasis poveikis konkurencijai ir prekybai gali būti itin didelis, t. y. kuriomis gali būti labai apribota ar iškraipyta konkurencija, jei jų įgyvendinimas nebus laiku peržiūrėtas.

456. *Ex post* vertinimo reikalavimas bus taikomas schemoms, kurių pagalbos biudžetai yra dideli ar kurios turi naujoviškų bruožų, arba kai numatomi reikšmingi rinkos, technologijų ar reguliavimo pokyčiai. Bet kuriuo atveju *ex post* vertinimas bus privalomas schemoms, kurių valstybės pagalbos biudžetas ar į apskaitą įtrauktos išlaidos bet kuriais metais viršija 150 mln. EUR arba 750 mln. EUR per visą schemų trukmę. Visą schemų trukmę sudaro bendra schemos ir prieš ją buvusios schemos, taikytos panašiu tikslu ir panašioje geografinėje vietovėje, galiojimo trukmę, pradedant nuo 2022 m. sausio 1 d. Atsižvelgiant į vertinimo tikslus ir siekiant išvengti neproporcingos naštos valstybėms narėms ir mažesniems pagalbos projektams, nuo 2022 m. sausio 1 d. *ex post* vertinimo reikalavimas taikomas tik pagalbos schemoms, kurių bendra galiojimo trukmė viršija trejus metus.

457. *Ex post* vertinimo reikalavimas gali būti netaikomas pagalbos schemoms, kurios pradedamos taikyti iš karto po panašiu tikslu ir panašioje geografinėje vietovėje taikytų schemų, kurių vertinimas buvo atliktas, parengta galutinė vertinimo ataskaita pagal Komisijos patvirtintą vertinimo planą ir nebuvo jokių neigiamų išvadų. Bet kokia schema, kurios galutinė vertinimo ataskaita neatitinka patvirtinto vertinimo plano, turi būti nedelsiant stabdoma.

458. *Ex post* vertinimu turėtų būti siekiama patikrinti, ar pasitvirtino schemos suderinamumą pagrindžiančios prielaidos ir ar laikomasi suderinamumo sąlygų, visų pirma turėtų būti patikrintas pagalbos priemonės būtinumas ir veiksmingumas, atsižvelgiant į jos bendruosius ir specialiuosius tikslus, ir pateikti schemos poveikio konkurencijai ir prekybai rodikliai.

459. Valstybė narė turi pateikti vertinimo plano projektą, kuris bus neatsiejama Komisijos atliekamo schemos vertinimo dalis:

a) kartu su pagalbos schema, jeigu jos valstybės pagalbos biudžetas viršija 150 mln. EUR bet kuriais metais arba 750 mln. EUR per visą jos įgyvendinimo laikotarpį, arba

b) per 30 darbo dienų po reikšmingo pakeitimo, dėl kurio schemos biudžetas padidėjo ir viršija 150 mln. EUR bet kuriais metais arba 750 mln. EUR per visą schemos galiojimo trukmę, arba

c) schemų, kurioms netaikomas a arba b punktas, atveju – per 30 darbo dienų oficialiojoje apskaitoje užregistravus 150 mln. EUR viršijančias praėjusių metų išlaidas.

460. Vertinimo plano projektas turi atitikti Komisijos nurodytus bendruosius metodinius principus ([171]). Komisijos patvirtintas vertinimo planas turi būti skelbiamas viešai.

461. *Ex post* vertinimą turi atlikti nuo pagalbą teikiančios institucijos nepriklausantis ekspertas, remdamasis vertinimo planu. Atliekant kiekvieną vertinimą turi būti parengta bent viena tarpinė ir viena galutinė vertinimo ataskaita. Abi ataskaitos turi būti skelbiamos viešai.

462. Jeigu pagalbos schemoms bendrosios išimties reglamentas netaikomas vien dėl jų didelio biudžeto, jų suderinamumą Komisija vertins remdamasi tik vertinimo planu.

463. Galutinė vertinimo ataskaita Komisijai turi būti pateikta laiku, kad ji galėtų įvertinti galimybę pratęsti pagalbos schemos galiojimą, ir ne vėliau nei likus devyniems mėnesiams iki jos galiojimo pabaigos. Šis terminas galėtų būti sutrumpintas schemoms, kurios turi būti įvertintos per paskutinius dvejus įgyvendinimo metus. Konkretus kiekvieno vertinimo mastas ir priemonės bus nustatyti sprendime, kuriuo tvirtinama pagalbos schema. Teikiant bet kokią paskesnę pagalbos priemonę, kuria siekiama panašaus tikslo, reikia paaiškinti, kaip buvo atsižvelgta į vertinimo rezultatus.

6. **ATASKAITŲ TEIKIMAS IR STEBĖSENA**

464. Pagal Tarybos reglamentą (ES) 2015/1589 ([172]) ir Komisijos reglamentą (EB) Nr. 794/2004 ([173]) valstybės narės turi teikti metines ataskaitas Komisijai.

([171]) 2014 m. gegužės 28 d. Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Bendra valstybės pagalbos vertinimo metodika“ (SWD(2014) 179 *final*).

([172]) 2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamentas (ES) 2015/1589, nustatantis išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles (OL L 248, 2015 9 24, p. 9).

([173]) 2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 794/2004, įgyvendinantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 659/1999, nustatantį išsamias EB sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 140, 2004 4 30, p. 1).

465. Valstybės narės turi tvarkyti išsamią visų pagalbos priemonių apskaitą. Apskaitos dokumentuose turi būti nurodyta visa informacija, būtina nustatyti, kad tinkamų finansuoti išlaidų ir didžiausio pagalbos intensyvumo sąlygos yra tenkinamos. Tie apskaitos dokumentai turi būti saugomi dešimt metų nuo pagalbos suteikimo dienos ir pateikiami Komisijai, jei ji to paprašo.

7. **TAIKYMAS**

466. Komisija šias gaires taikys vertindama visos nuo 2022 m. sausio 27 d. suteiktos arba ketinamos suteikti pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai, apie kurią būtina pranešti, suderinamumą. Neteisėta pagalba bus vertinama pagal pagalbos suteikimo dieną galiojusias taisykles.

467. Šios gairės pakeičia 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gaires ([174]).

468. Pagal Sutarties 108 straipsnio 1 punktą Komisija siūlo valstybėms narėms šias tinkamas priemones:

a) prireikus valstybės narės iš dalies pakeičia esamas aplinkos apsaugos ir energetikos pagalbos schemas, kad jos atitiktų šias gaires ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d.;

b) per du mėnesius nuo šių gairių paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dienos valstybės narės praneša apie savo aiškų besąlyginį pritarimą 468 punkto (a) papunktyje nurodytoms tinkamoms priemonėms. Nesulaukusi atsakymo, Komisija darys prielaidą, kad atitinkama valstybė narė nesutinka su siūlomomis priemonėmis.

8. **PERŽIŪRA**

469. Nuo 2027 m. gruodžio 31 d. Komisija ketina atlikti šių gairių vertinimą, kad įvertintų jų veiksmingumą, efektyvumą, aktualumą, nuoseklumą ir pridėtinę vertę.

470. Komisija gali nuspręsti bet kuriuo metu peržiūrėti arba iš dalies pakeisti šias gaires, jei tai būtų reikalinga dėl priežasčių, susijusių su konkurencijos politika, siekdama atsižvelgti į kitas Sąjungos politikos sritis ir tarptautinius įsipareigojimus arba dėl kitų pagrįstų priežasčių.

([174]) Komisijos komunikatas „2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairės“ (OL C 200, 2014 6 28, p. 1).

1 PRIEDAs

4.11 skirsnio tinkamumo reikalavimus atitinkantys sektoriai

4.11.3.1 skirsnyje nurodyti didelę riziką patiriantys sektoriai

NACE kodas	Aprašymas
0510	Juodųjų akmens anglių (antracito) kasyba
0620	Gamtinių dujų gavyba
0710	Geležies rūdų kasyba
0729	Kitų spalvotųjų metalų rūdų kasyba
0811	Dekoratyvinio ir statybinio akmens, klinčių, gipso, kreidos ir skalūno karjerų eksploatavimas
0891	Mineralinių iškasenų chemijos pramonei ir trąšoms gaminti kasyba
0893	Druskos gavyba
0899	Kita, niekur kitur nepriskirta, kasyba ir karjerų eksploatavimas
1020	Žuvų, vėžiagyvių ir moliuskų perdirbimas ir konservavimas
1031	Bulvių perdirbimas ir konservavimas
1032	Vaisių, uogų ir daržovių sulčių gamyba
1039	Kitas vaisių ir daržovių perdirbimas ir konservavimas
1041	Aliejaus ir riebalų gamyba
1062	Krakmolo ir krakmolo produktų gamyba
1081	Cukraus gamyba
1086	Homogenizuotų ir dietinių maisto produktų gamyba
1104	Kitų nedistiliuotų fermentuotų gėrimų gamyba
1106	Salyklo gamyba
1310	Tekstilės pluoštų paruošimas ir verpimas
1320	Tekstilės audimas
1330	Tekstilės apdaila
1391	Megztų (trikotažinių) ir nertų medžiagų gamyba
1393	Kilimų ir kilimėlių gamyba
1394	Virvių, lynų, virvelių ir tinklų gamyba
1395	Neaustinių medžiagų ir neaustinių medžiagų gaminių ir dirbinių, išskyrus drabužius, gamyba
1396	Kitų techninės ir pramoninės tekstilės gaminių ir dirbinių gamyba
1411	Odinių drabužių siuvimas
1431	Pėdkelnių, triko, kojinių ir kitų panašių megztų (trikotažinių) ir nertų gaminių bei dirbinių gamyba
1511	Odų rauginimas ir išdirbimas; kailių išdirbimas ir dažymas
1610	Medienos pjaustymas ir obliavimas
1621	Faneravimo dangos ir medienos plokščių gamyba
1622	Sumontuotų parketo grindų gamyba
1629	Kitų medienos gaminių gamyba; dirbinių iš kamštienos, šiaudų ir pynimo medžiagų gamyba

NACE kodas	Aprašymas
1711	Plaušienos gamyba
1712	Popieriaus ir kartono gamyba
1722	Buitinių ir higienos reikmenų bei tualeto reikmenų gamyba
1724	Sienų apmušalų (tapetų) gamyba
1920	Rafinuotų naftos produktų gamyba
2011	Pramoninių dujų gamyba
2012	Dažiklių ir pigmentų gamyba
2013	Kitų pagrindinių neorganinių chemikalų gamyba
2014	Kitų pagrindinių organinių chemikalų gamyba
2015	Trąšų ir azoto junginių gamyba
2016	Pirminių plastikų gamyba
2017	Pirminio sintetinio kaučiuko gamyba
2059	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, cheminių medžiagų gamyba
2060	Cheminių pluoštų gamyba
2110	Pagrindinių vaistų pramonės gaminių gamyba
2211	Guminių padangų ir kamerų gamyba; guminių padangų restauravimas ir atnaujinimas
2219	Kitų guminių gaminių gamyba
2221	Plastikinių plokščių, lakštų, vamzdžių ir profiliuočių gamyba
2222	Plastikinių pakuočių gamyba
2229	Kitų plastikinių gaminių gamyba
2311	Plokščiojo stiklo gamyba
2312	Plokščiojo stiklo pjaustymas ir apdorojimas
2313	Tuščiavidurio stiklo gamyba
2314	Stiklo pluoštų gamyba
2319	Kito stiklo, įskaitant skirto techninėms reikmėms, gamyba ir apdorojimas
2320	Ugniai atsparių gaminių gamyba
2331	Keraminių apdailos ir šaligatvio plytelių gamyba
2342	Keraminių santechnikos gaminių ir dirbinių gamyba
2343	Keraminių izoliatorių ir keraminių izoliacinių detalių gamyba
2344	Kitų techninės paskirties keraminių gaminių ir dirbinių gamyba
2349	Kitų keraminių gaminių ir dirbinių gamyba
2351	Cemento gamyba
2391	Abrazyvinių gaminių gamyba
2399	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, nemetalo mineralinių produktų gamyba
2410	Tomo ketaus ir plieno bei ferolydinių gamyba
2420	Plieninių vamzdžių, vamzdelių, tuščiavidurių profilių ir susijusių jungiamųjų detalių gamyba
2431	Šaltasis strypų tempimas
2432	Šaltasis siaurų juostų valcavimas
2434	Šaltasis vielos tempimas

NACE kodas	Aprašymas
2442	Aliuminio gamyba
2443	Švino, cinko ir alavo gamyba
2444	Vario gamyba
2445	Kitų spalvotųjų metalų gamyba
2446	Branduolinio kuro perdirbimas
2451	Geležies liejinių gamyba
2550	Metalo kalimas, presavimas, štampavimas ir profiliavimas; miltelių metalurgija
2561	Metalų apdorojimas ir dengimas
2571	Valgomųjų ir kitų pjovimo įrankių gamyba
2593	Vielos gaminių, grandinių ir spyruoklių gamyba
2594	Tvirtinimo detalių ir sriegimo mašinų gaminių gamyba
2611	Elektroninių komponentų gamyba
2720	Baterijų ir akumuliatorių gamyba
2731	Skaidulinės optikos kabelių gamyba
2732	Kitų elektronikos bei elektros laidų ir kabelių gamyba
2790	Kitos elektros įrangos gamyba
2815	Guolių, krumpliaračių, krumplinių pavarų ir varomųjų elementų gamyba
3091	Motociklų gamyba
3099	Kitos, niekur kitur nepriskirtos, transporto įrangos gamyba

4.11.3.1 skirsnyje nurodyti riziką patiriantys sektoriai

NACE kodas	Aprašymas
1011	Mėsos perdirbimas ir konservavimas
1012	Paukštienos perdirbimas ir konservavimas
1042	Margarino ir panašių valgomųjų riebalų gamyba
1051	Pieninių veikla ir sūrių gamyba
1061	Grūdų malimo produktų gamyba
1072	Džiūvėsių ir sausainių gamyba; ilgai išsilaikančių konditerijos kepinių ir pyragaičių gamyba
1073	Makaronų, vermišelių, kuskuso ir panašių miltinių produktų gamyba
1082	Kakavos, šokolado ir cukraus saldumynų gamyba
1085	Paruoštų rupinių ir valgių gamyba
1089	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, maisto produktų gamyba
1091	Paruoštų pašarų ūkio gyvuliams gamyba
1092	Paruošto ėdalo naminiams gyvūnėliams gamyba
1107	Gaiviųjų gėrimų gamyba; mineralinio ir kito, pilstomo į butelius, vandens gamyba
1723	Popierinių raštinės reikmenų gamyba

NACE kodas	Aprašymas
1729	Kitų popierinių ir kartoninių gaminių gamyba
2051	Sprogiųjų medžiagų gamyba
2052	Klijų gamyba
2332	Degto molio plytų, plytelių ir statybinių dirbinių gamyba
2352	Kalkių ir gipso gamyba
2365	Fibrolito gamyba
2452	Plieno liejinių gamyba
2453	Lengvųjų metalų liejinių gamyba
2591	Plieninių statinių ir panašių talpyklų gamyba
2592	Lengvųjų metalų taros gamyba
2932	Variklinių transporto priemonių ir jų kitų dalių bei reikmenų gamyba

2 PRIEDAS

4.12.2 skirsnyje nurodytų išlaidų apibrėžtis

1. Įmonių, kurios nutraukė arba nutraukia su anglimis, durpėmis ir degiaisiais skalūnais susijusią veiklą, išlaidos

   Tik toliau išvardytų kategorijų išlaidos ir tik tuo atveju, jei jos atsiranda dėl su anglimis, durpėmis ir degiaisiais skalūnais susijusios veiklos nutraukimo:

   a) dėl darbuotojų išėjimo į pensiją nesulaukus teisės aktų nustatyto pensinio amžiaus mokėtinų socialinių išmokų išlaidos;

   b) kitos su darbą praradusiais arba prarandančiais darbuotojais susijusios išskirtinės išlaidos;

   c) ne pagal teisės aktų nustatytą sistemą mokėtinų pensijų ir išmokų darbą praradusiems arba prarandantiems darbuotojams ir darbuotojams, turintiems teisę į tokias išmokas dar iki veiklos nutraukimo, išlaidos;

   d) įmonių padengiamos darbuotojų prisitaikymo prie naujų sąlygų išlaidos, siekiant padėti jiems susirasti naują darbą ne su anglimis, durpėmis ir degiaisiais skalūnais susijusios veiklos srityje, visų pirma mokymo išlaidos;

   e) nemokamų anglių, durpių ir degiųjų skalūnų tiekimas darbą praradusiems arba prarandantiems darbuotojams ir darbuotojams, turintiems teisę į tokį tiekimą dar iki veiklos nutraukimo, arba piniginis ekvivalentas;

   f) likutinės išlaidos, atsirandančios dėl administracinių, teisinių arba mokestinių nuostatų, kurios yra konkrečiai būdingos su anglimis, durpėmis ir degiaisiais skalūnais susijusiai veiklai;

   g) papildomų požeminių saugos darbų, atliekamų nutraukiant su anglimis, durpėmis ir degiaisiais skalūnais susijusią veiklą, išlaidos;

   h) kasybos veiklos sukeltos žalos atlyginimo išlaidos su sąlyga, kad ją sukėlė nutraukta arba nutraukiama su anglimis, durpėmis ir degiaisiais skalūnais susijusi veikla;

   i) visos tinkamai pagrįstos išlaidos, susijusios su buvusių elektrinių ir kasyklų teritorijos rekultivavimu, įskaitant:

      — likutines išlaidas, atsirandančias dėl subjektų, atsakingų už vandens tiekimą ir nuotekų šalinimą, finansavimo;

      — kitas likutines išlaidas, atsirandančias dėl vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo;

   j) buvusių darbuotojų sveikatos draudimo likutinės išlaidos;

   k) išlaidos, susijusios su tebegaliojančių sutarčių nutraukimu arba pakeitimu (neviršijant 6 mėnesių gamybos vertės);

   l) išimtinio esminio turto nuvertėjimo išlaidos su sąlyga, kad jos atsiranda dėl su anglimis, durpėmis ir degiaisiais skalūnais susijusios veiklos nutraukimo;

   m) žemės paviršiaus rekultivavimo išlaidos.

   Iš g, h, i ir m punktuose nurodytų išlaidų kategorijų reikalavimus atitinkančių išlaidų turi būti išskaičiuota žemės vertės padidėjimo suma.

2. Kelių įmonių patirtos išlaidos

   Tik toliau išvardytų kategorijų išlaidos:

   a) ne pagal teisės aktų nustatytą sistemą mokėtinų įmokų, skirtų padengti socialinio draudimo išlaidas, atsiradusias dėl su anglimi, durpėmis ir degiaisiais skalūnais susijusios veiklos nutraukimo sumažėjus įmokų mokėtojų skaičiui, padidėjimo išlaidos;

   b) dėl su anglimi, durpėmis ir degiaisiais skalūnais susijusios veiklos nutraukimo atsiradusios vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo išlaidos;

   c) subjektų, atsakingų už vandens tiekimą ir nuotekų šalinimą, finansavimo padidėjimo išlaidos su sąlyga, kad jos padidėjo dėl su anglimi, durpėmis ir degiaisiais skalūnais susijusios veiklos nutraukimo sumažėjus apmokestinamos anglių gavybos mastui.

KLAIDŲ IŠTAISYMAS

2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/719, kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 96/53/EB, nustatanti tam tikrų Bendrijoje nacionaliniam ir tarptautiniam vežimui naudojamų kelių transporto priemonių didžiausius leistinus matmenis ir tarptautiniam vežimui naudojamų kelių transporto priemonių didžiausią leistiną masę, klaidų ištaisymas

(Europos Sąjungos oficialusis leidinys L 115, 2015 m. gegužės 6 d.)

4 puslapis, 1 straipsnis, pirma pastraipa:

yra: „Direktyva 96/53/EB iš dalies keičiama taip:

1. 1 straipsnio 1 dalies a punktas pakeičiamas taip:

„a) M2 ir M3 kategorijos motorinių transporto priemonių ir jų 0 kategorijos priekabų bei N2 ir N3 kategorijos motorinių transporto priemonių ir jų 03 ir 04 kategorijos priekabų matmenų atžvilgiu, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/46/EB (*) II priede;“,

turi būti: „Direktyva 96/53/EB iš dalies keičiama taip:

1. 1 straipsnio 1 dalies a punktas pakeičiamas taip:

„a) M_2 ir M_3 kategorijos motorinių transporto priemonių ir jų O kategorijos priekabų bei N_2 ir N_3 kategorijos motorinių transporto priemonių ir jų O_3 ir O_4 kategorijos priekabų matmenų atžvilgiu, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/46/EB (*) II priede;“;

9 puslapis, 1 straipsnis, 9 punktas, c ir d punktai:

yra: „c) 2.2.2 punkto c papunktis pakeičiamas taip:

„c) dviašė motorinė transporto priemonė su triaše puspriekabe, kuria, vykdant įvairiarūšio vežimo operacijas, vežamas vienas arba keli konteineriai ar nuimamieji kėbulai (bendras maksimalus ilgis ne didesnis kaip 45 pėdos): 42 tonos.“;

d) 2.2.2 punktas papildomas šiuo papunkčiu:

„d) triašė motorinė transporto priemonė su dviaše arba triaše puspriekabe, kuria, vykdant įvairiarūšio vežimo operacijas, vežamas vienas arba keli konteineriai ar nuimamieji kėbulai (bendras maksimalus ilgis ne didesnis kaip 45 pėdos): 44 tonos.“;“,

turi būti: „c) 2.2.2 punkto c papunktis pakeičiamas taip:

„c) triašė motorinė transporto priemonė su dviaše arba triaše puspriekabe, kuria, vykdant įvairiarūšio vežimo operacijas, vežamas vienas arba keli konteineriai ar nuimamieji kėbulai (bendras maksimalus ilgis ne didesnis kaip 45 pėdos): 44 tonos.“;

d) 2.2.2 punktas papildomas šiuo papunkčiu:

„d) dviašė motorinė transporto priemonė su triaše puspriekabe, kuria, vykdant įvairiarūšio vežimo operacijas, vežamas vienas arba keli konteineriai ar nuimamieji kėbulai (bendras maksimalus ilgis ne didesnis kaip 45 pėdos): 42 tonos.“.“

ISSN 1977-0723 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-5120 (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos
leidinių biuras
L-2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT